Dienes
fiskó

M.D.K

A debreceni Műpártoló Egyesület-
be lépett.

Tóth Endre: Az I. Debreceni Országos Tárlat.
Művészet, 1968. január - 39 lap.

Dienes.

A megyei képzőművészeti kiállításban „Partizánok", „Munkatársak" c. képei szerepeltek. (említve.)

Hajdu-Bihar megyei Néplap, Debrecen, 1952, dec. 2.

MDK

Dienes

debreceni művész alkotásai az 1930.febr.-ban Békéscsabán rend. városközi tárlaton.

Cikk: Városközi kiáll. Békéscsabán.

Képzőművészet, 1930.IV.évf. 29.sz. 103.l.

Dienes András

A Est fotószei körül – ... Párisba, majd New Yorkba költözött ...

Lelkes István: A magyar fotóművészet útja.

Új Irás VI. évf. 1966. jún., 6. sz. 95. l.

Dienes Anna

1972 januárjában diplomázott a Z. Gács György vezetése alatt álló üvegtervez őszakon.

Dárdy Nikolett - Uj diplomások az üvegtervező szakán; Ipari Művészet, 1972/2, 22. l.

Dienes Anna iparművész

Az Üvegipari Művek salgótarjáni öblös-üveggyárának tervezői – Takács Géza, Hamza Erzsébet és Dienes Anna iparművészek a Bpesti Nemzetközi Vásáron kiállítják műveiket.

– kulcsár József –: Nem felnek az idei évtől sem.
Nógrád, 1944. febr. 19.

Dienes Anna tervező

a „Művész az Iparban" c. kiállítást az Iparművészeti Múzeumban rendezték, melyen az 1972. évben meghirdetett szilikátipari pályázat díjnyertes alkotásait mutatták be, és melyen a tervező műve látható.

Lugosy Bálint: Művész az iparban — Mai magyar iparművészet.
1973. 2. 26. Ez a Divat, Budapest.

Dienes Anna

Részt vett a Művész az iparban c. kiállításon (Ipar-művészeti Múzeum, 1972 december).

Fehete György megnyitó beszéde; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 27. l.

Dienes Anna üvegtervező

a Magyar Képzőművészek Szövetsége Nógrád megyei csoportja terve szerint a Salgótarjánban élő művész fokozatosan bekapcsolódik majd a területi munkába.

T.E.: Vázlat képzőművészeti életünkről.
Nógrád, 1973. dec. 31.

Dienes Anna

Pohárszéria (Salgótarjáni üveggyár)

Ipari Művészet 1972/4.sz. 17.l.

Dienes András festő

a Művészeti alap nagyszabású tárlatot rendezett a műtermekben az 1948-as vándortárlatokból. – A fiatalok közül szerepel a művész munkái is. – A tárlat jan. 16.-ig látogatható.

Losonci Miklós: Pest megyei alkotók a Művészeti alap tárlatán.

Pest Megyei Hírlap, 1949. jan. 10.

M.D.K.

Dienes Antal, szegedi rézműves

1809-ben Helczer György egri rézműves mesternél pálinkafőző berendezést rendel!

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 320. old.

DIENES Antal szegedi rézmüves, aki ~~+~~ Holczer György egri rézmüves mesternél pálinkafőző felszerelést rendel $1^{8}09$-ben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Dienes Attila

Marosvásárhelyen él és alkot.

„Lovas" (repr.)

Ladányi Mihály: Jegyzetek a romániai magyar képzőművészetről.

Nők Lapja, 1971. ápr. 24.

Dienes Attila

Cimnélküli szobor müvét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. szept. 23.
XVI. évf. 39. sz. 15. lap.

Dienes Attila

„A természet győzelme"
„Portré"

A Hét. 1974. márc 4.

Dienes Attila

Ciskeun IV. (ésem)

A Het, 1974. máj. 3. 5. evf. 18n. 9p.

Dienes Attila

Ciskusz III. (ésem)

A Het, 1974. máj. 3. 5. evf. 18 sz. 15 p.

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

1. „Vízparton", farostlemez, vegyes technika 68×135 cm, 1980. (dr. Rácz István gyűjteménye). [repr.]

5. „Föld és kereszt között", farostlemez, vegyes technika, 135×67 cm, 1983. [repr.]

Művészet, 1984. febr. 19.–22. old., ism.

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

Csongrádon is szép példái vannak a kapcsolatok gyarapodásának. Elsősorban a festészeti vonalat igyekeznek fejleszteni, olyan fiatal művészek megnyerésével, mint Nagy G., Aranyi S., Szikora T., Dienes G., Babos L. – Évenként kétszer mutatkoznak be a város kiállítótermében.

Tandi Lajos: Művésztelepek folyók mentén
Déhnagyarország, 1978. aug. 13.

Dienes Attila

Ünnep (ésem)

A Het, 1974. mtj. 3. 5. erf. 18 sz. 11 p.

MENES

Dienes Attila

~~festő~~ rabrán

Maroszásárhelyen él és alkot
a művész.

Ladányi Mihály: Jegyzetek a romániai . . .
Nők Lapja, 1971. ápr. – 17 szám

Dienes Attila

Dórsa (ésem)

A Het, 1974. máj. 3. 5. evf. 18sz. 4p.

Dienes Attila

Ciskusz I. (ésem)

A Het, 1914. máj. 3. 5. ed. 18 sz. 6 p.

Dienes Attila

Lendület c. tersakattójával részt vett az 1971-es Marosmeggei táslaton.

A Hét, 1971. dec. 17. 2. szf. 51 sz. 9 p.

Dienes Attila

„Lendület" c. szobrának
fotója a 6. oldalon

Népszava 1973 január 6

Dienes Attila

„Csoport" c. vsobrával
fotója a képmellékletben

Iga z Szó 1972 november

Dienes Attila
Szobrászművész

Kisméretű de önmagukban teljes értékű zárt kompozíció feltétlen nagyobb elismerést érdelmelnének

Hét

1974 V.3 4-6-9-11-15 oldal

DIENES ATTILA

szobrászmüvész

Dienes Attila szobrairól közöl reprodukciókat:

Igaz Szó, XXIX. évf. 4.sz. 1981 április.

Dienes Attila yobrány

neve emlitve a 206. oldalen

Korunk 1974/2

Dienes Attila

Ciskusz V. (ésem)

A Hét, 1974. máj. 3. 5. ef. 18 n. 2 r.

Dienes Attila, szobrászművész

Egyre mélyebbre sülyedünk az új románia magyar szobrászattal szembeni adósságainkban. Hevenyészett névsor idő- és értékrendi szempontok nélkül: Dienes Attila, Zagyva László és a többi művész

Banner Zoltán: Karondi Jevő + 1 nemzedék.

Utunk 1981. júl. 24. 7 old.

Diezes Attila szobrász

Boros Judit: Egy kiállítás szobrai

Művészet, 1983. április

Dienes Attila nobrász

Chikán Bálint: Harmonikus szimbólumok

Művészet, 1983. június

Dienes Attila szobrász

Cikán Bálint: Világformák

Művészet, 1983. január

Dienes Attila, szobrászművész

Chikán Bálint: Vázlat egy csoportképhez (II) Kísérlet a romániai magyar képzőművészetről.

7 Dienes Attila: Ülő figura, terrakotta, 42 × 20 × 22 cm, 1985 (fotó Chikán Bálint)

Művészet, 1984. augusztus, 6-old.

DIENES ATTILA

Attila Dienes, sculptor
8449 Magyarpolány, Petőfi Sándor utca 32.

Born in Marosvásárhely, 1942. He qualified at the Sculpture Faculty of the Ion Andrescu University of Fine Arts in Kolozsvár (Cluj), România.

Dienes Attila, szobrász
8449 Magyarpolány, Petőfi Sándor utca 32.

Dienes Attila 1942-ben született Marosvásárhelyen. 1968-ban végezte el Kolozsvárot a Ion Andrescu Képzőművészeti Egyetem szobrász szakát.

Önálló kiállításai:

1978. Marosvásárhely, Kultúrpalota
1979. Bukarest, Orizont Galéria
1985. Marosvásárhely, Kultúrpalota
New York, Continentál Art Galéria
Washington, Nemzeti Tudományos Akadémia
1986. Columbus, Nicolae Galéria
1989. Kecskemét, Erdei Ferenc Művelődési Központ
Székesfehérvár, Országos Műemlék Felügyelőség
1990. Ajka, Kaszinó
Veszprém, Kisgaléria
Szentendre, Művésztelep
1991. Washington, The Alla Rogers Galéria
Atlanta, Lagerguest Galéria

1992. Szombathely, Trébley Galéria
Balatonfüred, Lido Hotel
1993. Kamen (Németország), Városháza
1994. Veszprém, Veszprémi Egyetem

Fontosabb csoportos kiállításai:

1988. Százhalombatta, Erdélyi Művészek Magyarországon
1989. Pécs, XI. Országos Kisplasztikai Biennálé
Washington, Martin Luter K. Library
Szentendre, Győr, Százhalombatta, MaMü 1978-1984 „Tegnap és ma"
1991. Budapest, Vigadó Galéria,
Miskolc, Gödöllő, Dunaújváros, MaMü „Unikornis"
1990. Washington, The IMF Visitors Center, Mai Erdélyi Művészek
1991. Una, Palaiseau, Waalwijk, Budapest, Ajka, Zalaegerszeg, „Art Európa"
1992. Budapest, Közlekedési Múzeum, „Repülés-Szárnyalás"
Nagyatád, Országos Faszobrászati Kiállítás
1993. Sopron, IX. Országos Érembiennálé
Pécs, XIII. Országos Kisplasztikai Biennálé
1994. Budapest, Vigadó Galéria, „Kisszobor 94"

Köztéri munkák:

Árkos, Totem, kő, 3 m
Magyarpolány, A háborúban elesettek emlékműve, fém, 2.5 m

Közgyűjteményekben megtalálható munkák:

Bukarest, Nemzeti Múzeum
Galac, Nemzeti Múzeum
Temesvár, Nemzeti Múzeum
Marosvásárhely, Nemzeti Múzeum
Budapest, Nemzeti Múzeum
Szentendre, Ferenczy Múzeum,
Veszprém, Múzeum

Díjak:

1989. A II. világháborúban elesettek emlékműpályázatán kiemelt díj
1990. Ajka, Veszprém Megyei Tárlat
1992. Budapest, „Repülés-Szárnyalás"
1993. Veszprém, Tavaszi Tárlat, nívódíj
Veszprém, Helyőrségi Klub, „Veszprém a művészetben", 1. díj

Tagság:

1970. Romániai Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége
1988. Művészeti Alap
1990. Veszprémi Művész Céh
1991. MaMü társaság
1992. Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

DIENES ATTILA

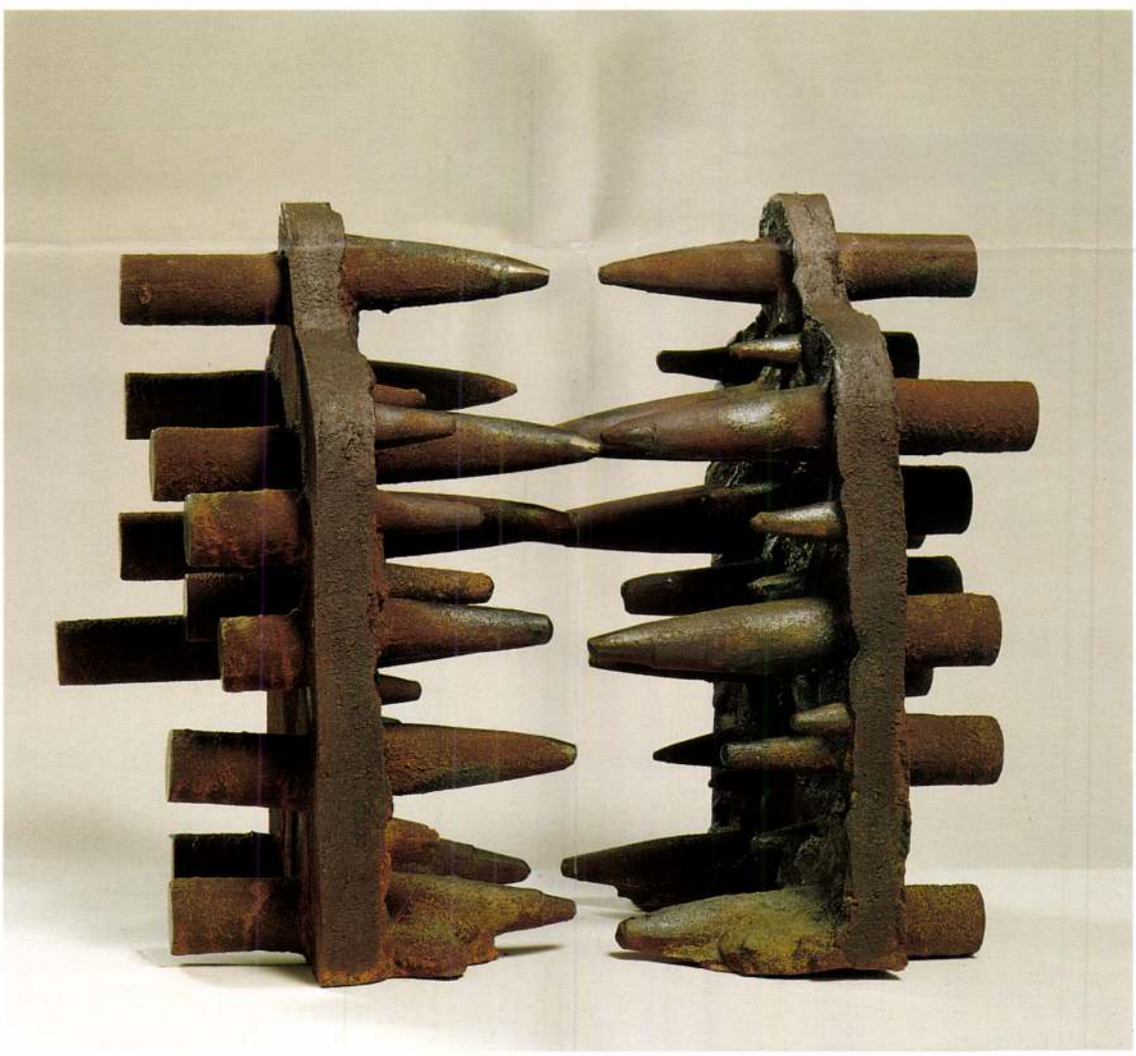

Háború
öntöttvas, 45 x 50 cm, 1993.

War
cast iron, 45 x 50 cm, 1993

DIENES Attila szobrán

Vesprémi Múvész Cél, 1994

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Nemzeti Kultúrális Alapprogram Képzőművészeti Kollégiuma
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

DIÉNES ATTILA

Diénes Attila a nagy erdélyi exodus során jött Magyarországra 1988-ban. Hírét már hallottuk, munkásságát csak azok ismerték, akik intenzív kapcsolatban voltak az erdélyi magyar művészettel vagy a MAMŰ-vel, a legendás Marosvásárhelyi Műhellyel, melynek szobrászunk egyik alapítója és egyik korelnöke volt. Az immár több, mint tíz magyarországi év igazolta várakozásainkat. Diénes már szinte életművel a háta mögött érkezett, de azóta már egy újabb jelentős műegyüttes született, annak is hála, hogy Magyarpolány-ban otthonra talált. Aktív kiállító, az elmúlt években részt vett minden fontos csoportos kiállításon, már mint a Magyar Szobrász Társaság, újabban pedig a Képzőművész Szövetség tagja, mégis egyéni kiállítása több, mint öt éve nem volt a Fővárosban. Pedig van mit bemutatnia. Széleskörű munkásságából láthatóak lesznek (még elérhető) nagyméretű szőnyegei, melyek a természetes anyag szépségével, finom, visszafogott színkulturájukkal, puritán, ám mégis szuggesztív motívumaikkal kelthetnek feltűnést. Továbbá bemutatja szobrászi munkásságának régebbi és újabb darabjait, sorozatait és egyedi munkáit, melyek felmutatják az alkotó elmélyült, élénk szellemét, múltból építkező metafizikáját, robosztus és bravúros formaképzését, melyekben benne rejlik az organikus karakter, egy atavisztikus világ feleleventése, valamiféle korunkhoz szóló jelek teremtése és egy erőteljes intellektualitás. És folyamatosan és mindig: a míves kivitelezés, az alaposság, a gondosság. Mindezt fából, bronzból, kőből. Diénes Attila plasztikáival egyre több helyen találkozhatunk – szerencsénkre – köztereinken is, ám így együtt a munkáiból rendezett kiállítás rendkívüli alkalom. Öröm, hogy ennek teret és otthont a Vigadó Galéria adhatott.

Feledy Balázs
Vigadó Galéria vezetője

A Vigadó Galéria szeretettel
meghívja Önt és barátait

Diénes Attila

szobrászművész kiállítására.

A kiállítást megnyitja

Keserü Katalin

művészettörténész.

Megnyitó:
2000. október 5. csütörtök 18 óra
a Vigadó Galéria
emeleti kiállítótermében
(Budapest, V. Vigadó tér 2.)

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás megtekinthető:
Október 22-ig hétfő kivételével 10 és 18 óra között.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JAN. 6

Népszava

Dienes Attila

1021

1973. január 6.

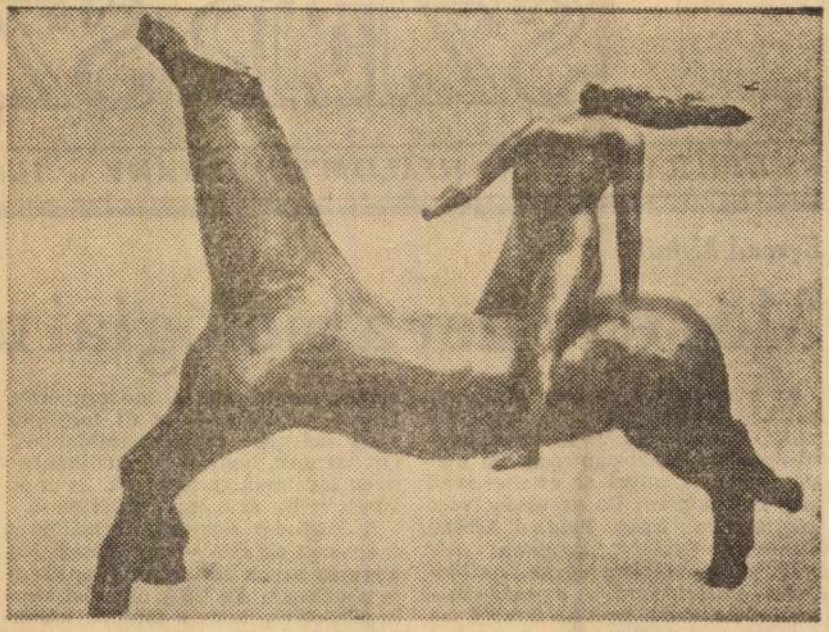

Dienes Attila: Lendület

SZÉP SZ

KULTÚRA * TÁRSADALOMTUDOMÁNY * IRO

Berend Mihály

Még egyszer a biológiai m

Az értekezletek sajátságos, komikus figurája az „előtte szólóhoz csatlakozó" hozzászóló. A többi résztvevő ilyenkor bánatosan megadja magát sorsának, mivel az értekezletről nem menekülhet. De az újságolvasó sok mindent tehet. Például arrébb lökheti az újságot, mondván: „pár héttel előbb volt szó ugyanitt *a biológiai műveltségről*", s már megint... no, ebből nem kérünk!" Csak remélni tudom, hogy olvasóink nem teszik ezt, mert a biológiai műveltségről sokszor, sokat és sokféleképpen kell beszélnünk. Nem vitatkozni bészet, szervátültetés, modern örökléstan, klónozás — az új fogalmak részt kérnek mindennapjainkból." Ott tartunk, hogy a filmkritikákban ilyen fogalmak szerepelnek. És az olvasók értik; ez a legcsodálatosabb.

A köztudat alapvető formálója a szervezett oktatás — bár kétségtelen, hogy az egyéb csatornák jelentősége is növekszik. Az USA oktatási szerkezete olyan, hogy a tanulók különféle természettudományos kurzusok között választhatnak. Ez lehetőséget adott egyes amerikai kutatóknak,

Dienes Attila, szobrászművész

~~Bárday Nikolett II. világháborús emlékműpályázata.~~

Dienes Attila szobrászművész és Kozsnik Lajos építész megosztott temetődombja szerepel az emlékműpályázaton. | említve |.

Művészet, 1989., okt., 63-old.

DIENES Attila

KOVALOVSZKY Márta: Halál és megdicsőülés : Az 1956-os emlékmüpályázatról. = Vigilia, 1990. 10.sz.

~~771~~

DIENES Attila rajzai

rajzaival ill.

Kortárs, 1991/9. sz.

sz, még a londoni siker-
gban hagyja" — köny-
gépre ül, s néhány órán
sok utáni napon, mint,
ett,[62] hanem hét héttel
őben: egy hónappal a

ben: csak búcsúzni jött
elegebb és nyugodtabb
k életében és egész alko-

kistrilógia, a *Szemtől*

BOTKA FERENC

DOKU

KÉT ÍRÁS A MAGY
HŐ

Dénes Zsófia riportja Ady
Bélával
Kassák Lajos az érlelődő orc

A még kellő mértékben f
sajtó tucatjával, sőt százáva
— ma már klasszikusnak te
ismerete nélkülözhetetlen m
aktuálissá váló kritikai kiad

Ugyanakkor e folyóirato
irodalomtörténet számára is
és eseményeket örökítették m

áruházakban találja meg. A másik lehetőség a paraván, az IKEA Budapest Áruházban háromféle kivitelben, többféle színben (fehér, fekete, vörösesbarna, natúr) is árusítják. Ajánlhatjuk még a Bici-image Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (1097 Budapest, Gubacsi út 6/c., t.: 113-5040 Modular Brick térelválasztó elemeit (képünkön) piros, sárga, zöld, fekete, szürke, törtfehér színben. Ennek különböző elemei (belül üreges, kívül mosható, 40 × 40-es vagy 80 × 40-es laminált lapok) sínrendszerrel egymáshoz kapcsolódva variálhatók és szőnyegpadlón is rögzíthetők. A fenti címen érdeklődésre bővebb tájékoztatást is küldenek az elemek árának megjelölésével. Alaprajz alapján számítógépes tervezésre is van lehetőség, a megrendeléstől számított 12 napon belül szállítanak.

GÖRÖG SUBA

AZ OTTHON 1992/2-es számának Örökölt örömök című cikkében bemutatott hosszú szőrű szőnyeg nagyon megtetszett. Nem tudom, hol lehetne ilyet vagy hasonlót vásárolni. Kérem, tájékoztassanak, hogy a szőnyeg milyen néven, milyen áron és hol kapható. Bár a bemutatott lakásban nagyon jól mutat a padlón, de én az ágyakhoz szeretném, falvédőnek.

Lovas Gáborné
Aszód

A falvédőnek is alkalmas szőnyeg görög suba néven vásárolható meg Budapesten az ARTEX Lakberendezési Szalon Kft. boltjában (Budapest V. ker., Vértanúk tere 2., telefon: 111-3070) háromféle méretben. A 70 × 200 cm-es 4000 Ft, a 140 × 200 cm-es 8000 Ft és a 200 × 240 cm-es 13 900 Ft-ba kerül. Forgalmazza még a Röltex Rt. Budapest V. ker., Kígyó u. 4. szám alatti boltja, telefon: 118-3528.

FEKETE-FEHÉR

Kérem, szíveskedjenek közölni, hogy az 1992/4. számuk 31. oldalán bemutatott fekete-fehér kockás ágytakaróval letakart franciaágynak mi a neve, és hol kapható. Az árára is kíváncsi lennék, és hogy van-e ágyneműtartója.

Kelemen László
Vecsés

A képen az ágyneműtartós Nóra franciaágy látható. A BUBIV gyártja és az Otthon Áruház árusítja (Bp. VII. ker., Rákóczi út 74/76., telefon: 131-6000, ára: 43 000 Ft.)

AZ OTTHON lakberendezési tanácsadás minden kedden 15-től 19 óráig. Cím: 1091 Budapest, Üllői út 23. (az udvarban) Telefon: 118-8830

AZ OTTHON épületgépészeti tanácsadás szerdánként 16-órától 18 óráig Cím: 1091 Budapest, Üllői út 23. (az udvarban) Telefon: 118-8830

KÁLYHÁK, KANDALLÓK

Gyönyörű cserépkályhát fedeztem fel ez évi 2. számuk 14. oldalán. Nagy örömet szereznének vele – mivel a következő fűtésidényre mi is ilyet tervezünk –, ha közölnék, hogy hogyan, hol és milyen áron rendelhető meg egy ilyen cserépkályha.

Berényi Klára
Budapest

A cserépkályhát Polgár Ildikó cserepeiből Kőnig Ferenc kályhásmester készítette, amennyiben ilyet szeretne, nála megrendelheti. Címe: 1088 Budapest, Múzeum u. 9., telefon: 138-1991 (kizárólag az esti órákban). A kályha ára függ a kiviteltől, a kályhacsempe minőségétől. A mester helyszíni felmérés után árajánlatot készít. Ajánljuk még a Kaminex Vállakozási Irodát, ahol szintén kályhák, kandallók tervezésével, kivitelezésével, építésével, átrakásával foglalkoznak. Címük: 1536 Budapest, Pf. 251, telefon/fax: 252-4916.

CSEPEGTETŐ

1992/4. számukban a Pompás padlás című lakásban láttam a 36–37. oldalon a konyhában a falra szerelhető edénycsepegtetőt, tálcával az alján. Ilyet szeretnék beszerezni, kérem adjanak tanácsot!

Bakó Anna
Budapest

A fali csepegtetőtálcás edényszárító kapható az IKEA Budapest Áruházban, valamint a Gábor Vásárlóbár vegyesiparcikk üzletben (1134 Budapest, Kassák L. u. 8., telefon: 120-2870/. Az egyrészes 285 Ft, a kétrészes 515 Ft-ba kerül.

TŐLÜNK KÉRDEZTÉK

VÉGRE OTTHON

Dienes Attila egyik kiállítási katalógusában így vall: „A szobor: átszellemült anyag; az élet káprázatával felruházott élettelen; anyagba kalapált eksztázis; csiszolt felületre izzadt érzelem; kristállyá dermedt életérzés; varázslat;
üzenet, amelynek anyagisága csak megjelenésében igaz."

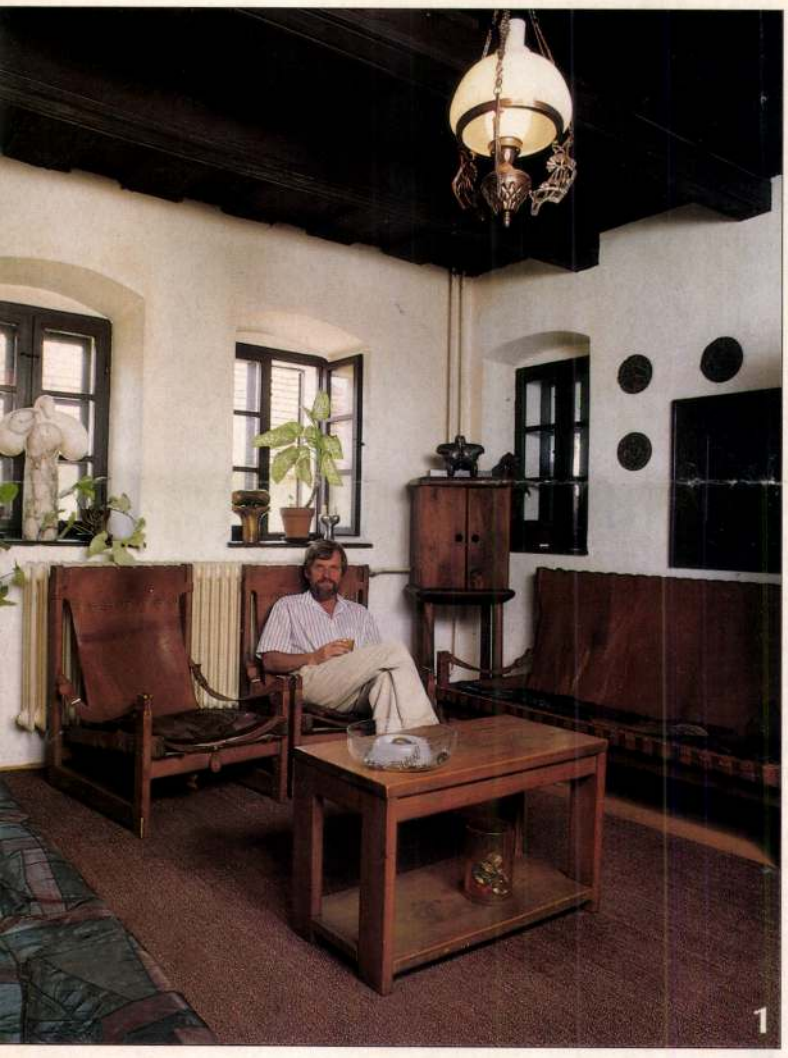
1

2

3

4

5

1. A hosszú ház középső helyiségét rendezték be nappalinak

2. Nagyméretű köztéri szobor makettje. A terv szerint finoman csapágyazott fejét egy kisgyermek is el tudná mozdítani

3. A magyarpolányi temetőben magasodik a Próféták két és fél méteres alakokból álló szoborcsoportja

4. Áttörés. A Harlekin-sorozat egy darabja

5. Függesztett lánc

lyen anyaggal szívesen dolgozik: a fától a márványon keresztül az alumíniumig. A Romániában eltöltött utolsó évek figurális alkotásokra ihlették: a reménytelen kiszolgáltatottságtól a mindenen győzedelmeskedő szabadságig vonul végig Erdélyi életérzés című sorozata. Főszereplője Harlekin, aki Dienes Attila számára az abszolút szabadságot jelképezi: skizofrén világunkban csak Harlekin szabad helytől és helyzettől függetlenül.

Dienes Attila 1988-ban települt át Magyarországra családjával együtt, odahagyva marosvásárhelyi otthonát. Rokonai fogadták be először Debrecenben, majd Hajdúszoboszlóra került egy rövid időre. Igazi megoldásnak azonban ez sem bizonyult: a művésznek feltétlenül nagyobb műterem- ▶

Az év 35 otthona

Dienes Attila 1942-ben született Marosvásárhelyen. Elvégezve az Ion Andreescu Képzőművészeti Egyetemet, tagja lett a Román Képzőművészek Szövetségének. Számos egyéni és csoportos kiállításon mutathatta be műveit, romániai és magyarországi városokon kívül például New York, Washington, Párizs és Ravenna is szerepel a hosszú listán.

Rendkívül sokoldalú művész: pályáját szürrealista grafikákkal és mértanias festményekkel kezdte, majd hatalmas méretű, geometrikus vagy organikus formákat megjelentető szövött szőnyegekkel hívta fel magára a figyelmet. Mégis elsősorban nonfiguratív szobrásznak vallja magát. Bármi-

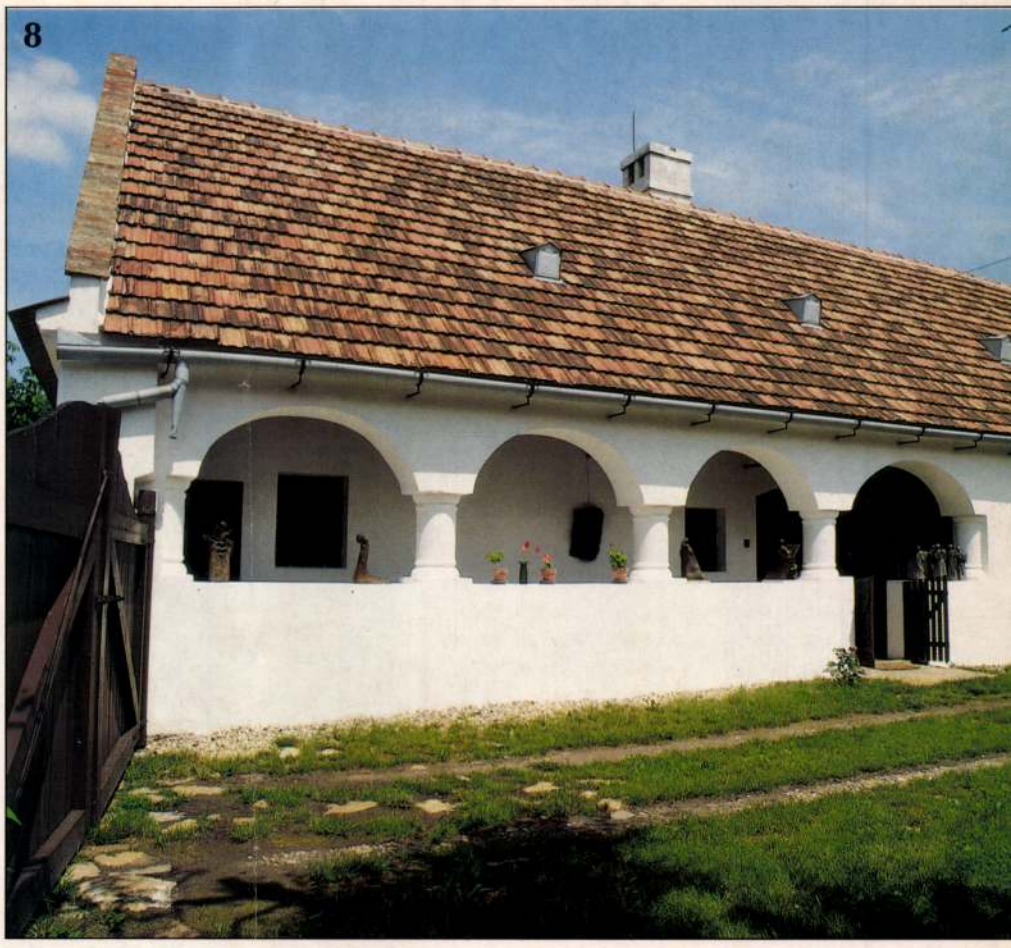

6. Kövirózsa virágzik a kapu oszlopán

7. A gyönyörű, klasszikus paraszthéz a homlokzat tanúsága szerint 1904-ben épült

8. A hófehér tornác mellvédjén a művész kisplasztikái, szoborvázlatai sorakoznak

SZÉKELY PÉTER FELVÉTELEI

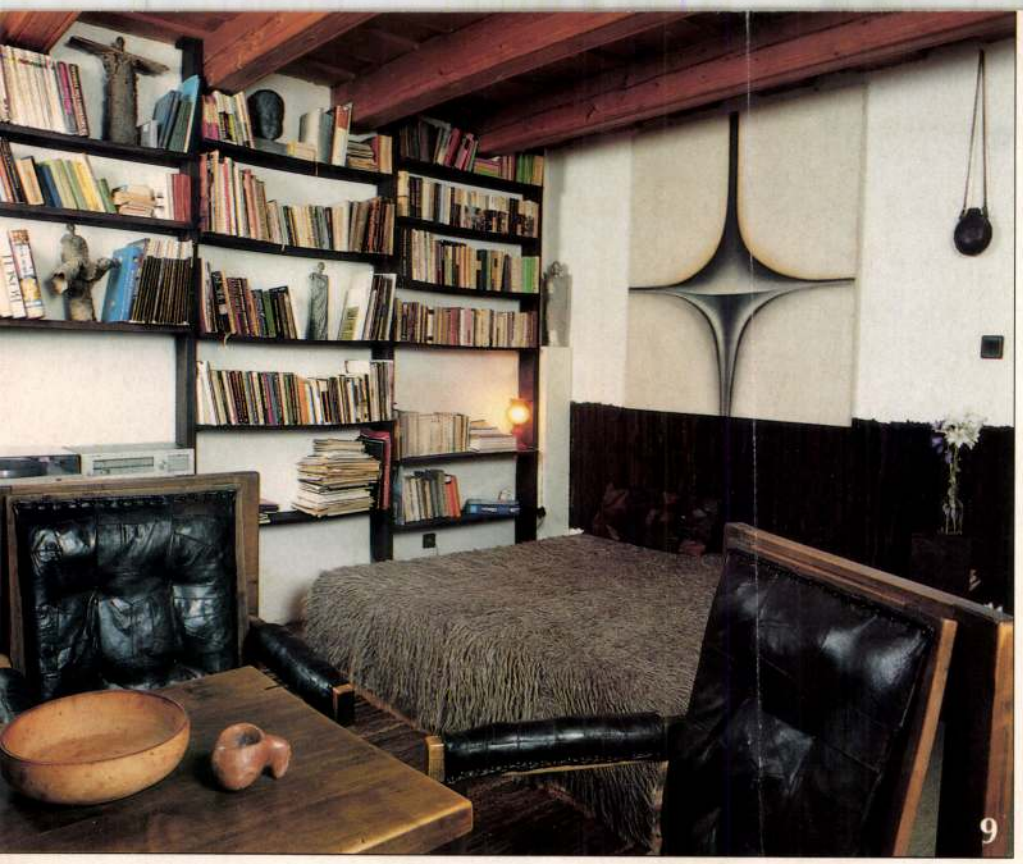

9. Minden szobát túl nagynak találtak ahhoz, hogy csak hálóhelyiség legyen, így került az ágy az étkezővel egy térbe

10. Szobor-bútorokkal rendezték be az „irodát". A függöny a háziasszony műhelyét rejti

11. Saját készítésű étkezőgarnitúrájukat szobrok veszik körül

12. Életfa a címe Dienes Attila egyik kedvenc szőnyegének, amelyet sikerült megtartania

re, műhelyre volt szüksége, hiszen maga önti a nagyméretű szobrokat is. Némi szerencse és egy jó barát vezette a Dienes-családot végül Magyarpolányba. A híres magyarpolányi házsor műemlék, a nemzeti örökség része. Itt telepedtek le, abban a házban, amelyet elsőként újítottak fel az utcában, példát állítva a következő helyreállításoknak. A házat nagyrészt Marosvásárhelyről elhozott bútoraikkal rendezték be. Nem is csoda, hogy ragaszkodtak hozzájuk, hiszen nagy részük amolyan szobor-bútor: a művész maga faragta az asztalt, székeket. A falu befogadta a családot, tudott biztosítani öntödét, műhelyt, mindent, ami csak kell; és az eddig városi emberek pillanatok alatt megszokták, megszerették a falu csöndjét. Dienes Attila teljes nyugalomban mélyülhet el munkájában, és feleségének is van helye gyönyörű bőrruhákat, táskákat tervezni és elkészíteni.

Furcsa talán, de itt, ebben a magyarpolányi parasztházban érzik életükben először úgy, hogy végre otthon vannak.

KOCSÁN ÉVA

Dienes Attila szobrán Otthon. 1992/7

Művészet 1985/1

Napló

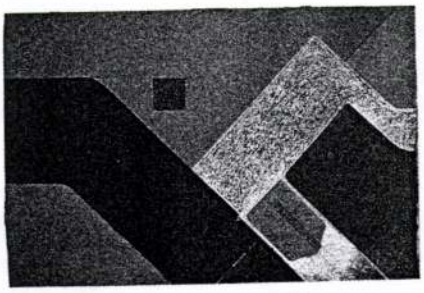

Aknay János: Háztetők, olajpasztell, farost lemez, 60x90 cm, 1976 (fotók Aknay)

korábbi elemet, a színhatás viszont egyre összetettebb, erőteljesebb. A vonal kontúrként kap funkciót, struktúraalkotó szerepét azonban a geometrikus forma, a harsogó sárga, vörös, kék veszi át.

Epikus nyugalom, líraiság, drámai sűrítés. Hogy lényegében egyetlen motívum formálásán, fejlesztésén keresztül a legkülönbözőbb minőségeket hozza létre Aknay, azt bizonyítja, hogy az út, amelyet választott, nem távlatok nélküli. S azt, hogy nem annyira a lépéstechnikára, mint inkább az úticélra kell figyelnie.

P. Szabó Ernő

Virágformák

Beszélgetés Dienes Attilával

Dienes Attila Marosvásárhelyen született 1942-ben. Tanulmányai során elvégezte a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola szobrász szakát. Marosvásárhelyi kollektív kiállításokon 1968 óta rendszeresen szerepelnek munkái, s 1969 óta Bukarestben is időről időre bemutatkozik műveivel. Egyéni kiállítása Vásárhelyen 1979-ben, Bukarestben 1980-ban volt. Számos külföldi tárlaton vett részt – 1976-ban Ravennában, 1978-ban Párizsban, 1980-ban Berlinben és Prágában. A romániai Képzőművész Szövetség marosvásárhelyi fiókjának vezetőségi tagja.

Alkotói tevékenysége nem korlátozódik a szobrászatra. Bőrrel, textillel szintén foglalkozik, marosvásárhelyi otthonában az ő fantáziáját és keze munkáját dicséri a ház teljes belső berendezése. Beszélgetésünk elején éppen erről a több szakmát felölelő tevékenységről esik szó.

– Korunkban a művész társadalmi szerepe sokkal kevésbé meghatározott, mint a régebbi történelmi korszakokban volt. Elsősorban a művész szerepvállalása határozza meg, hogy milyen tárgyakat hoz létre. Sokan kiállítási plasztikákat készítenek, melyek posztamensen, a többi műtárgy között tudják igazán kifejezni a beléjük ültetett gondolatot. Én viszont környezetalakító szerepet szánok munkáimnak – szobraimnak, gobelinjeimnek, a kiállítótermi megjelenést csak átmenetinek tekintem. Igazi életük azokban az enteriőrökben kezdődik, ahová véglegesen kerülnek. Ott életet kell sugározniuk; meg kell változtatniuk, minőségileg át kell értelmezniük a teret. S mivel egy (akár külső, akár belső) tér összhatásába minden elem belejátszik, nyilvánvaló, hogy saját környezetemben nem lehet számomra közömbös egyetlen részlet sem. S mivel környezetét senki nem kapja személyre szabottan, ezért alakíthatom ezt szabadon magamnak. Így tudok olyan életteret kialakítani, melyben saját tárgyaim között vagyok, így kerülnek szobraim a legtermészetesebb közegbe.

– Plasztikáidra általában jellemző a tömör mintázás, az egyszerű előadásmód és az organikus formaképzés. Az általad kialakított belső térben valóban nagyon itthon vannak ezek a munkák. De hogyan élnek más környezetben?

– A legegzaktabb geometrikus építkezés és berendezés is igényel organikus formákat. Nagyobb méretű munkáim pedik átvezetést jelenthetnek a természet motívumai és a mesterségesen létrehozott világ egzakt formái között. A mai embernek mai környezetet kell biztosítani, s ennek kialakításában elengedhetetlennek érzem a képzőművészet szerepét.

Még ideálisabb lenne a helyzet – most nem csak az én munkáimról beszélek –, ha már tervezési fázisban együtt dolgozhatna építész és képzőművész, s ezáltal a tér már önmagában is emberközpontú lenne, s nem csupán egy szobor belehelyezésével próbálnánk meg azzá tenni.

– E problémáról nagyon sok szó esett és esik mostanában a lakótelepi építkezéssel kapcsolatban.

– Remélem, hogy nemcsak ilyen direkt és praktikus a kapcsolat a plasztikáim és a környezetük között. Hiszen egy időszak alkotásait elemezve az anyagi-technikai kultúrán túl megismerhetjük a kor lélektanát is. A művekben ugyanis nemcsak a racionálisan megfogalmazható ölt testet, hanem azok az érzületek is, amelyeket sokszor önmagukban sem tudatosítanak az alkotók, illetve gyakorta nem verbalizálódnak a közéletben sem. S igazán akkor születik zseniális mű, ha az alkotásban a jövő is szerepet kap. Például Michelangelo kora elsősorban vallásos volt, s ő azon túl emberi kérdéseket, problémákat vitt a szakrális témákba és problémákba. Ezért tud érdekeset mondani mind a mai napig.

– Az idei velencei Biennálén kiemelt helyet kapott a román szobrászat talán legnagyobb alakja, Brâncuşi. Egyértelműen azért történhetett ez így, mert ő is sok mindent előlegezett a század első felében, aminek érvényességét a jelenkor többszörösen visszaigazolja. Munkáidat szemlélve úgy érzem, hogy rád is hatással volt.

– Brâncuşi tevékenységének, művészetének filozofikus jellege volt rám nagy hatással. Annak ellenére igaz ez, hogy az én szobrászatom más, bizonyos értelemben expresszívebb. Az ő esetében többször feltehetjük a kérdést, hogy képzőművészet-e még, amit csinál, vagy tisztán filozófiai értelmű, már-már a konceptművészet határán. Én nem akarok idáig eljutni. A párhuzam lényege: én is törekszem a figura maximális redukciójára, szeretek minden feleslegeset lehántani a munkáimról.

– Egyet fordítva a beszélgetésen, milyen témakörökben dolgozol?

– Sokáig foglalkoztatott a nő, e téma érzelmi és plasztikai egysége. A nőt virágra emlékeztető formákkal próbáltam megjeleníteni. A virág is, a nő is a termékenységet idézi. A nőidea az élet fenntartásának magasztos küldetéséről kell hogy beszéljen. Amikor egy fa virágzik, tulajdonképpen ünnepel. S ez nem más, mint a szerelem.

Dienes Attila: Figura, bronz, 40 cm, 1979

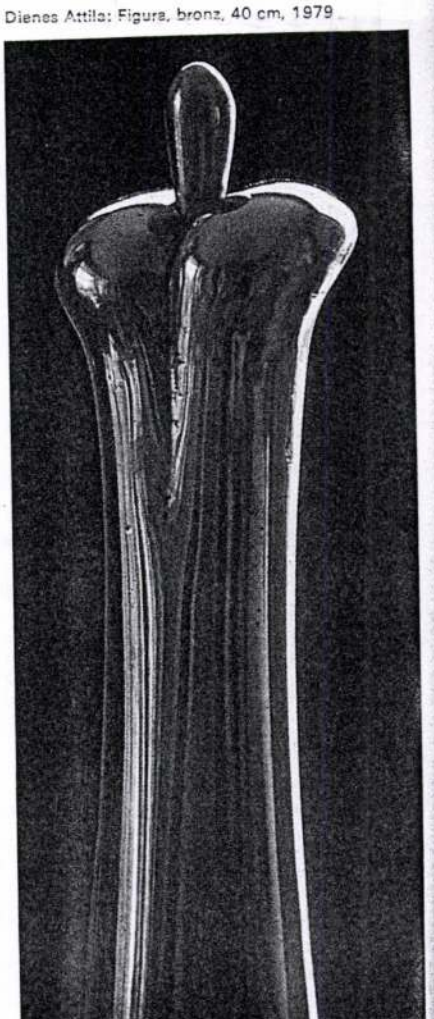

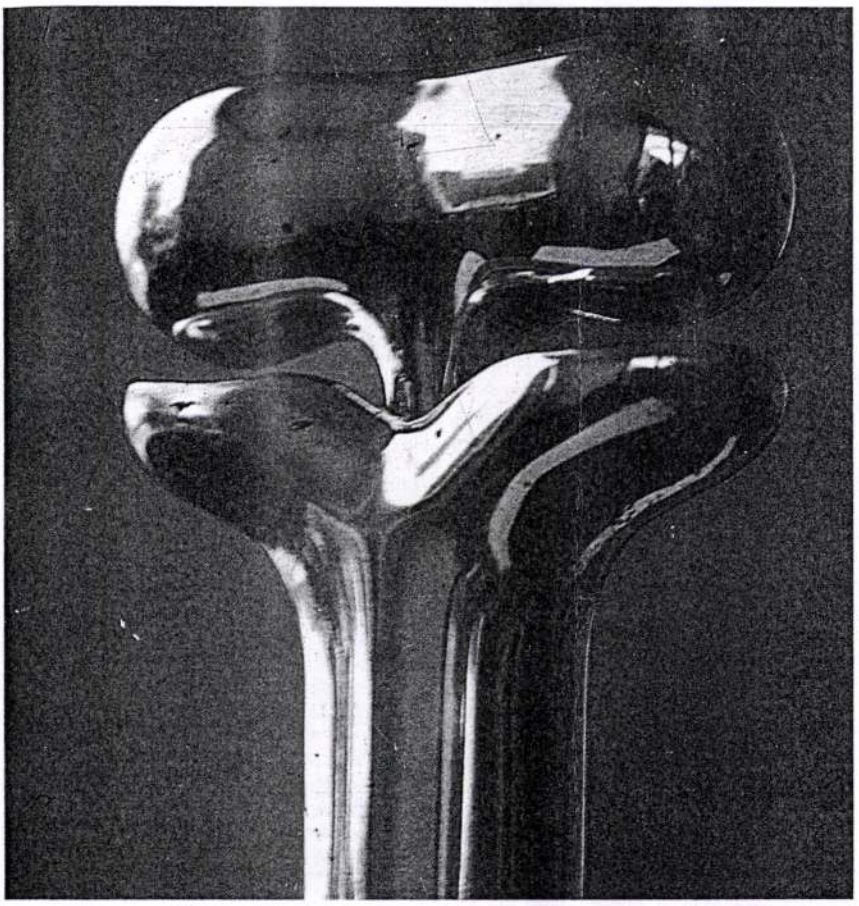

Dienes Attila: Élet, bronz, 45 cm, 1979 (fotók Dienes A.)

– Beszélgetésünk folyamán említést tettél a tudatos tudatalattihoz való kapcsolódásairól. Hogyan viszonyulsz ezekhez a kategóriákhoz?

– Tudatos maga a komponálás, de ha csak ez lenne, akkor inkább tudományról és nem művészetről kellene beszélni. A tudatalatti mindig párhuzamosan hat a tudatos elemekkel, át- meg átszőve azokat. Az ember nagyon ritkán tudatosítja például hangulatát, ám mégis, műalkotás készítése közben a hangulatnak is anyagivá kell válnia.

– Mi ez a nem tudatosítható szféra?

– Az élet rendkívül sok misztikus elemet tartalmaz. Tőlünk függetlenül alakult ki, mégis részei vagyunk. S hogy az élet milyen érték, arra most kezdünk csak rádöbbenni, amikor a fegyverkezés olyan mérvű, hogy lehetséges a világ teljes elpusztítása; amikor a tudomány már fölvázolja a Föld életének végét is. Ebben a dimenzióban az ember valóban csak porszem. S ebből az aspektusból nézve annak is csak személyes érdekessége van, hogy létezem-e vagy sem. Az események újra és újra felidézik parányi voltodat. Megszületik benned egy nap mint nap jelenlevő érzet – szorongás, félelem –, s ha nem is tudatosul, akkor is állandó összetevője személyiségünknek.

Dienes Attila harmóniát sugalló szobrait, a környezetében lévő tárgyainak nemes egyszerűségét figyelve úgy érzem: számára alapvető kérdés, hogy a világ kedvezőtlen történéseire úgy reagáljon, hogy az önmagában kialakított szilárd rendet mutassa fel szobraiban. S e szilárd alapot a természet, a mesterségek ősi, máig igaz alaptörvényei teremtik meg. Ezért találjuk műveit őszinte, sallangmentes alkotásoknak.

Chikán Bálint

Színmágia

Dombay Lelly kiállítása Vácott
1982. VIII. 29–IX. 26.

Kockázatos és ritka vállalkozásba kezd ma az, aki elkülönülve az utóbbi évtizedek művészetének fő irányaitól, a harmóniát keresi. Dombay Lelly képein erre tesz kísérletet.

Művészetének alappillére a szín. Az ábrázolt világ szín- és fényviszonylatokká szűrődve jelenik meg művein. A fény, amely a színt adja az anyagnak, egybeolvad vele, maga is színné válik. A tárgyak anyagisága feloldódik, elvesztik körvonalaikat, de a tiszta színfoltok találkozása, a kék, a zöld, a barna, a sárga megszámlálhatatlan árnyalatának színsíkjai szilárd képi konstrukcióba, szín-térbe szervezik, felidézik őket. A színkezelés érzékenysége, sokrétűsége olyan erény, amelyet ma kevés festő mondhat magáénak. Képei architektúrája öntörvényű, mentes az illuzionizmustól, nem töri át a kétdimenziós képi világ kereteit. Képzeletben képmezőkre osztva őket, dekoratív színsíkokból álló absztrakt festménnyé alakulnak át. De az önmagukat prezentáló jelek a kompozícióban új összefüggésbe kerülnek. A stílus alapelemei a csendélet, a tájkép, a városkép, a portré műfaji jellegzetességeivel ötvöződnek. Ezek a hagyományos műfajok egy hangulat vagy élmény keretéül szolgálnak, e köré szervezik a színek párbeszéde révén a figuratívitáshoz közeledő képi jeleket. Így az egyes képek jellegzetes harmóniája a színek hangulati töltetéből származik. A tájak, városok ábrázolása számára nem leírást takar, hanem a szemlélőben felkeltett érzések reflexióját. A kompozíció és a szín, a szín és a fény egyensúlyát a hangulat fogja egységbe műveiben. Az alkotóelemek egyforma súlya a kompozícióban egyneműséget eredményez. Így jut el egy harmonikus és dekoratív tiszta képi világhoz.

Ú. G.

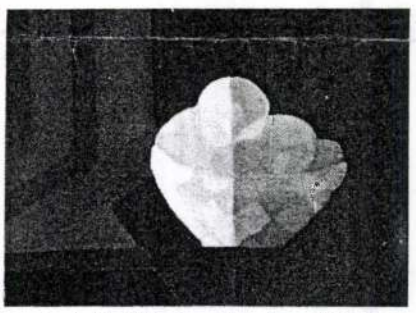

Dombay Lelly: Zöld alma, olaj, vászon, 50x40 cm, 1981 (fotó Dombay)

Helyreigazítás

Az 1982/11. számunk Tovább a tiszta forráshoz *című cikkében a 10-es, 12-es kép számozását fölcserélve, a 10-es, 12-es és a 13-as képeket 180 fokkal elforgatva, valamint a 8. képet tükörfordításban közöltük.*

A szöveg utalásai e szerint értelmezendők. A szerző és az olvasó szíves elnézését kérjük. (A Szerk.)

DIENES Attila

91 6. 35-37

Új Művészet

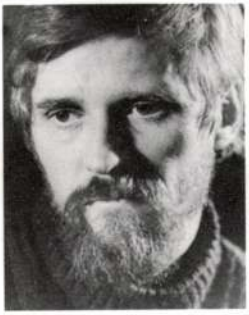

DIENES ATTILA
szobrászművész

8449 Magyarpolány
Petőfi S. u. 32.

DIENES ATTILA, SZOBRÁSZMŰVÉSZ

1942-ben született Marosvásárhelyen (Erdély). 1968-ban végezte el a kolozsvári Képzőművészeti Főiskola szobrász szakát. 1969-től kiállító művész. Tagja volt a romániai Képzőművészek Szövetségének. Minden jelentős romániai tárlaton részt vett, valamint számtalan külföldi városban szerepelt. (New York, Washington, Prága, Pozsony, Berlin, Ravenna, Iserlohn, Párizs, Budapest. 1988-tól él Magyarországon.

ATTILA DIENES, BILDHAUER

Er sit 1942 in Marosvásárhely (Siebenbürgen) geboren. 1968 hat er die Hochschule für Bildende Künste in Kolozsvár, Fachrichtung Bildhauerei absolviert. Seit 1969 hat er auch Ausstellungen. Er war Mitglied des Verbandes der Rumänischen Bildenden Künstler. An allen bedeutenden Ausstellungen in Rumänien hat er teilgenommen, seine Werke erschienen aber auch in zahlreichen ausländischen Ständten (New York, Washington, Praga, Pressburg, Berlin, Ravenna, Iserlohn, Paris, Budapest). Seit 1988 lebt er in Ungarn.

MR. ATTILA DIENES, SCULPTOR

He was born in Marosvásárhely (Transylvania) in 1942. He completed his studies at the Kolozsvár School of Arts at the Faculty of Sculpture in 1968. He is exhibiting since 1969. He was a member of the Romanian Arts Society. He took part in just about all the major exhibitions held in Romania and took part in exhibitions in numerous places abroad (including New York, Washington, Prague, Bratislava, Berlin, Ravenna, Iserlohn, Paris and Budapest). He lives in Hungary since 1988.

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
Dienes Attila
A Hét 1937 MÁR 4

1021

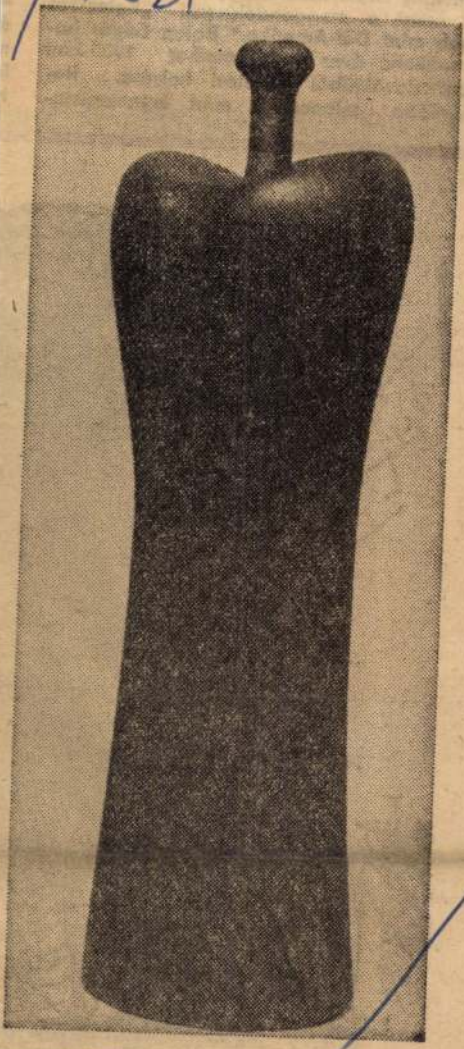

DIENES ATTILA A természet győzelme

2 Dienes Gábor: Várakozás, vegyes technika, 70x160 cm, 1983

Dienes Gábor, kétlaki grafikusművész

20 old. Művészet, 1984. febr.

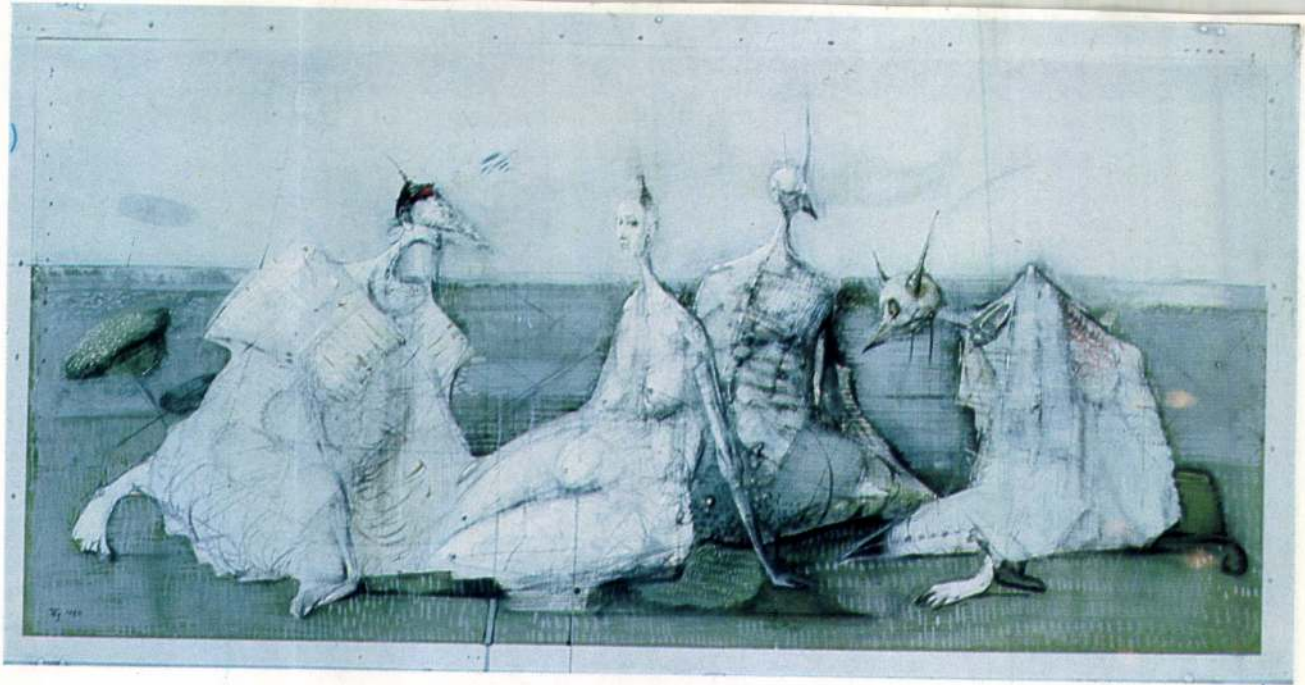

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Nemzeti Kultúrális Alapprogram Képzőművészeti Kollégiuma
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

DIÉNES ATTILA

Diénes Attila a nagy erdélyi exodus során jött Magyarországra 1988-ban. Hírét már hallottuk, munkásságát csak azok ismerték, akik intenzív kapcsolatban voltak az erdélyi magyar művészettel vagy a MAMŰ-vel, a legendás Marosvásárhelyi Műhellyel, melynek szobrászunk egyik alapítója és egyik korelnöke volt. Az immár több, mint tíz magyarországi év igazolta várakozásainkat. Diénes már szinte életművel a háta mögött érkezett, de azóta már egy újabb jelentős műegyüttes született, annak is hála, hogy Magyarpolány-ban otthonra talált. Aktív kiállító, az elmúlt években részt vett minden fontos csoportos kiállításon, már mint a Magyar Szobrász Társaság, újabban pedig a Képzőművész Szövetség tagja, mégis egyéni kiállítása több, mint öt éve nem volt a Fővárosban. Pedig van mit bemutatnia. Széleskörű munkásságából láthatóak lesznek (még elérhető) nagyméretű szőnyegei, melyek a természetes anyag szépségével, finom, visszafogott színkulturájukkal, puritán, ám mégis szuggesztív motívumaikkal kelthetnek feltűnést. Továbbá bemutatja szobrászi munkásságának régebbi és újabb darabjait, sorozatait és egyedi munkáit, melyek felmutatják az alkotó elmélyült, élénk szellemét, múltból építkező metafizikáját, robosztus és bravúros formaképzését, melyekben benne rejlik az organikus karakter, egy atavisztikus világ feleleventése, valamiféle korunkhoz szóló jelek teremtése és egy erőteljes intellektualitás. És folyamatosan és mindig: a míves kivitelezés, az alaposság, a gondosság. Mindezt fából, bronzból, kőből. Diénes Attila plasztikáival egyre több helyen találkozhatunk – szerencsénkre – köztereinken is, ám így együtt a munkáiból rendezett kiállítás rendkívüli alkalom. Öröm, hogy ennek teret és otthont a Vigadó Galéria adhatott.

Feledy Balázs
Vigadó Galéria vezetője

A Vigadó Galéria szeretettel
meghívja Önt és barátait

Diénes Attila

szobrászművész kiállítására.

A kiállítást megnyitja

Keserü Katalin

művészettörténész.

Megnyitó:
2000. október 5. csütörtök 18 óra
a Vigadó Galéria
emeleti kiállítótermében
(Budapest, V. Vigadó tér 2.)

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás megtekinthető:
Október 22-ig hétfő kivételével 10 és 18 óra között.

DIENES Attila

Chikán Bálint: Médium. Képzőművészeti kiákkitás Sepsiszentgyörgyön. = Jelenkor, 1983/1. 85.p.

A hagyományos alapanyagú, bronz, kő kisplasztikák kö[illegible] *Attila* Csend című munkája. Egy szabályosan kialakított gömb és [illegible] idézi meg az elvont fogalmat e műben, illusztrálva egyben azt is, hogy [illegible] hatása máig él a romániai szobrászatban. *György Albert* és *Baróti Ádám* figuratív

DIENES Attila *112, 115, 122, 129, 133, 134,* 55
Marosvásárhely, 1942. szeptember 27.
IA Képz. Főisk. Kvár, szobrász
(1988 óta Magyarországon él.)

Banner Erdély

ágosodásnak kapcsolata van egymás-
z eddig elrejtett valóság feltá-
a találkozáskor rádöbbent Mór
re, ezt adta tudtára a többiek-
A szüzi életen pedig a megtartóz-
et azt a személyi integritást,
rmészetes emberi kapcsolatoktól
er, adott esetben az egész közös-
tó. Ezt fedezte föl a trón váro-
A legenda Imrét gyermeknek /puer/
? A középkor nyelvén ez fiút je-
is illett. A látogatás föltehe-
rtént. Az ifjú Imre saját elhúnyt

DIENES Attila

tisztelettel meghívja Önt és barátait az

OBJEKTEK–MOBILOK c. kiállítás

ünnepélyes megnyitójára
1992. május 29. (péntek) délelőtt 11 órára

Kiállítás helye:

REPÜLŐ-MÚZEUM
(Petőfi Csarnok felső szint, Budapest, Városliget)

Kiállítást megnyitja:

Katona András
a Közlekedési Múzeum főigazgatója

Kiállítás megtekinthető:
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

Bakos Ildikó
Balás Eszter
Balogh László
Bodóczky István
Bráda Tibor
Bódó Károly
Csáji Attila
Dienes Attila
Erdős Sándor
Fekete László
Gaál Endre
Galántai György
Hans Kasper
Hévizi–Tóth
Józsa Bálint
Kalmár János
Kovács István
Krnács Mercedes
Kovács László
Lévai Jenő
Magén István
Marosi Ilona
Mihály Gábor
Pázmándi Antal
Pató Róza
Penkala Éva
Polgár Csaba
Scherer József
Székely J. Jenő
Szatmári Béla
Terebessy László
Tuzson B. Péter
Tilless Béla
Urbánfi
Vinczellér Imre
Xia Zhen Gou

DIENES ATTILA

Felfüggesztett lánc, 1986,fa,m: 220 - 91.6.35

Orros,1986 fa, m.: 162 - 91.6.36

Metafizikus küzdelem,1986,fa, m: 182 - 91.6. 37

Új Művészet

ciával. Tel.: 06/60/398-533. (196635/5H)

AKCIÓ!
REDŐNY RELUXA, SZALAGFÜGGÖNY
HARMONIKAAJTÓ, NAPELLENZŐ, ZSALUGÁTER
1 héten belül, előleg nélkül, részletfizetésre is megrendelhető. Telefon: 06/88/371-828 (181364/1H)

Herendi és márkás porcelánok, festmények, régi órák, üvegek, lakásdíszek vétele, eladása. Antik Veszprém a volt pártházban. Tel.: 06/88/426-022/132. (197790/2K)

Szőnyeg- és kárpittisztítás a legolcsóbban. 88/327-243. (197833/3H)

VÍZKÚTFÚRÁS. Cseh László, Szentkirályszabadja, Balaton u. 20. Tel.: 06/30/563-795. (198233/6K)

Könyvelést, adótanácsadást, bevallások készítését, komplex ügyintézést egyéni és társas vállalkozások részére vállalunk. Tel.: 06/88/407-992. (198332/2K)

ÚJ BÚTOROK LEGOLCSÓBBAN KÖZVETLENÜL A GYÁRTÓTÓL. Ágyneműtartós heverő 12 000 Ft. 4 elemes szekrénysor már 29 000 Ft. Üzleteink: ZIRC, Kossuth u. 12., Bútordiszkont (Park vendéglővel szemben), PÁPA, Fő tér 26., Kuckó bútorbolt. Tel.: 06/89/324-285. (198355/6K)

Duguláselhárítás, állandó ügyelettel, garanciával, csatornaépítés. Tel.: 06/60/395-167. (198435/6K)

Tell-Com Security Távközlési és Vagyonbiztonság-Technikai Üzlet: telefonok, faxok, üzenetrögzítők, díjszámlálók, alközpontok értékesítése, javítása, szerelése. Új technológiával készült vagyonvédelmi berendezések lakásokba, épületekre és gépjárművekre. Ajka, Csokonai u. 3. Tel.: 06/30/474-929. (198552/1K)

Bádogostermékek, lemezek a legolcsóbban kaphatók! Méretre minden fazon élhajlítása. Márkó, Hársfa u. 2/D, Glück bádogos. (198561/3H)

Digitális kaputelefon-felújítás 3000 forint lakásonként. ROBITEL Kaputelefonok, Telefonriasztók Szakboltja, 06/20/430-477. (198627/3K)

Használt import hűtőgépek vására június 17-től július 15-ig. Kishűtők: 7000 Ft, kombinált hűtők 17 000 Ft. Ugyanitt szekrénysorok, rekamiék, heverők, franciaágy és egyéb bútorok kedvező áron. Bútor-Diszkont, Balatonfüred, Arácsi u. 12. (vásárcsarnok nyugati végénél). (198629/2H)

Vaszar, Rákóczi út 21. sz. alatt malacok eladók. (199224/1H)

Hosszú élettartam, tetszetős színek
német technológia
Érdeklődni: 06/30/564-051 (199090/1H)

KÖZLEMÉNY

Óvónők, tanítónők! Felsőfokú 10 hónapos hétvégi konzultációs gyógypedagógiai asszisztens szakképzés indul Budapesten logopédiai kiegészítéssel. Érdeklődés: válaszborítékkal Oktatás-Szervezés 1071 Budapest, Bajza u. 1. (196718/3H)

A Veszprémi Egyetem Nea Moudania Ouzouni Beach (Görögországba) kempingbe telepített saját lakókocsijában lévő alábbi turnusokat értékesíti: július 1–10-ig, 10–19-ig, 19–29-ig, valamint augusztus 15–24-ig. Turnusonként 29 900 Ft/4 fő. Érdeklődni személyesen az egyetem személyi osztályán vagy a 88/425-863-as telefonon. (198761/2H)

LOVASI TOURIST LAST MINUTE ajánlata: **SPANYOLORSZÁG** 10 nap teljes ellátással július 19–28-ig 42 800 Ft/fő, és 100%-os gyermekkedvezmény. Jelentkezés: 8200 Veszprém, Cserhát-ltp. 11. (Lovassy gimnázium mellett) Tel.: 88/422-912. (198980/1H)

FOGYÁS! 100%-os **GARANCIA, ORVOSI FELÜGYELETTEL.** 8–10-ig dr. Gonda 88/328-722, 88/402-180. (199089/1K)

KÚTFÚRÁS a legkeményebb kőzetben 200 méter mélységig. 06/30/396-762, este. (199218/1K)

ÍRISZ TOURIST AJÁNLATÁBÓL: MINDENKINEK SPANYOLORSZÁG 10 nap, teljes ellátással. Indulás: július 19., augusztus 2., 16., szeptember 6., 20., október 4. **GÖRÖGORSZÁG OLYMPIC-BEACH** 10 nap apartmanban: július 12., augusztus 2., szeptember 6., **JESOLO** 8 nap félpanzióval szeptember 14. **VELENCE** 3 nap félpanzióval augusztus 17. **OLASZORSZÁGI KÖRÚT** 8 nap félpanzióval szeptember 14. **ÚJDONSÁG az Írisznél ELBA SZIGETE:** 6 nap félpanzióval szeptember 20., **PÁRIZS** 6 nap félpanzióval augusztus 15., **PRÁGA** 4 nap félpanzióval július 20., **SALZBRUG ÉS KÖRNYÉKE** 3 nap félpanzióval augusztus 23. **ERDÉLY—DIÁKOKNAK** 7 nap félpanzióval július 28. **ERDÉLY–SZÉKELYFÖLD** 5 nap félpanzióval augusztus 13., **ÉSZAK-ERDÉLY, Petőfi-ünnepség Kolton** 5 nap félpanzióval szeptember 6. **KIRÁNDULÁSOK: Szafari-park** június 22., **Bécs** július 6., **Puchberg** július 27., **Mariazell** július 20., **Ópusztaszer** július 13., **Debreceni virágkarnevál** augusztus 19–20. **REPÜLŐS UTAK:** Tunézia (akciós), Kréta, Korfu, Rodosz, Mallorca, Ciprus. Jelentkezés: 8200 Veszprém, Cserhát 5/B. Tel./fax: 88/423-379. (199229/1H)

Államilag elismert lakberendező és lakás-kultúrcikk eladói tanfolyam indul szeptemberben Veszprémben. Jelentkezni: 06/30/574-220. (199249/1K)

Üdüljön Görögországban a Balatontouristtal reklámáron július 8–17-ig kétágyas apartman 23 500 Ft/fő, háromágyas apartman 21 500 Ft/fő. Tel.: 06/89/324-282. (199286/1H)

Halászlé-főzőverseny az alsóörsi Halásztanya étterem parkolójában június 23-án, vasárnap. Jelentkezni a 87/447-002-es telefonszámon lehet. (199315/1K)

A NECKERMANN bombaajánlata – Mallorca, Tunézia június 19. 1 hét félpanzió + szállás + transzfer 39 900 Ft/fő. Július 1. 1 hét félpanzió + szállás + transzfer török riviéra 49 900 Ft/fő. Akciós repülőjegyárak Mallorca, Tunézia, Törökország 28 000 Ft/fő. Marokkó félpanzió + szállás *** + transzfer 83 900 Ft/fő. Érd.: 88/406-501, 406-422. (199354/1H)

DIENES ATTILA szobrai

Testgabalyítás, testbeszéd

Dienes Attila szobrász kiállítása a veszprémi Kisgalériában

Női idomok. Eldeformált, széthízott testek, hasnál gyűrődő súlyos húsredők, egymásra fekvő hájhullámok, hosszú esztendők terhét lógó nagy keblek. Mindenhol női idomok, nem tudok mást látni, akárhová nézek ebben a kicsiny kiállítóhelyiségben, csak testeket, sokszor épp egymással meleg ölelésben, gabalyodásban lévő testeket látok. Ezt szemrevételezem. A sokszor profánságig vitt testiség megörökítését. Bár Dienes nem szereti, ha ezzel fárasztják, ha ezt hozzák elő, ha ezt kérdezik tőle, ha szobrai szexszel, erotikával, nőiséggel való kapcsolatáról nyaggatják, jobban szereti inkább magában lerendezni az efféle dolgokat, de nem tehetek mást, hiszen minduntalan az ősi misztérium különböző dienesi megérintéseinek, értelmezéseinek bronzba merevült fázisait látom szobraiban. Torzóiban, ortopéd formáiban, amelyek körül olykor fel-feltűnik a férfiasság kevély szimbóluma is. *„Engem a kíváncsiság hajt: anyagokat megismerni, vagy egy folyamat kiélése, aminek folytán eljutok az absztrakcióig. Egy bizonyos következetes magatartás egy egész irányzatot, formavilágot tud szülni."* Dienes, ha éppen bútorokat készít – újabban ezt teszi –, akkor is nőket, női alakokat formál. Kissé harsány bőrfotelekbe rejti el őket. Nagy ülepű, ölelő karú, húsos, szétterpeszkedő foteleke-

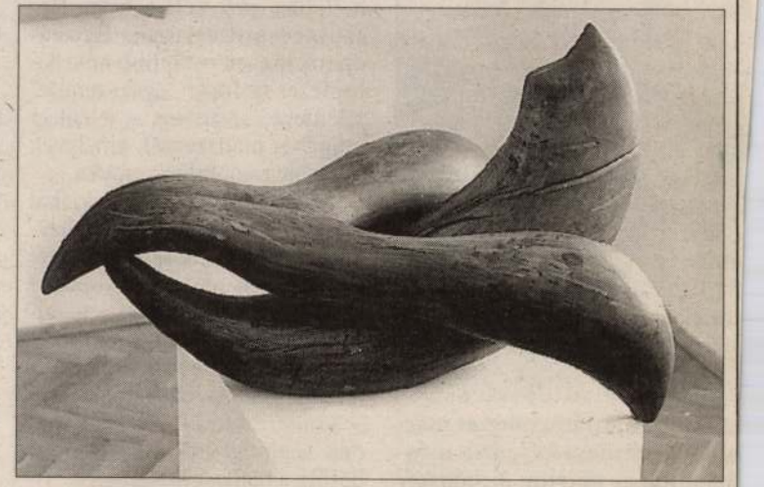

Dienes nem absztrakt szobrokat készít, rá az érzések, hangulatok formázása jellemző
Fotó: Korbély

be. Ilyen a *Dáma* vagy például az *Anyuci*, amibe egyébként úgy tényleg jól bele lehet ülni.

„A szobor környezetteremtő. Minden embernek megvan a lelkülete, és ezt kell alátámasztania a környezetének is. Ha ez a környezet mond is valamit, nemcsak dekoráció, az már plusz, nemcsak tárgy, de szellemet is tükröz. A szobor azt közvetíti, amit nem lehet szóban elmondani: a tapintás érzékiségét."

Dienes Attilára ránehezedik a múltja, a szép emlékű Marosvásárhely. Már nyolc éve, hogy itt él Magyarországon, de még mindig, ha véletlenül nem éppen a már említett szaftos szobrait készíti, akkor amolyan *múltra visszanéző*, karikír szobrokat gyúr. Például a teljes vállszélességgel szemlélődő, a végsőkig felhúzott orrú *Tájnézőt*, vagy a szánalomig komoly *Fontos embert*. Dienes nem absztrakt szobrokat készít, rá az idomok összetéveszthetetlen legömbölyítése, a sallangok leborotválása, a ki nem mondható vágyak, beszédbe nem igen illő érzések, hangulatok formázása jellemző.

(Dienes Attila, Marosvásárhelyen született szobrászművész kiállítása július 7-éig látogatható a veszprémi Művészetek Háza Kisgalériajában. A művésztől idézett gondolatok a Skicc 3. számában bővebb terjedelemben is olvashatók.)

mt

'96. június 13. NAPLÓ

soknak. Mivel alig oldódik a vérben, a xenon gyorsan kiürül a szervezetből: ha az orvos elzárja a csapot, a páciens pillanatok

ssal több mint háromezer márnben a jelenlegi kéjgázos módössze kilenc márka. A módszer ítás technikáját

folyékony oxigén előállítása céljából. A csatlakozó xenonszeparátoroknak köszönhetően a ritka nemesgáz piaci ára a hetvenes évekéhez képest (literenként száz márka) a töredékére esett (nyolc márka). Ez azonban még mindig nagyon drága. Műtétek során ugyanis percenként 5–7 liter gázt kell a beteg légcsövébe szivattyúzni. Egyórás operáció esetén ez több mint háromezer márkás „gázszámlát" jelentene, szemben a jelenlegi kéjgázos módszerrel, amelynek költsége csak kilenc márka.

A megoldást az ulmiak által kifejlesztett berendezés jelentheti, amely elfogadható szintre szorítja a nemesgázos bódulat költségét. A masina egy szivattyún át xenon-oxigén keveréket pumpál a beteg tüdejébe, s a kilélegzett levegőt megszűrve – kompresszorok és hűtőcsapdák segítségével – visszanyeri belőle a nemesgázt, amelyet ismét az altatókörbe juttat.

Gyorsteszt az elemekben

Az Energizer a világon elsőként kifejlesztette az elembe épített gyorsteszt, amely évtizedek óta a legforradalmibb előrelépés a tartós elemek technológiájában.

Idén várható az egyedülálló Energizer-gyorsteszt megjelenése. Ezután folyamatosan ellenőrizhető lesz az Energizer elemek töltéserőssége. Ez eddig nem tapasztalt biztonságot kölcsönöz az elemek használóinak. Az sem ritka, hogy régi és új elemeink összekeverednek a szekrényfiókban, vagy amikor elemet cserélünk. A töltéskijelzőre pillantva bármikor elkerülhető ez a kínos szituáció. Az új Energizer-gyorsteszt, amely góliát-, baby- és ceruzaelem méretekben lesz kapható, méri az elem energiatartalmát az általa fejlesztett hőmennyiség alapján. Meg kell nyomni az elemen található két zöld pöttyöt, és annak kijelzőablakán tíz másodpercen belül megjelenik a készenléti állapotra utaló jelzés. A teljesen vagy majdnem teljesen feltöltött állapotot a Good (jó) szó jelzi. Ekkor az elem még sokáig használható. Ha a kijelzőablak csak részben világosodik ki, az elem rövidesen cserére szorul.

matosságot, akiknek a súlya nem haldja meg a 230 kilót. A szék ára egyébként megközelíti a félmillió forintot.

„Földrengés" a szájban

Öt év múlva nem félünk a fogorvosoktól – állítja *Gavin Pearson,* a londoni Eastman Fogászati Klinika professzora. A fogorvosi szék mellől ugyanis eltűnik a fúró.

A kezelés injekció nélkül is teljesen fájdalommentes lesz. Az orvos ugyanis a fog belsejében lévő szuvasodott részt nagy energiájú lézerrel veszi célba. Ennek ultraibolya sugara hajszálvékony lyukat váj a fogon. A kezelés végén egy, a csonthoz hasonló szerkezetű, úgynevezett hidroxiapatit nevű kerámiával tömi be a lyukat. Az amalgámok használatához nagy üregre van szükség, hogy a tömőanyag megtapadjon, és ne essen ki rágás közben. Ezek kissé összezsugorodnak száradás közben. Így parányi rések képződnek, melyeken át a baktériumok behatolnak, és kívülről láthatatlan fogromlást idéznek elő. Emellett a lézerrel vájt hajszálvékony alagutak nem pusztítják el feleslegesen a fog ép részeit. A lézersugár „minifőldrengéseket", vagy inkább rezgéseket idéz elő a fogban, és ezek szuperszonikus sebességgel sodorják ki a levált törmelékeket az üregből. E műveletek végén különféle gyógyszerekkel elpusztítják az esetleg jelen lévő, szuvasodást okozó baktériumokat.

Kupa Mihály: – A kettős adótábla gazdaságilag értelmetlen

Kupa szerint a régió átalakulóban lévő országaihoz viszonyítva itthon nagyon alacsony a beruházások területén a hazai tőke aránya – ez egyértelműen a hatalmas államadóssággal magyarázható. A közgazdaságilag indokolatlanul magas infláció sem a fogyasztás, sem a bérek reálértékének növekedésére nem hathat kedvezően.

Ha alapul vesszük, hogy az elmúlt időszakban erőteljesen nőtt a hazai termelékenység, érthetetlen a forint leértékelésének „sebessége". Ehhez az ellentmondáshoz társul a belső (hazai) és külső (nemzetközi) gazdasági egyensúly törékenysége is. Fontos tudni, az export növekedése elsősorban nem a magyar vállalkozók érdeme, hiszen a külkereskedelem hatvan százalékában a multinacionális világcégek érdekeltek. A multikat pedig nem a kormány gazdaságpolitikai szólamai, hanem a Kupa Mihály abban bízik, hogy még egyszer nem lehet megtenni. Ám még egyszer ekkora privatizációs bevételekre sem számíthatunk, hiszen nincs már mit eladni. S még egyszer az adókat sem érdemes ilyen módon változtatni (Kupa: van két táblánk, Mózes után szabadon...), hiszen az elképzelés gazdaságilag értelmetlen, igazgatásilag pedig végrehajthatatlan.

Az expénzügyminiszter az egyik legnagyobb gondnak a társadalom állapotát tartja: morálisan szétvert, nincsenek értékei. Vagy a „vadkapitalizmus" virágzik, vagy az állampolgárok követik az éppen hatalmon lévőket. Mert mi magyarok „mindig hatalomkövetőek voltunk, úgy viselkedtünk, mint akik a bársonyszékekben ülnek". Csökken a népszaporulat, négymillió polgár tartja el a másik hat és fél milliót.

A gazdasági válságból való kilábalás első részeként az átalakulás technikai részeit (kárpótlás, privatizáció, önkormányzati tulajdonok rendezése, vagyoni kérdések tisztázása) végre le kellene zárni. A piaci verseny feltételein is feltétlenül szükséges javítani, „formálisan ugyan eleget teszünk az elvárásoknak, de ez még kevés a tisztességes verseny kialakításához". Ha a piac rendezetlen, olyan erőfölények alakulhatnak ki, amelyek már önmagukban is inflációt gerjeszthetnek.

„Nem érdemes tagadni, kemény évek elé nézünk. Ha a kormányzat pénzügyileg kiszámítható lesz, ha az önszerveződések, érdekvédelmi képviseletek lehetőségei javulnak, akkor nagyon nehezen, de képesek leszünk előrelépni."

(ármás)

gítja a szolgáltatás árát, amit az állampolgár egyre nehezebben tud elfogadni.

Vácziéknál most indul a szezon, érthető módon télen kevesebb a kuncsaft. „Jön a tavasz, jön a nyár, a fagylaltosok ilyenkor majdnem szétszednek bennünket." A nyári csúcsidőszak mellett azért továbbfejlesztik a Sanyo márkaszervizt is, ez biztos üzlet: elképzelhetetlen, hogy egy alkatrész ne érkezzen meg időre, ha kell, akkor repülővel szállítják Japánból.

S ha már szóba került Japán, nézzük a végleteket. A felkelő nap országában minden lakásra legalább egy klímaberendezés jut. A Váci Szervizbe a napokban vittek be egy huszonnyolc éves magyar hűtőszekrényt. Ki-

Lassú Tamás: – Az informáci

A GLÓRIA ART STÚDIÓ

Tisztelettel meghívja Önt
és kedves családját

DIÉNES ATTILA
szobrászművész
és
PUSZTAI PÉTER
grafikusművész

kiállítására,
amelyet

DR. HANN FERENC
művészettörténész, akadémikus
nyit meg.

Megnyitó: 1996. november 14. (csütörtök)
18 óra.

Cím: 1053 Budapest, Kecskeméti u. 6.
(az udvarban jobbra)

Nyitva tartás: november 14-től december 4-ig
Hétköznap: 10-18-ig; szombaton: 10-14-ig

Diénes Attila

Új Művészet Szerkesztőség
SINKOVITS PÉTER főszerkesztő úr

Budapest
Báthori u. 10.
1054

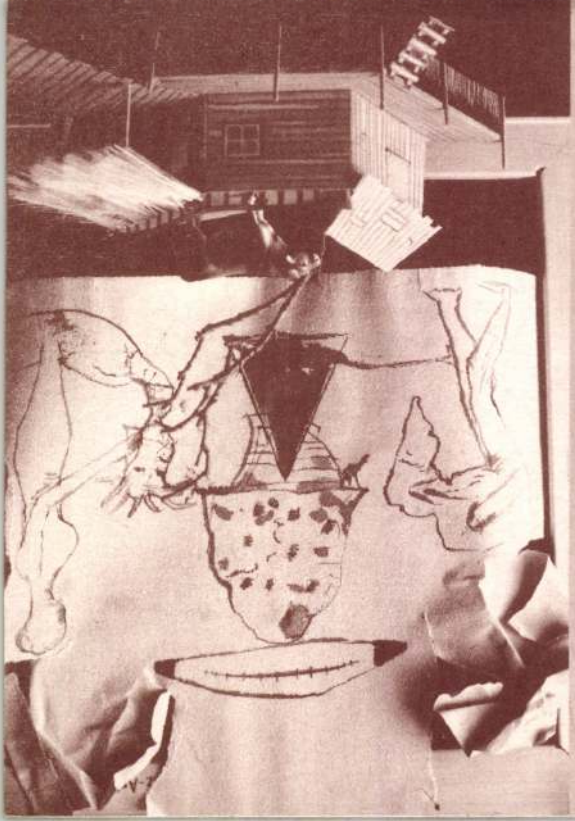

Pieres Attila

A
Magyar Alkotóművészeti Alapítvány
és a
MA-MŰ
meghívja Önt
a DUNA GALÉRIÁBA

DIENES ATTILA

szobrászművész

kiállításának megnyitójára
1994. szeptember 14-én 17 órára
(Budapest XIII., Pannónia u. 95.)

Megnyitja:
NOVOTNY TIHAMÉR
művészettörténész

A megnyitóbeszéd után a
MA-MŰhangok
hangaktusát hallhatják

Megtekinthető: 1994. szeptember 14-től október 2-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

DUNA GALÉRIA

Magyar Alkotóművészeti Alapítvány

MT REKLÁMIRODA

A
Magyar Alkotóművészeti Alapítvány
és a
MA-MŰ
meghívja Önt
a DUNA GALÉRIÁBA

DIENES ATTILA

szobrászművész

kiállításának megnyitójára
1994. szeptember 14-én 17 órára
(Budapest XIII., Pannónia u. 95.)

Megnyitja:
NOVOTNY TIHAMÉR
művészettörténész

A megnyitóbeszéd után a
MA-MŰhangok
hangaktusát hallhatják

Megtekinthető: 1994. szeptember 14-től október 2-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

DUNA GALÉRIA

Magyar Alkotóművészeti Alapítvány

MT REKLÁMIRODA

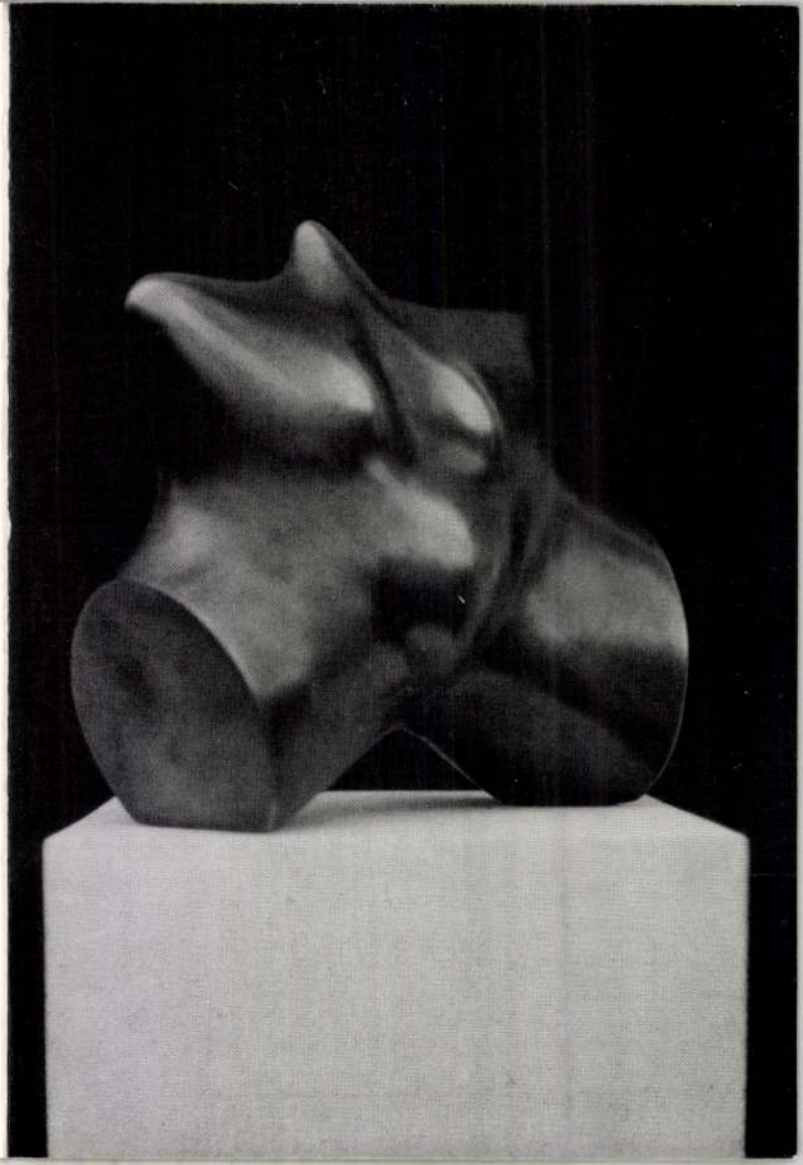

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Nemzeti Kultúrális Alapprogram Képzőművészeti Kollégiuma
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

DIÉNES ATTILA

Diénes Attila a nagy erdélyi exodus során jött Magyarországra 1988-ban. Hírét már hallottuk, munkásságát csak azok ismerték, akik intenzív kapcsolatban voltak az erdélyi magyar művészettel vagy a MAMŰ-vel, a legendás Marosvásárhelyi Műhellyel, melynek szobrászunk egyik alapítója és egyik korelnöke volt. Az immár több, mint tíz magyarországi év igazolta várakozásainkat. Diénes már szinte életművel a háta mögött érkezett, de azóta már egy újabb jelentős műegyüttes született, annak is hála, hogy Magyarpolány-ban otthonra talált. Aktív kiállító, az elmúlt években részt vett minden fontos csoportos kiállításon, már mint a Magyar Szobrász Társaság, újabban pedig a Képzőművész Szövetség tagja, mégis egyéni kiállítása több, mint öt éve nem volt a Fővárosban. Pedig van mit bemutatnia. Széleskörű munkásságából láthatóak lesznek (még elérhető) nagyméretű szőnyegei, melyek a természetes anyag szépségével, finom, visszafogott színkulturájukkal, puritán, ám mégis szuggesztív motívumaikkal kelthetnek feltűnést. Továbbá bemutatja szobrászi munkásságának régebbi és újabb darabjait, sorozatait és egyedi munkáit, melyek felmutatják az alkotó elmélyült, élénk szellemét, múltból építkező metafizikáját, robosztus és bravúros formaképzését, melyekben benne rejlik az organikus karakter, egy atavisztikus világ feleleventése, valamiféle korunkhoz szóló jelek teremtése és egy erőteljes intellektualitás. És folyamatosan és mindig: a míves kivitelezés, az alaposság, a gondosság. Mindezt fából, bronzból, kőből. Diénes Attila plasztikáival egyre több helyen találkozhatunk – szerencsénkre – köztereinken is, ám így együtt a munkáiból rendezett kiállítás rendkívüli alkalom. Öröm, hogy ennek teret és otthont a Vigadó Galéria adhatott.

Feledy Balázs
Vigadó Galéria vezetője

A Vigadó Galéria szeretettel
meghívja Önt és barátait

Diénes Attila

szobrászművész kiállítására.

A kiállítást megnyitja

Keserü Katalin

művészettörténész.

Megnyitó:
2000. október 5. csütörtök 18 óra
a Vigadó Galéria
emeleti kiállítótermében
(Budapest, V. Vigadó tér 2.)

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás megtekinthető:
Október 22-ig hétfő kivételével 10 és 18 óra között.

A
Magyar Alkotóművészeti Alapítvány
és a
MA-MŰ
meghívja Önt
a DUNA GALÉRIÁBA

DIENES ATTILA

szobrászművész

kiállításának megnyitójára
1994. szeptember 14-én 17 órára
(Budapest XIII., Pannónia u. 95.)

Megnyitja:
NOVOTNY TIHAMÉR
művészettörténész

A megnyitóbeszéd után a
MA-MŰhangok
hangaktusát hallhatják

Megtekinthető: 1994. szeptember 14-től október 2-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Magyar Alkotóművészeti Alapítvány

MT REKLÁMIRODA

Dienes Attila archívum

Hideglelős mérkőzésen majdnem megfázott a Kispest

A szánkban maradt a sajt

UEFA Kupa, első forduló, visszavágó:
KISPEST–TWENTE 1-3 (0-1)

Bozsik stadion, 8000 néző, v.: Melnyicsuk (ukrán). Gólszerzők: Illés (58. – tizenegyesből), illetve Vurens (33.), Ellerman (68.), Boerebach (87). Kiállítva: Milinkovics (82.)

Kispest-Honvéd FC: Brockhauser – Szabados (Plókai, 75.), Bánfi, Mátyus – Forrai, Illés, Milinkovics, Duró, Csehi – Puhalak, Hamar (Pisont, 61.)

FC Twente: Boschker – Elzinga, Hoogma, Karnebeek, Zwijnenberg –Bosvelt, Boerebach, Ter Avest – Platvoet (Ellerman, a szünetben) – Mols, Vurens

Továbbjutott a Kispest 5-4-es összesítéssel.

Ahogy Bánfi (balra), úgy a Kispest is majdnem botlott
FOTÓ: CSER ISTVÁN

Ha *Kispesten* fontos meccs van, azt – egyebek között – az is jelzi, hogy a dolgozni érkező tudósítók gépkocsijai előtt semmiféle igazolvány hatására sem nyílnak meg a *Bozsik stadion* kapui. De ugye azt már Móricz is megmondta, hogy gyalogolni jó...

Ezt tették az UEFA Kupa visszavágó első félidejében a háromgólos előnnyel pályára lépő hazai játékosok is: talán „a minek rohanjunk a holland listavezető ellen" jelszó munkált fejükben. Egyszer csak *Szabados* unta meg a dolgot, és a *Milinkovicstól* kapott labdát közelről fölévágta. Amúgy a passzokkal is nagy baj volt ezen az estén, hiszen előbb *Illés*, majd *Forrai* szolgálhatta volna ki a kapu elé egyedül érkező *Puhalakot* – pörölt is velük az idegenlégiós rendesen. Mit ad isten, a következő magyar támadásnál ugyanő nem önzősködött, erre a társak packázták el a lehetőségeket.

Mire idáig eljutottunk, letelt az első félóra, és megszerezte a vezetést a *Twente*. *Platvoet* az ötösön ácsorgó *Vurens* elé tálalt, aki szépen megvárta, amíg *Brockhauser* vízszintesbe vágja magát, majd belőtte az első gólt (0-1). Nem sokkal később Mols növelhette volna a hollandusok előnyét, de a helyzetet csak bámuló piros-fekete védők a kapu mellé imádkozták a labdát. Egy perccel a szünet előtt Puhalak száguldott el egyedül, majd futhatott is vissza, midőn lövése nyomán *Boschker* térdkalácsáról a mezőnybe pattant a labda. Már letelt az első félidő rendes játékideje, amikor *Boerebach* kecsegtető pozícióból, húsz méterről végezhetett (volna) el szabadrúgást, ám addig-addig várt, amíg az ukrán játékvezető lefújta a meccset. Szakavatott ismerősei im szerint ilyet még a *„blaszhá-romban"* sem illik csinálni.

A legutóbbi, *Stadler* elleni bajnokin comhúzódást szenvedett, az odavágón három gólt vágó *Kovács Kálmán* a második félidőre sem állt be: *Davidovics* mester csak komoly vész esetén küldte volna be a bajuszos csatárt. Csordogáltak a percek, nem történt semmi érdekes, mígnem egyszercsak a Kispesten már megismert, ezúttal *ló nélküli rohamrendőrség* megmozdulásai következtek, s miközben mindenki a Középben kitört tömegverekedéssel volt elfoglalva, az 58. percben a „fű alatt", tizenegyesből *Illés* egyenlített (1-1). Ez persze gyógyír volt a gumibot okozta sajgó sebekre, s az egyenruhások is lelohadtak kissé... Ki gondolta volna ekkor, hogy csaknem megesik a holló és a róka évszázados, de máig is tanulságos története: a hátralévő harminc percben előbb a cseréként beállt *Ellerman* hintett közelről egyet (1-2), majd egy Twente lesgól után, a 82. percben *Milinkovics* a kiállítás sorsára jutott. Boerebach biztos, ami biztos, szabadrúgásból újra labdakeresésre késztette Brockhausert (87. – 1-3), s ekkor már csak egy gól hiányzott az esetleges hosszabbításhoz. Ám szerencsére a meccsnek előbb szakadt vége, mintsem megkaptuk volna a negyediket. Így aztán a vendégek szomorúan baktattak az öltözőbe, miközben a magyarok belecsaptak a levegőbe, hiszen szájukban maradt a sajt. Még a remek eledel országából érkezők sem tudták azt kiénekelni...

L. G.

Tisztes csabai búcsú

Elszakadt az orosz szőttes

UEFA Kupa első forduló, visszavágó
BÉKÉSCSABA–TYEKSZTYILSCSIK KAMISIN 1-0 (0-0)

Békéscsaba, 2000 néző, v.: Beusan (horvát). Gólszerző: Csató S. (77. – 11-esből).

Békéscsaba: Baji – Dávid, Usmajev, Csató J. (Szarvas, 61.), Zahorán – Fodor, Csató S., Kiss, Major – Kulcsár, Horváth (Kasik, a szünetben)

Kamisin: Filimonov – A. Morozov, Minajev, Prohorov, Cigankov – O. Morozov, Navocsenko, Rozin – Filippov (Kuznyecov, 72.), Volgin, Pimenov (Natalusko, a szünetben)

Továbbjutott a Kamisin 6-2-es összesítéssel.

A *Békéscsaba* csapata ebben az idényben talán a tegnapi, Kamisin elleni labdarúgó UEFA Kupa mérkőzésen állt fel a legtarkosabban, hiszen a kezdő tizenegyből nem kevesebb, mint hat standard játékos hiányzott. *Mracskó, Váczi, Kovács* és *Drljacsa* sérülés, *Szenti* sárga lapok miatt nem lépett pályára, *Szarvas* helyett pedig a mindössze tizennyolc éves *Kiss János* kapott bizonyítási lehetőséget. Az orosz ellenfél sem tudott legerősebb összetételében kezdeni, hiszen két gyors csatáruk, *Guszakov* és *Polsztyanov* szintén sérülés miatt vált ki a kamisini lila-fehérek együtteséből.

A szinte tét nélküli mérkőzés nem kezdődött öldöklő iramban, hiszen a pályán lévők tudták, hogy *a hazai gárda maximum a szép búcsú reményében szállhat harcba*. Az első félidőben jobbára a középpályán gurigáztak a labdarúgók, s még nyomaiban sem lehetett felismerni a vendégek *Moszkvában* tapasztalt lehengerlően gólerős játékát. Közel húsz percet kellett várni az első komolyabb próbálkozásra, de Kiss gyengén lőtt kapura, így a védés nem okozott gondot az orosz hálóőrnek. Ezt követően kezdtek belelendülni a hazaiak, s *Fodor* révén – aki remekül cselezgetett, s jól továbbította a labdát –, *mezőnyfölényre tettek szert*. Már az első félóra is letelt, amikor egy bal oldali szögletet követően kis híján megszerezte a vezetést az Előre, ám a Fortuna nem szegődött a viharsarkiak mellé, *s a labda a kapufán csattant*. A félidő hajrájában egyértelműen a *Pásztorlegénység* irányította a találkozót, de három nagy lehetőségnél többre nem tellett az erejükből.

A második játékrészben folytatódott az egysíkú futball. A Békéscsaba támadgatott, a kamisiniak gyors kontráikból próbáltak zavart kelteni *Baji* kapujánál, de még a csabai 16-os előteréig sem jutottak el. A hazaiak utolsó embereként az ukrán idegenlégiós, *Usmajev* magabiztosan kapcsolta le az előrevágott labdákat, s ebből, noha kicsit körülményesen, de sikerült egy-egy akciót kidolgozni, melyek végén általában Kiss vagy *Kulcsár* előtt adódott lehetőség. Mindössze negyedóra volt már csak hátra a lefújásig, amikor végre megtört a jég. Igaz ugyan, hogy büntetőből, de sikerült betalálnia *Csató Sándornak*. (1-0). A 78. percben akár növelhették volna az előnyüket, de a horvát bíró egy perc alatt *nem ítélt meg két vitathatatlan 11-est*. Az utolsó pillanatokra egyetlen izgalmas momentum maradt, amikor Baji a csabai tizenhatos előtt bóklászó *Nataluskót* fejbe lőtte. A lepattanó labdát az orosz játékos meglepetésében az üres kapu mellé bombázta.

Összességében nem hozott túl nagy meglepetést a találkozó, a várt csoda elmaradt, s a gyenge csapat benyomását keltő *Tyekszty-ilscsik* nagyarányú moszkvai győzelmének köszönhetően, 6-2-es összesítéssel jutott az UEFA Kupa legjobb 32 csapata közé. A hazaiak számára mindenesetre nem sikerült rosszul az *Újpest* elleni főpróba, hiszen győzelemmel és biztató játékkal rukkoltak ki tegnap délután.

(csabai)

Egy pofon margójára

Tudom, lerágott csont a valóban botrányos „Szlávy-ügy" újabb fejezete, azonban laptársunk tegnapi számában általam nagyra becsült kollégám tollából olvashattam egy cikket, melyben a kirúgott vívómester panaszkodik – nem először – az őt ért sérelmekről. Nos, ekkor döntöttem: a történtekkel kapcsolatban először és utoljára véleményt nyilvánítok. Nem mintha az én gondolataim perdöntőek lennének e témában, de talán mégis érdekes lehet egy olyan embernek az őszinte véleménye, aki húsz éven keresztül testközelben élt Szlávy Gézával, és ha a konkrét esetnek nem is, de hasonlóaknak többször volt szemtanúja.

A legfontosabbal kezdeném: szerintem Szlávy az ország legjobb vívóedzői közé tartozik – helyesebben tartozott. Hosszú éveken keresztül a tanítványa volt Jánosi Zsuzsa és Horváth Mariann, akik mindketten világbajnokok lettek. Rajtuk kívül számtalan korosztályos aranyérmest és elsőosztályú női (ez lesz majd a történet egyik kulcsszava!) tőrözőt nevelt. Azonban azt eddig senki nem firtatta, hogy vajon miért hagyta őt ott a fent említett két sztár, és miért fordított hátat rengeteg tehetség nem csupán az edzőnek, hanem a sportágnak.

Szlávy attól a naptól kezdve, hogy kislány tanítványaiból nők lettek, elvesztette a fejét. Persze senki ne gondoljon rosszra, annál jóval intelligensebb ember – ezt a történtek ellenére is állítom – Szlávy, semmint hogy kikezdett volna velük. Egész egyszerűen olyan féltékenyen tekintett neveltjeire, hogy teljesen lehetetlenné tette magánéletüket. S akik tudják, a vívásban milyen szoros az edző–tanítvány kapcsolat, azok azt is értik, ez egyet jelent azzal, hogy nem fejlődhet tovább a tanítvány. A két bajnoknő a legékesebb bizonyítéka – meg lehet őket kérdezni – a fentieknek, hiszen mindketten magánéletbeli problémák miatt hagyták ott Szlávyt.

Persze a fentiekből még egyáltalán nem következik az, hogy egy 19 éves nőt – viselkedjen bármennyire szemtelenül, engedetlenül – úgy kelljen leütni, vagy ha így jobban tetszik, pofon vágni, hogy eltörjön az állkapcsa, mint ahogy az történt augusztus 20-án Madarász esetében. (Akik a már többször hallott „korlátnak esett" verzióban hisznek, arról csak annyit: szemtanúktól hallottam, hogy Szlávy a már földön fekvő nőnek is nekiesett, s ettől kezdve számomra édesmindegy, hogy az edző öklétől vagy a korláttól tört el az állkapocs...) Az ügyben a másik kulcsszó, amire eddig még senki sem kérdezett rá: az alkohol. Félreértés ne essék, nem vetem meg azokat, akik szeszes italt fogyasztanak, mert akkor magamat is utálhatnám. Az egyébként nyugodtnak föltűnő, szimpatikus és kedélyes Szlávyt azonban az alkohol olyannyira megváltoztatja, hogy hozzá képest Jekyll doktor kismiska. Számtalan esetben láttam, ahogy – nincs rá jobb szó – elborult az agya. A különbség a Madarász-helyzettel szemben csupán annyi volt, hogy az általa osztogatott pofon az esetek döntő többségében férfi arcán csattant, tanítványát pedig tudomásom szerint most ütötte meg először. A féltékenység plusz az alkohol, ez volt tehát véleményem szerint a kiváltó oka a jobbegyenesnek, melyre nincsen mentség.

S hogy mi a helyzet Szlávy kedvenc vesszőparipájával, amelyet már több lapban olvashattam – az sem véletlen, hogy engem nem keresett fel, elvégre tudta, hogy jobban ismerem az ügy hátterét, mint az általa kiválasztott újságírók –, miszerint Gedővári Imre, az UTE elnöke úgy függesztette fel állásából, hogy vele nem is beszélt? Gedővárinak felesleges lett volna az edző történetét végighallgatnia. Elvégre ő már több mint húsz éve ismeri Szlávyt.

(szetey)

Ez történt még

A tegnap lejátszott UEFA Kupa visszavágók eredményei (zárójelben az első mérkőzések, dőlt betűvel a továbbjutók):

Athletic Bilbao–Anorthosis	3-0 (0-2)
Sporting Lisboa–*Real Madrid*	2-1 (0-1)
Kaiserslautern–Akranes	4-1 (4-0)
Maritimo–FC Aarau	1-0 (0-0)
PSV Eindhoven–*Bayer Leverkusen*	0-0 (4-5)
BK Odense–Linfield	5-0 (1-1)
Olympique Marseille–Olympiakos Pireus	3-0 (2-1)
Skonto Riga–*Napoli*	0-1 (0-2)
Trelleborg–Blackburn Rovers	2-2 (1-0)
Slavia Praha–*AIK Solna*	2-2 (0-0)
FC Sion–*Apollon Limassol*	2-3 (3-1)
Deportivo La Coruna–Rosenborg	4-1 (0-1)
Gornik Zabrze–*Admira Wacker*	1-1 (2-5)
Dinamo Moszkva–Seraing	0-1 (4-3)
Fenerbahce–*Cannes*	1-5 (0-4)
Newcastle United–Royal Antwerp	5-2 (5-0)
FC Köbenhavn–*Slovan Bratislava*	1-1 (0-1)
Parma–Vitesse Arnhem	2-0 (0-1)
Dinamo Bucuresti–*Trabzon*	3-3 (1-2)
Lilleström–*Bordeaux*	0-2 (1-3)
Lazio–Dinamo Minszk	4-1 (0-0)
Aris Szaloniki–GKS Katowice	1-0 (0-1)
Juventus–CSZKA Szófia	5-1 (2-3)
FC Tirol Innsbruck–Dinamo Tbiliszi	5-1 (0-1)
Anjalankonski–*Boavista*	1-1 (1-2)
Charleroi–*Rapid Bucuresti*	2-1 (0-2)
Nantes–Rotor Volgográd	3-0 (2-3)
Eintracht Frankfurt–SCT Olimpija	2-0 (1-1)

Bajnoki folytatás

A tegnapi UEFA Kupa-mérkőzések után, a holnapi KEK összecsapások előtt ma nyolc találkozót bonyolítanak le a labdarúgó Bajnokok Ligájában. Mind a négy csoportban a második fordulóra kerül sor.

A műsor: **A-csoport:** *Göteborg–Barcelona, Galatasaray–Manchester United* (mindkettő 20.30 óra). **B-csoport:** *Szpartak Moszkva–Paris SG* 19.15, *Bayern München–Dinamo Kijev* 20.30. **C-csoport:** *Steaua Bucuresti–Hajduk Split, Benfica–Anderlecht* (mindkettő 20.30). **D-csoport:** *Athén–Ajax, Milan–Salzburg* (mindkettő 20.30).

MAI TÉNY

- A Magyar Televízió a holnapi Ferencváros–CSZKA Moszkva labdarúgó KEK-visszavágó mérkőzést a kiadottól eltérően 21.20-tól sugározza felvételről a TV1-en.
- A Nemzetközi Fair Play Bizottság Vad Dezsőt, a Nemzeti Sport zsurnalisztáját újságírói pályafutásáért és a fair play szellemének elterjesztésében kifejtett tevékenységéért fair play díjjal jutalmazza az 1995. januári stuttgarti ünnepségen.
- Holnap kezdődik a 13. férfi röplabda-világbajnokság Görögország két városában, Athénban és Szalonikiben.
- Az ibizai quadriatlon-világbajnokságon Hóbor Péter első, a magyar válogatott a második helyet szerezte meg. Az Európa Kupát Vecseri Lajos nyerte.
- A magyar női asztalitenisz-válogatott meghívást kapott az október 12. és 16. között a franciaországi Nimes városában lebonyolítandó csapat Világ Kupára.
- Férfi kosárlabda Klubcsapatok Európa Kupája, 2. forduló, első mérkőzés: Körmend–Iraklis Szaloniki (görög) 51-60.
- A holnap kezdődő tornász Grand Prix birminghami viadalára meghívást kapott Csollány Szilveszter, Supola Zoltán és Krausz Nikolett.

Halálos fenyegetés

Halálos fenyegetést kapott a brit sakkbajnok, Nigel Short a linaresi világbajnoki torna elődöntője közben. Történt, hogy az amerikai Gata Kamsky édesapja, Rustam Kamsky egy szálloda éttermében így kiáltott Shortra: „Azért jöttem, hogy megöljelek". A bősz apa, azért dühödött föl, mert Short beszélt a fiához a vasárnapi meccsükön, amelyet – kell-e mondani? – nem az ifjabb Kamsky nyert meg.

Kupa és fölháborodás

Az a szenzáció, hogy nincs szenzáció – kezdte a tegnapi, Hotel Stadionban tartott sajtótájékoztatót *Kiss Imre*, a Csepel SC elnöke. Nos, „szenziről" tényleg nem számoltak be, ellenben a mától kezdődő Csepel-Kordax kerékpáros Kupáról annál inkább. Amint azt *Gyapjas András*, a klub kerekeseinek igazgatója elmondta, 100 biciklis – köztük a világbajnok német *Lehmann* – tekeri majd a pedált.

A viadal programja: ma: *900 m-es időfutam* (Clark Ádám tér), 16 óra. Csütörtök: *126 km-es mezőnyverseny* (Telki), 9 óra. Péntek: *20 km-es időfutam* (100-as út), 9 óra, *kritériumverseny* (Budapest), 16 óra. Szombat: *75 km-es mezőnyverseny* (Csepel Stadion), 10 óra. Vasárnap: *Kordax-Nagydíj kritériumverseny* (Citadella), 11 óra.

Mivel természetesen a Kordax is képviselte magát a tájékoztatón, megkérdeztük *Kiss Lászlót*, a cég igazgató-helyettesét, mi a véleménye a botrányba fulladt Kordax-futballgáláról. A válasz velős volt: *„Fölháborítónak tartjuk, ahogy kihasználták a nevünket. A pereskedéstől nem állunk el".*

(m)

Új MAGYARORSZÁG
POLGÁRI NAPILAP
Főszerkesztő: FÁBIÁN LÁSZLÓ

Főszerkesztő-helyettesek:
KISS GY. JÁNOS
KŐ ANDRÁS
D. SZABÓ EDE

Vezető szerkesztők:
Dippold Pál, Jódal Béla, Takács István

Szerkesztőség: 1085 Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. Postafiók: 1410 Budapest, Pf. 199. Telefonok: 266-5009, 266-2804, (Hírlapkiadó: 138-2399, 138-4300, 138-3988.) Telefax: 266-2288 (napi szerkesztés), 267-3313 (titkárság) Éjszakai üzenetrögzítő: 266-4262. Hirdetésfelvétel: 1428 Budapest, Blaha Lujza tér 3. Telefon: 138-2369, telefax: 138-3150.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt., árusításban megvásárolható az alábbi terjesztők hírlapárusainál: a HÍRKER Rt., az NH Rt., a regionális részvénytársaságok, Extra-Hír Kft., Budapest-Press Kft., Új Passz Kft., R-Press Hírlap- és Könyvterjesztő Kft., Medvecz és Társa Kft., Bohus Kálmán magánvállalkozó, Zuna László magánvállalkozó. Előfizethető minden hónap 25-ig a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a hírlapkézbesítőknél, valamint a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) minden hónap 10-ig; 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A közvetlenül vagy postautalványon, illetve átutalással a Postabank Rt. 219-98636/021-02809 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj egy hónapra 396 Ft, negyedévre 1188 Ft.
Külföldön terjeszti a Kultúra Kereskedelmi Vállalat H-1339 Budapest, Postafiók 149.
Kiadja a PUBLICA RT. Felelős kiadó: a részvénytársaság elnöke.

Szikra Lapnyomda Rt.
Felelős vezető:
DR. CSÖNDES ZOLTÁN
elnök-vezérigazgató

ISSN 1215-0185 Bp
ISSN 1215-1386 vidék
1 2 4 8 16

Kell egy expó...

Egy világkiállítás elsősorban a rendező országnak hatalmas lendületet ad gazdasági fejlődéséhez, művelődési megújulásához, a politikai nézetek közelítéséhez, sőt akár a külön-külön, de egyaránt a nemzeti érdekekért munkálkodó erők tevékenységének közös mederbe tereléséhez is.

Ugyanakkor nemcsak a rendezőknek jelent gazdasági, szellemi felfrissülést ez a nagy nemzetközi találkozó, hanem mindazon országoknak is, amelyek részt vesznek rajta. Az expóra jelentkező nemzetek újdonatúj termékekkel igyekszenek előrukkolni, és nemzeti hagyományaik legszebb darabjait megmutatni a többi népnek, a látogatóknak. De készülnek arra is, hogy megismerjék, felmérjék a világ fejlődésének ütemét, irányait, hogy feltárják egymásnak nemzeti mibenlétüket, megosszák egymással gondolataikat.

A világkiállítás nem csak magyar érdek, elmaradásával a világ népeit is megfosztanánk a nagy találkozás használtól és örömétől.

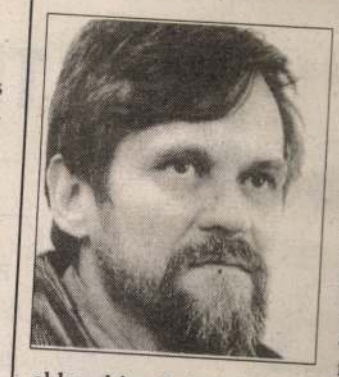

Dienes Attila szobrászművész

Ahogy a művészt inspirálja és újabb alkotásra ösztönzi a kitárulkozás és megmutatkozás vágya, úgy egy ország fejlődését is jótékonyan szolgálja értékeinek, képességeinek bemutatása. Az expó erre szolgáló alkalom, megismételhetetlen lehetőség, egyszer felkínált esély arra, hogy a nemzet megmutathassa arcát a világnak. Nem kirakat és nem káprázat: a világkiállítás kezdete lehet olyan gazdaságélénkítő mozgásnak, amely busásan megtérül a jövőben. Nem hiszek a fordításokat elemző számok kizárólagos erejében, én abban hiszek, hogy a mai áldozatokat a holnap meghonorálja. Kis- és nagyvállalkozók láttak munkához, az élni- és tenniakarás ereje hajtja őket, s hitük, hogy amit tesznek, az a nemzetnek is hasznára lehet. A művész hite is ebből a mély kútból táplálkozik. Élő, munkára inspiráló közeget csak ott találhat, ahol az alkotó erők kiteljesedésének nem szabnak gátat.

A szaggatott vonal mentén kell kivágni, és úgy kérjük beküldeni!

Aláírásgyűjtő ív

**Nem értek egyet a kormány döntésével,
amellyel elutasítja az expó megrendezését,
ezért aláírásommal csatlakozom
egy népszavazás kezdeményezéséhez arról,
legyen-e vagy ne
1996-ban világkiállítás Magyarországon.**

Új MAGYARORSZÁG

„Minden változásra, legyen az legislegjózanabb, fog minden bizonnyal valami zavar – crisis következni, s ezt kiállani mindenki nem akarja, vagy nem tudja, s kétséget nem szenved, hogy az átváltozási időszakban minden rendetlenebbül forog, mint azelőtt, s hogy így azok, kik előre combinálni nem tudnak, megijednek s minekelőtte a szebb rend helyreállott volna, már a kezdettel fennhagynak s magokat régi helyzetekben még jobban leszegezik."

(Széchenyi István)

Sorsz.	Személyi szám	Név	Lakcím	Aláírás
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

Az aláírásgyűjtő íveket az Új Magyarország szerkesztőségébe kérjük lehetőleg ajánlva beküldeni:

1410 Budapest, Pf. 199.

Az aláírásgyűjtő ív fénymásolható, a kitöltött íveket fénymásolni nem szabad, mert az ilyen másolat érvénytelen!
Csak azok az aláírások érvényesek, amelyeket a teljes személyi számmal adnak meg!

LEVÉLTÜKÖR

A Hunnia bűntelen!

Emlékezetes, hogy a *Hunnia 18.*, 1991. áprilisi számában közöltük az emigrációba kényszerített s ott elhunyt kiváló történettudós, *Padányi Viktor* két tanulmányát: *Néhány szó a zsidó katasztrófáról*, valamint *Az úgynevezett háborús bűnösség* címűeket. Az eset arról emlékezetes, hogy a B'nai B'rith, valamint más zsidó szervezetek és személyek néhány napon belül feljelentettek bennünket közösség elleni izgatás címén. Az ügyészség szintén villámgyorsan döntött, s elrendelte a nyomozást – sőt, a Magyar Köztársaság legfőbb ügyésze (megsértve az ártatlanság kötelező vélelmét) napokon belül sajtónyilatkozatban ítélt el bennünket. Majd a rendőrség tartott házkutatásokat a kiadó és a szerkesztőség munkatársainak lakásán, és – törvényellenesen, tiltakozásunk ellenére – elkobozta iratainkat, köztük előfizetőink névsorát! Ami után is országszerte zaklatták előfizetőinket, jogellenesen eltulajdonítva a Hunnia 18. számát.

Közben a parlamentben is voltak elítélő felszólalások az akkori ellenzék részéről, a nemzetellenes sajtó, rádió, televízió pedig vissza-visszatérőleg piszkolta a folyóiratot – a kormány, a kormánykoalíció és a jobboldali sajtó viszont mélyen hallgatott.

Mindez meglehetős felháborodást váltott ki. Belés külföldről az írásos tiltakozások ezrei érkeztek. Ennek következményeként a följelentők, szoros egyetértésben és együttműködésben a rendőrséggel és ügyészséggel, „menet közben" változtatták meg vádjukat. Ejtették Padányi Viktor tanulmányait, s helyettük dr. Fodor János két rövidke írását vették célba.

És elkezdődött a több mint hároméves meghurcolás: a hírhedett Gyorskocsi utca, ügyészség, bíróság. Ám a hírközlés, valamint a kommunista-kozmopolita oldal jellegzetes személyei is folytatták a hajszát, igyekezvén beszorítani a Hunniát a szélsőséges, vad, gyűlölködő – nemtelen egyszerűséggel: fasiszta – kiadványok közé, hogy kirekeszthessék a szellemi közéletből.

Nos, erre tett most pontot a Legfelsőbb Bíróság *dr. Kiss Zsigmond tanácsa*, amikor 1994. szeptember 20-án délelőtt (bár az ügyész itt is börtönbüntetést kért) kimondta: *a Hunnia bűntelen az ellene felhozott vádakban!* Ezért fölmentette. Fellebbezésnek helye nincs; az ítélet jogerős.

A bíróság józanságán, valamint *dr. Nagy László* jogi virtuozitásán és erkölcsi nagyságán túl: ez a fölmentés az együttérzők tiltakozásának és kitartó támogatásának köszönhető. Mint ahogy három éven át mondtuk és írtuk: a Hunnia egyszál egyedül nem tudta volna megvédeni magát. Éspedig azért, mert voltaképpen nem a folyóiratról van szó, hanem a magyar szellem újraéledéséről, a vélemény- és szólásszabadságról.

Az ellen indítottak támadást; s ezt a csatát vesztették el.

Azaz nem a Hunnia érdekében, hanem e nagy és általános cél védelmében lehetne most kihasználni az előállott helyzetet.

Azonban a hírközlés most hallgat – sajnos, a még meglévő konzervatív szelleműek is.

A Hunnia azonban nem fog hallgatni: a B'nai B'rithnak, a rendőri és ügyészi szervezeteknek felelniök kell az alaptalan vádaskodásokért, a jogtalan eljárásokért, a hatósági meghurcolásokért!

Kunszabó Ferenc
a Hunnia főszerkesztője

Tényekről tényszerűen!

Jóformán az Új Magyarország az egyetlen olyan napilap, amely megvédheti az ország polgárait a félrevezetéstől, a téves magyarázatoktól, a tények gyors elfelejtésétől.

De már ebben a lapban is azt olvastam, hogy „tudjuk, a választók több mint fele az MSZP-re szavazott." Tévedés! A májusi választás első fordulójában a felnőtt lakosság 69 százaléka ment el szavazni, és ebből 33 százalék szavazott az MSZP-re, tehát a felnőtt lakosság 23 százaléka. Ez pedig nem a többség! (Akik nem mentek el szavazni, azok között biztosan nem volt MSZP-szimpatizáns, mert ők erkölcsi kötelezettségüknek érezték, hogy elmenjenek választani.)

Sajnos, van egy nagyon furcsa, torz választási törvényünk, mely alapján a 23 százalék szavazatra 54 százalék képviselői helyet kapott az MSZP. Amíg ezen a törvényen nem változtatnak, addig nem sok köze lesz a parlamenti erőviszonyoknak a szavazópolgárok akaratához.

Véleményem szerint a legfontosabb, legsürgősebb feladat új választási törvény alkotása, mert semmiféle ideológiával, kampánnyal, pénzzel nem lehet nyerni a jelenlegi választási törvénnyel szemben.

Lapjuknak pedig azt kívánom, hogy továbbra is maradjanak meg a tisztességes keresztény-nemzeti politizálás útján.

Keresztes Zoltán
Budapest

CITY TAXI 2-111-111 BUDAPEST
2-111-111
CITY TAXI 2-111-111 BUDAPEST
2-111-111
CITY TAXI 2-111-111 BUDAPEST

Dienes Éva

butortervező

1917-19

Éinisk 1930.

82. l.

Penates agyagtalaprata V. 174.

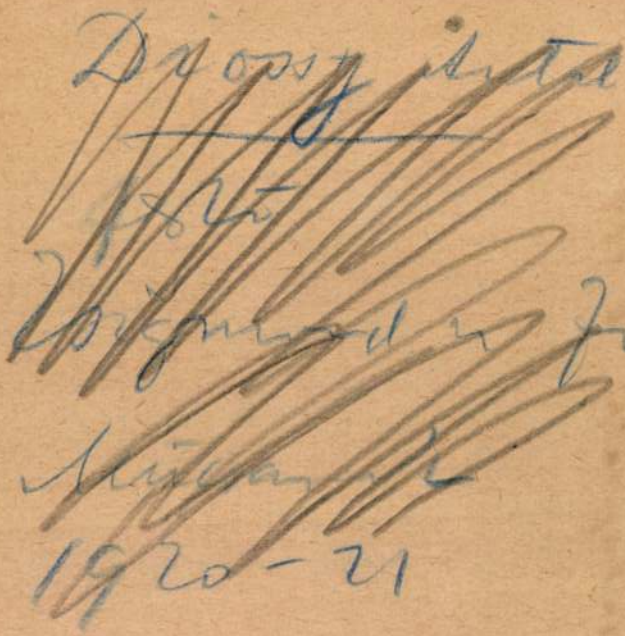

Dienes Éva

100 K államsegély

Érmisk 1917/18. 30. l.

~~100 K~~

~~4 88~~

mber hó.

15.	14.		Lombardadósoktól
		8.	Nagy Imrének folyositott köle
12.	16.		Váltótól
		15.	(400 – P. K. lej. XII. 5.) zabó Lásk
			400 P. lej. XII 5.
			600 P. " XII 10
			800 P " XI. 20.
			600 " XI. 25.
15.	18.		Lombardadósoktól
			Verág Sánosnak folyositott köles
21			[illegible]

Dienes Ferenc

grafikus

1917–19

Einnisk 1930.82.1.

Dienes Gábor

Bentendrei Ott

Magyar Nemzet 1983. X. 19.

Dienes Gábor festőművész

Kiállítási Katalógusában

Magyar Nemzet 1983. XII. 10.

Dienes Gábor, grafikus

L: Bukta Imre.

2.

–: Fiatal kéjzőmű vérek sikere.

Esti Hirlap, B. 1979 júl. 23

Dienes Gábor, festő

L: Kiss Sándor

–: Átadták a Művészeti Szerv... 9.
Népszabadság, Bp. 1979. dec. 15.

Dienes Gábor, festő-grafikusművész

A 24. Szegedi Nyári Tárlaton szerepelnek Sinkó János, Barabás Márton és Dienes Gábor képei, melyek figyelemre méltó üzenetkeht hatnak.

Pesti Műsor,
1984. aug. 15.

Dienes Gábor, festő és grafikus

a Magyar Nemzeti Galériában e hó végéig látható a Fiatalok Stúdiójának jubileumi kiállítása. Évekkel ezelőtt Rácskeven nyílt meg Dienes Gábor és Gábor István egyéni tárlata, az első. Most bizonyították képességüket, milyen szerepelnek e tárlaton.

Losonci Miklós: A Fiatalok Stúdiójának jubileuma.
Pest Megyei Hírlap, 1978. dec. 6.

Pieces Gábor

Részt vett a Stúdió „74"

kiállításon

Nagy Oldikó kritikája

Kritika 74/11 28.0

Dienes Gábor, „Jestő"

Kiállít az Ernst Múzeumban. (Stúdió '74-)
(„Kiránduláson")

P. Szücs Julianna: Patthelyzet 7.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1974. abt. 4.

Dienes Gábor festőművész

A Józsefvárosi Művelődési Házban december 6.-ig tekinthető meg a művész grafikai kiállítása, -mint a kulturális események című rovatában közli a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. nov. 16.
XVIII. évf. 46. sz. 8. lap.

VIGADÓ GALÉRIA

A Magyar
Népköztársaság
Művészeti Alapja
meghívja Önt
és kedves családját
1988. november 18-án
17 órára
a Vigadó Galériába

DIENES GÁBOR

Munkácsy-díjas
festőművész
kiállításának
megnyitására

Megnyitja:
VAJDA GYÖRGY

Megtekinthető:
december 11-ig
hétfő kivételével
naponta 10–18 óráig

Progresprint

Dienes Gábor festőművész

grafikai bemutatója november
11-én nyílt meg a Sárospatakon Művelődési
Házban

Magyar Nemzet 1974 november 12
4. old.

Dienes Gábor festőművész

Grafikai kiállítása a Józsefvárosi Művelődési Házban dec. 6.-ig megtekinthető.

Kiállítások.

Élet és Irodalom, Budapest, 1944. no. 16.

Dienes Gábor, Festő

Csongrád ártéri részen a Tisza mellett működik az a művésztelep, mely fiatal művészek nyári otthona és műhelye. – a szentendrei tárlaton szerepelnek műveik. –
Dienes Gábor költői alkat. „Nászrepülés" c. (emlétne.)

Losonci Miklós: Gazdag múzeumi hónap.
Pest Megyei Hírlap, 1977. okt. 18.

Dienes Gábor

"Pályázatok formaruhában" cimmel Vadas József a Magyar Nemzeti Galéria "Müvészeti pályázatok" cimü kiállitásról ir. A pályázatot a KISZ Központi Bizottsága hirdette a VIT tiszteletére.
Négy nevet emlit meg, egy-egy mondattal ismertetve kiállitott müveiket: Ásztai Csaba, Dienes Gábor, Kéri Ádám és ef Zámbó István müvészeket.

Fenti cimü részletes kritikát lásd: Kéri Ádám nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. május 27.
XXII. évf. 21. sz. 13. lap.

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

1979.I.2. TV. 2o.5o. /1/
Művészeti Magazin
- - - - - - - - - -

1021

- Köszöntöm a Müvészeti Magazin első adásának, ez évi első adásának kedves nézőit. Amit most láttak, Hónap ábrázolás. Miniatúra. Mégpedig abból a hires könyvből, amelyik talán a világ egyik legértékesebb alkotása, közönségesen csak Beri herceg naptáros órás könyve, vagy mások imakönyveként emlegetett illuminált kódexe a XV.század elejéről. Közel 13o illusztrációt tartalmaz, s köztük éppen a hónapábrázolások a leghiresebbek, a Limbók testvérek készitették, annakidején a burgundi herceg, Berri herceg meghivására kerültek a Németalföldről a Burgund udvarba. A könyv egy érdekes gondolatot adott nekünk, a mai Magazin müsorának az összeállitásához. Hiszen láthatták a hónapok képeiből,amelyek ezévben elkisérnek majd bennünket a naptár formájában, hogy milyen komoly és értékes hiradás ez egy elmúlt időszakról, olyan emberektől,akik együtt éltek a müvészettel, akik ennek szentelték életüket, hogy ezt a kis remekmüvet megteremtsék. Nos, olyan embereket választottunk mai müsorunkhoz riport-alanyként, vagy akár csoportokat, akik valóban hasonló módon együtt élnek a müvészettel, akár hivatásosak, akár nem hivatásosak, akár alkotók, akár nézők, mai divatos szóval befogadók. Ezek az emberek, akik mai müsorunkban szerepelnek, vallomást tesznek, nem szeretem ezt a szót, mert nagyon közhely, mégis talán a riportok egymásutáni füzére közel hozza Önökhöz ezt a munkát, amely találkozik az eredeti kódex gondolatával, amelynek a cime, Boldog órák. Nagyon boldog tartalmas,gazdag órák. Ilyen órákat jelent a müvészet azoknak, akik találkoznak vele, s akiknek életét meghosszabbitja, örömmel tölti el. Különös módon ez a gondolat találkozott egy 5co évvel később élt theoritikus gondolataival, Walter Grobiusnak hivják, a Bauhaus, a modern müvészet elméletét megalapitó épitész,és elméleti embernek a gondolataival. Erőteljes korokban, a nép egységes tevékeny munkáját a müvész ember termékenyitette meg, mivel benne élt az életben, s mert alkotóképesség és tudás azonos alapjait a napi gyakorlatban szerezte meg,akárcsak a nép bármely iparosa. Hogy csupán a készség fokán,vagy alkotó módon folyt-e a müvészi munka, ez az egyén tehetségétől függött. Ezt nem lehet tanitani és megtanulni,noha minden alkotó munka alapfeltétele a kéz képessége és az alapos tudás. Az első riport sorozatunk mégsem tanulatlan,vagy autodidakta módon képzett müvészekről szól,hanem azokról,akik a képzőmüvészeti főiskolát elvégezték, és a fiatalok stúdiójának tagjaként bemutatkoztak, elég nagy vihart kavart kiállitáson, ezidén mindegyik kapott,aki ilyet választott magának egy kis területet, egy ugynevezett boxot,vagy ebben,vagy szabad falakon állitotta ki, s most néhány mondattal beszélnek munkájukról, törekvéseikről.

- A rendelkezésemre álló területen egy programot akartam megvalósitani, bemutatni az emberi figurát, öt müfaji megoldásban, fotóban, rajzban, festményben, negativ és pozitiv öntvényben, mint a naturalisztikus megképzés lehetséges megoldásait. Hogy a szándékom egyértelmübb legyen, ezért a figurát részleteiben oldottam meg, hogy az összetartozó részek egymás alá kerüljenek, és a megértést könnyitse. Amikor ezt a munkát kitaláltam, vagy elvállaltam, akkor még költőnek hittem, vagy valami kifejezést is akartam vele elérni, később ez az irodalmi burok teljesen lefejtődött róla és maradt az első szándék triviális egyszerüsége.

- Én nem boxokban állitottam ki, illetve nem boxban, hanem három szobromat állitottam ki ezen a kiállitáson, amelyek egy indittatásúak, élményekből születtek, illetve álmokból. Mert az embert ha alapvető élmények érik, akkor azokkal álmodik is. És ezeknek a szobor megfelelőit kerestem meg ezekben a plasztikákban, pl. itt van ez a város, ami itt egy oldott figura, és egy húzott alap, illetve egy háttér van együtt, hát ez egy ilyen város - élményemnek az esszenciája. A vágy, az terakotta és bronz együttese, és a Szeánsz az valamiféle hiányt akar kifejezni, mikor az ember nagyon vágyik valaki után, és szinte megjeleniti magának, de látni sose látja.

- Én a hagyományos festészeten belüli eszközökkel probálom megcsinálni, amit szándékozom, igy ezen a képen a két figurának a kapcsolata, ami sokszor ellentétes, sokszor rokonszenves egymásra a két figura, ezeknek a helyzete is, és különösen ezen belül az embereknek a sorsa, a karaktere az, ami elsősorban foglalkoztat, de ugy érzem, hogy nem csak én foglalkozom ilyen megközelitéssel a dolgokkal, például itt van Dienes Gábornak a képei, hasonló eszközökkel és módon közli, habár nála egy groteszkebb világot láthatunk.

- .. ...ábrázolásmóddal közöl, ezért dolgozom fával, ezért kismeretüek a szobraim, és talán ezért van, hogy szinesek is, hozzám közelálló embereket jelenitek meg, akiknek a külső jellegzetességük a belső karakterüket ábrázolja.

- Szeretem az egyszerüséget és a tisztaságot, épp ezért érzelemvilágomat egy viszonylag tiszta geometrikus rendben próbálom érvényesiteni és kifejezni. És ezt a rendet próbálom a szobraimban sikban, térben ábrázolni, pl. a fehér kompozicionál a kapcsolódásnál egy emberi magatartást próbáltam kifejezni, az összekapcsolódó formákat, és ezen belül pozitiv- negativ /t/ játékokat is és ritmusokat próbálok kifejezni.

- Készitettem egy képet, amely ábrázol egy ablakot, a körülötte lévő falrészlettel együtt. És a már igy elkészitett mütárgy bizonyos értelemben nem elégitett ki, tovább dolgoztam vele. Beraktam a fürészgépbe, összedaraboltam, és igy, evvel a folyamattal, az összedarabolási folyamattal ugy gondolom, hogy ki lehetett fejezni egy bonyolult problémát, amelyik egy cselekvéssort ábrázol, a mütárgy létrejöttét, a mütárgynak a szétdarabolását, és az újra összerakását, ami látható a fotósorozaton, mert miközben az egész folyamat történt, fotó segitségével dokumentáltam. De ugyanakkor megőriztem a szétdarabolt tárgyat is, és együtt a fotósorozat segitségével alkot egy egységet.

- Az itt látható munkáim konkrét emberekhez, konkrét tájhoz, konkrét helyzetekhez kötődnek. Az utóbbi időben meghatározó élményem volt Csongrád és környéke. Itt sajátos emberekkel találkoztam, igy a gátőrrel. A gátőr egy csendben élő, magában zárkózott foglalkozás tipus, de ugyanakkor magában rejti azokat a lehetőségeket, azokat a gazdagságokat, amik az én számomra sokat jelentenek. Képeimben próbálom megjeleniteni azt a furcsa, sokszor groteszk világot, ami Csongrádra és környékére jellemző.

Dienes Gábor

Dienes nem illuzionista. Festményein nem tövekszik három dimenziós síkban történő visszaadásra.

Lóska Lajos: Lisza, irónia val kitelesítve.
Művészet, 1979. február – 22. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 DEC 3

ÉLET ÉS IRODALOM

Dienes Gábor

1021

Bemutatjuk Dienes Gábor grafikáit

Barátságos hülyék, álszentek, pojácák, diktátorok, lebukott öregurak, piperkőcök, majomparádék élnek Dienes Gábor Naconxipánjában. Alig-emberek — alig-lények. Az önmutogatás cirkuszában tart előadást. Csupasz pofájú csupapofák sosem látott fejdíszekben. Régi gőzhajók kéményeit kalapként viselő semmibe nézők. Kedélyes zsebszörnyetegek. Környezetük megfoghatatlan játéka, néha szimbólum, néha ellenpont. Egyszer kalligráfia, máskor csak mankó. A dolgok buján zizegnek, csak a fejek néznek mereven a hátunk mögé. Dienes Gábor titokban-élő ember, aki nagy színészi apparátussal vonultatja fel kísérteteit, amelyektől ő nem fél. Cirkuszt játszik nekünk és azt hiszem, míg bennünket ijesztget, maga a markába nevet.

Dienes Gábor Debrecenben született 1948-ban. A budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban érettségizett és még abban az évben felvették a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Bernáth Aurél és Iván Szilárd voltak mesterei. A diploma megszerzése után három évig a főiskola művészképzős hallgatója. Jelenleg is a főiskolán dolgozik, tanársegéd. 1975-ben Derkovits-ösztöndíjat kapott. Hazai és külföldi kiállításokon rendszeresen szerepelnek munkái.

Kocsis Imre

1977. DECEMBER 3.

ÉT LEVÉL

'ERELEM TÁRGYKÖRÉBŐL

t, és hogyha új-
zkodhass ahhoz,
il fogadsz vissza
zéltük.
st, ahelyett, hogy
n alakul minden
mél nekem, hogy
a mama kijátszá-
sem fogod azt az
érted. A szerel-

gy, drágám! Egy
beri érzés nincs.
n, hogy az anyád
erdőn és egy vad-

mind elrontottad.
ok úgy gondolni,
Pedig ugye, ott
ást. Ott még nem
elmünk. Ott még
voltam. Már ta-
hogy mindig így
nég?
emlékszel-e még.
meg, hogy haj-
csájtani a Zsiga-

s megértek min-
, drágám. Akkor
mamának. Akkor

Magát minden oldalról, jobb profilról, bal profilról éppen úgy, mint elölről nézve. Én már lassan semmi mást nem tudok tanulni, csak Magát Művész Úr! Én olyan hótt-totál szerelmes vagyok Magába, hogy az már nem is igaz. És minden filmjét is megnézem pláne, mondanom sem kell és nekem az Alain Delon, meg a Jean Marais is semmi Maga mellett, annyit mondhatok. És én csak Magáról álmodom mindig-mindig, amikor lefekszem öt perc múlva és még reggel is, amikor ébreszt az anyu és azt mondja, hogy Cida kelj fel, én úgy hallom, hogy azt is Maga mondja, hogy Cida kelj fel, és azért nem is tudok felkelni, mert úgy érzem, hogy ott van mellettem, ha meg mellettem van, akkor minek keljek fel. A legjobb is az lenne, ha csakugyan itt lenne mellettem és csak feküdnénk, feküdnénk, egymás mellett végkimerülésig. Én már nem is tudom elképzelni az életemet Maga nélkül és nem is tudom, mi lesz velem, ha egyszer leveszik a filmjét a műsorról, vagy pláne, ha olyanban játszik, ami tizenhat éven felüli, mert persze az még rosszabb lenne, mert szétvetne a féltékenység, hogy annyi mások nézhetik, akik kevésbé szerelmesek Magába, én meg, aki egyértelműen Magába vagyok esve, nem. Mert nincs igazság a földön, tudja, nemcsak a kapitalizmusban, ahol igazságtalan a

bar még
napot, m
számította
gyen tév
éves és a
is, minde
azt mond
és egyedü
mat, vele
a Kili azt
precízen
kal lezser
már rá, h
precízen betartani, mégis szívesebben betartanám, hogy ne mondhassa rám se az anyu, se senki más, hogy feslett erkölcsű vagyok. Mert tudja, ezt milyen könnyen rámondják egy nőre manapság, még akkor, ha ez kizárt is, mert igazánból szeret. Én pedig igazánból szeretem, ebben semmi kétség. Annyira igazánból, hogy nem is tudom megérteni, mitől rajongtam én még két héttel ezelőtt az Alain Delonért és mért cseréltem el a fényképét hat darab Sofia Lorenért, három darab Mikulszkiért és két darab Peter Fondáért, és mért raktam minden este a párnám alá. Nevetnem kell,, ha rá gondolok, hogy milyen megalapozatlan voltam, milyen gyermeteg. Na de, mindent kinő az ember egyszer, még a minijét is, pláne, amikor már midi a divat, nemhogy az Alain Delont. Az a lényeg, hogy most már túl vagyok mindenen, és most már Maga mellett kikötök. Örökre. Na, most már befejezem, mert öt óra van, jön haza anyu a hivatalból és bár vele sok mindent meg lehet osztani, ezt azért nem akarom megosztani, mert tudja, milyen tapintatlan tud lenni egy anya, már csak színtiszta gyermeki szeretetből is, pláne még ha az ember nem érte el az illő korhatárt. Én meg pláne nem bírom elviselni, hogy befolyásoljanak, mert vannak dolgok, korhatár ide, vagy oda, amiben az ember úgy is teljesen befolyásolhatatlan. Én például, Magára való tekintettel vagyok teljesen befolyásolhatatlan. Majd még jelentkezem, számítson rám!

Cida

Dienes Gábor

Rajzbiennálé Salgótarjánban

Magyar Nemzet, 1986. XI. 18.

Dienes Gábor: *Figurák, vegyes technika, 87×58 cm, 1978 (fotók Tahin)*

1

Váli Dezső műtermében

A hatvanas években festővé érő Váli Dezső szinte ácsolt szerkezetű, építményes művei látványasszociációkat keltő absztrakt alkotások. Számára a műalkotás autonóm vizuális nyelve nem analízis végeredménye, hanem teljesen természetes jelbeszéd, s ezen a nyelven akár hosszú történetek elmesélésére is vállalkozik.

Önéletrajz – kézírással című, 1977-ben készült nagy méretű olajképe joggal hívta fel magára a figyelmet a szövetség festőszakosztályának tárlatán. Sötét alapon mintha papírból kivágott, különös formákból felsorakoztatott hadsereg vonulna a kép bal sarkától jobb felé, zászlókkal, dárdákkal, lobogó sörényű lovon vagy gyalogosan, büszkén, majd néha kicsit görnyedő derékkal, fáradtan olykor, de nagy koncentrációval, szép elhatározásokkal és nagy elszántsággal. Dombos, hegyes táj, három sötét fatörzs és egy őszi fa benyúló lombkoronájának részlete jelzi a „cselekmény" színhelyét.

Váli festményeihez asszociálhatunk tárgyi formákat, tájképre emlékeztető motívumokat, de képei erre alig adnak több ösztönzést, mint a hangszeres zeneművek természeti képekre, tárgyakra utaló jegyei.

A XX. századi festészetben 1909–10 óta számos változata született meg ennek a vizuális nyelvnek. Váli Dezső számára Kandinszkij, Klee és mások műveinek reprodukcióban való megismerése már olyan lehetett, mint az első meséskönyv, az első komoly olvasmány. Önéletrajzi feljegyzésében említi is, hogy 15 éves korában egy hónapig nézegette teljesen lenyűgözve a Knaurs Lexikon Absztrakt festészet-kötetét, és ennek a könyvnek a kedvéért gyorsan meg akart tanulni németül. Később, az ott látott műalkotásokkal való személyes találkozás után rájött, hogy milyen halványak és szegényesek voltak azok a reprodukciók, de az „első szerelem" élménye egész későbbi érdeklődését meghatározta.

A magyar festészetből kezdetben Bálint Endre művészete volt rá igen nagy hatással; kemény munkával, szinte önsanyargató fegyelemmel érte el, hogy a Bálint által tökéletesen kimunkált nyelv hangsúlyait elhagyva a saját kifejezőeszközeit fellelje.

1970-ben Velencében döntő benyomások érték Mark Rothko retrospektív kiállításán, ahol a hatvanas-hetvenes évekre már egész Európában elterjedt új, tágas, amerikai eredetű festészeti arányrendszer és Rothko színvilága, lélegzetelállítóan fenséges absztrakt

2

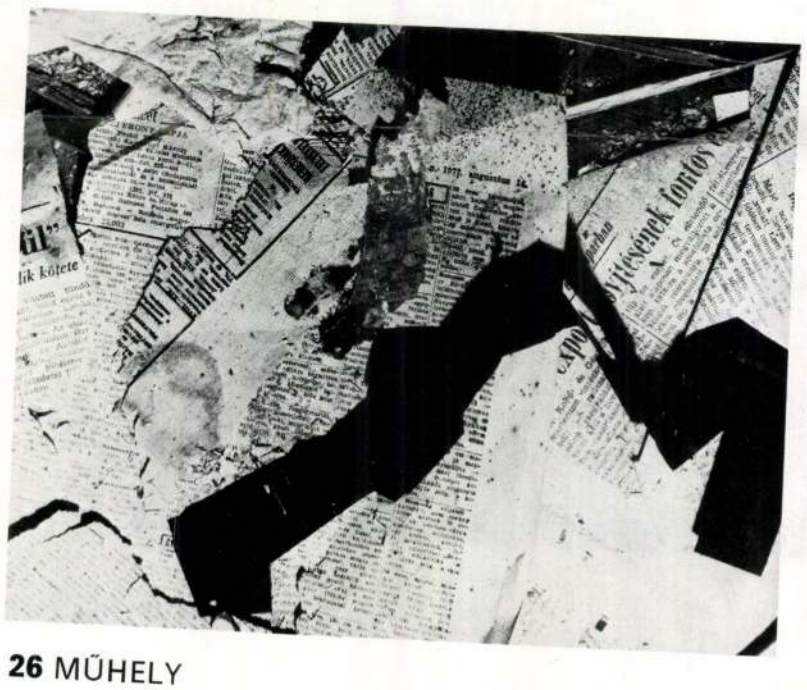

3

Dienes Gábor

XXV. Ugári Tablat Szegeden

Magyar Nemzet 1986. VIII. 19.

Dienes Gábor fm

rokonság

→ Tóth Ernő fm

MŰVÉSZET 1985/11-12/96

Dienes Gábor fm, gr

→ Dorosz Károly gr

MŰVÉSZET 1985/10/61

Dúnes Gábor

Menyhárt László: Kilóg a lóból
Rajzbiennálé Salgótarjánban

Palócföld; 1985/2

Dienes Gábor festőművész

a szegedi nyári tárlaton a
Csongrád megyei Tanács díjat
kapta

Népszabadság, 1986. VII. 21

DIENES GÁBOR FESTŐ

Beremányi Géza: Egy szobrász, egy festő.
Katona Zsuzsa és Dienes Gábor kiállitáda.

Uj Művészet 1995, 71-72

emelkedik a heraldikai reprezentáció, amely még a lova megalkotására is kiterjed. Az egyértelmű térkompoz összefoglalt történeti jelenetek a pusztán narratív illusztr felelnek meg. Talán nem is álltak teljesen egyedül. A mari 15. század első harmadában, a *St. Lambrecht-i fogad* timpanonjával kezdődik, s a csodákat ábrázoló, 16. folytatódik, valószínűnek tűnik, hogy Nagy Lajos tör megörökítette. Ennek megjelenítésmódja közel állhato például Spinello Aretino pisai Campo Santo-beli csatakép hogy Nápoly után Észak-Itália, Nagy Lajos politikai és szerepet játszott a 14. század második felének magyaror nyomára azonban csak a *zárai Szent Simeon-ereklyeta* esetében jutunk. Az ő 1377-ben kötött szerződése különö az ereklyetartó elgondolását rögzítette, s így egyetlen feltételezhető, a stíluskapcsolatok és igények összee eljárásnak, amely egészen megfelel a kor európai gyak megnyilvánuló hasonló stílusösszefüggések udvari eredet tosságot igényel.

A Képes Krónika festője kétségkívül hordozója az változásoknak, amelyek során a 14. század második felé körvonalai bontakoztak ki. Ez különösen nyilvánvaló p hangsúlyozta a művészettörténeti szakirodalom. Kérdés illusztrációi között az individualizált portrémegjelenít legfontosabb és legreprezentatívabb vívmányának. E teki portréjára nézve alakult ki egy értelmezés, amely nen karikaturisztikus verizmust, sőt, társadalomkritikai s Minderről azonban a baldachinos trónarchitektúra al fegyverzetet viselő, szimmetrikus csoportjának tengelyéb

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

Ezúttal Moszkvában a magyar negyvenesek korosztálya mutatkozik be: Dienes Gábor, Kocsis Imre és még többen.

Losonci Miklós: Magyar festők kiállítása Moszkvában.
Nógrád, 1954. jan. 5.

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

Az idén havonta váltva 16 festőművész állít ki kü-
lön-külön, vagy másodmagával az Attrium Hotel te-
rasztermében. A kiállítók között lesz ifj. Benedek Ferenc,
Csabrák András, Dienes Gábor is.

Déli krónika

1984. I. 13. Kossuth 12.00 [Rézbányainé].

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

A Műcsarnokban rendeztek meg az országos tárlatot, melyen szerepelt Dienes Gábor műve, – a művész mindig meggyőzi az írót atmoszférateremtő erejéről, kalligrafiáinak artisztikus eleganciájáról. (említve).

Wagner István: Élményre várva.
Magyar Hírlap, 1982. máj. 1. 7. old.

Dienes Gábor, grafikus

L: Kéri Ádám

Láncz S: Képzőmüv. Krónika 715-718

Jelenkor, Pécs, 1982. júl-aug. XXV/7-8

Dienes Gábor festőművész

P. Szabó Ernő: Kalitkák és Árgyélusok

Művészet, 1983. augusztus

Diezes Gábor festőművész

Szuromi Pál: Egy szelid és fanyar képíró

Művészet, 1983. június

1021

Diénes Gábor, festő, grafikusművész

1980. X. 1. 13.2c Petőfi - V.J. -
Fesztiválok után

- Diró Lívia jegyzetét olvassuk fel.

- Divat fesztivált rendezni és mint a legtöbb divatban, Franciaország ebben is elől jár. A francia fesztiváloknak mindig volt, van magyar vonatkozású eseménye is. Sok művészünk itt aratta első nemzetközi sikerét, amely talán egész további pályájára kihatott. Például az alpesi gyógyvizeiről híres .... zenei versenyén lett első az Édes vonósnégyes és azóta is szívesen látják őket egész Franciaországban. Avignonban, a leghíresebb színházi fesztiválon a város ódon bástyáival, híres kőhidjával, a pápák palotájával, gótikus házaival, egészében grandiózus díszletként hat. Ott aratott emlékezetes sikert az Állami Dábszínház és azóta is újra és újra visszahívják őket franciaországi fellépésre. La Rochelle-ben, amelynek Atlanti-óceán parti mellvédjéről valaha az idegen kalózókat figyelték és amely ma az egyik legjelentősebb modern zenei seregszemlének számít, a nemzetközi fuvolaverseny első helyezettjeként végzett Matúz István és utána mutatkozott be a párizsi rádióban is. A Földközi-tenger partján Cagnes sur Mer-i nemzetközi képzőművészeti kiállításon a magyar Diénes Gábor kapta a legtöbb közönségszavazatot. ....Provence-ban, a déltengeri utak metszőpontjában fekvő városban, ahol világsztárok találkoznak az opera nagy ünnepein, mutatkozott be Sass Szilvia a Traviátában az egész országban és a nemzetközi sajtóban viszhangzó sikerrel. ....Kapott meghivást Kocsis Zoltán, ahol egy régi urasági csürből átalakitott zeneteremben csak százkétszáz ember előtt játszik évente Szvjatoszlav Richter és néhány meghivott művész ....Törőcsik Marinak pedig külön filmfesztivált rendeztek, ahol sorozatban láthatták a művésznő filmjeit, francia tisztelői. Ez a rövid felsorolás csak a legutóbbi évek eseményei között tallózott és eleve bocsánatot kell kérnem mindazoktól, akiket itt kihagytam. Tehát tavasztól őszig fesztivál.

Dienes Gábor

P. Szabó Ernő: Vigyázz! - Kész! - Rajt!

Művészet, 1983. december

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

Püspöky István a főiskolán kötött ismeretséget Kárpáti Tamással, aki mindmáig barátja, több mint testvér. Tanultak egymástól, beszélgettek, együtt cihelődtek a velük, vagy korábban indulókkal: Dienes Gáborral, Babos Lászlóval, Kiss Zoltán Lászlóval, Nagy Gáborral. Tiszteletre méltó csapat ez már ma is.

Molnár Zsolt: Püspöky István.
Magyar Ifjúság, 1981. máj. 15.

Dienes Gábor, festő és grafikusművész

Velencei Biennale 1980. A sorrendben a 39-ik. Vissza-halfva, valaminit beszélgetve a látogatókkal és a te-remőrökkel, a művész-résztvevői megállapíthatják, hogy sikere van a magyar pavilonnak.
Szerepelnek: Dienes, Schaár, Tóth Menyhért művei; és még több-művész alkotása.

Molnár Zsolt: Sebzett oroszlánok.
Magyar Ifjúság, 1980. okt. 31.

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

a Budapesti Történeti Múzeumban rendezték meg a festészeti kiállítást. – Dienes Gábor nagy hatású „Vörösturbános arckép" – e szerepel a kiállításon. (említve).

Horváth Teréz: Festészetünk körképe a Budavári Palotában. Népszava, 1981. máj. 29. 6. old.

Gábor Dienes,

der Ateliergemeinschaft gehören so bekannte Künstler wie Jenö Barcsay an, der es sich trotz seines hohen Alters nicht nehmen liess, zur Vernissage zu kommen, dann Gábor Dienes, Ádám Farkas, um nur einige zu nennen.

Katrin Rösicke: Neue Galerie in Frankfurt.
Daily News, 1981. nov. 5.

Dienes Gábor festő- és grafikusművész.

a VIII. akvarellbiennálét Egerben rendezték meg. Szerepelnek Dienes Gábor művei: „Árnyékok I., II." c. (említve).

Németh László: „Megemlékezés" a VIII. akvarellbiennáléről.

Heves Megye, 1982. 4. 2-3 old.

Dienes Gábor, festő

A Műcsarnokban látható a Festészet '77 c. kiállítás. – A művész műve szerepel e kiállításon: „Mozdulatok" c. (emlitve és repr.) összefogott színeivel az olasz reneszánsz kissé gúnyos újrafelidézését igerik, egy lirikus átértelmezésével gazdagítva.

Gellér István: Festészet '77.
Dunántúli Napló, 1978. márc. 5.

...nes Gábor, festő

L: Deeni Pál

Vadas József: Tárt kapuk 12.

Élet és Irodalom Bp. 1985 ápr. 12. XXIX/15

DIENES Gábor

Hogy mást ne mondjak: ősszel is jelen voltak Kokas Ignác, Dienes Gábor vagy Kárpáti Tamás követői, miközben a mértékadó művészek távol maradtak.

SZURONI Pál: Mozdulatlan horizont. Az I. Szegedi Táblakép-festészeti biennáléról. = Tiszatáj, 1982/11. 93.p.

DIENES GÁBOR

emlitve ld.Neuberger István

fecske András:Neuberegr István festményei.Tatabánya, Kernstok Terem
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/21.sz.4.o.

44. Vg2 ...

Az utolsó kísérlet.

44. ... a1V
45. Fh7+ Kxh7
46. Vg6+Kh8
47. Ve8+ Kg7
48. Vg6+ Kf8

És világos feladta.

(*Pintér Lajos* és *Gábor* fordítása)

DIENES GÁBOR

tervezett kiállitás

S.D.:A Helsinki Magyar Intézet terveiből.
UJ TÜKÖR 1980/XVII/50.sz.23.o.

Chemical and biological deterioration

The vicissitudinous fate of the mantle, especially its burial n the ground for periods of varying length, brought about biolo- ical and chemical deterioration both in the fibres and their dye- tuffs. The extent of the damage was revealed with the help of canning electron microscope shots.

It is owing to this method of investigation that we succeeded n observing spores of fungi on the sample taken from under the raiding of the strap. As the sample was taken from a spot isola- ed from the air, it was suspected that the occurence of the fungi ay not be incidental and in fact indicate an infection which is ikely to have effected all the three layers of the mantle.

We asked for an expert opinion about the type of the spores, heir life conditions and methods of preventing further fungal nfections as well as suggestions regarding the possibility of us-

DIENES GÁBOR

emlitve ld.Szenes Zsuzsa

Székely András:Hazánk Hamburgban.Müvészeti kiállitások

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.17.sz.28-29.o.

6. A szerződéshez szükséges előzetes engedély kelte, száma:

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó és községfejl. h
levonásra.

Budapest, 197.....

....

megbizott megbi

Dienes Gábor, festő-grafikusművész,

Az Országos Képzőművészeti Kiállítás ápr. 8.-án nyílt meg. – A második teremre jellemző sokféleség valódi, hiteles lirából, nosztalgiából tevődik össze, mint Szántó Piroska, Dienes Gábor műveiből.

P. Szabó Ernő: Visszanézni a csillagokra.
Magyar Ifjúság, 1982. máj. 28. 34. old.

Dienes Gábor. festő- és grafikusművész

A Műcsarnokban rendezett Országos Képzőművészeti kiállításon szerepelnek Váli Dezső, Dienes Gábor művei, ők is a fiatalok új hullámának erősségei.

Losonczi Miklós: Országos Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban, Hevesi Szemle, 1982. jún. 12 old.

Dienes Gábor grafikus

Kiállítás a M. Nemzeti Galériában.

(h. El Kazovszkij cím szó alatt)

Breslyanszky Ilona: „Mai magyar grafika és rajzmű véret"

Népszíg 1983 VII. 23.

- Dienes Gábor festő

Losonci M: „Magyar festők kiállítása Moszkvában"
(a magyar négyvenesek korosztálya mutatkozik be, a realizmus határait igyekezvek tágítani)

Fejérmegyei Hírlap és Napló (Vesprém)

1984 I 7.

1984 I. 13

Kiss Gábor festőművész

L.L.: Lírai grafika

Művészet, 1983. február

Dienes Gábor

Szuromi Pál: Rezignáltan, kulturáltan

Művészet, 1983. november

Kieres Gábor festőművész

Nagy Zoltán: Nemzeti tárlatok - a közelmultban és ma

Művészet, 1982. augusztus

Diezes Gábor festőművész

Lóska Lajos: Rajz '82

Művészet, 1983. február

Dienes Gábor festőművész

Szuromi Pál: Triptichon
Országos tárlatok szegeden és Vásárhelyen

Művészet, 1982. január

Dienes G.

Dienes Gábor
Kiállítás az Attrim Hyatt
szállodában

Mapor Nemzet 1984. 1. 14.

Dienes Gábor

Új galéria nyílt meg a Belvárosban
/Qualitas Galéria/

Magyar Nemzet 1985. V. 10

Dicus Gábor

Szabó Tamás kiállítása
a Dorottya utcában

Magyar Nemzet 1985. VIII. 29.

Dienes Gábor, festő-grafikusművész

A napokban nyílt meg a Magyar Nemzeti Galériában a mai magyar grafika és rajzművészet minden eddiginél magyarbszabású seregszemléje. Néhány kiemelkedő szép lappal jelentkezik a fiatalok közül Dienes Gábor.

B.I.: Seregszemle a Nemzeti Galériában.
Kisalföld, 1983. júl. 23. 10-old.

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

Megnyílt a napokban a Magyar Nemzeti Galériában a mai magyar grafika és rajzművészet minden eddiginél nagyobb szabású seregszemléje. – Néhány kiemelkedő szép lappal jelentkezik a fiatalok közül Dienes Gábor.

Brestyánszky Ilona: Mai magyar grafika és rajzművészet.

Nógrád, 1983. júl. 23.

Dienes Gábor, Kossuth-díjas grafikusművész

a napokban nyílt meg a Magyar Nemzeti Galériában a mai magyar grafika és rajzművészet kiállítása. Néhány kiemelkedő szép lappal jelentkezik a fiatalok közül Dienes Gábor.

Brestyánszky Ilona: Mai magyar rajzművészet és grafika. Hajdú-Bihari Napló, 1983. júl. 23.

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

a Magyar Nemzeti Galériában a közelmúltban nyílt meg a mai magyar grafika és rajzművészet kiállítása. — Néhány kiemelkedő erős lappal jelentkezik a fiatalok közül Dienes Gábor, festő-grafikusművész

B. L.: Mai magyar grafika és rajzművészet.
Dolgozók Lapja, 1983. aug. 13.

Dienes Gáspár

Jegyzetek a Vásárhelyi Őszi Tárlatról

Magyar Nemzet 1986. XII. 10.

Dienes Gábor, festő-grafikusművész

A Magyar és a Szovjet Képzőművész Szövetség között a kapcsolat a rendszeres kiállításcserékben is megnyilvánul. Ezúttal Moszkvában a magyar negyvenesek korosztálya mutatkozik be: Dienes Gábor, Galambos Tamás, Kocsis Imre, Szkok Iván, Nagy Gábor, Kárpáti Tamás, Zrínyifalvi Gábor és Földi Péter művei a realizmus határát igyekeznek tágítani.

Losonczi Miklós: Magyar festők kiállítása Moszkvában.
Hajdu-Bihari Napló, 1984. jan. 5.

Dienes Gábor festő-grafikusművész

Tizenhat festőművész kollektív kiállítása nyílt meg tegnap a Atrium Hyatt Szállodában. A kiállítók közt van Galambos Tamás, Bíbola Tibor, Dienes Gábor, Tóth Ernő, ef Zámbó István.

h. é.: Napló.

Magyar Nemzet, 1984. jan. 14.

Dienes Gábor, [kstő]

JUBILEUMI TÁRLAT

Huszonötödik alkalommal rendezik meg a Szegedi Nyári Tárlatot. A Kiállítást a Móra Ferenc Múzeum Képtárában tekinthetik meg az érdeklődők szeptember 20-ig. A díjazott művészek közül Dienes Gábor Vérmező című alkotását mutatjuk be.

–: Harai Tük 43

Új Tükör 10. XXIII/32

toni származásukat, a
dig karikába tekerték, mi
jókötelet. Nyilván azért,
helyen elférjen.

Mai ismereteim a magy

Dienes Gábor, festő

L: Váli Dezső

–: Heti ajánlat 3.

Új Tükör B p. 1986 aug. 17. XXIII/53

Dienes Gábor

– Neve megmulítva minit egyfelé míves grafika sajátos vonulatának képviselője.

Lásd: Művészet, 1953. dec.

P. Szabó Ernő: „Vigyázz! – Kész! – Rajz!"

Dienes Gábor, festő

L. Szüts Miklós

P. Sz. J.: Festő a „Vajda-óvodáb de 7

Nérszabadság, Br. 1980 febr. 16.

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

a nürnbergi Kunsthalle három fiatal magyar képzőművész Bukta Imre, Dienes Gábor és F. Nádler István rajzait vándorolta meg. Az alkotások az első nemzetközi ifjúsági rajzbiennálén láthatók, okt. 14 ig.

Jó reggelt!

1979. VII. 23. 4.25 /N./

Dienes Gábor

A művész munkáit bemutatják a biennálén.

Rideg Gábor: A hetvenes évek művészete?
Művészet, 1980. november – 33. lap.

Dienes Gábor, festő

L: Borbás Tibor.

-: Munkácsy Mihály-díjas

Esti Hírlap, Bp. 1980. apr. 2.

4.

Dienes Gábor

Molnár Edit fotókiállitása a Hatvani Galériában augusztus 19.-től,
Hajnal Gabriella rajzkiállitása a szentendrei Művelődési Központban augusztus 21.-től megtekinthető.
Kovács Péter és
Bodóczky István a Studió Galériában augusztus 23.-tól,
Dienes Gábor festőművész a Derkovits Teremben augusztus 24.-től,
Várdeák Ildikó keramikus a Csók Galériában augusztus 24.-ig mutatja be müveit, - közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Elet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 19. XXII. évf. 33. sz. 8. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Dienes Gábor „festő-

1978 SEP 15
ÉLET ÉS IRODALOM

és grafikusművész

1021

Dienes Gábor kiállításáról

szarvas, papagáj, őz. Kockázat

IASSZONYOK LAPJA. 1936. 8. sz.: ímerfestést vállal a legművészibb ki-a feldomborműben is."

P. 1949. XII. 2.: „Sztálin elvtárs 70. rgalomba hozzák mellszobrát gipsz-A vállalatok igényléseikkel forduljá-lkotások NV-hez."

1979. III. 11. „Felfüggeszthető, élet-Krisztus-fej szobor magasztos kivitel-

... theátrum:

30: „Felsőbb engedelemmel különféle tok, mindenféle mesterséges fordula- felette nevettető jelenetekből álló ebek és majmok által tartatni!"

III. 7. „Sidoli lovarda a nagy piaczon rművészet és némajáték köréből. Ma-e az Ukraina sivatagjaiba! Nagy tör-k tánczokkal és fejlődésekkel."

JANKO. 1897. II. 7.: „A Pokol — az legnagyobb alkotása! Megszámlálha-lépődíj 50 kr."

Antireklám:

RLAP. 1979. VIII. 15.: „Ismeretlen tet-Augusto Antoniolinak, a kulcsokat és t gyártó legnagyobb olasz cég tulaj-villáját."

Átmentem az állomás — a M.-i vasútállomás — másik oldalára. Ott még javában folyt az építkezés. Nem az állomás, hanem a túloldalon, egy nagyméretű autóparkoló építése. Dömperek hozták-vitték a földet, a virágágyak talaját, a betont. A kőnyéket vastagon ülte be a felvert por. De az állomással szemben egy kis bisztró — nálunk az utóbbi évtizedekben a leghitványabb kocsmákat bisztrónak, büfének, néha presszónak nevezik, nem tudom, mi okból —, szóval a bisztró kis bekerített előterében, ahova egy asztal is elfért, az építkezések dolgozói sört ittak. Egyedül e söröskorsók tartalma enyhítette a port messzi vidéken; mert ezekbe szállt, csak ezekbe szállhatott bele. Talán vonzották is, látszott a napfényben, ahogy a porcsíkok belevonultak a sörbe.

Nem azon háborgok — tévedés ne essék —, hogy a dolgozók munkaidő alatt a kocsmában ittak. Ez nálunk már szinte törvény. Csak csudálkozom, hogy tudták azt a sört meginni.

Mentem vissza az állomás legyes-szeméttartós oldalára.

Az M.-i állomáson is sütött a nap. De ez nem ugyanaz a nap volt, mint reggel A.-n. Mocskos

századik szocialista ünnep lehetne; szinte egybevág a felszabadulás ötvenedik évfordulójával. Addig minden falu, minden város összefoghatna; kitalálhatná a legmegfelelőbb módokat, formákat. Talán — mert nálunk ez is divat — szervezhetnénk országos versenyt a közösségek közt, kik tudják a legszebbé, legtisztábbá, a lelkekre, közérzetünkre, erkölcseinkre leginkább hasznosan visszahatóvá varázsolni szűkebb környezetünket. A lakóházakat is. A falut, a lakótelepet, a várost. De folytathatnám. Eszembe jutnak a gyárudvari rozsdatemetők. A legjobb termelőszövetkezeteinkben is az isten kegyelmére bízott, csak a gyommagvak termelésére és szaporítására szolgáló területek. Nem folytatom.

Bizonyosan jobban éreznénk magunkat az országban, ha kiakaszthatnánk a táblát: tiszta ország, rendes nép.

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gábor Dienes

DAILY NEWS

1983 SEP 2

1021

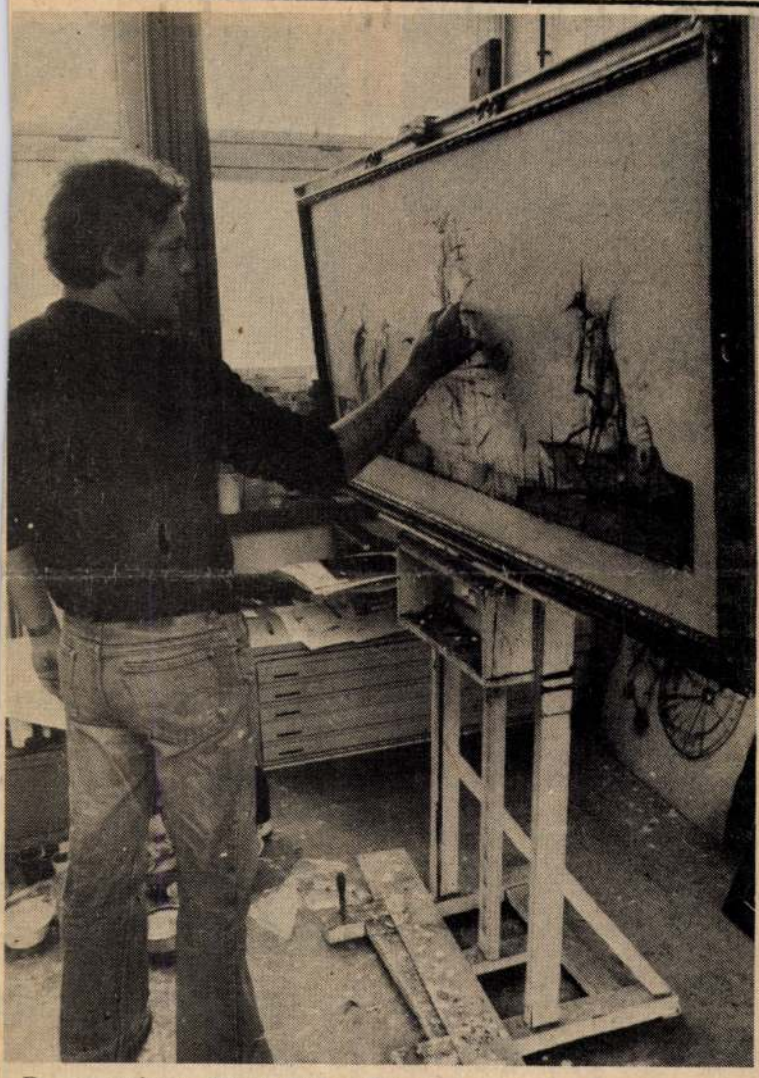

Der ungarische Maler Gábor Dienes erhielt den Auftrag, für das neue Budapester Hotel „Flamenco", das vom österreichischen Konsortium Klöckner-AST bis Dezember im XI. Bezirk am „Bodenlosen See" (Feneketlen-tó) fertiggestellt wird, ein großes Wandgemälde zu schaffen. U. B. zeigt den Künstler in seiner Werkstatt bei der Anfertigung eines Entwurfs für das Gemälde.

FOTO MTI — É. HORVÁT

AUS D
UNGARISCHEN
PRESSE

Magyar Nemzet

Dialog für den Frieden

Auch in Ungarn erwecken die die Entspannung und die friedliche Koexistenz bedrohenden imperialistischen Bestrebungen Besorgnis. Der Umstand, daß im Sinne des NATO-Doppelbeschlusses von 1979 572 sog. Euroraketen in nicht großer Entfernung von der ungarischen Grenze aufgestellt werden sollen, erhöht das Bedrohtsein unseres Landes, schreibt die Vorsitzende des Landesfriedensrates, Frau N. Sebestyén, in der Tageszeitung „Magyar Nemzet".

Jetzt, wo der amerikanische Imperialismus und seine Verbündeten gesteigerte Angriffe gegen die internationale Friedensbewegung führen, befinden es die verschiedensten Friedensorganisationen zunehmend für notwendig, zusammenzuarbeiten und gemeinsam aufzutreten. Auch wir wünschen eine Zusammenarbeit, einen aufrichtigen Dialog mit allen friedliebenden Kräften, ganz gleich welche Gesellschaftsordnung sie für besser halten, welcher Religion sie angehören und welche Weltanschauung sie vertreten. In diesem Geist sehen wir die Delegation der niederländischen Friedenskämpfer bei uns zu Gast. Vom 3. bis zum 5. Sep-

Zum Auftakt der Straßen-Ra
ren in 1:59,19 Stunden vor

sport

ORIENTIERUNGSLÄUFER-WM
BEGANN IN ZALAEGERSZEG

Budapest – Im westungarisch
Zalaegerszeg wurde am M
wochabend die 10. Weltmeist
schaft im Orientierungslauf er
net. Die rund 200 Teilnehmer
22 Ländern wurden vom Präsid
ten des Ungarischen Orien
rungsläufer-Verbandes, István S
zák, begrüßt. Im Namen

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 FEB. 21 old.
MŰVÉSZET

Dienes Gábor festő- és grafikusművész

3 Dienes Gábor: Vörössapkás (a Spanyol portrék c. sorozatból), farost lemez, vegyes technika, 70x50 cm, 1983

4 Dienes Gábor: A kékruhás (a Spanyol portrék c. sorozatból), farost lemez, vegyes technika, 70x50 cm, 1983

dult, amelyekben [illegible]
biztonságát és tisztaságát. Nem is annyira az egyénit keresik, hiszen oly sokan vagyunk, s kevés olyan értéket lehet létrehozni, amilyet még nem hoztak létre, de azokat az olykor csupán apró sajátos jeleket, amelyeket egy-egy művész magáénak vallhat, s amelyek örömet okoznak annak, aki szereti munkáit. A képzőművészet külföldön a műkereskedelem által erősen manipulálható, de nálunk is erősen felhígult. Dörgedelmes dolog nem született a világon az utóbbi években, s a szakma nehéz helyzetben van, az kétségtelen. A lényeg talán az lenne, hogy önmagunkat vállaljuk, azt, amit a világból be tudunk szippantani, mert hiteles, érdekes dolgok csak ebből születhetnek.

– Ebben a meglehetősen ellentmondásos helyzetben mi táplálja benned a hitet? Mi az, amiről úgy érzed, hogy neked kell elmondanod?

– Ha az ember szerelmes valamibe, akkor nem nagyon izgatja, hogy ki mit szól hozzá, örül az érzésnek. És annak a néhány embernek, aki az ő örömének örül. Hogy mit tudok elmondani? Amíg megvan a természet, az ember és az

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Dienes Gábor festő- és grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 MÁJ 1 8

1021

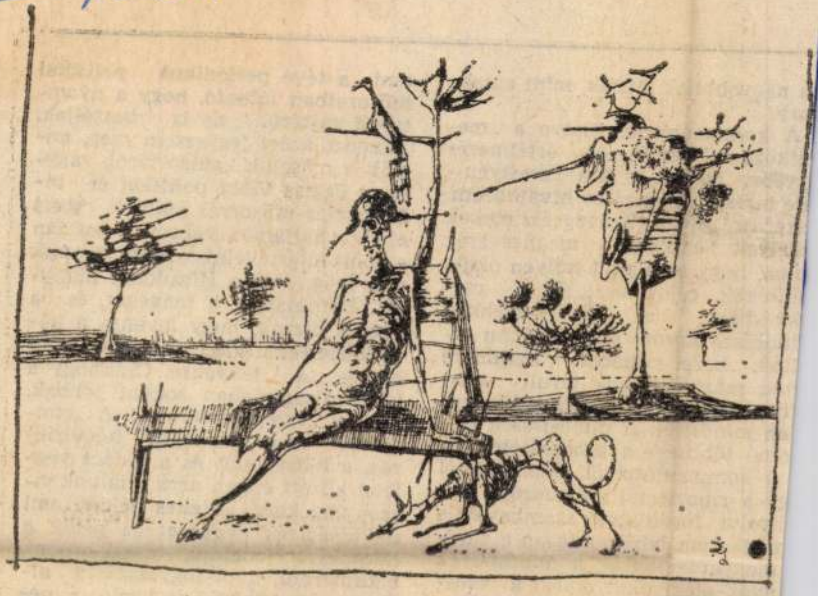

Dienes Gábor: Rajz

ıa nagyobbnak látszik, mint amek-
tora.

A kommentárok, illetve a „me-
etközbeni" értékelés, értelmezés
gyében megint csak a Terestyéni-
ële tartalomelemzésre hivatkozom
szerint „olyan szövegrészleteket,
melyek explicite megnevezték
olna, hogy az alanyt milyen okok,
ıdítékok, célok vezették a cse-
kvésben", a híregységeknek
indössze *három* százalékában ta-
ltak. Ezzel szemben majdnem
'olc százalékukhoz járult vala-
llyen pozitív, elítélő vagy bizony-
an minősítés. A minősítések túl-
omó többsége a kibocsátótól, az-
a kommentátortól, bemondótól
gy a riportertől származott. Bár
nyelvi fordulatok számbavétele
maga nem jelzi pontosan a való-
magyarázatok és a minősítések
nyát, elég sokat elárul a mos-
i helyzetről, amit egyszerűen
lehet összefoglalni, hogy főleg
elföldi részben elmondják, mit

ar
m
tatott sajtóról ne is beszéljek.
Mindezt azért jegyeztem meg, mielőtt a második kategóriáról, vagyis az összes többi politikai és információs műsorról szólnék, mert ezeket hajlamos vagyok pusztán elvből túlértékelni. Mert bennük van meg, ami a Híradóból hiányzik. Bemutatják a tényeket, és a nézőre bízzák, hogy levonja a következtetést. Vagy magyarázatot adnak a tényekre. Csakhogy a luxus-újságírásban sokkal jobbak, mint a „terepmunkában". A „címszavas" és a „mélységi" televíziózás, a kétszersült és a kalács végletei között éppen arra találunk viszonylag kevés értékes példát, ami az újságírás *kenyere:* ez pedig a közepes terjedelmű, mondhatnám, cikkméretű, napi fogyasztásra alkalmas, gondolatokat közlő, a néző világához közelálló interjú, riport vagy publicisztika.

Dienes Gábor

Alföldi Tárlat Békéscsabán

M. Nemzet
1987. IX. 12.

Dienes Gábor

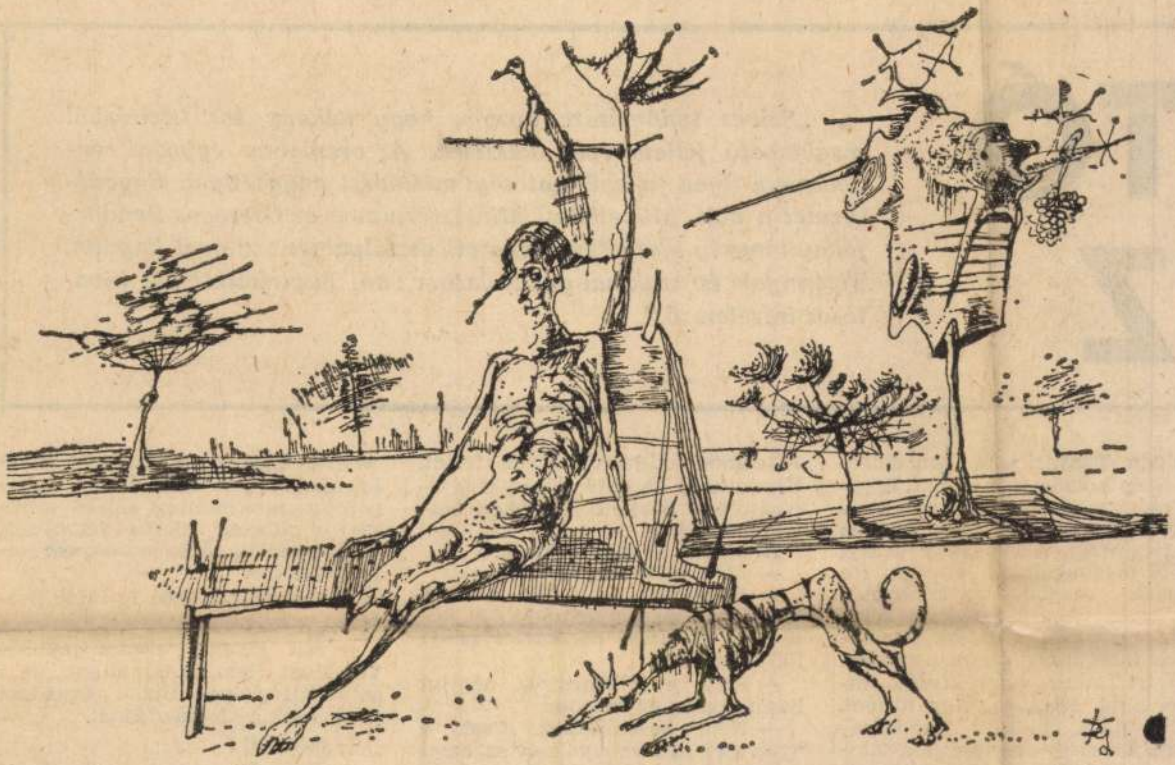

Dienes Gábor: Parkban

Élet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 26. XXII. évf. 34. sz.
15. lap.

A CSOMÓ

A mérvadó jóslat annak ígérte az uralmat Ázsia felett, aki egy

szégyen és kudarc." Mulatozás ricsaja szűrődött be, részeg gaj-

dermedt ember tarkát. „És csomót készíteni hol tanultál?" —

ATÓ
JZ

„Szíves tudomására hozom, hogy néhány sor kézírásból megbízható jellemképet készítek. Az országban egyedül rendelkezem ilyen jellegű, hatósági működési engedéllyel. Engedélyemet a volt Művelődési Minisztérium és az Országos Rendőrfőkapitányság igazgatásrendészeti osztályának tudtával kaptam. Tizennyolc év szakmai gyakorlatom van. Tisztelettel: Cs., hivatásos íráselemző."

Alföldön. Tanyasi iskolában dolgozott. Szép hivatás, nehéz élet. Egyedül még nehezebb. Egyszer hírül vette, hogy az ország másik felében el egy ember, aki néhány sornyi írásból megmondja a jellemet. Ha ismerjük magunkat, könnyebb. Akár társat találni. Írt egy levelet, jellemrajzot kért. „Amikor meglátam az írást, megdobbant a szívem. Mindjárt láttam, hogy kitűnő emberrel állok szemben." Így történt. A lány A-ba költözött, összeházasodtak. Tizenegy éve tanítja a faluban a gyerekeket. Megbecsült tanító, szeretik szülők, gyerekek.

— Még a tanításban is segít a kérjem. Ha szükség van rá, elemzi a tanítványaim írását. Más tanítók szintén megkérték erre. A nehezen kezelhető gyerekek jellemére fontos útmutatást kapunk.

— De hiszen gyermekkorban még kialakulatlan az írás!

— Olyan pontosan nem is lehet meghatározni a tulajdonságokat és a hajlamot, mint a felnőttnél, de már vannak árulkodó jegyek. A

Általános jellemrajz ötven forint. Részletes és karakterológiai magyarázatokkal bővített jellemkép hatvan forint."

Általában az utóbbit kérik.

— Mi a különbség?

— Rengeteg. Az árban a nagy különbség nem tükröződik. A jellemkép készítése háromszor annyi idő és munka.

— Ezek a jellemrajzok nagyon hasonlítanak egymáshoz.

— Nem hasonlítanak. Csak a nyelvezetük. Tizennyolc év szakmai gyakorlat kialakítja. Na, és a grafológiának egyébként is van szakmai zsargonja, amit nem lehet kikerülni. Az írást alapul vevő mozgáselemzéssel felderíthető az önértékelés, az alkalmazkodóképesség, a zárkózottság, az akaraterő, az érzelmi élet, a szexuális sajátságok, és sok egyéb. Ugye, máris úgy tűnik, mintha szakszöveget mondanék!

Könyvtárának féltett kincse Nyirő professzor Psychiatria című egyetemi tankönyve. Ebben olvas-

vetette aggályait. Hiszen a kiválasztásnak oly sokrétűek a szempontjai: rátermettség, előélet, szakmai gyakorlat, iskolai végzettség, előző munkahelyek száma, sőt véleményezése.

A szövetkezet 1800 forintot fizetett a személyiségképekért.

— Azt hiszem, alapos munkát végeztem. Nem én döntöttem, de a személyiségképek újabb aspektust jelentettek a kiválasztásnál.

— Sikerült?

— Gondolom, mert a szövetkezet azóta ismét véleményeket kért. Nem szokatlan: aki egyszer nekem megbízást ad, az majdnem biztos, hogy visszatér.

7

Az elmúlt években könyvet írt.

— Az elméleti irodalomban számtalan fogyatékosságot találtam. Nem túlzok, ha azt mondom, hogy új alapokra helyeztem a grafológiát. Tessék.

Dienes Gábor festő

Szerepelt a Fiatalok Studiójának kiállitásán, neve emlitve

Bereczky Lóránd :A Fiatalok Studiójának kiállitása
Kritika 1979/3 37-38.o.

Dreies Gábor

Méltatás.

Losonci Miklós: Tavaszi tárlat.
Új Tükör, 1979. május 6-3. lap.

Dienes Gábor

Grafika (repr.)

Magvető-almanach 1967/1. 358. l.

Dienes Gábor, grafikus

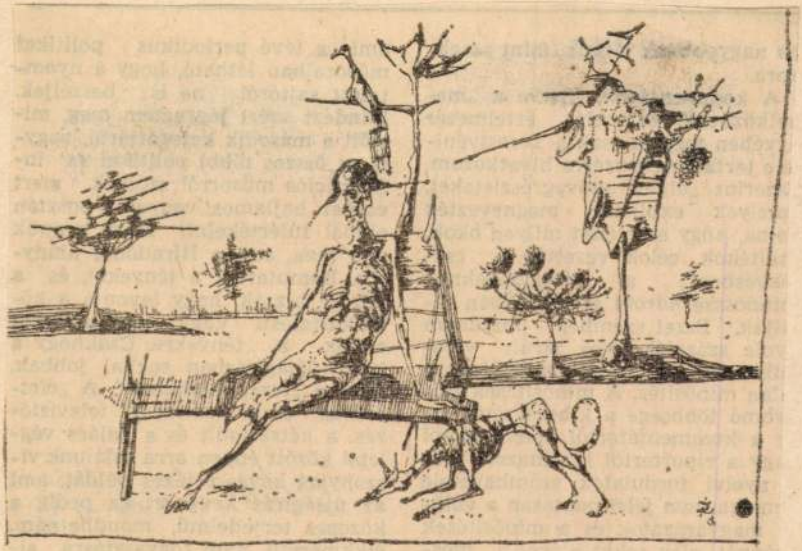

Dienes Gábor: Rajz

Dienes

11.

Élet

XXVIII/20

Dienes Gábor festő

l. Deim Pál

Vadas József: Generál art

13.

Élet és Irodalom Bp. 1984. ápr. 20. XXVIII/16

Dienes Gábor, grafikus

l: Hódosi Mária

12.

Vadas József Turmix

Élet és Irodalom Bp. 1983. jún 10. XXVII/23

DIENES GÁBOR

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Nyitott ablaknál

Nagyot változott a világ. Néhány éve még a tehetséges Kokas-követőkben reménykedtünk és a kevésbé tehetséges Kokas-követők miatt bosszankodtunk. A reménykedésnek és a bosszankodásnak vége. A *Fiatal Képzőművészek Stúdiójának* idei kiállításán már csak egyetlen Kokas-követőt találunk a *Műcsarnokban Bihály József* személyében. Más is megváltozott.

A korábbi seregszemléken eldugott sarokban szorongtak azok a művészek, akik egyértelműen mértani stílusokkal nem vállaltak közösséget a Kokas-epigonok elmázolt felületeivel, s akiket modernéknek kijáró [illegible]nvvel fogadtak bizonyos [illegible], újítóknak kijáró rokonszenvvel más helyeken. Mára azonban ez a tábor is megszűnt. Nemcsak a generálszószos expresszionizmus tűnt el — mindnyájunk szerencsére —, hanem az ellenzéke is: az az op art és hard edge szelleméhez igazodó kis társaság, amely a maga következetes geometriájával a leghatározottabban tiltakozott a festészeti handabandázás ellen. Az idei kiállításon már csak *Trombitás Tamás* művei képviselik ezt a látványosan háttérbe szorult irányzatot.

A Stúdió-tárlatok — a korábbiak — nem voltak egységesek. A kritikákat végigolvasva kiderül: legtöbb gyengeséget a festészet mutatta, szinte töretlenül jó volt a grafika, a szobrászok teljesítménye pedig ingadozott. Ez a műfaji különbözőség úgyszintén megszűnt. Mondhatjuk ugyan, hogy a grafikusok közül változatlanul a mai magyar művészet első vonalát képviselik *Szemethy Imre* csodaszigeten nevelkedett morzelényei és *Banga Ferenc* mind többet töprengő manócskái; s még azt is hozzátehetjük, hogy hasonlóképp érett mestereket egyelőre a festészet és a szobrászat nem termett. De ennél hangsúlyosabb szembeállítás igazságtalanság volna. A festészet távolról sem olyan harmatos, a grafika megközelítően sem olyan sziporkázó, mint az elmúlt években.

Egységesülés jele az is, hogy egy sor átmeneti produkciót látunk. A műfaji képlékenység bizonyítékai *Lengyel András* fotográfiái, *Kalmár István* transzparentikus — két oldalról — nézendő grafikái. *Felvidéki András* két fényképe inkább pannó, mint grafika, ám pannónak is sajátos: az ellenperspektívában rajzolt pántolt hasábnak ugyanis földön van a helye. *Romvári János Áthatásoknak* nevezett dobozkája egyszerre grafika és plasztika. *Ef. Zámbó István* gyufáit pedig meg sem kísérlem valamilyen műfaji skatulyába helyezni. Maradok a tény rögzítésénél: hat jókora gyufaszálról van szó, amely a tárlat különböző helyein látható.

Egyhangú és egyöntetű Stúdió-seregszemlék, unalmas és érdektelen Stúdió-korszak után ez a kiállítás azt mutatja, hogy a mai fiatalok nem egyhangúak és nem egyöntetűek. Kísérleteznek, vállalkoznak, tájékozódnak. Így keresik önmagukat és aminek az is része: valóságunkat. Hogy találják-e? Ez már más kérdés. Erről kell, érdemes beszélni, mert végre lehet. Változatos az összkép, amit a közönség is honorál: meglepően sok a látogató.

Egy rövid újságcikk nem vállalkozhat e mintegy kétszáz művet felvonultató tárlat részletes elemzésére. Két megjegyzést — általánosabb észrevételt — azonban megkockáztatnék. Az egyik egy paradoxon volna. Miközben a kiállítást eseménnyé a próbálkozások teszik, az élményt néhány nagyon is hagyományos munka szolgáltatja. Nem a konzervativizmus erőfölényéről beszélek, hiszen nem a tartalom, hanem a megjelenítés módja hagyományos.

Kárpáti Tamás szabályos táblaképei, amelyekben a festő a mese iránti nosztalgiáit rebegi el nekünk, vagy *Dienes Gábor* gólyalábú lényekkel benépesített vásznai érett művek. Ezzel szemben a lázadók gyakran birkóznak a formával *(Záborszky Gábor)* vagy nem találják a tartalmat *(Zrinyifalvi Gábor)*. Hasonló okokból érzem *Lóránt Zsuzsa* színes faszobrocskáit kiemelendőnek, noha vitathatatlan: *Mészáros Mária* úszó üvegplasztikái vagy *Gyulavári Pál* fehér gipszmontázsai mögött olyan szellemi kíváncsiság rejlik, amely ígéretes jövőt, nem is távoli kibontakozást jelez.

Másik megjegyzésem ennek mintegy a folyamánya. Úgy érzem: az érdekességükkel, újszerűségükkel, bátorságukkal jellemezhető művek a *hazai* viszonyok között igazán érdekesek, újszerűek, bátrak. Mielőtt bárki provincializmust szegezne nekem, hozzáteszem: fontosnak érzem, tettnek vélem ezt a viszonylagos érdekességet, újszerűséget, bátorságot. Jó dolog, hogy a fiatal nemzedék megtanulja — többek között — a hiperrealizmus vagy az újsággrafika fordulatait. Csak előnye származhat abból, ha a kifejezés nyelvét új eszközökkel gazdagítja. Miért mégis az aggodalmam? Azért, mert ezekhez a stílusfordulatokhoz tartalmak, a tartalmakhoz pedig valóságelemek tartoznak, amelyek egy sok szempontból más világból hoznak üzenetet. Önmagában ez sem volna baj; csak helyeselni tudom, ha ablakot nyitunk a világra. Akár olyan művekkel, mint amilyenek *Sinkó István* vagy *Sarkadi Péter* munkái. Csakhogy a mi fiatal festőink, szobrászaink, grafikusaink olykor elfeledkeznek arról, hogy nálunk az általuk felhasznált elemek egy részének más jelentése van, mint ahonnan azok származnak.

Mi innen vagyunk olyan konfliktusokon, amelyeket néhány száz kilométerre tőlünk nyugatra a haladó művészek már az ártalmai tudatában okkal kritizálnak. Vagy ahogy talán helyesebb mondani: nekünk is megvannak a magunk érzékeny pontjai. A talmi csillogás helyett például a fakóság, amelynek megörökítésére *Fehér László* vagy *Körösényi Tamás* tesz kísérletet. Reméljük, nem utoljára.

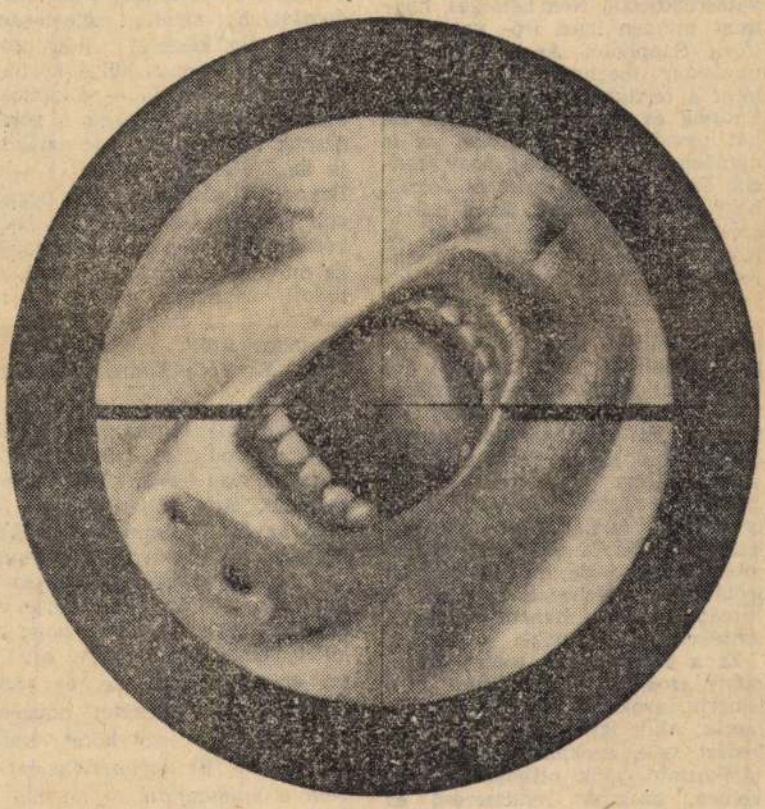

Kovács László: Kilövés

Debreceni Diogenész

■ *Tóth Endre: Oláh Gábor élete (Debrecen Városi Tanács műv. oszt. 376 old.)*

Közeledik *Oláh Gábor* centenáriuma; ebből az alkalomból a debreceni tanács megjelentette *Tóth Endre* Oláh Gábor-életrajzát.

A vállalkozás több oknál fogva is figyelmet érdemel. A lírikus Tóth Endre fiatalon a már nagybeteg „Kar utcai remetének" néhány hónapon át önkéntes ügyintézője volt. A hatvanas években megírta titkársága emlékeit, a személyes mondandót az utolsó évek életrajzává tágítva. Aztán nekiállt annak az irdatlan kásahegynek, amit Oláh Gábor-életműnek neveznek. Irodalomtörténész nem vállalkozott erre a feladatra, jóllehet néhányan az ötvenes években már kerülgették a Déri Múzeumban őrzött hagyatékot. Ám a „debreceni Diogenész" diszharmonikus személyisége, grafomániás termékenysége mindenkit elriasztott. Tóth Endre, tízéves munka árán, rendet vágott az Oláh Gábor-filológiában. Helyenként a művek értékelésére is vállalkozott.

Oláh Gábor termékenységére jellemző: 1937-ben tervet készített, saját művei sorozatos kiadásának reményében, a városi nyomda számára. Harmincegy kötetbe sorolta kiadatlan műveit. Tíz regényt, tizenegy drámát, illetve drámai költeményt, néhány kötet elbeszélést, tanulmányt, fordítást és verset gondolt kiadhatónak. Huszonhárom elbeszélő költeménye készen volt, de csak öt megjelentetésére számított. A listát ezzel a mondattal zárta: „Ezen kívül a nyomtatásban megjelent 45 kötetem." Tóth Endre aprólékosan, tárgyilagosan és kellő szeretettel tárja elénk az író életútjának gazdag dokumentumait, amelyek hitelesítik Németh László, Féja Géza, Gulyás Pál és Juhász Géza megállapításait. Ők ugyanis azt a tanulságot vonták le, hogy Oláh Gábor robusztus tehetsége elforgácsolódott, ő maga egyensúlyát vesztette, nem talált rá igazi hivatására, életműve torzóban maradt. Munkáiban legtöbbször nem sikerült az eszmei és művészi arányokat egymáshoz igazítani.

Ha ez így van, miért szentelnek neki könyvet és egyáltalán annyi szót, fogalmazódhat a kérdés. Nos, Oláh Gábor életműve szervesen hozzátartozik az Ady-nemzedékéhez. Odaszámították, maguk közé sorolták kortársai is, leginkább Juhász Gyula és Móricz Zsigmond. Joggal, hiszen irodalmi céljait, bölcseleti élm[illegible] társadalomfelfogását tek[illegible]a Nyugat első nemzedéke [illegible]ményeiben osztozott. 190[illegible]g együtt haladt az újat akaró, többnyire a pesti egyetemről rajtolt csoporttal, vezéri terveket is melengetett. Az 1907-es esztendő azonban vízválasztónak bizonyult életében, ekkor helyezte magát Rákosi Jenő oltalma alá, és dühödt ellenérzéssel utasította el Ady költészetét. Pedig — Németh László szerint — tehetsége révén Ady „kontrása" lehetett volna, egy népiesebb, kevésbé bonyolult költészet mestere. Meg is volt rá a programja. Őt azonban Ady megzavarta, azonnal reménytelen csatába kezdett ellene. Kettőjük egyenlőtlen harcának — Ady csak kétszer ütött vissza, de mind a kettő megrendítő volt —, barátságuknak, majd Oláh kiteljesedő Ady-rajongásának bemutatása a könyv egyik legérdekesebb vonulata.

Annál inkább, mert a két költő tusája átcsapott a személyes szféra korlátain és az irodalompolitika eseményévé vált. Oláhra nézve végzetes következményei támadtak, a Nyugat lemondott róla. A Debrecenben rekedt költő egy-két dacos gesztussal tovább rontotta esélyeit, Móricz ennek ellenére hívta vissza, már 1909-ben. Hatvany sem tört véglegesen pálcát felette, de Oláh Gábor [illegible] nyersnyakas debreceniséggel a hívó szóra ezt jegyezte be nevezetes naplójába: „Nem. Most is fáj még az istennyomorultja Fenyő Miska (sic!) marása. Majd. Valamikor. Vagy semmikor. Vagyok én már az, aki vagyok, úgvis." A ráfogott, állítólag benne megtestesült „debreceniségből" ennyi az igaz, a dacos önérzet.

Tévedés tehát azt hinni, hogy Oláh valami tipikus debreceni magatartást képviselt. Még nagyobb tévhit azt gondolni, hogy felsorakozott mögötte a város (író) társadalma. Tóth Árpád, Nagy Zoltán, Kuthi-Térey Sándor merőben más úton járt, de később, a harmincas években sem volt Debrecenben tábora, még barátja sem. A civis várost utálta, az meg őt nem becsülte, alig vett róla tudomást, hatvanadik születésnapját is egy év késéssel köszöntötte. Tragédiája nem a külső körülményekben keresendő — állapították meg kritikusai, s ennek a vélekedésnek az igazságát nyomatékosítja az életrajz minden részlete. Benne, a költő személyiségében volt a hiba: elszigetelődött, bezárkózott. Miközben hatalmas lexikális műveltség birtokába jutott, alig tudott valamit a társadalmi törvényekről, az emberi lélekről. Ábrándokat üzött, romantikus célokat. Ez Tóth Endre ítéletének summája.

A sír felé tántorogva kezdtek megvilágosodni előtte az igazi értékek. Ahogy kezdett rájönni, hogy nemcsak Ady teljesítménye különb az övénél, mind szigorúbban nézte a saját műveit. S aki egykor a magyarság Goethéje szeretett volna lenni, végül beérte volna azzal a garanciával, hogy egy kötet verse, egy regénye, egy kötet epikai költeménye, egy kötet tanulmánya, egy kötet novellája, egy drámája, egy kötet naplója maradandó. Ez az önértékelés közelít a valósághoz.

Bakó Endre

---

séhez. És amikor a szűkebb haza, a debreceni emlékvilág válik vallomás-esszék tárgyává, ott egyszeriben kinyílik a zár a Freskó, a Disznótor és még jónéhány Szabó Magda-regény felé.

Ez a sokféleség, ez a kaleidoszkóp-jelleg még azt a tévhitet is kelthetné, hogy mindegy, milyen sorrendben olvassuk a különböző időszakokban, ennyire különböző témákról írt műveket. Holott külön műalkotás a kötet kompozíciója. Az író úgy válogatta és rendezte, utólag, a merőben más sorrendben írt esszéket, vallomásokat, vitairatoknak, emlékiratoknak is felfogható leveleket, hogy az ő útmutatása szerinti sorrendben olvasva fokozatosan tárul elénk a művész emberi, vagy ha tetszik: az ember művészi arculata.

Ez a világ objektív valóságának sokféleségéről szóló könyv egy igen érzékeny, mindenre érzékeny *írónő* szubjektív önbemutatása.

Írónő? Vagy ha úgy tetszik: *költőnő?* — Rossz a megszokott kifejezés, hiszen ez valahogy kirekeszti a művészt az írók, a költők általában férfiaknak fenntartott hivatásrendjéből. Nem kétséges, hogy mint minden igazi író- vagy költőnőt Sapphótól Anna Seghersig, ugyanúgy meghatározza nővolta, mint a férfiakat Homérosztól Ady Endréig és tovább férfivoltuk. De hát mondjuk Victor Hugot az is döntően határozza meg, hogy francia, Puskint, hogy orosz és Jókait, hogy magyar. A női lét a művészetben is sajátos minőség, de az írónő" kifejezés valahogy értékrendbeli (tehát mennyiségi) kisebbrendűséget jelent a nagyközönség tudatvilágában. Ennek pedig semmiféle alapja nincs. Virginia Woolf nő létére nagyobb író volt, mint legtöbb angol férfikortársa, és Szabó Magda jobb író, mint a mi nemzedékünk legtöbb hazai írója. Mária Terézia is nő volt, de őérte a magyar rendek „pro rege nostro" (vagyis: királyunkért) felkiáltással rántottak kardot. Szabó Magda női létében jóbarátnőnk, de művész létében írótársunk, méghozzá nemcsak a legnépszerűbbek, hanem a legjelentékenyebbek egyike.

Ez a könyv pedig fontos olvasmány azoknak is, akik még nem ismerik, azoknak is, akik jól ismerik. Akik így kezdik az ismerkedést vele, azoknak bevezető és tájékoztató, akik otthonosak műveiben, azoknak rendszerező és alaposabban megértető: vagyis tolvajkulcs az egész életműhöz.

1979. augusztus 23. Televizió 2. 21,oo Vgné

TV-Hiradó 2.

- A kiállitási katalógusba irt ajánlásába, az idősebb pályatárs Kokas Ignác, nagy adományok birtokosaként mutatja be a fiatal Dienes Gábort, akinek ma tárlata nyilt a Váci utcai Csoók Galériában. Uj tehetség születését ünnepli ez a néhány sor, olyan tehetségét, akinek a rajzkészsége, festői lendülete, sok jót igérhet. Az avatott tárlatlátogató nyilván a katalógusok szinte kötelező hangnemét érzékeli abban, és éppen ezért csak annak hisz,amit a saját szemével lát.Erre a személyes tünődésre jó alkalmatkinálnak Dienes Gábor képei, amelyek a mai festészet egyik lehetséges módozatát képviselik, egy olyan iránt, amely a formák részbeni felbontásával, a figurák vizió-szerü felvillantásával, tehát igazában nem hagyományos eszközökkel, egy mégis emberközpontu világot tud megje leniteni.
A képek alkotója, miként erről a filmfelvétel közben beszélgettünk, szemmel tartja a müvészetet, a mai müvészetet is. Olyan csodának, amelyért megérinémi áldozatot hozni. Es ez az a magatartás, amely igazán sok jót igérhet.a jövőben.

Dienes Gábor
Arckép

DIENES GÁBOR

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Húszévesen

Húsz éves a *Fiatal Képzőművészek Stúdiója*, hirdeti a *jubileumi kiállítás* katalógusa és plakátja. És öröm róla számot adni, hogy a Stúdió szellemében is húsz éves: elfeledett sikerek és emlékezetes megtorpanások, hosszú évek egyhelyben topogása és az elmúlt időszak néhány biztató fejleménye után, az idén már valóban méltó a nevéhez. Helyüket és feladatukat kereső huszonévesek fiatalos kiállítását látjuk a *Nemzeti Galériában.*

★

A legdöntőbb változás, hogy bővült a mezőny. Eddig csupán festményeket, grafikákat és szobrokat láttunk a Stúdió tárlatain, az idén azonban már textilesek (*Benkő Marianna, Erdős Júlia, Martos Katalin*), plakátgrafikusok (*Eskulits Endre, Helényi Tibor, Rényi Katalin, Szykszn*ian *Wanda*) és üvegtervezők (*Buczkó György, Mészáros Mária*) is kiállítanak. És ami még jelentősebb: részvételük nem feltűnő. Természetesnek hat az anyagokat, technikákat, módszereket korábban elképzelhetetlen változatossággal használó együttesben.

Oldódik tehát a határ a képzőművészek és az iparművészek között — mondhatnánk. (Mondják is azok, akik továbbra is diploma alapján kategorizálják a művészeket. Rosszul, tegyük hozzá.) A szakmai publikációból — a néhány flekkes újságcikkekből és a lábjegyzetes tanulmányokból — tudni lehet, tudni illik ma már, hogy a régi fogalmak használhatatlanok. Az iparművészet az elmúlt évtizedben két ágra szakadt, és a tárgytervezők mellett felnőtt egy nagyon tehetséges gárda, amely épületek, közterek, belsők díszítését vallja feladatának — festményekkel, plasztikákkal. Mi több: nemcsak az iparművészetben figyelhető meg valamiféle kettévállás, hanem a képzőművészetben is. A táblaképfestők és a grafikákat rajzolók mellett mind határozottabb arculatot nyer ama *Kísérleti műhelynek* nevezett társaság tevékenysége, amely már több sikeres kiállítást rendezett, s amelynek tagjai a szó szoros értelmében veszik a valóság szolgálatát. Vagyis játszótári plasztikákat, kutakat, utcai szemétgyűjtő ládákat terveznek.

A képzőművészek iparművészeti és az iparművészek fentebb említett képzőművészeti érdeklődésű táborának rokon törekvéseiről sok szó esett már, de ez az első alkalom, hogy a rokon felfogású művészek együtt szerepelnek. A kiállításon elfoglalt nagy helyükkel és konstruktív társadalmi magatartásukkal alaposan átrajzolják — lényegesen kedvezőbbé teszik — azt a képet, amelyet néhány éve alkottunk magunknak a fiatal képzőművészekről — táblaképeik és szobraik hervasztó epigonizmusai, bosszantó ismétlései és unalmas semmitmondásai láttán.

★

A stiláris előítéletek is visszaszorulóban. Nem olyan régen még az absztrakt-nem-absztrakt vita keltett idegeket feleslegesen borzoló viharokat. Ma már senkinek nem jutna eszébe ideológiai feneket keríteni egy piros körnek. A geometriai absztrakciót és a többi izmust is történeti tényként kezeljük. Olyan történeti tényként, amelyen az új nemzedéknek is át kell magát rágnia. Ennek a szellemi asszimilációnak számos jele van — szimbolista, szürrealista, expresszionista, naturalista képek sorát látjuk: a fiatalok tárlatán a tanulmány jellegű szabályos arckép ma olyan ritka madár, mint pár éve mondjuk egy tasiszta kép volt.

Korábban az újdonságnak számító művek lehetőleg eldugott sarokban — mindenképpen a többitől elidegenítve — kaptak helyet. Önáltató szemérmességünknek vége. A rendezőket most láthatóan ellenkező szándék vezette. Boxokat ajánlottak fel a vállalkozó kedvű fiataloknak, mintegy szabad kezet adva, hogy a rendelkezésre álló helyen ki-ki azt csináljon, amit gondol.

És a fiatalok éltek a lehetőséggel. Buczkó György olyan üveglapokat tett egymás mögé, amelyek egyszersmind tükrök is. A tükörüveg-lapok közé pedig szabályos ritmusban felvillanó színes lámpákat. Az eredmény: valamiféle elvarázsolt kastély. Buczkó tehát arra használta fel a boxot, hogy olyan méretű és jellegű — művet állítson ki, amilyenre nincs mód az országos tárlatokon. Hasonlót mondhatunk *Drozdik Orsolyával* kapcsolatban is. Boxában olyan sok művet rakott ki, amennyit általában szintén nem szokás. A hat fényképen egy üvegrepesztés „történetét" látjuk, alatta pedig tárgyi valóságában a folyamat három fázisát. Ha Buczkónak ürügy, Drozdiknak keret a box, akkor *Bernáth Sándor* művének szerves része, mert a két paravánnal a többitől elválasztott rekeszben földre szórt elhasznált villamosjegyeket találunk, a falon pedig — magyarázatképp — színes fotókat egy képzeletbeli utazás sejtelmes jeleneteiről.

★

A műfaji gazdagodás és a stílusváltozatosság örvendetes fejlemény. De ebből még korántsem következik, hogy maguknak a műveknek is örvendeznünk kellene. A plakátgrafikus Szykszn*ian* Wanda és a plakátgrafikus Helényi Tibor részvétele például egyáltalán nem azonos jelentőségű részvétel. A nyelvezetük hasonló; mindketten az újsággrafika közhelyeire építenek. Mégis nagy köztük a különbség. Szykszn*ian* Wanda igen gyakran megreked a tetszetős színeknél, ezzel szemben Helényi Tibor úgy használja fel a képregény stíluselemeit, hogy egyúttal a kritikáját is elmondja erről a frázispuffogtató műfajról.

Örvendjünk a textileseknek? Nem is tudom. A szombathelyi textilbiennálék tanúsága szerint a fiatal textilesek nagyon tehetségesek, néhányuk hovatovább a szakma vezető egyénisége. Az a pár mű azonban, amely most a Galériában látható, nem sokkal jobb, a közepes táblaképeknél.

A boxok sem feltétlenül dicsérendők. Még a jobbak sem. Buczkó György munkája — első pillantásra — megfogja a tekintetet, de néhány perc után kiderül, hogy a program kissé szegényes, a lehetségesnél egyhangúbb a látvány. Bernáth Sándor művének címe *Társasutazás egyhelyben.* De nem derül ki belőle egyértelműen, hogy alighanem a tömegközlekedés ez az egyhelyben folyó társasutazás. A tárgyhoz bizonytalanul kapcsolódó mondandó ezért veszít hatóerejéből. Drozdik Orsolya boxát jóleső érzéssel nyugtáztam. Lám, a gyertya lángjától szétrepedt az üveglap, de — hiába szokás ilyesmivel érvelni vagy fenyegetőzni — nem dőlt össze a Nemzeti Galéria. Nem repedtek meg más intézmények falai sem. Arra tehát nem gondoltam, nem volt okom azt gondolni Drozdik Orsolya néhány üvegcserepe avagy *Zámbó István* mesterséges szemétdombja, *Lengyel András* befestett útjelző táblái láttán, hogy végre megszületett a várva várt új magyar képzőművészet.

Nemcsak a jóban — az újszerű művek között — van rossz, hanem a rosszban — a hagyományos képzőművészeti műfajokban is — akad jó teljesítmény. A grafikusok közül *Banga Ferenc* változatlanul kitűnő darabokkal szól manó-országról és érett lapokkal jelentkezik a dundiság bűvöletében dolgozó *Lacza Márta.* A szobrászok anyagából *Lóránt Zsuzsa* keserűen iróniku*s* munkáit emelném ki. A festők, pontosabban a táblaképfestők közül pedig a pókháló finomságú és érzékenységű lényeket alkotó *Dienes Gábort*, az idegeiken egyensúlyozó alakok teremtőjét, *Nagy Gábort*, a mítoszok ködében biztos szemmel tájékozódó *Kárpáti Tamást.*

★

Két ok miatt esemény a Stúdió idei tárlata. A hagyományos ágazatok több figyelemre méltó darabja — ez az egyik kritikusi feljegyeznivaló. A másik: új közlési formák hódítanak, még nyilvánvaló fogyatékosságokkal. Ebből azonban nem az következik, hogy ne kellene újítanunk. Ellenkezőleg. A néhány jó táblakép mögött seregnyi érdektelen munka húzódik meg. Ezekhez képest a boxokban kiállított tárgyegyüttesek, fényképek, bábuk, kellékek és írások frisseségükkel lepnek meg akkor is, ha a gondolat bennük még csak érlelődik. Eredménynek elfogadni a készülődést hiba; de legalább ilyen baj lenne, ha nem látnánk és nem értékelnénk a kezdeményező-készséget. A holnapi kibontakozás reményében.

Élet és Irodalom, Bp.

1978. DECEMBER 16.

XXII. évf. 50. sz. 13. lap.

tályvezető elvtárs ottléte. És előre... illetlenség lett volna megtudakolni. Amellett engedély nélkül, ugyebár... nem hagyhattam ott a kocsit.

— Így is van — felelt Szalóky nyomatékkal, hogy ezt a tekintélyét tisztelő magatartást a jövőre nézve is biztosítsa. Megnézte az óráját és közben gyors számvetést végzett. Másfél óra Böbével, azután ebéd kettesben, a szép, modern kis konyha asztalánál, Böbén az áttetsző nylon otthonka, amit tőle kapott, rájta meg, mint római tóga, a nagy virágos fürdőlepedő.

Hivatalos komolyságot húzott az arcára és felnézett:

— Most fél egy. Három órakor ugyanitt várjon rám.

— Igenis.

A sofőr furcsa, alázatos mozdulattal meghajtotta a nyakát. Egészségtelenül sárga arcán felfénylett az öröm és a hála.

Szalóky testét-lelkét eltöltő, csorduló elégedettséggel, kényelmesen, friss élményeit és emlékeit ringató, lassú sétájával ért vissza három óra után a kocsihoz. Mentes még nem volt ott. Továbbsétált, körüljárta a teret, a napos és a fáktól árnyékos foltokon. Mosolyogva rugdalta félre cipője hegyével az útjába kerülő kavicsokat. De tíz perccel később már némi bosszúság fogta el. Hogy meri túllépni a kértnél is bővebbre szabott időt ez a Mentes?

Nyári melegséggel sütött a nap. Hogy lehűljön, s az időt elüsse, Szalóky hirtelen elhatározással belépett a tér egyik végét határoló, nyitott ajtajú templomba. A benti homály kellemes hűvösséget ígért.

Ösztönösen nesztelenre fogta lépteit, míg végighaladt a két padsor között. Az imbolygó gyertyalángok sejtelmes fényében, a hímzett terítővel és csokrokkal díszített oltár előtt ott látta lehajtott fejjel, térdelő helyzetben a sofőrt. Meglepetésében önkéntelenül felkiáltott:

— Mentes elvtárs! Maga itt... Már negyed négy!

A vézna ember felugrott. Arcán az áhítat, mintha erőszakos kézzel megnyomott ceruza igazítaná át a már korábban meghúzott vonalakat, pillanatok alatt a zavar és bűntudat kifejezésévé rajzolódott át.

— Nem észleltem... hogy az idő ennyire... Mindjárt...: mindjárt megmagyarázom.

Némán mentek ki a térre. A sofőr odakinn is olyan hangtalanul járt, mint benn a templomban.

— Akármilyen vallásos is, az óráját azért megnézhette volna! — Szalóky megállt az egyik fa alatt és szigorúan nézett a sofőrre. Az dereka előtt összekulcsolta a két kezét, és hebegve válaszolt:

— Nem vettem észre az idő múlását... Annyi imát kellett elmondani...

— Kellett? — Szalóky belebámult Mentes felemelt, nyirkos homlokú, horpadt arcába. — Hogyhogy kellett? Nem értem, beszéljen világosabban.

— Önnek megvallom, osztályvezető elvtárs — kezdte Mentes remegő hangon —, de esedezve kérem... tartsa meg titoknak... Én katolikus pap vagyok.

— Katolikus pap? — —Szalókynak csodálkozva rándult össze a szemöldöke. — Felszentelt pap? Akkor miért ül a volán mellett?

— Mert nem neveztek ki, nincs plébániám — suttogta Mentes. — A szüleimtől örökölt családi házat nem akartam elhagyni. És ugyebár a peremvárosokban nem lehet plébániát kapni, a fővárosról nem is beszélve. Munkára és keresetre pedig szükségem van.

— Jó, jó, katolikus pap. Ezt, legyen nyugodt, magánügyként kezelem. — A hála visszafogott mosolya a sofőr keskeny szája körül arra az elhatározásra juttatta Szalókyt, hogy ezután az autós útjaihoz mindig Mentest kéri. Kellemes, megnyugtató tudat, hogy lekötelezettjévé vált, a kezében tartja. — De nem válaszolt a kérdésemre. Mit jelent az, hogy annyi imát kellett elmondania? Miért? Nem értem.

— Tetszik tudni, sok magyar él külföldön... sok is hal meg odakint... — felelt még mindig zavartan, de már nyugodtabban és folyékonyabban a sofőr. — Ezek hozzátartozói az itthoni papoktól gyászmiséket rendelnek, koporsóval vagy anélkül, melyikük mennyi pénzt szán rá. És tömegesen érkeznek olyan megrendelések is, hogy évfordulókon, elhalt hozzátartozó vagy saját lelkiüdv miatt mondjon el a pap ennyi meg ennyi könyörgést, zsoltárt, Miatyánkot, Hiszekegyet, ki mit és mennyit óhajt. — Mentes szemhéja megrebbent, először Szalókyra, azután gyorsan a templom felé nézett. — Én most öt megrendelést teliesítettem...

— Hiszen maga nem gyakorolja a hivatását! Akkor hogy vállalhatja ezt? — kérdezte Szalóky

— De felszentelt pap vagyok! — Az érvben szerény, mégis oktató hangú emlékeztetés bújt meg. — A mi templomunk plébánosa nem győzi egyedül a megbízásokat. Nekem is juttat belőle.

— Ez olyan mellékállás-féle, igaz? — kérdezte Szalóky tárgyilagosan.

— Igaz — válaszolt a sofőr és ismét megrebbent a szemhéja. — Megvan mindennek a díjszabása.

Elindultak a kocsi felé. A vezető kinyitotta az ajtót és Szalóky ezúttal nem tiltakozott a hátsó ülés ellen. De mielőtt beszállt volna, féllábával a karosszéria-szegélyen, odaszólt a sofőrnek:

— Nézze, én állom az ígéretemet... Magánügynek tekintem a maga mellék- vagy főfoglalkozását. Mégis... ne essen túlzásba. Ne töltsön több időt a templomban az engedélyezettnél. Ma is lecsíphetett volna valamennyit azokból az imádságokból. Az amerikai vagy kanadai megbízó azt úgyse tudja meg soha.

— De Isten tudja, őt nem lehet megrövidíteni!

Mentes szerénységét legyűrte a méltatlankodás. Szeme sötétebbé, sárgás bőre fakóbbá vált.

Szalóky beült a kocsiba, kényelmesen elhelyezkedett, maga mellé tette a kiürült táskát. Egyszerre előrehajolt és megérintette a műszerfalon babráló férfi vállát:

— Mondja csak... miért nem otthon, a megszokott templomban mondja el a felgyűlt imákat?

Mentes visszanézett a válla fölött. Arcán most újra alázat keveredett a zavarral, de hangjába besettenkedett egy csipetnyi bizalmasság is.

— Tetszik tudni, hogy van az... az ember fáradt az egész napos vezetés után... Pihenni vágyik... A hét végén meg... Ott az a nagy kert, amit elhunyt szüleim olyan szépen rendben tartottak... Én se szeretném elhanyagolni... Temérdek vele a munka. És azért így, útközben...

Most visszafelé fogyasztotta a kocsi a kilométereket. Szalóky, tagjaiban jóleső fáradtsággal, átengedte magát a lágy hintázásnak. A motoszkáló kis bűntudat, amely máskor mindig jelentkezett benne, most teljesen felszívódott, míg Mentes horpadt tarkóját nézte. Mintha gyónás nélkül is feloldozást nyert volna. Hiszen ez felszentelt, kötelezettségeit híven teljesítő pap. És fel sem merült benne az, amire most ő olyan kellemes megnyugvással gondol. Hogy nem csak Böbe, hanem Isten is munkaidőben kapta meg a magáét.

Dienes Gábor

Dienes Gábor kiállításáról

ÉLET ÉS IRODALOM Bp. 4
1979. szept. 15. XXIII. évf. 37. sz. 4. lap.

R ÚRIASSZONYOK L

szno címerfestést vállal a legművészibb kívánatra feldomborműben is."

D NÉP. 1949. XII. 2.: „Sztálin elvtárs 70. ra forgalomba hozzák mellszobrát gipszből. A vállalatok igényléseikkel forduljanak Alkotások NV-hez."

BER. 1979. III. 11. „Felfüggeszthető, élet-lott Krisztus-fej szobor magasztos kivitel-

... theátrum:

T. 1830: „Felsőbb engedelemmel különféle korlatok, mindenféle mesterséges fordula-ök és felette nevettető jelenetekből álló s fog ebek és majmok által tartatni!"

1875. III. 7. „Sidoli lovarda a nagy piaczon lovarművészet és némajáték köréből. Ma-zetése az Ukraina sivatagjaiba! Nagy tör-ajáték tánczokkal és fejlődésekkel."

EM JANKO. 1897. II. 7.: „A Pokol — az ázia legnagyobb alkotása! Megszámlálha-g. Belépődíj 50 kr."

Antireklám:

R HÍRLAP. 1979. VIII. 15.: „Ismeretlen tet-lták Augusto Antoniolinak, a kulcsokat és árakat gyártó legnagyobb olasz cég tulaj-prinói villáját."

nem a túloldalon, egy nagyméretű autóparkoló építése. Dömperek hozták-vitték a földet, a virágágyak talaját, a betont. A környéket vastagon ülte be a felvert por. De az állomással szemben egy kis bisztró — nálunk az utóbbi évtizedekben a leghitványabb kocsmákat bisztrónak, büfének, néha presszónak nevezik, nem tudom, mi okból —, szóval a bisztró kis bekerített előterében, ahova egy asztal is elfért, az építkezések dolgozói sört ittak. Egyedül e söröskorsók tartalma enyhítette a port messzi vidéken; mert ezekbe szállt, csak ezekbe szállhatott bele. Talán vonzották is, látszott a napfényben, ahogy a porcsíkok belevonultak a sörbe.

Nem azon háborgok — tévedés ne essék —, hogy a dolgozók munkaidő alatt a kocsmában ittak. Ez nálunk már szinte törvény. Csak csudálkozom, hogy tudták azt a sört meginni.

Mentem vissza az állomás legyes-szeméttartós oldalára.

Az M.-i állomáson is sütött a nap. De ez nem ugyanaz a nap volt, mint reggel A.-n. Mocskos

Mi volna, ha az ezeregyszázadik évforduló tiszteletére kitakarítanánk az országot? Még több mint másfél évtizedünk van, talán annyi elég lesz a nagytakarításhoz.

Az ezredfordulót mi úgyis a Habsburg-monarchia megtévesztő hazaffyas álmagyar manipulatív gőzeiben ünnepeltük. Az ezeregyszázadik szocialista ünnep lehetne; szinte egybevág a felszabadulás ötvenedik évfordulójával. Addig minden falu, minden város összefoghatna; kitalálhatná a legmegfelelőbb módokat, formákat. Talán — mert nálunk ez is divat — szervezhetnénk országos versenyt a közösségek közt, kik tudják a legszebbé, legtisztábbá, a lelkekre, közérzetünkre, erkölcseinkre leginkább hasznosan visszahatóvá varázsolni szűkebb környezetünket. A lakóházakat is. A falut, a lakótelepet, a várost. De folytathatnám. Eszembe jutnak a gyárudvari rozsdatemetők. A legjobb termelőszövetkezeteinkben is az isten kegyelmére bízott, csak a gyommagvak termelésére és szaporítására szolgáló területek. Nem folytatom.

Bizonyosan jobban éreznénk magunkat az országban, ha kiakaszthatnánk a táblát: tiszta ország, rendes nép.

MEGHÍVÓ

DIENES GÁBOR ÉS TRISCHLER FERENC

FESTŐ — SZOBRÁSZ

FŐISKOLAI HALLGATÓK KIÁLLÍTÁSA AZ EÖTVÖS GALÉRIÁBAN

(XI., MÉNESI U. 11-13. EÖTVÖS KOLLÉGIUM)

MEGNYITÓ: 1972. DECEMBER 2-ÁN, 12 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: CZIFKA PÉTER MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ DEC. 2-15-IG A HÉT MINDEN NAPJÁN 16-20 ÓRÁIG

VII. ÉVES FESTŐ
HALLGATÓ VAGYOK
SZÜLETTEM:
1948. MÁRC. 12-ÉN
DEBRECENBEN.
1966-TÓL A
KÉPZŐMŰVÉSZETI
FŐISKOLA HALLGATÓJA
VAGYOK.

DIENES GÁBOR

TRISCHLER FERENC

IV. ÉVES SZOBRÁSZ HALLGATÓ VAGYOK.
SZÜLETTEM: 1945. MÁRC. 6-ÁN NÉMETBOLY-
BAN. 1969-TŐL VAGYOK FŐISKOLÁS

Dienes Gábor

Az I. Nemzethózi Ifjúsági Rajz-
triennalen szereplő magyar bi álli-
tó művészek között szerepel a mű-
vész is.

Hanlisch Lenke: I. Nemzethózi Ifjúsági Rajztriennale..
Művészet, 1979. szeptember – 47 lap.

Dienes Gábor

A magyar részvételből
a művész rajzaiból vásárolt
a nürnbergi Kunsthalle.

Kaulisch Lajos: I. Nemzetközi Ifjúsági Rajztriennale.
Művészet, 1979. szeptember — 47. lap.

Dienes Gábor, festő

† Józsefvárosi Galériában nyílt meg kiállítása grafikáiból.

— : Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, B[illegible].1974.nov.16.

Dienes Gábor

"Jósnő" cimmel rajz, a mesterséghez tartozó kellékekkel együtt.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. dec. 28.
XVIII. évf. 52. sz. 13. lap.

Dienes Gábor grafikus

A Stúdió KISZ-szervezete „Ifjúság a szocializmusban" c. pályázati felhívásra készült műveket bemutatja a Nemzeti Galériában rendezett kiállításon, melyen szerepel műve.

„Felolvasó lány" (részlet), (repr.)

Pogány Gábor – Molnár Zsolt: Fiatalok a Nemzeti Galériában.

Magyar Ifjúság, 1945 máj. 30.

A mű álom és ébrenlét között

Dienes Gábor és Katona Zsuzsa tárlata Balatonfüreden a Kerektemplom Galériában

Dienes Gábor és Katona Zsuzsa kiállításának megnyitójával kezdődött az idei Balatonfüredi Művészeti Fesztivál. Noha az eseménysorozat már véget ért, a két művész alkotásait bemutató tárlat továbbra is látogatható a Kerektemplom Galériában. Kiváló helyszín ez a képek és szobrok számára: a tér oszlopai egyszerre rejtik, elválasztják s mutatják meg új összefüggésrendszerbe helyezve a műveket.

P. Szabó Ernő

A kárcsak az álomban felbukkanó képekkel teszi az emberi agy, amely az ébrenlét kontrolljától megszabadulva szabadon, szeszélyesen helyez egymás mellé sosem vagy más időben, térben lezajlott cselekményeket, látott, megismert arcokat. Furcsa, magányos lovasokkal találkozunk az oszlopok között, majd duzzadó vitorlájú hajó tűnik föl, úszik a titokzatos távol felé. A lovasokat kísérő kopók, a díszesen formált fegyverek sikeres nagy vadászatok történetét mesélik el, s valamikor szép női testek láttán idéződik fel bennünk a minden mulandó gondolata.

Azután arcok jelennek meg, kedves, szelíd, szomorú arcok, hogy egy szempillantás alatt groteszk vigyor torzítsa el őket, hogy

Mintha a velencei karnevál forgatagában járnánk A SZERZŐ FELVÉTELE

Janus-arcokká váljanak vagy éppen megnégyszereződjenek. A festményeken megjelenő figurák szobrokká válnak, miközben a plasztikák, színes, színezett formáikkal együtt belesimulnak a festmény felületébe. Mégpedig a szó szoros értelmében, hiszen mind a motívumvilágot, mind a látásmódot, stílusjegyeket illetően igen sok a rokon vonás a festőművész *Dienes Gábor* és a szobrász *Katona Zsuzsa* művészetében. Utóbbi számára „a képzőművészet az álom világához tartozik…, ha teljesen racionálisak lennénk, semmit sem értenénk meg, mert az út, amin járunk, abból a világból kanyarog, amely csak érezhető, de még vagy már ismeretlen."

Dienes Gábor képein a „felgyülemlett indulatok, bánatok, örömök kapnak rést. Rátapadnak a felületre, mintha eret vágnék magamon – folyik. Élek vetett és önárnyékommal. Megbékélve. Várok magamra, ugyanis úgy érzem, nyílvesszőm csak körbelőtte a céltáblát." Álmok, sejtések, megérzések formálódnak, kapnak alakot a vásznon, a festett faszobrokon, ahogyan az egyik plasztika egymással szembesülő figurái mutatják, a valóság és a képzelet folytat egymással párbeszédet. Érzékeny, egyben kifejezésekben, fordulatokban gazdag ez az eszmecsere, mert láthatóan mind a festő, mind a szobrász szívesen fordul a nagy művészettörténeti korszakok, a barokk, a manierizmus, illetve az ókori népek művészetének motívumaihoz, ötvözve őket az expresszionizmus, szürrealizmus nyelvi, kompozíciós eszközeivel. Így alakul ki összetéveszthetetlenül egyéni arculatuk, amelyet, mintha csak a velencei karnevál forgatagában járnánk, hol ilyen, hol olyan álarc mögé rejtenek – pontosan olyan mögé, amilyenre szükségük van, hogy önmagukat adják.

Rovatvezető: Havas Iván

Mai televízió- és rádióműsor

A rádió- és a televízió-műsorok részletesen és ajánlóval a keddenként megjelenő, színes, 32 oldalas **MŰSORÚJSÁG** című mellékletünkben olvashatók.

MTV: **5.25** Hajnali gondolatok **5.30** Agrárhíradó **5.35** Kárpáti krónika **5.50** Nap-kelte **9.00** Akarsz-e bohóc lenni? **9.30** Sandokan **10.00** Csutak a mikrofon előtt **11.00** Szerelmek Saint-Tropez-ban **11.50** Gusztáv **12.00** Déli harangszó **12.01** Híradó délben **13.00** Hrvatska krónika **13.30** Ecranul nostru **14.00** Őrangyal **15.00** Kormányváró **15.30** Kalandos nyár **16.25** Pláza **16.50** Református ifjúsági műsor **17.00** Pecz Samu, az építész **17.30** Híradó délután **17.57** József Attila 100 **18.05** Esti mese **18.40** Szívek szállodája **19.30** Híradó este **20.05** Csóró Jack és a luxusbébi **21.40** Néhány perc Kabos Gyulával **22.00** Szerda este **22.30** Kultúrház **23.25** Híradó **23.45** A Tarr... **0.40** Kárpáti krónika **0.55** TS – Úszó- és vízilabda-vb **2.00** Kachotra

m2: **5.25** Hajnali gondolatok **5.30** Agrárhíradó **5.35** Kárpáti krónika **5.50** Nap-kelte **9.00** Válaszd a tudást **10.00** Tudásakadémia **11.00** Filmrendezői portrék **12.00** Déli harangszó **12.01** Nyelvoktatás az EU-ban **12.02** Botrány Bohémiában **12.30** Utazás Frankofóniába **12.55** Soproni József: Három motetta **13.15** Héthatár **14.00** Srpski Ekran **14.25** Éva **14.55** Kárpáti krónika **15.05** Membrán **15.25** Napnyugta **18.00** A Kamerun hegy árnyéka **18.30** Kultúrház **19.25** Esti mese **19.53** József Attila 100 **20.00** Híradó este **20.30** Kultúrház **21.15** Kovács András 80 éves. A magyar ugaron **22.45** Záróra **23.30** Kultúrház **23.55** Wagner

Duna TV: **5.30** Gazdakör **5.50** Indul a nap **8.20** Hungarorama **8.30** Szünidei matiné **10.10** Bűvölet **11.05** Mit főzzünk ma? **11.15** Szép magyar novella **11.45** Híradó **12.00** Déli harangszó **12.05** Gazdakör **12.25** Isten kezében **13.00** Kívánságkosár **14.00** A Kárpát-medence vadvilága – baglyok **14.15** A világörökség kincsei **14.30** A reneszánsz titkai **15.00** A világ kincsei **15.10** Az utolsó éden **15.40** Média, kultúra, identitás **16.10** Startolj rá! **16.55** Négyzetméter **17.25** Régiók **18.00** Híradó **18.35** Bűvölet **19.30** Mese **20.00** Rocca parancsnok **21.40** Híradó **22.10** Gong **22.40** Mozgó kép **23.10** Pupendo – Irány a tenger! **0.55** Vers

Hír TV:

Két újabb romániai á

További felhőszakadások fenyegetik Moldva árvíz sújtotta telep

Miközben a román hatóságok gőzerővel próbálják eltakarítani az egy héttel ezelőtti árhullám nyomait, az árvíz sújtotta vidékeken kisebb pánikot keltett, hogy ma újabb bőséges esőzésre kell számítani. Moldva száz településén még mindig nem megoldott az áram- és ivóvíz-szolgáltatás.

ROSTÁS SZABOLCS (KOLOZSVÁR)

Huszonháromra emelkedett tegnap a természeti csapás halálos áldozatainak száma Romániában. A két újabb holttestre a délmoldvai Galac megyében bukkantak az ár levonulta után; mindkét szerencsétlenül járt ember nyugdíjas, és háza udvarán lelte halálát. A rendkívüli helyzetek országos bizottságának tegnapi bukaresti ülése után *Calin Popescu-Tariceanu* kormányfő közölte, továbbra is súlyos állapotok uralkodnak az ivóvízellátás terén Vrancea megyében.

A bákói megyeszékhely, Kománfalva (Comanesti) és Aknavásár (Tirgu Ocna) lakossága kénytelen a segélyszállítmányokkal érkező ásványvízen élni. Kománfalván a hadsereg megfeszített erővel dolgozik a Tatros által megrongált védőgáton, hiszen újabb árhullám esetén a töltés átszakadhat, ebben az esetben pedig a város víz alá kerül. Ezeken a vidékeken az egy héttel ezelőtt megáradt Szeret és Tatros folyók az ivóvíz[illegible]

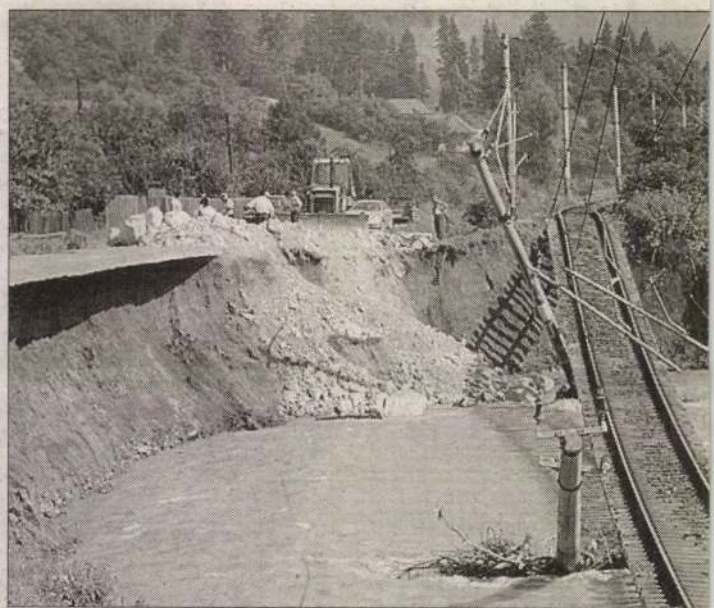

Megdöbbentő látvány fogadta a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet I Palánka és Ágas között a levegőben lóg az alámosott sínpár

tették. Noha tegnap húsz települést sikerült visszakapcsolni az elektromos hálózatba, Moldva-szerte még mindig több mint nyolcvan községben és faluban nincs villany, ide a hatóságok mobil transzformátorállomásokat szállítanak. A megrongált közúti és vasúthálózaton egyelőre ideiglenesen próbálnak javítani, mivel az átszakított országutak és vasúti sínek rehabilitációja több hónapot, valamint több millió eurót igényel. Emellett gőzerővel folyik az elhullott állatok temetteinek összegyűjtése is, amelyben a [illegible] gére van a Magyarországról érkezett katasztrófavédelmi csoport.

Közben a bukaresti meteorológiai intézet vezetője arra figyelmeztette a romániai prefektúrákat: má-

HA KELL, MARAD A MAGYAR MENTŐ

lően meghosszabbíthatják a magyar I 10-12 naposra tervezett romániai kikül cától. A minisztérium gondoskodik ma mint a mentési munkák folyamatossá meretében a jövő héten születik dön magyar csoport a múlt hét óta tevéke vedett romániai területeken.

Dienes GÁBOR 1999 ápr. 6.

Schönberg-siker Berlinben

Hatalmas ovációval fogadta a berlini filharmonikusok nagytermének közönsége a hét végén *Arnold Schönberg* osztrák zeneszerző (1874–1951) utolsó operája, tulajdonképpeni zenei végrendelete, a Mózes és Áron előadását. A chicagói filharmonikusokat és kórust *Pierre Boulez* francia karmester és zeneszerző vezényelte, *Áront Chris Merritt* (tenor), Mózest *David Pittman-Jennings* (bariton) énekelte. A Schönberg-opera előkelő helyen szerepelt a berlini Staatsoper rendezésében lejátszódó fesztiválon, amely múlt vasárnap nyílt meg *Richard Wagner* Tannhäuser című operájával, *Daniel Barenboim* vezényletével.

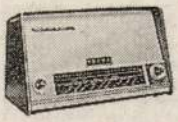

VILÁGVEVŐ

Jézus keresztje

Ama péntekig, a szenvedések és a halál napjáig, a kereszt nem volt egyéb, mint a rómaiak legkegyetlenebb, elrettentésül és megfélemlítésül is szolgáló kivégzési eszköze. A názáreti Jézusnak kellett végigcipelnie Jeruzsálem utcáin, a fájdalom útján, a Via Dolorosán, hogy aztán a Golgotán, a Koponyák hegyén elszenvedje a keresztre feszítést és a kereszthalált.

Noha a kezdetekkor a hal volt Krisztus követőinek jele, a kereszt talán mégis e golgotai pillanattól lett jelképpé, fogalommá, lett a krisztusi hitet valló keresztények jelévé. Nyelvünkben bámulatos gazdagságban él a szó és összetételei, szállóigévé, szólásmondássá lett jelentései, jelentéstársulásai: keresztelő, keresztség, keresztvíz, keresztszülő, keresztkoma, keresztút, keresztrejtvény, keresztkérdés. Mindenkinek meg van a maga keresztje. Cipeli a sorsát, mint Krisztus a keresztet. Annyit szenvedett, hogy Krisztus se többet a keresztfán. Ennek vagy annak a kitüntetésnek a kiskeresztje, nagykeresztje, az apostoli kettős kereszt, a pravoszlávok kettős keresztje, az András-kereszt. Keresztes hadjáratok, kereszteslovagok. A nyakláncunkon függő kis aranykereszt. A katolikus templomtornyok keresztje. Ebenfa kereszt ezüst Krisztus-korpusszal az ágyunk fölött. Kereszt alakú fejfa a sírunkon.

Jézus keresztje és a hozzá kapcsolódó vallási, hitbéli, történeti, néprajzi, irodalmi, költészeti, képzőművészeti és zenei anyag, az immár kevés híján kettő évezred alatt felgyűlt ismeretek több rádióműsorban is felbukkantak a nagyhét időszakában. Az ide illő zenéből elég keveset kaptunk ugyan – *Bach* hatalmas János-passiója péntek este a Bartókon, ugyanott szombat délelőtt *Mozart* Requi-emjének egy megrázó felvétele *Neville Marrinerr* vezényletével a londoni St. Martin in the Fields zenekarával és énekkarával, pompás fiatal szólistákkal – e két nagy mű mellett inkább csak az egyes műsorokba beillesztett részleteket és kisebb alkotásokat hallhattuk a kimeríthetetlenül gazdag készletből.

Érdekesebbek voltak a különböző prózai műsorok, összeállítások, riportok. Véletlenül álltam meg a rádió keresőjével a miskolci adó hullámhosszán vasárnap kora reggel, de aztán ott is maradtam, mert a műsor, amely a Jézus keresztje címet viselte, megragadott. Nemcsak az ötletekkel – megkérdezték például egy ékszerboltban, ki, hogyan, mennyiért, milyen keresztet vásárol és vajon miért, s ez szinte szociológiai szondázással ért fel –, hanem az egész összeállítás komoly, a témához illő, a hívő hallgatók hitét tiszteletben tartó, egyúttal igen sok ismeretet is nyújtó hangvételével és szerkesztésével. Tipikusan olyan műsor volt, amely egy országos adó nyilvánosságát is nagyon megérdemelte volna.

TAKÁCS

Munkácsy-díjasok tárlata

Két Munkácsy-díjas alkotó, *Dienes Gábor* érdemes művész, festő és *Kő Pál* szobrász közös kiállítása nyílt Zalaegerszegen, a Gönczi Ferenc Általános Művelődési Központban. Az összesen harminchét művet felvonultató kiállítás április 17-ig tekinthető meg. Dienes Gábor vegyes és szitanyomatos-rajzos technikával készült, meggyőző erejű, többnyire történelmi emlékeket idéző, drámai hatású műveket vonultat fel. Kő Pál bronz, terrakotta, valamint kő portréi és kisplasztikái között históriai ihletésű és mai témájú-tanulságú egyaránt megtalálható.

SZO

ÁRVERÉSI HÍREK

A Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara és a Bírósági Árverési Csarnok hivatalos hetilapja

A Vám és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága, és az Adó és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal szakmai támogatásával

A hetente ötezer példányban, 32-64 oldalon megjelenő Árverési Hírek felsorolja a bírósági végrehajtók, az APEH és esetenként a Vámudvar által tartandó ingatlan és ingó (pld.: bútor, szórakoztató elektronika, műszaki cikk, gépjármű, irodatechnika) árverések tételeit. Az ország egész területére kiterjedően egy héttel előre már felhívja az olvasók figyelmét az aktuális árverésekre.

Ezek mellett számos művészeti aukciós ház megrendezésre kerülő árveréseinek tételeit, illetve eredményeit is olvashatják az érdeklődők. Az újság a belföldi árverések időpontjáról, tematikájáról naptár-jelleggel tájékoztat és olvasmányos szakmai cikkeket is közöl.

A kiadó az Árverési Híreket a kis- és nagykereskedőknek, lakossági vásárlóknak egyaránt ajánlja, hiszen az ismertetett hatósági és privát árveréseken szinte minden termékcsoport és műtárgytípus tárgyaira igen kedvező áron lehet licitálni.

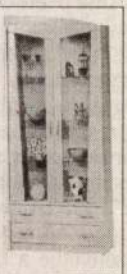

Makay Erika
főszerkesztő

Nagyné Lakatos Éva
lapigazgató

A hetilap megrendelhető: 1027 Bp., Kapás u. 5-9.
Telefon: 214-7951, 214-7952, 214-7953

HI
342

Az MFB R
a moderniz

Dienes Gábor

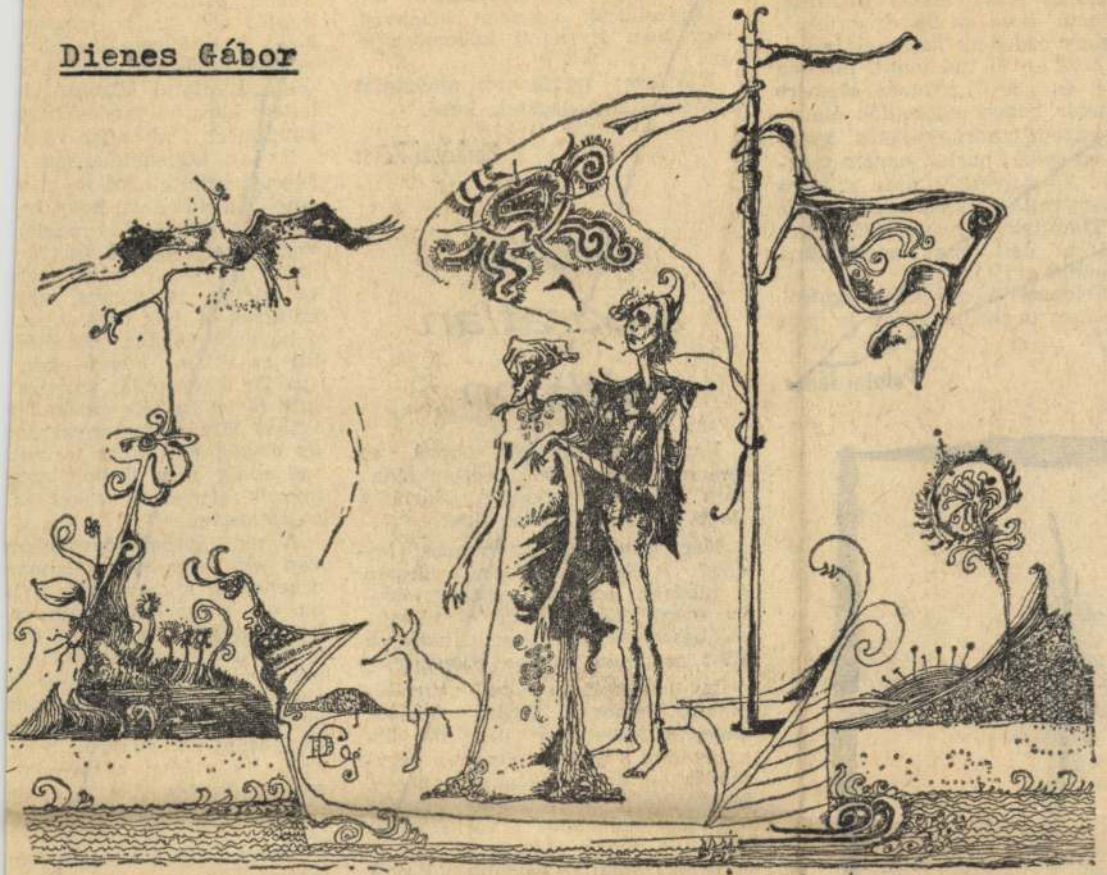

Dienes Gábor rajza

mondta Snow, s magára tekin
tett, mint aki idősebb is már a
ünnepeltnél — pusztul, vész, so
rainkat ritkulnak, de ha megtu
dom, hogy komoly baj érte So
lohovot, tönkreiszom magam'
Utána a másik angol fr
pattant fel: „Ha meghallom, hog
Solohov felgyógyult én örömöm
ben iszom magam tönkre." A
lelkes asztali felszólalások közö
talán a legtárgyilagosabb volt út
társam, Makai Imre pohárkö
szöntője: a fordító sokoldalú ta
pasztalatait kínálta tanulságu
és tanúságul a Solohov-ismerők
nek.)

De persze mindez az egész ün
neplés mennyire másképpen zaj
lott volna Vesenszkáján!

Kárpótlásul, ha lehetséges ez
úttal kárpótlásról szólni, elvitte
bennünket Vlagyimirba és Szuz
dálba, az ősi templomok múzeum
városaiba, az orosz nép kialaku
lásának területére, tartományába

A tízezres Szuzdál harminc
nyolc templomában két telje
napon át néztük, sőt bámultu
az ikonok rengetegét. Kupolától
talpig, mindenüvé képet írtak
szentelt helyek falára a jámbo
szerzetes piktorok, a szentek é
a nép életét vegyítve, százado
kon át megőrzött és halványul
festékkel.

A vlagyimiri templomok szá
mát nem jegyeztem meg. Csak
lakosaiét. Számuk háromszázeze
felé tart.

Az egyházi épületeket (szá
muk százakra rúg), mindkét vá
rosban most állítják helyre mű

(Folytatás a 4. oldalon

Élet és Irodalom, Bp. 1975. juni. 14.
XIX. évf. 24. sz. címlap.
ÁRA: 2,50 Ft

Tuloldalt lásd:Benkő Viktor "Vázlat" c. rajzát

De csak „vállalati szinten". A turizmus gazdái a megyékben — jellemző — a tanácsok kereskedelmi osztályai. Hogyne lennének azok, amikor egész idegenforgalmunk irányítását a Belkereskedelmi Minisztérium egyik főosztálya végzi. Az Országos Idegenforgalmi Tanács (elnöke: a belkereskedelmi miniszter) munkájában is mintha a belkereskedelmi tárca üzletcentrikus szemlélete dominálna.

Ki legyen hát a gazda? Ilkei Csaba azt írja: „A korszerű államigazgatási forma kidolgozása (tájegységi-területpolitikai elvek alapján) még várat magára." A leendő gazdának mindenesetre a társadalmi érdeket kell képviselnie, s a közeredményesebb, mint a Balatoné. A Velence Tavi Intéző Bizottság úgy fogta össze az összes érdekeltet, hogy érdekeik képviselője — partnerük — is tud lenni. Minden „felső" és „alsó" nyomás ellenére — immár hosszú esztendők óta — nem engedi nadrágszíjakra szabdalni az északi partot, hanem megfelelő közművesítés után stílusos társas-nyaraló településeket készít elő. (Tanultak a nyomasztó örökségből: a déli part anarchikus spontaneitásából.)

A Velencei-tó *egy* közigazgatási területhez tartozik. Ezért is van gazdája.

Palotai János

Benkő Viktor

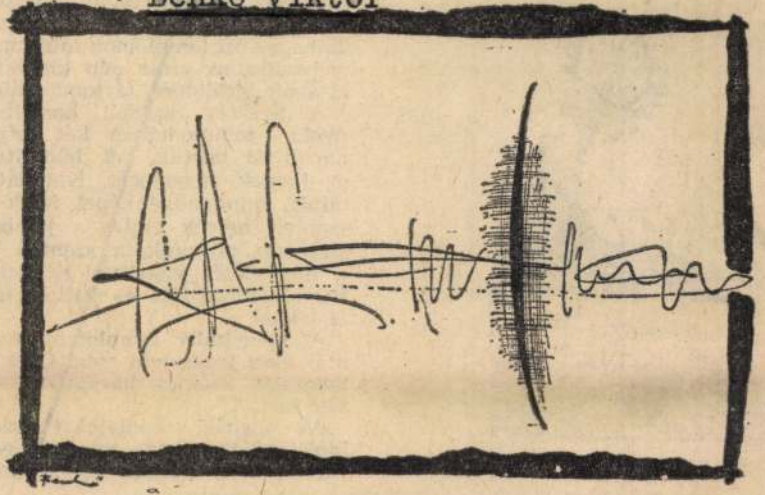

Benkő Viktor: Vázlat

Élet és Irodalom, Bp. 1975. juni.14.

bár rendkívül szokatlan — talán hajmali húslevest is főztek: ám e lányosházak udvarán bizonyos, hogy nem lézengett kóberes szekér.

Ajánlom: tegyük ez anekdotát a többi Krúdy-legenda közé.

Barkóczi Péter

Ördög a páratlan oldalon

Nem jó az ördögöt sehová se festeni. Még az ÉS páratlan oldalára se, mint ahogyan Máriássy Judit a 22. számban tette.

Mert mit tesz az a huncut ördög? A *Szenzáció!* című glossza a hibásan szabott, nyomott, késve megjelenő sajtótermék-társakról beszél és fohászkodik, hogy az ÉS-t az ilyen messze elkerülje.

Egy jottányit se kell tovább menni. Somogyi Győző Családi képe, a következő oldalról átnyomódva a glossza címének négyötödét — no nem takarja el —, beárnyékolja. A többi grafika ugyanígy hol jobban, hol kevésbé látszik a fonák oldalon is.

Három oldallal hátrább, Frank János cikkében meg kissé lekopasztított betűket találok. Nem veszélyes, csak az alsó részük hiányos. Az *o* betű a lenti kunkorát

nagyvárosi fogyasztó kapj
állami pénzt, a falusi n
kapja; sőt, az is igazság
hogy a kiskeresetű embe
módos ember kilónként
összegű állami húsvásárlá
gatást kap. (A módos tehá
kap, mert több húst vásá

Ez az igazságtalanság képpen szüntethető meg: v
emelik a hús árát, hogy be
melési költségei megtér
vagy kiterjesztik a hús ár
tását a vidéki hústermel
gyasztókra is, vagyis még
költenek a hús ártámogat
e nagyobb kiadás fedezésér
lik az állami bevételeket,
stb. De a megoldás annyira
lult, olyan sokféle gazdasági
litikai következménnyel já
az ország gazdasági irányít
vei eddig nem tudták, vag
merték orvosolni ezeket az
ságtalanságokat".

A mai igazságtalanságban
van egy vigasz is: „ahonn
a rengeteg hús áramlik az
ba, ott gyakorlatilag soha n
het friss húst kapni" — írja
Gvula. „Áramoltassanak" a
lók egy picivel kevesebb h
országba, és vágjanak mag
annyit, amennyit elfogyasz
Egyébként ezt gyakran meg
szik. Ily módon a termelő
gyaszthat friss húst. A saját
ségletre való vágást senki ner
ja és nem akadályozza.

Az igazsághoz tartozik ann
ismerése, hogy a pusztákon
apróbb falvakban manapság
sütnek-főznek friss húst is.

Lovas M

/Tuldalon -cimlap- lásd:
Dienes Gábor rajzát./

Dienes Gábor

Élet és Irodalom
Budapest, 1976. okt. 4.

Dienes Gábor: Régi kert

lás szabadságát éppen rajta le-
het bizonyítani. Ez kétségkívül
kimaradt „jó hangú" cikkemből
is ennyiben megérdemlem H. R.
G. dicséretét.

Egyébként az elvtelen eklek-
icizmust, az összeegyeztethetet-
en dolgok összeegyeztetésének
dicséretét bíráló Szilágyi-cikk
tellős közepén hangulatos fotó
áható. Magas fűben ül a meg-
kritizált költő, feleségével, a köl-
tőnővel, ábrándosan merednek
maguk elé (nyilván nem olvas-
ták még a cikket, mely körül-
fogja őket), fölöttük édeni alma-
fák ágai, mögöttük fények és ár-
nyak idillikus játszadozása.

Történt valami?

T. most már világot járt, ne-
ves ember, társadalmi megbe-
csülés övezi, szép jelene nem
vet árnyékot még ragyogóbb jö-
vőjére, könnyed tolla tájékozot-
tan szántja a világrészeket —
büszkeség fog el, ha eszembe
jut, hogy valamikor osztálytár-
sának, sőt barátjának mondhat-
am magam. Nagyon régi kele-
tű kapcsolat ez, mondhatni cse-
csemőkori, anyáink, akik jó ba-
rátnők voltak, együtt legeltettek

megható jelenet volt. Utána be-
ültünk a Hungária kávéházba,
hogy kicsit kibeszélgessük ma-
gunkat.

Azazhogy főként T. beszélt.
Én ugyanis meglehetősen fáradt
voltam a klíma-változástól, gyö-
nyörű nyár tombolt a kétnemű
Nagykörúton, meglehetősen el-
szoktam ettől. T. azonban való-
sággal kivirult. Jellegzetes, szög-
letes kézmozdulatokkal nyomaté-
kosítva ecsetelte balgaságaim im-
már sokéves történetét; barátsá-
gos, de határozott hangon töm-
ködte be tudásom hézagait, majd
rátért a saját vitathatatlan fel-
ismeréseire, melyeket a törté-
nelem logikájával hozott kap-
csolatba.

A kávéházban nagyon meleg
volt; nem csoda hát, hogy elbá-
gyadtam kicsit. Mind távolabb-
ról hömpölygött felém a hang,
és T. nagy szeme is mind homá-
lyosabban csillogott a roppant
orr árnyékában. Végül arra riad-
tam fel, hogy egy kéz nehezül
a kezemre, „Mukkanj már meg"
— mondta T. —, „beszélj ma-
gadról". „Nagyon meleg van" —
válaszoltam. „Ne hülyéskedj" —
mondta T., „végülis már nem
vagyunk csecsemők, hogyan gon-

de azt is, aki utacso
mert öltönyéhez k
ha valaki őnála zsu
vagy ellenkezőleg
Irigyli azt, ki nála
élt át, mint ő, de az
ki többet: élménye
nem kell semmit se
A kamaszt irigyli a
Az aggot, hogy má
A fürdőkád vizét, l
leánykának a bőré
Hordótól — bort. M
És minden lakodal
mert nászéjszakán
Az irigységtől már
de csontjaira szára
Szétverné márciusi
ne tavaszozzanak r
Dalos madártól irig
Égtől a földet. Föld
Naptól a sugarat. É
hisz nem csak rá, d
Testétől sajnálja az
Lábától a cipőt — c
Az autót, hogy az g
a lassú teknőst — c
A tömegeket, hogy

Dienes Gábor

Anya gyermekével.

Bereczky Loránd: Tegnap – ma – holnap,
Művészet, 1974. május – 2. oldal.

de legalább a saját ... általános ideálnak való megfelelés igyekezetét, illetve ennek eredményeit vagy éppen fiaskóit a kézlegyintésnél több figyelemmel vegyük tudomásul. Néhány, valóban kiragadott példa arra, hogy mire is gondolunk.

... sabb és színesebb ... nyére színesedett, s legalább kísérletet tesz, ha nem is előképi mankó nélkül, összetettebb gondolati tartalmak közvetítésére al-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1978 ÁPR 22
Dienes Gábor
1021

Dienes Gábor: Dzsungel

dott Gorkij elbeszélő tehetsége. Nem vártam ezt, én *írónak* tartottam. Hogy bámulatos *mesélő*, azt nem tudtam. A Gorkijnál töltött hosszú órák után, szállodaszobámba hazatérve, minden éjszaka leültem írni. Leírtam minden szavát, emlékezetem friss nyomain haladva. Reggel feküdtem le, boldogan, hogy nem merült el a Léthe vizében a tegnapi nap. Így telt ottlétem idején minden éjszakám. Váratlanul könyvvé gyarapodtak feljegyzéseim. Nem árultam el neki, hogy írok — nem azzal a céllal jöttem —, a könyv ajándéknak készült mindazoknak, akik nem hallhatják őt.

Ha megemlítem neki, min dolgozom — nem beszél olyan magafeledten. Éreztem, hogy *jogom van* hallgatni róla. Micsoda ajándékot viszek magammal Moszkvába!"

Elérkezett a búcsú napja. Anasztaszija Marinához indult Párizsba. Öt éve nem találkoztak — Marina Cvetajeva 1922-ben emigrált. Tizenhét év múlva repatriált, de a párizsi találkozás a két testvér utolsó találkozása maradt.

egyház 1921 és 1948 közö
lentősebb személyisége,
László politikai-ideológiai
ságának minden lényeges
natát is. Tovább folytatan
jesztendő a kutatás a ki
met teológus, Karl Barth
dított, s a protestantizmu
re kiható teológiai fordulatra. Egy másik debreceni vallástörténész, Poór József professzor ebből már fontos kérdéseket megoldott.

— Karl Barth — rendhagyó teológiai felfogásával — olyan politikai platformot kapcsolt össze, mely a harmincas években viszonylag haladó álláspontnak számított. Volt ennek nálunk valamilyen visszhangja?

— Mindenekelőtt az, hogy meghívták Magyarországra. Előadói útja során felkereste Ravasz püspököt is. A magyar református egyház és teológia mégsem vette át a barthiánus irányzatot. Egyebek mellett azért sem, mert Barth hosszú évek során — valóban rendhagyóan — úgy alakította át a protestáns teológiát, hogy az egyház *uralkodás helyett szolgálatra* váljék alkalmassá. Másrészt és elsősorban: míg Barth — Svájcba menekülve — nyíltan szembefordult a nácizmussal, és ellenállás-

— És 1867 után?

— Katolikus Habsburg-uralom, felgyorsult kapitalizálódás. Az előbbi teremti meg „Szent István országát", később „Mária országát", az utóbbi pedig — a római katolikus dominancián belül — a politika hatalmi posztjain meglepő méretű protestáns befolyást eredményezett. Elég Tisza Kálmánra vagy Tisza Istvánra utalni, s az első világháború után a kormányzón kívül protestáns volt a miniszterelnök Bethlen István, Darányi Kálmán, sőt — az evangélikus — Gömbös Gyula is.

— Abban bizonyára egyetértünk, hogy a döntőbb mégiscsak politikájuk lényege lehetett. Kérdésem azonban nem ez, hanem az, hogy lehet-e a magyarországi református vallást „magyar vallás"-nak tekinteni?

— Olyan értelemben igen, hogy reformátusaink túlnyomó többsége

Dienes Gábor

Dienes Gábor: Növények

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3.
XXI. évf. 49. sz. 16. lap.

Megis elindultam, fölúton össze- — Magának szép? Megszólal az építésvezető is.

tük egymást.

— Ismeri Farkas Antalt?

— Jól ismerem.

— Munkája?

— Jól dolgozik.

— Legyen szíves, mondja meg, mikor biztatta, hogy verje meg a brigádvezetőt.

— Azt hiszem, akárkinek szép lenne.

— Akkor jöjjön ide Akárki elvtárs, és dolgozzon itt. De ne akárhogyan!

— Megmondhatom, mennyi az átlagkereset Magyarországon?

— Tojok az átlagra.

— Akkor is maga keres többet.

— Én mondtam neki, szeressen ide valakit. Értsék meg, emberek, nincs, aki kövezzen.

●

Így állunk a sín két végén. Micsoda különbség. Farkas Antal azóta is egyedül van, térdel, mert letérdeltették. Nem lehet rajta segíteni.

adós maradt, kölcsönkért, a Fészek kártyaszobájában a nyerők mögé ült, pirult volna, ha Babits ott meglátja, de onnan is leesett neki valami. Nem mintha nem próbálkozott volna mással is. Amit még ma sem értek: még sportújságírással is valamikor. Később meg gyorsírástanítással, sőt olykor, ha megbízáshoz jutott, vastag német prózakötetek fordításával is (amiknek honorariumát a gépírónőnek fizette el, mert szaporátlanul diktált, nem volt az neki való). De mert hamar rájött, hogy a társadalom nem hajlandó őt polgárilag eltartani, s épp azért hajlandó legkevésbé eltartani, amit legjobban tud, vagyis a versért, hát elhatározta, hogy rákényszeríti. Notesza, külön notesza volt címekkel teli, kire tíz, kire húsz vagy több pengőt rótt ki havonta, nem szólva amaz alkalmakról, amikor verseskönyveinek előfizetése vált kötelezővé. Az imponáló mindeközben a méltóság volt, ahogy ezt csinálta. A „tarhás" szót még versbe is bevette, nem kisebb önérzettel, mintha „kobzost" írt volna, s ami a fanyar önirónián megvetés volt, az nem őneki magának szólt, hanem — igenis méltán — a letarhált, de letarhálásra rászolgált társadalomnak. Ebben az életformában is tartózkodó és hűvös volt, tiszteletet követelt, sőt kapott is, mint kifogástalan gentleman. Hét

csak, mekkorát — aratott akkor önmagán. S azóta még többet. Mert versben nem ismert tréfát — s személyisége másik régiójába itt emelkedünk.

❦

Egyetlen vallása — mondottam már fentebb — a Vers volt.

Egy volt a Múzsa és Babits Mihály az ő prófétája.

Babitsot tisztelte határtalanul. Vonzódtak is egymáshoz: *két félszeg ember* — írta is kettejükről valahol Fenyő. Legjobb valója, az a *nem* kávéházba, *nem* Fészekbe járó, *nem* kallódó és *nem* tarhás — az a *költő* — Babitshoz zarándokolt. Babits méltán becsülte benne a költőt (s még a kritikust is) — és Babits becsülése volt az ő életének nagy belső igazolása. A Babitstól kapott Baumgarten-díjat nem adta volna a legszolidabb vagyonért, a Nobel-díjnál feltétlenül többre tartotta (tarthatta is), élete egyetlen „komoly" hivatalát pedig, amit szintén Babits kezéből nyert el, a Baumgarten-alapítvány könyvtárosi tisztét oly megdicsőült arccal látta el, hogy ahhoz képest a leghitvallóbb áldozár oltárszolgálata is csak merő sunyi képmutatás lehetett. Hisz' születni is voltaképp arra született, hogy valami félszeg, kopottas, de „nett" öltözékű kis Fenyő

Sebezhető is csak ebben a szférában volt, a költészetében. Aljas társadalomban él, ellenségesben és cudarban, ez rendjén van, védekezik ellene, ahogy tud. Nem bántotta semmi ártó praktikum, lelkéig nem hatolt. Csak költőként, magyar költőként, csak a Vers csillagvilágában volt sebezhető. S ott kapott sebet.

Ott kapta — nem a náciktól, nem a nyilasoktól, még a puskacsőtől sem — halálos rémületét. Egyetlen, könyörögve kiáltó verssorban fejezte ki:

Ó, költők, hadd maradjak veletek!

Ez ottmarad a kor legjellemzőbb, a magyar költészet legmegrendítőbb sikolyai közt. S itt nem is folytatom.

❦

Inkább ott, hogy 1944. október 15-én láttam utoljára. Vasárnap volt, együtt ebédeltünk apáméknál, otthon. Én már szökött muszos voltam, ő nem is tudom, hogy' volt. Szólt a rádió, egyszerre csak Horthy fegyverszüneti bejelentését mondta. Örvendeztünk, hogyne. Aztán a nyilas marsok. Mitőlünk — ha jól tudom — egyenesen közös barátunkhoz, Szegi Pálhoz ment akkor Fenyő. Onnan, aztán

távlatú tudományos program egyik fontos állomásáról. Szabad a tudomány eredményeit a tudatot közvetlenül formáló hatások között számontartanunk, jól tudván, hogy a humán diszciplínák végső célja mégsem az elvonatkoztatás, hanem a lehető legtágabb népszerűsítés?

Nos, bizonyára akad majd e kiadványoknak tudományos méltatója. Kellene is, hogy akadjon, mert ezeknek a köteteknek és előzményeiknek a puszta ismertetése figyelmeztető erővel hathat. Egyebek között arra hívhatja fel a figyelmet, hogy az utóbbi 10—15 év minden eredménye ellenére, mennyire gyerekcipőben jár a magyar Kelet-Európa-kutatás.

De hát miért lenne erőltetett kísérlet, ha *közíróként* értelmezzük azt a közösségi mondandót, amely ezeken a tájakon, Közép-Kelet-Európában a szocialista, illetve a haladó irányzatú irodalmak meghatározó eleme? Hiszen erényeink és tévedéseink, ítéleteink és előítéleteink olyan hasonlóak. S még idetartozik az is, hogy a szovjet irodalmárok munkáiban a kioktatásnak nyoma sincsen. Ellenkezőleg: ha közös erőfeszítésekre buzdítanak, akkor mindig feljegyzésre kerül saját feladatuk is.

A példa látszólag idegen e fenti állítástól. Hiszen az igaz, hogy nem az ismertetendő három kötetből idézek, de szélesebben is megmutatnám a tendenciát. A moszkvai irodalomtudományi folyóirat, a *Voprosi Lityeraturi* októberi számában *A reális humanizmus irodalma* címmel az európai szocialista országok irodalmainak új eredményeiről közöl cikket. Ebben olvasható: „Emlékezetes, hogy például milyen éles vitákat váltott ki a maga idejében különböző országok marxista kritikusai között Lukács György esztétikai elmélete. Az utóbbi években észrevehetően megnőtt munkái iránt az ér-

kus, de bízvást ehhez a nemzetközi avantgardhoz tartozik Kas-

lett a polgári humanizmustól a szocialista világnézetig eljutott

Dienes Gábor

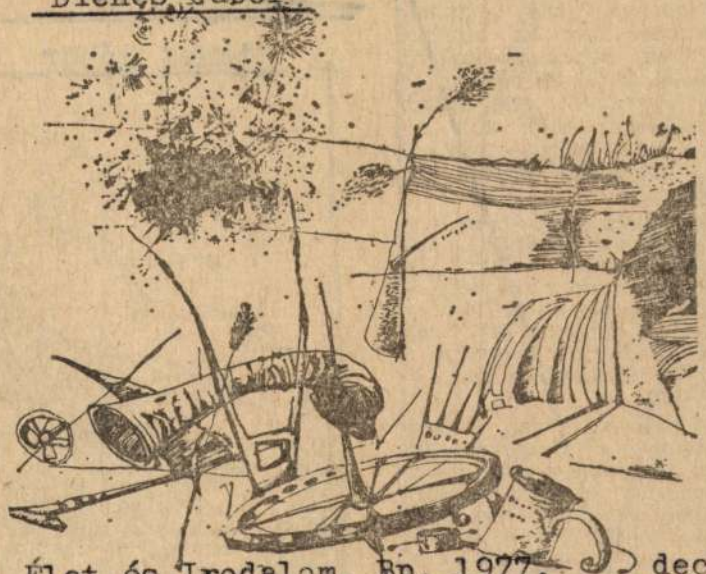

Dienes Gábor rajza (részlet)

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3. XXI. évf. 49. sz. 5. lap.

sák is, József Attila is, Balázs Béla is, vagy hogy ne csupán magyar példát említsek: a horvát Miroslav Krleža is, a román Geo Bogza is.)

Figyelemre méltó hangsúllyal említi Markov a kelet-európai szocialista irodalmak nemzetköziségét. Kiemeli, hogy a szocialista írók ekkor ugyancsak számontartották egymást, kölcsönös tájékozódásra és tájékoztatásra törekedtek. „A szovjet írók első kongresszusa — írja — a lényeget tekintve nemcsak összövetségi, de nemzetközi fóruma is lett a szocializmus irodalmainak." Még pedig nem formális seregszemle, hanem a lényegi tapasztalatok összegezését és további kiaknázását célzó elvi disputák színhelye volt az 1934-es tanácskozás.

Andrej Plávka, Jan Smrek és Alexander Matuška fontos vallomásait kell megjegyeznünk, hogy a mindvégig a kommunista mozgalom soraiban vezető szerepet vállaló Jan Poničan emlékeinek könyvéről már ne is szóljunk. E folyamat megfelelőjét könnyű — akár nevekben is kifejezhető párhuzamokra lebontva — a magyar irodalomban megtalálni. Kodolányi, Vas István, Illyés Gyula, Tamás Aladár emlékezései hasonló szerepet vállalnak nálunk.

Önmaguk mentségét fogalmaznák az emlékeiket rögzítő írók? Természetesen az önéletrajz sohasem lesz, sohasem lehet objektivitásra törő történetírássá. Bizonyos funkcióit azonban átvállalhatja, s át is vállalta. Elsősorban arról kell beszélnünk, hogy ezek

A tuloldalon lásd: a művész

-férfifejet ábrázoló- rajzát.

kelyeknél nemrég is hallottam: *pókaribanc* = pólyaruha, pelenka.

A táji szavak, régi szavak irodalmi, frói felhasználásának tehát elég tág lehetősége van. Azt azonban meglehetősen nehéz kiszámítani, hogy melyik kerül be tartósan az irodalmi használatba vagy melyik jut el szélesebb körű, általános használati fokra. Mert — elcsépelt igazság — az ízlések nagyon különbözők!

Nemere István például nem sírja vissza a *vagyon* fogalmára a *vagyomány* szót, „hiszen csúnya!" Én se sírom vissza, mert nincs rá szükség, megfelel a *vagyon* is. De hogy csúnya volna? Olyan, mint a szép *hagyomány*, a komoly *tudomány*, a magasröptű *költemény*, a jóízű *sütemény* stb.

Másutt meg azt írja: „Voltak persze akkor is olyan szavak szép számmal, amelyeket a mai ember *megmosolyogna* és logikus, hogy újjászületésükre *semmi esély sincs*; nem fogjuk tehát ezután az őrt *hüvetérnek*, a drasztát *játnak*... a nagy fenekű nőt *fardagályosnak*, a mankót *gamónak*, a bogyót *bingyónak* nevezni." Én is azt hiszem, hogy aligha fogjuk. De meggondolta-e Nemere, hogy ha a mosolygásnak a döntő szerepét elismeri, meghúzta a lélekharangot többi javaslata fölött is. Próbálja csak ki, korholja, dorgálja, pirongassa a gyerekeket a Kisded Szótárból ajánlott szavakkal: de *zsinár*, te *ondok*, de *koszlobár* vagy, de *tajdok* vagy — biztosítom, hogy nem szelíd mosoly, hanem harsány hahota lesz a következmény. Vagy dicsérjen meg egy derék, dali színészt: micsoda *ragyiba* ember... A *beteg* helyett ajánlott *dögösről* nem is beszélve.

Még kell mondanom, hogy nekem a druszánál jobban tetszik a *ját*, egyáltalán nem tartom mosolykeltőnek. Kedvesen hangzik, Arany János is szerette, Jókai is, no meg a gyerekeim is énekelték, játszották az iskolában: *játom, játom, jó*

nyítás nem is kell, mert a halálhangulat kezd vakhitté, zsongító mákonnyá lenni. Vajon *kinek jó ez, kinek jó ez?*

kiszivárgott hírek szerint a választás úgy történt, hogy mindegyik tag két szerzőt javasolt, majd a listáról kihúzták azoknak a ne-

Dienes Gábor

Dienes Gábor rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3.
XXI. évf. 49. sz. 6. lap

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 JUN 14

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Dienes Gábor
1021

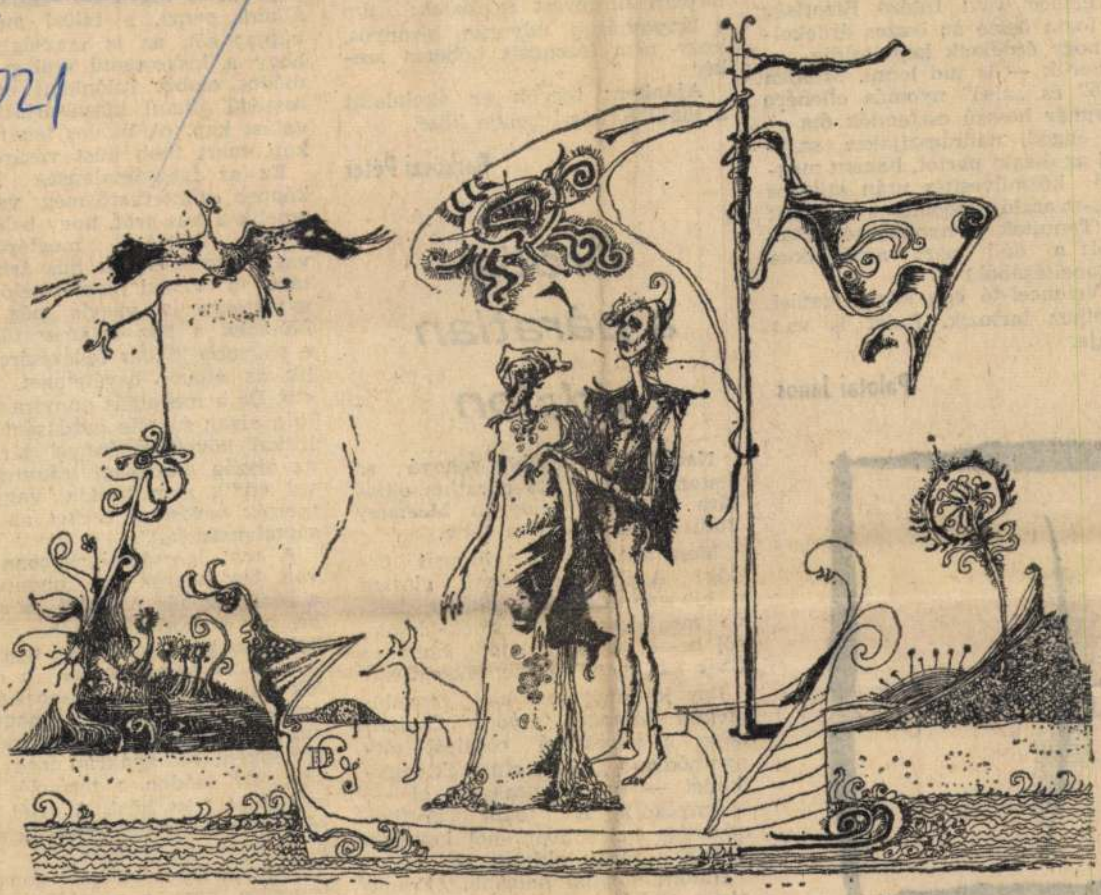

Dienes Gábor rajza

ÁRA: 2,50 Ft

eredményesebb, mint a Balatoné. A Velence Tavi Intéző Bizottság úgy fogta össze az összes érdekeltet, hogy érdekeik képviselője —, partnerük — is tud lenni. Minden „felső" és „alsó" nyomás ellenére — immár hosszú esztendők óta — nem engedi nadrágszíjakra szabdalni az északi partot, hanem megfelelő közművesítés után stílusos társas-nyaraló településeket készít elő. (Tanultak a nyomasztó örökségből: a déli part anarchikus spontaneitásából.)

A Velencei-tó *egy* közigazgatási területhez tartozik. Ezért is van gazdája.

Palotai János

r: Vázlat

hajnali húslevest is főzte
e lányosházak udvarán k
hogy nem lézengett kóbe
kér.

Ajánlom: tegyük ez a
a többi Krúdy-legenda köz

Barkó

Ördög a páratlan oldalon

Nem jó az ördögöt sehová se festeni. Még az ÉS páratlan oldalára se, mint ahogyan Máriássy Judit a 22. számban tette.

Mert mit tesz az a huncut ördög? A *Szenzáció!* című glossza a hibásan szabott, nyomott, késve megjelenő sajtótermék-társakról beszél és fohászkodik, hogy az ES-t az ilyen messze elkerülje.

Egy jottányit se kell tovább menni. Somogyi Győző Családi képe, a következő oldalról átnyomódva a glossza címének négyötödét — no nem takarja el —, beárnyékolja. A többi grafika ugyanígy hol jobban, hol kevésbé látszik a fonák oldalon is.

Három oldallal hátrább, Frank János cikkében meg kissé lekopasztított betűket találok. Nem veszélyes, csak az alsó részük hiányos. Az o betű a lenti kunkorát

költenek a hús ártámogatására, s e nagyobb kiadás fedezésére növelik az állami bevételeket, adókat stb. De a megoldás annyira bonyolult, olyan sokféle gazdasági és politikai következménnyel jár, hogy az ország gazdasági irányító szervei eddig nem tudták, vagy nem merték orvosolni ezeket az „igazságtalanságokat".

A mai igazságtalanságban azért van egy vigasz is: „ahonnan ez a rengeteg hús áramlik az országba, ott gyakorlatilag soha nem lehet friss húst kapni" — írja Sipos Gyula. „Áramoltassanak" a termelők egy picivel kevesebb húst az országba, és vágjanak maguknak annyit, amennyit elfogyasztanak. Egyébként ezt gyakran meg is teszik. Ily módon a termelő is fogyaszthat friss húst. A saját szükségletre való vágást senki nem tiltja és nem akadályozza.

Az igazsághoz tartozik annak elismerése, hogy a pusztákon és az apróbb falvakban manapság azért sütnek-főznek friss húst is.

Lovas Márton

Dienes Gábor

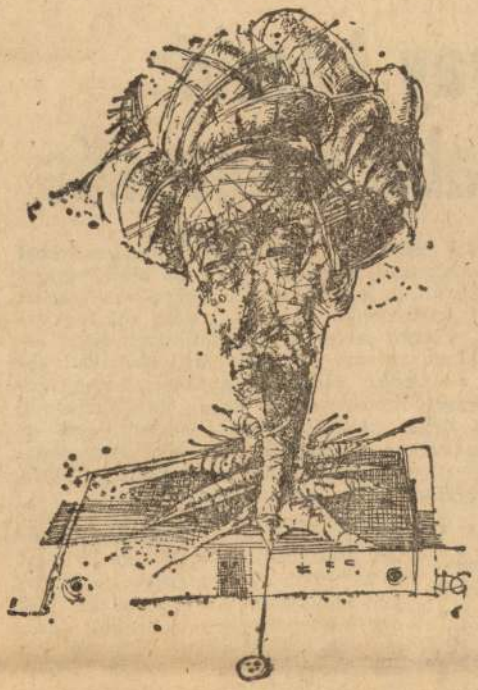

Dienes Gábor: Fejek

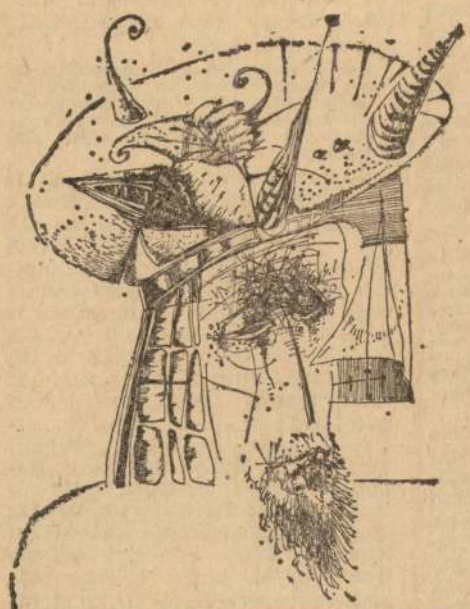

Az öreg P. nem ember volt, hanem macska. A P.-nevet onnan kapta, hogy három-négy évvel előtt a televízió közvetített egy francia filmsorozatot, amelynek főszereplőjét, a rajzolt macskát Pindurnak nevezték. A mi macskánk is nézte a sorozatot esténként, téli unalmában. Macskakollégái láttán olykor-olykor felmordult. Egyszer odasétált a képernyő elé és felajzottan figyelt; talán hogy a filmbéli ellenség-e vagy jóbarát. Így kapta ő is a Pindur nevet, később a kerekebben, olvadagabban hangzó Pindit, de ez ellen ízlésünk lázadozhatott, mert a név néhány hónap múlva P.-re, azaz Nagy P-re rövidült. Azért Nagy-ra, mert van egy kisebb is; kétéves, elegáns, fekete, sárgaszemű. A Nagy P. fia. Alighanem attól a hatalmas, koromfekete, fejedelmi megjelenésű kandúrtól kapta az életét, amely évente egyszer, szerelmi évszakok idején, pontos menetrendjét követve — s nem összevissza, ahogy épp eszébe jut, mint méltatlan társa a teremtmények között, az ember — lejött a hegyből, és megkísértette a Nagy P.-t. Mint a többieket is, a környékbeli macskahölgyeket, vöröseket, fehéreket, szürkéket, foltosakat. A karcsú, méltóságteli, rejtelmes férfiút — aki közönyösen, mintegy flegmatikus szenvedéllyel, ha szabad így mondani, tett eleget a természet parancsának — reszketve várták a jelölték, s nem adták meg magukat a szomszédos unalmasabb, hétköznapibb kandúroknak, amelyek nyöszörögtek, doromboltak, sivítottak kínzó szükségükben és tépték egymást, lármás, dísztelen kavargásban. A Nagy P. végtelen éjszakákon át várta a hegybéli úriembert; nem aludt, nem evett, csak ült a kertben és várt, amíg rá nem került a sor. A macska-kölyköket, szomorú kötelesség, el kellett pusztítani, mert különben szaporaságuk irgalmatlan hatványa szerint egy-két év alatt százával nyüzsögték volna a házban. Mindenki így tesz, akinek macskája van, de senki se beszél róla, mert az ilyen dolgokról nem jó beszélni.

Élet és Irodalom, Bp.
1977. dec. 3.
XXI. évf. 49. sz. 14. lap.

Zeneszerzésünk ma

Dubrovay László: Legfontosabb a keresés

Dubrovay László nevét a kísérletező zeneszerzőkével együtt tartja számon a muzsikus szakma. Főiskolai tanulmányai után egy ideig Stockhausen kölni stúdiójában tevékenykedett, ezért közönségünk viszonylag később ismerkedett meg vele, mint generációjának többi tagjával, s ezért sokan a legfiatalabbak közé sorolják. Az utóbbi időszakban számos, új úton járó darabbal jelentkezett; a kritika úgy üdvözölte, mint aki gyümölcsözően társítja Stockhausennél szerzett tapasztalatait hazai neveltetésével. Nem tartozik sem az Új Zenei Stúdió szűkebb köréhez, sem az avantgard törekvéseit visszautasító fiatalokhoz, nem egyfajta csoportos ideált képvisel, hanem olyan egyéni véleményt, amely frissen szerzett nemzetközi tapasztalatokra is támaszkodik.

— Ebből a nézőpontból mit tart e vita legfontosabb témájának?

— A keresést. E fogalom természetesen többértelmű: vonatkozik arra is, hogy az ember önnön lehetőségeit, az egyéniségben rejlő kifejezésmódot felkutassa, s arra is, hogy rátaláljon a kifejezés eszközeire. E két tényező persze egymás függvénye: csak akkor alakíthatjuk ki zenei nyelvezetünket, ha már ismerjük lehetőségeinket. Minden művész legfontosabb feladata, hogy kiszabaduljon mások rabságából, hogy megtalálja azt a csak rá jellemző kifejezésmódot, amelyet soha senkitől sem sajátíthat el, soha senkitől sem vehet át, nem leshet el. S ha az alkotó képes saját belső hangjára figyelni, ha meghallja már önmagát, akkor biztos, hogy megtalálja az eszközöket is, amelyekkel mondandóját formába önti.

— Ha jól értem, akkor nem egyszerűen „útkeresésre", nyelvi eszközök megújítására gondol, hanem az alkotói magatartás egészére. Azt hiszem, ez a kérdés nem mai keletű: a zenetörténet folyamán végigkísérte az alkotókat. Véleménye szerint milyen speciális gondok adódnak belőle napjaink zeneszerzői számára?

— A tájékozódás napjainkban nehezebb, de elengedhetetlen. Mások megismerése ugyanis hozzájárulhat ahhoz, hogy saját magunkat megismerjük. Nem arra gondolok, hogy jellegzetes zeneszerzők jellegzetes darabjait figyeljük meg, hanem arra is, hogy alkotó pályák alakulását kísérjük nyomon, éppen a tanulság kedvéért. Minél több ilyen modell áll előttünk, annál inkább észrevehetjük, miként formálódik a zeneszerzői gondolkodás. Az már más kérdés, hogy a kevés próbálási idő alatt nem lehetett a technikai berendezést kellőképpen előkészíteni, s ezért a darabok egy részében nem az szólalt meg, aminek kellett volna. Voltaképpen azért említem csak ezt a kellemetlen körülményt, mert ugyanúgy jelzi a kísérletező zene iránti közömbösséget, mint az a tény, hogy az Új Zenei Stúdió tájékoztató jellegű koncertjei sem kaptak mindig megfelelő hírverést.

— Térjünk vissza alapproblémájának másik részére, az eszközök keresésére, hiszen — gondolatmenetét követve — a modell legföljebb az egyéniség kialakításának útját példázhatja.

— Természetesen. S még azt is hozzá kell tenni: a megismerés csak lehetőség a továbblépéshez; az önálló gondolkozásmód, az alkotó szellem kialakításához mindenkinek magának kell eljutnia. Ami az eszközök keresését illeti, ehhez is kétféle út nyílik: van, aki képes a legelhasználtabb eszközöket is új tartalommal megtölteni, s van, aki új hangzások, új építőelemek után kutat. Az első esetre a legjobb példa Kurtág kompozíciója, a Tandori versekre írt Eszká emlékzaj. Nehéz a dolguk azoknak, akik új hangforrások felkutatására törnek: kevés a kísérletezési, ismerkedési lehetőség. Több alkalmat kellene teremtenünk, együtt kellene működnünk egyetemekkel, kutatóintézetekkel, hangkutató laboratóriumokkal. Az új jelenségek megismeréséhez, persze, technikai apparátusra is szükségünk lenne; ha új zenei nyelvet igyekszünk teremte-

Dienes Gábor

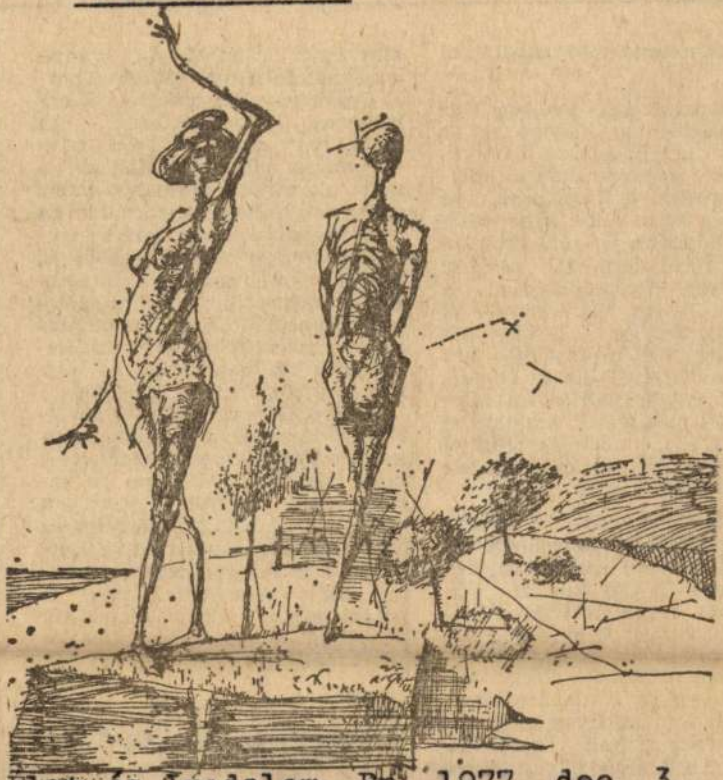

Dienes Gábor: Ketten

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3.
XXI. évf. 49. sz. 12. lap.

rajtuk túl mutató közös tanulságokat.

Irodalompolitikai tanulság az egyik: végleg megdőlőben az a hiedelem, amely szerint a hatvanas évek virágkora után az elbizonytalanodás, a készülődés, az erőtlenség kora volna a hetvenes éveké. Ha csak a mostani *egyetlen* év szépprózai termését nézzük: Gáll István Ménesgazdájával és Moldova György MÁV-könyvével kezdődött, Kardos G. György és Szabó Magda új regényével, Vas István és Illyés Gyula új önéletírásának folyóiratközlésével folytatódott és még nem fejeződött be Thurzó Gábor novelláskötetével — az előző évtized egyetlen éve sem volt erősebb ennél.

Szociológiai tanulság a másik: végleg megdőlőben az a hiedelem is, amely szerint emberarca, fészekmelege, ha úgy tetszik folklórja csak a falunak van, minél inkább urbanizálódunk, annál inkább szűnik meg a kívánatos kohézió. Nem urbánus elfogultság cáfoltatja velem ezt a hiedelmet (semmi közöm az ilyen elfogultsághoz), friss tények beszélnek. Fejes Endre és Mándy Iván könyvei, amelyekből józsefvárosi folklór árad. Szabó Magda regénye, amelyből debreceni folklór. Thurzó Gábor novellái, amelyekből egy belvárosi emberközösség, egy pesti „nagy család" eleven szívdobbanása hallatszik. Meg az a saját lakótelepi tapasztalás, amely szerint az ember makacs állat: ha toronyházak dobozlakásaiba zsúfolják, fészket teremt azokból is, bele fészekmeleget, s az emeletekre, lépcsőházakba, liftekbe, előterekbe, pinceklubokba, játszóterekre, mozicsarnokokba, bolti eladóterekbe új közösségformát, ha úgy tetszik új folklórt, új kohéziót.

Thurzó Gábor belvárosi novellái arra biztatják a jövendő „lakótelepi íróját" — mert lesz ilyen —, hogy írja meg Lakótelep és vidéke című könyvét, ugyanolyan könnytelen nosztalgiával, mint az íróelőd, hiszen egyszer ez az életforma is rezervátumivá öregszik, akik beleszülettek, bele is halnak majd, s kezdődik elölről minden. Csak nagyon másokkal és kicsit másképp.

Fazekas Vilmos

~~falai között, (az ember a hasát fogja nevettében) mert ezen már nevetni kell!~~

lémát ragadta meg, amelyből kiindulva a regény történeti fejlődése áttekinthetővé, értelmezhetővé válik. S bár nem törekszik [illegible] ménél és műfajánál fogva nem is

Dienes Gábor

Dienes Gábor: Mellékutca

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3. XXI.évf.49.sz.10.lap.

tében felismerték jelentőségét. Akkor, amikor a hivatalos Magyarország perben állott vele.

Karlovitz János a Pedagógiai Szemlében (1970), s most, a jubileum alkalmából a Magyar Nemzet november 16-i számában írja, hogy az oktatásban Szántó Kálmán gimnáziumi irodalomtörténet tankönyve említi először Adyt 1910-ben.

Hadd egészítsük ki Karlovitz közlését. Ugyanabban az évben ugyanis, amikor az említett könyv megjelent, a tanítóképzők számára készült irodalomtörténeti tankönyv is foglalkozik — éspedig szintén elismerő hangon — Adyval. *A magyar nemzeti irodalom áttekintése* címmel ezt olvashatjuk a 118-ik oldalon: „Legújabban egy ifjú csoport új utakon keresi »az egységes, specifikus magyar művészet megalapítását«. A »Holnap« költőinek nevezik magukat s *Ady Endrét* vallják vezérüknek." A tankönyv szerzői: Bánóczi József, a neves irodalomtörténész, nyelvész, filozófus és Weszely Ödön, a kiváló pedagógiai író.

Harmos Sándor az 1919-es Bánóczi-Emlékkönyvben még azt írja, hogy „Ady költészetét a tankönyvirodalomban ez az iskolai irodalomtörténet méltatja elsőül".

nyitják a Mária templom ékességét, Krakkó nevezetességét, a híres szárnyasoltárt, Wit Stwosz alkotását. Belépődíj nincs, de elvárják, hogy mindenki dobjon valamit a perselybe.

Wit Stwosz, vagy más helyesírással Veit Stooss, esetleg Stuoss, 1438-ban született Nürnbergben, s ott is halt meg 1553-ban. Kalandos élete volt, 1477-ben érkezett Krakkóba, ahol sokat foglalkoztatták. Vitathatatlan főműve a Mária oltár, amely 1477—1489 között készült Szárnyasoltár, tehát fülkéjének szobordíszeit ajtóként mozgatható szárnyak fogják közre.

A pillanat ünnepélyes: orgona keveredett, s a végén tüzes vassal megbélyegezték. Tovább faragott, erre is vannak adatok, s üldöztetés és megaláztatás közepette talán a krakkói szobrok szépsége vígasztalta, mert tudnia kellett, hogy megcsúfoltan és megjelölve is remekművet hogy hátra.

A tömeg lassan megmozdul, az álmodozó arcú nő rám pillant, s azt olvasom ki tekintetéből, hogy mindezt ő is jól tudja, s most velem együtt hálával gondol Stwosz mesterre.

De egészen másról van szó. Arcomhoz hajol és ezt suttogja:

— Forint? Dollár? Márka?

Csányi László

kicserélték vagy éppen eltüntették, mert az utókor *aznapi ítélete* szerint nem volt méltó arra, hogy együtt szerepeljen nagyra értékelt egykori társaival.

A régi szokás eltűnt. Miért jut mégis eszembe?

Örvendetes hírként olvasom az újságokban, figyelem a televízióban és a rádióban, hogy a Kossúth-díjas, nagyszerű Bartók vo-

ben tíz magyar játékfilmet mutatnak be..., delegáció is részt vesz."

Reménykedem: a küldöttség talán *német* feliratú kópiákat is vitt magával a *Német* Szövetségi Köztársaságba.

(zil)

Dienes Gábor

Dienes Gábor: Találkozás

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3.
XXI. évf. 49. sz. [illegible] 11. lap.

KÖSZÖB

jaitól üzetve, vívja az önemésztés szélmalom-harcait. A tragédiát az okozza, hogy e vádak lassanként

űrügyekké válnak, egy esztelen és kínzó lelkigyakorlat dicstelen eszközeivé. A bizottság, na meg a jóakarók és álbarátok elmaradhatatlan serege szüntelenül az igazság kiderítésén fáradozik, ahelyett, hogy megvilágítaná a homályos elmét, egyre mélyebbre taszítja a költőt a kényszerképzetek örvényébe. A múltbeli történések fontoskodó és szőrszálhasogató tisztázása közepett csak újabb káoszt és bizalmatlanságot teremt. Mindez — a költő beszámolói szerint — a kegyeletes atyai jóság és gondoskodás álorcájában adatik elő,

Egyiptomi világosság előadása a meggyőzőbb. A megírás módja is itt illeszkedik jobban a monodráma szabályaihoz: ennek a darabnak valóban egyetlen szereplője van, olyan hős, akinek már nincsenek természetes és hétköznapi kapcsolatai a külvilággal, partnerei csak a látomások színpadán jelennek meg, a műfaj törvényei szerint, éppen ezért hitelesek. *Faludy László*, az írnok alakítója jelesen oldja meg a kivételes nehézségű színészi feladatot: nincsenek feszültség-esései, végig lendületben, offenzívában van, művészi erejéből maradéktalanul futja e magányos mutatványra. Izgága öregembert formál meg, félelemből és bölcsességből gyúrt különös jellemet: játéka kivált az őrjöngő megalkuvás pillanataiban hátborzongató.

A második darab dramaturgiailag nehézkesebb. A történetfűzésben sok a körülményeskedés, a költő egyedülléte nem mindig drámai szükségszerűségből ered, hanem olykor csupán művileg teremthető meg. *Győry Emil* okosan értelmezi a szöveget. A hős fájdalma az ő alakításában mégsem sugárzik túl a színpadkép szokványos irodalmi dolgozószobáján.

őzködő hippopotámusz

musz. De hogy e kimondhatatlan nevű IZÉ hol lelhető s milyen halmazállapotban gomolyog, arról a

megnyugtató befejezést nyer *Lifsic-Kicsanova* darabjában, a kedélyek mégsem nyugszanak meg

Dienes Gábor

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3.
XXI. évf. 49. sz. 15. lap.

HORVÁTH DEZSŐ RIPORTJA:

FARKAS TÉRDE

Ha térdre ereszkedik valaki, testi-lelki magánügye. Könyörög, kér, esedezik, úgy érzi, ha leborulván közelebb kerül a földhöz, magasabbra száll a fohász. Láttam parasztembert dűlőúton térdepelni. Nem bádogból való Krisztus állt előtte, tanyai postás, tágra nyitott bőrtarisznyával, és számolta a pénzt. Az első nyugdíjat. Nem sokat kellett számolnia. Volt annyi barázda a szegény öreg arcon, amennyi forintot kapott. Ezt a térdeplést nem lehet elfelejteni, pedig tudom, hogy nem áhítat, nem hála, nem alázat rogyasztotta be a két lábat. Hogyan írja alá a cetlit? Letérdelt, ráült meztelen két sarkára, rásimította a papirost a combjára, és hivatalosan igazolta erre a pénzre

mentem el, kicsit hangosan is beszéltünk emiatt, szégyellem is érte magam, de végül szabad utat kaptam — kísérettel. Utólag mondom, a kísérőmről külön tudnék szépet írni. Minden idegszála mindig abba az útba csatlakozik, amelyik éppen épül.

— Ismeri Farkas Antalt?

— Ismerem.

— A munkája?

— Nagyon jól dolgozik.

— Tanulta?

— Érzéke van hozzá. Több, mintha tanulta volna.

— Miért került ide?

— Az már a másik oldal. Nem fért össze a többiekkel.

— Miért?

Különösen Emil Boleslav Lukáč, a többiek által is felkért szlovák költő mondotta el felszólalásverselőadás annyira félreérti, hogy- ne találkoznánk félreértőkkel „a magyar közönség" soraiban. Két- Ady-hitük, Ady-rajongásuk. Et-

(Folytatás a 3. oldalon.)

Dienes Gábor

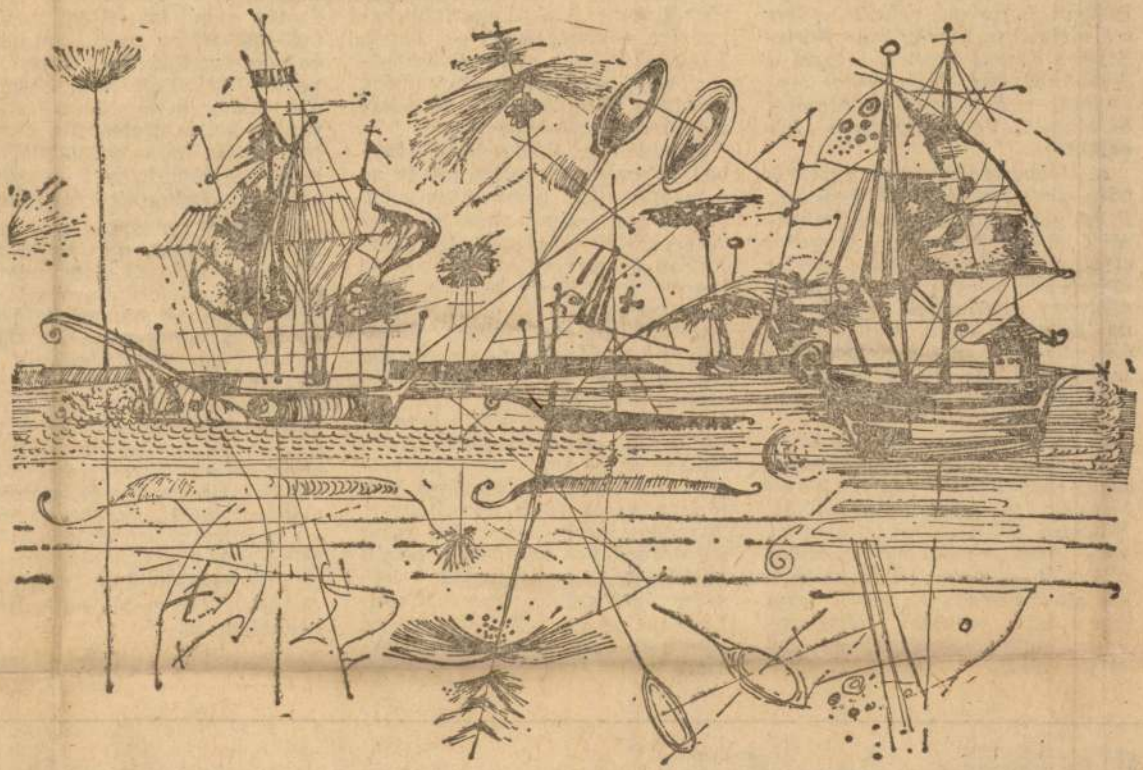

Dienes Gábor: Hajók

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3.
XXI. évf. 49. sz. cimlap.

Dr. Fórizs Sándor
főiskolai docens

Mindenfajta stiláris és nyelvhelyességi korrekció nélkül, teljes terjedelmében közöltük dr. Fórizs Sándor docens levelét, s ezzel a Statárium című glosszánkkal kapcsolatos vitát a magunk részéről befejeztük. Véleményünk a következő:

1. Glosszistánkat nem vezették félre, nem tájékoztatták hamisan. P. M. nem a főiskola őszi munkáját értékelte, hanem egy fegyelmi eljárást minősített. Szó szerint idézett egy szövegből, melyet százhetvenolcvan példányban sokszorosítva juttattak el a vádlottakhoz (ők volnának az a bizonyos „egy százalék"?). Az idézet autenticitását dr. Fórizs Sándor sem vonja kétségbe.

2. Az idézetben a társadalmi munka kifejezés szerepel, mely tudvalevőleg az önkéntesség fogalmához kapcsolódik. Kötelező jellegű társadalmi munka — amelyről dr. Fórizs Sándor is beszél — nincs, lévén ez logikai ellentmondás. És lévén egyszersmind politikai tévesztme, amely antidemokratikus gyakorlathoz vezet.

szer fogyasztására kényszerítik őket.

A sok lehetséges tanulságból a legnyilvánvalóbbak egyike, hogy korántsem dickensi gyermekbűnözőkről van szó, akik egy falat kenyérért — éhségükben — ölnek. Egyszerű volna a munkanélküliséget okolni a bűnözési hullámért, csakhogy az elkövetők többsége még nem munkaképes korú.

Minden szociológiai tanulmányban és regényben szinte refrén az a megállapítás, hogy az amerikai gyerek magárahagyottan nő fel. Akár szegény, akár gazdag családban él, egészen kicsi korától kezdve felnőttként bánnak vele. Nem szólnak bele a dolgaiba, „tisztelik" az egyéniségét; valójában alig törődnek vele. A gyerekkel jóformán nem beszél más, csak a televízió.

Mostanában a régi, lehetetlenül enyhe és teljesen formális ítéleteket szinte egyik napról a másikra fölváltották a sok éves börtönbüntetések, sőt halálos ítéletek. A rendőri jelentések szerint máris változóban van az eddig bevált gyakorlat, hogy a bandák a legszörnyűbb gyilkosságokat fiatalkorú tagjaikkal hajtatják végre, hiszen ők úgyis megúszzák pár évvel. (

144. old.).

Kár volt tehát Péter Lászlónak azzal a rejtéllyel gyötörnie magát, hogy én mit értek bolhaugráson, s hogy mit mond erről az Értelmező Szótár, s miként ítélem meg a duk-duk-affért, mert mindezzel én nem foglalkoztam. Jobb lett volna elmélyülnie Ady írásaiban, mert akkor nem rajtam kéri számon a költő kifejezéseit. És még jobb volna, ha a *gondolat*olvasás kétes mágiája helyett az egyszerűbb *szöveg*olvasást gyakorolná.

Ez utóbbi tudomány még egyetlen filológusnak sem ártott meg. Aki elfogulatlanul olvas, nem azt a pályatársát dorgálja meg Ady gyarlóságainak mentegetéséért, ki a költő agyonünneplésének hónapjaiban (nem sokadmagával), tisztelegve, de határozottan megfogalmazta fenntartásait is egy kivételes zseni „elfogultsági kitöréseivel" és „hiszteroid pózaival" szemben. Aki figyelmesen olvas, megóvhatja magát a félreértésekre alapozott polémiák gerjesztésétől, s a piszlicsáré kötözködésektől is. Mindattól, ami időnként a bolhacirkusz képzetét keltheti irodalmi életünk kiábrándulásra hajlamos szemlélőiben.

Fekete Sándor

Dienes Gábor

Dienes Gábor rajza (részlet)

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3.
XXI.évf[redacted] 49. sz. 2. lap.

ÉLET ÉS IRODALOM

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETI

XXI. ÉVFOLYAM, 49. SZÁM

MEZEI ANDRÁS:

Külön kerül

Külön kerül a száj, a szó,
külön kerül hang és szöveg.
Idegtestek nyulványai,
kiforgatott szőlőtövek.

Külön kerül a föld, az ég,
külön a hold, külön a nap.
Fekete zsákok lélegeznek
a fehér ing-mellek alatt.

Tárgyak, mint néma fény-jelek
Északon, hangjuk Délen robban.
Szuperszónikus üvöltések
zúgnak a hallójáratokban.

Dienes Gábor

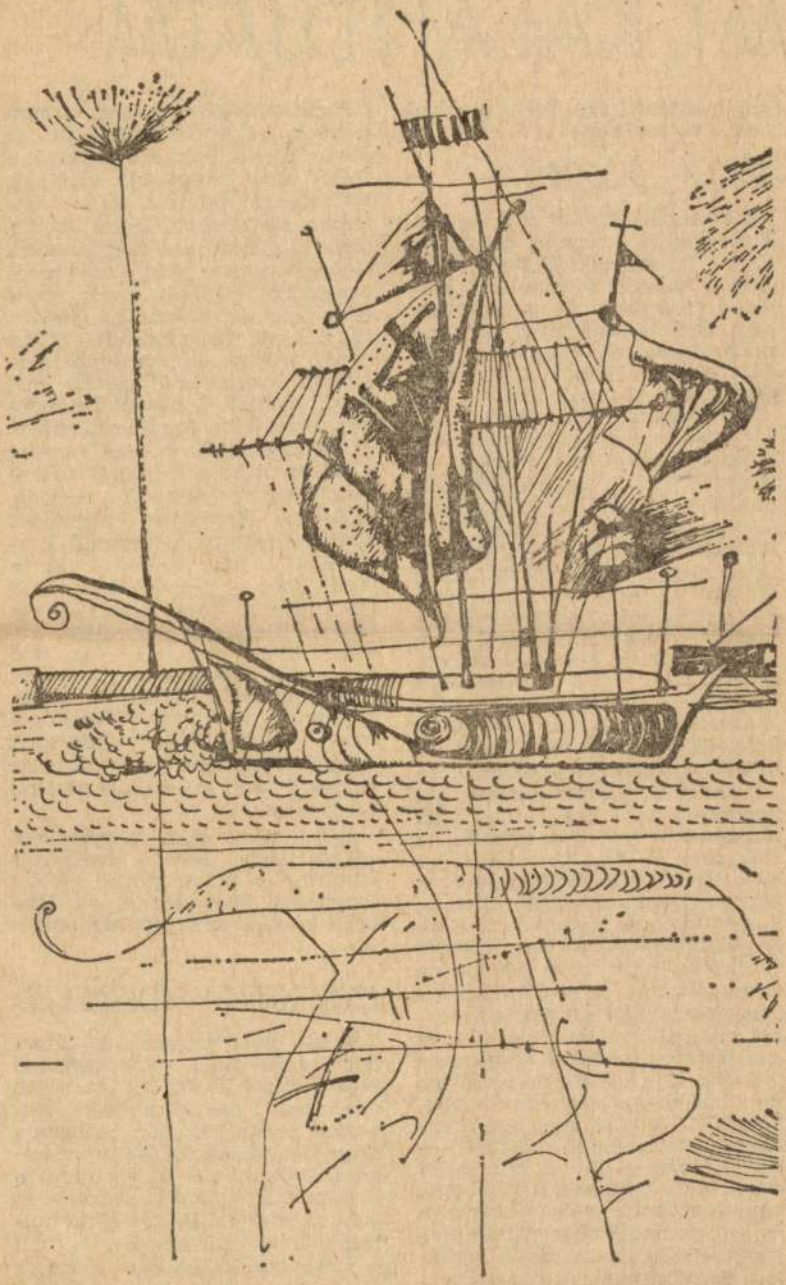

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3.
XXI. évf. 49. sz. 7. lap.

ÁR ENDRE:

ODALMI KALANDJAIM

NGAÓRÁJA

ı sokat frekven-
ket, elzarándo-
encyba és a La
e, s hogy talál-
: írt T. László-
V. Hugó Ház
ni miatt bepil-
gyszerű *különc*
9-én Párizsból
Lajosnénak írt
többek közt azt
szenzációt okoz-
talok". A spiri-
l kapcsolatban
egy híres fran-
enleg hazájától
kát szándékozik
ılatt *dictées des*
ılván az akkor
lő Hugóra vo-
nál is bizonyo-
eki megjegyzi:
dinné... nagy
művésznővé
hírlapíró neje,
néven verselt,
gatta Hugót a
s a költővel
e, Shakespeare,
zellemét, hogy
kat" említsem
ők Mózessel és

öncünk dicsére-
va, ő nem hitt
egírta Toinette-
dezeknek, min-
sok és költők
iszek." De hol
sztaltáncoltatá-
hondja: „Grob
negmentőjénél".
doktor? Semmi
párizsi magyar
Grobnak hívtak
olvasat a Ma-
mű sorozatban
álogatott Mun-
112. oldalán!),
A kitűnő dok-

gyarországról egy zsák almával meg egy hegedűvel...".

BERTA BOSSZÚJA

Az asztaltáncoltatásról meg a *különc*ről jut eszembe: régóta töröm a fejem, miképp lehet, hogy Ady, a különös botrányokra, borsos szenzációkra és minden bohém tsodabogárkodásra oly zseniális szimattal felfigyelő újdondász sohasem említi Jarryt soksok párizsi tudósításában.

Nos, van egy feltevésem.

Régóta tudom, hogy költő-hírlapírónk egyik fő forrása — amint Bölöni is megírta — Rémy de Gourmont néhány könyve volt (*Livres des Masques, Promenades littéraires*). A szimbolista mozgalomnak ez a vezető egyénisége, a *Mercure de France* című nagytekintélyű folyóirat egyik alapítója, kezdetben rokonszenvvel figyelte Jarry indulását és kiadta írásait. Igenám, de volt a Bibliothèque Nationale könyvtárosának, vagyis Gourmont-nak, egy szeszélyes-bolondos-kikapós szeretője, ki elmegyógyintézetben végezte viharos életét. Ez a ledér némber, aki Gourmont-nál hét, Jarrynál huszonkét évvel volt idősebb, a századvég festőien buja hetérájaként álnéven bekerült annak az Huysmansnak a regényeibe is, akinek főművét Kosztolányi — telitalálattal — *A különc* címmel fordította. Igazi neve Berthe de Courrière volt, és miután egy nemesi csemetéket nevelő kolostorból kikupálódva kikerült, Clésinger szobrász modellje és kedvese lett (ez a montmartre-i művész mintázta meg a nagymenő nőket, köztük G. Sandot, meg azt a Sabatier-nét, akibe Baudelaire — rövid időre — „halálosan" beleesett). Dús keblének köszönhette, hogy a szobrász róla mintázta a francia respublikát jelképező Marianne-mellszobrot (ma is látha-

(„Birtokomban vannak az aranykulcsok, amelyek kinyitják az álomvilág elefántcsont kapuit"). S mert Jarry nem állt kötélnek, táviratokkal toldotta meg édesmézes invitációját, egész addig, amíg Jarry végre meglátogatta. Noha megígérte neki, hogy rendben tartja felettébb koszos agglegény-szobáját, s annak ellenére, hogy ötször váltott ruhát, sőt azt is felajánlotta, hogy a légyott tartamára kiveszi műfogsorát, Jarry... elaludt a dúsan berendezett, zamatosan szagló szalonban. (Nem csoda, hiszen nem szerette a nőket, még a Bertánál sokkal fiatalabbakat sem...) Később, 1898-ban, *Szerelmes látogatások* című kötetében kegyetlenül kifigurázta a kövér kurtizánt. Berta irtózatosan megharagudott rá, s Gourmont is megvonta tőle oly hasznos kegyét. Amikor 1896. október 20-án megjelent az első *Livre des Masques*, az új poézis nagy hirnökei (Rimbaud, Lautréamont, Mallarmé, Verlaine) mind belekerültek, s szerepelt benne Gide Pierre Louys, a belga Eckhoud — de a Bertát le se köpő Jarry nem.

Azt hiszem, ez a magyarázata annak, hogy Ady a fentiekről mindről írt, tehetségesen ollózva Gourmont könyvét, de az *Übü papa* korhely szerzőjét nem említi.

ISMERETLEN ADY-LEVÉL

Talán nem árt az Ady-évforduló alkalmával megemlékezni Elek Ilonáról, kinek 1977. tavaszán megjelent memoárkötetét legutóbbi párizsi utamon szereztem meg; könyvének főhőse természetesen vértanú fia, az oly fiatalon kivégzett Elek Tamás. Nos, ebben a *La mémoire d'Hélène* című műben már az első oldalon így vall a nyolcadik X-ben járó asszony:

Dienes Gábor: Hajók (részlet)

Dienes Gábor

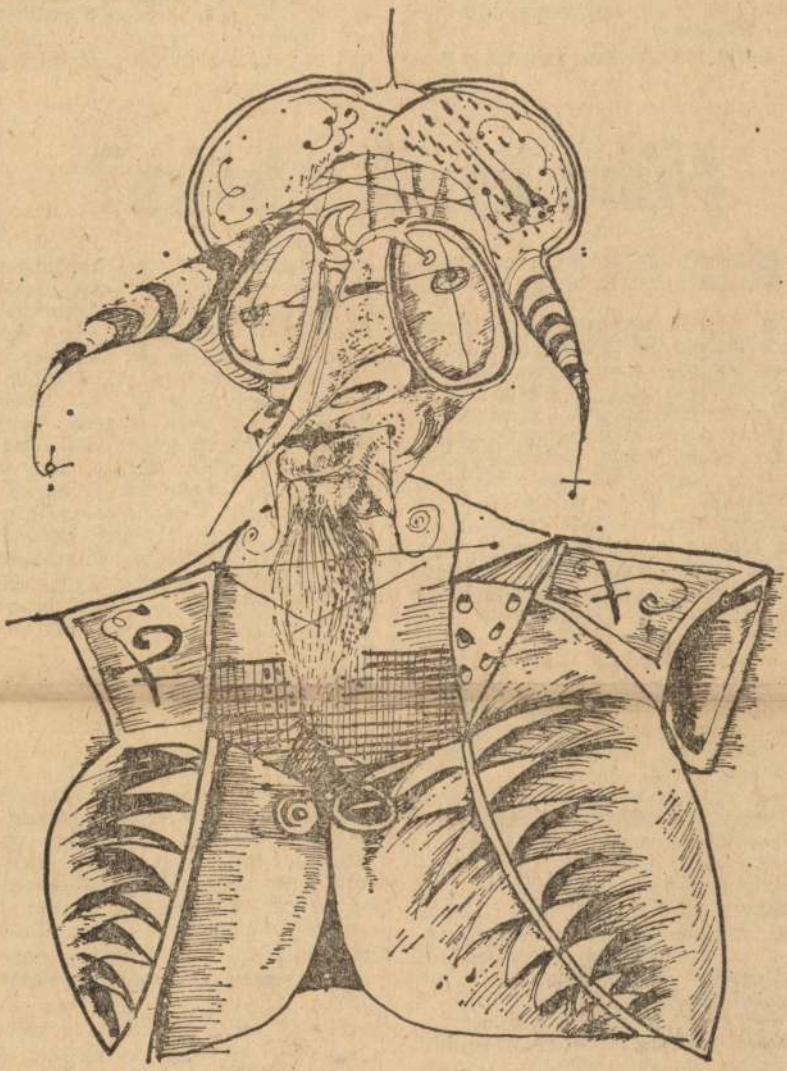

Dienes Gábor: Lény

Élet és Irodalom, Bp
1977. DECEMBER 3.
XXI. évf. 49. sz.9. lap.

művészi megismerés lehetetlenségét. Csak új módját kényszeríti ki. Olyan »hasonmás« megalkotását, amely nem hasonlít, olyan építmény emelését, amely kideríti a még létező, elfedett, napvilágra hozandó értékeit."

Ungvári ezzel nem tagadja a mo-

Ungvárinál a gondolat árnyaltsága és bonyolultsága sohasem válik az írói megformálás fékezőjévé, tehertételévé. Ellenkezőleg, ez ad szárnyakat stiláris fantáziájának, hogy az elvontat is konkrétan, plasztikusan fejezze ki. S az esszé műfajának ez sem elhanyagolható erénye.

Mibe kerül a béke?

Varró János: Ki csatát nyer, koronát nyer (Kriterion, 370 old.)

A történelemtanár megkérdezte a dolgozók iskolájában: a meglett nebulók melyik országrészben szerettek volna élni, úgy 1600 körül? Hárman feleltek, mindhárman Erdélyre szavaztak, mondván, hogy *két pogány közt* viszonylag ott volt a legnyugalmasabb az élet. Csakugyan ez olvasható a tankönyvekben, ám félő, hogy éppen az maradt ki belőlük, ami a régmúlt iránt érdeklődőket izgatja: vajon mibe került ez a békesség? A kritikusként (Helikon- és Kós Károly-szakértőként) ismert Varró János a nyugalom áráról írt terjedelmes regényt.

A György barát utáni korszakba kalauzol bennünket. Kezd önállósodni az erdélyi fejedelemség, Báthory István ugyanis „... az ország egyesítését nem látja olyan közeli... lehetőségnek, hiszen a Habsburg császár erejéről, ellentétben számos főúri társával, semminemű illuziót nem táplál... A Tisza vidékének oligarchái azonban nehezen viselik el egyeduralmát, ...a küzdelem Erdélyben dől el: mikor Bekes (Gáspár) 1575. nyarán Habsburg támogatással, a székelyek forrongását kihasználva betör Báthory a kerelőszentpáli csatában megsemmisítő győzelmet arat felette".

Az illendőnél hosszabban idéztem Magyarország történetének első kötetéből. De csak azért, hogy érzékeltessem: a szerző korántsem áltörténelmi regény megírására szánta el magát. Alapos ismeretek birtokában fest kör-, kor-, sőt (bizonyos értelemben) kórképet a jellegzetes patthelyzetről, a kibontakozás lehetőségeiről. Mi több, erejéből még arra is telik, hogy afféle történelmi tolómércét alkalmazzon: ötletesen sejteti, hogy a romantikus cselekménnyel egyidőben mi zajlik Európaszerte. Ilyenformán a *Ki csatát nyer, koronát nyer* az Egri csillagok folytatásának tekinthető — például jelentős szerepet kap benne Bornemissza Gergely fia, János hadnagy —, de akár az Elfelejtett évtized című Nemeskürty-esszé folytatásaként is felfogható.

A kritikus-szépíró árnyaltan, olvasmányosan elégíti ki a történelmi kulisszatitkok és a műfaji kísérletek iránt érdeklődők igényeit. Ezt még akkor is el kell ismerni, ha teremtményei túlságosan rokonszenvesek vagy éppen ellenszenvesek, ha a cselekményvezetés olykor túl egysíkú. Persze, a romantizálásért Varró János aligha szorul mentségre, mert regényét mindenekelőtt a fiataloknak szánta. Erre utal az is, hogy figyelemre méltó kötetét Magyarországon a bukaresti anyakiadó és a budapesti Móra Ferenc ifjúsági kiadó közös vállalkozásként forgalmazza.

Zöldi László

Palotájában
kedések mé-
gálaestet, a
n. A bejárat-
k; bevonul az
os puskákkal;
s mesztic és
rukukban kis
ú jelvénnyel.
ozásnak né-
sünkkel: ma-
íva egy szem-
as beosztású
hozzánk. És
k helyen áll
n? 1947-ben
jára a zöld-
mindent tud
ájci világbaj-
téssel sorolja
állítását. Hja,
k: előzékeny-
felszínórozott
örök között. A
európai épí-
ét őrző palo-
os vagy Die-
hatók, hanem
ikól tudja —
te a színház
munkája a
ormű, a ku-
kompozíció-
helyezett szo-

~~det kell feleserélni. A xochimilcói indián piac korsói, fazekai, agyag-~~ nagy lányával jött át ide, már má-sodik férjén is túlesett. Mint

Dienes Gábor

Dienes Gábor rajza (részlet)

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3.
XXI. évf. 49. sz. 3. lap.

olyan sokan tanultak a mai negyven, negyvenöt évesek közül? Pedig csaknem verték őket, hogy tanuljanak. Ugyanakkor az is megesik a demokrácia harminc-valahányadik évében, hogy nevetséges vagy éppen nem kívánatos személyiség az, aki a fizikai munka mellett igényli a szakmai tudás és a kultúra egészét. Ha meg alkalmazza is, akkor éppenséggel hülyének nézik vagy „pult alatt" kinyírják erkölcsileg. Elvégre ahhoz, hogy valaki fúrjon, esztergáljon, szereljen — igazán nem fontos tudni, hol született Csokonai Vitéz Mihály...

Az iskolán kívüli — és így az üzemi — művelődés alapja a közvetlen agitáció, nevelés. De a felnőtt üzemi oktatás, ismeretterjesztés tájékán sok még a negatív jelenség. Nemrégen emelték a köznevelésben dolgozók fizetését, így az üzemiekét is. Ez kellett. Csakhogy a különböző művelődési intézményekben — magunk közt szólva — elég sok „sportállás" akad. S ami ebből következik: nincs, aki hatékonyan „közművelje". Ritka dolog, hogy egy-egy művelődési ház igazán „üzemen belül" volna. A gazdasági vezető műveltségi szintjét az is meghatározza, hogy mennyire hajsok némelyike a fizetésemelés után többet keres, mint egy üzemi vezető — nem tudom, hogyan fogja ezután elengedni „művelődni" az embereket. És nem tudom, nem lesz-e valami igaza.

Varga Csaba kérdi hozzászólásában: „A kör bezárul?" Nekem már igen, valószínűleg. De az iskolareformmal kapcsolatban vannak elképzeléseim. Azt hiszen, Szent-Györgyi Albertnál olvastam Max Planck kegyetlen megállapítását: a negyvenöt-ötven éveseket ne próbáljuk tanítani, rábeszélni az újra. Engedjük őket szépen meghalni. Lehet, hogy ez igaz. Remélem mégis, hogy nem. De ha igaz lenne is: segíteni azért tudunk. Szocialista brigádjaink az üzemek támogatásával igen nagy — az eddiginél nagyobb — segítséget nyújthatnának az oktatásügynek, az *Egy üzem, egy iskola* keretében. Ha már nekünk nehezebben megy is a tanulás, művelődés, legalább annak tudjunk őrülni, ha közös erőfeszítéssel megkönnyíthetjük a magunk és mások gyerekeinek tanulását s a pedagógusok munkáját.

Virágos Mihály
szerszámkészítő

tartunk: a te
bizonyosan h
mert egyszer
szinte megemé
ségű anyagot
lene — elsajá
legesen. Ahely
módot adna a
példamegoldó
így van ez a fi
feladata lenne
matériával fo
materializmusr
mus alapjaira
azonban a fizi
nál is — ó,
metamorfózisor
lyen kitűnő ta
nak, a tananya
megoldó gépe
akinek (amin
mesterséges h
gyorsulása.

Az osztályoz
— az a bizony
egytől ötig —
vagy éppen cs
munkálkodik.

Dienes Gábor

Férfifejet ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Fenti rajzot lásd: fent nevezett művész
egyik rajzának részletét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 3. XXI. évf
49. sz. 6. lap.

Dienes Gábor, festő

L. Borbás Tibor

–: Az 1980. évi Munkácsy Mihály-díj 5.

Népszabadság, 1980. márc. 3

Dienes Gábor

A művész részt vett a
találaton.

Kazdin István: Stúdió Nacional.
Művészet, 1979. április – 12. lap.

Dienes Gábor, festő

Párizsban a Függetlenek szalonja az egyik legrégebbik francia, nemzeti tárlat, az idei a 89-ik kiállítása. Az új vezetőség elhatározta, hogy minden évben meghívnak egy-egy külföldi országot. Az évben Magyarországot hívták meg. A művész művei szerepeltek a kiállításon.

Művészeti Magazin.
1978. VII. 11. TV. 21.25 (7.)

Dienes Gábor

A "Studió 76" c. -a Mücsarnokban rendezett- kiállitást Vadas József ismerteti. Domanovszky Endre, Kokas Ignác és Sváby Lajos nevét emliti először, mint olyanokat, akik szemmel látható hatást gyakorolnak a fiatal művésznemzedékre.
Véssey Gábor: "Mesterek és tanitványok" c. művét ugyszólván a tárlat jelmondatává avatja.
A példaképeket követik többek között Babos Éva, Gábor István, Hidvégi Valéria és Kollár György. A kritika szerint más utakat keres Dienes Gábor, El Kazovszkij, Záborszky Gábor.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18.
XX. évf. 51. sz. 12. lap.

Dienes Gábor

Bohus Zoltán és Nádler Tibor szobrászt ugyancsak a fenti csoportba sorolja. A rendezés javára irja, hogy a legérdekesebbeket külön kis csoportba tömöriti: Kecskés H. Tibor, Ef Zámbó István, Szabó M. László, Szkladányi József és Holdas György müvészeket, de nem mulasztja el megjegyezni, hogy a mai fiatalok meg sem közelitik az előző nemzedéket, legfeljebb "csak közelednek" példaképeikhez: Kondor Béla, Deim Pál, Keserü Ilona, Berki Viola, Melocco Miklós müvészekhez.
Kecskés H. Péter festményeiről a montázs technikát meghonositó Lakner Lászlóra emlékezik a kritikus. Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18. XX. évf. 51. sz. 12. lap.

Dienes Gábor

Kondor Bélára emlékeztetnek Ef Zámbó István figurái és Vajda Lajosra, akit Kondor Béla választott mesteréül.
A fiatal művészek között szerepelnek olyanok, mint Farkas Ádám és Váró Márton, akik már nem számitanak tanitványnak, "kulturált művészek" a kritika megállapitása szerint. A grafikusok közül Almásy Aladárt, Banga Ferencet és Szemethy Imrét emeli ki. Nagy Gábor Kondor parafrázisai szépek, de a régi leckék ismételésének tartja.
A részletes Vadas-kritikát lásd: Farkas Ádám nevénél, "Fonnyadt bimbó" cimmel.
Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18.
XX. évf. 51. sz. 12. lap.

Dienes Gábor festő- és grafikusművész

„Mozdulatok", vegyes technika, 100×70 cm.
1977. 23. old. (rep.)

Művészet, 1979. febr. 23. o.

Dienes Gábor, költő

l. Tóth Ernő

Dömötör J.: „... A nehezebb utat választotta..." 89-91

Új Auróra, Békéscsaba, 1981. aug. 1981/2.

Dienes Gábor festő

A Stúdió Galéria évi szerepszemléjén szerepelnek munkái.

Lasonci Miklós: Stúdió 75.
Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 21.

Dienes Gábor

A Fiatal Képzőművészek Stúdiája rendezett „Ifjúság a szocializmusban" c. pályázati kiállításon szerepel lehetetlenem szénrajza. (említve).

Neuberger Rábert: Jubileumi képzőművészeti kiállítások.

Dalgozók Lapja (Komárom), 1975. máj. 25.

Dienes Gábor, festő

L.: Váli Dezső

P. Szüts J.: Eklektikák 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. jan. 3.

Dienes Gábor

Miskolcon jan. 4.-ig tekinthető meg a „Hódolat Michelangelónak" c. kiállítás. A Fiatal Képzőművészek Stúdiója pályázatot hirdetett, mely sikeres volt, – a legkülönbözőbb felfogású, művészek hajlamaiknak megfelelően tükröztek műveikben azt a hatást, melyet Michelangelo műveinek tanulmányozása gyakorolt rájuk. – A művész szerepel művével e kiállításon.

Losonci Miklós: Hódolat Michelangelónak.

Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 24.

Dienes Gábor, grafikus

L. : Tenk hánló

P. Szücs J. : Stúdió pályázat ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. dec. 12.

Dienes Gábor, festő-grafikusművész

Részt vesz munkáival a szentendrei Pestmegyei Tárlaton

(cikket l. „Barcsay Jenő festő művész" cimszó alatt

Losonci Miklós cikke „Pest Megyei Tárlat 1978" cimmel

Pest Megyei Hirlap 1978. X. 15

Dienes Gábor, festő

L.: Deim Pál

Lóskai: Vázlat a.. 24-29

Mozgó Világ, Bp. 1975. ápr. IV/2.

Dienes Gábor festő- és grafikusművész

a Szentendrei Múzeumban látható júl. hó végéig a „Pest megyei tárlat, 1980" c. kiállítás, melyen a művész képei szerepelnek.

Losonci Miklós: Pest megyei tárlat, 1980.
Pest Megyei Hírlap, 1980. júl. 2.

Dienes Gábor festő

„Meditáció" (vegyes technika, 100x62 cm)
1976-ból.

„Tükröződés" (vegyes technika, 77x82 cm)

c. képei szerepeltek az 1978-as Studió Galériában

- katalógus a könyvtárban -

Dienes Gábor, festő- és grafikus

Évek óta Szombathelyen rendezik meg a Derkovits-ösztöndíjas festőművészek kiállítását. Az idén kilenc fiatal művész mutatkozott be a közönségnek. – Dienes Gábor képei szerepeltek a kiállításon.

(np): Fiatal művészek bemutatkozása.
Vas Népe, 1978. ápr. 18.

Dienes Gábor, festő

L: Kiss Zoltán Lánló

Fsz. J. i Egy kalap alatt.

Nepszabadsag, Bp. 1980 szept. 12.

7.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

8

1978 ÁPR

ÉLET ÉS IRODALOM

Dienes Gábor

1021

Dienes Gábor rajza

iákbolondító azonban e ki-
idottságok és a termékeny
let ellenére sem lett való-
jól szerkesztett vígjáték. A
ugyanis rendkívül kegyet-
ját teremtményeihez. Gát-
anul tobzódik a fölösleges
nényekben, a mű alappillé-
ly szenvedélyesen fonja kö-
iláris girlandokkal, mütyü-
l, hogy e cicomák már-már
en eluralkodnak az eredeti
ékes építőelemeken. Ötletei-
zony gyakran ő is úgy bá-
l, mint a műve egyik jele-
en megbírált Prokrusztész:
illenek a darab dramatur-
eretébe akár nem, lanka-
n szorgalommal gyömöszköli
ket, kurtítás vagy nyújtás
is. A diákbolondító eseté-

mesterkéltnek ha
néhány pillanatra
Egészségesen és k
médiázik *Tikos*
Melinda, Bessenye
máros Jenő, Szilá
Cseke Péter. Barbi
konai hálátlan sz
lódja végig a daral
és jelentős művészi
rekszik arra, hogy
nek megfelelően a
ábrázolja az egyet
bert. A gyakorlat
úttal is csúfot űz a
mű legkevésbé m
legkevésbé játszha
pen Csokonai. Ha
dalomtörténeti bá
a virulensen gonos
zött. Szegény Cs
szimbólumként sir

Dienes Gábor, festő

A VIT művészeti pályázatok legjobbjai

Kiállítás a Nemzeti Galériában

Bútortervezők munkái a kiállításon.

A fiatal magyar művészek üzenete a világ demokratikus ifjúságához, tisztelgés a XI. havannai VIT nagy seregszemléje előtt — ez jellemzi a VIT művészeti pályázatain részt vett pályázók, ifjú amatőr és hivatásos alkotók legsikerültebb műveinek tárlatát, amelyet csütörtökön nyitott meg *Boros Sándor* kulturális miniszterhelyettes.

A megnyitó ünnepségen *Pándi András*, a KISZ KB osztályvezetője ismertette a négy művészeti pályázat eredményét.

A *képzőművészeti kategóriában* a bíráló bizottság első díjat adományozott *Dienes Gábor* és *Nagy Gábor* festőművésznek. Ezenkívül nyolc második és öt harmadik díj talált gazdára.

Az iparművészek öltözködéskultúrával foglalkozó képviselői kollektív elismerést arattak: első díjat kapott *Szabó Verona*, *Römer Judit* és *Jankovics Zsuzsa* ruhaegyüttese és megosztva nyert első díjat *Sárvári Katalin* és *Nádaskai Eleonóra*. Ezenkívül egy második és egy harmadik díjat is odaítélt a zsüri.

A lakáskultúra tárgykörben *Rozgonyi Béla* fém-üveg bútoregyüttese, *Papp Mariann* bútorterve és op-team lakberendezési tárgya nyert első díjat; ezenfelül két második és három harmadik díjat osztottak ki.

A VIT-re szánt *ajándéktárgyak* alkotóinak legjobbjai egy második és két harmadik díjat kaptak. A fesztivál gondolatához kapcsolódó *zászlók* közül *Golarits Erzsébet* tervét jutalmazta első díjjal a zsüri. *Fejér Gábor* és *Antal Tóth Sándor* nyert első díjat a pályázó *fotóművészek* közül, további két társuk második díjban, három pedig harmadik díjban részesült. *Szittner Andrea* szőttesmunkáiért nyert első díjat *a népművészeti* VIT-pályázaton; kiadtak ezenkívül a kategóriában két második díjat és három harmadik díjat is. (MTI)

6.

a kábeleket. Áramszünet! Pedig a rövid ideig tartó üzemzavar is zökkenőket okoz mindennapjainkban. Bosszankodunk, mert nem működtethető a mosógép, a kávéfőző, vesztegelnek a gépek a gyárban. Sok a hibalehetőség, mert az erőművekben megtermelt elektromos energia tekervényes utat tesz meg: kábelek, transzformátorok láncolata szükséges ahhoz, hogy a 120 kilovoltos magasfeszültségű áramot a fogyasztók számára megfelelő feszültségen eljuttassák a fogyasztóhoz.

Hosszú az út a fogyasztóig

Ezért is felügyelik sokan ezt a kiterjedt hálózatot. A Budapesti Elektromos Művek üzemigazgatóságainál még négy — a Dráva utcaihoz hasonló — ügyelet működik. Napközben több mint 80 URH-készülékekkel felszerelt gépkocsi áll készenlétben, szerelőkkel. De az ügyelet folyamatos, éjszaka is vagy százan teljesítenek szolgálatot. Nemcsak a fővárosra terjed ki a figyelmük, hanem a környező településekre is — Szentendrétől, Gödöllőtől Rácke-

gádjai ilyenkor igyekeznek enyhíteni a gondokat: átkapcsolásokkal, kerülő úton juttatják árammal a fogyasztók többségét. Egyébként üzemzavar esetén sem mindig törvényszerű az áramszünet. Készenlétben van a tartalék transzformátor. A Katona József utcai alállomáson például néhány hete csak a másodperc tört részére volt szükség, hogy helyreálljon az áramszolgáltatás rendje: működésbe léptek az automaták.

A macskák is bajt okozhatnak

— Olykor galibát, és sajnos, jelentős károkat okozhatnak a macskák, a madarak is — halljuk a szakembertől — A berendezések többsége ugyanis a szabadban van, s bár nagyrészt körül vannak kerítve, az állatok a hidegebb hónapokban menedéket kereshetnek a transzformátorállomásokban. Ők persze nem veszik figyelembe a „Vigyázz, életveszély!" figyelmeztetést. Lábukkal, testükkel áthidalják az alkatrészeket és mert az élő szervezet jó vezető, máris rövidzárlat adódik.

A fővárost és környékét ellátó

Magyar Nemzet
Csütörtök, 1981. december 31.

DIENES GÁBOR

Művészet és üzlet

Rövid hírekben gyakran szerepel, hol idegen nyelven *Artbureau*-ként, hol magyarul a név: *Művészeti iroda*. Legutóbb azzal a sikeres londoni akvarell-kiállítással kapcsolatban olvashattunk róla, amelyiken 33 magyar művész 114 festményét látták és — Turner hazájában! — valamennyit meg is vásárolták az angolok. Művészet és üzlet, kulturális misszió és pénzbeni haszon összetartozását figyelhetjük meg e hírekben.

Az iroda aránylag fiatal, 1974-ben alakult még. Ám ennyi idő bizonyos eredmények, tanulságok megállapítására már elegendő. Képviselője, egyik szószólója lett-e, lehet-e, a magyar művészetnek az Artbureau külföldön?

— Ez a célja, s minden törekvésünk erre irányul — mondja *Pudler János*, az iroda vezetője. — Ezt mutatja helyünk is az intézmények rendszerében. *Az Artbureau az ARTEX külkereskedelmi vállalaton belül önálló szervezeti egységként alakult, a Művészeti Alappal együttműködik.* A kortárs magyar képző- és iparművészeti alkotásokat, tehát grafikákat, festményeket, kisplasztikákat, textilt, kerámiát, ötvösmunkákat, fa- és üvegtárgyakat igyekszünk bemutatni és eladni külföldön, ugyanis minden kiállításunkon lehet vásárolni is.

Munkájuk tehát két irányú: az élő magyar művészetet megismertetik külföldön és lehetőséget adnak a művészeknek is arra, hogy kapcsolatot teremtsenek más országok művészeivel?

— S természetesen az, hogy ezek az alkotók — a magyar állam támogatásával — bekapcsolódhassanak a *nemzetközi műkereskedelembe*. Ennek hagyományos formája ugyanis Magyarországon a felszabadulás után, mint tudjuk, megszűnt. A belföldi mecenatúra és a vásárlások rendszere azóta már kialakult, nekem nem is feladatom erről beszélni. A külföldi műkereskedelemből azonban szinte teljesen kimaradtak a magyar műalkotások. Ezen a helyzeten kívánunk változtatni.

Kik a partnereik a határokon túl?

— Galériákkal, múzeumokkal és multinacionális vállalatok (Philips, Hoechst, BMW) kulturális centrumaival tartunk — lehetőség szerint *tartós* — kapcsolatot. Ezek a kiállítások nem szerepelnek az államközi megállapodások, szerződések programjaiban, ahogyan bonni nagykövetségünk tanácsosa, *dr. Grossmann* Ferenc megjegyezte: az iroda tevékenysége kulturális életünkben a fő ütőerekkel párhuzamosan a hajszálerek szerepét tölti be.

Galériákat említett az előbb. A nyugati műtárgykereskedelemben és művészeti életben ezek a kisebb-nagyobb magántulajdonban lévő kiállító- és árusító termek tartják frissen a képző- és iparművészeti élet vérkeringését. Hogyan lehet megnyerni őket?

— Éves tervet készítünk és az általunk külföldi kiállításra javasoltak névsorát a Művészeti Alappal egyeztetjük. Először nagyobb, átfogóbb bemutatókat szervezünk mindig, ilyen volt a *müncheni vegyes iparművészeti kiállításunk*, vagy a *baseli művészeti vásáron* való megjelenésünk. Az ezekre készült katalógusokat, meghívókat szétküldjük a rangosabb galériáknak, s várakozásainkban nem szoktunk csalódni. *Dienes Gábor* Basel után például már rendezhetett Genfben egyéni kiállítást és jövőre Strasbourgba várják. *Bohus* Zoltán üvegtervező művész meg az amerikai Corning Museum of Glassnak, a világ egyik legnagyobb üvegkonszernjének kiállításán vett részt. E bemutató óta folyamatos az érdeklődés munkái iránt, már újabb két német tárlat van a háta mögött és öt meghívás a tarsolyában.

Hogyan segíti az iroda a művészeket egy-egy ilyen meghívás esetén?

— Külföldön magyar állampolgár csak a mi közreműködésünkkel értékesítheti műveit. Ennek fejében mi az iroda által rendezett kiállításoknál garanciát vállalunk a galériák színvonaláért. Fizetjük a művek ki- és a meg nem vett munkák hazaszállítását és biztosítását. Megállapodás szerint készítünk katalógust, meghívót. Ezekkel az intézkedésekkel mind *bátorítani* szeretnénk a kereskedőket, ne féljenek, ne érezzék túl nagy kockázatnak magyar műalkotásokat bemutatni, árusítani.

Ha a galériák esetében a kereskedelmi előnyökről beszéltünk, mit mondhatunk el a múzeumokról való viszonyról?

— A nagy nyugat-európai, amerikai múzeumok sokkal inkább körülhatárolt gyűjtési területtel bírnak, mint a magyarok. Élükön általában komoly szaktekintély tölti be az igazgatói tisztet, értékítéletét a szakma jórészt elfogadja, számontartja. Erre építve mi a különféle múzeumokban úgynevezett *referenciakiállításokra* törekszünk. Például a helsinki *Amos Anderson* textilmúzeum világhírű. Az, hogy ők teret adtak egy magyar anyagnak, hogy katalógusukban méltatták, értékelték a magyar textilművészetet, pusztán ez a tény már egész Skandináviában garanciát jelent minden más galéria és múzeum számára.

Mennyire ismert a magyar művészet külföldön?

— Kevéssé. Nehezen szerezzük meg az elismerést, és sajnos, a nagy konkurrencia miatt hamar el is veszítjük. Egy mű magyarsága a kortárs művészetben nem jelent különösebb vonzóerőt. Inkább neveket tanulnak meg az idegenek, egymásfél tucat magyar művész nevét, azokét, akik európai színvonalat képviselnek. A szakemberek meglehetős biztonsággal választják ki az ő műveiket egy vegyes, akár száz munkát is felsorakoztató kiállításon. Így persze névszerint érkeznek a meghívások, s mi arra törekszünk, hogy a megnyitókon, díjátadásokon ott is legyenek e művészek.

A következő esztendőben hány kiállítást tervez az Artbureau, s melyek lesznek a legfontosabbak?

— Mintegy 35—40 irodai kiállítást készítettünk elő, közöttük a *stockholmi művészeti vásárt*, az *esseni üvegkiállítást*, *Hübner* Aranka és *Schrammel* Imre *brüsszeli tárlatát*, az *oslói kollektiv textilbemutatót*, a müncheni *Rutzmoser Galériában Mácsai* István, *Dusanek János* kiállítását, *Monte-Carlóban egy gyermekrajz-kiállítást*. A legnagyobb munkát a *Hamburgi Magyar Napok* előkészítésére fordítottuk. Jövő márciusban gazdasági és kulturális akciók sorát rendezi meg hazánk Hamburgban. Az irodalmi események felett Siegfried *Lenz* és Henrich *Böll* vállalt védnökséget, több írót várnak a találkozóra. A művészeti bemutatókra a *Zsolnay gyár* munkáit, a székesfehérvári *István király Múzeum* anyagát és a szombathelyi *Savaria Múzeum* textiljeit viszik el. Az Artbureau pedig ezekhez kapcsolódva három nagy, eladással egybekötött tárlatot rendez. A *Koppel '66*-ban huszonöt iparművész legjobb alkotásait tárjuk a közönség elé. A *Mentsch Galériában* mintegy negyven festő és szobrász csaknem száz művét sorakoztatjuk fel, Hamburg elővárosában, Eyerdorfban a *Rau Galériában* pedig *Geszler* Mária keramikus egyéni kiállítását rendezzük meg.

Végül térjünk vissza ahhoz, amivel elkezdtük. Kulturális misszió egyik oldalon, anyagi érdekeltség a másikon. Az elmondottakból mégis az tűnik ki, minthat az előbbin volna a hangsúly.

— Vállalatunk, az ARTEX ebben az évben csak a Herendi Porcelángyár termékeiből mintegy *255 millió forintért* adott el, az *Artbureau* egy esztendő alatt *hárommillió forinttal* „szerénykedik" — ezek a számok, azt hiszem sok mindent elárulnak. De még többet az, amit a londoni *Bankside Galleryben* dr. Francis *Singer*, az angol Királyi Akvarell Társaság elnöke mondott: „Remélem, hogy a festmények nagy része *képtáraink*, *irodáink* és *lakásaink* falain fogja képviselni a kortárs magyar akvarellművészet magas színvonalát." *Minden* művészeti ágban ezt szeretnénk elérni.

Hajdú Éva

első hetében

összeröffent a zöld óvoda melletti játszótéren. Izgatottan tárgyaltak valamit. Azután a körzeti parancsnok kinyitotta revolvertáskáját és előhúzott belőle egy apró, piros pöttyös szoknyát. Óvatosan belebújt, s bár a szoknya minden igyekezete ellenére bele-beleakadt az antantszij szövevényes csatjaiba, végül a helyére került. A többiek körkörös alakzatot vettek fel a piros szoknyás parancsnok mint viszonyítási pont körül, megfogták egymás kezét, és egy messzehangzó „egy-két-há"-vezényszóra körben áll egy kislánykát kezdtek játszani. Néhány arra járó civil csatlakozni kívánt, ám ezeket — biztos, ami biztos — feloszlatták.

Szombaton reggel valamennyi vezető szerv valamennyi vezető tisztségviselője, ezek első helyettesei, valamint az ezen szervek tevékenységét koordináló bizottságok tagjai és póttagjai megkapták a várva várt lakáskiutalást, és meglepetésszerűen beköltöztek a lakótelepi toronyház tizenötödik és tizenhatodik emeletére. Boldogan vették birtokukba másfél szoba, összkomfortos lakásukat, az asszonyoknak szavát vette az öröm, ahogy beléptek három és fél négyzetméteres, beépített bútorokkal felszerelt konyhájukba. A lépcsőházat a hurcolkodás vidám zsivaja töltötte be.

Vasárnap egy korosodó asszszony már kora reggel körözni kezdett az óvoda és az orvosi rendelő között felállított térdíszítő elem körül. A térdíszítő elem másfél ember magasságú masas bronzkorsó volt, oldalán klasszicizáló rovátkákkal. Délját az asszony, mintha csak valami delejes hatalom tartaná fogva, nehézkesen felhúzódzkodott a korsó peremére, és belebújt. Egy darabig mocorgott, fészkelődött, majd elhallgatott. Kisvártatva dalra gyújtott. A korsó bronzöble megsokszorozva sugározta rekedtes hangját a lakótelep minden zugába. Újra meg újra belekezdett ugyanabba a dalba, de az első sornál nem jutott tovább. Azt énekelte, hogy „Kertünk alatt, édesanyám, vend katonák járnak". Amikor ezredszer mondta el, hogy „Kertünk alatt, édesanyám, vend katonák járnak", Ferencz Endre műbútorasztalos lejött a másodikról, belerúgott a korsóba és azt mondta: — Kuss! — A bronz nagyot kondult, az asszszony odabent elhallgatott. Meglátta ezt Rót Ágoston vállalati előadó a buszmegállóból, odajött, és ő is belerúgott a korsóba, és azt mondta: — Kuss! — Azután a lakótelep valamennyi lakója odament a korsóhoz, sorba álltak, belerúgtak, és azt mondták: — Kuss! — Éjfélig tartott, míg mindenkire sor került. Hajnaltájt az asszony előbukdácsolt a korsóból, szédelegve a bronznak támaszkodott, majd ő is belerúgott, és azt hörögte: — Kuss.

Hétfőn Szemlér Gyula harmincöt éves géplakatos, miután kirúgták a munkahelyéről, halálosan összeveszett a feleségével és az anyja nem engedte, hogy visszaköltözzön hozzá, úgy döntött, hogy véget vet az életének. Felment a tizenhatemeletes tetejére, belekapaszkodott egy tévéantennába és lenézett. Röviden végiggondolta az életét, majd leugrott. Alig fél métert zuhant, azután megállt. A levegőben maradt. Nézett jobbra, nézett balra, igyekezett megfejteni a tüneményt. Nem sikerült. A levegő kemény volt a talpa alatt, járhatott, ugrálhatott rajta, ahogy csak tetszett. Szomorúan vállat vont és az űrön által megindult a Hármashatár-hegy felé, mert eszébe jutott, hogy lakik Budán egy távoli ismerőse, akinél talán meghúzhatja magát.

Kedden már kora reggel a KÖJÁL engedélyező pecsétjével ellátott plakátok jelentek meg szerte a lakótelepen, melyek azt hirdették, hogy pontosan tizennyolc órakor egészségügyi happening veszi kezdetét az egész városnegyedben. A jelzett időpont előtt egy perccel dr. Szalai Zsolt körzeti orvos kilépett a rendelő ajtaján, és végigpillantott a lakótelepen. Az utcák, a terek kiürültek, az ablakokban nők, férfiak, gyerekek tolongtak. Az orvos az órájára nézett, és számolta a másodperceket, majd fehér köpenyének zsebéből ormótlan rakétapisztolyt húzott elő, a feje fölé emelte és elsütötte. Égővörös rakéta röppent a magasba, és kivirágzott a toronyház fölött. Ebben a pillanatban negyvennyolcezer helyi lakos gargalizálni kezdett kamillateával, majd valamennyien kiköpték az ablakon. Kamillaszagú Niagara zúdult az utcákra és okkerszín permet felhőzött az ég felé.

Ezt volt a HÉT, augusztus első hete a lakótelepen.

Szerdától kezdve semmi nem utalt az előző napok szokatlan apróságaira, s az élet a normális kerékvágásban folyt tovább.

2. Páskándi Géza: Korom és társaim
(Részlet egy époszi versezetből)

Örkény uralga ez istvándi tájon
déry nap lomhán tiborultak az elmék
vigyázta vitézül (illyésintve szinte)
mint péterede át veresre — szabódva —
s pálla a csák; begyuladva ugyancsak.

Csoóri legénkék sándorultak fel itten
s mángorultak a gittben, jaj, eltandoritva ...
Dőzsölt s dezsőlt a nemes, a fejes,
csendre györgyölve lászlóstájt s kortyolva
nemes-nagyon. Persze, ha ágnesett.

Lászlója nem is lett a német(h) már akkor
lengyel lován balázsolga leginkább
s fogytán reményi (ki- és beremenyi)
dobozy hulltanak gézásan s imrehül —
most aztán te legyél domokos, kabd eb, ó!

És lőn lorántosb. Mátyásszor sámuelb.
(Megvoltak hozzá a jó oki s kálnoky.)
Amy — ha kár olyi — weöresül jelesül
sándorodva noha (de lacintva soha!)
jékelyül s székelyül zoltánodni tova ...

Ápriły havában mold Ova s bold Izsár
lajosan latorgott s lászlohadt leiván.
Kertészi-kárteszi ákossa — evidens! —
kezében készen a mészöly s elbulcsúzza.

Hernádi vízparton, ungvári végheken
antalul-tantalul meg-megtamásszkoda
s berthalat fogyaszta (raffai-raffinált
mándykon készítve, divány-saroltával,
miklósonként rakva, dezsővel locsolva ...):
élvezé is szerzőnk, ámbár elbárgyula.

MORÁL:

Szakonyi még az ibolyát, barátim,
kár oly alulról! ... és száraz torokkal
a meggyörgyöző bort sütögetnénk grillen
sörözgetve, mignem bendőnk elambrusul —

csurkassák pénzüket (meg nem júhászodva)
zelkestül ferencen-zoltán istvánullást
kellérhed-dezsődve az ügetőn mások —

mert páskándi már a nyájas olvasó is:

gézázva andrisdan s főképpen emberni
máriásul a huncut, szavadra, dalom ...!

Dienes Gábor festő-grafikusművész 2. Folytatás

Gyárfás Péter: Az egyik utakép. Dienes Gábor szocjával.

Z Műhelyet, 1988., 11-12. 19-old.

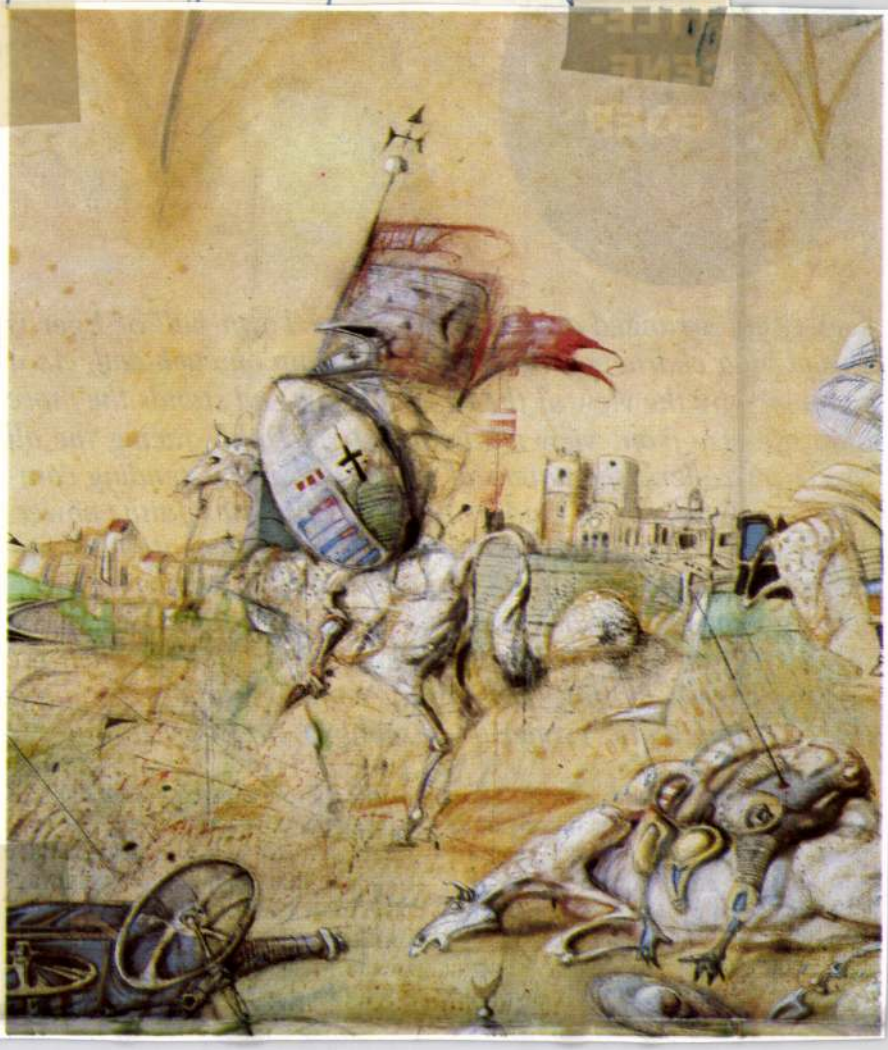

The nicely
closed by
supported
than life-s
time by-st
mander o
energy an
bol. Oppo
scene com
moment o
for the lil
the intrud

Eger has bee
city takes c
spiritual trac
for the sak
identity, kee
preserves he
tain compu
sciousness w
representation divert much from the literature, written manifestations.

Wienes Gábor, festő-grafikusművész 1.) Folytatás.

Gyárfás Péter: Az egyre csatakép. Wienes Gábor seccójáról.

„Csatakép" | Battle-scene, secco, 15 m², 1988. | repr. |

Művészet, 1988., 11–12, 18-old.

cases too that Dienes reflects the human feelings and emotions by the "expression" of horses. The alineated men turned into war machines giving up themselves in the course of war —that happens not only here but nearly in all wars that raged and rage in all places—are contrasted by the slim but strong or sometimes—in Dienes' representation—misfashioned horses either galloping or motionless but even so irradiating energy and hope related to earthly existence, suggesting to the observer where to "find" the thoughts of universal force in the Battle-scene stiffened into a still that retains and owns the heritage of the Renaissance too.

It is, of course, not Dienes' invention that he applies the horse as symbol of liberty and nature. But in the specific system of concepts of the Battle-scene Dienes expresses his idea consequently and also emotionally effectively supporting it even with the antropomorphisation of the objects. In the "foreground" of the picture the overturned cart as a circumstance suggesting mortality is even more "lively" and strong than the dead soldier and his horse. The four wheels stand up—like the four legs of a horse —giving the striking impression that the fate of this something is finished. The cart turning up in a slightly indecent way with the wheels standing

*Az ország legújabb színháza a mátészalkai. Már az épület (*Bán Ferenc *Nyíregyházán élő építőművész alkotása) figyelmet keltő: a „posztmodern eklektika" egyik kitűnő magyarországi példája. Főtömege egy huszonkét méter körüli átmérőjű henger, feszítetten lapos, a római Pantheonra emlékeztető kupolával, ebben foglal helyet egymás fölött a fogadó- és nézőtér. A hengerhez csatlakozik a színpadot és a zsinórpadlást tartalmazó keskeny, magas, nyeregtetővel lezárt,*

Dienes Gábor festő- és grafikusművész.

Művészet 1979. febr.

Dienes Gábor: Vak álma, vegyes technika, 60×55 cm, 1976

Dienes Gábor: Meditáció, vegyes technika, 84×45 cm, 1978

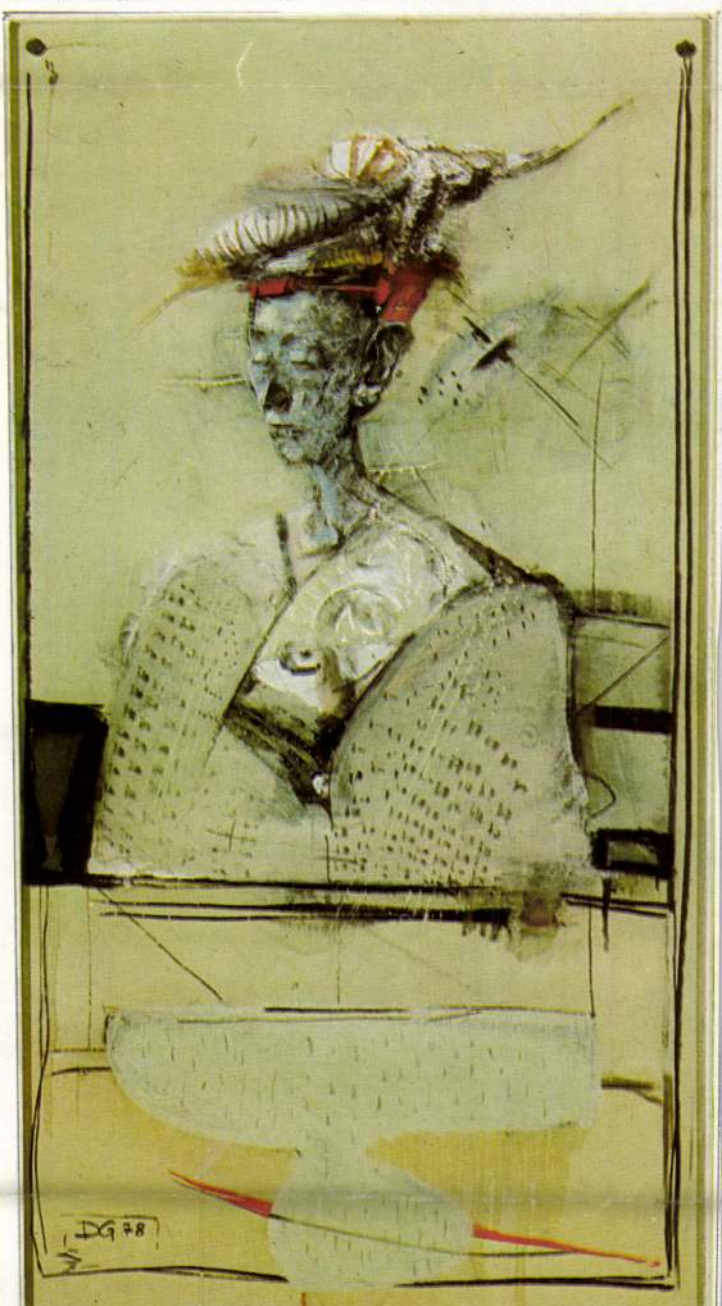

Dienes Gábor

s gyógyít

rítják halálfélelmüket, életveszélyes rosszullét kapcsán, sokszor csak hosszas késedelemmel, gyakran végleg megkésve fordulnak orvoshoz. Az életük múlik rajta.

Visszagondolva az interjú egyik mozzanatára, amikor a professzor — a halált joggal tekintve archimédeszi pontnak — a beszélgetést az életre fordította, kitűnt, hogy nemcsak a halni-tanuló intelmére „Noli festinare: vita tota tibi est"; *ne siess, egész élet van rá*, klasszikus örökségére gondolt, de túl azon, az élet örömét, kiegyensúlyozottságát, minden szépségét, de elmúlását is magába foglaló harmóniára is. A halálal való kiegyezés békéjét ne az élet minőségének romlása adja meg, az a beletörődés, ahová a nemlétnél is rosszabb élet juttathatja el az embert! A semmivel való kiegyenlítődés tudatát ne saját jelentéktelenségünkre való keserű ráébredés, az önzsugorítás bűvészmutatványa tegye elviselhetővé!

A dolog természeténél fogva persze, nem lehet a halálról optimistán nyilatkozni. Mégis úgy érezzük, hogy van különbség az aggastyán korban és az idő előtt bekövetkezett, fiatalkori halál között. Az előbbit tudatunk többé-kevésbé be-

Dienes Gábor rajza (részlet)

Élet és Irodalom, Bp. 1978. Febr. 18. XXII. évf. 7. sz. 2. lap

Hanák Péter:

Az etnikai tudatosság reneszánsza

Benedek István: Bi-Pi, búr-kalappa

Bertha Bulcsu: Boldog boldogtalans

Vitorláid kifeszítve (riport a nemi éle

XII. ÉVFOLYAM 7. SZÁM

HÉRA ZOLTÁN:

Játszottam istent is

Játszottam istent is: Kemenesgileádon,
hágva föl bazalt egébe,

Dienes Gábor

DIENES GÁBOR Munkácsy-díjas festőművész pannóját tegnap avatták fel Pécsett, a városi könyvtárban. A nagyméretű falikép útirajzokat ábrázol.

Magyar Hirlap 1980/7/7/13

Dienes Gábor

A meditáló ember a festő hudvelt témái közé tartozik ezre szlak a: „Vak álma", a „Meditáció I.", a „Meditáció II.", az „Illő nő".

Lóska Lajos: Síra, ismiával hitelesítve.
Művészet, 1979. február – 22. lap.

Dienes Gábor

„Az elmenők" cimű képszép
példája a térbe-olvadás és
térből való szüktés festő i értel-
mezéseinek.

Lóska Lajos: Lira, irónián al hitelesítve.
Művészet, 1979. február – 22. lap.

Dienes Gábor

Dienes Gábor festményeit úgy jellemezhetjük, hogy mint hagyomanyos akadémikus szemlélet, mint naiv álmok, az aranykor utáni vágyódás, mint önmagunk paródiája.

Lóska Lajos: Séra, irónia ál hitelesítve.
Művészet, 1979. február – 22. lap.

Dienes Gábor

Dienes festői világa elgondolkoztat, szembesíti álmainkat a valósággal. Színeivel, tézelomzésével, alakjaival álomvilágot teremt, de ezt mindig a valósággal konfortálja.

Lóska Lajos: Lira irónával hitelesítve
Művészet, 1979. február - 22. lap.

Dienes Gábor

A József-varosi Galeriában volt először tölb nagyméretű rajza taisaságában az „Alkony" cimű munkája is kiállitva.

Lóska Lajos: Szira erőniával hitelesítve. Művészet, 1979. február – 22 lap.

Dienes Gábor

Az „Ahony" című nagyméretű gobleintero kompozíciós sémájával, tematikájával és jelbe legyetes elvékonyodó formával előlegezte Dienes Gábor művészetet.

Lóska Lajos: Lyra, iróniával kitelesítve.
Művészet, 1979. február – 22. lap.

Dienes Gábor

Dienes komponálásmódja megmaradt a klasszikus tradicióinál, a portré különböző variánsainál, az anya, illetve madonna gyermekével hagyományos ikonográfiájánál.

Láska Lajos: Szíra, iróniával kitelesítve. Művészet, 1979. február – 22. lap.

Dienes Gábor

Dienes könnyed, fanyar grotesk-be hajló piktúrája közvetve a máról szól hozzánk. Festészete a korstílus a, művészete.

Lóska Lajos: Sira, iróniával kötelesítve.
Művészet, 1979. február – 22. lap.

Dienes Gábor

Dienes hipei körmjedségükben és szinirlágukban a pardellekre emlékeztetnek. Ehhez technikájuk is hozzájárul.

Lóska Lajos: Lira, irónnával hitelesítve.
Művészet, 1979. február – 22. lap.

Dienes Gábor

Dienes kompozícióin a vászon, a fazost lenus, a papír mindig megmarad annak amit. A roval, mikorben megiszamodva behatárol egy formát megőrzi önállóságát.

Lóska Lajos: Lira, vióni ával hitelesítve.
Művészet, 1979. február – 22. lap.

Dienes Gábor

Alkotásain a fanyar humorral vegyített harmónia egyaránt jellemzik az irgatóan pikáns, egyszerű kifejezésmóddal.

Lóska Lajos: Líra – iróniával kritikusítve.
Művészet, 1979. február – 22. lap.

Dienes Gábor

A művész képzeletbeli világot épet, mint Gulácsy, csak jóval kevesebb idealizmussal és jóval-tölb hétellyel. Ez a hételhedés teszi napjaink festőjévé Dienest.

Sóska Lajos: Lira vrónia-val hitelesítve.
Művészet, 1979. február - 22. lap.

Dienes Gábor

Dienes Gábor alkotásmódja 1974 óta nem változott. Rafinált, könnyed elegancia, nagy technikai felkészültség sorozóvárlesi a festmény és grafika határán mozgó művéit.

Sóska Lajos: Lisa ironiával kitelesítve.
Művészet, 1979. február - 22. lap.

Dienes Gála

„Figurák"
„Kettes"
„Mozdulatok"
} repro

Lóska Lajos: Lina, irónia val kitelesítve.
Művészet, 1979. február – 22 lap.

Dienes Gábor

Dienes Gábornak már az 1974-ben az József városi Galériában rendezett első és idáig egyetlen önálló kiállítá-ján bemutatott rajzai, mind témá-jukban, mind hangulatukban a reneszánszot idézték.

Lóska Lajos: Szín, vonással hitelesítve.
Művészet, 1979. február - 22. lap.

Dienes Gábor

Közvetlen hangú lírai felfogá-
sú alkotó Dienes Gábor. Szellemi
rokonai Kárpáti Tamás és Buj-
dosó Ernő.

Lóska Lajos: Líra – irónia al hitelesítve.
Művészet, 1979. február – 22. lap.

Dienes Gábor

1976-ban készült a „Vak álma" cinnú mű, amely a magunkba mélyedés, meditáció, belső monológ az életről és a halálról szól.

Lóska Lajos: Líra „vizionárial hitelesítve.
Művészet, 1979. február – 22. lap.

Dienes Gábor

Szimpompás portréi nem különböző
szemelyek egyedi jellem portréi, nem
pszihologiáló archépek. Ideálport-
rék.

Lóska Lajos: Lira, izomával hitelesítve.
Művészet, 1979. február – 22. lap.

Dienes Gábor

neve emlitve Horváth György:

A Müvészeti Alap vásárlásai'79 ~~xx~~

Kiállitás a Mücsarnokban c.cikkében

/A cikket lásd Deim Pál-nál!/

Magyar Nemzet 198o.jan.2o.

Dienes Gábor

Duna Galériában közös tárlaton szerepelt

Dienes Gábor idei festménye *(Ketten a térben)* egyre markánsabban fejleszti tovább a fiatal alkotó amúgy is karakteres formanyelvét

Magyar Hirlap 1980/5/27/8

Wagner9öröm és ürüm

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Dienes Gábor

MAGYAR IFJÚSÁG

festőművész

1979 SEP 71

A teremtő

1021

Ritkán adódik alkalom arra, hogy a krónikás inkább visszafogja jelzőit, mintsem hogy kibúvót keressen egy-egy tárlat látnivalóinak az ismertetésekor. *Dienes Gábor* esetében a felsőfok jelentené a kiindulópontot. Hogy ezt mégsem teszem, annak egyes-egyedül az a magyarázata, hogy elkoptatott jelzővé válna minden megállapítás, amely erre vetemedne. Pedig *Kokas Ignác* is azt emlegeti a katalógus ajánlásában: *Dienes Gábor* nagy adományok birtokosa. Ilyen mondatot nem egykönnyen ír le bárki, különösen, ha pályatárs az illető. De megteszi, ha a tehetség mint adomány, olyan mélyről és igazmondással tör fel, mint *Dienes Gábornál*. Ő nem kacsingat semerre (mint nem egy kollégája, a harmincévesek között), egyenesen halad, a már korábban meglelt egyéni úton. Csók galériabeli tárlatáról azt is mondhatnám: mesések figurái. Mintha *Dante* álmodta volna őket, s most, pár száz évvel később *Dienes* rak keretet köréjük. Művészete így válik teremtéssé: arányaival, szándékaival, magabiztosságával, vívódásaival egyetemben. De *Dienes* nemcsak megrajzolja, megfesti képeit, hanem úgy ad alakjainak életet, hogy közben egybeveti őket vágyainkkal. A rajzosság határozza meg értékeit, az a minden művében meglelhető szerkesztői alaposság, amely létrehozza a képteremtés hangsúlyait. *Dienes* bemutatkozása az év egyik legjelentősebb képzőművészeti eseménye. Arra azonban már most gondolnia kell, hogy a siker kapcsán nehogy elkapja a túltermelés válsága, képein nehogy átüssön a rutin bélyege, maradjon meg mindig olyan tisztának és őszintének, ahogy a nagyközönség megismerte.

(M)

és
Jele
III.
oszt
tes
107
Jele
énekkarnál október 31-ig.

Régi hangszerek

Régi magyar hangszereket szólaltattak meg augusztus végén a tatai vár lovagtermében. Képünkön Priborjszky Mátyás citerázik

Útkeresőben

Karinthy-sztorik rajzban előadva — mondhatnánk *Kalmár István* Stúdió Galéria-beli kiállításáról. Ez a megtisztelő összehasonlítás azonban mindenekelőtt a címeknek szól, kevésbé a rajzi sziporkáknak. Hogy miért? *Kalmár* még nincs tisztában a lehetőségeivel: úgy halmozza, passzírozza ütre-főre gondolatait, hogy lapjain már-már elvész az eredendő játék. A vásott kölyök igazmondásra tanítja apját... sorozat lapjai inkább illusztrációk, Az ember ökonómiája akár egy nyereménytárgylista is lehetne. A Beszélgetés elalvás előtt háromismeretlenes egyenlet, azaz rejtvény, bár hosszas szemezgetéssel érzelemdúsító közlések olvashatók ki belőlük. A Tanúk szép főhajtás a Tanácsköztársaság névtelenjei előtt, bár stilizáltsága kissé megtöri az eredeti elgondolás lendületét. Így aztán — különösen a katalógus rajzfüzete révén — Kalmár is inkognitóban marad. Bármennyire is irritál a beszélgetés grafikáival, keveset tudunk meg róla. Mindössze annyit, hogy példaképei között szép számmal akadnak fiatalok, pl. *Szemethy Imre*, *Almássy Aladár*, *Banga Ferenc*. Kiállításán nem az áthallás erősödik fel: az útkeresés kerül reflektorfénybe. Csak el ne bizonytalanodjék, s akkor remélhetőleg megleli egyéni hangját, amelyet mint minden pályakezdőnek, őszintén kívánunk neki is.

Dienes Gábor

Kiránduláson
Beszélgetőt

IV. Országos Akvarell Biennálé
Eger, 1974.

Dienes Gábor festőművész

a Képzőművészek Szövetség festő szakosztályának kiállítását „Festészet '77" címmel a Műcsarnokban rendezték, melyen a művész műve szerepel.

Horváth György: Festészet '77.
Magyar Nemzet, 1978. febr. 5.

Dienes Gábor festő,

főiskolai hallgató, az Eötvös Galériában (Ménesi út) állította ki műveit Trischler Ferenc szobrásszal közösen; „Dózsa-kép", – „Ecce Homo" kompozíció (emlétve).

Bajár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap, 1972. dec. 13.

Diener Gábor

1. Akt olaj 60×100

2. Don Quijote olaj/temp. 100×110

Stúdió '73 Ernst Múzeum Bp.

Dienes Gálot
festő

„Pár" (vegyes)

Losonci Miklós: Első kiállitók ráckevei galériája.
Müvészet, 1974. január - 36.oldal

Dienes Gálot
festő

Az 1973-ban végzett Dienes
Gálot bemutatta műveit a
ráckevei Savoyai kastélyban.

Losonci Miklós: Első kiállítók ráckevei galériája.
Művészet, 1974. január - 36.oldal

~~nom, mert így legalább nem vá-~~ ~~mellettük kényelmes székek. Az~~ ~~tanát a töppedt arcból.~~
~~gyok útjában a gyerekeimnek.~~ ~~otthon lakói, férfiak és nők töltik~~ ~~– Mennyi a nyugdíja, bácsi?~~

Dienes Gábor

Dienes Gábor: Régi kert

Élet és Irodalom, Bp. 1976. febr. 7. XX. évf. 6. sz. 16.lap

állapítani: Weöresnek dicsőségére válik, hogy a tekintélyrombolás szabadságát éppen rajta lehet bizonyítani. Ez kétségkívül kimaradt „jó hangú" cikkemből és ennyiben megérdemlem H. R. G. dicséretét.

Egyébként az elvtelen eklekticizmust, az összeegyeztethetetlen dolgok összeegyeztetésének kísérletét bíráló Szilágyi-cikk kellős közepén hangulatos fotó látható. Magas fűben ül a megkritizált költő, feleségével, a költőnővel, ábrándosan meredtek maguk elé (nyilván nem olvasták még a cikket, mely körülfogja őket), fölöttük édeni almafák ágai, mögöttük fények és árnyak idillikus játszadozása.

Történt valami?

T. most már világot járt, neves ember, társadalmi megbecsülés övezi, szép jelene nem vet árnyékot még ragyogóbb jövőjére, könnyed tolla tájékozottan szántja a világrészeket — büszkeség fog el, ha eszembe jut, hogy valamikor osztálytársának, sőt barátjának mondhattam magam. Nagyon régi keletű kapcsolat ez, mondhatni csecsemőkori, anyáink, akik jó barátnők voltak, együtt legeltettek bennünket a Margitszigeten. Ők sietett felém. Hosszan, némán ráztuk egymás kezét, nagyon megható jelenet volt. Utána beültünk a Hungária kávéházba, hogy kicsit kibeszélgessük magunkat.

Azazhogy főként T. beszélt. Én ugyanis meglehetősen fáradt voltam a klíma-változástól, gyönyörű nyár tombolt a kétnemű Nagykörúton, meglehetősen elszoktam ettől. T. azonban valósággal kivirult. Jellegzetes, szögletes kézmozdulatokkal nyomatékosítva ecsetelte balgaságaim immár sokéves történetét; barátságos, de határozott hangon tömködte be tudásom hézagait, majd rátért a saját vitathatatlan felismeréseire, melyeket a történelem logikájával hozott kapcsolatba.

A kávéházban nagyon meleg volt; nem csoda hát, hogy elbágyadtam kicsit. Mind távolabbról hömpölygött felém a hang, és T. nagy szeme is mind homályosabban csillogott a roppant orr árnyékában. Végül arra riadtam fel, hogy egy kéz nehezül a kezemre, „Mukkanj már meg" — mondta T. —, „beszélj magadról". „Nagyon meleg van" — válaszoltam. „Ne hülyéskedj" — mondta T., „végülis már nem vagyunk csecsemők, hogyan gondolkodsz te minderről annyi év

Irígyli azt, ki nála ma
de azt is, aki alacsony
mert öltönyéhez kev
ha valaki önála zsugo
vagy ellenkezőleg köl
Irígyli azt, ki nála ke
élt át, mint ő, de azt is
ki többet: élményekb
nem kell semmit sem
A kamaszt irígyli az e
Az aggot, hogy már m
A fürdőkád vizét, hog
leánykának a bőréhez
Hordótól — bort. Méz
És minden lakodalma
mert nászéjszakán m
Az irígységtől már ne
de csontjaira száradt
Szétverné márciusbar
ne tavaszozzanak rajt
Dalos madártól irígyli
Égtől a földet. Földtől
Naptól a sugarat. Éjtő
hisz nem csak rá, de n
Testétől sajnálja az ú
Lábától a cipőt — az i
Az autót, hogy az gyo
a lassú teknőst — az i
A tömegeket, hogy ol
A magánost, hogy eg

Dienes Gábor

Dienes Gábor rajza

Élet és Irodalom, Bp.
1976. juli. 31.
XX. évf. 31. sz. 15. lap.

logikájú szakértővel dolgozhattam együtt, és már pár év múlva lemérhető volt az eredmény. Külföldi útjaim nem voltak kéjutazások, mindig az újdonság vonzott. Mondtam már, hogy feladataimnak itthon nem voltak hagyományai, sőt ez a munka külföldön is újszerű volt, de előbb fogtak hozzá mint mi, és ezért mentünk hozzájuk. Munkám kezdetekor azonban nagy szerencsém is volt: első főnököm, a felejthetetlen emlékű V. Gy., ragyogó műveltségű, széles látókörű és emellett szeretetre méltó ember volt, aki biztos kezű vezetőként beszélte meg velem elképzeléseit, terveit. Egyike volt egyébként az első Kossuth-díjasoknak. Tőle tanultam dialektikát már akkor, mikor még nem voltam a politikai főiskola levelező hallgatója. Tőle az előrelátást, a tervezéshez szükséges realitások számbavételét, majd javaslat készítését a személyi-tárgyi feltételekről. Számomra mindez új volt, hiszen gyakorló orvos voltam eddig. Most munkánk nagy területet, sokszor az ország egész lakosságát érintette, és sok gondot meg felelősséget rótt ránk, rám. Főnököm irányított, de szabad kezet adott a részletek kidolgozására. Természetesen időről időre beszámoltatott. Kedélyesen [illegible]ni, hogy hu[illegible]ségi munkám [illegible]rt szolgáltam, [illegible]még többet,

főnökeim közül az utolsó belépésekor rögtön azzal kezdte, hogy megkérdezte, meddig kívánok dolgozni, azaz mikor mennék nyugdíjba, mert neki perspektivikus káderpolitikát kell folytatnia. Ez szépen hangzik, de másként festett a valóságban. Főnököm kérdése megdöbbentett, mert a nyugdíjazás számomra valahol a messzeségben ködlött. Tény azonban, hogy ez idő tájt már hatvanöt éves voltam, és közben feleségem is nyugdíjas lett, gondolhattam volna rá. Főnököm ezt követően évenként tette fel a kérdést. A válasz mindig az volt, hogy 1975-ben, az év végén szándékozom elmenni. De a további fejleményeket már ismered, a történteket beszélgetésünk elején elmondtam.

Nos, befejezésül ehhez még annyit, hogy nagyon megkértem mindenkit közvetlen munkahelyi környezetemben: távozásom, nyugdíjba menetelem alkalmából ne rendezzenek számomra semmiféle gyűjtést búcsúajándékra, ne adjanak össze a gépírónők húszasokat, a többiek ötveneseket, százasokat „dugipénzből". Ne vegyenek nekem kristályvázát, könyvet se, zsebrádiót se, egyszóval ne rendezzenek számomra „elparentáló" röpgyűlést az órájukat nézve, hogy mikor és hogyan léphetnek le. Ezen nevettek ugyan, de úgy érzem, kicsit meg is sértődtek, mert ellentétben állt a hagyománnyal.

— Nos, az is meglepő számomra, hogy nagyon kevés kivétellel mennyire közhelyekben gondolkodnak az emberek, valahányszor nyugdíjassal beszélnek. Nem túlzás, ha azt mondom, hogy végül is már nagyon unalmas volt hallani: „Jó magának, most legalább sétálhat, olvashat, tévézhet, amikor csak jólesik, hiszen nem kell dolgoznia." Ezt minduntalan hallva, kissé lenéző hangsúllyal, vállveregetve, az volt az érzésem, mintha a társadalmon kívül kerültem volna. Hiszen közegészségügyi szervezőként folyamatosan széles körű népgazdasági információkhoz jutottam; valóságos szakértőként jártam be a baráti országokat és nemegyszer a tőkés világot is. Mindez máról holnapra megszűnt. Magammal is el kell fogadtatnom, hogy eddig, és nem tovább. Újságokból, rádióból, tévéből értesülni a történtekről és nem látni többé mindennek a hátterét, az összefüggéseket. Nos, ez különösen az első hónapokban, nagyon is keserves volt. Ne gondold, hogy különösebben érzékeny lélek vagyok, és ez nehezíti meg, olykor még ma is, beilleszkedésemet a mostani életszakaszba, a nyugdíjas kor tartózkodó, mindinkább befeléforduló magatartásába. Sőt, éppen az a bajom, hogy még nem szűkült be érdeklődési köröm, még mindig tudok új és új ismereteket befogadni, de ki figyel rám? Igazad van, hiszen családi életünk kiegyensúlyozott, derűs. De legjobb,

Dienes Gábor

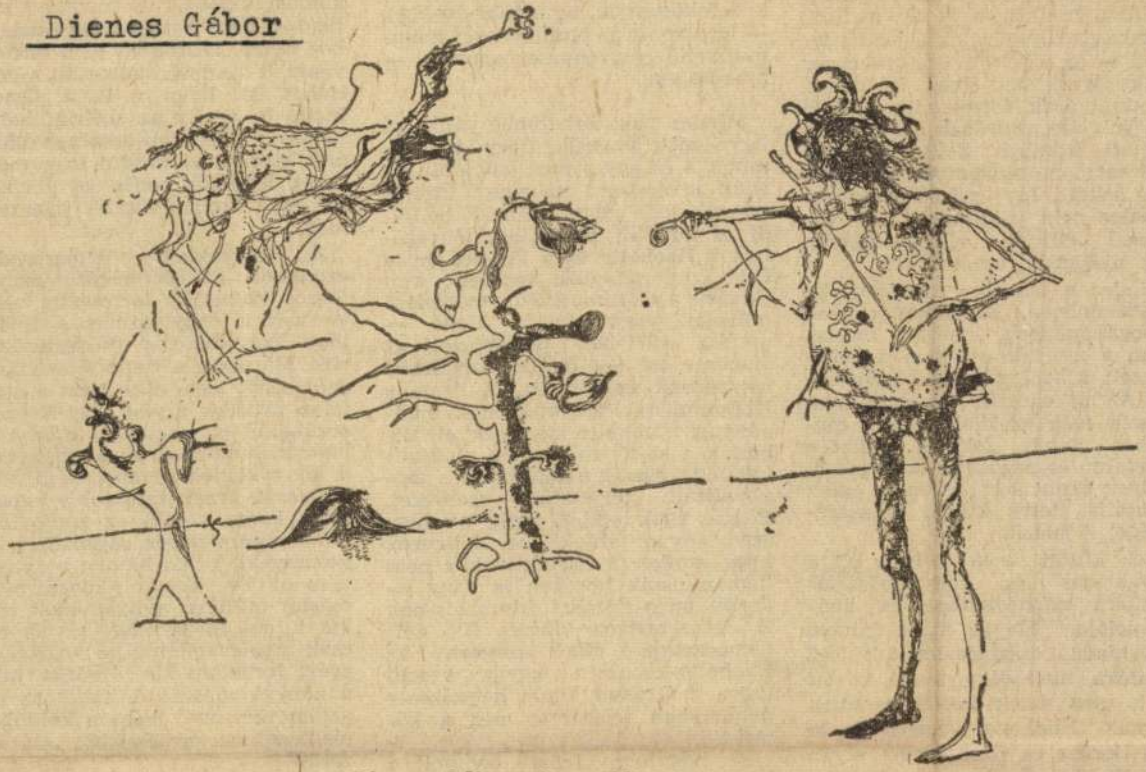

Dienes Gábor: A csodálatos hegedűs

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juni. 12.

XX. évf. 24. sz. 5. lap.

lálható, aki írói munkásságából él. Ha ugyanis egy író műveiből húszezer példányt adnak el évenként — húsz frankos bolti ár mellett, a szokásos tíz százalékos jogdíj fejében — az alkotó évi negyvenezer frank jövedelmet élvez. Ez pedig, az ottani árak figyelembevételével nem sok, ám az írónak olyan megfeszített iramban kell dolgoznia, hogy ezt a munkatempót nem bírhatja sokáig. Így az írók túlnyomó többsége nem jogdíjaiból él: a kiadóknál állnak alkalmazásban, vagy újságírók, tanárok stb.

Mindez a francia kiadópolitika következménye. Közismertek azok a megállapítások, amelyek mostanában a nyugati sajtóban az úgynevezett kiadói válságról olvashatók. Az új elemzés azonban nem elégszik meg ezekkel, hanem mélyebbre hatol: feltárja azokat a társadalmi és gazdasági hatóerőket, amelyek Franciaországban az egész kulturális életre kiható válságjelenséget előidézik.

Ezek között első helyen áll a könyvkiadás és könyvterjesztés nagyfokú *eliparosodása* és koncentrációja. Ma az egész francia könyvkiadás összforgalmának 58,2 százaléka huszonegy kiadó között oszlik meg. Ezek között azonban négynek (Hachette, Presses de la Cité, Bordas és Gallimard) olyan kiemelkedő szerepe van, hogy a az is, hogy a könyvkiadás, amelyet hosszú évtizedeken át nem tekintettek különösebben rentábilis tőkebefektetésnek, az utóbbi években — legalábbis az említett négy mammutkiadó részvényesei számára — nyereséges.

Mindez még érthetőbbé válik, ha figyelembe vesszük, hogy a kommunista és egyes más baloldali kiadók kivételével az egész francia könyvkiadás „termékeinek" belföldi és külföldi terjesztése lényegében a Hachette és a Presses de la Cité szupertrösztök kezében van (kivéve a Gallimardnál megjelent műveket, mert a nagy kiadó — amióta 1971-ben összeveszett az Hachette-tel — önálló terjesztési szervezetet épített ki). A Francia Kommunista Párt kiadóinak kiadványait többnyire nemcsak elhallgatják a sajtóban, hanem eladásukat is igyekszik akadályozni a monopolizált terjesztési szervezet. Persze csak addig, amíg ez nem sérti anyagi érdekeiket. Jellemző, hogy amikor a pártaktívák a nem kommunisták körében is nagy sikerrel terjesztették Marchais-nak *A demokratikus kihívás* (Le défi démocratique) című könyvét, az Hachette-konszern egyik vezető tagja, a Grasset kiadó hétszázezer példányban jelentette meg a kötetet.

A nagytőke tehát behatolt a könyvkiadás területére. Ez azt je- körülmények között egy kézen megszámlálhatók azok a bátor kis kiadók, amelyek a francia könyvkiadás régi haladó hagyományaihoz híven, haszonnal nem járó műveket is kiadnak (közöttük külföldi írókét is). Ilyen a P. J. Oswald kiadó is, amely az algériai háború idején a Maghreb-országok költőinek kiadásával kezdte meg működését, legutóbb pedig egy Radnóti- és egy Hubay-kötetet jelentetett meg.

A könyvkiadás eliparosodása ezenkívül azt is jelenti, hogy e fontos kulturális tartomány részévé vált a nagyiparnak, a finánctőke hagyományos vadászterületének. Márpedig a finánctőke számára a könyv nem más, mint a számtalan árucikk egyike. Így Franciaországban is megindult már a folyamat, amelynek az a célja, hogy a könyvkiadók tevékenységi körébe vonja (vagy legalábbis kapcsolatba hozza velük) az audiovizuális kommunikációs eszközöket. A szomszédos példa hatott: a nyugatnémet Bertelsmann-konszern évi másfél milliárd nyugatnémet márkát kitevő forgalmából tavaly már csak nyolcvanhétmillió márka, az egész forgalom kis töredéke jutott a könyvkiadásra! A hatalmas forgalom túlnyomó része a különböző elektronikus termékekből származott.

A koncentrációs folyamatnak

Dienes Gábor

Dienes Gábor: Lovas

Élet és Irodalom, Bp.

1976. DECEMBER 4.

XX. évf. 49. sz. 4. lap.

rendeznek, úgy háromhavonként. Költséges és fárasztó az ilyen összejövetel, újabban a „jobb körökben" alkalmi háziasszonyt szerződtetnek egy-egy est tetszetős és szakszerű lebonyolításához. Ez a társasélet — mondta — inkább teher, mint szellemi felüdülés, akkora az előkészület, hogy már a beszélgetés témáit is sorbarakják, akár a lemezeket, mire az első vendég megérkezik. Itthon, ti ezt nem is értitek, az együttlétnek a frisseség adja a varázsát, az, hogy ráértek, hogy nem kell divatos harapnivalókat és italkülönlegességeket rendelni, csak úgy összejöttök... De mostanában, mintha... Lehet, hogy tévedek, de néha úgy érzem, mintha már csak a kedvemért verbuválódnátok össze, a tiszteletemre Pali meghívja Annát és kiderül, hogy ugyanolyan régen nem látták egymást, mint engem.

Csakugyan megváltoztunk volna? Vagy egyszerűen arról van szó, hogy M. D. nemzedéke megöregedvén, visszahúzódott a társaséletből a tévé-néző utazásokkal tarkított józan magányába?

Nehéz egyértelműen eldönteni, mi történt. De valami történt és ez nemcsak egy generációt érint.

Fondue és porcelán

Az aluljáró kirakatában méregdrága fondue-készlet csábítja a vevőt a szakboltba. Érdeklődöm: viszik-e? Mint a cukrot.

A szállodaipari vállalat hidegtálakat, ételkülönlegességeket, tortát, parfét, italt szállít házhoz. Ha idejében megrendelik. A szolgáltatás nem olcsó. De kelendő.

Milyen viszonyban van Z.-vel — kérdi L., a fiatal mérnök. A legjobba — mondom. — Együtt dolgoztunk három évig. Másnap telefonhívás: ráérnék-e huszonhetedikén este nyolc után. Ráérek. Már tudom, hogy Z.-vel fogok találkozni aznap. És nem csalódom. A kellemes társas együttlétet meg is kell szervezni. Okosan. Hogy egymással rokonszenvező ismerősök vendé-

[illegible] évek elején.

És ez már nemcsak egy szűk értelmiségi réteg jellemzője.

B. I. rakodómunkás. A csepeli szabadkikötő törzsgárdájának tagja. Felesége egy diákotthon menzáján dolgozik. Nem ismertem soha náluk vendégszeretőbb, úgy is mondhatnám, emberszeretőbb, jóízű beszélgetésekért minden képtelenségre kész házaspárt. Húsz évig szorongtak egy háromszor három méteres albérleti lyukban, de abban minden hét végén legalább három-négy vendég üldögélt. A főbérlő meghalt. Most ők laknak a tágas szobában, a kicsi is az övék, ha a szabolcsi rokonságból Pesten jár valaki, elalhat benne. Ők maguk az utóbbi időben már csak esküvőre, névnapra, kórházba és keresztelőre járnak. Ha valaki mégis váratlanul felugrik hozzájuk, szívesen fogadják, de már nincs örökké kéznél a kifogyhatatlan mézeskalács, a hazai kisüsti meg a házi málnasűrítmény. Mi történt? Semmi, mondja B. I.-né, csak megnőttek a terhek. Az öregeket is segíteni kell, kicsi a tésztnyugdíj. Meg aztán a saját öregségre is gondolunk már, mikor vállaljon az ember alkalmi munkát szombat-vasárnapra, ha nem addig, amíg jól bírja erővel. Most már nem úgy van, mint azelőtt, a kisszobában. Itt vitrinben állnak a poharak, a porcelánszerviz, ha vendégség van, megadjuk a módját. Akkor meg a vasárnap: sütés, főzés, tálalás, mosogatás, s már kopog a hétfő. És nem hiányzik a régi nyüzsgés? B. I. nevet: eleget nyüzsgünk mi a munkahelyen. Itthon már inkább csak legyen jó a műsor a tévében.

Cs. L. művezető egy kőbányai gyárban. Gyerekei felnőttek. Felesége 1967-ben kifőzdét nyitott egy Duna-parti üdülőhelyen. A kifőzde olyan jól ment, hogy az asszony csaknem belerokkant a munkába. A férfi rávette, adja vissza az iparengedélyt. Többet ér az egészség. Cs. L.-né szót fogadott. De egyre idegesebb lett, már-már depresszziós. Végül az orvos és a gyerekek tanácsára újra megnyitotta a kifőzdét. Észre se vettem én — mondja most —, hogy amikor ki-

Mi van a fiatalokkal?

A diákok bezzeg összejárnak. Már az általános iskolában kialakulnak a baráti körök, akiknél van hely, azoknál megkezdődnek az ártatlan házibulik, s ha sehol se elég nagy a lakás, hát zajlik a társasélet a jégpályán, a játszótereken, a vasárnapi kiránduláson és az iskolai folyosón. A középiskolásokat már szinte vádként éri, hogy szeretnek bandában csatangolni. Az értelmes szülő szívesen lát minden felugró pajtást, akivel aztán saját gyereke félrevonulva zenél és sumákol.

A Bajza utcai általános iskola zenei tagozatú VIII/A osztálya 1966-ban ballagott. A tizedik évfordulót nálunk ünnepelték. A lányok gondoskodtak ennivalóról, az italt a fiúk hozták. Volt szendvics és a régi idők emlékére zsíroskenyér, Cola és bor meg konyak. Huszonhat felnőtté serdült fiatal mesélt egymásnak arról, mi történt *azóta*, sikerült-e az *akkori* terv és milyen most az élet, milyennek szeretnék a közeljövőt. Ambíciózus, boldog és elégedetlen emberek ültek a kanapén és a földön, hajnalig énekeltek az egykori énektanár vezényletével. A találkozó végén — akárcsak a régi bulikon — elmosogattak, kitakarították a csatateret és nagy fogadkozásokkal búcsúztak egymástól. Akkor fölhívsz? De tényleg eljössz! Becsszóra...

Négyükkel találkoztam azóta az utcán. Úgy estek a nyakamba, mintha annak a szép éjszakának holmi jelkép-oszlopa volnék. Ugye megismételhetjük öt év múlva? Nem egészen értettem a dolgot. Mért csak öt év múlva? Az egyik tanul, a másik a gyerekével vasárnap a szülőkhöz megy, a harmadik nyelvvizsgára készül, a negyedik csak annyit mondott sóhajtva: addig kell hajtani, amíg az ember kezdő. Majd talán tíz év múlva lesz időnk összejárni.

A harmincéves matematikus és laboráns felesége viszont azért „hajt", mert két gyerekkel már ki-

Gábor siremlekе felavatása alkalmából.

állnak.

Dienes Gábor

Dienes Gábor: Vegetáció

Élet és Irodalom, Bp.
1976. NOVEMBER 20.
XX. évf. 47. sz. lo. lap.

gába került. Utóbbiak falujában emberi koponyák hirdették, hogy az ottlakók nem vetik meg az emberhúst sem. A mesesorozat főhőseit is megkötözik, csak barátjuknak, az elefántnak köszönhetik, hogy megmenekülnek a tűzhaláltól, amit a gonosz bennszülöttek minden ok nélkül kifundáltak számukra. Végül jó véget ér a kaland. Csak a gyerekek kérdezték meg az esti, A hét műsor közben, amikor a zimbabwei riportot nézték: ezek is gonosz bennszülöttek?

Gőz József

PROBLÉMA-FÖLVETÉS

Engedtessék meg nekem, hogy fölvessek egy problémát, ami régóta foglalkoztat a tévé, a rádió és a napi sajtó közleményeiben. *Az igazat megvallva, a tapasztalatok alapján nyugodtan elmondhatom hogy az utóbbi időben túlságosan is* elszaporodtak a töltelékszavak és töltelékmondatok fecsegő csecsebecséi.

Itt szeretném megjegyezni, hogy önmagamat is rajtakapom ezek önkéntelen utánozgatásán; a járvány az ellenálló szervezetet is előbb-utóbb megtámadja. *Olykor. Hadd tegyem még hozzá ehhez: tiszta szívemből kívánom,* közülük *hetvenketten* nem tudták végigfutni az ezerötszáz métert. Az aranylábú fiúk száz méteren sem tündököltek: átlagosan 14,1 másodpercet futottak, a járási *úttörő* olimpián a lányok legjobbja 13,8 másodperccel győzött. S talán már nem is meglepő, hogy a távolugrásban háromszáznyolcvanhét centiméter volt az átlag, csaknem fél méterrel kevesebb, mint a legruganyosabb úttörőlány teljesítménye...

A második forduló eredményeit nem részletezem. Végtére is a korábbinál még kevesebben méltányolták a járási szövetség igyekezetét, arról nem is szólva, hogy akik részt vettek a felmérésen, azok is alulmúlták magukat. Márpedig ha így történt, akkor érdemes eltűnődni azon, hogy ezek a rogyadozó lábú, ügyetlen fiatalemberek valamikor — nem is olyan régen — általános vagy középiskolába jártak, s ha máskor nem is, a testnevelési órákon szereztek némi állóképességet. Utána kerültek a labdarúgó piramis aljára: a legszélesebb rétegbe.

Az alap ingadozik, siralmasan gyenge, illő hát hitelt adni annak az újsághírnek, amely szerint az alsóbb osztályból frissiben átigazolt játékos az élvonalbeli csapat első futóedzésén összeesett.

Nem utána. Közben.

- zil -

Másnap levélben értesítették a szakszervezetet, hogy a három év múlva esedékes beutalójukról lemondanak; ha kiheverték a balatoni nászút költségeit, legközelebb Floridában töltik őszi szabadságukat, ott állítólag kedvezményesek az árak utószezonban.

- y - t

MAXI-GLOSSZA

Van egy jó hírünk. Megjelent a *Kulturális intézmények és szervezetek Magyarországon* című tömör, gyakorlati hasznú lexikon. Kiadta a Kossuth Könyvkiadó. A négyszáz oldalas kötet az *egészségnapos tanítási rendű osztály* fogalmától a tudományos és művészeti intézményeken át a 110 versenyzőt és 10 edzőt magába foglaló *Gyeplabda Szövetség*-ig tájékoztatja az érdeklődőt nemcsak az intézményekről és szervezetekről, hanem a különféle mozgalmakról, fesztiválokról, állami és társadalmi kitüntetésekről is. Mi sem panaszkodhatunk. Az Élet és Irodalomnak negyvenhárom sort szenteltek a szerkesztők, még olyan részletekre is kitérvén, hogy Páratlan oldalunkon *„miniglosszák"*-ban pellengérezzük ki a különböző visszásságokat. (Ez a mini-glossza kifejezés roppant

Molnár István

Dienes Gábor

Dienes Gábor: Felség

Élet és Irodalom, Bp.
1976. AUGUSZTUS 14.
XX. évf. 33. sz. 7. lap.

ennyolc éves
oivo Lyy finn

et egyik leg-
egrégibb ba-
Manninen
oz tartozott,
s klasszikus
sai érződnek.
volt, mester-
és rugalmas
égének kö-
világirodalom
alkotását ill-
chiller verses
Khajjamon,
belung-éneken
zikus magyar

ját a háború
Paavo Siro és
versfordításai-
l, de a Ma-
csak 1945 után
A magyar köl-
után került is-
Tízévi munka,
több tanul-
képpen jelent
az Unkarin
ra) című anto-
n fordítás-iro-
ilyen jellegű
et az Ómagyar

Mária siralomtól napjaink költészetéig nyújt ízelítőt a magyar líra gazdag és változatos tájairól. Különösen sikerültek Petőfi- és Ady-fordításai, de általában színvonalas a kötet egész klasszikus versanyaga; Vörösmarty ódái éppúgy, mint Arany balladaköltészete.

Toivo Lyy az elmúlt év őszén járt, most már végérvényesen utoljára Budapesten. A IV. finnugor kongresszus vendégei közt fel-felbukkant mindig mosolygós, élénk arcával, még elnökséget is vállalt az irodalmi szekcióban. Frissnek, egészségesnek érezte magát, új terveiről beszélt: Ady szerelmi lírája foglalkoztatta, ebből szeretett volna összeválogatni egy kötetrevalót. Ifjúkorában is egy üveg tokaji keltette fel érdeklődését Magyarország iránt, most is egy pohár illatos-zamatos bor mellett fejtegette a magyar költészetben levő s a külföld előtt mindmáig ismeretlen értékek kibányászásának lehetőségeit. „Jövőre talán összejön az az Ady-kötet is" — ígérte. A váratlanul érkezett halál szétfoszlatta a reményeket.

Jávorszky Béla

SITETT VEGYESKAR hangversenye a nyírbátori református templomban, augusztus 15-én. Vezényel: Fehér Ottó és Molnár László.

ELLA ISTVÁN orgonaestje a tihanyi templomban, augusztus 17-én és 18-án; a kőröshegyi templomban, augusztus 20-án.

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR és a BUDAPESTI KÓRUS hangversenye a nyírbátori református templomban, augusztus 20-án. Vezényel: Ferencsik János. Karigazgató: Forrai Miklós.

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR, A BUDAPESTI KÓRUS és a NYÍRBÁTORI GYERMEKKAR hangversenye a nyírbátori református templomban, augusztus 21-én. Vezényel: Ferencsik János. Karigazgató: Forrai Miklós és Leitner Mária.

Kiállítások

IFJ. KOFFÁN KÁROLY festő kiállítása a Józsefvárosi Művelődési Klubban. Megtekinthető augusztus 20-ig.

PÁLFY GUSZTÁV szobrász kiállítása a Karcagi Derynė Művelődési Központban. Megtekinthető augusztus 31-ig.

KOREAI FOTÓKIÁLLÍTÁS a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállító termében. Megnyitó: augusztus 19-én.

BÁLINT ENDRE festő kiállítása a kaposvári Somogyi Képtárban. Megtekinthető szeptember 12-ig.

B. SÉDAY MÁRIA festő kiállítása a Fényes Adolf teremben. Megtekinthető szeptember 5-ig.

KAPONYA JUDIT festő kiállítása az esztergomi Petőfi Sándor Művelődési Központban. Megnyitó: augusztus 14-én.

JOLÁTHY ATTILA festő kiállítása a szentendrei Vajda Lajos Képzőművészeti Stúdió kiállítóhelyiségében. Megnyitó: augusztus 14-én.

HÚSZ FIATAL GRAFIKUS kiállítása a Stúdió Galériában. Megnyitó: augusztus 18-án.

Dienes Gábor, festő

L.: farkas Ádám

P. Kun J.: Emelvényen 7.

Népszabadság, Bp. 1976. dec. 17.

Dienes Gálor

Dienes Gálor fanyarul groteszk világa, szemléletre sokat adó önálló hang.

Bereczki Loránd: Tegnap - ma - holnap.
Művészet, 1977.május - 2.oldal.

Dienes Gábor

A legutóbbi Stúdió-kiállításon
Dienes Gábor bemutatta az „Anyja
gyermekével" c. képét.

Pogány Gábor: Fiatalok a Műcsarnokban.
Művészet, 1977. május – 5. oldal.

Dienes Gábor, [ ]

L:Kéri László

P.Szücs J.:Jegyzetek... 7.

Népszabadság, Bp. 1977. ápr. 8.

Pienes Gábor

2

„Felolvasó lány"
vénrajz 920 x 1380 mm

"Ifjuság a szocialzmusban"kiállitás katalógusa
MNG,Fiatal Képzőmüvészek Studiója Bp.1976.

1

Dienes Gábor grafikus

(1948 Debrecen –

A Képző- és Iparművészeti Gimnazium elvégzése után 1966-ban vettét fel a Képzőművészeti Főiskolára, ahol a hetedik év elvégzése után tanársegédnek. Sebenley is ott dolgozik.

"Ifjuság a szocializmusban"kiállitás katalógusa
MNG,Fiatal Képzőművészek Studiója Bp.1976.

Dienes Gábor festő

a Derkovits-ösztöndíjasok kiállításan szerepelnek képei. „Téli vadászat" c. (emlitve)

Budai Rózsa: Derkovits-ösztöndíjasok bemutatkozása.

Vas Népe, 1976. ápr. 13.

Dienes Gábor

Vadas József a Fiatal Képzőművészek Studiójának tárlatáról ir "Szatirikus roncsok" cimmel. Felsorolja az Ernst Muzeum nagytermében rendezett kiállitáson szereplő művészek nevét, ismerteti munkájukat: Birkás Ákos, Blaskó János, Bodoczky István, Dienes Gábor, Galántai György, Gyurcsak Ferenc, Kaubek Péter, Kéri Ádám, Mészáros Géza, Nagy Előd, Nagy Gábor, Pusztai Ágoston, Simsay Ildikó, Szeift Béla, Szentirmai Zoltán, Turcsán Miklós, Ujházi Péter, Váró Márton, Wahorn András, Zámbó István.
A részletes beszámolót lásd: Wahorn András nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 10.
XX. évf. 2. sz. 13. lap.

Dienes Gábor

"Illusztráció" cimmel hozza a lap a művész rajzát.
Repr.

Fenti rajzot lásd: Koppány Attila -cim nélküli- rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 27.
XX. évf. 13. sz. 4. lap.

Dienes Gábor
festő

A Derkovits Bizottság döntése szerint a művész 3 évig Kari 3.000 Ft ösztöndíjba részesül

— : 1975 év Derkovits - ösztöndíjasai

Művészet, 1975. december - 44. oldal

SAJTÓFIGYELŐ
HIRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1976 III 31

Dienes Gábor

1021

Dienes Gábor rajza

logikájú szakértővel dolgozhattam együtt, és már pár év múlva lemérhető volt az eredmény. Külföldi útjaim nem voltak kéjutazások, mindig az újdonság vonzott. Mondtam már, hogy feladataimnak itthon nem voltak hagyományai, sőt ez a munka külföldön is újszerű volt, de előbb fogtak hozzá mint mi, és ezért mentünk hozzájuk. Munkám kezdetekor azonban nagy szerencsém is volt: első főnököm, a felejthetetlen emlékű V. Gy., ragyogó műveltségű, szeles látókörű és emellett szeretetre méltó ember volt, aki biztos kezű vezetőként beszélte meg velem elképzeléseit, terveit. Egyike volt egyébként az első Kossuth-díjasoknak. Tőle tanultam dialektikát már akkor, mikor még nem voltam a politikai főiskola levelező hallgatója. Tőle az előrelátást, a tervezéshez szükséges realitások számbavételét, majd javaslat készítését a személyi-tárgyi feltételekről. Számomra mindez új volt, hiszen gyakorló orvos voltam eddig. Most munkánk nagy területet, sokszor az ország egész lakosságát érintette, és sok gondot meg felelősséget rótt ránk, rám. Főnököm irányított, de szabad kezet adott a részletek kidolgozására. Természetesen időről időre beszámoltatott. Kedélyesen azt szoktam mondani, hogy huszonhárom évi főhatósági munkám alatt nyolc minisztert szolgáltam, miniszterhelyettest még többet, főnökeim közül az utolsó belépé sekor rögtön azzal kezdte, hog megkérdezte, meddig kívánok dol gozni, azaz mikor mennék nyug díjba, mert neki perspektiviku káderpolitikát kell folytatnia. E szépen hangzik, de másként feste a valóságban. Főnököm kérdé megdöbbentett, mert a nyugdíjaz számomra valahol a messzeségb ködlött. Tény azonban, hogy idő tájt már hatvanöt éves voltam, és közben feleségem is nyugdíjas lett, gondolhattam volna rá. Főnököm ezt követően évenként tette fel a kérdést. A válasz mindig az volt, hogy 1975-ben, az év végén szándékozom elmenni. De a további fejleményeket már ismered, a történteket beszélgetésünk elején elmondtam.

Nos, befejezésül ehhez még annyit, hogy nagyon megkértem mindenkit közvetlen munkahelyi környezetemben: távozásom, nyugdíjba menetelem alkalmából ne rendezzenek számomra semmiféle gyűjtést búcsúajándékra, ne adjanak össze a gépírónők húszasokat, a többiek ötveneseket, százasokat „dugipénzből". Ne vegyenek nekem kristályvázát, könyvet se, zsebrádiót se, egyszóval ne rendezzenek számomra „elparentáló" röpgyűlést az órájukat nézve, hogy mikor és hogyan léphetnek le. Ezen nevettek ugyan, de úgy érzem, kicsit meg is sértődtek, mert ellentétben állt a hagyománnyal.

va, kissé lenéző hangsúllyal, ve veregetve, az volt az érzésem, mintha a társadalmon kívül kerültem volna. Hiszen közegészségügyi szervezőként folyamatosan széles körű népgazdasági információkhoz jutottam; valóságos szakértőként jártam be a baráti országokat és nemegyszer a tőkés világot is. Mindez máról holnapra megszűnt. Magammal is el kell fogadtatnom, hogy eddig, és nem tovább. Újságokból, rádióból, tévéből értesülni a történtekről és nem látni többé mindennek a hátterét, az összefüggéseket. Nos, ez különösen az első hónapokban, nagyon is keserves volt. Ne gondold, hogy különösebben érzékeny lélek vagyok, és ez nehezíti meg, olykor még ma is, beilleszkedésemet a mostani életszakaszba, a nyugdíjas kor tartózkodó, mindinkább befelé forduló magatartásába. Sőt, éppen az a bajom, hogy még nem szűkült be érdeklődési köröm, még mindig tudok új és új ismereteket befogadni, de ki figyel rám? Igazad van, hiszen családi élet[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-745, 340-726
1976 AUG 14

ÉLET ÉS IRODALOM

Dienes Gábor

1021

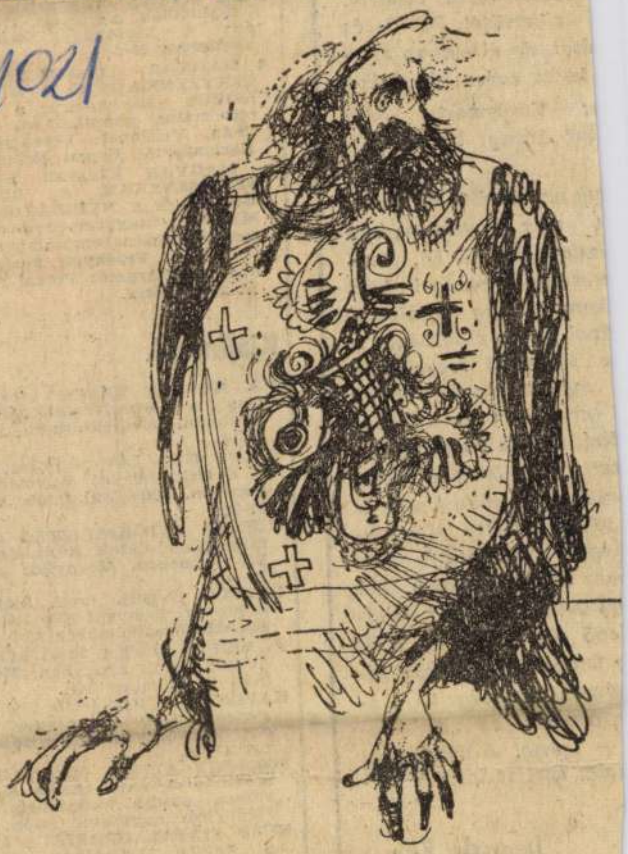

Dienes Gábor: Felség

és változatos tájairól.
sikerültek Petőfi- és
ásai, de általában szín-
kötet egész klasszikus
; Vörösmarty ódái
int Arany balladaköl-

yy az elmúlt év őszén
t már végérvényesen
udapesten. A IV. finn-
resszus vendégei közt
kant mindig mosolygós,
ával, még elnökséget is
z irodalmi szekcióban.
egészségesnek érezte
terveiről beszélt: Ady
lírája foglalkoztatta, eb-
tett volna összeválogatni
revalót. Ifjúkorában is
tokaji keltette fel érdek-
Magyarország iránt, most
hár illatos-zamatos bor
jtegette a magyar költé-
levő s a külföld előtt
ismeretlen értékek ki-
sának lehetőségeit. „Jö-
n őszején az az Ady-
— ígérte. A váratlanul
alál szétfoszlatta a re-

Jávorszky Béla

Kiállítások

IFJ. KOFFÁN KÁROLY festő kiállítása a Józsefvárosi Művelődési Klubban. Megtekinthető augusztus 20-ig.

PÁLFY GUSZTÁV szobrász kiállítása a karcagi Déryné Művelődési Központban. Megtekinthető augusztus 31-ig.

KOREAI FOTÓKIÁLLÍTÁS a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállító termében. Megnyitó: augusztus 19-én.

BÁLINT ENDRE festő kiállítása a kaposvári Somogyi Képtárban. Megtekinthető szeptember 12-ig.

B. SÉDAY MÁRIA festő kiállítása a Fényes Adolf teremben. Megtekinthető szeptember 5-ig.

KAPONYA JUDIT festő kiállítása az esztergomi Petőfi Sándor Művelődési Központban. Megnyitó: augusztus 14-én.

JOLÁTHY ATTILA festő kiállítása a szentendrei Vajda Lajos Képzőművészeti Stúdió kiállítóhelyiségében. Megnyitó: augusztus 14-én.

HÚSZ FIATAL GRAFIKUS kiállítása a Stúdió Galériában. Megnyitó: augusztus 18-án.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUN 12
ÉLET ÉS IRODALOM
Dienes Gábor
1021

...os hegedűs

- húsz frankos bolti ár mellett,
szokásos tíz százalékos jogdíj fe-
ében — az alkotó évi negyvenezer
rank jövedelmet élvez. Ez pedig,
z ottani árak figyelembevételével
em sok, ám az írónak olyan meg-
eszített iramban kell dolgoznia,
ogy ezt a munkatempót nem bír-
atja sokáig. Így az írók túlnyomó
öbbsége nem jogdíjaiból él: a ki-
adóknál állnak alkalmazásban,
agy újságírók, tanárok stb.

Mindez a francia kiadópolitika
övetkezménye. Közismertek azok
megállapítások, amelyek mosta-
ában a nyugati sajtóban az úgy-
evezett kiadói válságról olvasha-
ók. Az új elemzés azonban nem
légszik meg ezekkel, hanem mé-
yebbre hatol: feltárja azokat a
ársadalmi és gazdasági hatóerőket,
melyek Franciaországban az egész
ulturális életre kiható válságje-
enséget előidézik.

Ezek között első helyen áll a
önyvkiadás és könyvterjesztés
agyfokú *eliparosodása* és kon-
entrációja. Ma az egész francia
önyvkiadás összforgalmának 58,2
ázaléka huszonegy kiadó között
szlik meg. Ezek között azonban
égynek (Hachette, Presses de la
ité, Bordas és Gallimard) olyan
iemelkedő szerepe van, hogy a

— legalábbis az említett né
mutkiadó részvényesei szá
nyereséges.

Mindez még érthetőbbé
figyelembe vesszük, hogy
munista és egyes más bal
adók kivételével az egés
könyvkiadás „termékeinek
di és külföldi terjesztése
ben a Hachette és a Pres
Cité szupertrösztök kezé
(kivéve a Gallimardnál
műveket, mert a nagy
amióta 1971-ben össze
Hachette-tel — önálló
szervezetet épített ki). A Francia
Kommunista Párt kiadóinak kiad-
ványait többnyire nemcsak elhall-
gatják a sajtóban, hanem eladásu-
kat is igyekszik akadályozni a mo-
nopolizált terjesztési szervezet.
Persze csak addig, amíg ez nem
sérti anyagi érdekeiket. Jellemző,
hogy amikor a pártaktívák a nem
kommunisták körében is nagy si-
kerrel terjesztették Marchais-nak
A demokratikus kihívás (Le défi
démocrati
Hachette-
tagja, a
példányba
tetet.

A nag
könyvkiad

ra a könyv nem más, mint a szám-
talan árucikk egyike. Így Francia-
országban is megindult már a fo-
lyamat, amelynek az a célja, hogy
a könyvkiadók tevékenységi köré-
be vonja (vagy legalábbis kapcso-
latba hozza velük) az audiovizuá-
lis kommunikációs eszközöket. A
szomszédos példa hatott: a nyugat-
német Bertelsmann-konszern évi
másfél milliárd nyugatnémet már-
kát kitevő forgalmából tavaly má
csak nyolcvanhétmillió márka, az

Dienes Gábor: A csodálat

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1976 MÁR 27

Dienes Gábor

1021

Dienes Gábor: Illusztráció

TAKÁCS IMRE:

Sirató ver:

Szabó Pista is meghalt,
föladva vitathatatlan álláspontját.
Mint ahogy egy szobor leesik
talapzatáról, a kőkockáról.

A gyöngéd reménytelenség, a virágzó
„csak ennyit akarok nektek, belőletek",
a „játékaitokhoz már nincs szavam",
és: „csak a sár foglalkoztat igazán,
amiből építkeztek" ...

Kamondy, Kondor Béla vagy B. Nagy
temetésén
a vendég a halál-műhelyből sétált
az élők között;
rémülettel belenyugodott — érintve csak —
a várható, vagyis a kimért sorsba.

Összedőlt a cserszegtomaji papirszinház.
A kolduló barátok isznak murcit és bort
a képzelt paraszt-hercegek asztalánál —
és szidják istent.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1976 NOV 20

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Dienes Gábor

1021

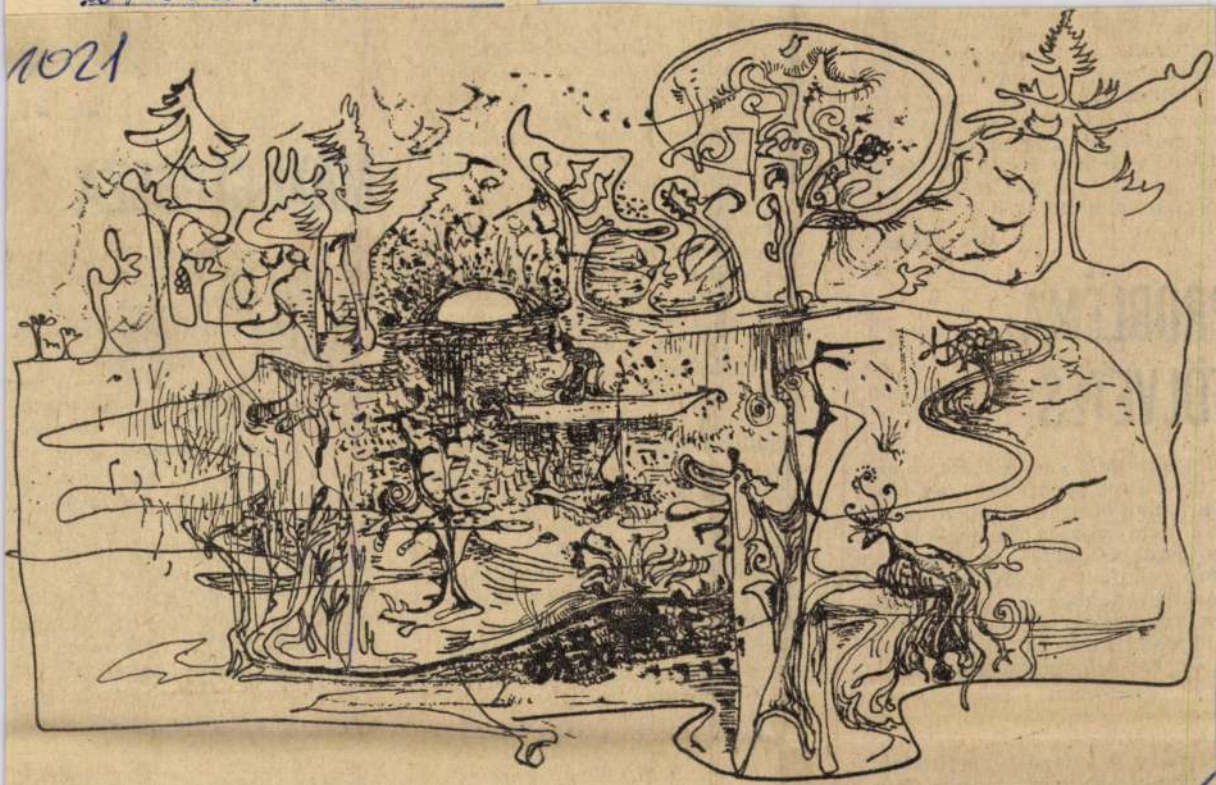

Dienes Gábor: Vegetáció

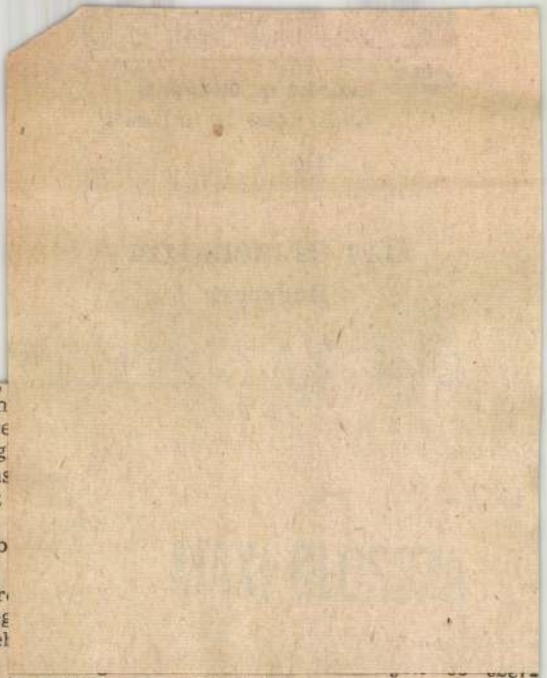

...tjuknak, az elefántnak köszön-
etik, hogy megmenekülnek a
űzhaláltól, amit a gonosz benn-
zülöttek minden ok nélkül ki-
ındáltak számukra. Végül jó
éget ér a kaland. Csak a gyere-
ek kérdezték meg az esti, A hét
ıűsor közben, amikor a zimbab-
rei riportot nézték: ezek is go-
osz bennszülöttek?

Gőz József

PROBLÉMA-
TÖLVETÉS

Engedtessék meg nekem, hogy
lvessek egy problémát, ami rég-
a foglalkoztat a tévé, a rádió
a napi sajtó közleményeiben.
z igazat megvallva, a tapaszta-
tok alapján nyugodtan el-
ondhatom hogy az utóbbi idő-
n túlságosan is elszaporodtak
töltelékszavak és töltelékmon-
tok fecsegő csecsebecséi.

Itt szeretném megjegyezni,
gy önmagamat is rajtakapom
ek önkéntelen utánozgatásán;
járvány az ellenálló szervezetet
előbb-utóbb megtámadja. *Oly-*
r. Hadd tegyem még hozzá eh-
z: tiszta szívemből kívánom,

úttörő olimpián a lán
jobbja 13,8 másodpercce
S talán már nem is meg
a távolugrásban hároms
vanhét centiméter volt
csaknem fél méterrel
mint a legruganyosabb
lány teljesítménye...

A második forduló er
it nem részletezem. Vég
korábbinál még kevesel
tányolták a járási
igyekezetét, arról nem is szólva,
hogy akik részt vettek a felmé-
résen, azok is alulmúlták magu-
kat. Márpedig ha így történt,
akkor érdemes eltűnődni azon,
hogy ezek a rogyadozó lábú,
ügyetlen fiatalemberek valami-
kor — nem is olyan régen — ál-
talános vagy középiskolába jár-
tak, s ha máskor nem is, a test-
nevelési órákon szereztek némi
állóképességet. Utána kerültek a
labdarúgó piramis aljára: a leg-
szélesebb rétegbe.

Az alap ingadozik, siralmasan
gyenge, illő hát hitelt adni annak
az újsághírnek, amely szerint az
alsóbb osztályból frissiben átiga-
zolt játékos az élvonalbeli csa-
pat első futóedzésén összeesett.

Nem utána. Közben.

- zil -

vezetek Magyarországon című tö-
mör, gyakorlati hasznú lexikon.
Kiadta a Kossuth Könyvkiadó. A
négyszáz oldalas kötet az *egész-*
napos tanítási rendű osztály fogal-
mától a tudományos és mű-
vészeti intézményeken át a 110
versenyzőt és 10 edzőt magába
foglaló *Gyeplabda Szövetség*-ig
tájékoztatja az érdeklődőt,
nemcsak az intézményekről és
szervezetekről, hanem a kü-
lönféle mozgalmakról, fesztivá-
lokról, állami és társadalmi
kitüntetésekről is. Mi sem pa-
naszkodhatunk. Az Élet és
Irodalomnak negyvenhárom sort
szenteltek a szerkesztők, még
olyan részletekre is kitérvén,
hogy Páratlan oldalunkon *„mini-*
glosszák"-ban pellengérezzük ki
a különböző visszásságokat. (Ez a
mini-glossza kifejezés roppant

Dienes Gábor festő

a Stúdió őszi tárlatán szere-
pelnek művei.

Losonci Miklós: Új értékek a Stúdió
őszi kiállításán.

Pestmegyei Hírlap, 1974. szept. 24.

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész,

Az őév utolsó hónapjában a gyat-lelket próbára tevő bemutatkozást rendezett a Fiatal Képzőművészek Stúdiója. Érdemes nevekkel jelezni, hogy kik azok, akik elsősorban igérik a kortárs festészet körének egészséges bővülését: Bujdosó Ernő, Dienes Gábor és még többen.

Bereczky Lóránd: A fiatalok stúdiójának kiállítása.

Kritika, Budapest, 1949.3.

Gábor Dienes

Nürnberger Erfolg für junge Graphiker.

Daily News, 1979. jul. 24.

Dienes Gábor, Jestő

L. Kiss Nagy András

P. k. J: A „bázeli stílusról" 7

Népszabadság. Bp. 1981. márc. 18-

Dienes Gábor, [ ]

L: Bukta Imre

P. hüv J. A feszültség feloldható 7

Nepszabadság, Bp. 1980 dec. 31.

001

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1978 AUG 2 6

Dienes Gábor

/ 1021

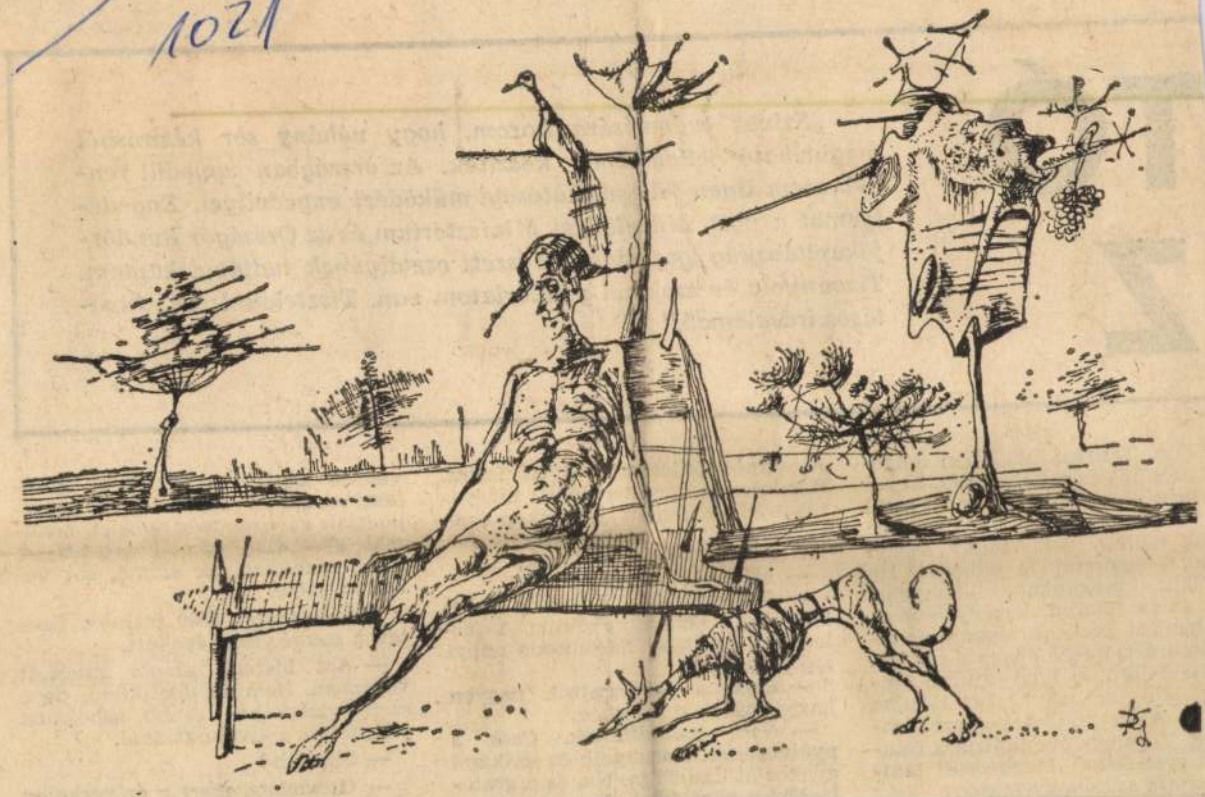

Dienes Gábor: Parkban

TÓ
JZ

„Szíves tudomására hozom, h[illegible] megbízható jellemképet készítek. Az országban egyedül rendelkezem ilyen jellegű, hatósági működési engedéllyel. Engedélyemet a volt Művelődési Minisztérium és az Országos Rendőrfőkapitányság igazgatásrendészeti osztályának tudtával kaptam. Tizennyolc év szakmai gyakorlatom van. Tisztelettel: Cs., hivatásos íráselemző."

lföldön. Tanyasi iskolában dolgo-ott. Szép hivatás, nehéz élet. Egyeül még nehezebb. Egyszer hírül ette, hogy az ország másik felében egy ember, aki néhány sornyi ásból megmondja a jellemet. Ha merjük magunkat, könnyebb. kár társat találni. Írt egy levelet, ellemrajzot kért. „Amikor meglátam az írást, megdobbant a szívem. Mindjárt láttam, hogy kitűnő emberrel állok szemben." Így történt. lány A-ba költözött, összeházadtak. Tizenegy éve tanítja a faluan a gyerekeket. Megbecsült tanító, szeretik szülők, gyerekek.

— Még a tanításban is segít a érjem. Ha szükség van rá, elemzi tanítványaim írását. Más tanítók

Általános jellemrajz ötven forint. Részletes és karakterológiai magyarázatokkal bővített jellemkép hatvan forint."

Általában az utóbbit kérik.

— Mi a különbség?

— Rengeteg. Az árban a nagy különbség nem tükröződik. A jellemkép készítése háromszor annyi idő és munka.

— Ezek a jellemrajzok nagyon hasonlítanak egymáshoz.

— Nem hasonlítanak. Csak a nyelvezetük. Tizennyolc év szakmai gyakorlat kialakítja. Na, és a grafológiának egyébként is van szakmai zsargonja, amit nem lehet kikerülni. Az írást alapul vevő mozgáselemzéssel felderíthető, az önértékvetette aggályait. Hiszen a kiválasztásnak oly sokrétűek a szempontjai: rátermettség, előélet, szakmai gyakorlat, iskolai végzettség, előző munkahelyek száma, sőt véleményezése.

A szövetkezet 1800 forintot fizetett a személyiségképekért.

— Azt hiszem, alapos munkát végeztem. Nem én döntöttem, de a személyiségképek újabb aspektust jelentettek a kiválasztásnál.

— Sikerült?

— Gondolom, mert a szövetkezet azóta ismét véleményeket kért. Nem szokatlan: aki egyszer nekem megbízást ad, az majdnem biztos,

Dienes Gábor

Fülöp Erzsébet a Helikon Galériában szeptember 16.-ig,
Bálint Endre a szombathelyi Berzsenyi Könyvtárban szeptember 15.-ig,
Papi Lajos a mezőturi Művelődési Központban szeptember 9.-ig,
Kalmár István a Studió Galériában szept. 8.-ig,
Dienes Gábor a Csók István Galériában szeptember 6.-ig mutatja be műveit.
Csutoros Sándor grafikai kiállitásaa hajdúszoboszlói Délibáb Szállóban szeptember 2.-ig,
Erdős Julia textiltervező kiállitása a sopron Lábasházban megtekinthető augusztus 31.-ig.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. aug. 25. XXIII. évf. 34. sz. 8. lap.

DIENES Gábor garfikus

CHIKÁN Bálint: Dienes Gábor.

= Magyar Hírlap, 24.évf.115.sz. 1991. május 18.
-melléklet 3.p. és ill.

Dienes Gábor, grafikus

L: Lacza Márta

Rózsa Gy: Farmer u. adrágba bújt. jelhő

7.

Népszabadság, Bp. 1979. dec. 30

Dienes Gábor

Munkácsy Mihály dijat kapott

Magyar Hirlap 1980/4/3/1o

Drénes Gábor
és Trischler Ferenc főiskolai hallgatók az
rötvös Galériában állitották ki munkáikat.
Drénes Gábor festő meglepően érett, kiforrott
szemléletmódról, képalakitó készségről és
technikai tudásról tesz tanúbizonyságot.
Cím nélküli, rötétbe ágyazott képei egy vad,
inkább etruszk, semmint görög mitologia
világának indulatait keltik élete.

Bojár Iván: Kiállitásról kiállitásra.

Magyar Hirlap 1972/344 10 old

Dienes Gábor

Ezekhez hasonlók az ugyancsak sokkhatásával mozgosító Dózsa-kép, meg az Ecce Homo kompozíciók ülő Krisztusait idéző férfialakok. S még egyetlen csendélete sem a csendet szugallja, hanem inkább a fiatal Illyés Gyula egyik, a békés kerti asztalon álló pohár vízben kavargó viharról írott versének nyugtalanságát idézi fel emlékezetünkben.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/344 10 old.

Dienes Gábor 3

Dienes úgy archaizál, hogy nem az elmúlt korok formavilágát eleveníti fel, hanem azok szellemét idézi meg, s nemcsak képein, hanem még egyik képének a keretén is csakúgy, mint a magyarországi sváb festett bútorok és a korai olasz reneszánsz szellemét elegyítő festett fali tékáján. Amit intellektuálisan elsajátított, azt sikerült indulati egységgé kovácsolnia.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hirlap 1972/344 10 old.

Dienes Gábor

Vadas József: "Cáfol az egyveleg" címmel ir a Mücsarnokban rendezett "Festészet 77." c. kiállitásról. A terjedelmes kritika fölsorolja a tárlaton szereplő müvek mellett a kiállitó müvészeket: Bálint Endre, Bencze László, Bernáth Aurél, Deim Pál, Dienes Gábor, Dobrovits Ferenc, Duray Tibor, Fajó János, Kéri Ádám, Klimó Károly, Kokas Ignác, Lóránt János, Mácsai István, Mayer Berta, Nádler István, Nagy Sándor Zoltán, Pirk János, Schéner Mihály, Somogyi János, Sváby Lajos, Szántó Piroska, Tassy Klára, Z. Gács György.
Majd minden müvész munkájával, müvészi utjával külön-külön is foglalkozik, de a 77-es évszámot kifogásolja, mivel a müvek nagyrésze korábbi keletü. A kritikát lásd: Bencze László nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1978. febr 4. 5.sz. XXII. évf 12. lap.

Dienes Gábor, festő

a művész műve szerepel a Műcsarnokban rendezett „Festészet '77" c. kiállításon.

Vadas József: Cáfolaz egyveleg.
Élet és Irodalom, 1978. febr. 4.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1975 AUG 30

Dienes Gábor
/1021

Fiatalok a Galériában

A fiatal képzőművészek stúdiójának munkájában — a stúdió rajzpályázatának anyagából nyílt kiállítás tegnap, augusztus 29-én a Miskolci Galériában. Olyan művészek vesznek ezen részt, akik részint mostanában kerültek ki a főiskoláról, részint már a Képzőművészeti Alap tagjai. A stúdió egyfajta lehetőséget kínál számukra, hogy időről időre bemutatkozhassanak a nyilvánosság előtt, hogy bizonyíthassák felkészültségüket, teremtő-alkotó fantáziájukat.

A Miskolci Galériában megnyílt kiállítás azonban semmiféleképp sem tekinthető „kezdők kiállításának". Igen sok tehetséges fiatal jelentkezésének lehetünk szemtanúi, s ezúttal talán elégséges csak a díjazott alkotók említésére szorítkoznunk. Dienes Gábor, Szunyoghy András, Somogyi Győző, Szentgyörgyi József, Bangó Ferenc, Nagy Gábor, Farkas Ádám, Szenethy Imre, Püspöky István, Tulipán László és Szabados Árpád lapjai valóban a legjobbak közül valók. S nem kell jóstehetséggel bírni ahhoz, hogy ki merjük mondani: a most kiállító fiatalok közül bizonyára jó néhányat rendszeresen viszontláthatunk majd később is a kiállítótermekben.

A termelőszövetkezeti anyákért

Módosították az alapszabályt

A helybeli Kossuth Tsz alapszabályának módosítását tárgyalta és hagyta jóvá legutóbbi ülésén Sárospatak város Tanácsának Végrehajtó Bizottsága. A módosítást *a párt és a kormány kedvező népolitikai határozatainak gyakorlati megvalósítása tette szükségessé.*

Az alapszabály módosított pontjai túlnyomórészt a termelőszövetkezetekben dolgozó anyák helyzetének további könnyítésével foglalkoznak. A módosított alapszabály — egyebek közt — kimondja, hogy a tsz-tagként dolgozó nőnek és a gyermekét egyedül nevelő apának kérelmére, aki legalább két, tizennégy évesnél fiatalabb gyermekét gondozza, minden olyan hónapban, amikor minden munkanapon dolgozik, *háztartásának ellátására egy fizetés nélküli szabadnapot engedélyeznek.* Ezenkívül egy gyermek után kettő, két gyermek után öt, három és

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Dienes Gábor
PEST MEGYEI HÍRLAP
1979 SEP 4
festőművész

Hírlap 1021
1979. SZEPTEMBER 4., KEDD

ELSŐ KIÁLLÍTÁSA RÁCKEVÉN VOLT

Az eszme és a forma egysége

Szeptember 6-ig még megtekinthető Dienes Gábor tárlata a budapesti Csók István Galériában.

Nagy pillanat: új festő született. Évekkel ezelőtt *Rackevén*, ahol első kiállítása nyílt osztályos társaival, már érződött tehetségének rendkívüli volta, de ez a gyűjtemény mégis azt bizonyítja, hogy fejlődése a vártnál is gyorsabb. Rajzi, képi rendszere jelentős, mélysége, intenzitása arra utal, hogy Kondor Béla után hasonló, merőben egyedi tehetség érlelődik. Semmiképpen nem túlzás, amit *Kokas Ignác* állapít meg, amikor Dienes Gábort *nagy adományok birtokosának* nevezi.

Miben nyilatkozik meg újdonságának ereje? Hivatkozhatnánk rajztudásának mesteri biztonságára, mely lelemménnyel társul, de ez, ha tény is, nem magyarázza művészetének szuggesztivitását — igaz, előfeltétele annak. A titok nyitja az, hogy állandó elmélyülését magabiztos eszközökkel fejezi ki — az eszme és forma szenvedélyes és artisztikus egységében.

Kitaposatlan ösvényen

Az sem érdektelen, hogy nem ismert, hanem maga által taposott ösvényen jár — mindig meredélyeken. Mindez nem jelenti azt, hogy megtagadja a hagyományokat, sőt a figuralitás szeretete *reneszánsz indíték*. Csakhogy az ő emberei már kozmikus teljességűek, a koponyából növő, burjánzó csápok, viharzó elágazások a távolságot legyőző, Mindenségbe lépő embert jelenítik. Feszültségét, komolyságát, méltóságát. Dienes Gábor felismerhetően bár, de vékonyítja az emberi anatómiát, különösen a végtagokban. Ez belső eleganciát és pompát, gondolati gazdagságot kölcsönöz alakjainak.

Elvonatkoztató figuralitás

Bár fiatal, mégis sokat tud a világról Dienes Gábor. Képességei nemcsak a manualitáshoz kötődnek, hanem *a műfaj gondolati megújításához*. Műveinek magas szintje, elhitető ereje azt bizonyítja, hogy a magyar és a világ festészetének *új fejlődési állomása* egy motívumokkal gazdálkodó, elvonatkoztatásokat alkalmazó figuralitás — mely bonyolult a maga látszólagos közérthetőségében.

Sokkal szervesebb képi rendszere. A *Kísértés* emberi alakját egy különös szörny harapja, környezete kezdődő állatok, kezdődő szörny-csigák — időnként belső környezetünk. Ezzel a szigorral értelmezi Lucifert is, akinek földje szintén nem elvont tér, hanem sokszor szintén ember. Ugyanakkor a *Kismama* az érett boldogság szigete. A mosoly azonban nem az arcon jelenik meg, az mozdulatlan, hanem a színek derűjében.

Portré

Ördöngös kötéltáncos

Találékonysága nem keresett, hanem természetes, mindig lenyűgöző. Időnként félelmetes is, amikor az általa megálmodott szörny-állat megjelenik az ember közelében — valamennyi vadállat, minden bűn általános jele.

Műgondja, fantáziája azonos léptékű akár a térrel játszadozik, akár öregek, bohócok drámáját érzékelteti. Rajzolja a színt, leheli a figurákat — szakadék szélén jár Dienes Gábor, a művészet ördöngös kötéltáncosa. Így jön létre minden tér és állapot *Tükröződés*-e, így válik láthatóvá zágorszki emlék imbolygó tornyaival, mely nemcsak egy város, hanem az emberi felsőfok magánvalója.

Dienes Gábor a magyar képzőművészet új *eredménye*. Sokan küzdöttek azért, hogy ez a szint megvalósuljon — korosztálya, a Képzőművészeti Főiskola egykori tanári kara, amelynek tanítványa volt. Neki sikerült. Felrázó energia ez, hiszen csak a gyöngéket hangolja le, az erőseket megerősíti, felvértezi új, még magasabb festői eszmények kitűzésére. Ebben rejlik Dienes Gábor művészetének kollektív teljesítménye.

Losonci Miklós

Hesston és v

Silókukorica-betakarítás a pát

Anélkül, hogy rangsorolni kívánnánk a jelenlegi mezőgazdasági munkákat, bízvást megállapíthatjuk, a silókukorica-betakarítás az, amelyik időszerűségénél és jelentőségénél fogva a legfontosabb mezei teendők közé tartozik. A megye számos gazdaságában már hetekkel ezelőtt hozzáfogtak e nélkülözhetetlen tömegtakarmány betakarításához, másutt éppen hogy megkezdődött vágása. Állattenyésztésünkben játszott meghatározó szerepét aligha lehet tagadni.

A magyarországi és külföldi kutatók is egyetértenek abban, hogy azok az állataink, amelyek szálas- és tömegtakarmányt fogyasztanak a leggazdaságosabban a kukoricaszilázzsal etethetők. Ez mással nem helyettesíthető. Az abrak drágulása pedig kizárja azt, hogy a silókukoricát szemesterményre váltsuk át. A tömegtakarmányozásra való áttérés azonban nem történhetett meg egyik óráról a másikra. Tapasztalataink szerint az idén várható komolyabb frontáttörés ezen a vonalon. A gazdaságok jó része ugyanis beszerezte azokat a gépeket, amelyek a komplex betakarításhoz szükségeltetnek. Figyelemre méltó eredményeket ért el a *budaörsi BOSCOOP közös vállalat* és a vele kapcsolatban álló szövetkezetek az elmúlt időszakban.

A vállalat *pátyi bázisgazdasága részére* — jelentős anyagi támogatást nyújtva — az eddigieknél nagyobb teljesítményű, *üzembiztosabb* és hogy a lánctalpas traktor akadálytalanul mozoghasson a terimén, tömöríthesse az óriás szecskakupacot.

— Naponta 280 forintot keresünk, igaz nem nyolc óra alatt. Reggel hattól este hatig tart a műszak. A hét végén sem pihentünk — adja tudtomra *Fürjes Viktor*, aki szabadsága alatt a hengerdét cserélte fel a mezőgazdaságra. *Tóth László* traktoros ezzel szemben még néhány hétre sem tud hűtlen lenni szakmájához. Húsz éve dolgozik erőgépen. A *hőskorban* kezdte az egészséget cseppet sem kímélő Hofferen, a körmösökön. A mostani csendesebben, kisebb tempóban járó gépet is azért kapta, kímélje magát, amennyire lehet.

Újabb szállítmány érkezik

De nem sok idő jut beszélgetésre. Újabb szállítmány érkezik a közeli dűlőről. Nő, gyarapszik a jellegzetes illatú silóhegy. A traktor lánctalpai mélyen süllyednek a rugalmas anyagba. Készül az ízletes *szarvasmarha-csemege* a télre. Nem is kis mennyiség: 1200 vagonnal tárolnak az idén, a látottak szerint is a tavalyinál sokkal jobb minőségű tömegtakarmányból.

V. B.

Apró Antal, az országgyűlés elnöke hivatalában fogadta *dr. Várkonyi Imre* prépostkanonokot, az Actio Chatolica országos igazgatóját, az európai katolikusok berlini konferenciájának elnökségi tagját. Dr. Várkonyi Imre átnyújtotta azt az emlékiratot, amelyet a *béke megőrzése, biztosítása, elmélyítése és a békére nevelés* kérdésében a konferencia júliusban Berlinben tartott szimpoziuma intézett Európa összes parlamentjeihez.

Apró Antal levélben küldött választ az európai katolikusok berlini konferenciájának elnökéhez, amelyben többek között kiemelte: szükség van arra, hogy összefogjanak a különböző világnézetű és politikai felfogású, jóakaratú emberek, és segítsenek megszüntetni a nemzetközi bizalmatlanság és fegyverkezési verseny okait, s ezzel együtt segítsenek megteremteni a nemzetközi bizalom növekedésének feltételeit. A Magyar Népköztársaság — alkotmányának megfelelően — a béke és az emberi haladás érdekében együttműködésre törekszik a világ valamennyi népével és országával.

Újjászületnek a vasúti kocsi

Minőséget ellenőriz a

lépcsőben következik a művezetői ellenőrzés. Nekik a prémiumuk függ a megfelelő minőségtől.

Egyszeri nagyjavítással 25—30 év a vasúti kocsik élettartama. A Dunakesziről kikerülőkért a gyár egyéves garanciát vállal.

— Az elkészült kocsikat *futópróbára* visszük, ezeken részt vesznek a MÁV átvevői is — tájékoztat tovább Szentpéteri András. — Bármi hibát találunk, vagy visszajön a kocsi, vagy pedig a helyszínen kijavítják embereink. A javuló minőséget néhány számadattal illusztrálhatom: tavaly az első félévben 994 kocsi vett részt futópróbán, közülük hetven nem felelt meg először; idén az első hat hónap során 855 kocsink *vizsgázott* és közülük mindössze 49 *bukott meg.*

Egy hétig

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Dienes Gábor

1978 OKT 2 1

1021 •

Dienes Gábor: Játék

gondolat, hogy egy egészséges ember nem épelméjűt szül. Akárcsak a rákos orvos, aki nem hajlandó megnézni a röntgenképét. A Vöröskeresztnek van egy szol-

ef Zámbó István: Barlangrajz

álata az I. kerület, Bem rakpart szám alatt, itt a hozzám hasonló orsú szülők találkoznak, hogy a közös gondjaikra választ, megoldást kapjanak.

Ahol a családban szellemi fogyatékos gyerek van, úgyszólván hetetlen egyensúlyt, harmóniát remteni. Az egészséges testvérek égyellnek vendégeket fogadni, a ülők gyakran az ő rovásukra sok-

venen dolgoznak. Ebből kilencven a csökkent munkaképességű, közülük hat-nyolc az imbecillis. Tudnánk és szeretnénk is jóval több fogyatékost foglalkoztatni — szövetkezetünk alapvetően ezzel a céllal létesült —, de a jelenlegi körülmények ezt nem teszik lehetővé. Az érvényes anyagi-gazdasági szabályozók éppúgy vonatkoznak ránk is, mint mondjuk a Ganz-MÁVAG-ra. Nálunk az egészségesek annyi értéket termelnek, amivel lehetővé válik a csökkent értékűek alkalmazása. Durván fo-

jelenesük alapján egyaránt jól elkülöníthetők. A különböző imbecilliseket nevelő intézményekben a középsúlyos fogyatékosok azonban teljesen megegyező bánásmódban részesültek, azonos tanterv alapján, közösen nevelik őket.

Horváth László főorvos, jelenleg a Schöpf-Merei kórház genetikai laboratóriumának a vezetője, régebben a Gyógypedagógiai Főiskola igazgatója:

— A Down-gyerekek jelentősen különböznek a többi imbecillistől. Kedvesek, ragaszkodóak, jóval simulékonyabbak, ezért a szülők gondja is kevesebb velük. Az én véleményem mindig az volt, hogy őket a többi imbecillistől külön és eltérő módon kell nevelni. Ahogy az élővilágban az azonos fajtájúak leginkább egymás társaságát keresik, a Down-gyerek is mindig egy másik Down kezét fogja és csak a legritkábban egy másfajta szellemi fogyatékosét.

Dienes Gábor, festő

Dunántúli Napló,

1978. MÁRCIUS 5.

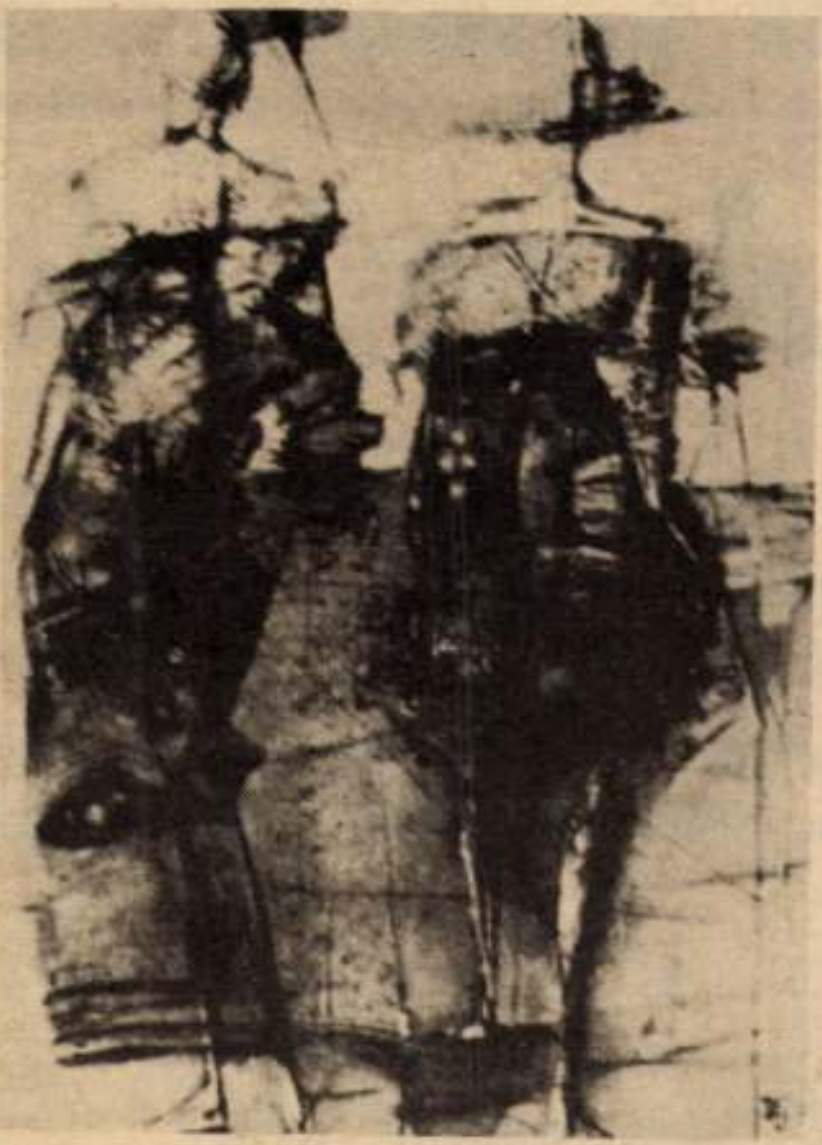

Dienes Gábor: Mozdulatok

Gellér István: Festészet '77.

1978. MÁRCIUS 5.

A termelőmun

A munk

**A fejlett szocialista társad
nagyobb szerepe. A társadal
kától függ gazdasági előrehal
gasabb fokon történő kielégít
mértékben való kifejlődése é**

Az MSZMP Baranya megyei Bizottsága Oktatási Igazgatóságának a NOSZF 60. évfordulója tiszteletére rendezett tudományos ülés-

tani, a sz
készítést
Az ily
és nagy
lító mun
vonal k
teljesítés
tékben

DIENES GÁBOR FESTMÉNYEI

Csók István Galéria

Különös világba csöppenünk Dienes Gábor képei között. Furcsa, nem e világból való lények szenvednek, töprengenek, szeretnek itt. Sosem élt nők portréi sorakoznak egymás mellett, pompás kalapban, korhoz alig köthető, díszes öltözetben. Arcuk kifejező, elfojtott érzelmek vibrálnak vonásaikon. Fejük valószínűtlenül vékony nyakon ül, végtagjaik artisztikusan keskenyek, mégis emberiek. Aztán *Luciferrel* állunk szemben: lényéből kegyetlenség, de ugyanakkor buta esetlenség árad. Itt van a két *Kutya*, ijesztő alakok: elhagyottak, kivetettek, de most éppen egymásra leltek, akárcsak az idősödő emberpár a *Furcsa találkozás* című képen. Víziószülte növények kelletik magukat a csillogó víz tükrében; a festő pálcikalábú, tűorrú kutyái emberi módon vonzódnak egymáshoz, és mind jellegzetesen „dienesiek".

Dienes Gábor fiatal művész, 1973-ban végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, mégis egyéni, sajátos világot teremtett magának. Olykor groteszk kapcsolatokat, jellemeket, néha csak egy furcsa mosolyt jelenít meg komolyan, de a nézővel összekacsintó humorral. Komponálásmódja leginkább a reneszánsz művészetéhez közelítő, de piktúrája ugyanakkor mai, hozzánk, rólunk is szól. *(Képünkön: Női portré)*

Aba Judit

dosról.) A most közölt írás címe: NÉMETH LÁSZLÓ KELET-EURÓPAI KONCEPCIÓJA ÉS SZEKFŰ GYULÁVAL FOLYTATOTT VITÁJA. Bibó István rámutat, hogy Németh László a *Tanú* 1932-es évfolyamának Közép-Európa fejezetében az ellenforradalmi Magyarországon elsőként tűzte ki a kölcsönös megismerés és a kulturális kapcsolatok programját a többi Duna menti néppel és a lengyelekkel; külön kiemelte a cseh, lengyel és magyar művelődéstörténet rokon vonásait. Ugyancsak 1932-ben kezdődött el Németh László és Szekfű Gyula több mint egy évtizedig tartó vitája. Szekfű működését egy ideig az tette rokonszenvessé értelmiségünk egy része előtt, hogy első jelentős munkáját, *A számüzött Rákóczit* alantas és tudománytalan támadások fogadták. Ez sem változtatott azon a tényen, hogy a nagy fölkészültségű történész „a romantikus kuruc történelemszemlélettel szemben egy ellenkező előjelű, a Habsburg-uralom javára elfogult történelemszemléletet helyezett". Másutt a szenvedélyes Széchenyit „mindennemű lelkesedés és pátosz leintésére használja fel jelszóul". Éles szemmel veszi észre Németh László azt is, „milyen önkényes és egyoldalú a dinasztiahű és előrelátó Széchenyinek meg a liberális és bajt hozó Kossuthnak (...) szembeállítása". **Alföldy Jenő**

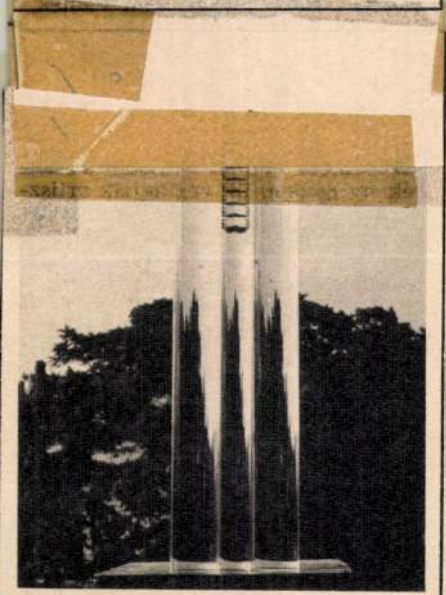

te, tisztelete. A valóban szép felületben, a tükörfényesre polírozott fém csillogásában éppen úgy elgyönyörködhetünk, mint a legrafináltabb mintázásban. A kiállítás is ezt a gondolatot sugallja.

Paizs művészetét az anyaggal szembeni alázaton túl az teszi igazán jellegzetessé, hogy az elsők kö-

Diener Gábor festőművész

Aba Judit: Diener Gábor festményei.
Új Tükör, 1979. szept. 2.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Dienes Gábor
1979 SÉP 5
PESTI MŰSOR
festőművész
1021

Dienes Gábor különös világa

Hogyan lehet emberek közötti viszonyokat, kapcsolatokat, bölcs, rezignált belenyugvást, be nem vallott vágyakat, titkolt álmokat, esetleg közeledést, buta kegyetlenséget, vonzódást, taszítást, magányt, vonallal, színnel, formával kifejezni? *Dienes Gábor* művészete választ ad erre.

Tűnődő alakok, furcsa lények, emberivé személyesített állatok, növények népesítik be ezt a különös világot, alig hasonlítanak ránk, mindennapi környezetünkre, de néma mozdulatlanságukban is hatnak ránk, merev arcuk mögött belső feszültség vibrál, megérezzük gondjaikat, bánatukat, kitaláljuk gondolataikat — egyszóval *emberiek*.

Női portréit nem festette élő modellek után, mégis különböző karakterek. Fejüket káprázatos kalapok ékítik, testetlen alakjukat lebernyegszerű ruházat fedi, a leendő anya keze valószínűtlenül keskeny, de ismert mozdulattal óvja gyermekét. Két álló alak lába cérnavékonnyá nyúlik, ugyanakkor stabilan a földön járnak. Figurái méltóságosan zárkózottak, de megérezzük gyengéiket, esendőségüket. Képeinek alaphangulata melankolikus, ám mindegyikben bujkál némi irónia, groteszkség.

Dienes Gábor fiatal kora ellenére már megtalálta egyéni hangját, egységes, öntörvényű világot épített magának. Élvezettel rajzol, fest, játszadozik dús fantáziája szülötteivel. A Képzőművészeti Főiskolát 1963-ban végezte el, s azóta *Kokas Ignác* tanársegédje. *Várkonyi Zoltán* vásárolt először tőle képet, a *Vak álmát*, ezzel megtört a jég, és egész gyűjtőkör alakult ki körülötte. A hivatalos elismerés sem váratott magára sokáig. *Derkovits*-ösztöndíjat kapott 1965-ben. Több hazai csoportos és önálló kiállítás, valamint külföldi tanulmányút után határainkon túlra is elkerültek képei. A Cagnes-sur-Mer-i nemzetközi fesztiválon a *Tanulmány vörös alapon* című képével nyerte el a közönség díját.

A Fiatal Képzőművészek Stúdiója három tagjának — köztük Dienesnek — a rajzait is megvásárolta a nürnbergi Kunsthalle. Nagyszabású grafikai biennálén mutatta be, amely várhatóan elkerül majd Limbourgba, Duisburgba, Bécsbe is.

Otthon, a stúdiósok VIT-pályázatán neki ítélték az első díjat. Festményén négy férfi-alak ül körül egy asztalfélét. Címe *Emberek* helyett az is lehetne: *Honnan jöttél?*, mert első pillantásra látszik, hogy a világ különböző tájáról valók, ugyanakkor ezek is kortalanok, konkrét helyhez nem köthetők, mint a többi „dienesi" figura; bizarr fejfedőjük meghatározhatatlan stílusú ruhájuk van. Ez a műve is őrzi stílusjegyeit, pedig mai témára készült. Mint ahogy többi képe is, sajátos megformálásban ugyan, de a máról, a mához szól. **(aba)**

Meditáció

Szombathely, Forradalmi Múzeum

Bán Béla em

A szombathelyi múzeum egyik fontos kutatási területe az 1934-ben megalakult *Szocialista Képzőművész Csoport* tagjainak életét, művészetét feltárni, bemutatni. A *Derkovits Gyula* nyomdokain kibontakozó hazai szocialista képzőművészet *Dési Huber István* és a csoport tagjainak nevéhez és munkásságához fűződik. E sorozaton belül nyitották meg a *Derkovits-* és a *Dési Huber Emlékmúzeumot* újították fel az *Újrealisták* című kiállítást (1936, Tamás Galéria,) s rendezték meg az utóbbi években *Roxi Ránki József, Háy Károly László,* valamint *Sugár Andor* emlékkiállítását. A sorozatot *Bán Béla* kétszeres Munkácsy-díjas festőművész tárlatával folytatják.

Bán Béla tanulmányait az Iparművészeti Iskolán kezdte, majd *Rudnay Gyula* növendékeként a Képzőművészeti Főiskolán folytatta. Tagja volt a két világháború között a Szocialista Képzőművész Csoportnak, később az *Európai Iskolának* is. A felszabadulás után készült műveit elsősorban a szürrealista stílus jellemezte (később realista stílusban festett). *„...munkástárgyú képeit és rajzait az expresszionista torzítás, a robbanó indulat feszítette. A háború iszonya szürrealista víziókat váltott ki belőle..."* — írja *Németh Lajos* egy értékelésében. A Szabad Nép (Rózsa Ferenc szerkesztette illegális lap) fejlécét is ő rajzolta, valamint antifasiszta röpcédulák sokaságát metszette a szakszervezeti küzdelmek idején.

A kiállítás közel 100 művét mutatja be, melyek a felszabadulás előtt készültek. Bán Béla művészetében ez a korszak politikailag is kiemelkedő értékű. Ekkori művészetével a pártos művészetet képviselte mint kommunista, így méltó dokumentuma életének s művészetének egyaránt ez a kiállítás, ahol 1933—45 közötti plakát- és színpadképterveket, József Attila műveihez készült illusztrációkat, valamint festményeket és grafikákat is láthatnak az érdeklődők — szeptember 16-ig.

(cs)

Gondolkodó munkás

Hazatérők — 1941.
Fotó: Székely Anikó

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

A magyar és a szovjet képzőművész szövetség között ismert jó kapcsolat alakult ki régóta, a kapcsolat rendszeres kiállításcserékben is megnyilvánul. Ezúttal Moszkvában a magyar negyvenesek kor-osztálya mutatkozik be: Dienes Gábor, Galambos Tamás, Kocsis Imre, Szkok Iván, Nagy Gábor, Kárpáti Tamás, Zrínyifalvi Gábor és Földi Péter művei a realizmus határait igyekeznek tágítani.

Losonci Miklós: Kiállítás Moszkvában.
Népújság (Tolna), 1984. jan. 21.

7

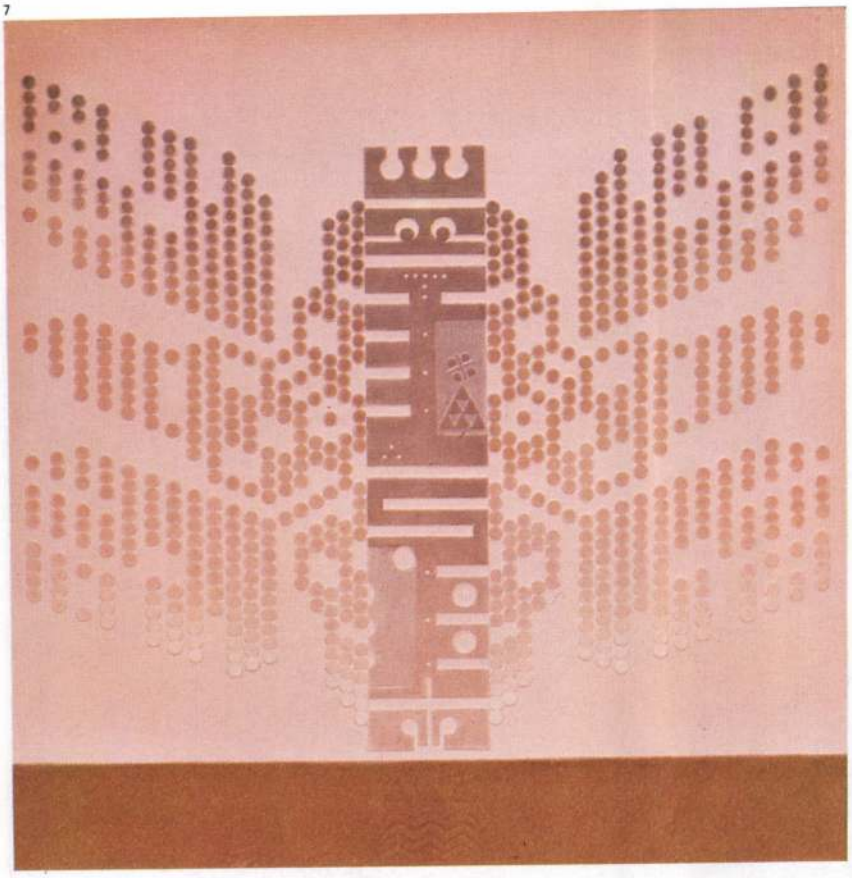

8

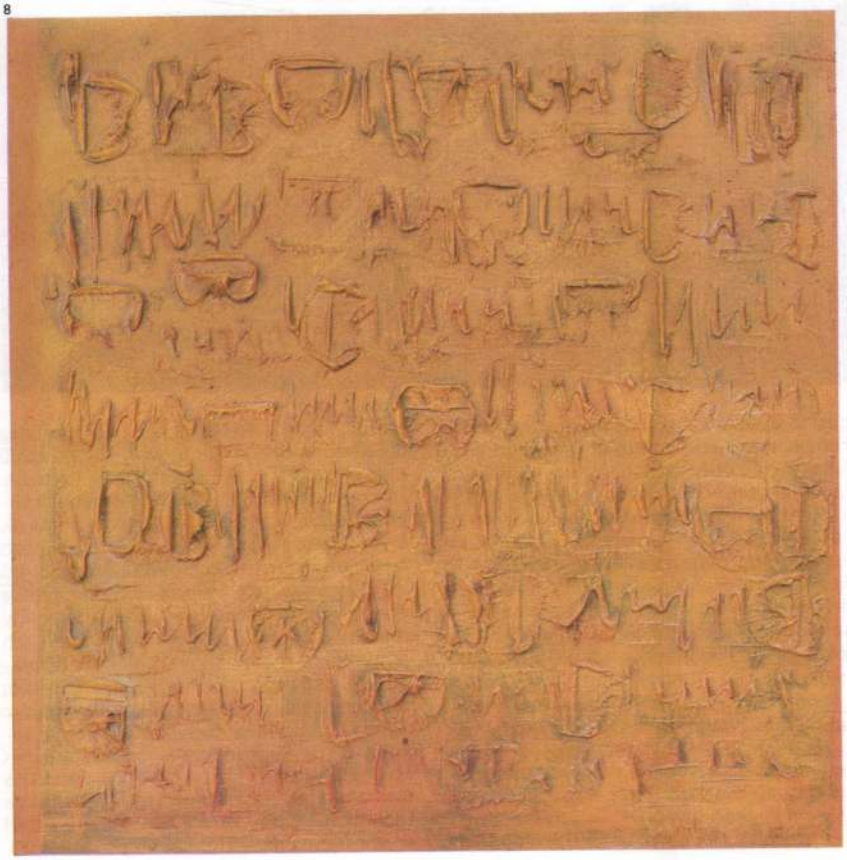

Igazi szellemi csemegét kínált azután *Dienes Gábor* *Csataképe*. Kiderült itt: az alkotó egyáltalán nem fél az epikusabb, romantikusabb fogalmazástól. Úgy mártózik meg a történelmi és kortársi mesterek példatárában, hogy közben sértetlenül megőrzi eredeti arcélét. Azaz, barokkos mozgalmassága ellenére is koncentrált és szerkezetes marad, ráadásul ironikus, társadalomkritikai véleményét is kinyilvánítja. Ezt teszi egyébként *Kéri László* is, aki a *Zsonglőrök* példázatával akar elgondolkoztatni bennünket. Montázsos, többrétegű képével lényegében kortársi világunk emberi konfliktusait idézi, ám egy eredeti formai, tartalmi áttétellel sokszorozza meg mondandóját. Hiszen a játékos zsonglőrkarikákból glóriaformulák keletkeznek, így a jelképes anyagi eszközök átváltanak egy minőséget hordó értékelő funkcióba.

Szubjektívebb, elementárisabb tartalmakat hordoz *Csáji Attila Jelrács-Sárgája*. Egy zenei általánosságú, gesztusszerű képírás bontakozik ki előttünk, amely mindvégig megőrzi formai, kompozíciós frissességét. Valamiféle emberi ősélményre hivatkozik e produkció, ahol a közvetlenség és az anyagszerű, plasztikus formaadás remekül kiegészíti egymást. Ez a közvetlenség sugárzik *Kalmárné Horóczi Margit Irisz fátyolá*ból is. Később azután felfedezzük, hogy mindemellett egy angyali szelídségű és lírai áhítatú meseköltővel is szembesülünk. Szinte tanúi vagyunk a varázslatnak. Mert az érzékeny adagolású pontok és vonalkák a szemünk előtt épülnek össze egy alig megfogható sejtelmes, kozmikus látomássá. Persze sejtelmesség ide, megfoghatóság oda, szó sincs itt valami olcsó szentimentalizmusról. Ám annál inkább tudomást kell vennünk erről az eredeti tehetségű lírikus festőnőről.

Tudjuk viszont, hogy *Galambos Tamás* a sziporkázóan játékos, gunyoros alkotókhoz tartozik. Nem először láttam már a *Történelem* című kompozícióját, mindazonáltal újra megállított tartalmas képszervező logikája. *Bak Imre* pedig ezúttal is azt bizonyítja: nem ismeri a megállást. Ami nála korábban konstrukció, statika vagy architektonikus beütés volt, az most átlendül egy vegyes eszköztárú, dinamikusabb felfogásba. Ugyanakkor *Záborszky Gábor*tól is egy meglepően érett, átgondolt alkotást láthattunk, amely mindenféle „rejtettsége" ellenére nagyon is tiszta, világos értékeket mutatott.

Ennyi lenne hát az érdemi mondandóm a II. Szegedi Táblakép-festészeti Biennáléról. Hogy lehetne még bővíteni, differenciálni a minősítéseket? Említettem: egészében ott vagyunk, ahol tavalyelőtt. Nem árt tehát belelapoznunk *Arthur Bloch* vaskos humorú *Murphy törvénykönyvé*be, s fontolóra venni a Hill-féle kommentárt: „1. Ha sokat veszíthetsz valaminek az elromlásával, légy résen. 2. Ha nem veszíthetsz semmit a változtatással, ne tégy semmit. 3. Ha sokat nyerhetsz a változással, ne tégy semmit. 4. Ha mindegy, akkor mindegy."

Szuromi Pál

6

6 Kalmárné Horóczi Margit: Írisz fátyola, akril, farost, 100x70 cm, 1984
7 Halmy Miklós: Kecsedi VII, jelentés Kodály Zoltán emlékének, olaj, farost, 105x105 cm, 1975 k.
8 Csáji Attila: Jelrács-Sárga, vegyes technika, farost, 100x100 cm
(fotók Dömötör M.)

A tisztelgés, az adaptáció egyébként lépten-nyomon felbukkan a szegedi kiállításon. Van, aki *Bach* vagy *Leonardo* szellemét idézi, mások *József Attilára*, *Amerigo Totra*, netán *Bartókra* hivatkoznak. Nem könnyű azonban túllépni a szokványosabb didaktikus, illusztratív megoldásokon, s mélyebb kapcsolatot teremteni a szellemi nagyságokkal. *Halmy Miklós*nak mindenesetre sikerült. A *Kecsedi VII. Jelentés Kodály Zoltán emlékének* című alkotását nemcsak a biennálé-, hanem az utóbbi időszak egyik legjelentősebb művének tartom. Ezzel máris elárultam: most már a tárlat legrangosabb, legtanulságosabb képeiről szeretnék szólni. Először is Halmy produkciójáról, erről a hallatlanul sokrétű, mégis puritán megjelenésű munkáról. Hiszen a művész konzekvensen ragaszkodik a visszafogott tónusokhoz, a domborműves felületalakításhoz, ám annál dinamikusabban, szellemesebben kezeli kollektív tartalmú organikus és geometrikus jeleit. Míg a korábbi esztendőkben főként a súlyosabb, omlékonyabb formák összhangzattanára apellált, addig az itteni alkotáson egy lebegő és nyitott látomással szembesülünk.

Persze ezúttal is a formai, gondolati általánosítás magasrendűsége ragadja meg a nézőt. Igaz, a kiállítás résztvevői közül mások is felhasználták a népművészeti motívumokat, a századot jelképező lyukkártya formákat vagy az egyetemes távlatú jelkombinációkat, de valahogy a levegőben lógnak ezek az utalások. Vagy megmaradnak konkrétabb illusztrációnak, vagy túlságosan általános régiókban mozognak. Halmy Miklós viszont egy szisztematikus és invenciózus rendszeralkotó. Hiába tűnik szikárnak, racionálisnak: nála majd minden képelem mozgásban, áthatásban van. A kottamotívumba látóképesség költözik, mint ahogy a lyukkártya formulák is egy antropomorf képzet szerves részeként funkcionálnak. Akárhogy nézzük is: egy talányos, komplex mesterművet látunk, melyben a korszakos, internacionalista jelzések plasztikusan beépülnek egy történelmi és hazai gyökerű egyéni formaképletbe.

Jovián György ugyanakkor egy meghökkentő, tartalmas *Van Gogh*-adaptációt készített. Mintegy felmérte a *Parasztcipők*ből kibontható formai, gondolati konzekvenciákat, s eszerint cselekedett Töredezett, gipszes és göcsörtös faktúrát teremtett a képtár felületén: szinte mozgási terepet létesített. Csakhogy a vincenti képelemek megmaradtak rálátásban észlelhető, félkörrel is behatárolt meditációs objektumnak. Így aztán mérlegelhetjük a kontrasztokat, amelyekben a zártság és a nyitottság dilemmája ugyanúgy benne rejlik, mint a vaskos anyagszerűség és a konceptesen előadott szellemszerűség drámája. Jovián műve tehát nem ragad le az indukáló motívumoknál. Inkább távlatokat ad: mivel egy valóságos élettragédiát tud megsejtetni. *Kiss Zoltán László Rembrandt-parafrázis*a már kevesebbel is beéri. Itt csak összeszikrázik a hiperrealista és a gesztusos előadás, ami mögött lényegében egy ötletes behelyettesítés rejtőzik. Nem baj: ez is találat. És nem is akármilyen.

Ahogyan *Váli Dezső* műhelyéből is időről időre emlékezetes, színvonalas darabok kerülnek ki. A *Kő és jel* című olajkompozíció is ezek közé tartozik. Mert megkapó művészi hitele van e műnek. Melankolikus és tragikus hatású, elvont jelbeszédű, de konkrét és sűrített tartalmú. És tényleg: mintha Váli kiugró teljesítményeinek valami egyszerű titka volna. Jóllehet mindig is tudtuk, hogy egy roppant kulturált, artisztikus festővel van dolgunk, ám ezzel együtt is hiányzott valami a képeiről. A nagyléptékű, puha foltokat kicsit üresnek érzékeltük. Mostanában azonban a művész rátalált a temető-, a fejfamotívumokra, s ezzel ismét megtört a jég. A sajátságos, rothkós formakészlet összefutott egy autentikus tematikai, alaki szférával. Talán ebből ered a Kő és jel esztétikai ereje.

4

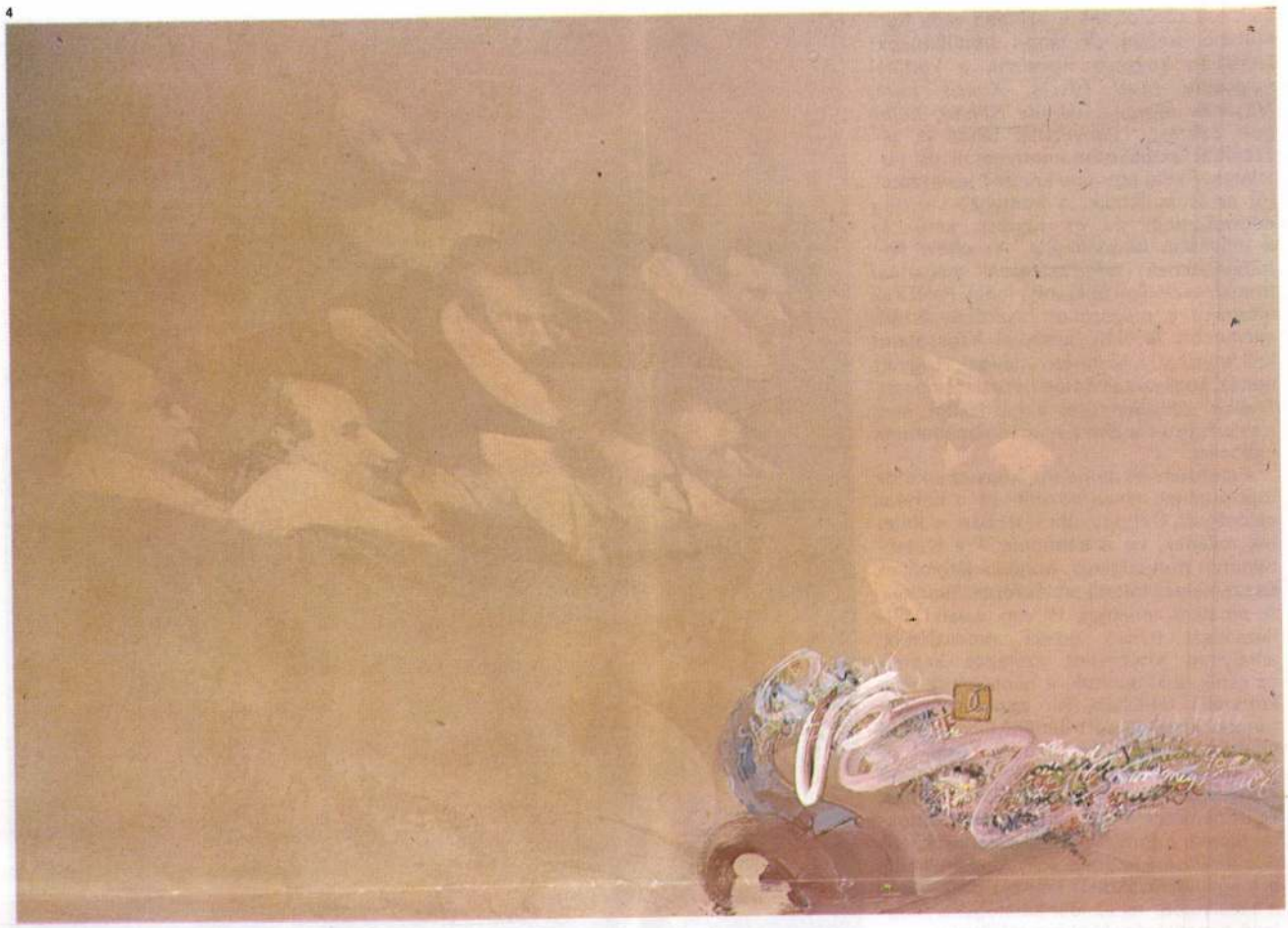

Félreértés azért ne essék: a művészetet nem tekintem sportversenynek, ahol naponta újabb eredményeket kell produkálni. (Igaz, üdülő- vagy elfekvőhelynek sem tekinteném.) Már az is egyfajta etikai, művészi tartásról árulkodik, ha valaki frissen, tisztán tudja tartani művészi eszközrendszerét, vagyis tartja a színvonalát, bár továbbra is a megszokott témákat „ragozza". Nos, ebben az értelemben érdemes megemlíteni *Kontraszty László* zenei érzékenységű nonfiguráció-ját vagy *Barabás Márton* és *Nádler Tibor* szellemes képtárgy-variációit. Aztán itt kell szólnom *Németh József* nagyvonalú életképeiről és *Kovács László* anyagszerű, átgondolt kompozíciójáról, nem is szólva *Pataki Ferenc* nagylélegzetű és ízes színjárású „nemzedéki" tisztelgéséről.

5

1 Dienes Gábor: Csatakép,
vegyes technika, farost, 70x160 cm 1984
2 Jovián György: Hommage à Vincent,
vegyes technika, farost, 140x120 cm, 1981–83
3 Kéri László: Zsonglőrök,
olaj, tempera, vászon, 110x110 cm, 1985
4 Kiss Zoltán László: Változat,
akril, tempera, farost, 113x164 cm, 1985
5 Váli Dezső: Kő és jel,
olaj, farost, 120x120 cm, 1985

zajlanak körülöttünk a nyíltabb vagy burkoltabb emberi és tárgyi konfliktusok: általában kevesen figyelnek a kortársi valóságra *(Kéri László, Kocsis Imre, Hegedűs Morgan, Várady Róbert, Zombori László)*. Hiányoznak tehát az újszerűbb, aktuálisabb motívumok és tartalmak. Pedig egy-egy korszak festészetéről az is árulkodik: a környező valóság adottságaiból mi és hogyan kerül át a művészet birodalmába. Az efféle felfedezéseknek természetesen megannyi formai, esztétikai buktatója lehet. Felül kell vizsgálni a megszokott eszközrendszert, elevenebb érzelmi, szellemi kapcsolatot kell létesíteni a környező világgal. Hogy ez nehéz, kockázatos dolog? Persze hogy az. Enélkül azonban sem a gazdasági, sem a művészeti életben nemigen remélhetünk változást.

Ezzel nem azt mondom, hogy az alkotók többségének nincs véleménye a kortársi valóságról. Dehogy nincs. Abban is ítéletek rejlenek, ha a képfelületekre léptennyomon nosztalgikus, ironikus látomások és személyes töltetű emlékképek kerülnek. A mostani tárlatnak is van valami félhomállyal telített érzéki atmoszférája, amelyben kitüntetett szerepet kapnak az esték, a kábulatok, a búcsúzások és a kulturális reflexiók. Mi tagadás: ilyenformán kissé fáradt, belterjes hangulatot árasztanak a kiállítótermek. Annál is inkább, mivel a többszörösen felmondott emlékképek szemmel láthatóan fakulnak. És itt nemcsak a tematikákra, motívumokra, hanem a formák, a kifejezési eszközök elszürkülésére is gondolok. Aki kételkedik e megállapításokban, lapozza csak végig a tavalyelőtti és az idei katalógust. Meglepő hasonlóságokkal fog találkozni.

3

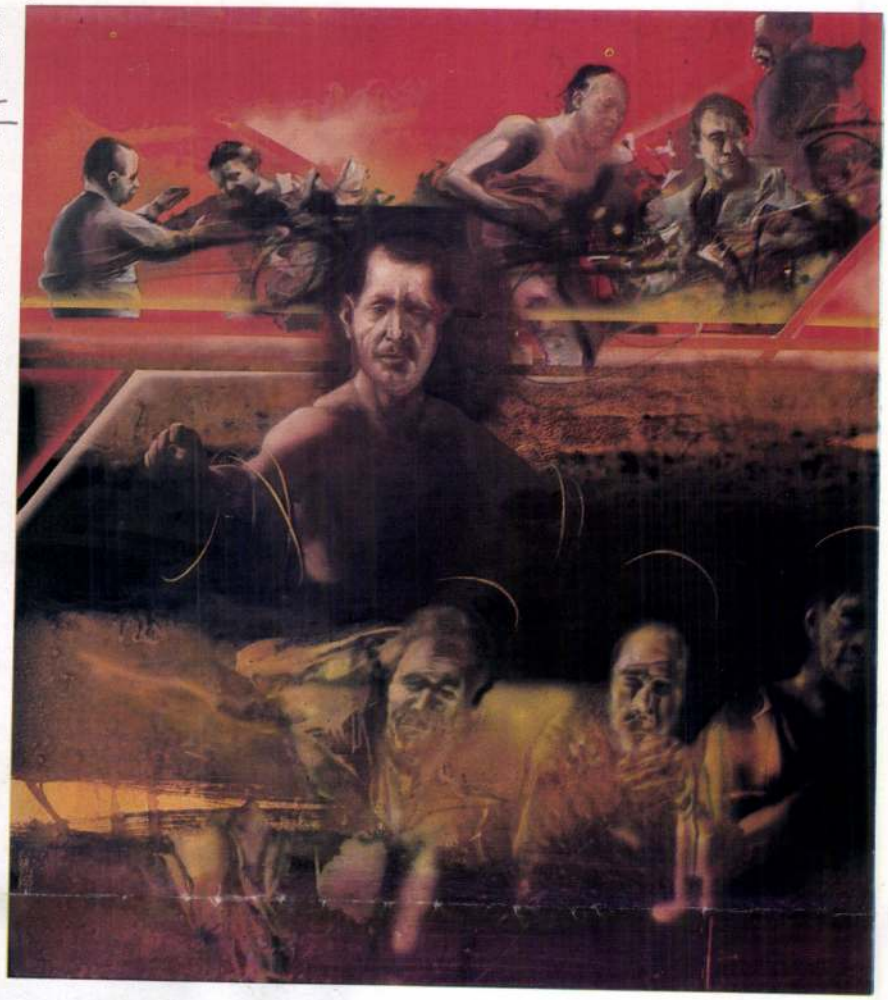

2

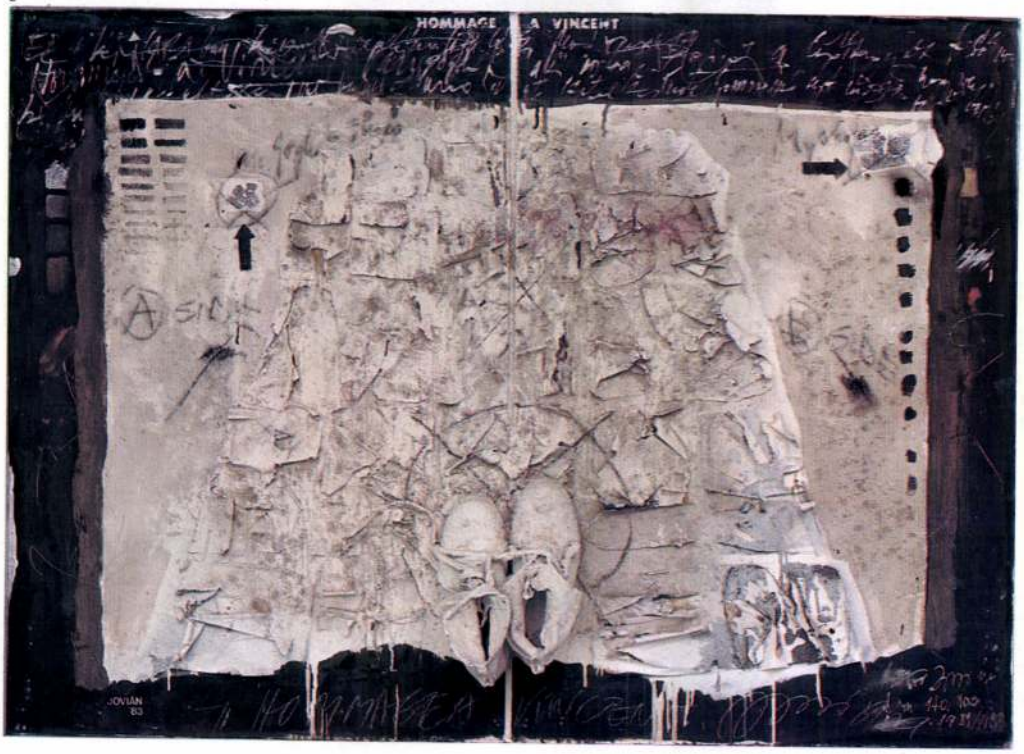

9

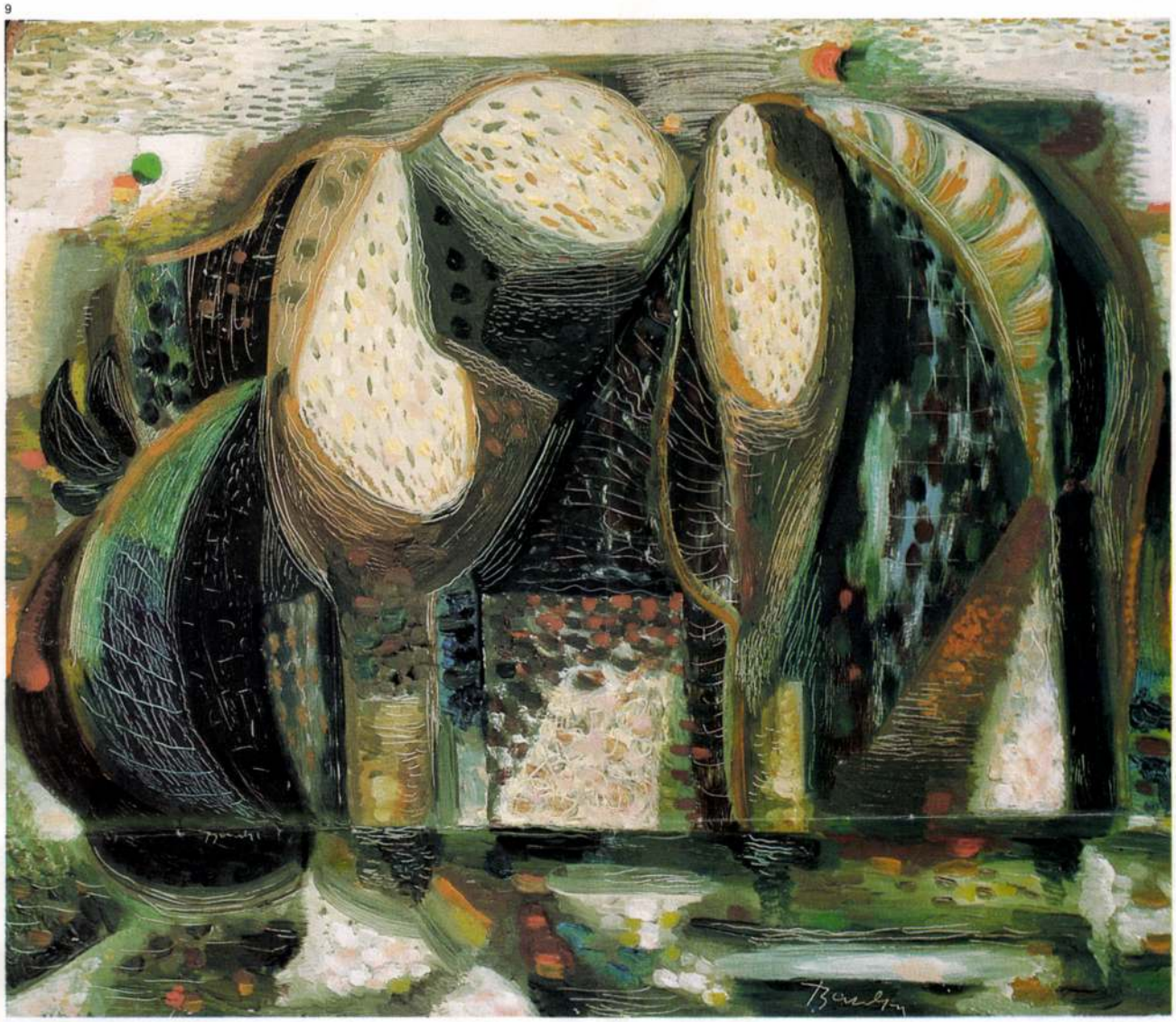

gálás, a korszerű tartalmak és a megmutatásukhoz szükséges eszközök állandó keresése jellemezte. Sohasem szakította el a tapasztalati világhoz kötő fonalat, a természet pedig a formagazdagítás alanyait adta tájak, növények, emberek, épületek formájában. Nem lett rabjává a természetnek, és nem olvasott ki belőle misztikus jeleket, ugyanakkor képeiben el sem szegényítette élményeit. A világ kézzel és szellemmel megtapasztalható része és az a szándék, hogy élményének és képzeletének ériebb megjelenést adjon, egyaránt foglalkoztatta. Az utat a tapasztalati világból az élmények lényeget kiemelő megfogalmazásáig egész pályája során újra és újra következetesen végigjárta. A kiindulásul szolgáló és a műben megjelenő világ szintézisét nála semmi sem akadályozta.

Motívumait úgy válogatta és használta föl, hogy a kép munkálatai közben formáikat, tónusaikat, színeiket egységes szövetté alakította, beépítette őket a kép önálló formarendszerébe. Szándékának lényege nem az életbeli formák megváltoztatása, hanem a valóság képalakzatokhoz való következetes igazítása volt. Szemlélt, válogatott, megtisztított, átlényegített – ezek lehettek munkájának állomásai. Általuk többről szólt a művész, mint amit megmutattak. Azt a reményét válthatta át művé, mely szerint ha a képben rend, harmónia uralkodik, ha az élet szövevényét teszi áttekinthetőbbé, úgy remélhető, hogy szemlélőjében is az érzések és gondolatok harmóniája fog kialakulni.

Az 1900-ban született Bene Géza korán lezárult életművére visszatekintve valószínűleg maga is elmondhatta ovina Braque szavait: „Ami engem illet, a lehető leglelkiismeretesebben festem a valóságot. A valóság számomra a dolgoknak minden előzetes tudatos terv nélküli látása, a dolgok sorsszerű létezésének megismertetése... Annak örülök, ha a nézőfestményem előtt megállva nem tudja szavakban kifejezni, amit érez. A lényeg az – ismétlem –, hogy a közönséget a lélek nyelvén vezessük el a művészethez."

Heitler László

Fakuló emlékképek

A II. Szegedi Táblakép-festészeti Biennáléról

Dienes Gábor fm Művészet 1985/11,12/42-46.old

1 Vásárhelyi

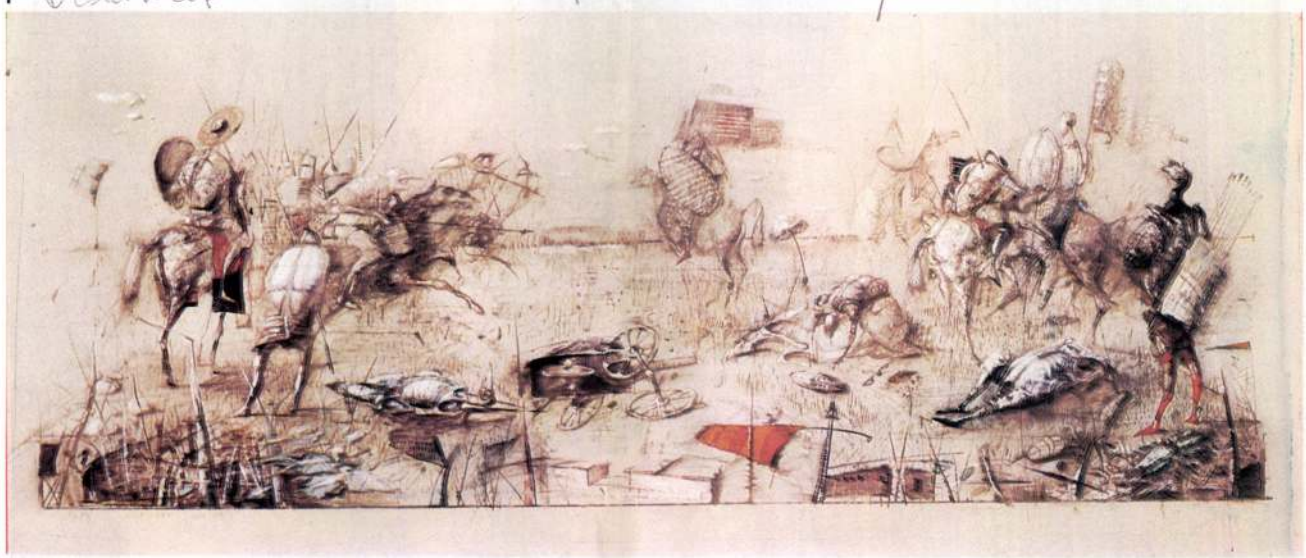

Harsány, közhelyszerű plakát reklámozta az I. Szegedi Táblakép-festészeti Biennálét. De hol van már a tavalyelőtti nyár! A mostani plakát már egészen ízléses, ha nem tartozik is a reklámgrafika csúcsteljesítményei közé. Sebaj, ne legyünk telhetetlenek! Örüljünk a kisebbfajta előrelépéseknek is. Örüljünk például, hogy az idén keményebb, határozottabb volt a zsűrizés. Míg az induló rendezvénynél mintegy kétszáz alkotás került a falakra, addig az idei műtárgyállomány csak százhetven körül mozog. Aztán vegyük a katalógust. Ez is frissebb, levegősebb, áttekinthetőbb, mint a korábbi kiadvány. És mégis: a II. festészeti biennálé művészi színvonala jóformán ugyanaz, mint a startoló bemutatóé. Itt is a középszerű, önismétlő vagy rutinos műveké a vezérszólam.

A Televízió Stúdió hetilapja egyébként már időben beharangozta: senki se várjon csodákat ettől a kiállítástól. Mert a szegedi seregszemle korántsem tud hiteles, átfogó keresztmetszetet adni festészetünk valódi erőviszonyairól. Már csak azért sem, mert a jelentősebb alkotók közül feltűnően sokan hiányoznak. Távol maradt *Barcsay Jenő, Bálint Endre, Gyarmathy Tihamér, Kokas Ignác, Szabó Lajos, Deim Pál* és *Keserű Ilona*. És ez egy indulófélben lévő szakmai tárlatnál elgondolkodtató. A hiányzások okait persze felesleges találgatni. Azon viszont érdemes eltűnődni, hogy így előbb-utóbb kétségessé válik e rendezvény funkciója, létjogosultsága. Ha ugyanis a szegedi felvonulás többé-kevésbé csak az országos képzőművészeti kiállítások átlagos összképét tudja ismételgetni, akkor jogosan megkérdezhetjük: mi végre csináljuk az egészet?

Más kérdés, hogy minderről azért nemcsak a távolmaradók tehetnek. Az előző alkalommal például jóval kisebb volt a hiánylista, mégsem tudtunk felhőtlenül lelkendezni a rendezvény színvonaláról. Csínján kell tehát bánnunk a feltevésekkel. Egy-egy rendezvény milyenségét számos tényező befolyásolja. Itt vannak mondjuk a pályakezdők, a fiatal alkotók. Amennyiben ez a generáció jobbára csak az előttük járó művészek formai, tematikai eszköztárára hagyatkozik, s alig tesz hozzá valamit az elődök világképéhez, akkor máris egy sajátságos helyzet keletkezik. Elmosódnak a különbségek a nemzedékek, a korosztályok között, ami egyféle monotóniát kölcsönöz a kiállításoknak. A szegedi tárlaton is megfigyelhető ez a jelenség. Még akkor is, ha egészében véve változatosnak látszik az összkép. Hisz éppúgy jelen vannak a realista vagy a konstruktivista szemlélet képviselői, mint a szürrealisták, a lírai absztraktok vagy a hiperrealisták, nem beszélve jó néhány vegyes, átmeneti megoldású produkcióról. A kiállítást rendező *Aszalós Endre* többnyire szerencsés, tanulságos összhangot teremtett a kiállítás képei között. Egymás mellé helyezte az azonos szellemiségű műveket, majd az érintkező vagy hasonló tendenciákat: ezzel egészséges orientációs lehetőséget biztosított a látogatóknak. Megmutatta, hogy az analógiás láttatással a művészi minőséget és az esztétikai erőtlenséget is ki lehet fejezni. Kár, hogy a meghatározó földszinti terem kialakításánál már bátortalanabbnak bizonyult. Egy az egyben elfogadta a díjazott alkotók névsorát, s eszerint népesítette be az indító helyiséget. Pedig véleményem szerint *Földi Péter, Nagy B. István* vagy *Tölg Molnár Zoltán* mostani produkcióinak nemigen van köze a kiállítás élvonalához.

Mint ahogy a biennálé megosztott elhelyezésével is gondjaim vannak. Elvégre a művek többsége, mintegy százhúsz alkotás a *Horváth Mihály Utcai Képtár*ban kapott szállást, a többi ötven munkát ellenben az *Ifjúsági Ház*ban láthattuk. Tudom: háromszintes épületbe lehetetlenség egy ekkora képösszeállítást bezsúfolni, ám azt is tapasztalom: a kisegítő intézménybe alig mennek át az érdeklődők. Nem mintha túlságosan messze volna. Csakhogy nyár van, meleg van, ráadásul kényelmesek is vagyunk. Hogy miként lehetne megszüntetni e felemás helyzetet? Ezúttal sem tudok okosabbat mondani, mint tavalyelőtt. Tovább kellene szűkíteni a keretet: még inkább a minőségre koncentrálni. Mert ezen a tárlaton is szép számmal akadnak egészen gyenge darabok (*Drégely László, id. Gajzágó Sándor, Gerő Kázmér, Szüts Miklós, Szurcsik János* stb. munkái). Egyszóval: valóságos szakmai rangot kellene adnunk a biennálékon való részvételnek.

Azt viszont tudomásul kell vennünk: az alkotók többsége továbbra is egyfajta szelíd, meditálgató, esztétizáló és érzelmeskedő magatartást képvisel. Hiába

Dienes Gábor 1988

1988. december 3., szombat Népnaplódó

Festészet a nem létező középosztálynak

Dienes Gábor kiállítása a Vigadó Galériában

Paradicsomkert (1987)

Eltöprengtem a szép, drága és pult alól kapható katalógusbevezető egyik mondatán. „Nem lehetetlen, hogy Dienes Gábor a Német Szövetségi Köztársaságban ismertebb és elismertebb, mint itthon." El kellett ezen töprengenem, mert emlékeim ennél bonyolultabb történetről szólnak. Ez a középgenerációs művész ugyanis sosem volt mellőzött nálunk. A minden évi nagy Stúdió-kiállításokon, első szerepléseinek színterein a kritika azonnal fölfedezte, azonnal meg is dicsérte, azonnal ki is emelte mindenféle sommásan negatív véleménykosárból. A Képzőművészeti Főiskolán már akkor osztályt vezethetett, amikor nevéhez még odatapadt a „fiatal" múló dicsőségű jelzője. Művei — néhány garantált színvonalat produkáló kollégájának társaságában — állandó vendégek a budapesti Belváros legelegánsabb műkereskedelmi intézményében, a Qualitas Galériában. Mostani, *Vigadó galéria*beli kiállítását csak úgy lehetett megrendezni, hogy a tulajdonosok nagylelkűen néhány hétre „kikölcsönözték" a birtokukban lévő táblaképeket.

Nincs abban semmi kínos, ha leírom: Dienes a magyar műgyűjtőknek is kedvence. Annak a rétegnek, amelynek *még* van annyi pénze, hogy a legfontosabb tartós fogyasztási cikkeken felül is telik neki a boldogító „fölöslegesre" és *már* van annyi műveltsége, hogy azt ne csak szőrmébe és nemesfémbe fektesse. Szociológiailag ez jelentené a magyar középosztályt. Abból is azt a réteget, amelyik sok európai múzeum sok műkincsét látva, sok képesalbum sok ábráját nézegetve csiszolta ízlését és nem nagyon értette, hogy miért is akarják némely művészet-forradalmárok a múzeumokat fölrobbantani, a műtárgyakat megbecsteleníteni.

Hogy miért éppen rájuk hat ez a piktúra? A képekben megfogalmazott élet és a réteg élményéből fakadó konfliktus feltehetően összecseng. Dienes olyan világot fest, amely ezer szállal kötődik a múlt emlékeihez. Aki csak egyszer is látta furcsakalapos figuráit és csontsovány agárszerű ebeit, ragadozócsőrű madarait és áttetsző szárnyú rovarjait, az műveltségétől függően elősorolja a művészettörténet idevágó anyagát. De úgy sorolja föl, hogy tudja: ezek az idézetek nem ambicionálják az eredeti, a megidézett műtárgy rangját, presztízsét.

Csatajelenet? Sosem született volna meg Leonardo Anghiari ütközete nélkül. *Sárga galléros hölgy?* Óh, Greco, mennyire csodáltalak Toledóban! *Paradicsomkert?* Rudolf császár manieristái, rátok emlékezem. Ezek a képek nem öntelt és akarnok, hiú és fölfuvalkodott álműemlékek. Nem utánzatok, még kevésbé hamisítványok. Nem hiszik azt, hogy valaha is versenyre kelhetnek Leonardóval és Grecóval, a fantasztikum és az okkultizmus klasszikus mestereivel. Reflexiók csupán. Esszék. Vélemények. Bár Dienes farosttábláin a hosszú nyakú, nagy szemű, inas alakok fiziognómiájuk szerint Szász Endre műveinek unokatestvérei, de az eltagadhatatlan családi vonásokon túl műveltségben, finomságban egy világ választja el őket az idősebb rokontól. Egyikük az egyetemet is keveselli, másikuknak a szakközépiskola a tudás csúcsa. Egyikük sejti, hogy a dolgok bonyolultak és majdnem megtanulhatatlanok. Másikuk szerint akarattal, szorgalommal az ember éppen olyan jó képeket festhet, mint Hieronymus Bosch. (Talán a két magatartás közötti különbség is magyarázza, hogy Dienesnek miért az önbizalomhiányos Európában és Szásznak miért a végtelenül magabiztos Amerikában lett igazán sikere.)

Dienes ideális vásárlóréteg tehát a műveltekből és ízlésükre finnyásakból, az értékek megtartóiból és a művészetforradalomtól rettegőkből áll. Ösztönösen vonzódnak az arisztokratikus megoldásokhoz, de ezeket inkább szégyellik, semmint büszkék rá. A demokráciát nem lenézik, hanem félik. Attól félnek, hogy műveltségbeli kiváltságaik előbb-utóbb éppúgy amortizálódnak, mint tudásanyaguk, hogy fölöslegesen élték bele magukat az európai kultúra rejtelmeibe akkor, amikor a világ „közepe" áttevődött a Csendes-óceán mindkét partvonalára. Ez az elegáns és vásárlóerős „európéer" réteg éppolyan ironikus és dekadens, éppolyan önkritikus és félszeg, mint Dienes képein a festészeti értékek. Egymásra találásuk sorsszerű, kár is erre több szót vesztegetni.

Más kérdés, hogy miért írt *Mravik László* a katalógus-előszóban a művész nyugati elismertségéről és hazai mellőzöttségéről, akkor, amikor a tények ennek ellentmondani látszanak. Azért, mert a tények elfedik a lényeget. Nem emlékeim adatainak, a bevezetőnek van igaza. Ugyanis a magyar képzőművészeti élet *szerkezeti rendszerében* Dienes akkor is mellőzött, ha a kritika agyondédelgette, ha képeit vásárolják a gyűjtők, ha megkapja az obligát díjakat és kompozíciói közgyűjtemények raktáraiban várják a nyilvános szereplés lehetőségét. Valamennyi siker eltörpül ahhoz *a kudarchoz* képest, hogy a Dienes-képek megcélzott rétege igazából nem létezik, nem tétel, nem számít Magyarországon. Mennyiségi súlyában nincs jelen sem a társadalomban, sem ott, ahol az ízlést formálják.

Mennyiségileg két másik ízlést formáló erő működik. Egyrészt a pénztelen avantgárd közönségé, amely egyszerre rendelkezik az értelmiségi szolidaritás ideológiaképző erejével és az ellenkulturális nyilvánosság külföldi érdekképviseletével. Másrészt annak a konzervatív művészetnek a közönsége, amely Barabás Miklós reformkori jelentkezése óta, mint magyar átok, mint igénytelenséget szülő, visszahúzó erő ül a rohanni vágyó magyar képzőművészet hátán. Röviden: akinek van ízlése, annak nincs pénze, akinek van pénze, annak nincs ízlése itt. Dienes tehát nem kell sem azoknak, akik a szakíró-edzőkre sandítva a permanens művészetforradalomban érdekeltek, sem azoknak, akik a festménnyel mint lakberendezési tartozékkal kívánnak együtt élni.

Mennyi lehet az a szám, amely a két „sem" közé szorult? Körülbelül az a néhány műgyűjtő, akit magam is ismerek, körülbelül az a néhány művelt közhivatalnok, aki sohasem szerette a „csak" értelmiségi és „csak" kereskedelmi produkciókat, körülbelül az a műkritikusgárda, amely mielőtt kritikaírásra adta a fejét, tanult művészettörténetet is, és most a sivár, rossz minőségű jelenből éppúgy elvágyódik és nosztalgiázik az igazi históriai értékek után, mint a festmények szomorú hősei Leonardo és Greco, a rudolfinus manieristák és a mediterrán barokkok örökre elvesztett édene után.

Én például kedvelem Dienes művészetét, és ennek hangot is szoktam adni. De ez nem rétegvélemény, és ebből nem lehet megélni. Ehhez kellenek még nyugatnémet galériák is.

P. Szücs Julianna

Tandori Dezső:

MÁS HELY UTÁN MÁS

Szpéróm, Cicánk, itt már soha vissza nem
Tér, hogy te jössz, lesz bármi az évszak, és
Ki nem derül többé Oroszlán
Léte az épp-csak-amúgy-verébnek . . .!

Egyszerre mindent átalakít, nem is
Ekképp, tevőleg — mert mi? —, csak az s csak az.
Mi nem csak az, fordul: mi másra,
Rosszra; ez oly-mi, ahogy hiányod

Formáz alakra s fényre derű-szinű
Dél-jöttöt, ám benn, ott, hol a láb, a kéz
Moccan, mi távra, s mit, hogy érne,
Nincs az előbbi valók reménnyel

Áltatni bíró változata. S mi van,
Akkor? Ne kérdezd, hallom szinte szavát
Szárny-foghatatlan térnek, évnek;
Ível az ég, mely akár ha karnyi

Lenne, s minek több? Nem jön a Távozott,
S tűntén a kérdés szűnt elevenbe vág:
Nincs már, amid „fájt", és idéző
Jel csak a Semmi Se, innen és túl.

Jártál egyébütt. Hátha segít — is: így.
Itt vagy megint. Nem más, ami másfelé
Tárulni tud. Magad s a hely, mit
Megjelöl ennyi-csak annyi-múlta:

Tíz éve letelt, s még egy. Hogy a folytató
Vissz-összeség, még-megmaradott körök
Széthullni kész gyűrűje meddig
Képezi azt, ami lenni készen

Lennél — ki tudja. S mennyivel egyszerűbb
Két véglet ez: túl teljese-látszatú,
Mégis: vagy egy szó nélkül elvesz,
Vagy sose kinoz a fogyta. Ám — „Mi" . . .?

Ötven, jaj, ötven . . . Nincs hova vissza már
Döbbenni; itt, már: nincs hova. És amit
Hagytál, de vár, folytasd — csak „őket" —,
Ennyi vagy ennyi se, visszaszáll — rád.

Csajka Gábor Cyprian:

WAHLHEIM-ÉJI DAL

Minden hol ősz van már, és én
egy vagyok még; ezt megfestetted?
Milyen józanul fonnyad körém,
nagy, száratlan levél, a tested.

S még lennél, ha elköszönnék!
Az üveg párálló csíkját, ahogy
kellek, vaktában széttörölnéd.
S egy fa menne hirtelen ott.

Hiszen te régóta sírni sem engedsz;
mástól veszed meg. ‚Ág', össze-
törlek, nézlek és szagollak — legyünk
már túl. K e t t é a csontomon.

SIMOR ANDRÁS:

A legyőzött halál

Néhány hete meghalt Fayad Jamis kubai költő, festőművész, József Attila kiváló fordítója.

Utoljára ez év júniusában találkoztunk, Havannában. Tudtam, hogy gyógyíthatatlan betegségben szenved, és azt is tudtam, hogy ezzel ő is tisztában van. De csak első találkozásunkkor hoztuk szóba a betegséget, a második alkalommal már új, készülő verseskönyvének kéziratát mutatta meg, a Mexikói versek darabjait. „Ezeket a verseket az elmúlt másfél hónap alatt írtam" — mondta.

A Rimbaud, Apollinaire, César Vallejo költői hagyományát önálló lírává, tárgyias-tárgyilagos költészetté alakító Fayad Jamis, a kubai szabad vers mestere ezekben az új versekben a mexikói költői hagyományból, az ősi navatl költészet elemeiből építkezve teremtett új hangot. Kétszeresen is kötődött Mexikóhoz, ott született — édesanyja mexikói volt —, majd a közelmúltban egy évtizedig dolgozott Mexikóban, kubai diplomataként.

Megvalósítandó tervek tömegével tért haza. 1986-ban gyerekkorának városáról, egy kubai kisvárosról készülő, versekből, prózai írásokból, rajzokból és az egykori fényképeket fotómontázzsá varázsoló tablókból összeállított, majdnem kész könyve kéziratát „olvastuk végig" egy délután. Egy másik dossziéban Radnóti verseinek nyersfordításai sorakoztak. „Petőfi Apostolát néhány hónap alatt be tudnám fejezni" — mondta, előveve az első fejezetet, amelynek spanyol megformálásába már belekezdett. S a következő percben már a „kibérlett lelkiismeret"-ről beszélgettünk, ostoba izgalommal, mintha örökké élnénk, és ennél fontosabb dolgunk nem is volna.

Ez év nyarán Ladányiról, Garairól, a Tűz-tánc két halottjáról beszélgettünk. „Kár, hogy Ladányit nem ismertem személyesen, ő miért nem járt Kubában?" — kérdezte. Máig nem tudom, és most már sohasem fogom megtudni, hogy Ladányi ismerte-e vagy sem a Végigment a kávéház magányosai közt spanyol változatát, Fayad Jamis kiváló fordítását.

Nyugtalanító és felemás volt halottakról beszélgetni vele, a gyógyíthatatlan beteggel. De ő egyáltalán nem volt félszeg. „Az operáció halálos lenne" — mondta, aztán a következő pillanatban már arról beszélt, hogy szívesen kiegészítené új fordításokkal nagy sikerű József Attila-kötetét. Máig rejtély számomra, hogy ez a kötet azóta miért nem jelent meg új, magyar—kubai közös kiadásban, miért könyvritkaság Kubában, miért lehetett éveken át idehaza antikváriumban vásárolni, leértékelve. Az egyik legnagyobb latin-amerikai költő kiváló József Attila-fordításai hamarabb jelentek meg új kiadásban Spanyolországban, mint nálunk vagy Kubában.

„A Márciust is szívesen újrafordítanám" — mondta egyszer Fayad Jamis. Annak idején a „szívüket el nem érhetem" sort a győztes kubai forradalom költője így fordította: „szívük és szívem közt nem lesz párbeszéd." Szép volt ez a hűtlenség, benne viharzott a hatvanas évek elszánt, forradalmi Latin-Amerikája.

Nevetve mondta: „Ma is azt vallom, hogy szívük és szívem közt nem lesz párbeszéd, de értem József Attila fájdalmát is. A fordító legyen pontos, még akkor se írja bele magát a versbe, ha az ő igaza sem kisebb igazság a fordítandó költő igazánál."

A Március spanyol változata, Fayad Jamis fordítása már változatlan marad.

Nemrég, a Krónika a jövőnek című kubai irodalmi gyűjtemény könyvpremierje alkalmából elhangzott Fayad Jamis egyik verse. A szabadságról szól ez a vers, arról a szabadságról, amelyet a forradalom győzelme hozott meg Kubának, és amelyért „oda kell adni árnyékunkat is, és még akkor sem adtunk eleget." A verset Ladányi Mihály fordította.

A két halott mintha jelen lett volna. Mintha nem rendeztem volna sajtó alá nemrég Ladányi posztumusz verseit, mintha nem tudnám, hogy Havannában van egy lakás, amelyben az egyik dossziéban Radnóti versei, a másikban Az apostol fejezetei várják hiába, hogy spanyolul megszólaljanak.

Van múlt, amely nem hajlandó múlttá válni, él és munkál a jelenben, megszólal, beleszól dolgainkba. Figyeljünk rá, mit mond, mit üzen. S ha azt üzeni, hogy az emberi jövendőért „oda kell adni árnyékunkat is", ne rettenjünk meg ettől az üzenettől.

SZUNNYA

A Kerepesi temető jóval fiatalabb, mint a kolozsvári házsongárdi, amelyben az erdélyi magyar történelem nyugszik. Csak 1847-ben nyílt meg az akkori Pest peremén. Számunkra mégis páratlan, hiszen a szabadságharctól napjainkig ez „nemzeti dicsőségünk nagy temetője." Mondják, itt kellene tanítani a történelmet, legalábbis a szabadságharc vonatkozásában. Bár bizonyos tekintetben hézagos lenne 1848–49; Petőfi, az aradi tizenhárom, Széchenyi és még nagyon sokan hiányoznak a „Kerepesti regimentből". De a zászlóvivők közül legtöbb bevonult már ide.

Kossuth, a kormányzó a független magyar minisztériumból, Batthyány az elnök, Deák és Vetter jelen vannak. A híres tábornokok közül itt van Klapka és Görgey, Damjanichot és Lázárt asszonyaik képviselik; ezredparancsnokból bőven akad: Noszlopy, Szacsvay, Giron, Abancourt és a többiek.

Kossuth, Deák és Batthyány családjával különkülön nyugszik. A nemzet áldozatából egy-egy mauzóleumot emeltek poraik fölé. Mintha Strobl Alajos úgy építette volna a Kossuth-mauzóleumot, hogy köréje gyülekezhessenek a vörös sipkások. Deák Ferencnek, a haza bölcsének érdemeit is méltatta a nemzet. A kiegyezés nagy mesterét elítélte ugyan Kossuth, a történelem azonban kompromisszumát a progresszió alapjának minősítette. Batthyány, a vértanú, az aradiakkal és a többiekkel konokul hallgatnak. Gloriett-szerűen épített sírkamrája nem kel versenyre az előző kettőével. Külsejében is két ökölbe szorított kéz a Habsburg zsarnokság és bosszú ellen.

S a többiek? Az özvegyek, mint Damjanichné, Lázárné, a vérző szívű nagyasszonyok egyszerű sírkövei arról a bánatról szólnak, amely özveggyé tette őket. Ám Jókai, Pákh és sokan mások, akik szemben Vörösmartyval a kiegyezésben látták 48–49 rehabilitációját, megbocsátottak. A „békepárt" is idetért, hogy együtt legyenek az együtt indulók. És noha Petőfi családja itt van, a költő hiányzik. Ellenben Pákh Albert, akivel még Sopronban kötött barátságot, itt nyugszik. A temető szélén húzódik meg. Abban az évben született, amikor a költő, de a kiegyezést már nem várta meg, 1867-ben elpihent. Sírkövére vésett epigramma híven fejezi ki jellemét: „Szenvedt, s panasz helyett tréfával vágott, / De gúnyszavát megczáfolá szive, / S a fáklya, melyet mindelől vive, / Nem szórt tüzet, csupán világosságot."

Szunnyadó történelem. Nemzeti politika, megalkuvás nélküli helytállás, hősi

VAJDA GYÖRGY

MÚLT ÉS JÖVŐ KÖZÖTT

Leteszem a majdani ítélet előtti felelősség terhét. Nem méricskélek, egyensúlyozok; fél szemmel az utókorra pillantva. Talán emelkedettebbek lesznek a szavak, talán merészebbek, önteltebbek az összehasonlítások, mint illendő és helytálló. Okom van rá: személyes és közéleti.

Fontosnak, és ami ennél több, szükségesnek tartom Dienes Gábor művészetét. Önnön tehetsége belülről, a megromlott világ kívülről pecsételi nélkülözhetetlenné. Nem ítélkezem, nem vádaskodom. Senki nem jogosított fel erre. Csak emlékezem, mesélek, tűnődöm. Mint Dienes alkotásai. 1945. május elsején köszöntötte egykor Szép Ernő:

„Ó, te messzi szépséges jövendő.

...nem eshetik meg többé, nem ugyebár, hogy az elátkozott Baudelaire-nek nincs egyetlen centime-ja, nem vehet papirost, hogy a versét megírja...

...Az se, hogy Ferenczy István összezúzza kalapáccsal a szobrait, mert nem akad rendelője, pártfogója.

Se, hogy Barabás Miklós Bécsből elvándorol egy erdélyi nagyúrhoz, annak a feleségét, lányát pingálni, s az a nagyúr igás szekeret küld elébe, a botos ispánnal hálatja, s reggel, mikor a híres művész jelenti magát, kezet nem nyújt néki."

Nyugtassuk meg gyorsan az érzékeny lelkű egykori reménykedőt. Hát persze, hogy senki sem küld ma igás szekeret egy festő elébe. S különben is, hová tűntek a botos ispánok! Legfeljebb azt kell vég nélkül bizonygatnunk, hogy a művészet nem értelmetlen és felesleges fényűzés, hogy az alkotás feltételeit megteremteni nem érdem, erény vagy áldozat, hanem a nemzet és persze a világ legemberibb önzése.

Csakhogy lelkes, művészetmentő szónoklataink közben néha megfeledkezünk az elemi igazságokról. Arról az egyszerű és mély törvényről például, hogy a kultúra, az alkotás leghatékonyabb védelmezője maga a mű. A mű, amely megindít, felkavar, gondolkodóba ejt, vagy egyszerűen értékével, létezésével érvel. Ilyen kikerülhetetlen argumentációnak érzem Dienes Gábor eddigi életművét. Huszonöt

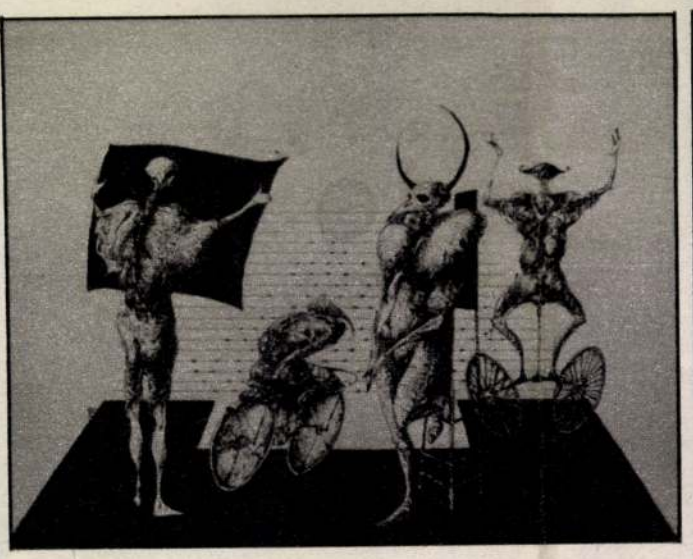

▲ Mutatványosok

Disseni Krisztus ▼

SOLTÉSZ ÉVA REPRODUKCIÓI

évesen – első kiállításán – szinte kész festői programmal lépett színre. Azóta is ámulunk fölényes mesterségbeli tudásán, tévedhetetlen ízlésén, biztonságán, külön világán. S persze egy lélegzetre mindjárt „bemérni", „elhelyezni" is akartuk. De a felületes szemlélő számára kitárulkozóan őszintének, megszólítóan nyitottnak pillantható képek, rajzok, ellenálltak minden osztályozásnak, csoportosításnak. Pedig – természetesen – nem előzmény nélkül valóak. A művész beszél meghatározó élményekről, a trecentótól Giacomettiig. Éppen ő, Giacometti beszélt arról az érzéséről, hogy az élőlényeket mindig végtelenül törékenyeknek látta, mintha állandó erőfeszítésre lenne szükségük ahhoz, hogy állva maradjanak. Dienes Gábor tünékenyen örök érvényű hús-vér álomfigurái, ezek a félig kész egészek, mintha ugyanezt az érzést jelenítenék meg. Van, aki manierisztikusnak, mások expresszionistának nevezik művészetét. Nem alaptalanul. Hiszen a reneszánsz válságából kinövő, ezt a bomlást felfedező, bemutató és ezzel egyben elmélyítő manierizmus, vagy az alkotó belső viharát drámaian kivetítő expresszionizmus jegyei fellelhetők képein. De valami más is. Az egység, a harmónia, az aranykor keresésének reneszánsz vágya. A művész heroikusan személyes üzenete a tömegtermelés korában. „Rettenetes nagy vágy él bennem a tisztaság iránt" – buggyan ki belőle egy beszélgetésben.

Egy kritikusa cselekmény nélkülinek nevezte munkáit. Én egészen másként látom. Dienes mesemondó. Történetei, álmai, vágyai, kitalációi a múlt és a jövő között találkoznak velünk. A pre és a post festője. Vajon nem történelem előttiek-e tájai, lényei, alakjai? S vajon nem a halál utánról – erről a furcsa, felfoghatatlan visszatükröződésünkről – hoznak hírt szinte valamennyien?

Post equitem sedet atra cura. Igen, a lovas, Dienes lovasai mögött mindig ott ül a sötét gond. Távozó és tűnődve várakozó alakjai, portréfantáziái mintha szolgálatot teljesítenének lét és elmúlás, anyagelvűség és a megismerhetőségen túli világ között. Elemeire bontja a mesét, hogy azután – de már a mi segítségünkkel – újra egységet teremthessen.

Az a bizonyos „elátkozott" Baudelaire írta az 1846-os párizsi Salon ürügyén: „A kolorista oly módon rajzol, mint a természet: alakjai természetesen bontakoznak ki a színes tömegek harmonikus küzdelméből. A rajzoló filozófus...

A kolorista: epikus költő."

Dienesnél ritka mesterségbeli adományként él együtt festő és rajzoló. Talán mert mesélve is a lényeget kutatja. A tegnap tanulságaiból legalább szellemi holnapot épít.

Mit is remélt a jövőtől több mint negyven éve Szép Ernő? Folytassuk az idézetet. Minek nem szabadna megesnie?

„Hogy zseniális költőknek kölcsön kell kéregetni; operett- meg tánczeneiparosok milliomosok lesznek, örökszép vonósnégyesek szerzői meg kifordított öltönyben, foszló ingben járnak...

...Bátor, új tudósokat futóbolondoknak nézzenek, újító iparművészt, országosan hasznos gyáralapítót, egyéniségeket, nagyszerű embereket pusztulni engedjenek, öngyilkosságba kergessenek.

Növénynek szabad nőni, virágnak virítani, madárnak muzsikálni, lepkének lebegni, embernek eszmélni szabad, nevelődni, érteni, gyönyörködni, átszellemülni, a teremtés tanítványának, segédjének lenni. Elérni abba a nagyvilágnál nagyobb, mélyebb, szélesebb, magasabb világba, mely véghetetlenül szebbé, becsesebbé, kedvesebbé teszi az életet."

És – ezt már én teszem hozzá – ha nem is érhetünk el ebbe a tökéletesnek álmodott „másik" világba, aligha tehetünk mást, mint siratjuk elvesztését, hirdetjük eljövetelét. Őszintén remélem, ez a kiállítás, dr. Rácz István értő rendezésében erről beszél önöknek. Dienes Gábor ugyanis hitetlen és idealista egyszerre. Rájött – mondja magáról –, hogy nem tudja megváltani a világot. S mégis, mindennap, minden ecset- vagy ceruzavonással kísérletet tesz erre a lehetetlenségre.

Elhangzott Dienes Gábor Munkácsy-díjas festőművész kiállításának megnyitásán, a Vigadó Galériában, 1988. november 18-án. A kiállítás anyagát később mutatjuk be.

VADAS JÓZSEF: DIENES GÁBOR **Képzőművészet**

Ábrándozás az élet sava-borsa

Dienes Gábor először csak feltűnést keltett képeivel, aztán már figyelni kezdtünk rá. Most eseményszámba menő kiállítást rendezett az elmúlt években festett képeiből a *Csók István Galériá*ban.

Mi a titka az eseménynek?

Először is Dienes önállóságát említem. Nagy dolog ez, hiszen művészeink egyik része jobbra kacsint, a másik balra. És már ez is eredmény. Az egy kaptafára készülő képek seregszemléi után örülnünk kell annak, hogy ma már nincsenek stílustabuk. Konstruktivizmus, pop art, expresszionizmus, szürrealizmus — minden irányzat jelen van a kiállításokon. Nem az igazodást bántom, történelmi szerepe van. Azaz: volt. Mert Nagy Gábor vagy most Dienes Gábor képei azt mutatják: nem lehetetlenség a huszadik század utolsó harmadában sem jó táblaképet festeni, pusztán nagyon nehéz. Hangsúlyozzuk tehát még egyszer: Dienes Gábor képei úgy szólnak a mai emberről és világáról, hogy nincs közük a mai stílusokhoz: a hiperrealizmushoz vagy a koncept art-hoz. Ha már szellemi rokonait keressük, leginkább a századvég-századelő romantikus festőit említhetjük. Tüskés végtagú és hiper-érzékenységű, izgő-mozgó emberek jelennek meg jobbára mellképeket és egykétfigurás jeleneteket ábrázoló képein.

Nem kisebb erénye az arányérzék. Romantikus művésznek mindig szüksége van rá, ha csak nem akar szégyenletesen alulmaradni a bizarr látomásaival folytatott küzdelemben. Mondhatnám: ez a puritanizmus ma kortünet, amikor a művészet igyekszik minden, csak nem művészet lenni. (Inkább vállalja a dokumentálás, a politikai véleményt-nyilvánítás vagy a kóklerség szerepét.) Csakhogy Dienes arányérzéke a művészet hagyományos eszközeinek érvényesülését szolgálja. Olyan időszakban vonja ki csábos süteményeiből a cukrot, amikor keserű ételeket szolgál fel nekünk a világ. Tündérországi lényei se nem szépek, se nem riasztók, és maga a tündérek országa is egyhangú tengerparti tájra emlékeztet. Nincsenek lélegzetelállító partfalak és szívet megdobogtató hullámok. Még színek se nagyon. Az egyik kép piros, a másik kék, a harmadik sárga, a negyedik zöld, de úgy, hogy mindegyikre azt is mondhatom: szürke.

És, persze, a gesztusok is megmegtörnek. A mosolyban mindig ott vibrál egy kis vigyor, a szem lesütve, de a szűzies pillantásba kacérság vegyül. A kacér képzeletet pedig a ráncos arc hervasztja le. Dienes Gábor hősei — még ez a szó sem jó, inkább *alanyai*ról beszélhetünk — táncolni szeretnének. De közben olyan mozdulatokkal kísérleteznek, mintha kificamodott volna a bokájuk. Szeretetre vágynak, ám csontváz-kezüktől ránézésre is borsódzni kezd a hátunk.

Legrokonszenvesebb vonásának az őszinteségét érzem. A festő be meri vallani, hogy ábrándozó lélek. Holott tudja: a mi időnk nem kedvez a romantikus ábrándoknak. Vallomása manifesztálódik a vásznon, minden megnyilvánulásában érezhető. Illúziókat fest — ezt nem én fogom rá, hanem a műveiből olvasom ki. Képeiből, amelyek szinte kivétel nélkül mindig egy-egy táblára rajzszöggel felerősített *másik* képet ábrázolnak. Kép a képben... Minek ez a játék? — kérdezhetik. Csakhogy funkciójuk van. Első ránézésre, mindjárt a kompozícióban azt a szellemet érzékeltetik, amelyik egyetlen vonalat sem hagy magára. Tévedés ne essék: Dienes Gábor tud rajzolni, hogyne tudna, fiatal kora ellenére főiskolai tanár. Épp ezért bizonytalan. Tisztában van ugyanis a rajz korlátaival. Hogy nem mutatja meg: milyen helyzetben volt ugyanaz a kéz két perccel korábban. Dienes ráadásul azt is tudja: egyetlen ember sem tévedhetetlen. A művész sem. Becsületesebb dolognak tartja tehát, ha a vitatható végeredmény helyett a közönség elé tárja gondolatait, amelyek a kép készítése közben foglalkoztatták.

Az eredmény? Elgondolkodtatóan izgalmas piktúra, amely feldolgozásra váró összehasonlításokat kínál. Mindenekelőtt a magyar grafikának *Szemethy Imre, Banga Ferenc, Kovács Tamás* nevével jellemezhető ágával, másrészt az olvasfajta prózával, amilyent például *Esterházy Péter* művel. A maga módján mindegyik bizarr világ. De mind — a szó szoros értelmében — ezernyi szállal kötődik az élet apró realitásaihoz. A földhözragadt valósághoz. Lehet, hogy még ábrándozni sem tudunk — ábrándosan?

Élet és Irodalom, Bp. 1979.szept.8.
XXIII. évf. 36. sz.12. lap.

lyet újságokban — főként az ESben — megjelent riportjaiból, tárcáiból, évfordulós megemlékezéseiből és kritikáiból állított össze.) Egy rosszul fordított filmcímen bosszankodva mondja: *„Akik kitalálták, nem tudtak sok mindenféle szó között kiigazodni. Annyi van, mindegyiket máskor kell használni, nagy ravaszság ez az egész."*

Újságba eszerint az írjon (jól), aki eligazodik a szavak között. Aki — mielőtt egy sort is gépbe üt — magától vagy mástól tudja, hogyan kell részint kicselezni, részint az ügy érdekében felhasználni a szavak és a mozdulatok ármányos ravaszságait. Magyarán: aki az adott tárgyban mesterfokon képes kifejezni azt, amit akar. Ha ez nem sikerül neki, akkor nem értik. Legalábbis nem az ő szavából értik meg mondanivalóját. Hanem a jobbik esetben kikövetkeztetik, a rosszabbikban pedig félreértik. Méghozzá akár anélkül, hogy olvasóját szándékosan félrevezetné.

S hogy mindezen a ravaszságon felül *még* milyen vesződséges és nehéz ez az egész, arra *Galsai Pongrác* hetedik kötetéből, az „elegyes alagyákat", vegyes darabokat tartalmazó *An-tan-ténusz*ból jött elő — kapóra — a másik szemléletes példa. Itt egy tehetséges, ám igénytelenül hőzöngő novellistát int — atyailag dohogva: *„... követ törni mindig egyszerűbb volt, mint novellát írni. S főként selejtmentesebb."* Tamás és Galsai több mint két évtizede gyakorolják a selejtmentes (újság)írás fortélyait. Képzelhető hát, hogy milyen kényesen válogattak saját sokéves sajtótermésükben. (Galsai egyébként tárcákat, útijegyzeteket, apróbb emlékezéseket, humoreszkeket, irodalmi anekdotákat és karcolatokat s ter[illegible] naplófoléket; n[illegible] zongató élet-ha[illegible]

messég és szerénykedés nélkül (de az önmutogatástól is mentesen) újságba-íróként kevesedmagukkal vállalják a személyiségüket. Galsai — finoman érzékelve, hogy neki „történelmileg" ez áll jól — hangsúlyozottabban használja az egyes szám első személyt. Több könnyed anekdotája csak azért érdekes, mert — sokszor főszereplőként, néha szekundánsként — ő van a valóságos vagy a kitalált esemény centrumában.

Tamás István kevésbé énközpontú. Ő viszont — akár példaképe, Mikszáth — azt mesterkedte ki csalafintán és csalhatatlanul, hogy miként kell úgy meghúzódnia a háttérben, hogy onnét mindenekelőtt az ő hangja hallatsszék hogy a történt dolgok az ő félreismerhetetlen szemlélete szerint rendeződjenek el, hogy elképzeléseinkben az ő egyéni véleménye érvényesüljön.

Az is közös szokásuk, hogy egy-két jelzővel, váratlan közbevetéssel, távoli képzettársítással és hasonlattal „feldobják" — hagyományosabban mondva általánosítják, jó értelemben emelik irodalmivá — szövegüket. Tamás Istvántól tanultam azt, hogy a közhely *sudár*, hogy a szenvedés *méretre szabott* lehet. Ő mutatott rá, hogy „mecsoda" a különbség az *avatott* és az *értő* között, hogy az állomások körül a világ *elmávosodik*, s hogy *Jókai akkor is jó, ha rossz*. Esetleges majdani alkotó elorzás céljából tőle jegyeztem fel a következő ínyencségeket, kedvesen és mégis mélyen (kor) jellemző bon mot-kat: „Ki lop manapság éjjel? Inkább nappaliőr kellene." Vagy: „Nagy baj, ha akkor jövünk rá, hogy az értékek veszendők, amikor veszendőben vannak."

Galsai pedig (az *Öltözőtükör*, az *Egy hipochonder emlékiratai*, s a *12 + 1 fő* üdvös megjegyzendői nellé) most olyan újabb telitalá[illegible]

kent, közhöz- és közbeszólóként ne vegyen erőt rajtuk sem a permanens piszkálódás ingere, sem a fölháborodás terméketlen állapota, sem pedig a cinikusok kényszere, akik — mindenre egyformán legyintve — a széljárások szerint beszélnek vagy alkalmazkodnak.

Galsai humora egy kicsit feltűnőbb, viccelődőbb, poentírozottabb, mint pályatársáé. Mint egykori (és reménybeli) színházi ember, ő sokra becsüli a helyzetkomikumot is, az emberi (irodalmi, színházi, családi, házastársi, betegtársi és polgártársi) szituációkban.

Tamás István, aki hetilapnál dolgozó kollégájánál az életből valószínűleg többet látott politikai napilapnál eltöltött két évtizede alatt, *nem csinálja* ennyire a humort. Inkább felszínre hozza az életből, de ha már fölfedezte a mindennapokban, akkor könyörtelenül ki is aknázza.

Humorukról még azt is feljegyezném, hogy Tamásé politikusabb, Galsaié viszont filozófikus árnyalatú.

Találtam — végül — pár érdektelenebb írásukat is a kötetekben. Galsainál fura módon főként az egy-két oldalas glosszák nem csillognak. (Ezeket annak idején is túlírta, s most sem vette észre, hogy átdolgozatlanul nem állják meg a helyüket.) Tamásnál néhány összecsapott kritika és a zárófejezet késztetett fejrázásra. Ifjúkori társalgási színdarabtöredékének átmentése sem túl szerencsés ötlet.

Befejezésül hadd feleljek egy önként adódó kérdés(em)re is. Vajon *sok* írói képességű újságírótól, újságírói tehetségű írótól lehetne közreadni hazánkban efféle köteteket? Válaszom egyszerű: nem! De akiktől igen, azok a kevesek megérdemelnék. Talán még jobban is mint sok (közepes, szürke és unalmas) író-író vagy költő-

DIENES GÁBOR

Képzelt portrék

Dienes Gábor műveiről

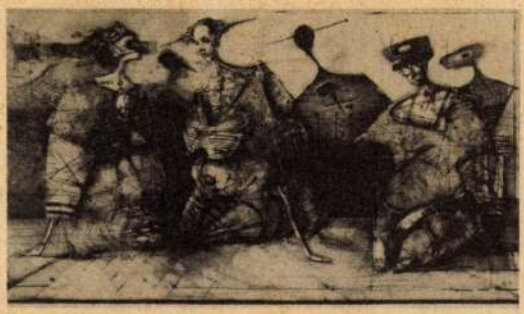

„E kor sajátosságát abban láthatjuk, hogy a művész szubjektivitása az anyag és alkotás felett áll, immár nem uralkodnak rajta a tartalom és a forma magában eleve meghatározott körének adott feltételei, hanem mind a tartalom, mind az alakításmód teljesen e szubjektivitás erejétől és választásától függ." (Hegel)

Ez a majdnem 200 éves gondolat napjainkban is érvényes. „Mit tehet most már a művész... a művészet imaginárius világában önmagát és igazságát kereső, választani képes és választani bátor ember?" – tette fel a kérdést Hegyi Loránd a Mozgó Világ februári számában. Hozzáfűzve: „Súlyos kérdés, a legsúlyosabbak egyike, amire csak mélységesen szubjektív válasz adható – ha egyáltalán adható." Nos, véleményem szerint az egyik lehetséges vá-

Mozgó Világ 1982/1

sok kezelésére. Az utóbbiak viselkedése pedig gyakran rendkívül súlyos pszichikai terhet ró a saját gondjaiba elmerült, esetleg öngyilkossági kísérlet után beszállított, amúgy is pattanásig feszült idegállapotban levő, krízises betegekre. Ne féljünk nyíltan kimondani: a behozott részeg hány, gyakran tócsákból vagy kanálisokból szállítják be hozzánk, ha utcai vagy kocsmai verekedésből kerül be, csupa vér, szóval már önmagában is ijesztő látványt nyújt. A tetejébe igen gyakran támadó, agresszív, kötekedő, ordítozik, hogy a még ennél is gusztustalanabb részletekről ne is beszéljek. És eközben – éppen mert tudatzavart állapotban van – nem nagyon van tekintettel a vele egy szobában fekvő betegekre. Holott ez nem mindig veszélytelen, nemcsak beteg emberekre, hanem még egészségesekre is. Egyetlen ténnyel illusztrálom ezt: a részegekkel foglalkozó ápolók fizetésük mellett veszélyességi pótlékot is kapnak – a betegek, akik mellé a veszélyeztető részegeket befektetik, egyedül azzal védekezhetnek esetleges támadásaikkal szemben, hogy segítségért kiáltanak.

Könczöl Csaba

folytatás a 2. oldalról

vagy meg sem említették őket, vagy elmarasztaló, ajkbiggyesztő szövegek jelentek csak meg róluk. Idehaza viszont az egyik napilap „hatalmas siker"-ről adott hírt. Kár! Nagyon gyakran tapasztalok hasonlót. Kár, mert egyáltalán nem biztos, hogy a sikertelenség a fellépő művész hibája, s lehet, sokkal érdekesebb lenne ilyen esetben arról írni, hogy milyen *más* a kinti közeg, és hogy milyen változások történtek a nyugati kulturális életben, közvéleményben; hogy ma már nem azok aratnak kint sikereket, akik tegnap vagy tegnapelőtt. Vagy csak: történetesen nem éppen azok, akik Magyarországon....

Ezzel a mondattal értem el mondandóm lényegéhez. Tudniillik bennünket, kint igaz szívvel a „magyar ügy"-ért dolgozó, ilyen vagy olyan „mindeneseket", akik másodhazánk politikai, gazdasági és kulturális helyzetét, történeti múltját és lakosainak gondolkodásmódját legalább annyira ismerjük, mint a saját hazánkéit, mi egyre jobban bosszankodunk azon, hogy noha a hivatalos magyar szervek a más országokkal kötött kulturális megállapodásaikat általunk valósítják meg, nem veszik figyelembe a véleményünket arról, hogy kit érdemes utaztatni, felléptetni, közönség előtt szóhoz juttatni. Vagyis: kezükben kivitelező eszközök vagyunk csupán, nem pedig konzultánsok, kulturális piackutatók! Ez a magatartás pedig arra a furcsa magyar felfogásra vezethető vissza – én legalábbis azt hiszem –, hogy a valóság és az értékrend Óceániától Izlandig egy és ugyanaz. És hogyha Kovács János Pesten ma nagy költő, akkor bizton ki lehet küldeni Szurabájába is – ott is annak fogják tartani! Természetesen voltak, és mindig is lesznek alkotók, akiknek a művei olyan erőteljesek, mondandójuk oly mértékben általános-emberi, formanyelvük annyira új és eredeti, egyszersmind – a kollektív tudatalatti szintjén – az érzékeny lények számára „közérthető" elemekből építkező – hogy minden kor és minden nemzet bennük önmagára talál. Vagyis megérti, értékeli őket, a saját nemzetük által rájuk aggatott „nagy költő", „nagy művész" stb. címkét elfogadja, átveszi. Jó példa erre Bartók Béla. Könnyebb persze a zenész vagy akár a filmes dolga, ha külföldön meg akarja értetni magát. Mert – hogy ismét az irodalomra térjek vissza – tudjuk, milyen áldatlan helyzetben van a magyar mint nem indoeurópai nyelv. Milyen speciális problémákat okoz mássága a fordításnál, mennyit veszít erejéből főként a vers, és elsősorban a kötött formájú, hagyományos szerkezetű, rímes vers. Angolra, németre valahogy a magyar rímes verset csak-csak le lehet fordítani, franciára már sokkal nehezebben, hollandra *egyáltalán nem*. Mégpedig azért nem, mert ez nem ragozott nyelv lévén, az évszázadok során a szóvégek elkoptak, a rímlehetőségek teljesen kimerültek. S azért sem, mert a rímes formát elsősorban gúnyversekben, kabarészövegekben, mikulás-ajándékokhoz mellékelt tréfás csasztuskákban használják Hollandiában, így a rímes vers a holland olvasóban a banalitás, a vicc, az irónia érzetét kelti, s a formahűen lefordított rímelő magyar vers kuplészöveggé, iskolás klapanciává, önmaga karikatúrájává törpül. Ez a tény a jellegzetesen rímelő magyar költőket a fordításból eleve kizárja – kivéve természetesen azokat, akiknél a rím, a dallam, a ritmus csupán egy, az egyébként is lényeges, általános érvényű, egyben újszerű mondanivalót alátámasztó díszítő elem, s akiknek művei prózaversként is megállják a helyüket. Ám sajnos sok rímelő költőről éppen a fordításkor derül ki, hogy fő ereje külső formájában, csengőbongó cifraságában rejlett. Emellett igen gyakran előfordul, hogy a költő, vagy az, aki fordítását külföldre küldi, fellépését szorgalmazza, szentül hiszi, üzenete általános érvényű, noha igazán csak saját történeti-politikai-emberi közösségének fontos, csak ott és csak annak mond valamit. Vagyis, ridegebben fogalmazva: *belterjes*. De létezik egy harmadik eset is, amikor a költő vagy író hazájában nem talál elismerésre, valamilyen oknál fogva nem fedezik fel újszerűségét, eredetiségét, mentális és formanyelvi jövőbe-látását, és épp külföldön veszik észre, milyen fontos. A negyedik változat pedig az, hogy a költő, író saját hazájában nagynak, fontosnak számít, és valóban az is, mégis, nemzetközi szemszögből szemlélve abban a pillanatban épp – irodalmon, művészeten kívüli okok miatt – úgy módosult a helyzet abban az országban, ahová kiutazni készül, hogy nem várják a határon felvirágozott Mercedesszel, babérkoszorúval. Mert például saját égető gondjaikkal – munkanélküliség, gazdasági válság, lázadó ifjúság, narkománia, újfasizmus, fegyverkezés, háború stb., stb. – vannak elfoglalva, az köti le a szakma és közönség figyelmét... Vagy olyannyira másfajta tényezők befolyásolták hosszú évszázadokon át a meghívó ország életét, lakosainak mentalitását,

folytatás a 119. oldalon

laszt Dienes Gábor piktúrája hordozza – vállalva azt a mélységes szubjektivitást is, amelyet Hegyi Loránd említ –, legalábbis eddigi pályája ezt igazolja.

Pályakép

A Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél, majd Iván Szilárd növendéke volt (1966 és 1973 között). Mestereinek posztimpresszionista felfogása csak stílárisan hatott rá, ezt akkori képeinek oldott festőiségű hátterein fedezhetjük fel, míg témái, kompozíciós sémái inkább a történelmi hagyományokra támaszkodtak, a kora reneszánsz művészetre emlékeztettek. Mintha főúri reprezentációs igény hívta volna életre őket: transzcendentális és evilági elemek keveredésével meg egy békés, harmonikus új világ született meg bennük. 1974-ben a Józsefvárosi Galériában rendezett kiállításán kialakult művészként mutatkozott be a közönség előtt. Néhány újrafogalmazott gouache-kompozíciója a főiskolai hatásokat maga mögött hagyó festőről tanúskodnak. Ezek nélkülöznek minden irodalmias cselekményt. A cselekménynélküliség azóta is jellemzi Dienes művészetét, ahogyan a jelzésszerűvé vékonyított végtagok, az alakok gótikus kecsessége, a jelmezszerű ruházat is már a pályakezdés éveitől sajátos-egyéni formajegyek képein. Az 1974-ben festett *Kirándulás* hátterének színpadszerűsége vagy a *Melankólia* című grafika antropomorfizálása – a kutya egyenrangú társa az embernek – olyan vonások, amelyek ugyancsak jellemzik későbbi képeit.

1974-ben Derkovits-ösztöndíjat kapott. 1976-ban Canges sur Merben (nemzetközi festészeti kiállítás) Kocsis Imrével együtt képviselte a magyar festészetet, Hamburgban pedig egyéni kiállítása volt (1977).

Művészetének alapvonásai közben nem változtak. A kifejezési forma azonban módosult. A rajz mint a festmény eleme, fokozatosan tért hódított alkotásain. A magyar piktúrára tartósan jellemző foltfestészettel szemben éppen Dienes generációja teremtett igazi ellenpólust. Hiszen a 70-es évek első felében nem volt jellemző, hogy a vonalat grafikai elemként használják a festők. Dienes szénnel, krétával rajzolta meg a festett felületen a részleteket. Közben színei letisztultak, s a festőiséget lágy, érzékeny tónusokkal teremtette meg képein.

1977–78-ban a portré, az emberi arc foglalkoztatta. Sorsokat, szituációkat, magatartásformákat sűrített e tételszerű művekbe. (Ekkor találkozott a Louvre-ban Fouquet VII. Károlyról festett portréjával, mely a rokonfelismerés örömét jelentette számára.) A portré mint tömondatos közlés azóta is vissza-visszatér műveinek sorában, míg több alakos

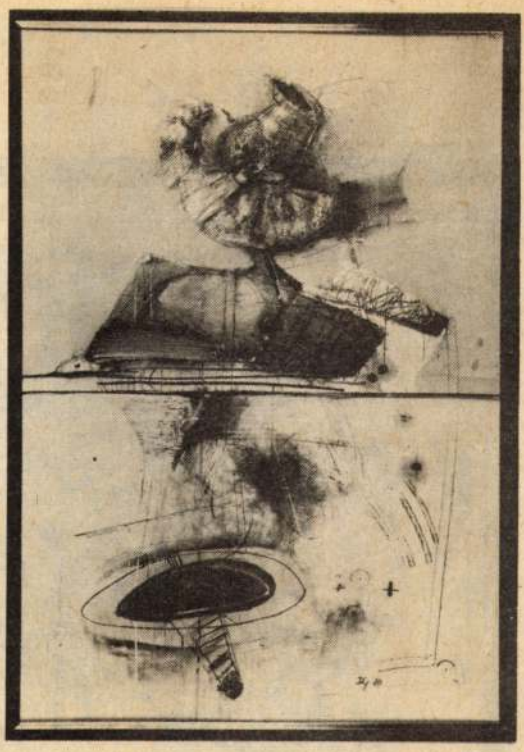

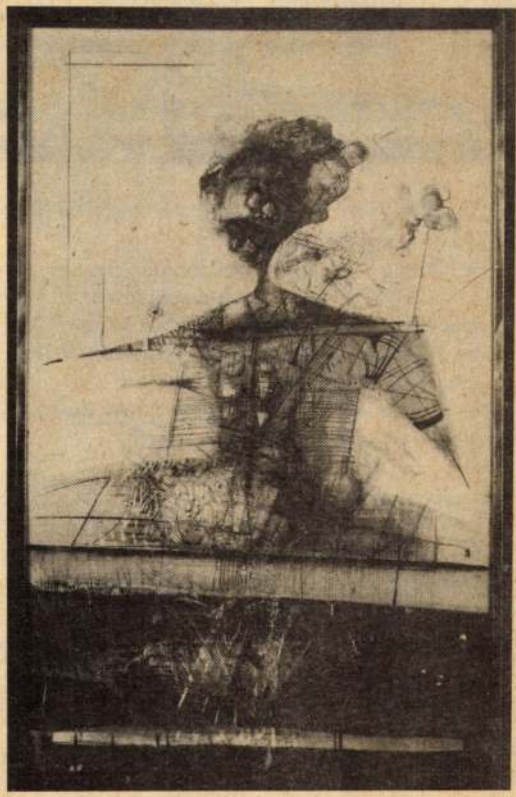

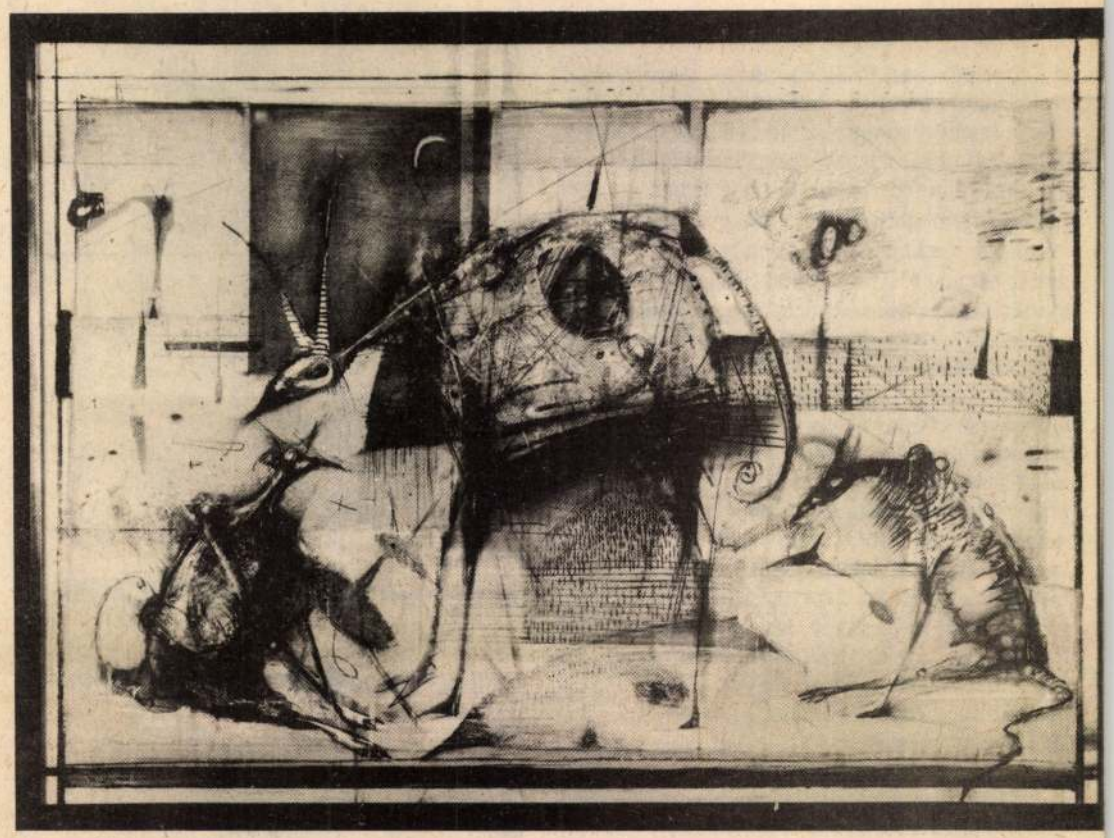

festményein az összetett mondatnak megfelelő több rétegű közlésre vállalkozik.

1980-ban a pécsi könyvtár számára 15 m^2-es művet készített. A pannó jelentette számára az összegzés lehetőségét. Ugyanebben az évben kapott Munkácsy-díjat. S a közönség a Csók Galériában láthatta önálló kiállítását.

Az idén Baselban (Nemzetközi Képzőművészeti Kiállítás és Vásár) szerepeltek munkái.

Színpadszerűség

A már említett *Kirándulás* című képén a háttér nem hagyományosan – a mélységet érzékeltetve –, hanem színfalként emelkedik a szereplő háta mögött, beszűkítve a képteret: síkszerűen. Az alakok ruházata a fantázia szülötte: lebernyegszerűségek, színpadi jelmezhez hasonlítanak. A jelzésszerű végtagok és a test formájától „független" drapériák jelzik: a test és a ruha a valóságban nem tartozhatna egymáshoz. Tehát elrendezett jelenetről, játékról van szó. Ezt hangsúlyozzák az alakok furcsa fejfedői is. A későbbiekben a háttér egyre homogénebb lesz, és megjelenik a „kép a képben" szituáció: a pasztellszínű alapozást háttérként kezeli, s ebből, keret segítségével, emeli ki a végleges képteret. A néző számára nyilvánvalóvá teszi, hogy amit lát, az csak mesterségesen létrehozott világ, olyan játék színtere, melynek törvényeit a művész határozza meg. Az *Emberek* (1977) című festményén a képen belüli keret különlegesen érdekes: az asztal előlapja, amely a nézőhöz legközelebb eső síkot képviseli, kúszik fel az alakok fölé a jobb oldalon, és ereszkedik alá a balon, ám az alsó sarokban eltűnik az asztal lapja mögött – az egymást takaró formák törvénye értelmében –, tehát hátrébb van, mint maga az asztal. Optikai érzetünk ellentmond a színperspektívához igazodó logikánknak. Ráadásul az alakok mögötti lilás lepel olyan, mintha a felső keretről lógna, holott a szereplőknél jelentősen hátrébb kell

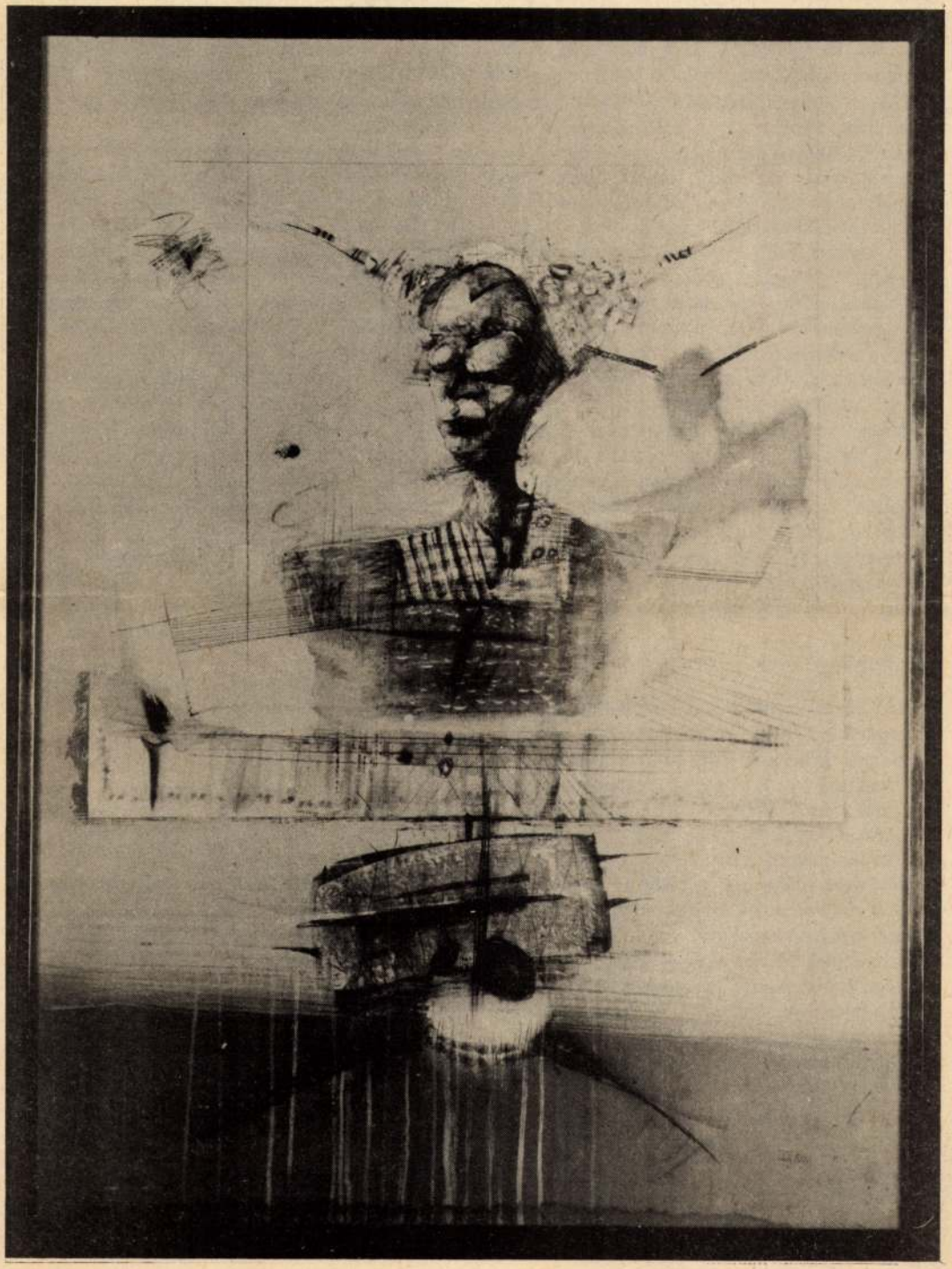

lennie, hiszen a rajta megjelenő árnyékok ezt sugallják.

A *Játék a térrel* című festményen is a tériség válik bizonytalanná. A teret elsősorban színhatásokkal érzékelteti, de él azzal a lehetőséggel is, hogy az egyik motívumot takarja a másikkal. (Például a középső állat farka a két hátsó lába között kunkorodik előre.) Ez egyértelmű, de figyeljük meg az állatok lábait: hol teljesen eltűnnek, hol csupán vonal jelzi őket. Mintha a plasztikusan formázott test és a térbe nyúló fej valahogyan a síkba simulna bele. A háttér növényzete is átmenet a sík-, díszítő és a térben kiterjedt, plasztikus formák között. Mint sok más festményén, itt sem tartja tiszteletben a határvonalakat, amelyekkel maga keretezte a képteret. A kereten kívüli rész hol folytatja a képteret, hol pedig tőle független alakzatnak ad helyet, e kettősséggel is erősíti bizonytalan térélményünket. A keret semmibe vevése igazolja, hogy Dienes a maga teremtette elemek törvényeit is átlépi, és a festés pillanatában a legkisebb mértékben sem ismeri el az objektív meghatározottságot. Portréi képzeletének termékei – nem kötődnek valóságos személyekhez. Mintha saját színielőadásának potenciális szereplőit sorolná fel: többszöri keretezéssel hangsúlyozza az illúziót, a fikciót. A színházjelleg tehát – bár elsődlegesen stiláris ismérv – alapvetően tartalmi mozzanatot jelez, hiszen Dienes művészete nem kötődik a külső világ realitásaihoz, sokkal inkább egy belülről „mozgatott" látványvilágból táplálkozik.

Dekorativitás

Mintha a miniátorok minden üres felületet díszítő motívumokkal, ornamensekkel kitöltő szándéka éledne újjá Dienes grafikáin. Amikor festményein a rajz uralkodóvá vált, a díszítő motívumok az alakok ruházatán, a fejfedőkön, a háttérül szolgáló figurációkon – egyszóval mindenütt – megsokasodtak. A vonal a szecesszióban töltött be ilyen funkciót, ám annak rendszerré összeálló kecses ívei csak távolról rokoníthatóak Dienes rafinált, mégis természetesnek ható vonalaival. A térbeliségét elveszítő háttér remek lehetőséget szolgáltat díszítő kedvének, egy soha-nem-volt, egzotikus vegetációnak.

Ezt a fajta elemi díszítési igényt figyelhetjük meg otthonában. A már említett első képek időszakában készült például egy falitéka-ajtó, amelynek csak egyik szárnyát festette meg, s mely – nyilván a szükség diktálta magasság miatt – horizontálisan két külön részre tagolódik. Felül egy reneszánsz udvari jelenetet látunk, zenészeket, akik díszes lakomán muzsikálnak a nem látható vendégseregnek. Alul az uralkodó kedvenc állatai élvezik a lakomát.

Ezt a szekrényt nem azért tartom fontosnak, mert tematikailag, formailag a rajta látható jelenet beilleszthető Dienes táblaképeinek világába, hanem azért, mert tetten érhetjük rajta elementáris díszítő vágyát. Hasonló szempontból érdekes a konyha falán „al secco" megjelenő kakas, vagy az – egy másik szekrényajtón kirajzolódó – *Furcsa állatok* című figuráció, vagy a múlt évben született „házi kegyhely" szárnyát széttáró, nyelvét öltő, félszemű, félszarvú sátáni figurája is, amely egyike a Dienes teremtette félelmetes-szép világ százszor megrajzolt szereplőinek.

Táblaképein gyakorta árny- vagy tükörkép segítségével többszörözi meg figuráit. Így a részletezést mellőzve, pusztán dekoratív foltjában ismétli meg az alakokat. E jelenséget megfigyelve kulcsot kapunk a dienesi világ hosszúkás, nyújtott szereplőinek ábrázolásmechanizmusához. Az árnyék ugyanis megtartja az árnyat vető tárgy eredeti alakjának fő erővonalait, arányában viszont másképpen látja azt.

Dienes színpada olyan, mintha csak árnyékok mozognának rajta, ezért a képi árnyék az árnyék árnyékának fogható fel. Nyilvánvaló, hogy Giacometti művészete bátorította a testek nagyfokú redukciójára, ráadásul Dienes térbeliségüktől is megfosztotta alakjait, így azok pusztán síkbeli szervezőerővel bírnak.

Az 1979-es *Árnyékok* című festményén nyilvánvaló az árnyduplázás irrealista jellege: az árnyékot felfogó képsík nem is létezik. Az árnyék tehát éppolyan realitás (vagy irrealitás), mint maga az árnyékot vető figura. Az eredeti alak színben és formában redukált újraalkotása semmiféle természeti törvénynek nincs alárendelve.

Összegzés

Egyetlen műre koncentrálva – amely maga is összegző jellegű – a tartalmi jellegzetességek rögzítését tartom szükségesnek. Az 1980-ban készített 15 m^2-es pannó, az *Útirajz* kompozíciós felépítése első ránézésre nyilvánvalóvá teszi azt, hogy az utazás, a mese: kitaláció. A fantázia birodalmában járunk. A figurák között nincs alá-fölé rendeltségi viszony. Egymás mellett léteznek. Függetlenek. A kompozíció középrészét elfoglaló hajó kisebb, mint az emberi figurák. A hangszerét fújó alak két olyan kerék egyensúlyoz, melyek irreálisan állnak, s teszi ezt ott, ahol a hajó halad (tehát vízen?). Egy szemlélődő kutya meghatározhatatlan magaslaton ül (ahová felhőket, eget képzelne a naturalista). Az egyes alakok önmagukon túlmutató jelentéstartalommal bírnak. (Dienes portréinál is megfigyelhető a szimbólumteremtésre való törekvés.) A pannó alakzatai között a laza kapcsolatok a legkisebb

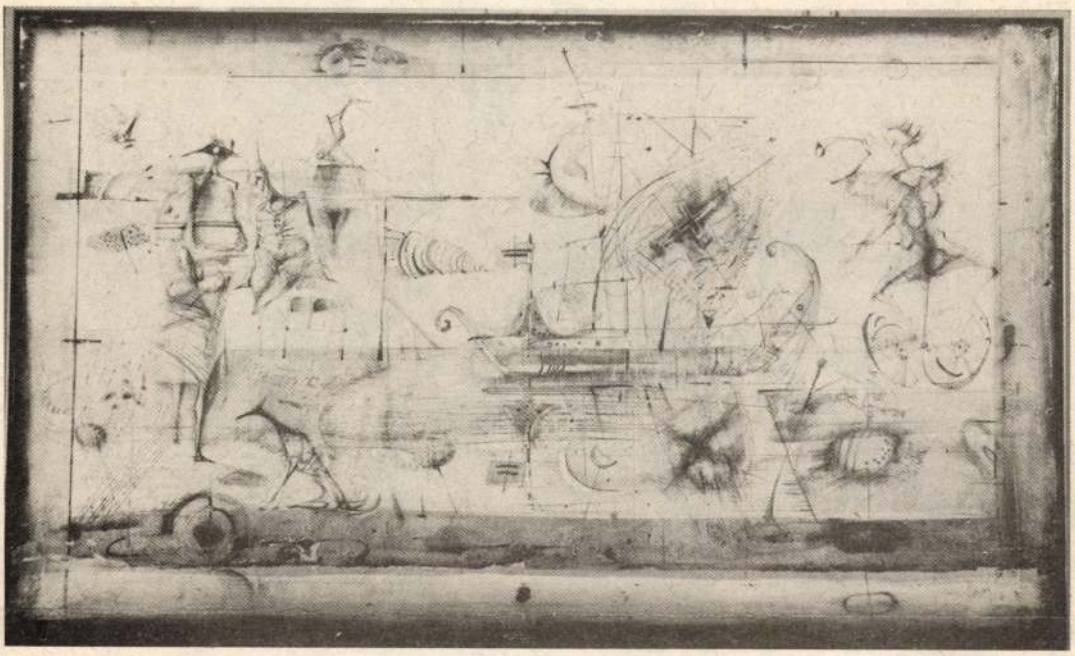

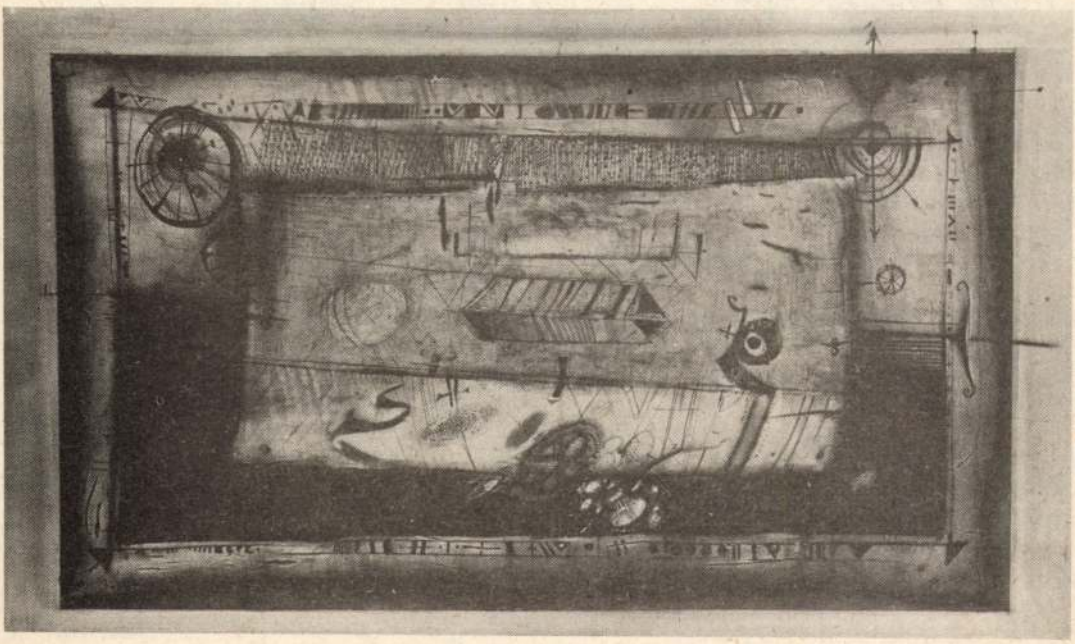

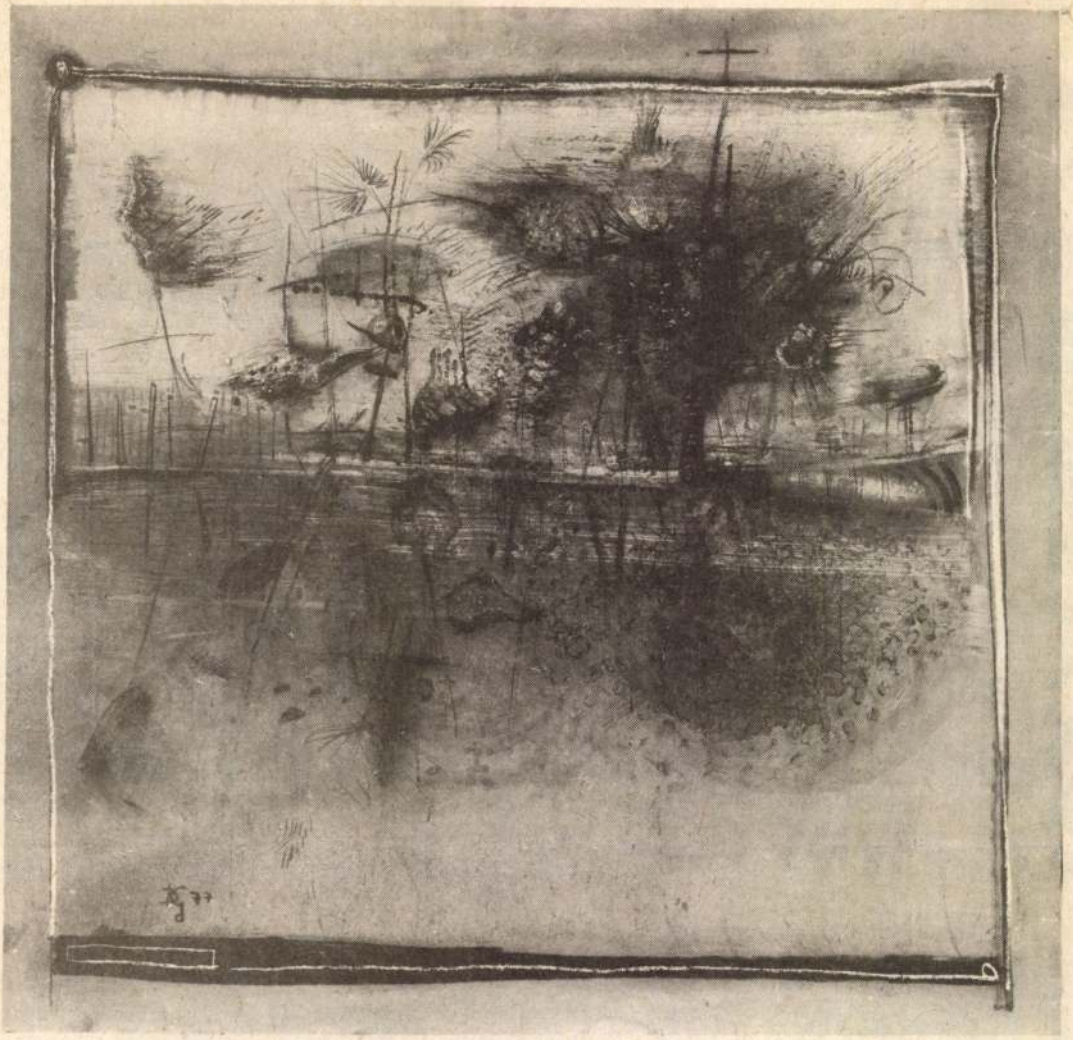

konfliktust sem érzékeltetik. Mégsem mondanám a műalkotást optimista hangvételűnek. A magányra ítélt figurák létezésük mikéntjével árulják el személyiségüket. A Dienesre jellemző cselekménynélküliség teszi gyakorta szükségessé – mint az *Útirajz* esetén is – figuráinak túlhangsúlyozott jellemvonásait. Ábrázolásai a szituáció, az egyes mozzanat túldimenzionáltságától lesznek gyakorta groteszkek. Gyakran emlegetett iróniája azonban csak néhány alkotását jellemzi, hiszen az önleleplező gesztus, mellyel bevallja teremtményeinek irrealitását, még nem irónia. (Az 1979-es *Kutyaijesztő* című festményt illethetjük e jelzővel. A madárijesztő analógiájára megalkotott kutyaijesztővel szemben enervált állat ül. Néma párbeszédük, felcserélhető szerepük, egymásrautaltságuk valóban ironikus.)

A másik gyakran emlegetett jellemzője Dienes művészetének a líraiság, amelyet csak akkor fogadhatunk el, ha azt jelöljük vele, hogy művészete nem egy gondolati rendszer szisztematikus festői feldolgozása nyomán bontakozik ki, hanem művei alapvetően érzelmi meghatározottságúak.

A bevezetőben feltett kérdésre Dienes éppen ezért tud autentikus választ adni, mert saját érzelmeit, önmagát festi. Nem figyel a külvilágra, csak önmagára. Néha talán túlzottan is – ez további tevékenységének egyik lehetséges zsákutcája. Ám eddigi munkásságát áttekintve, úgy látom: mindig olyan emberi-érzelmi aspektust vetített rá képeinek szereplőire, melyek valóságos szituációk humánus megoldását hordozzák, és ez az embercentrikus világkép holnap is követendő példát adhat.

Chikán Bálint

DIENES Gábor

Sztárfotó, a régi szép időkből

a szerepre. Egyszerű, hétköznapi lény szeretnék lenni, olyan, akit emberszámba vesznek.

— *Miért maradt így magára? Biztosan oka van annak, hogy nem hívják a rendezők, szerkesztők a műsoraikba.*

— Volt idő, hogy hívtak.Az az élet rendje, hogy legyenek új és új arcok, új és új emberek, akik „divatban" vannak. Én elég sokáig voltam „divatban". Kicsit biztosan el is kényeztettek, megszoktam, hogy felkínálják számomra a feladatokat. Nem tanultam meg magamat menedzselni, és ez most megbocsájthatatlan mulasztásnak tűnik....

— *Régi téma a képernyősök életkora. Talán azok győztek, akik szerint egy bizonyos koron túl már nem kell szerepelni.*

— Nem valószínű, hogy ilyen megfontolásról lenne szó, hiszen fiatalabb kolléganők is „lapátra kerültek". De ezzel a szemléletettel valóban találkoztam. Itt, a mi televíziónkban. Mert külföldön inkább az ellenkezőjével. Franciaországban nagyon népszerűek a korosabb bemondónők , tisztelettel és nagyrabecsüléssel veszik körül őket. Mint általában a nőket. A nézők között sem mindenki fiatal, miért bántaná őket egy ápolt, idős arc?

— *A móratórium feloldása után, ha magántévék indulnak, biztosan lesz olyan tulajdonos, aki tudja, hogy milyen vonzereje van egy megszokott, kedvelt arcnak...*

— Az nekem már későn lesz. Addig mihez kezdjek? De utálom, hogy ennyit panaszkodom... Amikor erre az interjúra készültem, leakartam írni magamnak, hogy miről fontos beszéljek. Aztán mindent kihúztam, mert mindenről azt gondoltam, hogy csak a házon belül érdekes, nem tartozik a közönségre. A közönségre csak az tartozik, hogy jóhangulatú, harmonikus ember legyen az, aki a képernyőjén megjelenik.

— *Jóhangulatúnak régen nem látjuk... Pedig valamikor legendásan vidám volt.*

— Pályám első huszonöt évében valósággal lebegtem... Örömöt okozott élni, és a közönségnek örömöt okozni. Most talán már bölcsebb is vagyok, és az én életem is — mint sok más emberé— nehezebb. Ez a mostani mosolyom olyan, amilyen a mostani életem. Tükrözi az emberek hangulatát.... Igaz, nekik talán akkoriban sem volt nagyon jó, amikor én olyan vidáman mosolyogtam, de az biztos, hogy nem vették rossz néven az életkedvemet. Régen azt szoktam mondogatni, hogy addig nincs nagy baj, amíg meg van a humorérzékem. És mostanában sehol sem találom...

— *Úgy tudom, hogy készült Önről egy portréfilm. Önről vagy a televízióról? El lehet a kettőt egyáltalán választani?*

— Ezt aligha lesz módja eldönteni. A film valóban elkészült, de az illetékesek, akik a műsorra tűzéséről dönthetnének, meg sem nézték.

— *Borzasztó, hogy akárhová indulok, mindig ugyanoda jutunk!Én éppen annyira meg vagyok döbbenve, mint gondolom, a nézők...*

— A nézők hallottak, láttak már éppen elég hasonló dolgot. Senkinek sem könnyű, és mindenkinek magának kell megoldania a problémáit. Az én életem sem panaszkodásból áll, sok örömöm van a kislányomból. Még együtt tanulunk és ha ötöst kap, az nekem is siker.Mindenféle szakmai kérdések is foglalkoztatnak, például a reklámetikáé. Úgy látom, hogy nagyon elhanyagolt ez a terület, pedig ahogy a reklámok aránya nő a műsorban, úgy vetődnek fel az újabb problémák. Kezdve a legalapvetőbbtől, hogy a tévében egyszerűen más hangsúlyt kap minden szó, minden gesztus.

— *Lám, egy lehetőség...*

— Ahhoz már túl késő van, hogy valamit most kezdjek el tanulni. Viszont — ha nem tartana vissza a kollegialitás — szívesen írnék a televízióról. Nálam többet nem sokan tudnak róla...

VIRÁG F. ÉVA

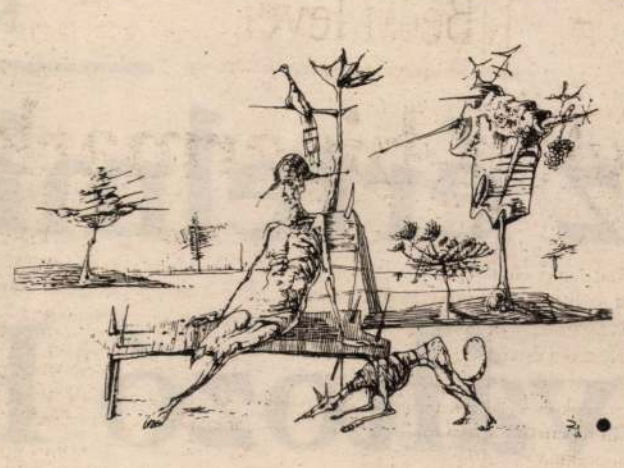

Dienes Gábor

A hetvenes évek közepén végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, s amikor kilépett a nyilvánosság elé, már teljesen kész művész volt. Jellegzetes színpadi világot teremtett magának, illetve figuráinak. Festői rajzai és rajzos festményei a késő-középkor és a kora-reneszánsz határán született művészet alkotásaival rokoníthatóak. A művész erőteljes díszítési igénnyel, mégis elsősorban elbeszélő módon készíti műveit. Figurái szemet gyönyörködtetőek, függetlenül attól, hogy nem a természeti szép az alapjuk. Belső egyezésük van azonban a dienesi ideákkal, s ezt onnan mérhetjük le, hogy a vonalak-foltok-színek rendjét, ritmusát nem zavarja meg semmi. Lehet egy mű egy figurás mellkép (ez elég gyakori Dienesnél), vagy sokfigurás csatajelenet (falkép Egerben, a Dobó Gimnáziumban), az alkotó azonos képi törvények szerint építi fel őket. Dienestől messze áll a tiszta formák kutatása, távol áll tőle az avantgard lázadás. Érzelemdús művészetével a magasabbrendő létezésében való feltétlen hitnek és a pogány érzékiségnek ad képi formát. Elfogadja a világ rendjét, de érzelemmel és érzékiséggel dúsítja a hit és a racionalizmus hűvös univerzumát.

CHIKÁN BÁLINT

Budapesti levél

Demszky utca, -tér, -körút

Egy eddig sosem-volt, izgalmas, érdekes fotókiállítást láttam a Fészek kupolatermében. Az amerikai Gregory Gaymont teljesen egyedi, sajátos műfajú és megmunkálású fotóit, amelyeknek még a műfaji meghatározása is újszerű: polasomething (ahogy maga a művész elnevezte). Magyarul körülbelül úgy mondhatnánk, ahogy a figyelmemet e kiállításra felhívó Gyémánt László fordította: polavalami. Ez a valami nem más, mint egy körülbelül 25x25 centiméteres polaroid fénykép, amelyet a művész — nem annyira fotós, mint inkább festői - eszközeivel tovább alkotott, formált, alakított. Ezáltal ismert városképek és középületek olyanok lettek a már kész-egész műalkotásokon, amilyenek a valóságban sosem voltak (és valószínűleg sosem lesznek), de amilyenek könnyűszerrel lehettek a művész álmaiban.

Nézzük, elemezzük, kóstolgatjuk a polavalamiket Gyémánt László, Urbán György és jómagam, s közben a világkiállításra terelődik a szó. Talán a kínálkozó és elszalasztott lehetőségekről, talán a valódi és a képzelt világ kapcsolatairól morfondírozva jutottunk el ide óhatatlanul.

Őszintén szólva nekem mindig is érthetetlen volt az SZDSZ és a Fidesz vezető hangadóinak kezdettől fogva éles és kemény világkiállítás-ellenessége. Zavaró volt (és igazán nem a tőlük megszokott színvonalú) az az érvrendszer és a mögötte kitapintható politikai indíték, amellyel támadták a világkiállítás megrendezésének gondolatát, a megvalósítás lehetőségét és a kivitelezés költségeinek számszaki megközelítését. Még az a — máskor mindig hatásos és a lábán megálló — érvelés is látványosan sántított, miszerint ilyen döntéseket nem lehet érzelmi okokra alapozva meghozni. E sánta érvrendszer mankóit határozottan kiütötte két komoly állásfoglalás. Az egyik a budapesti kerületi polgármestereké: nagyrészük világkiállítás-párti; másik pedig a vállalkozóké, akik szinte kivétel nélkül a világkiállításra szavaznak. S ugyanígy tesz most már egyre inkább a vidék is.

És ez az a pont, ahol a művelt, okos, intelligens és megnyerő modorú Demszky Gábor, ha százszor olyan formátumú politikus volna, mint amilyen, akkor sem hangsúlyozhatná az érzelmi motivációt, nem tudna meggyőzni, mert nem volna érve a vállalkozóval szemben.

De meggyőzésről természetesen szó sincs, még a választott fővárosi testület is önmagához méltatlanul viselkedett világkiállítás-ügyben, most először adva tanujelét annak, hogy egy fontos kérdés miképpen tudja megosztani az ellenzék legnagyobb pártját.

Ha volna időnk, türelmünk és főleg pénzünk, hogy kivárjuk a történet végét, akkor most bölcsen (vagy cinikusan) legyinthetnénk, mondván, hogy: „mindíg így volt" és hogy: „magyar átok". Manapság azonban mégiscsak van egy tárgyilagos mérőeszköz: a kőkemény üzleti érdek. S ez — tanum rá az elmúlt év magyar politikatörténete — enyhén szólva nem vezette a magyar politikacsinálókat. Annál inkább a vállalkozókat, akik most világkiállítás-pártiak, pártállásuktól függetlenül.

Ami Demszky Gábort illeti, most volna rá lehetősége, hogy a jóemlékezetű utókor utcát, teret, körutat nevezhessen el róla egykor. Ahogy megtette Boráros Jánossal, Kammermayer Károllyal, Bárczy Istvánnal, s ahogy megtenné azzal, aki újabb fellendülést biztosítana a fővárosnak. De biztos vagyok benne, hogy főpolgármesterünket nem befolyásolják ilyen kicsinyes, érzelmi megközelítésű érvek. Igaza van. Nem is szabad engednie. A politika végülis nem a kompromisszumok tudománya. Legalábbis Magyarországon soha nem volt, s ma sem az. Elvezzük is minden áldását, hetedíziglen, évszázadok óta. (Egyébként a kompromisszumról jut eszembe. Nem tudom, a kormánykoalíció sajtóellenes főtámánjai észrevették-e, mindenestre ajánlom becses figyelmükbe, mert nagyon tanulságos: a magyar sajtónak az a része, amely eddig ellenzéki — főként SZDSZ — pártisággal és részrehajló kormány-ellenességgel vádoltatott, most keményen nekihajtott a fővárosi testület világkiállítás elleni határozatának; a kormányhoz közel álló sajtónak viszont nem volt véleménye.)

A Fészek kupolatermében két rokonszenvesen szerény (noha messze határainkon túl is jónevű) művész ajánl figyelmembe egy harmadikat. Aki ezt írja önmagáról: „A Polaroid képek azonnaliságát szeretem, s azt, hogy megváltoztatják a valóságot. Mindig is irigyeltem a festőket, amiért ők olyan szabadon játszadozhatnak a valósággal, ahogy egy fotóművész sohasem. S a manipulált képeket is szeretem, mert egészen egyedi látványt lehet velük létrehozni."

Én is szeretem a manipulált képeket. De csak a polavalami műfajában.

KENESSEI ANDRÁS

néha azonban erős szubjektivitással ötvözve. Fekete a jósverseken keresztül az elmúlt négy évszázad történetéről és történelméről izgalmas képet tár elénk. Lélegzetelállítva olvashatjuk Nostradamus jóslatait, pl. II. Henrik haláláról, I. Károly kivégzéséről, az 1655-ös londoni pestisről, Cromwell hatalomra jutásáról, Lajos királyok uralkodásáról, Napóleonról, Hitlerről, Németország II. világháborús vereségéről, a baloldali pártról, a perzsa sah trónvesztéséről, stb... Nostradamusnak még a magyar történelemmel kapcsolatban is voltak jóslatai: a török uralom alól való felszabadulásról, a Rákóczi-szabadságharcról, Görgey Arthúrról, az Osztrák-Magyar Monarchia sorsáról. Mindezeket a jóslatokat a történelem és a „belemagyarázás" többnyire hitelesítette.

De mi következhet be a jövőben? Nostradamus erről is hagyott számunkra jóslatokat. A legérdekesebb ezek közül a III. világháborúról szóló jóslat. Fekete értelmezésében ez még ebben az évezredben be fog következni, és ez az iszonyatos háború két hónapig fog tartani, amit 57 évi béke követ.

Azonban más könyvekből más értelmezések is kivehetők, miszerint a III. világháború 1999. VII. hónapjában fog kitörni. Ekkor keletről eljön a rettegés fejedelme — akit Oroszországban egy zsidó asszony fog szülni —, aki Európára tör és teljes pusztulásra ítéli a világot. A háború 27 évig fog tartani, de végül Szovjetunió és az Egyesült Államok szövetkezve legyőzik a kelet urát, ami után már az ezer éves béke kora fog eljönni.

Hogy mi az igazság a III. világháborúval és a világbékével kapcsolatban? Ki tudja. Talán újra „fel kellene nyitni a sírját", hátha az 1791 mellett találunk egy másik táblát is, esetleg egy újabb jósverset az emberiség jövőjéről.

SÁRKÖZI DEZSŐ

Konrád György

Az értelmiségiek szerepe a változó Európában (1.)

AZ EMBERTŐL ELVÁRJÁK, hogy valami nemes ügyet szolgáljon. Úgy van számos és mind nemesnek gondolja magát, másokat pedig nemtelennek, ami e sorok eligazodni vágyó szerzőjét arra készteti, hogy mint kézenfekvő vizsgálati személyt: önmagát kérdezze meg. Kit szolgálok én? Szokás említeni a kultúrát vagy a társadalmat, az egyházat vagy az államot, a céget vagy a pártot, az emberiséget vagy a nemzetet, a tudomány integritását vagy a művészet szabadságát, és ez mind nagyon szép, de mivel szolgálni végtelen sok gazdát lehet, mivelhogy lojalitás van ezerszám, legegyszerűbb, ha azt mondom: nem szolgálok senkit. Még önmagamat sem. Szolgálom-e a feleségemet, ha cipelem a csomagot helyette? Szolgálom-e a fiamat, ha óhajára medve leszek? Szolgálom-e a vendégeimet, ha igyekszem jól tartani őket? Szolgálom-e a kiadómat, ha átadom neki a kéziratomat? Mindezek az együttélés normális gesztusai, az ember megteszi, amit méltányosan elvárnak tőle, és ebben kedvét leli. Mellesleg ők is megteszik. Szolgálok-e bárkit is azzal a mozdulattal, ahogy a kezem a töltőtollat a papíron vezeti? Viszi a tollat a pillanat lendülete, amely lehet véletlen és sorsszerű. Kit szolgál egy sejtelem vagy egy kérdés? Ez a mondat azért lesz, mert szeretne lenni.

HA NEM SZOLGÁLOK, legföljebb csak együttműködöm, akkor mirevaló vagyok? Csak arra, hogy legyek? Hogy részesüljek a létezés olykor paradicsomi, olykor pokoli áldásaiban? Csak arra, hogy a születésemet az életem fenntartásával hálláljam meg? Fölkészülhetek rá, hogy semmirevaló vagyok. Nincs az emberhez mellékelve semmilyen használati utasítás. Ha az ember nem arra való, hogy valamilyen ügyet szolgáljon, ha az ember nem a túlvilág vagy az utókor kedvéért teszi amit tesz, ha nincsen semmilyen eleve adott kötelessége, akkor szakad csak a nyakába a felelősség! Akkor maga fogja megválasztani, mintegy rögtönözni a szolgálatait, akkor maga fog kötelességeket róni önmagára, akkor maga fog összetákolni saját használatra valamilyen többé-kevésbé összefüggő magyarázatot a döntéseiről. Ilyen magyarázatokra éppúgy szüksége van, mint a szerelemre vagy a szerszámokra. Valakinek a kedvére fog tenni, tartozni fog némelyekhez, s ahogy gyengül a külső kötelesség, úgy erősödik a belső. Az értelmiség fő eszköze, a kritikai ész kikezdi a külső tervet, s azon nyomban kezdenek előállni a belső terv körvonalai.

MIÉRT NE INDULNÉK EL A NULLPONTTÓL? A semminél minden, ami van: több. Még egy gyászhír is életet adhat, érzelmes tartományunk nő. Hálásak vagyunk, hogy még egy napot kaptunk. Ráadásnak tekintjük, eszünk ágában sincs azt állítani, hogy jár nekünk. Semmirevalók vagyunk, és nem jár nekünk semmi sem. A semmiből jövet és a semmibe menet, a puszta tény, hogy még élünk: ajándék. Viszonozható is, aminek nem valljuk kárát, mert amiként a szerelemben: adni és kapni ugyanaz. Nem tudjuk magunkat világosan megkülönböztetni a hozzánk közelállóktól. Szimbiotikus kapcsolataink úgy beszőnek a környezetünkbe, hogy legalább gondolatban megérdemlünk egy kirándulást az öncélúság birodalmába. Séta közben megengedhetjük magunknak azt az ideát, hogy az ember önmagáért van. Ha már isten képmásai vagyunk, ha már tökéletesnek illene lennünk, mint mennyei atyánk, ha porból jöttünk és porrá leszünk, ha ez a röppálya vagyunk, a feltűnéstől az eltűnésig, akkor legyünk egyetlenek, akár ő, akihez hasonlítanunk kell. Az élet mindenképpen forma, amely csak elmúltával válik láthatóvá, ha akad valaki, aki nézni kívánja. Az adott és kimért időből művet csinálni, ez a kihívás.

AZ A DOLGUNK, HOGY LÉTEZZÜNK, ami együttlétezést is jelent. Együtt vagyunk a tanteremben és az étteremben, a kórházban és a légoltalmi pincében, az úszómedencében és az ágyban. Fáj, ha nélkülöznünk kell egymást, áldozatokat hozunk egymásért, azután az utak mégis elválnak, felnövünk, szétköltözünk, és már régen nem láttuk egymást. Nem muszáj folyvást együtt lenni, a magány is megkapja a magáét. Hol vannak a régi szövetségek? Ott vannak a megtörtént javak zsákjában, az én nem múló időterében. Úgy vagyunk önmagunkért és egymásért, mint az égitestek és az állatok.

EZ A NÉZŐPONT A LÉTEZÉST RÁADÁSKÉNT SZEMLÉLI, ezért értékelni is hajlandó úgy, ahogy van. Ha a kiindulópont az, hogy bármikor jöhet a vég, akkor minden egyes emberrel minden nap újrakezdődik a történelem, még akkor is, ha a legtöbb ember egyfolytában meszesedik, elhatárolódik, meghatározódik, ami a folyamatos agónia maga. Minél keményebb és rugalmatlanabb az ember, annál halottabb. A megformálás és a véglegessé válás édesegy, művelkedve megsemmisülünk. Közben azonban némi szabadsággal megválaszthatjuk azt a módot, ahogy ezen a rövid útszakaszon áthaladunk. A zéróoptika felhívja a figyelmet a választható utak sokaságára. Egy se kötelező. Az ember szokásosan a kényelemre, az ihletre és a véletlen ajánlatokra hallgat, vigyáz magára, és talán másokra is, amennyire tud. De minden pillanatban megütheti a guta, autóbaleset érheti, s végezhet vele hirtelen csőd, családi tragédia, pisztolygolyó, vérrög, amiből az következik, hogy a regénynek, amit éltünkkel írunk, a tetszőleges mai nap lehet a befejezése is. Ajándék, hogy még ki tudom nyitni a szemem. A most tisztelete antitranszcendens. Nem vonz sem a vallásos, sem a technikai futurizmus, és nem hiszem, hogy a jövő szebb, mint a jelen. Lappangva terjed az élettel szembeni tapintat eszméje. A leborotválás, a kíméletlen eltüntetés helyett az ápolás, a beszövés. És valami olyan őszinteség, amely túl van a tudományon és a vallá-son, a politikán és a reklámon. Ennek az őszinteségnek a tárgya: a halál tudomásul vétele. Az ember halandóságával leginkább a művészetben nézett szembe. A művész tudja, hogy a történetnek nemcsak eleje van, de vége is.

OLYAN SZEMLÉLET EZ, amely a mostra néz, mert a kihívás itt van, ez az, és ennyi volt. A holnappal a ma nem helyesbíthető. A mai bűnre a holnapi nemes cél nem mentség. Az számít, amit most csinálsz. Ha éppen vonaton ülsz, vagy a gyereket fürdeted, akkor most ez a te műved. Mindenki szeretne művésze lenni a mesterségének. Mindenki ír, zenél, rajzol, fényképez, hódol valamilyen lelki fényűzésnek, mindenki keresztül-kasul működteti a képzeletét és az emlékezetét, mindenkinek megvannak a maga rejtett játszmái. Lénye valamilyen zugában minden öregedő ember megtartja gyermeki elfogulatlanságát. Koronként mindenki elszáll és azzal szórakozik, hogy képzeletben átszerkeszti a valóságot. Ez a merengő, kóválygó agymunka kisgyerekkorunktól öregkorunkig elfoglalja időnk javarészét, ezt a belső mozit még az agyérelmeszesedés sem állítja le. Aránylag kevesebb időt juttatunk egész életidőnk hosszán a jóravaló, kötelességszerű, külső tárgyakra szegezett tudatmunkára. Ez a nem célirányos szemlélődés, amiben a játék és a művészet elemei is föllelhetők, ha még az éber és az éjjeli álmot is hozzáadjuk, valóban az emberélet legtágasabb övezete.

HABÁR AZ ÚJ DEMOKRÁCIÁKBAN írók és professzorok, színészek és történészek lettek a politikai színpad legfeltűnőbb szereplői, nem hiszem, hogy az intellektuelek tartósan ki akarnák szorítani a helyéről a képviselőt és a managert, a forradalmárt és a titkosszolgálatost, a hivatalnokot és a papot. Ezek olyan szakmák, amelyeket intellektuelek is meg tudnak tanulni, de voltaképpen maskarák a megértés professzionalistáin. Nem hiszem tehát, hogy az értelmiség főhatalmi aspirációja a közvetlen gazdasági vagy politikai uralomlenne. Az értelmiség megmarad a természetes médiumainál — szavak, képek, szimbólumok hatalmi eszközénél. Ha az értelmiségnek van hatalma, akkor kell, hogy legyen hivatása is. Az értelmiség a legitimációkbirtokosa. Te adod a lelkiismereti igazolást, a jogi magyarázatot, a vallási argumentumot, az etikai példázatot, a politikai elemzést és a szakértői tanácsot. Az értelmiségiek jólelkiismeretet és lelkiismeretfurdalást árulnak. Minden embernek vannak kulturális értékei, amelyek kormányozzák és önigazolásképpen szolgálnak. Mindenki azt akarja gondolni, hogy igaza van, hogy az a jó, amit csinál. És ezek az értékek az értelmiségiek kezében vannak.

A NORMÁLIS ÉRTELMISÉGI be akarja tölteni önmagával a teret, meg akarja sokszorozni magát, és akárcsak egy cég, áruival jelen akar lenni a piacon. Nem elég neki az, hogy megél. Valami több kell neki. Szeretné, ha hivatkoznának rá, ha benyomulna mások könyvébe is, legalább egy lábjegyzet erejéig, szép volna, ha gyakrabban említenék, mint másokat. Már diákkorában megtanult kemény áldozatot hozni. A versenyvizsgák rabja lett, korán megtanulta a kvantitatív hierarchia szellemét. Ébredéstől elalvásig dolgozik, érzelmi háztartását alárendeli a szakma követelményeinek, ha minden jól megy, tanítványai vannak, iskolát alapít, és sok különlenyomatot gyárt minden évben. Elveszti az életét, hogy a neve ne haljon meg. Harcol a mégoly csekély fennmaradásért.

A KORTÁRSAK IGÉNYELIK a szaktudáson felüli tudást, amely beavatottnak is látszhatik. Akiknek ilyen van, azok olyan emberek, akiket csak a probléma maga foglalkoztat. Gyönyör nélkül nincsen felfedezés. E bolondokat a dolog önmagáért érdekli, nem a sikerért, amit hozhat. A megértés szempontjából a karrier irreleváns. Nem árt, ha van, de mint cél nem jön számításba. Abból a fajtából, amit igazi értelmiséginek nevezünk, nincsen sok, nem is kell talán. A múló szellemi aranykorokat egy-egy nagyvárosban néhány tucat ember csinálta. Van egy nemzetközi értelmiségi elit, de hogy kik a tagjai, hogy kik mondtak valami érdemlegeset, az inkább utólag válik nyilvánvalóvá. Van értelmiségi hatalom, lehet szavakkal sok embert befolyásolni. Mindig volt papi, prófétikus, tudós és költői hatalom. Mindig voltak bölcseknek tartott emberek rendkívüli autoritással, akiknek a hatalma hosszabb távon valósult meg és öltött alakot a többség szemében. Ezekre bi-

A test, a lélek és a szellem

Egyház és vallás a rendszerváltás óta— és különösen a legutóbbi időben— ismét menthetetlenül a politikai közélet homlokterébe került. Világiak és egyháziak, kormányzópárt és ellenzék, eltérően ítéli meg a vallás és az egyházak szerepét, múltját és jelenét. Logikusan vetődik fel tehát a kérdés: mit vár a mai magyar társadalom a hittől és mit az egyházi struktúrától. Kamarás István szociológussal erről, és a vallástudat változásairól beszélgettünk.

—Milyen változásokon ment keresztül vallásos hittudatunk az elmúlt évtizedekben, vagy —ha úgy tetszik— van e valamilyen realitása a két világháború közötti vallástudat felevenedésének ma Magyarországon?

— A Horthy korszak vidéki Magyarországán megszületni, beleszületést jelentett egy keresztény közösségbe, egy hagyományos, tradicionális vallásos miliőbe, amely áthatotta a vidéki ember mindennapi életét. Ami a nagyvárosokat illeti, ott már ötven-hatvan évvel ezelőtt is megvolt az a bizonyos sokféleségélmény, még akkor is, hogyha köztudottan bizonyos pozíciók betöltéséhez célszerű volt vallásosnak lenni.

Az elmúlt negyven évben, a fejlettebb európai régiókban is tapasztalható elvilágiasodás, hazánkban— mint köztudott— összekapcsolódott egy erőszakos elvallástalanítással. Így egészen újfajta szituáció állt elő, hiszen ezentúl Magyarországon vallásosnak lenni egy „kisebbségi" hagyományba való bekapcsolódást jelentett, másrészt pedig olyan döntés vállalását- nem vállalását jelentette, amely az előbbi esetben kifejezett hátrányokkal is járt.

De a külső változások előidézték a vallásosság jellegének megváltozását is, e változások egyébként párhuzamosak voltak— és most is azok— az egyházon belüli— ‚szinte kivétel nélkül progresszív,— "elmélyülési mozgalmakkal„

Azokra az egyházon belüli irányzatokra gondolok, amelyekben a vallásosság nem valami előnyöket szolgáló eszköz, hanem szerves része a testnek, léleknek, és szellemnek tekintett ember életének. Folyamatosan létező mozgalmakról van szó, amelyek— bizonyos körökben ugyan hatnak— de nyilvánvalóan kisebbségben vannak a "hagyományos„ formákká üresedett vagy miszticizált primitív vallástudattal szemben.

— Az „úri Magyarországon" a kereszténység letéteményese az úgynevezett keresztény középosztály volt. Ma, közel fél évszázad elteltével, értelmezhető valamilyen módon ez a szociológiai kategória?

— Természetesen ennek a szociológiai csoportnak nincsen pontos megfelelője a mai magyar társadalmi viszonyok között. Kétségkívül van azonban egy réteg—főleg az idősebb korosztályon belül— aki szinte parodisztikus módon próbálja visszidézni ezt a korszakot. Ezek azonban nagyrészt, külső, felületi, megnyilvánulások.Persze nem is nagyon lehetnek mások, hiszen teljesen irracionálisak a megváltozott körülmények között. Olyan világ nyilvánvalóan nem hozható vissza, amelyben az élet minden pórusában jelen van, és a mindennapi életet átszövi az egyházszervezet és vallás valamilyen formája. A mai, szekularizált világban az igazán vallásos ember inkább jelként van jelen a társadalomban, és állandó dilemmákkal találja szemben magát.

Ugyanakkor kutatási eredményeim alapján azt kellett tapasztalnom, hogy az izlésvilág rettentő lassan változik, és így az olvasmányélmények típusától kezdve, a vasárnapi ebéd összetételén át a a vallásos attitűdökig rendkívül sokféle „zárvány" konzerválódott a társadalomban.De véleményem szerint ezekkel a „zárványokkal" is szemben, jelen van a mai magyar társadalomban egy „kontraszttársadalom", egy alternatíva, amely vallási alapokon nyugszik, és nemcsak a pártállammal, hanem bizonyos mértékig a kialakuló fogyasztói társadalommal szemben is alternatívát kí ván nyújtani. Ez az új típusu vallásossággal együttjáró, új típusú alternatív életforma talán az egyik legversenyképesebb kritikája lehet a most kialakuló viszonyoknak.

— *A katolikus egyház ma a legnagyobb tudati befolyással rendelkezik a magyarországi egyházak között. Ugyanakkor, szervezetében és vezetésében, már a két világháború között sem tudott progresszíven fellépni. Képes lesz e‚anakronisztikus jelenségeivel együtt, integrálódni és huszonegyedik századi történelmi hivatását betölteni a magyar társadalomban?*

— Úgy gondolom— minden látszat ellenére— a katolikus egyház jelenleg, egy szervezetileg erősen megroggyant, nagyon sok tekintetben egymással kapcsolatban nem lévő szigetvilághoz hasonlítható.

Ami a jövőt illeti, azt mindenképpen többesélyesnek érzem. Egy azonban biztos: ahol koncepcióhiány van, ott óhatatlanul nagyobb az esélye, bevált, működőképes panelek elővételének. Egy vákumba, az átvehető hagyományok átvételén túl, egészen megdöbbentő jelenségek is be tudnak hatolni. A feltett kérdés persze egyenlőre pontosan megválaszolhatatlan, hiszen még arra sem tudjuk a választ, pontosan mi, mibe fog integrálódni... Hogy milyen típusu egyház milyen típusu társadalmi jelenlétének van esélye, ez még a jövő titka.

Közvéleménykutatások eredményei mutatják azonban, hogy fokozott, sőt irreális elvárások is jelentkeznek a társadalomban az egyházakkal szemben, amit gyakran azok mérsékelt, tárgyilagos képviselői kénytelenek visszautasítani.

Mindenesetre érdekes lesz például az, hogy a kialakuló vállalkozói réteg hogyan fogadja majd be a vallással járó etikai fenntartásokat... Persze ha belegondolunk abba, hogy az Egyesült Államokban majd minden jól menő gyárnak van saját etikai kódexe, akkor elvileg nálunk is elképzelhető üzlet és vallás szerencsés integrációja. Ugyanakkor például az egész ökológiai mozgalomnak is nagyon erős keresztény vonulata van Európában.

Nagyon nagy kérdés tehát az, hogy Magyarországon miben tud az egyház— a kereszténység szellemében— hozzájárulni a nagy társadalmi problémák enyhítéséhez. Ha szellemiségével a társadalom integrációját segíti elő, akkor betölti ezredvégi történelmi szerepét. Van azonban egy másik kimenet is, történetesen az, ha " keresztény frontot„ alkotva, valamilyen kultúrharcba, esetleg elnyomó szerepben jelenne meg. De mint említettem, a jövő még kétesélyes, és elképzelhető hogy egyszerre több funkcióban is találkozhatunk majd a keresztény gondolattal.

BÓDAY PÁL PÉTER

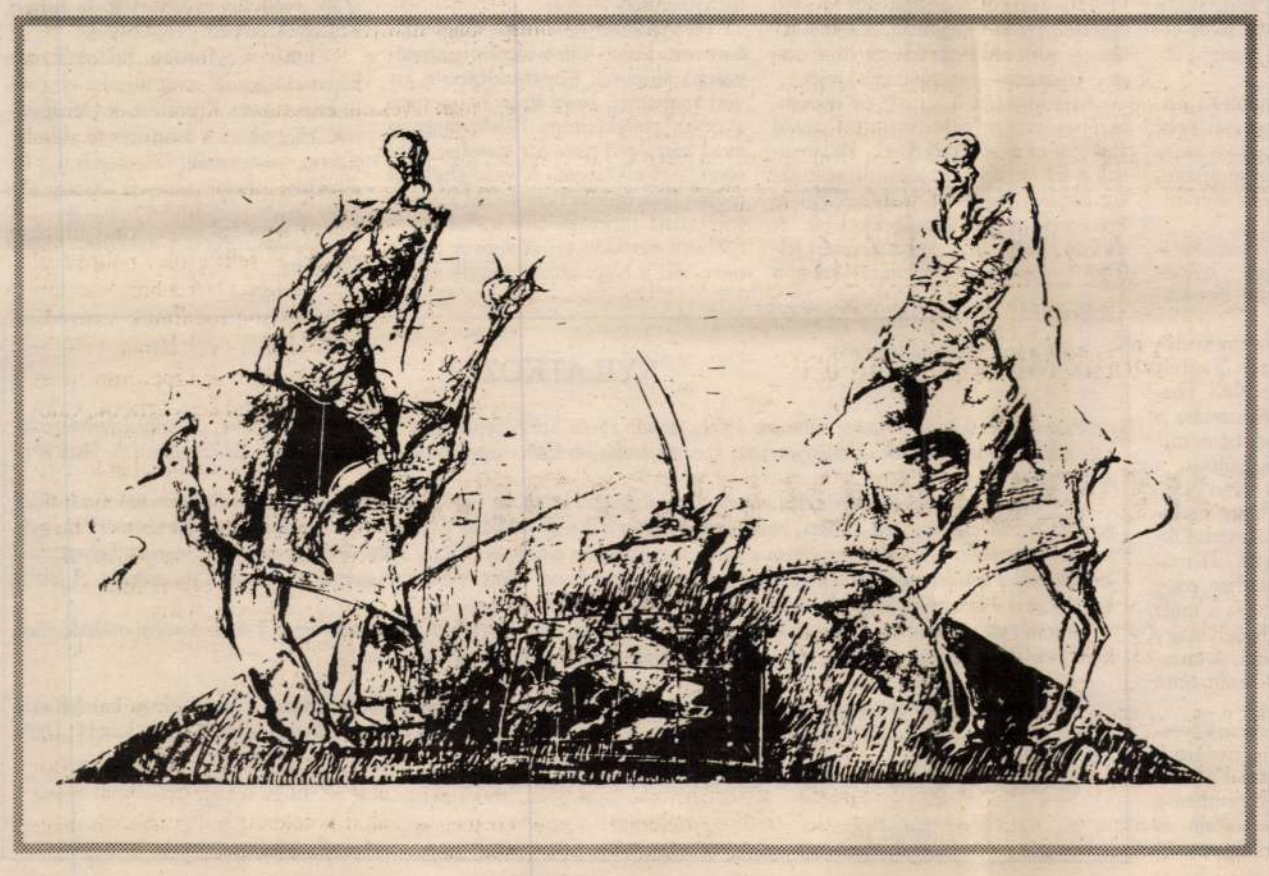

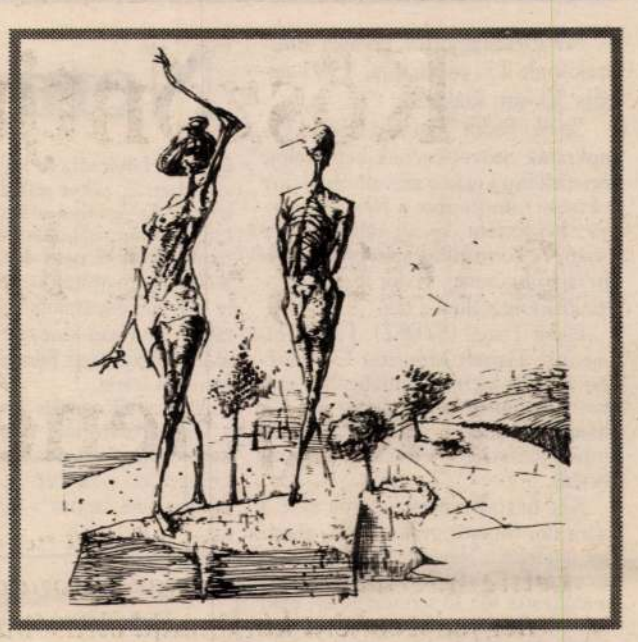

A hiradó is jobb

A Nemzeti Színház idei évadának utolsó bemutatójaként egy olyan „stílusgyakorlatot" adott elő a Várszínház refektóriumában, amelyet a magyar színjátszásnak már régen abszolválnia kellett volna. Nem azért, mintha Artur L. Kopit munkája, a Jaj, Apu, szegény Apu, a szekrénybe beakasztott téged az Anyu, és az én pici szivem olyan szomorú nélkülözhetetlen remekmű, hanem azért, mert mind a színi, mind a rendezői mesterség jutalomjátéka lehet. Ez a hosszú egyfelvonásos ugyanis — amelyet szerzője tragibohózatnak nevez, mégpedig „állfrancia modorban" — jónéhány stílusréteget, vagy inkább modort kínál felfejtésre, és nem is csupán színháziakat.

Nyílvánvaló, hogy első megközelítésben Kopit egy érzékenyen pimasz Tennessee Williams- paródiának szánta a Jaj, Aput — a Nyár és füst, a Múlt nyáron hirtelen, A tetovált rózsa, vagy Az Iguana éjszakája hangvételét konzeniálisan fordítja át egy sajátos blődlibe. De a pszichikai terrorral megnyomorított fiú és az egykori szexuális sérelmeiből szülő-szörnyeteggé torzult Anya„alapszituációja" felett ott lebeg akár Ibsentől kezdve az egész modern pszichológiai dráma szelleme, s Kopit az élvezetes stílusstikli során eljut egészen a horrorig. Miközben a Jajú Ap — ha akarjuk — nem más mint évődő tiszteletadás Freud Zsigmond előtt; de Kopit persze a főhajtás gesztusával egyidejüleg gúnyosan ránkkacsint: lám, mennyi marhaságot lehet összehordani egy szinpadon, ha az ember gátlástalanul előveszi a pszichoanalízis köchelyeit.

Vagyis a Jaj, Apu igazi szinházi „papedli"; — éspedig éppen azért, mert az allúziókon, az utalásokon, az irodalmi fricskákon túl a darabnak azért megvan a maga saját szerkezete, komolyan veendő és eljátszandó tartalma is. Kopit bravúrja valójában ebben áll: hogy a perszifláz végső soron csak köritès (bárha igen lényeges), és a figurák önálló drámai életet élnek. Jonathan, a lelki nyomorékként a világtól elzárva tartott, infantilitásra programozott „kisfiú", nem tudhat mit kezdeni a szabadság felsejlő lehetőségéről, mert abnormálisan elfojtott ösztönei már csak az agressziót lobbanthatják fel benne. Másrészt viszont azt jól érzékeli, hogy a megszabadítására vállalkozó, kétes erkölcsü leány éppúgy magának akarja kisajátítani, bekebelezni, mint saját aberrált mamája.

Kopit képlete a világról nem túlságosan eredeti, de kétségkívül érvényes. Hiszen azt mondja, hogy a szabad akaratuktól megfosztott, pszichéjükben sérült emberek kitörési kisérlete szükségképpen a pusztítás és a pusztulás felé vezet. Mindazonáltal ezt a tételt hiba volna a mű ürügyén politikai-társadalmi összefüggésben értelmezni — Kopit hangsúlyozottan a privát traumák talaján marad.

Csiszár Imre rendezése megpróbálja ezt a szférát kitágitani, s mert a darabban nem talál ehhez segetséget, a játéktér két oldalán elhelyezett televiziók képernyőjén az egész előadás alatt egy híradóösszeállítást sugároz a közelmúlt hazai eseményeiről. Ez a "staffázs" volna hivatva részint aktualizálni, részint szélesebb körre tágítani a Jaj, Apu mondandóját. Az eljárás abszolút önkényes, s mint ilyen tökéletesen értelmetlen. Hogy a nézőnek egy jó és többrétegü produkció láttán szabad associációi támadnak, mégpedig történetesen a Csiszár által kívánatosnak tartott irányba, az elképzelhető, s természetesen belefér az előadás „üzenetébe". Hogy Csiszár a maga vágányára próbálja erőszakolni a közönség képzettársitásait, az úgy vélem, csak ellenérzést szül a publikumban, kivált, mert éppen egy olyan előadást néz, amelyik a pszichés agresszió kártékony voltáról akarja meggyőzni.

Ha a külsődleges mesterkedések helyett a rendezés egy, a Kopit-darabhoz méltóan mesteri és intellingens, bonyolult és többszólamú előadást hozott volna létre, akkor még talán megbocsátanánk ezeket a tolakodó televíziókat. Igy azonban, hogy a színészi játék (Csernus Mariann, Cseke Péter, Tóth Éva, Mihály Pál) elszántan mechanikus és bábszerü, az egész előadás hangvétele monoton, és minden egyszerűbb — vagy pontosabban: szimplább — a kelleténél, így az a szomorú igazság, hogy a tévéhiradó bizony érdekesebb volt.

Kell-e többet mondani?

MÉSZÁROS TAMÁS

Nemzeti dokumentumok

Az Országgyűlés tavaszi ülésszakának 23. ülésnapja, 1991.április 30.-án, kedden.

Elnök: Fodor Tamás, a Szabad Demokraták Szövetségének képviselője interpellálni kíván a művelődési és közoktatási miniszterhez a Nemzeti Színház élén történt drámai változás apropóján, A kormányzat szereposztási politikájáról címmel. Fodor Tamás képviselőtársamat illeti a szó.

Fodor Tamás (SZDSZ): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Miniszter Úr! Elnézést, hogyha kicsit kriminalisztikai módon foglalom össze az elmúlt két hét drámai történéseit, de képviselőtársaimnak szeretném felidézni, hogy mi történt.

Két héttel ezelőtt, szerda este 5 órára ön, ismerős gyakorlattal, magához rendelte a Nemzeti Színház akkori igazgatóját, Csiszár Imrét és lemondásra szólította föl. Ő természetesen ezzel nem élt. Másnap délelőtt 10 órakor próbája lett volna, de ez a próba elmaradt. A titkárnőjétől tudta meg, hogy a társulatot összehívták 1 órára; és fél 1-kor még senki nem tudta, hogy ki lesz az új igazgató. Mindenki meglepetésére aztán 1 órakor bemutatták az új igazgatót, ahogy egy, a Kormányhoz közelálló napilapunk újságírója, aki civilben fiatal drámaíró, s remélhetjük, hogy nevét hamarosan ott olvassuk az új Nemzeti Színház szerzőinek sorában, úgy jellemzett, hogy a döntés elképesztő sebességgel született meg.

Én nem k ívánok most a színház vezetésével tartalmilag foglalkozni, azokkal a kifogásokkal sem — ez nem az Országgyűlésnek a dolga. Nem kívánok munkajogi szempontból sem foglalkozni — ez majd az ügyvédek dolga lesz. S a jogszerűségét sem vonom kétségbe, hiszen teljesen természetes, hogy akadhatnak minden országban olyan reprezentatív színházak, amelyek különösen kiemelt szerepben vannak, hiszen műsorrendjük, az ott dolgozó művészek javadalmazása, a létrehozott darabok, előadások műgondja, művészi színvonala mintegy kirakatba helyezi az államnak a művészettel szemben alkalmazott politikáját. Tehát ilyen nemzeti színházak léteznek. Természetesen nem kötelező , hogy létezzenek. És ha vannak, akkor a mindenkori kulturális miniszter feladata az, hogy ide kinevezze a neki megfelelő igazgatót. Tehát a jogszerűségét egyáltalán nem vonom kétségbe, hiszen ön majd felelni fog a nemzet előtt, hiszen a Nemzeti Színházról van szó, és az utókor előtt is. Természetesen szerényebb leszek, csak a színháztörténet előtt fog felelni, hogy ez a döntés jó volt-e.

Az viszont — és itt térnék rá — már az Országgyűlésre tartozik, hogy felfigyelve arra a nem először tapasztalható — többek által bizáncinak aposztrofált — módszerre, amely a kinevezéseket, a felmentéseket kíséri, a határokon túl is visszhangoznak ezek a botrányok, tehát felfigyelve ezekre, ellenőrizze a kormányzatnak a személyzeti politikáját.

Ezért kérdezem a miniszter urat, hogy milyen technikákat alkalmazott a Nemzeti Színház kétéves eredményeinek, illetve eredménytelenségeinek a felmérésére. Mennyire pontos, konkrét és mennyire nyilvános vagy nyilvánosság elé tárható volt ez a vizsgálat, kitől kapott ön vagy a területért felelős államtitkár-helyettes olyan szakmailag megbízható értékelést, amelyre számítani lehet? Volt-e olyan vizsgálat, amelyik visszaélésre derített volna fényt, hogy ez a rapid megoldás — ahogy ezt Fekete államtitkár úr szereti mondani — megszülessen? Én úgy tudom, hogy a színházi szakma választott képviselői önt — miközben a felmentéssel kapcsolatban felhívták Fekete államtitkár-helyettes úr figyelmét, hogy a döntés kizárólag az ön hatáskörébe tartozik — óva intették a sokkszerű beavatkozástól, hiszen a szakmából jöttek. Értelmetlennek tartották az évad végén, a szerződtetések lejárása előtti párnapos drasztikus igazgatóváltást, amely árt a színháznak. Erre a lapok bőséges példával szolgálnak, és a következő hetek is. Árt a színháznak, és a tapasztalható gondok megoldásában egyáltalán nem segít.

(Bekiabálások: Idő, idő.)

Kapott-e ön a szakmaitól ellenkező értelmű tanácsot, és ha nem szakmai szervezettől, akkor milyen szervezettől kapta? Az ön által aláírt és többnyire csak általánosságokat tartalmazó felmondólevélből nem derül ki egyértelműen, de a sajtótájékoztatón valamiféle szakmai alkalmatlanságra hivatkoztak; az újonnan kinevezett igazgató, az azóta megszületett Film Színház Muzsika munkatársa...

(Az elnök csenget.)

Igen, köszönöm szépen elnök úr, befejezem a mondatot, pont jókor csengetett. (Derültség.) ...a Magyar Fórum című lapnak a mostani főmunkatársa (derültség az ellenzék soraiban) nemigen rendelkezik azzal a színházi gyakorlattal — és az a színházi gyakorlat a legkisebb vidéki színház esetében is kötelező —, amely alkalmassá tenné őt erre a posztra. Kért-e ön referenciát az új igazgató szakmai alkalmasságáról, és hogyha kért, akkor kitől, milyen szakvéleményt adott erről saját minisztériumának színházi főosztálya?

És befejezésül, nem gondolja-e azt, hogy ez a döntési mechanizmus felkelti azt a halvány véleményt, hogy a kinevezésben erősebb a politikai motívum, mint a szakmai? Köszönöm szépen. (Taps a bal oldalon.)

Elnök: Köszönöm. Az interpellációra dr. Andrásfalvy Bertalan művelődési és közoktatási miniszter úr válaszol.

Dr. Andrásfalvy Bertalan művelődési és közoktatási miniszter: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Képviselőtársam! Tájékoztatása a történtekről kissé hiányos. Ez némiképpen félrevezeti az Országgyűlést.

A Nemzeti Színházban olyan helyzet alakult ki, már tavaly, hogy a színház teljes szétesésével fenyegetett. Október óta 19 előadás elmaradt, 31 műsorváltozás volt, számos esetben nagy késéssel kezdődött az előadás a múlt évben. A színházat feltűnően nagy számban hagyták el m űvészei, és anarchia ütötte fel a fejét, és Csiszár Imre ellehetetlenült mint igazgató.

Ezek a sajtóban is nyomon követhető tények. (Taps a kormánypártok soraiból.) Ebben a helyzetben a nem cselekvés felelőtlenségével szemben a cselekvés felelősségét választottam, és úgy döntöttem, hogy a színház vezetőjét felmentem. (Taps a kormánypártok soraiból.) Megjegyzem, hogy Fodor Tamás képviselő úr interjúiból és jelen interpellációjából sem olvasható ki az, hogy ő elégedett lett volna, vagy akár csak elfogadhatónak tartotta volna Csiszár Imre színházvezetői munkásságát, és az intézkedés jogszerűségében sem kételkedett, ahogy azt az előbb is hallottuk. Természetesen, amikor kifejeztem Csiszár úr vezetői munkájával szemben az elégedetlenségemet, ez nem jelenti rendezői képességeinek megkérdőjelezését. Éppen ellenkezőleg: arra akkor és most is számítani akartam. Erre figyelemmel kerestük vele a kompromisszum lehetőségét, nem akkor, azon a drámai napon, hanem sokkal korábban, már hetekkel előtte. A tárgyalások azonban nem vezettek eredmnyre. Feltehetőleg eleve nem volt helyes az igazgatói és a művészeti vezetői teendők ellátásával egyetlen embert megbízni. E kettős teher — mint ahogyan Csiszár Imre maga is elismerte — meghaladta erejét.

A minisztérium a múlt év novemberében tartott célvizsgálattal ugyan 1989/90-es évad értékeinek, kudarcainak a számbavételére irányult, már akkor érzékelni lehetett, hogy a 90/91-es évad várható feszültségekkel jár. A színház belső, elsősorban szervezeti jellegű korszerűsége nem indult meg, a művészeti tanács nem működött, vezető színészek visszaadták szerepüket, elmaradtak bemutatók vagy csúsztak, néhány darab aránytalanul költségesebb volt, ugyanakkor a nézőszám visszaesett. Ezekről pontos adataink vannak a vizsgálat eredményeként. Ezen tények, az előadásokat ért kritikák hatására kezdett el a minisztérium foglalkozni a vezetőváltoztatás gondolatával, s a munkaszervezési-vezetési hibák tették elkerülhetetlenné azt, nem pedig valamilyen feltételezett politikai megfontolás. A vezetőváltozás szükségességét elismerték a színházi szakma vezetői, többek között Törőcsik Mari és Lampl Lajos a Kamara, illetve a szakszervezet részéről; Babarczi László, a Színházi Szövetség egyik vezetője pedig a Népszabadságnak adott interjújában szögezi le, hogy „Csiszár körül a helyzet annyira elmérgesedett, hogy a megoldása reménytelennek látszott".

Nézetkülönbség a váltás időpontjában volt. Vajon van-e ideális igazgatóváltási időpont? Képviselőtársam azt veti szememre, hogy ilyen helyzetben gyorsan cselekedtem. Félek, hogy az évad hátralevő része azt igazolja: döntésemmel elkéstem. A válsághelyzet megoldása érdekében széles körűen folytatott tárgyalásaim során egyre többször vetődött fel Ablonczy László neve, aki a Népszabadság egyik cikkírója, kivételesen felkészült kritikus és színházi közíró volt, akit becsülnek szorgalmáért, színházrajongásáért és szókimondó személyiségéért. Reményem szerint Németh Antalhoz hasonló személyiség. A tárca feladata kettős : támogatja az új színházvezetést a válság kezelésében és a folyamatosság biztosításában, és segíti az új, korszerű Nemzeti Színház arculatának a kialakulását.

Kérem válaszol elfogadását. (Taps a kormánypártok soraiból.)

Elnök: Köszönöm a miniszter úr válaszát. Megkérdezem interpelláló képviselőtársamat, egyetért-e a válasszal.

Fodor Tamás (SZDSZ): Nagyon örülök, hogy velem szemben nagyon tájékozott urak ülnek. Nem kaptam választ semmilyen konkrét kérdésre. Nagyon pontos kérdéseket intéztem a miniszter úrhoz. Elvártam volna, hogy konkrét válaszokat mond, hiszen a napilapokban ennél sokkal tárgyilagosabb véleményeket láttam. (Mozgolódás, zaj a kormánypárt soraiból.) Nem felel meg a valóságnak.Itt most megállnék. Nagyon örülök, hogy ennyire érdeklődik a Parlament a színházi szakma után. Nem is tudtam, hogy ez nem politikai, hanem szakmai kérdés. (Taps.)

Nem felel meg a valóságnak az, hogy feltűnően nagy számban hagyták el a művészek a Nemzeti Színházat. Ellenben megfelel a valóságnak az, hogy most, az új igazgató kinevezésével feltűnően nagy számban hagyták el a művészek a Nemzeti Színházat. (Taps.) Nem felel meg a valóságnak az, hogy nincs az igazgató leváltásának illetve kinevezésének ennél kedvezőbb időpontja, mert van. (Közbeszólások.)

Meg tudom mondani, ha Önök kíváncsiak, de félek, hogy kifutok az időből. Ennek ellenére megmondom, Bánffy György képviselőtársam szemben talán meg tudja mondani, hogy nem az áprilisi időszak az, mert a 25 színész közül nagyon sok kenyér nélkül marad. (Közbeszólás: Akkor ne menjen el!)

Azért marad kenyér nélkül, mert már nincs lehetősége, hogy más színházhoz szerződjön. Ezt Önök nagyon jól tudják. Visszatérve a dolog elvi részére — szeretném befejezni —, ha nem akadályoznak, akkor befejezem. Nem tudom elfogadni ezt a választ, mert akkor el kellene, hogy fogadjam, hogy a művészetet ismét csak a politika irányítja, korrigálja és ellenőrzi. Nem tudom elfogadni, mert akkor el kellene fogadnom, hogy egy olyan gondolkodás kap hegemóniát, amelyik lényegéből következik, hogy bizonyos erkölcsi, esztétikai értékeket fölülről visz be a művészetbe, nem pedig onnan bontja ki azokat. Végül nem tudom elfogadni azért, mert akkor el kellene fogadnom a vezetőcseréknek ezt a kézivezérelt módját, ezt az antihumánus módját... (Közbeszólások, zaj)... azt a gyakorlatot, amely a politikai szempontokat a művészi szempontok elé helyezi. Köszönöm szépen. (Taps balról.)

Elnök: Köszönöm. Fodor Tamás képviselőtársunk nem fogadta el a miniszteri választ. Kérdezem az Országgyűlést, elfogadja-e a miniszter úr válaszát. Kérem, szavazzanak! (Megtörténik.) Kimondom a határozatot: az Országgyűlés 168 „igen" szavazattal 97 ellenében, 10 tartózkodás mellett a miniszteri választ elfogadta.

Tisztelt Szerkesztőség!

Mivel Fodor Tamás képviselő nem kapott interpellációjára konkrét és az igazságnak megfelelő válaszokat a miniszterelnöktől, a Nemzeti Színház volt művészeti főtitkáraként, akinek pontos és naprakész jelentések vannak a birtokában a színházban történt minden eseményről, ezúton szeretném helyreigazítani a miniszteri válaszban elhangzottakat.

1. Október óta betegség miatt elmaradt tíz előadás, technikai okok miatt pedig nyolc. Ez a szám a két színházban (Nemzeti és Várszínház) nem múlja fölül a többi pesti nagyszínház egy évad alatt elmaradt előadásainak átlagos számát.

2. Nem volt az adott időszakban 31 alkalommal műsorváltozás — a műsornaptár tanúsága szerint mindössze 12 alkalommal került sor programváltozásra.

3. Nem felel meg a valóságnak, hogy sorozatban nem kezdődtek időben a színház előadásai. Mindössze egyetlen alkalommal, a hosszúra nyúlt Peer Gynt főpróba után a bonyolult díszletbeállású Kaukázusi krétakör előadását kezdtük késéssel március 27-én.

4. A színházból az idei szezonban ketten szerződtek más színházhoz, s többen anyagi érdekeik kiteljesítése miatt a szerződtetési tárgyalások lezártáig (április 30.) Csiszár Imrével tárgyalásban voltak. Ezek a tárgyalások az új igazgató kinevezésével megszakadtak, és a színházból való eltávozáshoz vezettek. Ami azt jelenti, hogy Ablonczy úr kinevezésére válaszként 21 színész, egy díszlettervező, egy jelmeztervező, egy asszisztens, a zenei vezető, a főtitkár, a gazdasági igazgató és a volt igazgató nem újította meg szerződését a Nemzeti Színházzal.

5. A Nemzeti Színházban tartott célvizsgálat eredménye mind a gazdasági, mind a művészeti munkát illetően (ezt éppen a minisztérium színházi osztálya készítette) pozitív eredménnyel zárult. Semmiféle „kudarcot" nem mutatott ki, sőt hangsúlyozta, hogy az 1989/ 90-es évad eredményei reménytkeltőek az 1990/91-es szezonra.

6. A Nemzeti Színházban egyetlen bemutató sem maradt el. Hiszen amikor Sinkovits Imre és Kállai Ferenc a Senkiföldje című Pinter-darab két főszerepét visszaadta, egy magyar dráma — Csurka: Döglött aknák '89 — bemutatására került sor helyette. Amikor a Peer Gynt főszerepét betegség miatt át kellett osztani, a bemutató érdekében a színház ezt is vállalta. S amikor egy rendező megbetegedése miatt félő volt, hogy veszélybe kerülhet egy magyar bemutató, új rendezővel ugyancsak egy magyar dráma színpadra állításával válaszolt a színház. A színészek, akiknek ebben a produkcióban nem jutott feladat, külön stúdióelőadáson léphettek fel, így az elmúlt két évben a Nemzeti Színház foglalkoztatottsága 100 %-os volt.

7. A színházi szakma képviseleti szervei egyöntetűen lebeszélték a minisztert a „rapid" változtatásról, és Csiszár Imre szerződésének lejártát, 1992. július 20-át jelölték meg a vezetőváltás lehetséges dátumaként.

8. Ablonczy úr „színházkritikusi", illetve „közírói" szerepe nem hasonlítható Németh Antal igazgató munkásságához, mert ő elsősorban gyakorló színházi rendezőként nyomta rá bélyegét a magyar színházi életre.

Budapest 1991.május 12.

Császár Katalin
a Nemzeti Színház volt főtitkára

...és a legutóbbi fejlemény:

NYILATKOZAT

A művelődési és közoktatási miniszter 1991. január 15-én Színházművészeti Tanácsot hozott létre, „a színházművészettel kapcsolatos állami döntések véleményezésére, koncepcionális kérdések megvitatására, a színházi szakmát érintő intézkedések kezdeményezésére".

A miniszter a Nemzeti Színház élén végrehajtott változással kapcsolatban a Tanács előzetes összehívását nem tartotta szükségesnek. A Színházművészeti Tanács, mivel nem ért egyet a döntés módjával és tartalmával, saját kezdeményezésére 1991. május 16-án összeült, és az ülésre meghívta a minisztert, valamint a helyettes államtitkárt. A tanácskozáson megjelent helyettes államtitkártól a testület magyarázatot kért arra, hogy egy ilyen fontos döntés előtt miért maradt el a Tanács összehívása. A feltett kérdésekre a testület nem kapott kielégítő választ.

A történtek után a Művelődési és Közoktatási Minisztérium által létrehívott Színházművészeti Tanács további működésének ilyen formában nem látja értelmét, ezért a mai napon úgy döntött, hogy feloszlatja önmagát.

Ascher Tamás, Babarczy László, Bálint András, Benedek Miklós, Cserhalmi György, Huszti Péter, Kerényi Imre, Koltai Tamás, Markó Iván, Mártha István, Radnóti Zsuzsa, Schwajda György, Spiró György, Székely Gábor, Székely László, Törőcsik Mari, Valló Péter

(Gregor József külföldi tartózkodása miatt nem tudott jelen lenni az ülésen.)

Budapest, 1991. május 16.

DIENES Gaba

3. 76.p.- Ludwig-gyüjtben.

Ú| Müvészet1g92

DIENES Gábor

P.SZABÓ Ernő: Nosztalgia, ironia, szinpadszerüség : Beszélgetsé Diesnes Gáborral. = Müvészet, XXV. évf. 2.sz. 1984 18 - 22.p. ill.

VIGADÓ GALÉRIA

A Magyar
Népköztársaság
Művészeti Alapja
meghívja Önt
és kedves családját
1988. november 18-án
17 órára
a Vigadó Galériába

DIENES GÁBOR

Munkácsy-díjas
festőművész
kiállításának
megnyitására

Megnyitja:
VAJDA GYÖRGY

Megtekinthető:
december 11-ig
hétfő kivételével
naponta 10–18 óráig

Progresprint

DIENES Gábor festő

DIENES Gábor festő

Képei a Korona szállóban
Épület földszinten

Bojár Iván András - Veimar, 1994. március
25. VIII.

dési Ház (Pesti út)

RVÁTH LAJOS

TH KURUCZ JÁNOS

. BOGDÁN EMIL

GY FERÓ

szeretettel várunk!

Dienes Gábor, festő- és grafikusművész

a Műcsarnokban rendezték meg a Stúdió '80 című kiállítást. – Dienes Gábor „Jelenet a vízparton" c. műve szerepelt a kiállításon, melynek sajátos víziói már-már a rutinfestés nyomait viselik. ~~m~~ /említve/.

Fecske András: Józanabb célok felé...
Dolgozók Lapja, 1981. jan. 25.

Dienes Gábor

P. Kucs Julianna: S termelni eladhatót?
Jegyzet a kucsarnokból

Népszabadság, 1984. IV. 14.

Dienes Gábor: Vak álma, vegyes technika, 60×55 cm, 1976

Dienes G ábor

Vak álma, vegyes technika

Lóska Lajos: Lira - iróniával hitelesitve.
/:Dienes Gábor festészetéről.
Müvészet, 1979. február/ 22.oldal

Dienes Gábor

Meditáció, vegyes technika

Lóska Lajos: Lira - iróniával hitelesitve.
/:Dienes Gábor festészetéről.
Művészet, 1979. február/ 22.oldal

Dienes Gábor: Meditáció, vegyes technika, 84×45 cm, 1978

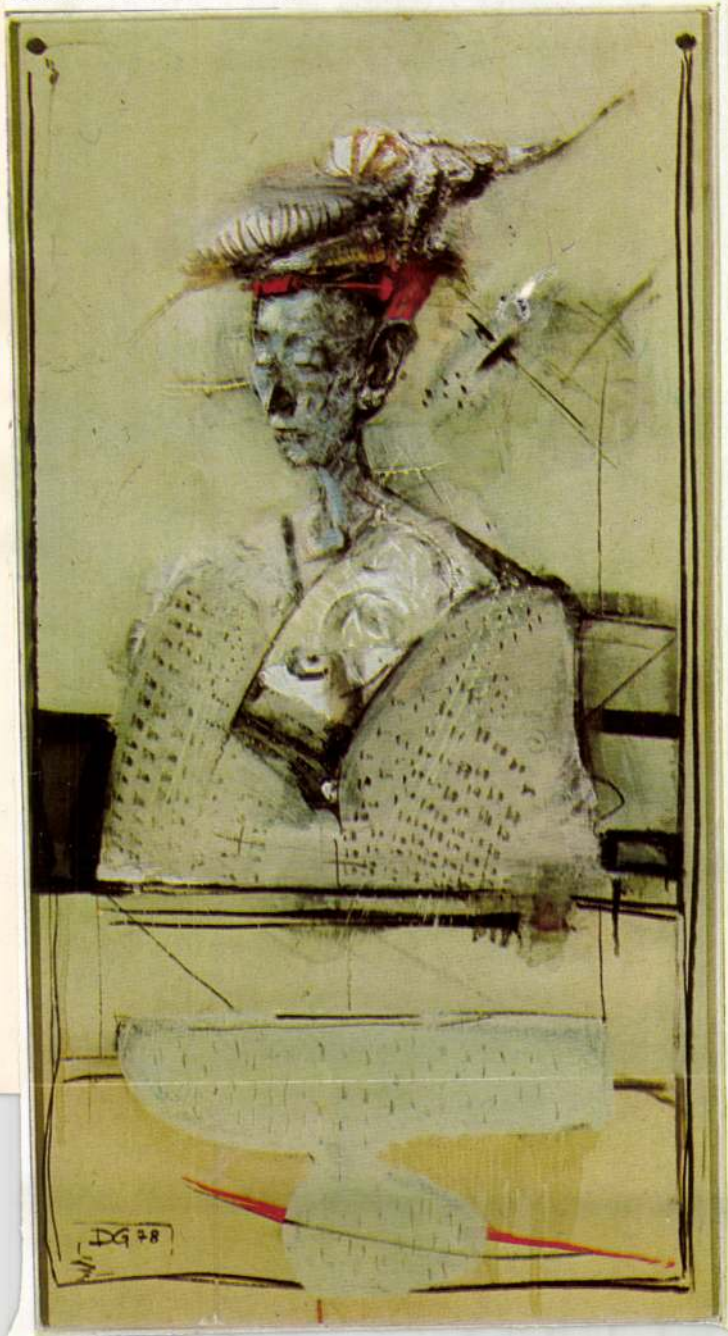

DIENES GÁBOR

emlitve ld.Bálint Endre

Székely András: A tárlat eladó

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.43.sz.24-25.

DIENES GÁBOR

emlitve, mint akire hatott Gulácsy Lajos

Lóska Lajos: G.-rajzok.Fészek Galéria

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.45.sz.3.o.

SZERZŐDÉS
munkavégzésre irányuló egyéb jogv

. . . . . .

mely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörté
u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

2. A dijazás összege: Ft.
A dijazásnál alapulvett munkaköri besorolás

Dienes Gábor

Dienes Gábor két vegyes technikájú műve a reneszánsz életeszmény utáni sóvárgást tükrözi, hallatlanul biztos grafikai készséggel

Napjaink 1977-1-2

Molnár Zs. :Studió tárlatok

DIENES GÁBOR

Dienes Gábor: Bohóclány

Mai
Ve
UJ

DIENES Gábor festő

~~Kiállítás~~

kiáll. Bp. Vigadó Galéria
ism. VADAS József : Poén =
Élet és Irodalom, 1989. jan. 6. 12.

XX. sz. 45 u / Mesterek

DIENES Gábor

LÁNCZ, Sándor: Three Post-modern Artists.
Gábor Dienes, József Szentgyörgyi, György
Somogyi = NHQ ... Summer 1989,
202 – 205. ill.

XX. sz. 45. u / Mesterek

DIENES Imre mezőkövesdi asztalos mester, aki az egercsehi rk. plébánia-ház ujjáépitésénél munkálkodik 1832-ben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Dienes István festőművész művei:

1.	Egyedül maradt	olajtempera
2.	Hálójavító	olajtempera
3.	Parasztasszony	linó
4.	Öregasszony	monotypia
5.	Favágók	olajtempera
6.	Külváros	olajtempera
7.	Halászok	olajtempera
8.	Kubikusok	pasztell
9.	Boglyarakó asszonyok	pasztell
10.	Présház	pasztell
11.	Pihenők	olajtempera
12.	Magányos ház	pasztell
13.	Szepezdi utca	pasztell
14.	Kompozíció	pasztell
15.	Gyümölcsszedő lányok	pasztell
16.	Tanulmány	pasztell
17.	Erdőszéle	pasztell
18.	Fonalgombolyítók	monotypia
19.	Reggel	monotypia
20.	Gombaszedők	monotypia
21.	Tiszapart	monotypia
22.	Csellós lány	pasztell
23.	Sárga virágok	pasztell
24.	Régi ház	pasztell
25.	Gyász	pasztell
26.	Pletyka	pasztell
27.	Család	pasztell
28.	Krumpliszedők	pasztell
29.	Tóparton	pasztell
30.	Kora reggel	pasztell
31.	Tanya	pasztell
32.	Kertésznők	pasztell
33.	Balatonszepezd	pasztell
34.	Öregek	pasztell
35.	Tehenészlány	lino
36.	Anya	lino
37.	Kertész	monotypia

F. k.: Dr. Balázs Istvánné

64.0420 Ságvári Nyomda

DIENES ISTVÁN

DERKOVITS TEREM

BUDAPEST VI. LENIN KÖRÚT 63.

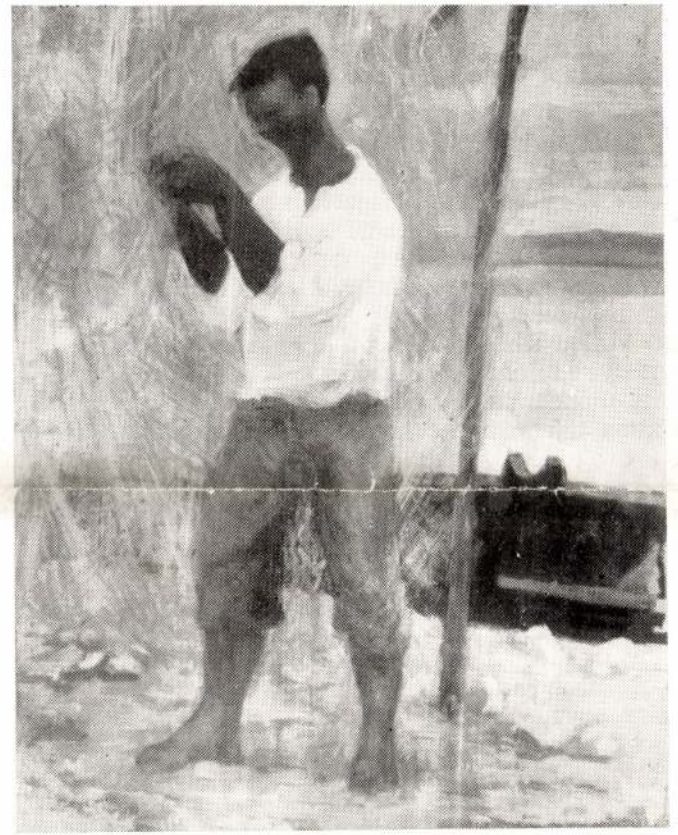

Dienes István

festőművész kiállítása

1964. március 14—28-ig

Magános halászbárka a folyó partján, esős, nyírkos hangulat, csupa megtört szín, borús idő, kora reggel. Falusi utcakép, lombját hullatott fákkal, kis parasztház fehérlő fala, előtérben feketeruhás, az élettől megfáradt, botjára támaszkodó öregasszony, néhol az ég kékje látszik. Egyedül álló nyárfa a falu szélén, az ég és föld már felvette neutrális színét, amelyet tompa sárgák, lilák, kékek, szürkék futnak át. Máskor csodálatosan egymásba mosódó finom rózsaszín, zöld, fehér és sárga sejtelmes variációi, amelyek félhangon, diszkréten beszélnek, inkább sejtetnek, semmint mondanak. Padon ülő, elmerengő öreg paraszt házaspár, havas tájban a messzeségbe elvesző sínpár mellett fekete kendős öreg néni, kezében zsebkendő, arcán megbékélt szomorúság. Élénk zöld lombú fa alatt kútnál sárga és világoskék ruhás fiatal nők korsókkal. Barna kis asztalkán kék bokályban élénk sárga napraforgó formájú virágok.

Íme egy sor képének témája, amelyek szemléletekor olyanféle érzésünk támad, mintha a festő meglopná a táj, a kora reggel, a vízpart feletti ködös, opálos remegő levegő, az alkonyat, a munkájukat végző emberek, egy virágcsendélet hangulatát, s nekünk városi embereknek szerényen, csendesen — mert a művész egyénisége is ilyen — szeretné megmutatni mindazt, ahogyan ő a természetet, a körülötte levő világot látja. Örömmel dolgozik vidéken, s ha tájat fest figura nélkül, akkor is érzékeltetni akarja a táj kapcsolatát az emberrel, mert mint mondja, nehezen tudja elképzelni a kettőt egymás nélkül.

Ha palettájának színvilágát nézzük s ezzel együtt képeiét, azt találjuk, hogy általában a felső, meleg regisztereken játszik. Ez okozza képeinek harmónikus, csaknem mindig derűs hangulatát. Ha pedig azt figyeljük, hogy mennyi a rajzi elem képeiben, azt látjuk, hogy igyekszik a körvonal merevségét feloldani az atmoszférában. Ez is hozzájárul festményeinek könnyedségéhez. Érdekes, hogy ő, aki Nagy Sándor mellett a freskó fegyelmét tanulta meg, a kevés vonalra egyszerűsítést és a kevés szín mérlegelt használatát, mennyire fel tudott szabadulni mesterének hatása alól s milyen boldog örömmel dúskál a paletta világos színei között — csak nagyon ritkán használ sötétebb színeket — s mennyire feledni tudja a rajzi vonal kötöttségeit. Témáiban a közvetlen napi látvány, a táj egy-egy megragadó mozzanata készteti festésre, kerüli az ünnepit, a tragikust, a beállítottat. Mindebből kialakul festői arcképe is: az intim világ színeinek költője ő, a bensőséges hang, a líraiság festője.

A festői világ, amelyet fentebb jellemeztünk, a posztimpresszionizmus világa. Képeinek megoldásában nem tapad már csupán a látott dolgok színeinek analíziséhez, hanem stílussá, összegezővé igyekszik átváltani azt, ami festésre késztette. Nagyon finom ösztönnel, s — nyilván — tudatos mérlegeléssel vigyáz arra, hogy stílustörekvései ne menjenek a látvány hitelességének rovására. Képei megmaradnak annak a látott valóságnak atmoszférájában, amely nem sokkal tér el a szemtapasztalta látványtól. Festményei szebbé teszik számunkra a kopott hétköznapok eseményeit, s a látszólag jelentéktelen dolgok szelíd nyugalmú képek témáivá nemesülnek műveiben.

Ismerkedjünk meg röviden azzal az életpályával is, amelyet Dienes István bejárt első önálló kiállításáig.

Újpesten született 1905-ben. A középiskola elvégzése után technikusként dolgozott, s mivel a festészet iránt élénk érdeklődést tanúsított már diák korában, képzőművészeti szabadiskolában képezte magát. 1931-ben beiratkozott a Képzőművészeti Főiskolába s 1936-ban Réti István növendékeként végzett. A következő két évben Nagy Sándor mellett a freskó szakon volt. Több ízben részesült ösztöndíjban (Budapest Székesfőváros, Nemes Marcell jutalomdíj) s mint főiskolás pályadíjat is nyert. Freskófestéssel még évekig foglalkozott, anyagi körülményei azonban iparművészeti tervek készítésére kényszerítették, így a freskófestést abbahagyta. 1945-től 1952-ig grafikus festőművészként állást vállalt. 1952-től rendszeresen szerepel fővárosi és vidéki kiállításainkon. Dienes István e kiállításával, szerény egyéniségével új színnel gazdagodott művészeti életünk.

KISDÉGINÉ KIRIMI IRÉN

Meghívó

MHB IMMO
ART GALÉRIA

KÖRMENDI
GALÉRIA
BUDAPEST

MHB IMMO ART GALÉRIA

és a

KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST

meghívja Önt

DIENES GÁBOR

festőművész

és

KATONA ZSUZSA

szobrászművész

kiállítására

RENDEZTE:

Egry Margit

művészettörténész

MEGNYITÓ:

1995. február 6-án 17.00-19.00 óráig

MEGNYITJA:

Beremányi Géza

író, filmrendező

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

1051 Budapest, V.ker., Deák F. u. 15.

Tel./fax:266-4857

1995. február 6-1995. február 19.

minden nap 10-18 óra között

Dienes István

festő

1935. a gönci árpád-
hori rk. templom dia-
dalivére festette az
Árpádházi szentek képét.

Csikvári Abany

146.l

Dienes István (1929. aug. 15., Nyíregyháza - 1995. okt. 29. Budapest): régész, múzeumigazgató. - A magyar honfoglalás korának egyik legjelentősebb kutató régésze. - Református kiskereskedő családból származott. Kereskedelmi középiskolába járt, az érettségi után (1947) a családi vaskereskedésben dolgozott. 1848-ban felvették a Közgazdaságtudományi Egyetemre, de a második évfolyamot osztályidegensége miatt nem kezdhette el. 1950-ben azonban bejutott az ELTE új, régész-muzeológia szakára. - László Gyula felfedezettje, tanítványa, a legelső magyar régész, akit a honfoglalás korának kutatására képeztek ki. (Magyarország 15 megyéjében 30 lelőhelyet tárt fel) - 1954. október 1-től a szegedi Móra Ferenc Múzeum régésze. 1957 április 1-től a Nemzeti Múzeumban dolgozott. 1964-ben doktorált, ekkor osztályvezető-helyettesé nevezték ki. - 1973. január 1 - 1974. június 1. között a nyíregyházi Jósa András Múzeum igazgatója. Az intézmény rövid vezetése alatt sikerült a múzeumot méltóbb környezetbe, a mai épületébe áthoznia. - Újszerű kiállítási stílust vezetett be (leletek fontosságát tükröző kiállítások). Európa több nagyvárosában is rendezett kiállításokat (London, Párizs, Moszkva, Róma, Helsinki) - 1994 szeptember 1-én nyugdíjazták. - Az Acta Archaeologica szerkesztőbizottságának tagja (1971-1995). - Régészeti és tudományos munkáját a Kuzsinszki-éremmel, és a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje adományozásával ismerték el.

F.m. Un cimetiere de hongrois conquerants a Bashalom. (Acta Archaeologica Hungariae 7, Bp. 1956, 245-277); A bashalmi (Szabolcs-Szatmár m.) honfoglaláskori magyar temető (Archaeologiai Értesítő 84, Bp. 1957, 24-37); A magyarok kalandozásairól (László Gyulával: Beszélgetések a magyarok elődeiről, Bp. 1960, 17-25); Honfoglalóink halottas szokásainak egyik ugorkori eleméről (Archaeologiai Értesítő 90, Bp. 1963, 108-112); Einige gemeinsame Züge der frühfeudalen Kulturen Osteuropas. (Seminarium quartum internationale archaeologicae slavicae, Bp 1963.); Honfoglaláskori tarsolyainkról (Folia Archaeologica 16, Bp. 1964, 79-112); Beiträge zur Archaologicae der Landnahmezeit. Auszug der Dissertation. (Régészeti Dolgozatok 6, Bp. 1964, 109-111); Honfoglaláskori kutatásunk újabb eredményeiről és feladatairól (1-4 közlemény, Jászkunság 10, 1964, 152-156; 11, 1965, 83-87; 97-106, 145-150); A honfoglalás kora (896-1000) (Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig. Bp 1967, 1968, 1975, 9-15); The Hungarians at the time of the conquest and their ancient beliefs. (Ancient cultures of the Uralian Peoples. Ed.: P.

Hajdu, Bp. 1976, 79-114); Szabolcs-Szatmár megye régészeti emlékei II. A Felső-Tisza-vidék a X. században. (Szabolcs-Szatmár megye műemlékei I. Szerk Entz Géza, Bp 1986, 92-114); A Szabolcs megyei honfoglalás és a kora Árpád-kori temetők terepbejárási naplója. Jegyzetekkel ellátta Németh Péter. (Tanulmányok, közlemények a Honfoglalás emlékére 896-1996. Szerk.: Németh Péter. A Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle 1996/2 számának különlenyomata, Nyíregyháza-Szabolcs 1996, 287-372); (Munkásságának teljes irodalomjegyzéke: Jósa András Múzeum Évkönyve XXXVII-XXXVIII, 1995-96, Nyíregyháza 1997, 29-33)

Irod.: Bóna István: D. I. A honfoglalás kor régésze (1929-1995) (Tanulmányok, közlemények a Honfoglalás emlékére 896-1996. Szerk.: Németh Péter. A Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle 1996/2 számának különlenyomata, Nyíregyháza-Szabolcs 1996, 267-285); Bóna István: D. I (1929-1995) (Jósa András Múzeum Évkönyve XXXVII-XXXVIII, (1995-96), Nyíregyháza 1997, 11-28); Makay János emlékbeszéde (Jósa András Múzeum Évkönyve XXXVII-XXXVIII, (1995-96), Nyíregyháza 1997, 7-9)

U. A.

Ulrich Attila

Dienes István (1929. aug. 15. Nyíregyháza - 1995. okt. 29. Budapest) régész. Édesapja Dienes Ö. István, édesanyja Wagner Irén, felesége (1953-tól) Lendvai Gizella. Neves polgári családból származott, felmenői anyai ágon felvidékiek (mecenzéfiek ill. abaújiak), apai ágon Nyíregyházához kötődött. Nagyapja alapította az első nyíregyházi vasgyárat, melynek emlékét a város egyik utcájának a neve napjainkig őrzi. Elemi és középiskolai tanulmányait Nyíregyházán végezte, majd 1948-ban a Közgazdaságtudományi Egyetemre iratkozott be. Itt azonban polgári származása miatt az első év elvégzése után nem folytathatta a tanulmányait, így 1949-től a Pázmány Péter Tudományegyetemen régészet-múzeológia szakos hallgató lett. Egész későbbi pályáját és szemléletmódját meghatározta, hogy professzora a kolozsvári egyetemet éppen akkor elhagyni kényszerült László Gyula lett, akinek munkamódszere, a régészeti néprajz pontosan megfelelt érdeklődésének és egyéniségének. Ennek szellemében írta szakdolgozatát a Tiszaeszlár-bashalmi első temető feldolgozásáról, amely magyar és francia nyelven legrangosabb régészeti folyóiratainkban jelent meg. Gyakornoki évét (1953-54) a Magyar Nemzeti Múzeum akkoriban alakult Középkori Osztályán töltötte, majd a korszak követelményeinek megfelelően egy vidéki múzeumban, Szegeden kezdte szolgálatát. A Móra Ferenc Múzeum honfoglalás kori leleteinek rendezése mellett hitelesítő ásatást végzett a bordányi rozettás lószerszámos női sír lelőhelyén (e leletről jelent meg első tanulmánya is 1956-ban), leletmentette a csanyteleki és Csongrád-vendelhalmi pusztuló temetők utolsó sírjait. Kivette részét a készülő honfoglalás kori leletkataszter anyaggyűjtéséből is a dél-alföldi lelőhelyek kicédulázásával is. 1956-ban a szegedi Városi Forradalmi Bizottság tagja lett, ezért a forradalom leverése után célszerűbb volt elhagynia a várost, így 1957. áprilisától a MNM Középkori Osztályának tudományos munkatársa lett. Az ezt követő másfél évtized munkásságának fénykora volt. Állandó résztvevője és előadója volt a nemzetközi finnugor kongresszusoknak, s munkásságára nagy hatással volt 1959-es moszkvai tanulmányútja is. Doktori címét 1964-ben szerezte meg, s ugyanabban az évben kinevezték osztályvezető-helyettesnek is. Dolgozatai főként egy-egy tárgytípus (a veretes övek, tarsolyok, lószerszámzat, fakengyelek, halotti szemfedők) keleti analógiákat és néprajzi párhuzamokat is bemutató feldolgozásai. Mindezek mellett egy-egy régió (a Felső-Tisza-vidék, Orosháza környéke) honfoglalás kori emlékeinek összegezésére is vállalkozott. A régészeti leletek történeti környezetének felvázolása során igyekezett azokat összhangba hozni a Györffy György munkássága nyomán kibontakozó eredményekkel. Mindezek mellett rendezte a múzeum honfoglalás kori gyűjteményét, s alapvető fontosságú ásatásokat végzett az egész ország területén (Tiszaeszlár-Bashalom II. temető, Szakony, Tiszanána, Orosháza, Magyarhomorog). Számtalan kisebb leletmentése, helyszíni szemléje eredményeképpen jónéhány pusztuló sírt vagy temetőrészletet tárt fel és mentett meg az enyészettől, ill. tisztázta a leletkörülményeket (Balotaszállás-Balotapuszta, Kiskunhalas-Dénes Marcell u., Békéscsaba-Erzsébethely, Tengőd-Hékútpuszta, Rakamaz-Gyepiföld, Nagyvázsony, Zalaszentgrót stb.). Az ásatásokkal és leletmentésekkel párhuzamosan megkezdte a honfoglalás kori leletkorpusz kiadásának megszervezését is, számos (főként szabolcsi) leletet lerajzoltatott, illetve elvégezte a szabolcsi és d-zempléni honfoglalás kori temetők lelőhelyeinek beazonosítását. Kutatásainak e periódusát összegezte a *Honfoglaló magyarok* c. (1972) több kiadást megért, s három nyelvre lefordított könyve. Ásatási és publikációs tevékenysége mellett maradandót alkotott kiállításrendezőként is. A Nemzeti Múzeum 1967-ben megnyílt történeti kiállításán ő készítette a honfoglalás kori részt. Egy-egy temető leletanyagára alapozva (Halimba, Bezdéd) a 10. századi magyar társadalom bemutatására törekedett, s eközben a tárgyakat igyekezett használati módjuk szerint elrendezni. E rendezéssel olyan kérdésekről is véleményt nyilvánított (pl. a nyíltartó tegezek szerkezete), amelyekről egyébként bővebben soha nem írt. A honfoglalás kori anyag összeállítása és a vonatkozó katalógusszövegek megírása révén részt vett a magyar művészet évszázadait

résztvevője a háború utáni első, modern szellemiségű, oktató-tanító jellegű kiállítások megvalósításának mind a Nemzeti Múz.-ban, mind több vidéki múz.-ban. Sokrétű tevékenysége mellett maradt energiája újabb tanulmányok, könyvek megalkotására is. Dolgozataiban foglalkozott a mártélyi avar szíjvég ábrázolásaival, tisztázta az íjtegezeket díszítő csontfaragványok szerepét, behatóan foglalkozott a nagyszentmiklósi kinccsel. 1951-ben lezárta az avar korszakról írott terjedelmes monográfiájának kéziratát. Ennek első részében a honfoglalókkal kapcsolatban már alkalmazott temetőelemzés módszerével dolgozott fel öt nagy avar temetőt. A könyv második részében a bócsai avar fejedelmi sírleletet ismertette, újraértékelte a többi fejedelmi és vezéri sírt, s azok segítségével kísérelte megvilágítani az avar uralmi rend lényegét. A korszak viszonyai között könyve nem aratott osztatlan sikert a bírálók körében, így az csak 1955-ben jelenhetett meg. 1957. jan. 1-vel ismét megkapta professzori kinevezését, s nyugállományba vonulásáig (1980.) az ELTE Régészeti tanszékének vezetője, egyetemi tanár. Régészek generációit oktatta és nevelte, egyénisége, munkamódszere sokuk munkásságát és szemléletmódját formálta. Legjelentősebb ásatása a Csongrád-felgyői honfoglalás kori falu kutatása volt. Alapvetően új szemléletű könyvet írt a magyar őstörténet legkorábbi szakaszairól valamint a Kárpát-medence népvándorlás kori népeinek művészetéről. E könyvében az az addig jobbára tárgytörténeti szempontból vizsgált leletek szellemi hátterét igyekezett megvilágítani. Közzétette a nagyszentmiklósi kincs rendkívül alapos, a készítéstechnikát szemléletesen bemutató és ábrázoló monográfiáját. A kincset két készletre osztotta, s e megállapítása beépült a magyar és a nemzetközi kutatásba. A kettős honfoglalás elméletéről közzététele óta (1970) élénk vita folyik. Elképzelése szerint a 670 körül a Kárpát-medencébe költöző népesség zöme magyar anyanyelvű volt, utódai alkották a magyar köznép tömegeit, akiket az Árpád vezetésével bejövő törökös vezető réteg szervezett újjá. Ezen hipotézis mellett a közvéleményre rendkívül nagy hatást gyakoroltak közérthető, olvasmányos stílusban megírt tudományos népszerüsítő könyvei és dolgozatai valamint előadásai. Alkotóművészként számos olajfestményt, rézkarcot, linóleummetszetet és kisplasztikát készített. Grafikái, könyvillusztrációi széles körben ismertté váltak. A honfoglaló magyarok öltözékét, felszerelését napjainkig az ő rajzai idézik fel a leginkább szemléletes módon. 25 könyve és több mint hétszáz tanulmánya, cikke jelent meg. - Tiszteletbeli tagja volt a Magyar Néprajzi társaságnak, a Magyar Régészeti és Művészettörténeti társulatnak, tagja volt a Magyar PEN klubnak, a Finnugor Kongresszus Végrehajtó Bizottságának, a Római Német Régészeti Intézetnek, a Nyitrai Szláv Régészeti Uniónak, a Magyar Művészeti Akadémiának. - Finn Oroszlánrend I. fokozata (1970), A Munka Érdemrend arany fokozata (1980), Kiváló tanár (1980), A Magyar Népköztársaság Aranykoszorúval díszített Csillagrendje (1985), Széchenyi-díj (1991), II. János Pál pápa apostoli áldása az "Ács Fiának Evangéliuma" c. linóleumsorozatáért (1991), Budapest V. kerületének díszpolgára (1993).

F. m.: *A honfoglaló magyarok művészete Erdélyben.* (Kolozsvár 1943.); *A koroncói lelet és a honfoglaló magyarok nyerge.* Arch.Hung. 27 (1943); *A honfoglaló magyar nép élete.* (Bp. 1944); *Études archaeologiques sur l'histoire de la société des Avars.* Arch. Hung. 34 (1955); *Őstörténetünk legkorábbi szakaszai.*(Bp. 1961); *A népvándorláskor művészete Magyarországon.* (Bp. 1970); *A "kettős honfoglalásról".* Arch.Ért. 97 (1970) 161-190; *A nagyszentmiklósi kincs.* (Bp. 1977); *A Szent László legenda középkori falképei.* (Bp. 1993); *Múltunkról utódainknak. 1-2.* (Bp. 1999)

Irod.: Dienes I: László Gyula hetven esztendős. Arch.Ért. 107 (1980) 228-229; Gyula László Bibliography 1928-1994. Comp. by I. Szőke. Eurolingua. (Bloomington 1995); László Gy.: 1910-ben születtem. Magyar Helikon 5. (Bp. 1995) László Gy.: Ex Libris. Mesterségem: régész. Bp. 1996.

Révész László

Dienes István

1021

bb 62. dienes istván festőművész kiállitása a derkovits teremben

t tf tr vm fm 1964. március 14.

a derkovits teremben - a képcsarnok vállalat lenin köruti szalonjában - szombaton megnyitották dienes istván festőművész kiállitását.

a tárlaton bemutatott mintegy 40 olajtempera-és pasztell képet, valamint a mester munkásságát a megnyitón kisdéginé dr.kirimi irén ~~művészettörténész~~ ismertette.

- a művész - aki több mint egy évtizede szerepel rendszeresen fővárosi és vidéki bemutatókon - a táj egy-egy megragadó mozzanatát örökiti meg képein, kerüli az ünnepit, a tragikust, a beállitottat. ebből a felfogásból alakult ki sajátos pikturája: az intim világ szineinek költője ő, a bensőséges lirai hangulatok megjelenitője - mondotta többek között.

a kiállitást március 28-ig délelőtt fél 10-től este 6 óráig nézhetik meg az érdeklődők./mti/

- -

bb 60. megemlékezés a sátoraljaujhelyi börtönfelkelés 20.évfordulójáról

k vm fm 1964. március 14.

március 22-én lesz 20 esztendeje, hogy a horthy vezérkari főnöksége sátoraljaujhelyi börtönében fogva tartott magyar, szerb, szlovák, román és kárpátukrajnai politikai elitéltek - lefegyverezve a börtön őrségét - kitörést kíséreltek meg. a kitörésnek 54 halálos áldozata volt és néhány héttel később még 11 hőst ítélt halálra s végeztetett ki a különbíróság. az évforduló alkalmából március 22-én uj emléktáblát helyeznek el a börtön falán. az ünnepségen külföldi delegációk is résztvesznek./mti/

- . -

bb 61. megnyilt tadeusz bilinski lengyel fotómüvész kiállitása a fényes adolf teremben

t tf tr vm fm 1964. március 14.

a rákóczi uti fényes adolf teremben szombaton ünnepélyesen [illegible] tadeusz bilinski lengyel fotómüvész tárlatát.

dr. Dienes Istvánné múzeológus.

„A sóstói művésztelep múltja és jelene" c. kiállítás nyílt meg a mai napon Nyíregyházán. A tárlat megnyitóján dr. Dienesné tart ismertetést a kiállított képekről.

Keletmagyarország, 1973. aug. 30.

Dienes István MDK

Cséplés a gönczi tszcsében, olf.

Mücsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

DIENES ISTVÁN

Cséplés a gonczi tszcs-ben. Olaj. 11ox87.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.ka t. 1952.dec-1953.márc.
Műcsarnok.

DIENES ISTVÁN festő
Budapest, 1905

1931-37-ig Réti István és Nagy Sándor növendéke volt a Főiskolán, majd 1937-38-ban tanársegéd a freskó-tanszakon. A negyvenes évek óta jelentkezik munkáival a nyilvánosság előtt; gyüjteményes anyagát 1964-ben mutatta be a Derkovits Teremben. Pályája során számos elismerésben, ösztöndijban részesült; 1948-ban elnyerte a müvelődési miniszter kitüntető elismerését. - Müvészi célja az emberben és a természetben rejlő harmónia felmutatása, a valóság jelenségeinek választékos, dekorativ hangsulyu visszatükrözése. A freskó-müfaj jóképességü müvelője.

Művészéletrajzok 1975

MDK

Dienes István festő

Gombaszedők, monotypia

Tiszapart, "

Csellós lány, p.

D.I. kiáll. Derkovits terem, 1964. márc.

MDK

Dienes István festő

Erdőszéle, p.

Fonalgombolyitók, monotypia

Reggel, "

D.I. kiáll. Derkovits terem, 1964. márc.

MDK

Dienes István festő

Kompozició, p.

Gyümölcsszedő lányok, p.

Tanulmány, p.

D.I. kiáll. Derkovits terem, 1964. márc.

Dienes István festő

Pihenők, o.t.

Magányos ház, p.

Szepezdi utca, p.

D.I. kiáll. Derkovits terem, 1964. márc.

MDK

Dienes István festő

Kubikusok, p.

Boglyarakó asszonyok, p.

Présház, p.

D.I. kiáll. Derkovits terem, 1964. márc.

MDK

Dienes István festő

Egyedül maradt, o.t.

Halójavitó, o.t.

Parasztasszony, linó

D.I. kiáll. Derkovits terem, 1964. márc.

Hicues István

festőművész

X.Tavaszi Szalon a Nemzeti Szalonban - képével
szerepel. Részkare.

Az Est
1935.V.9.

MDK

Dienes István

"Ahol tud segit", paszt.

Boldog gyermekévek ... kiáll. Műcs. 1961.

Dienes István MDK

Karton I-II.

Mücsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Дієнєз Ладъён

МДК

Карбон I-II.

Шіпаетлок 1937 Кёрєбм. Рёлвк. Кіёіі.

Dienes István

festő-növendék

A Képzőművészeti Főiskola fővárosi festészeti ösztöndíját részére ítélték oda.-

Magyarság
1935.VI.26

MDK

Dienes István

Széchenyi fürdő, lino

M. Képzőművészek grafikai és kisplasztikai kiáll. 1960. jun. Csók Gal.

MDK

Dienes István festő

Kertésznők, p.

Balatonszepezd, p.

Öregek, p.

D.I. kiáll. Derkovits Terem, 1964. márc.

MAGYAR ÉLETRAJZI LEXIKON

ba /Bp., 1903/; Hippokrate
görög psychologia és görög

MDK

Dienes István festő

Tehenészlány, lino

Anya, lino

Kertész, monotypia

D.I. kiáll. Derkovits Terem, 1964. márc.

MAGYAR ÉLETRAJZI LEXIKON

ba /Bp., 1903/; Hippokrat
görög psychologia és görö

Dienes István

festőművész-növendék

A Képzőművészeti Főiskola fővárosi ösztöndijainak odaitélésére alakult zsüri festészeti ösztöndijban részesitette.

Nemzeti Ujság
1935.IV.26

Dienes István

MDK

Déli pihenő, olf.

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK

Dienes István festő

Öregasszony, monotyp.

Favágók, o.t.

Halászok, "

D.I. kiáll. Derkovits terem, 1964. márc.

Dienes István MDK

"Ahol tud segit", pasztell

Mücsarnok 1961 Boldog gyermekévek, kiáll.

MDK

Dienes István festő

Tóparton, p.

Kora reggel, p.

Tanya, p.

D.I. kiáll. Derkovits Terem, 1964. márc.

után internálták, majd b
tán mint mérnök uttörő mu
és szerepet vitt a dunánt
1865-től az ogy. tagja. 1
között honvédelmi államti
zés utáni közlekedéspolit
chenyi bizalmas köréhez t
nokká lépett elő, 1886-ba
ugyanettől az évtől a főr
Építész Egylet alapitója
elismeréséül az Egylet 18
pitott az év legjelentőse
sára.

Dienes István

A Kép Főrik-hallgatója.
A Székely Bertalan díj pályázatán 50 pengős jutalmat kapott

Magyarság 1938 V. 8

Dienes István

A Szőkely Bástolan díj pályázatán 50 pengős jutalomdíjat kapott

Nemzeti Nyág 1938 V. 8

MDK

Dienes István

Képzőműv.Főisk. növendéke, dicséret és

~~300 pengős díj.~~

xxxxxxxxxxxxxxx 50 pengő jutalom

Döntés a Székely Bertalan-díjról. Pesti Hirlap 1937. máj. 9.

MDK

Dienes István

"Tanácselnök és mezőőr" c.kép repr.

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20.'- dec.4-ig.Ernst Múzeum.

MDK

Dienes István, festő gref.

Leányok — rézkarc
Levétel a keresztről — fametszet
Nőverek — of.

Nemz. Szal. Műv. E. - Szinyei Társ. X. Tav. kiáll. - 1935 V. 8-19.
Plat.

MDK

Dienes István

Tanácselnök és mezőőr, repr.

Vidéken élő képzőműv. kiáll. Ernst Muz. 1954. nov.

17 l.

M.D.K.

Dienes István
festő

Méltatás.

Makay László: Boldog gyermekévek
Művészet, 1961 szeptember – 40 l.

M.D.K.

Dienes István

"Forrásnál" c. képének repr.-ját bemutatja a lap a "Tavaszi Szalon" c. kiállitásról.

Film Szinház Irodalom, Bp. 194o. május 24-3o. III. évf. 21. sz. 18. lap.

Dienes István, festő

MDk

Márc. 14-én tárlata nyílik meg a

Derkovits Teremben.

— :Kulturális hírek

8.

NÉPSZABADSÁG, Szn. 1964. márc. 14. [Vidéki]

MDK

Dienes István, festö

Déli pihenö. Olaj.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat.8.1.

MDK

Dienes István festő

Pletyka, p.

Család, p.

Krumpliszedők, p.

D.I. kiáll. Derkovits Terem, 1964. márc.

MDK

Dienes István festő

Sárga virágok, p.

Régi ház, p.

Gyász, p.

D.I. kiáll. Derkovits Terem, 1964. márc.

Diemes István festő M.D.K.

Kiállitása a Derkovits-teremben

Napló

Magyar Nemzet 1964. március 12. 4.l.

Dienes István

1931/32 - 1932/33

Ferképzőmfőiskola

1932-33. 76. l.

Fk. Dr. Balázs Istvánné – 5903 fnyv I

KÉP CSAR NOK

DIENES ISTVÁN

MEGHÍVÓ

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT
MEGHÍVJA ÖNT

DIENES ISTVÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1964 MÁRCIUS 14-ÉN,
SZOMBATON DÉLI 1/2 1 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

KISDÉGINÉ DR. KIRIMI IRÉN

MŰTÖRTÉNÉSZ

DERKOVITS TEREM,
BUDAPEST VI, LENIN KRT. 63

Dienes István

kiállított festménye:

Déli pihenő, olaj, 70x80cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

8-l

Dienes István

A fegyveres testületek pályázatára beküldött műve kiállitva Bp.-en az Épitők Rózsa Ferenc Müvelő - dési Házában, majd Miskolcon.

Északmagyarország 1960. nov. 29. 4.l.

Dienes István, festő; sz.

1931 – 1937. a bpesti képzőmű. forsk. tanult. 1937.
Réti István osztályában öntöndijas tanársegede volt. ugyanez évben a Székely Bertalan dij pályázaton dicséretben részesült.

T.

Müemlékek Országos Bizottsága,

B u d a p e s t.

Dienes István

VI. éves művészi szakos hallg.

Ferkèpzomfoiskèvk

1936/37. 77 l.

Dienes István III. é

fest. nak.

Ferképzomfoisk vk

1933-34. 45, l.

kesfehérvári
a monográfiájára.....1.400 "

.....1.000 "

re .....2.000 "

ra .....8.400 "

Összesen : 20.000 P.

14.-i végrehajtó bizottsági ülésből.

Dienes István

festő V. c.

Képzőm. Főisk. Evk

1935-36. 73. l.

Budapest, IV., Apponyi-tér 1.

veszélyére: Fabiszak

	Ár	Arany pengő	
...zac a.	6.–	24.	—
...sárga		10.	—
Összesen	P.	34.	—

Wiesinger. Tel. 31-3-40.

Dienes István

VI. évés, a Nikolay Bertalan-díj pályázatán dicsérét és 50 P jutalom

Képzőm. Fonk. Évk. 1936/37. 55. l.

Dienes István

VII. éves

1937/38. 90 P

állami ösztöndíj

Ferképzőmfoiskévk

1937/39. 115. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Dienes István

VII. évs

1937/38-ban a főiskola
Székely Bertalan-díj
pályázatain jutalomban
részesült

Ferkèpzomfoiskèvk 117.l.
1937/39

EXPRESS
LAPTERJESZTŐ VÁLLALAT
(CÉGT.: FARAGÓ JENÓNÉ)
BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-ÚT 49. I. 4
TELEFON: 224-290

T.

Europa Film, Könyv, Lapterjesztő és
Könyvkiadó R.T.

Budapest
Visegrádi u. 36.

Dienes István

öszlöndijas tanársegéd
1937/38.

DIENES ISTVÁN VII. é.
Réti István tanár alakrajzi osztályában.

Ferkèpzomfoiskèvk
1937/39 135. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Dienes István

1937/38. VII. éves
rendkív. hallg.
I–II. félév

Ferkèpzomfoiskèvk
1937/39

153. C.

DIENES ISTVÁN

42 Kisdunán olajf. 180.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1934

Schlick - Vajda - féle könyvtári állványok

VIII . 117

Dienes István

X. Tavaszi
Kalon
1935.

DIENES ISTVÁN

34	Leányok	rézkarc	30.—	pengő
35	Levétel a keresztről	fametszet	20.—	„
36	Nővérek	olajfestmény	250.—	„

Alapitva: 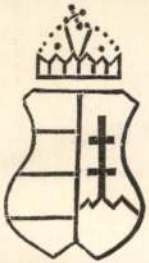 1 8 3 9.

HERENDI PORCELLÁNGYÁR R. T.

GYÁRTMÁNYAI:

magyar művészek műveinek reprodukciója,
művészi dísztárgyak,

Dienes István

Szinyei Társaság XV.
Tav. Szal. (Ernst Muz)
1940. máj.–jun.
Forrásnál.

Dienes István

festő

l.

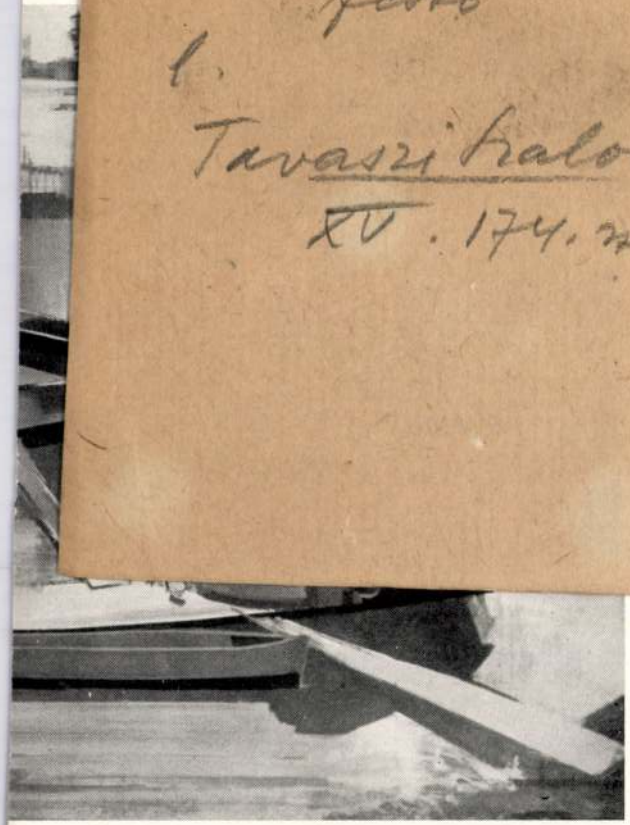

Tavaszi Szalon

XV. 174. sz.

~~Buzi Barna~~

~~Dénes Ferenc~~

~~Dabóczi Mihály~~

~~Dénes Jenő~~

Dienes István

Képzőművv. Főiskola
kiállítása a
Műcsarnokban
1937.

34. l.

Zólyomi várfelügyelőség

17 nám
1910.

A

Müemlékek
Bizottsa

Mult év októ
mu leivatára a
60 koronáról – és a
fizetéséről nolló n
Zolyom

Diener István

Képzőm. főisk. Rajz. 1937

216. Diénes István . . . . Karton
217. Diénes István . . . . Karton

Nagy S.
Nagy S.

Dienes István

festő

III. M. Képzőmův. Kiáll.

1952-53.:

Cséplés a gönci

tszcs-ben, of

ÁRVERÉSI SORREND

70	2531–2550	3311–3330	—	2740–2752	—	—	—
10	—	—	—	—	2753–2826	—	—
60	2551–2570	3331–3360	—	—	—	—	—
00	2571–2606	3361–3390	—	—	—	—	—
40	—	3391–3435	—	—	—	—	—
12	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	3441–3733

GYULA

Telefonszám: Aut. 862-28.

est, IX., Lónyay-utca 23, A Czuczor-
erési csarnok közvetlen közelében.

Dienes István .

1934. Tavaszi Szalon
Kisdunán, olaj

1935. Tavaszi szalon
Leányok, rézk.
Levétel a keresztről, fametsz.
Nővérek, olaj

Nemzeti Szalon

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1964 MÁR 12

MAGYAR NEMZET

Dienes István

Dienes István festőművész kiállítását szombaton délben nyitják meg a Derkovits-teremben.

cb

Donado a la...

Dienes István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

1964 MÁR 15.

MAGYAR NEMZET

Szombaton megnyitották Dienes István festőművész kiállítását a Derkovits-teremben. A mester munkásságát a megnyitón Kisdéginé dr. Kirimin Irén művészettörténész ismertette.

10221

Dienes István

grafikus

írod

z

Az Est, 1935 máj. 9.

(A X. Tavaszi halon.)

Dienes István

* (Kiosztották a Képzőművészeti Főiskola fővárosi ösztöndíjait.) A főváros a Képzőművészeti Főiskola tehetséges növendékei részére évente ösztöndíjakat adományoz. Az idei ösztöndíjak odaítélése ma történt meg. *Liber* Endre alpolgármester elnöklésével ült össze a zsűri, amely a négy darab, egyenkint 600 pengős ösztöndíjakból kettőt a legtehetségesebb szobrásznövendéknek, kettőt a legkiválóbb festőművésznövendéknek ítélte. És pedig a szobrászok ösztöndíjait *Madarassy* Walternek és *Domján* Máriának, a festészeti ösztöndíjakat *Gadányi* Jenőnek és *Dienes* Istvánnak. A zsűri egyhangulag megállapította, hogy *Győry* Dezső szobrászművésznövendék is ösztöndíjat érdemelt volna, miután azonban Győry Dezső a közel multban *római ösztöndíjat* kapott, így a fővárosi ösztöndíjban most nem részesülhetett.

Budapesti Hirlap
1935. dátum levágva

M. KIR. VALLÁS- ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

14.391/1936 szám
III.

Felké
alatt álló intézmény
betöltött minden alk
volt állásának, jele
havi összegének felt
ezt folyó évi novemb
terjeszteni szivesked

Dienes János

1908. tavaszi

kiáll. Nemzeti Szalonban

Tanulmányfej, Rajz

40 K.

V

Dienes János

Hul. 1884. Abaujbartám

okv. lásd

Sörvezető 298. l

Debr. város Déri Mus.-ban

Debr 1939

Dienes János

debreceni festő

l. R: a mai

Szó debr. grafika 22. l.

Debr. 1935

ca 15 „ 11-3-40
y-u. 15
ut 48 Tel. hivó: 52-9-53
-út 98 Tel. hivó: 95-0-01

onti iroda:
ri-u. 3 Telefon: 94-2-12

Dienes István

Linoleummetszete a
kőv. kiadványban

Képzőművészeti Főiskola
grafikai osztályának munkáiból.
1933-34. Bpest, 1934

BUDAPEST
1937 FEB. 19-7

Dienes I.

fametszetei a köv.
kiadványban

Képzőművészeti Főiskola

graf. osztályainak munkáiból.
1934-35. Bpest, 1935.

MD K

Dienes István, festö

Cséplés a gönczi tszcs-ben. Olajf.

/Mücsarnok?/.-III.Képzömüv.kiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat.6.1.

Dienes István festő M.D.K.

Boglyrakó asszonyok.

Krumpliszedők.

Favágók.

Halászok

Egyedül maradt.

S.M.: Dienes István kiállitása

Magyar Nemzet 1964. április 2. 4.l.

Dienes István festő M.D.K.

szombaton nyilt kiállitása a Derkovits-teremben

Napló

Magyar Nemzet 1964. [illegible] 15. 9.1.

DIENES ISTVAN, grafikus

Balogh Zsigmond "SZÁRAZKAPU".-Tiszakóródról.Készitette Balogh Zsigmond 1848 előtt.- A rajzot készitette Dienes István 1968.- Fekete repr. 106.old

DIENES ISTVÁN: Balogh Zsigmond fafaragómester emléke 105.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 3.sz

DIENES ISTVAN, grafikus

Balogh Zsigmond fafaragó.-5.sz.kép.-Mángorlófa.-Készi
tette Balogh Zsigmond.A Józsa Múzeumban van.-A képet
rajzolta Dienes István. Fekete repr. 112.old

DIENES ISTVÁN: Balogh Zsigmond fafaragómester
emléke 105.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 3.sz

DIENES ISTVAN, grafikus

Balogh Zsigmond és leszármazottja ifj.Paládi Balint is csónak alakú,emberarcú fejfákat faragtak.--7.sz.kép. Csönak alakú,"emberarcú"fejfak a kórödi temetőben. Dienes Istvan rajza. Fekete repr. 114.old

DIENES ISTVÁN: Balogh Zsigmond fafaragómester emléke 105.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 3.sz.

DIENES ISTVÁN, grafikus

2.kép.-Kútágas File Sándorné portáján.Készült 1860 körül.Alakja a falubelieket a mezővári templomtoronyra emlékezteti.Balogh Zsigmond munkája.Dienes István rajza. Fekete repr. 107.old

DIENES ISTVÁN: Balogh Zsigmond fafaragómester emléke 105.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 3.sz.

DIENES ISTVAN, grafikus

Balogh Zsigmond "Szárazkapuja".-3.sz ,kép.-Búcsúzkodó fiatalok a "Szárazkapuban". Dienes István rajza. 110.old

DIENES ISTVÁN: Balogh Zsigmond fafaragómester emléke 105.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 3.sz

MDK

Dienes István

A gönci templom falfestményei. Csikvári Abauj 146.l.

DIENES ISTVAN, grafikus

A meglévő keritésoszlopokat is Balogh Zsigmondnak tu lajdonitják. Lehet, hogy az ő megoldásai, mintai, de hihetőleg inkább id. Paladi Balinttól származnak. - Dienes István rajza. 113.old

DIENES ISTVÁN: Balogh Zsigmond fafaragómester
~~xxxx~~ emléke 105.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 3.sz

ünnepélyes nyitóesten először a – ismerkedhettek meg a nézők.

Elhunyt Dienes István

Vasárnap, hatvanhat évesen váratlanul elhunyt Dienes István régész, a honfoglalás kori magyarság történetének kiváló tudósa, kutatója, a Magyar Nemzeti Múzeum volt főmunkatársa, a nyíregyházi Jósa András Múzeum egykori igazgatója.

Halála előtt egy nappal jelent meg az Új Magyarországban az a levél, amelyet a kolléga és jóbarát Makkay János írt egy konferencia résztvevőihez, felpanaszolva, hogy kiváló szerzők, akik „soha meg nem fizethető szolgálatot tettek a magyarságnak, még egyszer sem tarthattak előadást a Magyarok Világszövetségében vagy a Bem téren vagy Erdélyben. Lehetséges lett, hogy olyan kiváló ember és tudós, mint Dienes István, még soha nem lett felkérve, ráadásul a honfoglalás évében sem".

Így igaz. A honfoglalás korának egyik legjobb kutatója nem lett felkérve, miként korábban, a pártállami időkben is csak elvétve, hiszen nem tartozott a „megbízható" emberek közé. Ötvenhatos munkástanácsos múltja jó ürügy volt a mellőzésre, ami az ő esetében egy életre szólt.

Viszonylag keveset írt, azonban nagy műgonddal, a jó tudósok felkészültségével és szigorával dolgozott, s megjelent munkáit olvasva a szakmabeliek sem igen találhatnak bennük olyan tényeket, következtetéseket, gondolatokat, amelyek ne állnák ki az idő s a tudományos kritika próbáját.

Akik csak felületesen ismerték őt, László Gyula tanítványát, nem tudhatják, hogy a komoly külső valójában nyitott eszű, színes egyéniséget rejtett. Bóna István akadémikustól Szörényi Levente zeneszerzőig jó néhány igaz barátja volt, s a barátok – de talán az ellenfelek is – jó emlékeket őriznek róla.

Legyen könnyű neki a szabolcsi föld, szülőhelye földje.

B. A.

DIENES István régész

Új Magyarország 1995. nov. 3

adászat ismerős tájakon

dapesti Igazgatósága 3 millió forint támogatást nyújt a Budapesti Mentőszervezetnek. A támogatás jóvoltából a Budapesti Mentőszervezet be tud kapcsolódni a Gépinfo-04 teljesítményregisztráló számítógépes programrendszerbe, ami mintegy 1,7 millió forintba kerül. A fennmaradó összegből 30 olyan táskát vásárol a mentőszolgálat, amelyben az újjáélesztéshez szükséges legfontosabb eszközök helyezhetők el.

● A kubai gazdaság – amely súlyos gondokkal küzd a Szovjetunió széthullása óta – látható jelét mutatja a növekedésnek – jelentette ki a szigetország pénz- és árügyi minisztere, akit a Reuter idézett. Manuel Millares egy havannai fórumon azt mondta, hogy idén a hazai össztermék több mint 2,3 százalékkal növekszik. Tavaly a GDP 0,7 százalékkal emelkedett, s ez volt az első növekedés az utóbbi években.

● Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) 600 millió dolláros pénzalappal támogatja a dunai–fekete-tengeri gabonakereskedelem fejlesztését. A Fekete-tenger menti országok ugyanakkor egy regionális kereskedelmi és fejlesztési bank létrehozását tervezik, amely elősegítené a térség gazdasági együttműködését. Az EBRD befektetési programjával összhangban Ro-

Pártfrakci az iparpo

A jövő héten vitatják meg a parlamenti pártfrakciók az IKM által elkészített új iparpolitikai koncepció tervezetét, amelyet a pártok beleegyezése esetén a kormány elé terjesztenek – jelentette be tegnap *Soós Károly Attila*, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium politikai államtitkára a magyar iparpolitikáról rendezett nemzetközi kerekasztal-konferencia sajtótájékoztatóján.

Az államtitkár elmondta: az új iparpolitikai koncepció abban különbözik az 1993 előttitől, hogy a vállalati válságkezelés kérdéseinek megoldása után a magyar ipar versenyképességének emelését tekinti legfontosabb feladatának. Továbbá lényegesnek minősítette az ipar

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai

Pénznem	Vételi árfolyam	Közép 1 egységre, forintban	Eladási
Angol font	211,09	213,21	215,33
Ausztrál dollár	101,46	102,48	103,50
Belga és lux. fr. (100)	459,16	463,73	468,30
Dán korona	24,32	24,56	24,80
Finn márka	31,29	31,60	31,91
Francia frank	27,28	27,55	27,82

DIENES Ö. István garfikus

(1905-1986) sírja

FAZEKAS Árpád - SZEKRÉNYES András: Nyiregyháza temetői. Nyiregyháza : Sz-Sz-B.m. Temetkezési Váll., 1990

113.p.

Dienes János, festő és grafikus, szül. 1884. Abaujbartán. Középiskolait Sárospatakon végezte. 1905–1908. a Lipesti képzőművészeti főiskolan (Olgyai Viktornál, azután külföldön tanult. 1907 a Műbarátok Köre művészi levelezőlap pályázatán I. díjat nyert. Az első világháború után Debrecenben telepedett le, hol utóbb mint rajztanár működött. 1925. részt vett a debreceni Művészház alapításában, ~~majd~~ utóbb a Debreceni Műpártolók Egyesületének tárlatain állította ki művészt. Ugyanott rendezte 1932, 1934 és 1937. gyűjt. kiállítást ~~képzőtől~~. Az 1920–40 években Debrecen

(Zemplényi T., Hegedűs L. és

1914
1884.
30

város kedvelt arcképfestője volt, aki vármegyei, városi egyetemi hivatalok részére is számos portrét festett.

A Művészeti Alkotások Vállalat Ötéves tervünk a festészetben c. pályázatán 1952. Tanulmi sokasom késő c. képeért pitalomdíjban részesítették. ~~Vagyan~~

(1953. ~~[illegible]~~ Mikor a mezőn nincs dolog c. képével II. fokozatu Munkácsy-díjat nyert.

A debreceni Nagytemplom tőlen, a debreceni Déri Muzeum Anlajtona.

Dienes János, grafikus. A budapesti képzőművészeti főiskolán Olgyai Viktor vezetése alatt végezte tanulmányait. 1907-ben a Műbarátok Köre művészi levelezőlap pályázatán első díjat nyert. A Műcsarnok 1909. évi nemzetközi grafikai kiállításán három kőrajzzal vett részt.

A Gyűjtő. 1913. 6—8. sz. — *Képzőművészeti Főiskola értesítője* az 1907—8. tanévről. Budapest, 1908. 35. l. — *Olgyai Viktor:* A grafikai művek nemzetközi kiállításának tanulságai. *Művészet.* 1909. 88. l. — *Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat.* Akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása. 1909. (Kiáll. tárgymutató.) — *T. Z.:* Magyar grafika. *Művészet.* 1909. 198. l.

Dienes János

NSz

1908

Dienes János.

1913

III. debreceni kiáll.
Napraforgók, olajf,
Interieur, olajf,
Csendélet, olajf,
Virágos kert, olajf,

1908 Tavaszi és V. grafikai kiáll.
Tanulmányfej, kőr.

1922 Aquar és paszt. festők kiáll.
Tanulmányfej, rajz.
" I-II
Önarckép, rajz.
Munka I-II rajz.
" "
Ülő munka, vizf.
Kötőnő, rajz.

Nemzeti Szalon

Dienes János
festő
Debrecen
Kossuth u. 38.

MKSz 1947

"A legöregebb debreceni
képzőművész"

Sz. 1884

Dienes János

Horthy Miklós kormányzó archépe, másolat László Fülöp eredetije után, Debrecen város közgyűlési termében.

Évkdéri 1938. 53. l

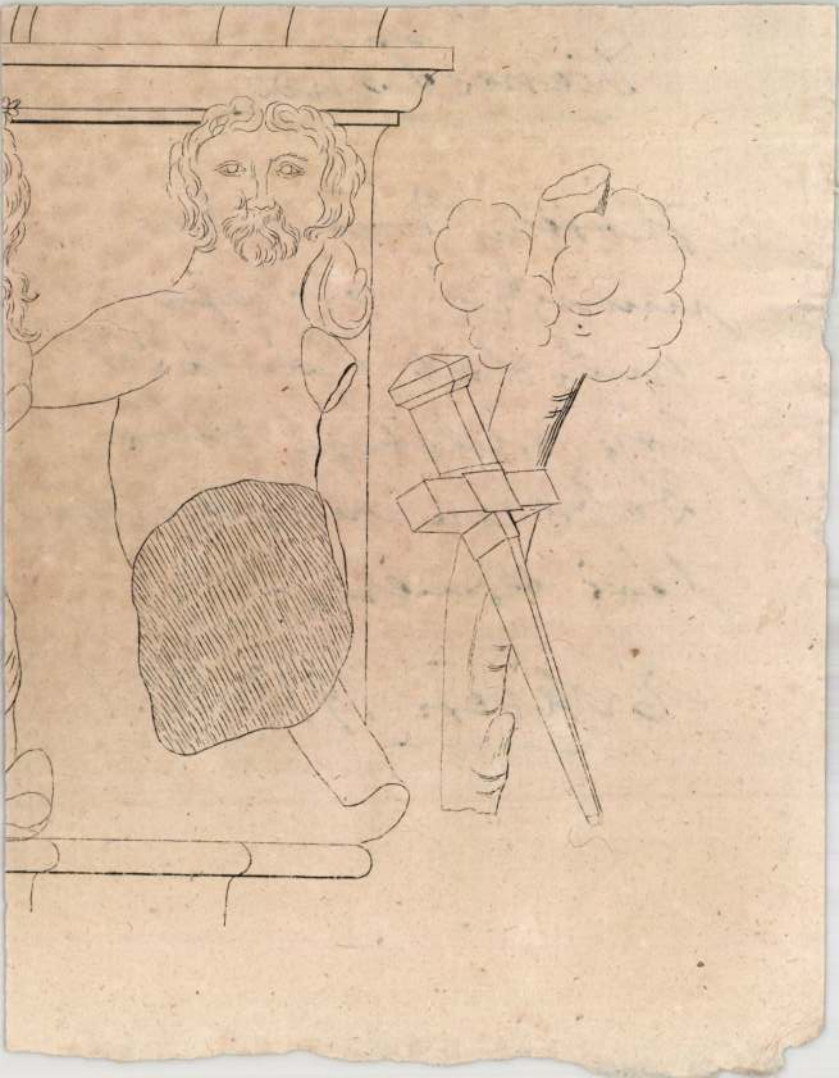

Dienes János

1922. ápr. - M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban
7 grafikai műve.

V

Orbán Ferenc V. 298.

Dienes János

1935. Nagykőrösi

kiáll. Szalay Sándor arch.,
ofu (Nagykőrös város tulajd)
Ádám Gerson arch.
of. Nagykőrösi ref. gimn tulajd)

Dienes János

debreceni festő
Kossuth u. 38.

M. Képzőművészek Szabad-
szervezete. Debreceni Csopok-
1946. jun. kiáll.: Tanul-
mány I–II., Arckép,
Bontják a régi Bikát,
Harisnyastoppolás, of.

U.o. 1948. dec. kiáll.:
K. S. arcképe, of.

~~1947-ből~~.

Она [illegible]. Матч кон-
чился (~~4:2~~) со счётом 4:2 (чит-
ыр на два) в пользу будапеш-
тских пионеров. Врача лагер-
ня видит матча. футбол ха-
рошо игра.

1. Я вижу повар лагер.
2. Я слушаю √ поваров
3. (~~На~~) В стадионе на скамейка
мы сидим. В палатки на сало
ма √

Т: 2 К: 6 [illegible]

Dienes János

M. képren Sz. tr.

~~debreceni csop.~~

vid. csop. I. kiáll

1947 jul. (v. Ernst)

Csendélet II / of
Önarchép II
Férfi archép

A m.kir. vall.és közokt. minis
a keb. számv. VII.és a Csekkos
lata.

Költségvetési év: 1930/31. Költ
gatására. Müemlékek Orsz. Bizot
6. Alrovat: 1.2. Rovat: 7. Bélj

Utasitom a Számvev
karékpénztár Egyesület fiókján
a Müemlékek Országos Bizottság
ben alábbi összegeket folyó év

1./ Tiszteletdijak
122.623.sz.kiadási csekkszámla

Dienes János

Déri Muz. 1950. Debr. festő-
műv. 200 éve (Debr.):

Debrecen Télen

II. M. képrem kiáll 1951 (Műcs)

Ek a sok körül, of

Archép-kiáll 1952 aug (Ernst)

Günarchép III, of

IV. M. képrem. kiáll 1954 jan-febr
(Műcs)

Három nemzedék a rajzoló asztalka
körül

A tudós

of

---

tani, tisztelettel kérem, hogy a

céljaira ujabb 5.000.- pengőnyi

ék.-

ítam kiváló tisztelettel:

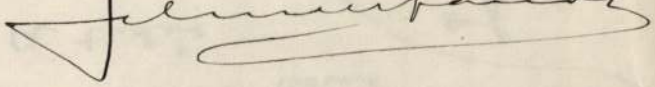

Dienes János

festő

l. E.:

Csobán Hajdúvom

VIII. képtabla

és Debrecen város

Várm troc. XII–XIII.

Bp 1940

Miclo "Bbr. vale

Dienes János

festő

1933. dec – 1934. jan.
részt vett a Debreceni
Műpártoló Egyesület
kiállításán.

Erik Deri 1933. 46. l.

átírva

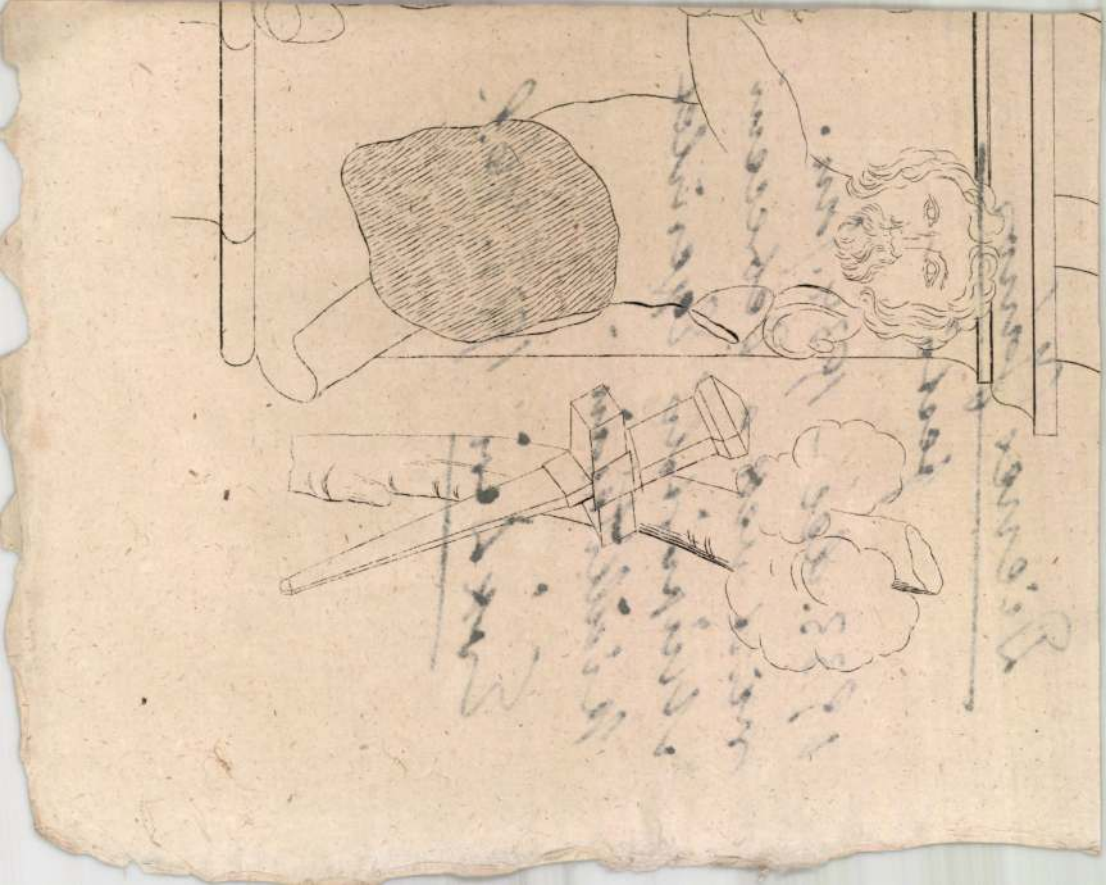

Dienes János

debreceni festő,

A debreceni Nagy-templom és az előtte levő tér, télen c.

olajf. 76×96 c.

megvette a Déri Múzeum

Évk. Déri 1934. 45. l.

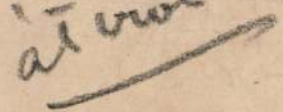

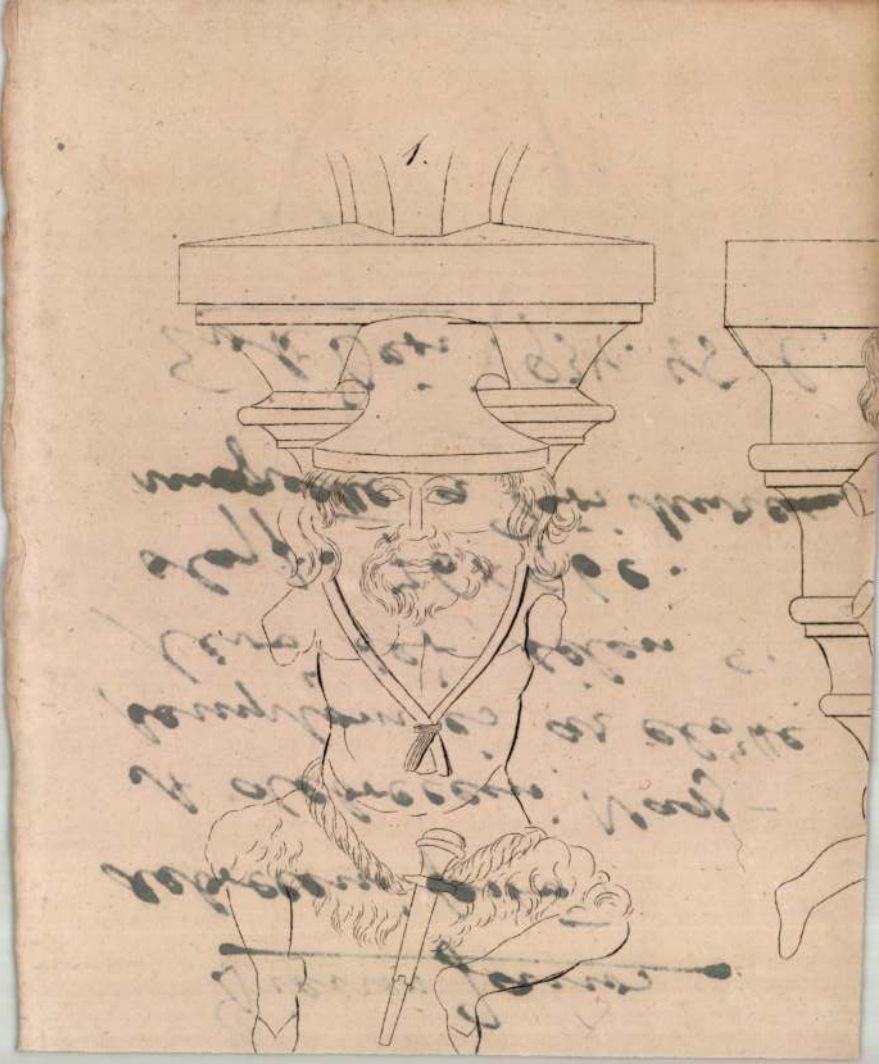

Dienes János

debreceni festő

1934. okt. 28.–nov. 11.

Koll. kiáll. a Debre-

ceni Nőpártoló Egye-

sület rendezésében a

Déri Múzeumban.

Erk Déri 1934. 81. l.

átírva

Dienes János

1935 nov. 24 - dec. 1.
Résztvett a Debreceni
Műpártoló Egyesületnek
a Déri Múzeumban
rendezett kiállitásán -

Erk Déri 1935. 88. l.

átírva

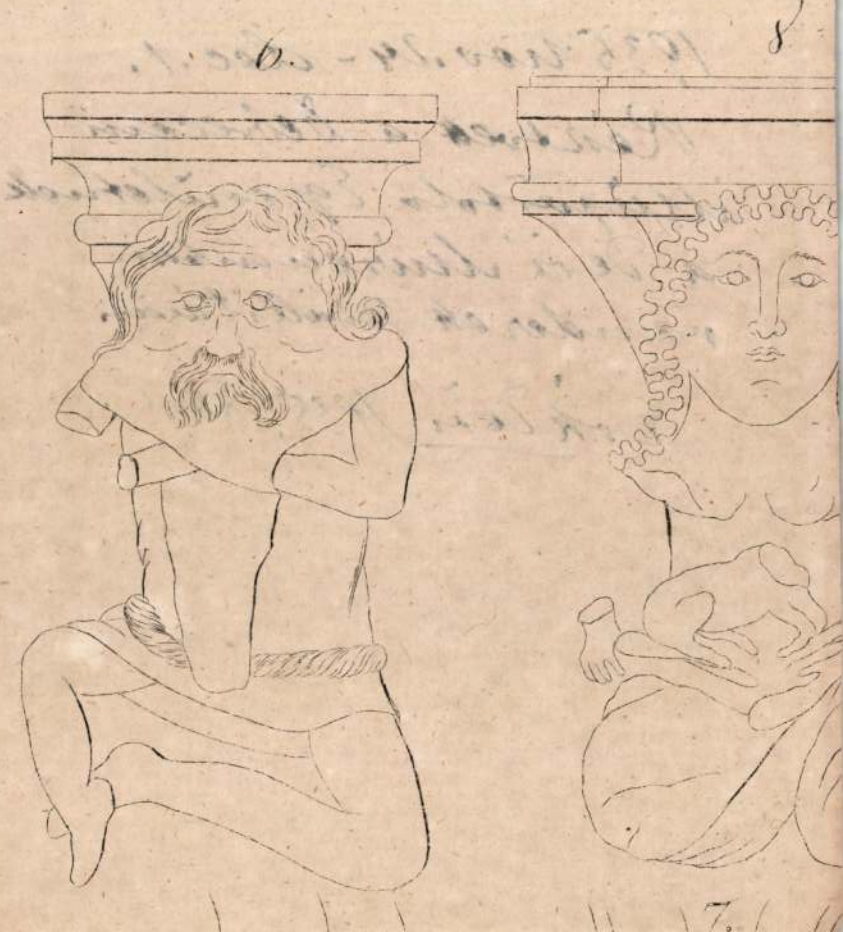

Dienes János

1937. II. 21 – III. 7.

koll. kiáll. a Déri

Múzeumban.

Erk Déri 1937. III. 2.

átírva

6.

8

Dienes

képkiállítása a debreceni Déri Muzeumban 1932. XII. 11–26. Renderte a Debreceni Műpártolis Egyesület.

Jel. Déri 1932. 62. l.

Debr. város Déri Muz.-nak 1932. évi működ-ről és állapotáról Debr. 1933

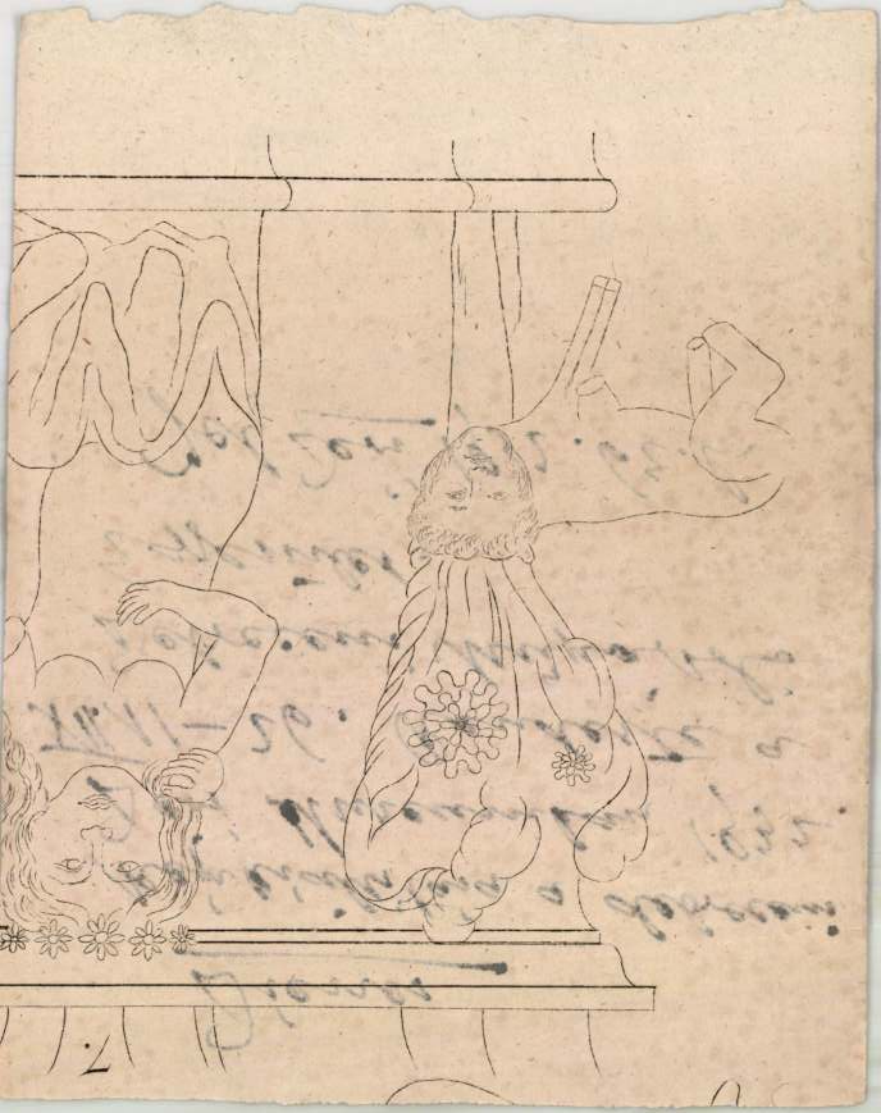

Debr. Déri Muz Tole

1933. 46. l. -

1934. 45, 81. l.

1935. 88. l

1937. 112. l.

1938. 53. l

1939-40. 116. l.

lában véve mélyen alatta maradnak a
kintettel továbbá arra, hogy jutalma-
ltságvetési hitel rendes keretein be-
teljesen kérjük Nagyméltóságodat, hogy
03 Pengő - amint az az 1928/29. évi
ént - a Bizottság ügykörében lelki-
edménnyel müködő tisztviselők és al-
engedélyezni méltóztassék.
ve gyanánt, a maradvány összegének fi-
ányi Gyula titkár (VIII f.o.) részé-
müvezető épitőmester, (VIII. f.o.) ré-
ef vagyonkezelő miniszteri számvevősé-
ére 120 Pengőt, Kautezkyné Polakovits
th Ferenc I. o. altiszt részére 40 Pen-
/.

Dienes János

l.

Eök Déri 1939-40

116-1-

Dienes János

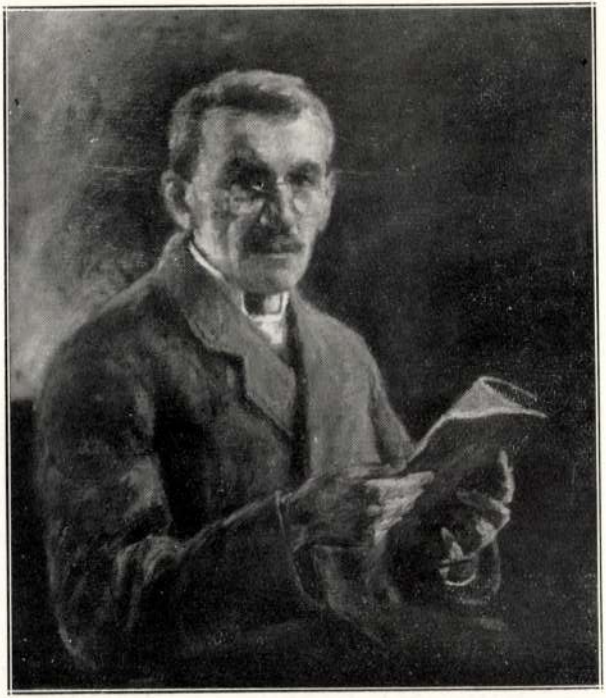

DIENES JÁNOS: TANULMÁNY

Képrönmelsich
1930. IV. cif. 143. l kép
31 sz

TÁRI

A NEMZETI SZALON TÁRLATAI

Az Ume kiállítása. Kilencven percentben csupa fiatal em
ber, a harmincon innen az Ume kiállítói. A mi szemünk
ben már maga ez a körülmény a legjobb ajánlólevél ahhoz
hogy csupa jót írjunk a kiállításról. Ha lehetne, meg is
tennénk. Ha nem volna kötelességünk megmondani az
igazságot, kötelességünk éppen a fiatalsággal szemben
kritikánk most elnéző és biztató lenne. Sajnos, meg kel
mondanunk, hogy a kiállításon semmi biztatót nem tapasz
taltunk. Az Ume kiállítása Vaszary János protektorátus
alatt Páris divatmozgalmainak epigon-gyülekezete. Pedig
vannak tehetséges résztvevői is ennek a kiállításnak, akik
ért kár. Sőt vannak olyanok is, mint *Antal* József, *Frim*
Géza, *Hintz* Gyula, *Klie* Zoltán, *Walleshausen* Zsigmond
akiknek festői egyénisége kiütközik a betanult sablonbó
és olyan képeket produkál, melyeknek élvezetét nem ront
ják meg a különböző utánérzések. A szobrászok közü
Beck Ö. Fülöp mester vezetésével *Gádor* István és *Gár*
dos Miklós mutatnak reményt keltő kvalitásokat. *Krivátsy*
Miklós műveinek egyik részében a járt utak profitáló ván
dora, míg ugyanakkor érthetetlen merészséggel a hagyo
mányokat teljesen semmibevevő ujító. Az utóbbi művei
ben egyetlen kvalitása, amit készséggel ismerünk el, a bá
torság. Ez azonban nem par excellence szobrászi kvalitás

A Szinyei-Társaság tavaszi szalonja. Annál több jó
írhatunk a Szinyei-Társaság protektorátusa alatt rendezet
tavaszi szalonról. Itt is a fiatalok vonulnak fel, még pedi

Dienes János: Interieur

T" KIÁLLITÁSÁRÓL

SPORTKIÁLLÍTÁS A NEMZETI SZALONBAN. Régi terve, sőt régi ambiciója a magyar művészeknek egy sportkiállítás rendezése. Épp olyan régi ez az ambició, amilyen régi művészeinknek az a sérelme, hogy a különböző sportdíjak kivitelezésénél illetékesek nem foglalkoztatják a magyar művészeket, holott e díjak művészi kivitele a sportnak épp úgy érdeke, mint a művészetnek. Nyilván arra gondoltak művészeink egy ilyen kiállítás megrendezésével kapcsolatban, hogy az ott kiállított műtárgyak a jövőben erős ösztönzéssel fognak szolgálni a sport irányítói részére atekintetben, hogy a sportdíjakat művészeknél fogják megrendelni és nem mesterembereknél. Ebből a szempont-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

Dienes János
1975 SEP 28

1021

Nagyszabású kiállítás a Galériában

XX. századi magyar grafika és Medgyessy Ferenc művészete a debreceni Déri Múzeum gyűjteményében címmel kiállítás nyílik október 5-én 11 órakor a Szolnoki Galériában. E kiállítás viszonzása a szolnoki Damjanich Múzeum ászt grafikai tárlatának, amely szeptember 21-én nyílt meg Debrecenben, az Agrártudományi Egyetem aulájában.

A Déri Múzeum 40 művész 150 grafikáját (egyedi rajzait, sokszorosított lapjait) mutatja be. Legjelentősebbek: Szőnyi István, Derkovits Gyula rézkarcai, fametszetei (így pl. a teljes „1514" sorozat Zádor István, Varga Nándor Lajos, Gáborjáni Szabó Kálmán, Holló László sokszorosított lapjai, valamint Medgyessy Ferenc, Dienes János, Frank Frigyes, Senyei Oláh István rajzai, vázlatai.

Medgyessy Ferenc rajzai összefüggésben állnak szobraival. Több szobrát, domborművét a rajzi előzményekkel együtt mutatja be a kiállítás. A nagyméretű „Táncosnő", „Korcsolyázók", „Lovas" mellett legszebb körplasztikáit, valamint domborműveit láthatjuk a kiállításon.

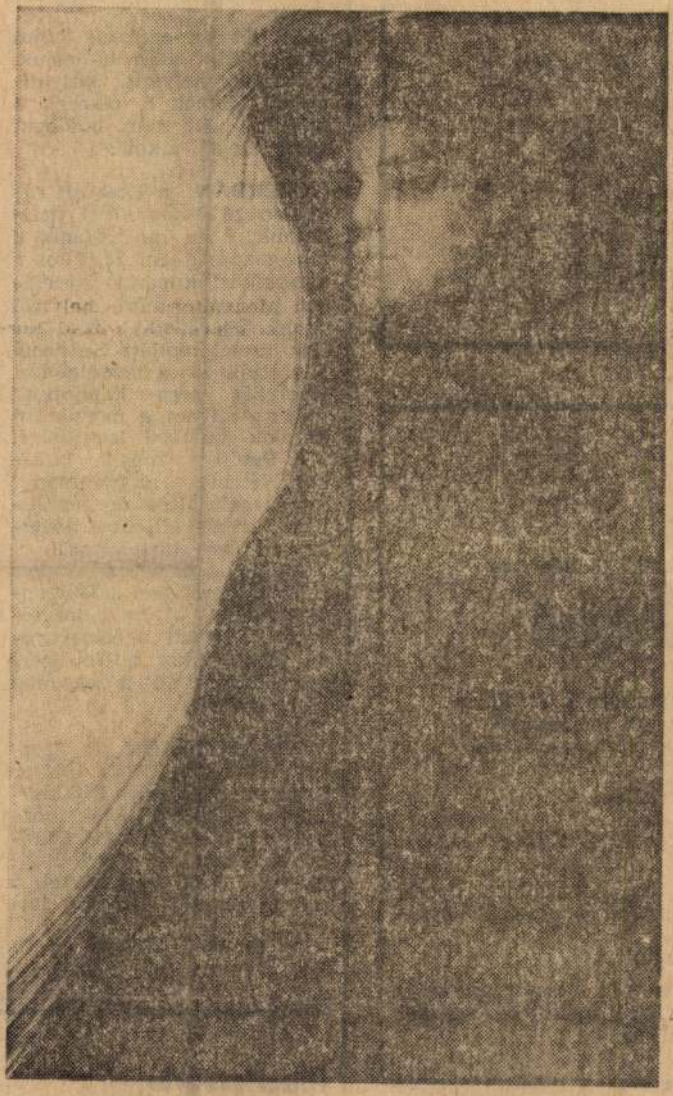

Dienes János: Kalapos nő

szerkesztőnek,

— épületgépész tervezőnek,

elektromos tervezőnek.

Szolnok megyei
mi Építőipari Vállalat
yzeti és okt. osztályán,
nok, Ady E. u. 117/c.

tett
gfelelő 18 hónapos

tőképző

ntkezhetnek legalább
ánnyal rendelkező,
ozó, vasbetonszerelő

ecskemét
27.
ntja 1975. október 10.

et, munkásszállást, üzemi
ótlékot és utazási hozzá-

szombat.

ber 3-ig személyesen vagy
Állami Építőipari Vállalat
u. 34.

A televízióban 17.50-
Jó estét Szeged címmel h
színi közvetítést láthat
A közvetítés más
részét a 20.05-kor
dődő Fő az egészség c
francia film után láthat
ugyancsak helyszíni köz
tésben. Ennek a részne
mottója: „Itt nem bold
más csak aki alkot".

SZERDÁN a Kossuth rádióban 16.30-kor arról hallhatunk, hogy mi történik a világgazdaságban. 16.45-től a nemzetközi kupanap keretében labdarúgó mérkőzésekről adnak közvetítést. 21.03-kor Egy asztal mellett címmel folytatják azt a beszélgetést, amelyből arra kaphatunk választ, milyen a nagyüzemi fiatalok tanulási lehetősége.

A Petőfi rádióban 11.55-kor Néhány perc tudományt hallhatunk. 19.00 órakor Juhász Ferenc vallomása következik Írószobám címmel.

A televízióban 20.00 órakor a BMH keretében a Dürrenmatt: János király című tévéjátéka kerül a képernyőre. 22.35 órakor a Telesport összefoglalót ad a kupanap eseményeiről.

CSÜTÖRTÖKÖN a Kossuth rádióban 14.00 órakor sugározzák Grabócz Miklós—Várnai Zseni: Világok mozgatója című kantátáját. 15.10-kor riportműsor indul Rapcsányi László vezetésével, a műsor címe: Dolgozó lettem...

A Petőfi rádióban 11.50-kor olvassák fel A megbánzös szórakoztató műsorat közvetítik Kecskemétről.

A Petőfi rádióban 10.00 órától „Szabad szombat" lesz. 21.55-kor Szomszéd népek parasztjairól hallhatunk verseket híres költőktől.

A televízióban 18.45-kor egy 5 részes képzőművészeti filmsorozat első része kerül képernyőre. 20.00 órától Komlós Jánosé a képernyő. 20.50-kor jelentkezik a zenés TV-színház egy vígoperával.

VASÁRNAP a Kossuth rádióban 9.10-kor jelentkezik a sokszínű szórakozást ígérő Szivárvány. 14.39-kor hallhatjuk a Pillantás a szocialista világba című összeállítást.

A Petőfi rádióban 10.29-kor Hogyan éltek elődeink a századokban sorozat újabb adását halljuk.

A televízióban 15.15-kor a Magyarország —NSZK férfi tornaversenyt közvetítik felvételről Miskolcról. 20.30-kor Azok a különböző arcok címmel magyarul beszélő szovjet filmet láthatunk, majd 21.55-kor egy újabb emlékezés következik Bartók Bélára.

Piaci szemle

Bőséges választék

Diénes János

1905/6 – 1907/8

Ferkópzőmfőiskévk

1932-33 76. l.

Dienes János

Körajza, repr.

Művészet 1910. 149. l.

Nic

Dienes János

Művészet 1915. 112.

Ezüstkehely 1714-ből, a zemplén ref-
egyház tulajd. V. 9.

Dienes János
debreceni festő
Pesti Hirlap 1939.
június 16.

— **A kormanyzo arcképének felavatása.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara novemberben diszközgyülésen ünnepelte a magyar Felvidék visszacsatolását és elhatározta, hogy hódolatteljes hálájának, mélységes szeretetének és alattvalói hűségének kifejezéseképpen a közgyülési terem diszéül megfesteti a kormányzó arcképét. A képet *Dienes János* debreceni festőművész elkészitette és azt csütörtökön délelőtt diszközgyülés keretében avatták fel a debreceni közéleti előkelőségek jelenlétében. *Nagybákay-Sesztina Jenő* kormányfőtanácsos, kamarai elnök mondott nagy hatást keltő avatóbeszédet. A diszközgyülés után rendes közgyülésen ünnepelték Nagybákay-Sesztina Jenőt hetvenedik születésnapja alkalmából.

K ÁRJEGYZÉKE

ÁRJEGYZÉK

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Müemlékek Országos Bizottsága *úrnak részére*

Budapest

IX. Hőgyes Endre u.

Dienes János

festő

Debrecen

l.

Szabad Művészet

1947. 154. l.

Rabinovszky H. 8. 4.

Vidéki művészeink

arkas-utcai templomba.
eformátus Tanító-Egyesület
7—28-án tartja évi rendes közgyülését

magyar testvéreink az idén „Kossuth
lik; most van 90 éve, hogy Kossuth
z eltiport Magyarország érdekében. Ünnep-
a keretében emlékeznek meg a történelmi

tus sajtómunkások jún. 23—24.
esendes napokat tartanak ifj. Dr. Szabó
Gyula és Péter János lelkésztestvérek

ıyai öreg diákok július 6-án általános

a 2000—1940. eln. sz. VKM rendelet 2.
f) a fogadalom letételéről szóló igazolv
3. Ha az iskolafenntartó a próbasz
tanító helyettesi előléptetéséhez szüks
nem teszi meg, a 76,888—1935. sz. VKM
ben az iskolafenntartót anyagi felelőss
Debrecen, 1941 június 5.

A tiszántúli református egyházkerület

2539—1941. szám.

Tárgy: *Népiskolák*
tályának fel

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnö

Az Egyetemes Konvent elnökségén
alatt kelt leirata alapján, a m. kir. vallás
Miniszter úrnak az 1941. évi április hó 2
szám alatt, a népiskolákban a VII. és
állítása tárgyában kibocsátott rendelet
tudomás és további eljárás végett az a

Dienes János

ipod

Ikexlib.

Siklóssy L

Az exlibris mozz-ou

A Gy. 1913.

6-8. Sz.

Nagy Constantin V. 257.

Dienes János

1937-ben debreceni rajzlánás

Rajzoktatás
1937. 4-6. n.
52. l.

M E G H I

A fővárosi műemlékek
felsővizivárosi Szent Anna plébánia
a templom homlokzatának átalakítás
/kedden/ délelőtt 1/2 10 órakor hel

Erre az ülésre szive

Találkozás a Batthyán

Budapest, 1927. decem

Dienes János

Jestő

Szabad Művészet

1957. 11. 522. l

(Sz: a vidéken folyó képzm-i munka)

i

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

A Műemlékek Országos Bizotts

Dienes János

Szabad Művészet

1952. 5 n. ~~750~~ l.
Gonták

(a Művi Alkotások Vállalat)

(pénzjutalom „Tanúlni soha nem késő", of)

Magyar Gábor

A kegyes-tanítórendiek vezetése alatt álló szegedi városi főgymnasium új épülete, városrészlettel az intézet történeti vázlatával.

Szeged. 1886. Engel Adolf.

8-r., 40 l., 5 képes táblával.

I. 4. p. h.

1.–

Dienes János

l.

Szabad Művészet
1957. 32. l.

Szegi P

Miskolci és
debreceni művének
cserekiállítása

Dienes János

grafikus

L. Lendrey-Szentiványi

374. l.

(Urábbi bibl)

Nyilkos, paleolith Kalcedon – V. 180.

Dienes J.

Festő.

l.

Töröš Li:a Nagyköröši

képzőm. Erdélt.

kat.

Művelődés hármas

kistükre

Nk. 1935

~~Pitykék VII. 247~~

MDK

Dienes János

Önarckép, rajz

Muszka I., "

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll. N.Szal.
1922. ápr. 1o l.

DIENES JÁNOS

Művei kiállítva Hajdúszoboszlón a Művh. házban.

Dr. Tóth Ervin: Fellegi Vince magánügyvédi tevékenységének bemutatója.

Hajdú-Bihari Napló, 1971. aug. 10

Dienes János

"Mikor a mezőn nincs dolog" c. és "Munkatársak" c. müveiért a Munkácsy-dij II. fokozatát kapta.

Irodalmi Ujság, Bp. 1953. ápr. 9.
IV. évf. 8. sz. 8. lap.

MDK

Dienes János

Tanulmányfej, rajz

Tanulmányfej, "

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll. N.Szal.
1922. ápr. 1o 1.

MDK

Dienes János

Önarckép, olaj

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 5 l.

MDK

Dienes Fános festő

1884-

„Debreceni részlet" (aquarell)
„Vihar" (olaj)
} Déri Múzeumban

~~Önarckép 4 s.~~

Déri Múzeum Debrecen. Vezető a képtárhoz Bp 1952. 5. lap.

MDK

Dienes János

az alanti kiáll. bírálóbizottságának tagja

vidéken élő képzőműv. kiáll. Ernst Múz. 1954. nov.

2. 1.

Dienes János

Debrecenben dolgozott. Egy idep vimavomut, meja 1951 tól nekezelt

„Munka társak" (emlitve)

Alföld, 1965, 4 n., 136 old.

MDK.

Dienes János

Utalások Debrecen képzőművészeti életével kapcsolatban.

Alföld 1965 .4. 132-135 lap.

Dienes János, Debrecen MDK

Önarckép, of.

Tanácselnök és mezőőr, of.

Igérő jövő, of.

Nyugodt otthon, of.

Vidéken 616 képzőműv.kiáll. Ernst Múz. 1954.nov. 8.1.

Dienes János MDK

Munkácsy-dijas

Készül a debreceni művészek őszi tárlatára /1956 okt 7- Déri Múzeumban/.

"Parasztkonyha"
"Önarckép"
"Tavaszi virágok"
"Kis Kati"

Kapusi Erzsébet, Fábián Sándor: Az Őszi tárlat előtt. Látogatás a debreceni képzőművészek műtermeiben.
Hajdu-Biharmegyei Néplap. Debrecen, 1956.okt.3.

MDK

DIENES JÁNOS

Anyagi hozzájárulás a Debreceni Müvészház létesitéséhez.

Menyhárt József: Emlékezés Thoroczkai Oszvaldra.
A Debreceni Déri Múzeum évk. 1958-59. p. 169.

MDK

Dienes János festő

Emlitve: Bakos Tiborról készített képe. (Bakos Tibor leányának birtokában.)

Tóth Ervin: Szemtől szemben Bakos Tibor képzőművészeti magyarázatával. Alföld, Debrecen, 1961. 1. sz. 92. l.

MDK

Dienes János (képzőművész)

(Futólag említve.)

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 195. l.

Dienes János, [festő]

l. Király Jenő

Lázár Imre: Király Jenő, az olvasellista 86-87.

Alföld, Debrecen, 1977. ápr. XXVIII/4.

Dienes István

Sz. Kürti Katalin: A debreceni művészet története

Művészet, 1982. június

Dienes János

és Kondor Béla műveiből nyilt

tárlat Debrecenben.

Magyar Hirlap 1980/3/25/14

Dienes János

A debreceni Művészetházban szerepelt kiállításon.

Alföld 1977-3 44

Sz. Kürti Katalin: Holló László debreceni művészkapcsolatai

Dienes János debreceni festő

„Behavazott Nagytemplom" c. lépe

Kovács Antal gyűjteményében - Debrecenben

Mügyüjtő 1975/1

Szoldi

DIENES JÁNOS, festő

---

hivatalos megbízás alig volt.mégis a Debrecenben élő Dienes János a megye nevezetességeiről egy sorozat nyira kapott megbízást. 62.old.

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről 61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

Dienes János
festő

A Debreceni Művészház anyagi alapját a 12 alapító művész egy-egy grafikáját tartalmazó, 50 példányban kiadott albuma teremtette meg.

Sümegi György: A Művészház
Művészet, 1974. április - 45 lap.

Dienes János

Dienes János festőművész kiállítása Debrecenben a Déri Múzeumban december 3-án nyílt meg.

— : Kiállítási naptár.
Művészet, 1974. december. - 48 lap.

MDK

Dienes János
festőművész

A Hajdu-Bihar megyei képzőművészek
őszi kiállitásán /1957. okt ~~26~~ 20-tól/ szerepelt.

HAJDU - BIHARI NAPLO, 1957 okt. 20. és okt 16.

MDK

Dienes János (festő)

A Magyar Képzőművészek Egyesülete tárlatokat rendez az ország nagyobb városaiban. (A szövegből kivehető-leg 1939 tején.) Dienes János nem szerepel a tárlaton (nyilván a debrecenin).

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.
Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 201. l.

MDK

Dienes János (képzőművész)

(Torockai Oszvalddal közös?)
kiállítása volt Debrecenben (1935-
ben vagy a következő években. Nem
világos a szövegből.)

Tóth Ervin: Debrecen képzőművé-
szeti életéből.
Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 201. l.

MDK

Dienes János (képzőművész)

Szerepel a Műpártoló Egyesület (Debrecen) 1932. évi téli katalógusában.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 200. l.

DK

Dienes János (képzőművész)

1934. októberében [redacted] kiállítása volt a Déri Múzeumban (Debrecen).

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 201. l.

MDK

Dienes János rajztanár

Dóczi leánygimnáziumi rajztanár; 1931 husvét vasárnapján egy hónapig tartó kiállítással mutatkozott be. Egyéb képrajzai nem kerültek kiállításra.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.
Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 200. l.

MDK

Dienes János (képzőművész)

Rajza 1917-ből: Hadifogoly — repr.

(Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.)

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 197. l.

MDK

Dienes János festőművész

~~[illegible]~~ Munkácsy-díjas. Grafikai működése pályája elejéről való. Olgyai osztályán festőnövendék korában kedvvel készített litográfiákat. A későbbi évek során teljesen felhagyott a grafikával.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 202. l.

MDK

Diénes János festőművész

A „Bocskai kerti remete". Rézkarcot, linó- vagy fametszetet sohasem csinált. (Szavait idézi a rézkarcról.) Háborús rajzai a II. világháború folyamán szétszóródtak; néhányat még őriz a család és a Déri Múzeum.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből.
Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 202. l.

UDK

Dienes János festőművész

1918-ban a kassai katonai komandó építési osztályán adminisztrációs ügyeket intézett. Az érkező orosz hadifoglyok közül kiválasztott egy-egy jellegzetes modellt és – jó ebéd ellenében – lerajzolta. Képei vázlatait ma egyenesen az alapozott ~~[illegible]~~ vászonra viszi.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéből. Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 202-203. l.

Dienes János

kiállitott festményei:

Önarckép, olaj, 80x60 cm.

Parasztkonyha, olaj, 130x105 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

8.1.

Dienes János

Önarckép, olaj, 80 x 60 cm
Parantlovyha, " 130 x 105 "

Budapest Műnarnok Kiállítása 1957
Kat. nem. Kisdéjiné Kirimi Irén.

8.

Dienes János

Testménye az Aranybika szálló
építkezéséről /1914./

– repr. –

Balassa Sándor: A debreceni Aranybika Szálló
Története 1959. Debrecen

69.l.

M.D.K.

Dienes János

Debreceni festőművész rajztanár megfestette Tisza István gróf arcképét Debrecen városa számára.

Debrecen megfestette Tisza István arcképét.
Városok Lapja. 1922. XVII.évf. 18.szám. szept 15.
142.old.

MDK

Dienes János festő
1884 -

„Önarckép" - Déri Múzeumban.

1953-ban Munkácsy díjat kapott!

Debrecen Déri Múzeum képtára Debrecen 1954. 16. lap.

Dienes János

Tanulmányfej, rajz

Tanulmányfej, rajz

Önarckép, rajz
Muszka I. rajz
Muszka II. "
Ülő muszka vizf.
Kötő nő, rajz

A magyar akvarell és pasztellfestők Egyesülete
IX.kiállitása, 1922.Nemzeti Szalon katalogusa

MDK

Dienes János

Önarckép, of.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug.

5 l.

Dienes János

Egy a sok közül, olaj

II. Magyar képzőmüv. kiáll. Műcs. 1951. nov.

6 l.

Dienes János, Debrecen

Csendélet, olaj
Önarckép, "

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I.kiáll. Ernst Muz. 1947. jul. 7 l.

Dienes Gyula, festő

MZDk

A Munkácsy-díjas debreceni festőművésznek a Debreceni Kodály-teremben rendezett önálló tárlatán 17 képéből 16-ot megvásároltak.

— :Rövidlen

Népszabadság. Bp. 1960. jún. 2. 6.l.

MDG

Diemes János (festőművész?)

Felvették a Képző- és Iparművészek Szövetsége Hajdú-Bihar megyei munkacsoportjába. (Az időpontot nem közli meg a szöveg.)

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után.
Alföld, Debrecen, 1955 tavaszán, VI. évf. 1-2. sz. 48. l.

MDK

Diénes János (festőművész)

Munkácsy-díjas. Festményei (Köztük) a Fürdőszerelő című valamint tavaszi tárgyú képei szerepeltek a debreceni Déri Múzeumban 1955 októberében rendezett képzőművészeti kiállításon.

Kádár Zoltán: Debreceni képzőművészek kiállítása.
Alföld, Debrecen, 1955. 6. és 1956. 1. összevont szám. VII. évf. (1956. jan.-febr.) 75. l.

MDK

Dienes János [festőművész]

(Munkácsy-díjat kapott. Más adat nincs.)

Taar Ferenc: Megyénk kulturális életéről.
Alföld, Debrecen, 1955. júl.-aug., VI. évf. 9. sz. 102. l.; 104. l.

MDK

Diénes János (festőművész)

Békés, otthon és Boldog jövő c. képei szerepeltek az 1954-ben rendezett megyei kiállításon.

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után.
Alföld, Debrecen, 1955 tavaszán, VI. évf. 1-2. sz. 49. l.

MDK

Diemes János (festőművész)

Szerepelt az [redacted] 1954. évi V. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után. Alföld, Debrecen, 1955 tavaszán, VI. évf. 1-2. sz. 49. l.

MDK

Diemes János (festőművész)

részt vett a vidékem élő képzőművészek fővárosi kiállításán. (1954)

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után.
Alföld, Debrecen, 1955 tavaszán, VI. évf.
1-2. sz. 49. l.

MDK

Dienes János (festőművész)

Két festményével szerepelt a budapesti IV. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után. Alföld, Debrecen, 1955 tavaszán, VI. évf. 1-2. sz. 49. l.

MDK

Diemes János (festőművész)

Az 1952. évi III. magyar képzőművészeti kiállításon szereplő Mikor a mezőn minden dolog és Munkatársak c. vásznaiért Munkácsy-díjat kapott.

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után.
Alföld, Debrecen, 1955 tavaszán, VI. évf. 1-2. sz. 49. l.

MDK

Dienes János (festőművész)

Egy a sok Bőrül című képével szerepelt az 1951 őszén Budapesten rendezett II. magyar képzőművészeti kiállításon.

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után.
Alföld, Debrecen, 1955 tavaszán, VI. évf. 1-2. sz. 49. l.

MDK

~~Dienes~~

Dienes János

Cifka P: A vidéki képzőművészek kiállításáról.
Szb. 1954. dec. 9.

MDK

Dienes János

Három nemzedék

Dutka M: A IV. M. Képzm. Kiáll. festményei. MN. 1954. jan. 10. 5 l.

Diener János

1953-ban a IV. Országos kiállításon
vonta magára a figyelmet. Plasztikus
megfestése az alakoknak.
„Tudós" ; „Három nemzedék"

A. Tyihomirov: Iszkusstvo Vengrii IX-XX.
Moszkva 1961. 151. l.

Dienes János.

Rajzasztalnál 1953.

– repr. –

A.Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX - XX.
Moszkva 1961. Képmelléklet. 118.

Dienes János

(hül 1884)

Készülődés a lavanra. 1955. o.v.
100×80 cm. J.b.l.: Dienes János 1955.
A művész tul.

Merőjardasáj a képzőművénetben. A Kat.
bev. Matolcsi János. Bp. 1959

20. l.

MDK

Dienes János

Kovács László: A III. M. Képzm. Kiáll. SzN. 1953. jan. 9.

Dienes János

„Sárospataki rilátás" című műve a debreceni Déri muzeumban látható.

-bozóky-: Die Gemäldegalerie im Déri Muzeum Debrecen. Neueste Nachrichten, Budapest, 1969. jun. 27

61.

Dienes János (1884 – 1965)

Ansicht von Sárospatak c. Lépe (eml.)
a Déri Muzeumban van

– bozóky –: Die Gemäldegalerie
im Déri Museum Debrecen

Daily News 1969 VI. 27

Dienes János

Arckép, olaj
Arckép, "
Tehenek az erdőben, olaj
Ősz, olaj
Eső előtt, olaj
Holt Tisza, "

Debreceni Műpártoló Egyesület kiáll. 1929.

Dienes János

MDK

Mikor a mezőn nincs dolog, olf.

Partizán, olf.

Munkatársak, olf.

Műcsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dienes János MDK

Három nemzeték a rajzoló asztalka körül, olf.

A tudós, olf.

Műcsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dienes János

MDK

Egy a sok közül, olf.

Műcsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dienes János

Erdő részlet
Szeptember vége
Sajó part
Kuria
Nagymosás

Debreceni Műpártoló Egyesület kiáll. 1926.

Dienes János, Kossuth-u. 38.

Tanulmány, I. olaj
" II. "
Arckép, "
Bontják a régi Bikát, olaj
Harisnyastoppolás, "

Nagy. Képzőművészek Szabadszervezete debreceni csoportjának kiáll. 1946. jun. Déri Múz.

Dienes János

Mikor a mozón
nincs dolog cs. a
Munkatársak c. művé-
vét 1953. Munkásy-
díj II-fokozatát
kapta

Szabad Művészet
1953. 9y. l.

Bad Reichenhall

Kirimi

Dienes János feströmüvész

Müvelt Nép, 1954. febr. 2. 17. old.

Kiérimi

Mikor a mezőn nincs dolog.
(Dienes János műve.)

Szodalmi Vijág, 1953. apr. 9. 8. old.

Kirimi

Munkatársak
(Dienes János munkat.)

Irsdalmi Ujság, 1953. apr. 9. 8. old.

Dienes János festő

Szabad Művészet. 1957 V. 1. 31

(szegi) Miskolci és debreceni
művészek szerkiállítása

Kiszimi

Dienes János

Szocdalmi Ujság, 1953. apr. 9. 8. old.

Dienes János festő

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 1. sz. 48. o. Szabadszervezeti Körlemények. (Debreceni Csoport)

MDK

Dienes János, Debrecen

Baranski E.L: .Főiskolánk a párisi 8. nemz.közi ... kongresszuson. Képzőmüv.Főisk.Évk. 1936/37.

1.

Dienes János, Debrecen

Férfi arckép, olaj

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I. kiáll. Ernst Muz. 1947. jul. 8 1.

MDK

Dienes János

Munkácsy-dij II.fok

Mikor a mezőn nincs dolog

Kiosztották az 1953. irod. és müv. dijakat. Magyar Nemzet 1953. ápr. 4.

Dienes ~~xxxxxx~~ János MDK

Munkácsy-dij II. fok. 4ooo Ft

Mikor a mezőn nincs dolog
Munkatársak

Szabad Nép 1953. ápr. 4.

MDK

Dienes János

Amikor a mezőn nincs dolog, of.

Tanácselnök és mezőőr, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

15 l.

Dienes János festő

Szöveg a debreceni tárlattal kapcsolatban említi.

Napló (Veszprém) 1966. aug. 9.

SAJTÓFIGYELŐ
HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
Dienes János
1971 SEP 11.

Egy magángyűjtemény közönségsikere

Fellegi Vince magángyűjteményéről

1021

Újsághír: „Fellegi Vince műgyűjtő képeiből rendez kiállítást a hajdúszoboszlói Művelődési Központ."

Augusztus 8-án adtunk hírt Fellegi Vince műgyűjtő hajdúszoboszlói kiállításának megnyitásáról, s a kiállított több mint félszáz mű bemutatása a napokban zárult. Kétezernél többen látták az ország minden területéről. A vendégkönyvben való lapozgatás adta az ötletet ahhoz, hogy a kiállítás fogadtatásáról néhány szót szóljunk.

Fellegi Vince magángyűjteményének értéke, jelentősége több oldalról közelítve is *sajátságos* és *rendhagyó*. Sajátságos azért, mert szinte kizárólagosan megyénk képzőművészeinek alkotásait gyűjtötte egybe, s ezzel olyan képzőművészeti gyűjtemény alapjait vetette meg, mely gazdag tárháza lesz majdan a megyénk művészeti életét kutatóknak — s rendhagyó azért, mert Fellegi Vince nem a gazdag mecénások közé tartozik.

Ma már nyugdíjas vasipari munkás, akit a szép megismerése, birtokolási vágya hajtott egy életen át arra, hogy gyűjteményét napról napra gyarapítsa, sokszor a legszükségesebb létfenntartási cikkeket is megtagadva magától.

Gyűjteményét egészében szemlélve, hű képet kapunk megyénk képzőművészeinek alkotásairól, s arról az egységes szemléletmódról, mely a különböző stílusok, irányzatok ellenére is, az alföldi piktúra festői kozé scrolják az alkotókat.

A kiállítás egyik látogatója így fejezte ki véleményét. „A tömeg ezt az egyszerű szépet szereti" — s úgy gondolom, hogy annak a 24 művésznek a lelki rokonságát ez az egységbe foglaló megállapítás fejezi ki a legjobban. Józsa János festőművész szakértő rendezésében békésen megférték egymás mellett Dienes János és Bíró Lajos, G. Szabó Kálmán és Szabó László alkotásai.

Képzőművészeti kiállításokon elég ritkán fordul elő, hogy magánszemély képet vásároljon. E tárlaton azonban többször elhangzott, hogy szívesen vásárolnának a kiállítás anyagából. Mások pedig a képzőművészeti alkotások gyűjtésére ösztönözték a tárlatlátogatókat. „Minden látogatónak ajánlom, hogy erejéhez mérten kövesse Fellegi példáját" — olvashatjuk a vendégkönyvben. Az a tény, hogy a kiállítás a látogatók 60—70 százalékát arra ösztönözte, hogy a nevükön kívül a látottakról alkotott véleményüket papírra vessék, eleve mutatja, hogy sikeres volt a kiállítás. Az írásmódból, a fogalmazás toredezettségéből arra is következtethetünk, hogy a véleményalkotók egy része igen egyszerű ember lehet. „Köszönjük a szép és nagy élményt"; „Ily egyszerű ember és ily nagyszerű műalkotások"; „A kiállítás nagyon szép anyaggal van ellátva" — olvashatjuk a vendégkönyv lapjain.

Sok-sok — sikeres — kiállítás nem mozgatta így meg a látogatókat, mint ennek a gyűjteménynek a bemutatása. Az emberek megérezték a gyűjtés nagyszerűségét, a szép képek látása olyan örömet szabadított fel bennük, hogy úgy érezték, ki kell vetíteni gondolataikat: „Egy egyszerű ember nemes lelkülete, ízlése tükröződik ezeken a képeken. Szinte nem is lehet meghatódottság nélkül elmenni erről a kiállításról, mert szinte egyedülálló, hogy egy egyszerű ember ennyire vágyódik a szépre és jóra, és semmilyen áldozatot nem sajnál azok megszerzésére". Más bejegyzés: „Nem volt hiábavaló gyűjtés — ezt bizonyítja ez a kiállítás, mellyel bizonyára évtizedek álma vált valóra", vagy „A művészet iránti igaz tisztelet és szeretet nyilatkozik meg e műalkotások gyűjtőjében."

Nem *egy ember* ízlése találkozott a közönség véleményével, hanem megyénk művészei kerültek közelebb e kiállítás megrendezésével a közönséghez.

Fellegi Vince féltve őrzött kincse közkinccsé vált egy hónapra, s vajon hány embernek adott biztatást egy gyűjtemény megteremtésére?

Tóth Béla

ios, lakatos, villanyszerelő műves szakmunkásokat munkahellyel. Jelentkezés: ...ményi út 1.

Konyhai dolgozót alkalma Kollégium, Kálvin tér 16.

Érettségizett fiút eladónai nítunk. Autó- és Alkatrészk delmi Vállalat, Hatvan u. 3

A VOLÁN 6. sz. Vállalat mányozási főnöksége felvét res gépkocsirakodókat del hajdúszoboszlói, püspökladá polgári munkahelyekre. A bér órabér + teljesítménybé ján és 3—5000 Ft keresetet biztosít. Felvételre keresünk továbbá gépkocsivezetőket debreceni, hajdúnánási és hajdúszoboszlói kirendeltségre. Jelentkezés vidékiek részére a kirendeltségeken, debreceniek Debrecen, Déli sor 5. sz. alatt.

Lakatos szakmunkásokat, betanított munkásokat, segédmunkásokat, nyugdíjas éjjeliőröket felvesz a Motorszerelő Ktsz, Debrecen, Bartók Béla út 46.

A Minőségi Szabó Ktsz teher- és szgk jogosítvánnyal rendelkező gépkocsivezetőt és ruhaipari konfekcióban levasaláshoz férfi munkaerőt felvesz. Jelentkezés Debrecen, Kossuth u. 13. személyzeti vezetőnél.

Debreceni Vízművek Vállalat keres azonnali belépéssel debreceni munkahelyre kubikosokat, továbbá villamosgép-kezelői vizsgával vízműtelepi gépészt, segédgépésznek alkalmas segédmunkásokat, portást, telepőrt, női gépápolót és egyéb segédmunkásokat. Jelentkezés lehet Kossuth u. 43. munkaügy, fizetés megállapodás szerint.

GARANCIA.

XIII. SZ. AUTÓJAVÍTÓ VÁLLAL...
KERESKEDELMI RÉSZLEGE,
DEBRECEN, BALMAZÚJVÁROSI ÚT 14.

A Volán 6. sz. Vállalat felvesz többéves gyakorlattal rendelkező gumijavító szakmunkásokat. Jelentkezés Szoboszlói út 6. járműfenntartási és ipari osztály.

A Debreceni Közlekedési Vállalat felvesz hegesztő, lakatos, asztalos, műszerész, fényező szakmunkásokat, kazánfűtőket, anyagmozgató segédmunkást, kalauzokat, váltókezelőket, vágánygondozókat, útfenntartó segédmunkásokat, pályamunkásokat. Jelentkezés Blahánéu. 2.

A Debreceni Közlekedési Vállalat felvesz nyugdíjas útfenntartó szak- és betanított munkásokat, valamint vasipari szakmunkásokat évi 12 000 kerethatárig. Jelentkezés Blahánéu. 2. sz.

HASZNÁLT
CSEPEL D—352-ES GÉPKOCSIK
16 000—40 000 FT-IG KAPHATÓK
HASZNÁLT
CSEPEL D—352-ES TEHERGÉPKOCSI
FŐDARABOK SZINTÉN KAPHATÓK.
XIII. SZ. AUTÓJAVÍTÓ VÁLLALAT
KERESKEDELMI RÉSZLEGE,
Debrecen, Balmazújvárosi út 14.

Ezúton mondunk hálás köszönetet kedves rokonainknak, szomszédoknak, volt munkatársaknak, barátoknak, ismerősöknek és mindazoknak, akik drága halottunk

BURJÁN ANDRÁSNÉ
Bordán Irén

temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek, és mély fájdalmunkat részvétük nyilvánításával enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család

Ezúton mondunk hálás köszönetet kedves rokonainknak, szomszédoknak, ismerősöknek és mindazoknak, akik szeretett kedves halottunk

ÖZV. FODOR JÓZSEFNÉ
Holp Irén

temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek, és részvétük nyilvánításával fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

Hajdú-Biharmegyei Néplap Debrecen

Dienes János.
kritó.
1952 NOV. 16.

276

Új lépcsőfok megyénk képzőművészeinek fejlődésében

November 8-án nyílt meg a Déri Múzeumban a Megyei Képzőművészek kiállítása. E kiállítás a beküldött művek számát és a kiállítottak minőségét tekintve ismét komoly fejlődést jelent az egy évvel ezelőtt megrendezett tárlathoz viszonyítva. Képzőművészeink az eltelt év alatt ismét sokat gazdagodtak tartalomban és kifejezési formában egyaránt. Művészi szemléletük egyre mélyül. Már nemcsak festegetnek a kor követelménye szerint, hanem a kor követelménye egyre következetesebben válik saját művészi álláspontjukká is és mind hívebben látják meg a dolgozó nép igazságát. Művészi alkotásaik erejével kemény harcosai új embert alakító, jövőt formáló nagy terveink sikerének.

A kiállítás legnagyobb pozitívuma két kiváló képességű festő — Dienes János és Menyhárt József — örvendetes, szinte ugrásszerű fejlődése. Menyhárt József helyesirányú törekvéseiben egyik legkövetkezetesebb debreceni festő. Mindenkor jól megválasztott témái is erről tanuskodnak. Menyhárt felfogása egyezett pártunk, dolgozó népünk felfogásával. A kifejezési forma keresése jelentette nála a harcot. Képeinek jellegzetessége a kissé deformált, megnyujtott figurák voltak. Menyhárt helyes emberi magatartása jelentette az alapját annak, hogy mint művész is rátalált a helyes útra. Uj alkotásai — különösen a kis esztergályos tanulót és mesterét ábrázoló kép szemléletesen mutatja ezt. A forma élő, meggyőző módon segíti a tartalom kifejezését. A kettő tökéletes összhangja nyomán a kép hangulata magával ragadja az embert. Figyelemreméltóak Menyhárt Sárospatakon készített aquarelljei is, leginkább a „Kollégiumban" című.

Dienes János tavaly még nem állt határozottan a talpán. „Egy a sok közül" című képe azonban már akkor is figyelmet keltett. Jó irányú törekvéssel megfestett képének hatása és dolgozó népünk nagyszerű eredményei végkép meggyőzték. Az elmúlt év meghozta a „döntő fordulatot" nála is. Az idei tárlaton már hét kiváló alkotása szerepel. Kiemelkedik erek közül a baltás „Partizán" című kompoziciója, de nagy figyelmet érdemel az „Uj élet a Hajdúságon" című képe is és a „Munkatársak", amely hűen ábrázolja a megváltozott értelmiséget és a munka szeretetét érzékelteti.

Veress Géza Munkácsy-díjas festőnk két képe közül a „Nagy Sándor Sztálin-díjas író művének olvasása" című tetszik kevésbbé, bár témája hálás, jól megválasztott. Egy fényképmásolat benyomását kelti. A térhatásokban is van hiba és a figurák nem elég karakterizáltak.

Pál Nagy Zsigmond portréja — „Simon Imre tszcs elnök arcképe" — sok igyekezetet árul el az uj felé. A régi mükereskedői világ hatásaitól azonban még mindig nem tudott megszabadulni, másik képe — „Megváltozott Hajdúság" — erről beszél. Pál Nagy Zsigmond tehetséges festő. Meg kell mondani azonban, hogy a mükereskedők lezüllesztették tehetségét. Számolja fel végleg a multat magában és fogjon még elmélyültebben uj tartalmú munkához. Igazi művész minden nehézség ellenére képes erre.

Tóth László képeiben sok a festőiség, jó színérzékről tanuskodnak, azonban még mindig nem eléggé érezzük belőlük a „mai festő" szemléletét.

Rimóczi Józsefnél nagy a fejlődés. Témái már nem erőltetettek, stílusa is sokkal könnyedebb. Taar Zoltánnál is komoly fejlődést látunk: tehetséges tájkép festőnek bizonyult. Tavaly még sokat küszködött annak a helytelen nézetnek az alapján, hogy „jó kép ma csak az lehet, melyben dolgozó ember szerepel" A jó tájkép hazaszeretetre nevel, fontos eszköze békéért vivott harcunknak. Várkonyi Zoltán „Gátfejtés Tiszadobon" című alkotása élettelen és irreális, az élet felszínes megfigyeléséből fakadó.

A kiállításon szerepelnek a képzőművészeti tanfolyam három növendékének képei is. Koncz Zoltán két képe — egy sztahánovista pék portréja és a szamosmenti aquarell — kiforrott, nagyszerű színérzékkel, könnyed ecsetkezeléssel megformált művészi alkotás. Szegedi Imre "Piroskendős kislány"-a kelt figyelmet és joggal kapott helyet a 14 esztendős Gáspár Péter három szénrajza is a kiállításon. Sokat ígérő tehetség.

Örvendetes jelenség, uj szín ezen a kiállításon a szobrászművészet és a népművészet megjelenése. Estók Sándor két biztató képességgel megalkotott mellszoborral szerepel. Ugy érezzük, alapos anatómiai tanulmány sokat használna fejlődésének. A népművészetet Fazekas István nádudvari fazekasmester remekbeszabott két korsója képviseli a kiállításon.

Holló László, Senyei Oláh István és Hrabéczy Ernő sok bírálatot kaptak. Igyekeztünk megmagyarázni, hogy az igazi művész sohasem fél az újtól. Ugylátszik, haszontalanul. Még kísérletet sem tettek erre, hiszen a mostani kiállításra is régi képeiket küldték be. Most már élesen meg kell mondanunk: az a festészet, amit ők képviselnek, egyszersmindenkorra letünt azzal a társadalommal együtt, amely kialakította.

Nagy hiányossága a kiállításnak, hogy kicsinyes indokok alapján nem állított ki azon Félegyházi László — két kis tanulmánya nem képviseli megfelelően Munkácsy-díjas festőnket — és Balla László, aki párttag és akitől éppen ezért ezen a területen is fokozott példamutatást várnánk. Művészetükkel ők az egész dolgozó népnek tartoznak. Ha ezt látják, nem indokolhatják semmivel helytelen magatartásukat.

Egészében a hibák ellenére is pozitíven értékelhetjük a kiállítást, új, magasabb lépcsőfokként megyénk képzőművészeinek fejlődésében.

Obersovszky Gy.

Pupos J.: Igen. Beszervezésem után Bálint László átadott részemre egy darab belga pisztolyt, nyolc darab tölténnyel.

A továbbiakban is[illegible] banda összeköttetését pesti jugoszláv követség Versztovsek Borisz el[illegible] vall.

Pupos István kihallgatása

Pupos János kihallgatása után Pupos István vádlottat vezetik elő. Kijelenti, hogy bünösnek érzi magát és elmondja, hogy többszörösen büntetett előéletü.

A továbbiakban arról v[illegible] fivére, Pupos János sze[illegible] öt a bandába. Elmond[illegible] Versztovsek Borisz elra[illegible] jaira ő lopta a teherau[illegible]

Raffai Béla kihallgatása

Raffai Béla vádlott kihallgatása során elmondotta, hogy demokráciaellenes beállitottságú. Egyideig a néphadsereg tiszti iskolájára járt, majd Jugoszláviába szökött. Itt az UDB börtönébe vitték. Később az eszéki cukorgyár közelében titkos UDB gyüjtőhelyre került, ahol olyanokat tartanak, akiket be akarnak szervezni a Magyarország elleni kémkedésbe.

Beszámol ezután az Ujvidéken az UDB által megrendezett emigráns gyülésről. Az UDB gyüjtőhely őrizetesei közül az UDB tisztek több foglyot kiszemeltek arra, hogy vegyenek részt a gyülésen.

Olti: Mi volt a célja az UDB-nek e gyülés megszervezésével?

Raffai: Tapasztalatom szerint az volt az UDB terve ezzel a gyüléssel, hogy a magyar népi demokrácia ellen rádió útján mert rádióközvetités volt az ujvidéki gyülésről, rágalmakat szórjon a magyar népi demokrácia felé. Meggyőződtem arról is, hogy a gyülésbe a belgrádi amerikai követségnek is volt beleszólása és végeredményben az egész tőle indult ki. Ezt a későbbiek folyamán Hidegkuti UDB századostól hallottam.

Olti: És mi volt a szerepe ezen a gyülésen?

Raffai: A gyülés előtt való este Milenko századostó. eligazitást kaptam arról, hogy a másnapi gyülésen beszédet kell mondanom. Milenko százados átadta a legépelt beszédvázlatot, hogy erről kell beszélnem, vagy ha akarom, fel is olvashatom.

Olti: Milenko készítette el a maga beszédét? És másnap ezt olvasta fel?

Raffai: Igen. Ezt olvastam fel. Ez a beszéd tartalmazza elsősorban a rágalmakat a Magyar Néphadsereg felé, másodsorban gyalázta a magyar népi demokrácia vezetőit. Aztán úgy tüntette fel a dolgot, hogy Magyarország megszegte a békeszerződést.

Olti: Mondja kérem, a többiek részére is UDB tisztek készitették el a beszédet?

Raffai: Igen, ezt tudom, mert Gergics József szintén kapott hasonló feladatot, de nem tudta végrehajtani, mert berúgott.

Olti: Milyen utasitást, milyen következő feladatot kapott maga?

Raffai: Hogy szervezzek be az őrizetesek közül amennyit csak lehet, hogy meg kell nézni egy csoportot hogy milyen beállitott ágú és megnézni, kiket lehet felhasználni Magyarország elleni kém és diverzáns akció végrehajtására.

Befejezésül elmondja, hogy az UDB tanácsára elváltoztatta külsejét, de amint átjött a határon, az államvédelmi hatóság rögtön felismerte és őrizetbe vette.

Ezután a tanukihallgatások következtek.

A postaügyi minisztérium közli

hogy a magyar békekongresszus alkalmából november 22-én két értékből álló 60 filler és egyforintos bélyegsorozatot bocsát forgalomba.

A bélyegek forgalombahozása napján Budapes-főposta, Budapest-Filatelia és a kongresszus alkalmából a Sportcsarnokban működő alkalmi postahivatal első napi és különleges keletbélyegzőt: Debrecen 1., Miskolc 1., Pécs 1., Sopron 1., Szeged 1. és Sztálinváros 2. sz. postahivatal első napi bélyegzőt használ.

[illegible] fejlődése is. *Az állatállomány az év első hónapjaiban megduplázódott és több mint ötszáz olyan termelőszövetkezet létesitett szarvasmarhatenyésztést ezen idő alatt, amely azelőtt nem foglalkozott ezzel. Ujabb ezer termelőszövetkezet tért rá a sertéstenyésztésre és több mint 1000 termelőszövetkezet létesitett ezen idő alatt baromfiállományt.*

Örvendetesen állapithatjuk meg, hogy egyre több termelőszövetkezetben alkalmazzák a fejlettebb tenyésztési módszereket. Az új módszerek hatása természetesen megmutatkozik az eredményekben is.

Termelőszövetkezeteink magasabb eredményei országos méretekben is hatást váltanak ki, de elsősorban közvetlen környezetükben adnak ösztönzést. Uj szocialista falvak, új szocialista városok alakultak meg, amelyeknek száma 658-ra emelkedett.

Az elmült gazdasági évben sok dolgozó paraszt az I. tipusú termelőcsoporton keresztül próbált ismerkedni a társas szövetkezeti gazdálkodással. Ezernyolcszáz I-es, illetve II-es tipusú termelőcsoportban 80.000 dolgozó paraszt folytatott táblás gazdálkodást. Örömmel kell üdvözölnünk azt a törekvést, amelynek folytán *az elmült őszön több mint 500 I-es és II es tipusú termelőcsoport választotta a sokkal előnyösebb, jövedelmezőbb, magasabbrendű gazdálkodási formát.* Továbbra is minden támogatást meg kell tehát adnunk az I es és II-es tipusú termelőcsoportoknak, elsősorban ahhoz hogy alapszabályszerűen gazdálkodjanak, földjüket közösen müveljék, igénybevegyék a gépállomások segitségét és minél többen térjenek rá a közös állattenyésztés létesitésére. Ezen eredmények

NOVEMBER 20-ÁN NYILIK az Ernst Múzeumban a vidéken élő képzőművészek kiállítása. Az érdekes kiállítás elsőízben mutatja be a főváros dolgozóinak a vidéki képzőművészet felszabadulás utáni fejlődését. A képen Dienes János, Munkácsy-díjas debreceni festőművész »Tanácselnök és mezőőr« című műve

(Hires Tibor felvétele)

André Wurmser:

A „Budapesti lev

A francia írók Nemzeti Bizottságának idei vácára túlszárnyalta a tavalyi rekordot: tízmillió frank értékű könyvet adtunk el. Ahogyan *Aragon* mondta, a könyvvásár ünnep volt, *a nemzet nagyságáért és függetlenségért vívott harc napja.* Láttuk a Vélodrome d'Hiverben: a francia nép, a proletariátus vívta ezt a harcot. Mert ha mindazok a franciák, akik ott szorongtak órákon át a hatalmas téli sportpalotában, nincsenek is velem egy politikai véleményen, és az egybegyűlt írók sem voltak mind velem egy politikai véleményen, mégis: a *haladó írók* képviseltek a többséget, a könyvvásárlók nagy tömegét pedig a *párizsi dolgozók.*

Ott ültünk

hat órán át, a könyv hat óráján át a sportpalotában és örültünk egymás sikerének. Hogy csak néhányat említsek, ott volt: Picasso, Aragon, Vercors, Claude Roy, Jean Fréville. És... én.

Az »én« gyűlöletes, mondotta Pascal. Ennek a nagy katolikus író-

Haha! — gondolja az olvasó. — Ügyes szónoki fogásokkal készíti el Wurmser a saját dicséretét. Nem nem vagyok ennyire hiú. Néhány gondolatot szeretnék csupán elmondani egy könyvről, amelyet felesé gemmel, *Louise Mamiac*-kal írtam A »Budapesti levelek«-re gondolok amelyeket a legjobb és legrosszabb franciákhoz írtunk. E levelekben megkíséreltük megmagyarázni a franciáknak a népi demokráciát általában és Magyarországot különösen. Az első kötet májusban jelent meg; már elfogyott. És bár a könyv kiadó az összes titkos raktárakat felkutatta, hogy ellásson miniket megfelelő számú példánnyal, a könyvvásár kezdete után két órával nem volt már egy darabunk sem. A második kötet néhány napja jelent meg, a kiadó bőségesen ellátott belőle: négy órára nem volt már egyetlen darab sem az asztalon és taxival szaladtunk a városba újabb példányokért. *Minek tulajdonítható ez a siker?*

A mi tehetségünknek — monda-

Dienes István: Tanácselnök és mezőőr

Nagy ~~Lajos~~ Gyula: Bakonyvidéki táj

MDK

Dienes János

Muszka II., rajz

Ülő muszka, vizf.

Kötő nő, rajz.

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll. N.Szal.
1922. ápr. 10 l.

Fénykép

Uj Magy.Képt.: 3390 Keményiné

Dienes J.: Mester és tanitvány.1952.
J.l.b.: Dienes J.1952
festmény

Petrás foto

MDK

Dienes János, festö

Önarkép. Olaj.
Parasztkonyha. "

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat.8.1.

MDK

Dienes János, Debrecen, Hajdú m.

Önarckép	olaj
Tanácselnök és mezőőr	olaj
Igéró jövő	"
Nyugodt otthon	"

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20-dec.4-ig.Ernst Múzeum. 8.1.

MDK

Dienes János festőm.

Tanulmány, festm.rempr.

A Debreceni Müpártoló Egy. jub.kiáll. Képző-
művészet, 1930. 31.sz. 143.l. kép

MDK

Dienes János

Mikor a mezön nincs dolog és a Munkatársak c. müvéért 1953. Munkacsy-dij II.fokozatat kapta.

Szabad Művészet 1953. 94.1.

MDK

Dienes János, festö

Tanácselnök és mezöör. Olf.

Kücs.-V.M.Képzm.Kiáll.1954.dec.-1955.ja-n. Kat. 12.1.

Dienes János MDK

73. évét taposo müvész.
Szerepelt a tárlaton.

Dr. Tóth Ervin: A Hajdu-bihar megyei képzőművészek munkacsoportjának Őszi Tárlatáról.
HAJDU-BIHARI NAPLO. 1957. okt. 27.

MDK

Dienes János, festő

Három nemzedék a rajzoló asztalka körül. Olf.

A tudós. "

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 6.l.

Dienes János

MDK

Szerepelt a debreceni képzőművészek őszi kiállitásán.

"85 esztendő sok idő uram"

Kocka László: Még egyszer az őszi tárlatról.
HAJDU- BIHARI NAPLO, 1957. nov. 3.

MDK

Dienes János

Egy tál, egy alma. Tiszántuli Néplap, 1948,dec.12.

Fényhép

Palai

Képzőművészek Szövetsége

Dienes János: Munkatársak /III. Magy. Kép-Kiáll./

Olajf.

Felö: Pelias S.

Meg. van

Bíeres János,

Tanulmány. Repr. 143.1.

A Debreceni Déri-muzeum. -Képzőmüv. 31.sz. 1930.jun.
131-4.l.

DIENES János festő M.~.K.

Munkácsy-dijas,/Debrecen/

78 éves korába n elhunyt. Temetése Debrecenben

Napló

Magyar N emzet 1962. október 7(. 9.1.

MDK

Dienes János, festö

Mikor a mezön nincs dolog.	Olaj.
Partizán.	"
Munkatársak.	"

/Mücsarnok?/.-III.Képzömüv.kiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat.6.l.

MDK

Dienes János

a debreceni Művészház alapitó művészeinek
csop.képe fénykép után

Szinházi Élet, 1925. 5. sz.

MDK

Dienes János, festö

az élettöl ellesett pillanatot ragadott meg.

Rényi Péter: Az V. Magyar Képzömüvészeti Kiállitás festményei. -Ua.N. 1955.jan.9. 6.l.

MDk

Dienes János, festő

Dienes János Munkácsy-díjas festőművész 78 éves korában elhúnyt. 1962 okt. 6-án temették a debreceni köztemetőben.

-: Hír

12. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. okt. 7.

malk

Dienes Sándor, Holló László és
Félegyházi László

országos, és határontuli szereplése nyilván-
"valóvá tette rangos „debreceni festőművészet"
létezését".

Mody György: A képzőművészetek Debrecenben

Alföld 1962. 1. sz. 137.-139. l

Dienes János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

SZOC. MŰVÉSZETÉRT

1962 NOV

1021

IN MEMORIAM

DIENES JÁNOS

Munkácsy-díjas festőművész 78 éves korában október 3-án Debrecenben elhunyt. 1910 óta festette a Debrecen környéki napszámosokat, a parasztok életét. 1953-ban kapta a Munkácsy-díjat.

DOBY LUISZ

színművész, a Békés megyei Jókai Színház dolgozója szeptember 25-én tragikus körülmények között elhunyt.

Emléküket kegyelettel megőrizzük!

mányzat és a munkaadók részérő
gunk költségesnek látszik. Persze,
fecsérelnek el fegyverek előállítás

Kétszeresen megnyugtató és
mint én, aki a Magyar Népköztá
gamat, az a tudat, hogy a magyar
dalom pusztításai ellenére rövid
tott, hogy a szocializmus építésén
data mellett oly sok figyelmet szer
fejlesztésére. Az önök munkája
azokra közülünk, akik az önök n
rokonszenvezünk, de akik még
dalom korlátai között élünk.

M.D.K.

Dicens Jairos
festő

Debrecenben 79 éves korában
meghalt.

— : In memoriam
Művészet, 1963. január — 14 lap

MDK

Dienes János festő

a debreceni csop. kiáll. a Déri Muz.-ban
Szabadszervezeti közlemények. Szaba d Müvészet,
1949. 48. l.

MNK

Dienes János

Résztvett a vidéki művészek I. kiállításán.

Rabinovszky Máriusz: Vidéki művészeink.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 154.lap

Dienes János

1934. okt. Déri Múzeumban kiál-
lítása.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bögel József/
1961.Debrecen 40. l.

Dienes János

4 db el libtot készit Nagy József készite.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József /
1961. Debrecen 66.l.

Dienes János

Dósai gimnáziumi rajztanár
1931. Debrecenben 1 hónapos önálló
kiállítással szerepelt.
Könyvjelzőket is készített.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/
1961. Debrecen 70. l.

Diénes János

1932. debreceni téli kiállításán képpártoló Egyesület szerepelt.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bögel József/
1961.Debrecen 70. l.

Dienes János
/1884 - /

Debrecenben a Müvészház megalapitására összeállitott albumhoz 1 grafikai lapját adta.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel Józse
1961. Debrecen 55.1

Dienes János

A Tiszántuli Képzőművészek 1958-ban rendezett tárlatán kiállitott.

A képzőművészetek Debrecenben /Szerk. Bőgel József/
A képzőművészetek Debrecenben 1961. Debrecen

60.1

Dienes János

1950. A magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének tagja.

1953. Munkácsy-díj II. fokozata a „Mikor a mezőn nincs dolog" és a „Munkatársak" c. festményéért.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/
1961. Debrecen, 59.1.

Dienes János

1946.jun. 22-30. "Debreceni Napok" kapcsán rendezett kollektiv kiállitáson szerepelt.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961.Debrecen 58.1.

Dienes János
/1884 – /

Hosszú hallgatás után 1951-ben „Egy a sok közül" c. képével jelentkezett.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961.Debrecen

61.

Dienes János

Toroczkai Oszvald aktivizálta.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk Bőgel József
1961. Debr. 73.1

Dienes János

2.

Biczó Honát, az első magyar nőt ábrázolta litográfiája, aki főiskolát végzett. Rézhatcot nem szerette „mert annak eredménye a törléstől függ."
1918. a kassai katonai kommandó építési osztályán adminisztrációs ügyeket intézett, az orosz fogolyvonatok embereiről vázlatokat rajzolt.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/
1961. Debrecen. 82-83. l.

Dienes János

3.

Bocskai kerti remete.
Második világháborús rajzait családja
és a Déri Múzeum őrzi.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/
1961. Debrecen. 82.l.

Dienes János
(1884 -)

1.

Olgyai osztályán mint növendék litográfiákat készített, Lyka Károly vette meg III. éves korában készült darabjait a. 30 koronáért. /1908./
Később litográfiát csak az újságírói albumába készített, ahol a pályázaton első díjat nyert. /Nem felelt meg./

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/
1961. Debrecen. 82.l.

Dienes János

A felszabadulás után egy időre visszavonult.
Később a pesti kiállításokon a debrecenieket közül egyedül ő kapott helyes kritikát.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/
1961. Debrecen. 79 .l.

Dienes János

Készülődés a tavaszra /repr./
Hadifogoly /graf./ Repr.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961. Debrecen **Képjegyzék** 85. 94.

bb 14. dienes jános festményei a nyirbátori muzeumban

a vid-fm/tné-lm ká 1968. február 17.

1021

dienes jános munkácsy-díjas festőművésznek hét alkotását szerezte meg a nyirbátori muzeum a piricsei somosi-család hagyatékából. a nemrég elhunyt debreceni művész a nyirségi tájakat, embereket is szeretettel ábrázolta műveiben, és szoros kapcsolatot tartott a somosi-családdal. többek között - fényképről és elbeszélések alapján - megfestette somosi ignácot, kossuth lajos szabolcsi kormánybiztosát, s a család több tagját. az uj szerzemények zöme - portré./mti/

-.-

9.--/szb -11-

10 órl

Dienes János

termékeket. az állami k...
városba és faluba továbbitják a tatai cipőket. az évek so...
már mintegy négymillió szovjet ember vásárolt a kiváló minőségü tatai cipőkből. az üzem kollektivájának jó munkáját dicséri, hogy reklamációt eddig nem kaptak. az idei kollekció fazonban és szinben is sokkal változatosabb, gazdagabb, mint a korábbi években volt.

a szovjetunión kivül számos nyugati országba, igy például anagliába, belgiumba, hollandiába, az nszk-ba is szállitanak. /mti/

-.-

9.05/ju

Dienes János, festő MDG

Egykori lakóházán, Bocskaikertben, emléktáblát helyeztek el.

—: Hír 6

EST/ HIRLAP Dp. 1963. szept. 25.

mdk

Dienes Sainos

Tagságát is megszüntették a képzőművészek szövetsége átszervezésénél.

Kiss Sainos: Nemcsak a képzőművészek ügye.

Alföld, 1963. 1-2. 141-142. l

MDK

Dienes János

Tanácselnök és mezőőr 1954 olaj Népműv.Min.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 9.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dienes János

MAGYAR NEMZET

1962 OKT 7

A Iódmezővásárhelyi Medgyessy-teremben a Műcsarnok rendezésében tegnap délután argentin grafikai kiállítás nyílt.

Dienes János Munkácsy-díjas debreceni festőművész 78 éves korában elhunyt. Szombaton a debreceni köztemetőben búcsúztatták művésztársai, akiknek nevében Félegyházi László Munkácsy-díjas festőművész mondott beszédet.

ennez nem is kellene új ren-
delkezés, mert az úgyis csak
visszavonásig érvényes, és a
rádió rendellenes használata
esetén vissza is vonható.

K. L.

Dienes János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdu-Bihar megyei Napló

1962 OKT 7

1021

ELTEMETTÉK DIENES JÁNOST

Szombaton délelőtt a debreceni Köztemetőben eltemették Dienes János Munkácsy-díjas festőművészt. Az elhunyt debreceni művészt Ördögh László, a Debrecen Városi Tanács v. b. művelődésügyi osztályának vezetője és pályatársai nevében Félegyházi László festőművész búcsúztatta. Dienes Jánosnak, aki 1910 óta dolgozott, alkotott Debrecenben, a városi tanács díszsírhelyet adományozott.

Egy új

A történelemben, de még az ember életében sem nagy idő tíz esztendő, röpke pillanatnak tűnik — ha már a hátunk mögött van. Ez az állítás mégsem igaz, mert egy ország, egy község, de még egyetlen ember tíz esztendeje is ezer és ezer örömmel, megpróbáltatással, küzdelemmel

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dienes János

Hajdu-Bihar megyei Napló

1962 OKT 27

1027/1

† **A közelmúltban** elhunyt Dienes János festőművész hamvait szombaton. október, 27-én du. három órakor helyezik örök nyugalomra családja és tisztelői, barátai a város által adományozott díszsírhelyen.

ortobágu ismét benépesült és

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Diénes János

NÉPSZAVA
1962 OKT 7

1021

— *DIENES JÁNOS, Munkácsy-díjas debreceni festőművész 78 éves korában elhunyt. Szombaton a debreceni Köztemetőben búcsúztatták művésztársai.*

MDK

Dienes János

A térkép.Olajf. 105x95

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 15.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dienes János

MŰVÉSZET

1963 JAN

1021

IN MEMORIAM

Dienes János Munkácsy-díjas festőművész élete hetvenkilencedik évében meghalt Debrecenben, ahol évtizedeken át működött, mint főiskolai tanár. A város fejlődését és embereit, környékbeli parasztokat, szőlőmunkásokat, alföldi tájakat megörökítő alkotásaiban teljesedett ki a felszabadulás óta művészi munkássága, melynek eredményeit számos országos kiállítás is bemutatta.

aranykor hangulatába ringat, melyre képzeletünknek feltétlen szüksége van, ha alkotóerőnknek nagyobb lendületet akarunk adni. E felismerés egymaga elég annak igazolására, hogy a távol kelet művészetének tanulmányozása szerfölött fontos feladat, úgy nálunk, mint az egész Nyugaton, mert óriási ariasztikus erőforrás feltárását eredményezi.

Nekünk magyaroknak még értékesebbek e tanulságok, mint a Nyugat többi népének. Bármily távol estünk ősi kulturánktól, bármenynyire beolvadtunk Európába, gyökereink mégis Ázsiába nyúlnak. Alapjában egyek vagyunk az uralaltáji népekkel, az ótörökökkel, a hiungnukkal, vagyis hunnokkal. Belsőázsiának ama bolygó nomádaival, kiknek mozgékony tömegei egységesítő, közvetítő szerepet töltöttek be az óvilág népei közt. A turáni lélek sok titka egyezhet a keletázsiai kultura alapvető mozzanataival. A szilárd nyugvópontoktól idegenkedő nomádság szelleme tiltakozott az egyéni jelenségek kidomborítása, az egyéni értékek abszolut érvényesítése ellen. A turánság legnagyobb kulturális cselekedete, a buddhizmus, az egyéniség megtagadása árán kereste a tökéletességet és nem véletlen, hogy Buddha tanítása nem az árja hinduk közt, hanem a legszélsőbb Kelet mongol lakossága közt érte el legnagyobb és legmaradandóbb sikereit. A buddhista művészet gyöngyei kinai és japáni mesterek alkotásai. Kina ősművészete viszont nagy általánosításaival és monumentális ritmusokat kereső dekorativ, azaz sokszor antidekorativ rendszerével tökéletesen megfelel a belsőázsiai nomádság formaérzékének. Többször rámutattam már arra, hogy ami az u. n. szkitha emlékek közül joggal tulajdonítható a hunnoknak, intenziv kinai hatásáról tanuskodik.

E nagyon is fontos szempontokat nem volna szabad figyelmen kívül hagynunk. Nem volna szabad megfeledkeznünk arról, hogy a kinai Shan és Chou korszakból származó klaszszikus áldozati edények fantasztikus dísze oly titkokat rejteget, melyeknek megfejtése világot vet nemcsak a kinai nép, hanem a vele igen szoros összeköttetésben állott belsőázsiai nomádok ősi kulturájára és művészi érzésére is. Nem volna szabad elfelednünk, hogy a nem mohammedán keleti népek művészete, mint említettem nemcsak művészet, hanem az emberiség sok száz millióit egyesítő bölcselet és költészet kifejezője is.

Kelet sajátos géniuszának ismerete új szempontokkal gazdagít bennünket, mely szempontok figyelembe vétele mellett új és a réginél hitelesebb képet nyerünk a nyugati népek művészi alkotóerejéről is

Nem szabad ezenkívül figyelmen kívül hagyni, hogy ha mi magyarok a jövőben egyéni kulturának akarunk életet adni, az ősi forrásainkat tápláló elemekkel kell azt megalapoznunk. Ne riaszszon el a kutatás nehéz munkájától, hogy ez elemeket ezeréves iskolabölcsességünk háttérbe szorította. Temperamentumunkban, hajlamainkban, fajiságunkban megtalálható e mozzanatok reflexe.

Rokonszenvektől vagy ellenszenvektől sem szabad kábíttatnunk magunkat. Ne zavarja felismerésünket a szerep, melyet Japán a mostani világháborúban vállalt, már csak azért sem, mert Keletázsia művészetének egyetlen lényeges alkotórésze sem japáni származású. A távol Kelet egész szellemi életének két forrása Kina és India. A buddhista művészet minden eleme indiai eredetű. Ami benne a tant és megszemélyesítőjét legigazabban tükrözi vissza, turáni. Az ismert Buddha-tipusok közül a legrégibbek mongoloidok. A Buddhó alakjának ábrázolására vonatkozólag, aprólékosságig részletező szabályok maradtak fenn, melyek közül a legfőbbek egyike az, hogy az üdvözültnek aranysárga teste van. Kétségtelen bizonyítéka ez is Gatuama mongol, illetőleg turáni származásának.

A távol kelet profán festőművészetét, a kinait és japánit egyaránt átható természet-poezis minden izében a kinai szellem megnyilatkozása. Japán egész képírása nem egyéb, mint a nagy kontinentális művészet egyik hatása.

Kelet művészi megnyilatkozásai közül a buddhizmus képírása és szobrászata áll legtávolabb a nyugati felfogástól. Ennek eszményképe teljes ellentéte annak, amire az egyéniség kultuszát célzó nyugati művészet törekszik. A buddhista képek és szobrok par excellence intellektuális alkotások. Az eszmét, a tant akarják jelképezni. A megszemélyesítés célzatától távol állanak. A legjobb Buddha- és Bodhisattwa szobrok azok, melyekből minden egyéni vonás hiányzik. Különös felfogás, melyet csak igen lassan, hosszas ismételt szemlélet és szigorú megfigyelés árán sajátíthatunk el.

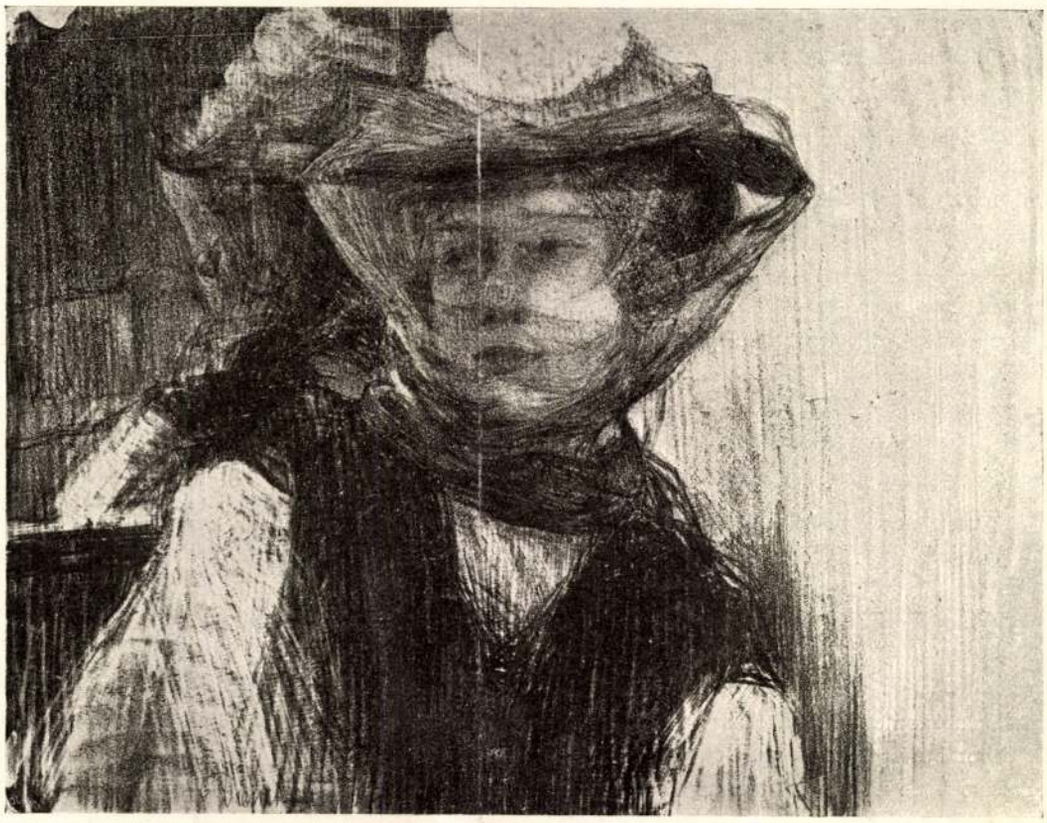

DIENES JÁNOS KÖRAJZA

Ismereteink e téren még fölötte hiányosak. A buddhizmus művészetének fejlődéséről egyelőre még nagy vonásokban se tudunk tiszta képet adni. Mai ismeretünk alapján is meg tudjuk azonban vonni a határvonalat egyes naturalisztikusabb és elvontabb jellegű csoportok közt. Az előbbiek közé tartozik sok indiai festmény és szobor, valamint azon emlékek nagy része, melyeket Stein Aurél, Grünwedel és Lecoq expedicióí ástak ki keleti Turkesztán homokja alól. Faji vonások ismerhetők fel továbbá a kinai emlékek nagy tömegén, különösen az északi Wei, a Sui és részben a T'ang-dinasztia idejéből fenmaradt szobrokon. Ezeknek legnagyobb része most is keletkezési helyén, a Lung Men és Yün Kang vidékén emelkedő sziklafalakba vágva, Si Ngan-fu környékén (a Sui- és T'ang-korszakbeli főváros helyén) stbi található. Tekintélyes anyag került azonban e fajtából európai és amerikai gyűjtők, műkereskedők, sőt nyilvános múzeumok tulajdonába is.

Ezek közül való egy nagykvalitású és igen tanulságos Kwan Yin-fej is (sötétvörös kőből) Nemes Marcel királyi tanácsos tulajdonában, melyet az Ostasiatische Zeitschrift II. kötetének I. füzetében és a Magyar Iparművészet XVI. évfolyamának 6. füzetében volt szerencsém közölni. A hazánkba jutott keletázsiai műtárgyak nem túlságosan nagy tömegében ez a legérdekesebb darab. A kinai eredet kétségtelen ismertetőjelei látszanak rajta. A szem- és szájformák teljesen kinaiak és amellett úgy ezeken, mint a mű egyéb részletein stiláris szempontból a megállapodottság bizonyos hiánya vehető észre. Minden egyes formája arra vall, hogy heves evolució idején készült. Jó példa ez értékes töredék is annak illusztrálására, hogyan jutottak nyugati, részben görög motivumok a keleti népek formakincsébe s hogyan alakította át, hogyan nyelte el őket az autochton elem.

Ez esetben pl. azt tapasztalhatjuk, hogy az indiai, azaz nyugatázsiai eredetű ékítmények heterogén elem gyanánt állanak a kinai psychét kifejező formák mellett s ezenkívül a bizonyos

Művészet 1915

112. l. kép

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1978 SEP

Dienes János 14
Munkácsy-díjas festőművész
(1884–1962)

1021

Dienes János emlékezete

1962. október 3-án elhunyt Dienes János Munkácsy-díjas festőművész. Munkásságának felidézésével szeretnénk emlékeztetni a máris elfeledett festőre. Abaújbaktán, 1884. július 22-én született. Pataki gimnazista volt, amikor az unalmasabb tanórákon rajzolgatni kezdett. Az egyik megértő, jó szándékú tanára újabb és újabb témák kitűzésével ösztönözte is a rajzolásra.

Érettségi után — engedve édesanyja kérésének — a sárospataki teológiára iratkozott be, de egy év után otthagyta, és sikeresen felvételizett a Képzőművészeti Főiskolára. Tanárai Hegedűs László, Olgyai Viktor és Zemplényi Tivadar voltak. Már harmadéves korában közli kőrajzait Lyka Károly, a Művészet szerkesztője. Életének ez a legderűsebb, leggondtalanabb időszaka. Sok tehetséges fiatallal találkozik (Egry József, Kisfaludy Strobl Zsigmond stb.). Része-se ő is a századforduló új szeleket hozó, forrongó képzőművészeti életének. 1907-től rendszeresen szerepel kiállításokon. 1909-ben Debrecenbe kerül rajztanárnak. A taníttatásában olv sok áldozatot vállaló édesanyját is el kell tartania. 1912-ben családot alapít, két lánya születik. Debrecenben a kisgrafika (ex libris) szeretete gyűjtése indította el a helyi grafika újjáéledését. Dienes is készített 4 könyvjegyet 1910-ben, könyvomással. Ezek és a Művészetben közölt litográfiái is sejtetik karakterizáló, lényegkiemelő képességét.

Az első világháborúban műszaki rajzoló, de magas rangú tisztek és leginkább orosz hadifoglyok portréit rajzolja. Ez utóbbiakon a biztos rajztudás, a komoly mesterségbeli felkészültség, s a kiszolgáltatott foglyok iránti szimpátia mutatkozik meg. „1922-ben Budapesten a Nemzeti Szalonban volt egy grafikai kiállítás. Én első díjat nyertem 7 db orosz fogoly rajzommal. Ezt azonban csak 1928-ban tudtam meg. A díjat végül is másnak adták" — írja keserűen önéletrajzában a művész. Ceruzarajzainak sora családtagjairól készített darabokkal egészül ki, melyek meghittek, közvetlenek. Később csupán előtanulmányoknak, vázlatoknak tekintette rajzait. Nála (fordítva, mint a kortárs debreceni festőknél) indulásakor volt szerepe a grafikának.

Képeit a Debreceni Műpártoló Egyesület kiállításain mutatta be rendszeresen. Portréi közül legkvalitásosabb az 1920 körüli Öreg zsidó. Ez egyike azon kevés arcképének, melynek festését nem megrendelő kérte, hanem belső művészi igény hívta létre. Az elesett, megtört, öreg arcot kis festékfoltokból rakta össze. feszültséget teremtve a képen. Egy 1922-ben megnyert portrépályázat után elismert és közkedvelt portréista: „Szabolcs vármegye udvari festője lettem. Festettem főispánokat, alispánokat. Eleveneket és holtakat. Grófokat, bárókat és dzsentriket. Egyiket, másikat két példányban. Csak a nőktől féltem, de nagyon. Nincs az a Vénusz, aki még Vénuszabb ne akarna lenni az arcképen. Pedig ezek nem is voltak Vénuszok" — írja, némi öngúnnyal is. Maradandóbb értékű arcképet festett Ady Lajosról, Karay Sándorról, Vécsey Zoltánról. Portréfestészete, ahogy egész munkássága realista-naturalista forrásokból táplálkozott. Többalakos kompozíciók, csendéletek, aktok és tájképek is kerültek ki keze alól. A debreceni városkép változásai vonzzák ecsetjét. A Bika Szálloda építése különös szépségű kép alkotására ihlette. Megörökítette a régi piactér tarkaságát, a Nagytemplom előtt lehorgasztott fejjel álldogáló-bóbiskoló konflislovak sorát, Krúdy Gyula varázsos, letűnt világának hangulatát idézve. E képei nemcsak pótolhatatlan értékű dokumentumok, hanem jól komponált alkotások, melyeken az alakokat foltszerűen festi és a kisebb részletek nem vonják el figyelmét az egész összefogásáról.

Dienes 1921-től nyaranta (sokszor Toroczkai Oszvaldal) járta a Tisza menti falvakat és festett. Tájképein (Szénaboglyák, Sárospataki részlet stb.) lazábban kezeli az ecsetet, oldottabbak, élénkebbek a színek. Ezeket átjárja a fény, de annak formalágyító, színalakító hatását nem tudta dominánssá tenni. Tájképeinek java így impresszionisztikus kísérlet, melyeken az oldottabb festőiséget a szigorú formarenddel próbálta összeegyeztetni. Nyugdíjazása (1929) után nem szerepel kiállításokon. Pedig a debreceni képzőművészeti élet alakításában fontos szerepet játszott. Tagja és egyik vezetője volt a Debreceni Műpártoló Egyesületnek, tevékenyen részt vett a Művészház létrehozásában. Hogy miért hagyta abba a festést, arról így vall: „A sok női és férfi Vénusz úgy megutáltatta velem az arcképfestést, hogy átcsaptam egy merőben más foglalkozásra. A sógornőmnek volt egy 18 holdas gyümölcsöse a Bocskaikertben. Azt kezdtem, eleinte nem túlzott ambícióval, gondozni. Lassanlassan azonban úgy megszerettem ezt a foglalkozást, hogy a szó szoros értelmében pomológus lettem." Gyümölcstermelői tevékenységéről Németh László is beszámol (Felelősség a fák iránt, Híd, II. évf. 13. sz.), aki 1943-ban a Bocskaikertben húzódott meg Gulyás Pál közelében.

Dienes egyik kőrajza

Dienes János: Arcvázlatom

Felszabadulásunk után, az izmusok vitája idején Dienes még tartózkodott az ecsettől, ceruzától. Majd csak 1951-ben kezdett újra festeni, Toroczkai biztatására. A korigény és az ő festői felfogása találkoztak. Epikus hangvételű képeket fest. Nála az új élet alakulásának bemutatása nem politikai követelmény teljesítése, hanem élményeinek megfogalmazása. A parasztok hétköznapjainak ábrázolása korábbi hasonló tematikájának folytatása.

1953-ban a Munkácsy-díj II. fokozatával jutalmazták. 1960-ban Munka Érdemrenddel tüntették ki. Halála után, bocskaikerti házán emléktáblát helyeztek el. Debrecenben utca viseli a nevét.

Sümegi György

u. 5—7., munkaügyi osztály.

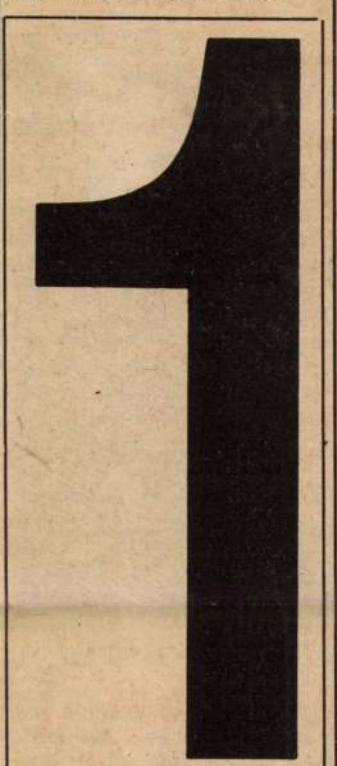

nyomvonalának kitűzésében, valamint a megvalósult közművek felmérésében jártas személyeket. A munkakör betöltését pályázhatják kezdő és gyakorlattal rendelkező földmérő, út-, híd-, vízépítő, bányaipari vagy mélyépítő képzettséggel rendelkező technikusok és szakközépiskolát végzettek vagy geodéziai képzettséggel rendelkező üzemmérnökök is. Jelentkezés: személyesen vagy írásban az üzemegység üzemgazdasági osztályán, Debrecen, Mikepércsi út 2.

Az Egészségügyi Intézmények gazdasági igazgatósága, 4029 Debrecen, Dobozi u. 2. sz. dolgozókat keres kazánfűtői és takarítónői munkakörök ellátására. Nyugdíjasok is jelentkezhetnek. Nyugdíj korlátozása nélkül. Bérezésük az érvényben levő rendelet alapján történik. Jelentkezni lehet: kazánfűtők a Böszörményi út 145. sz., műszaki csoportnál, takarítónők: Dobozi u. 2. sz., munkaügyi csoportnál.

Férfi segédmunkásokat, asztalos szakmunkásokat, faipari gépmunkásokat felveszünk. Debreceni Asztalos és Kárpitos Javító Ipari Szövetkezet, Debrecen, Galamb u. 23—29. sz.

A Derecskei Építőipari Szövetkezet állandó debreceni munkahelyre kőműves szakmunkást és segédmunkást felvesz. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezni lehet: Derecske, Tanácsköztársaság u. 9. sz. alatt.

Szakképzettséggel és gyakorlattal rendelkező belső ellenőrt alkalmazunk. Pályázatokat „ÁFÉSZ" jeligére a kiadóba kérjük leadni.

Felveszünk szerszámkovács, betonelemgyártó, kőfaragó, műköves, hidegburkoló szakmunkásokat, továbbá betanított gépmunkásokat és esztergályost, valamint építőipari segédmunkásokat. Jelentkezés: Kő- és Műkőipari Szövetkezet, Debrecen, Szabadság útja 33. sz.

Azonnali belépéssel felveszünk adatrögzítőket. FŰSZÉRT V., Diószegi út 22/C.

A Kelet-magyarországi Vízügyi Építő Vállalat 1. sz. főépítésvezetősége, Debrecen, Vágóhíd u. 18. felvételre keres az alábbi géptípusokra gépkezelőket: hidraulikus kotrógép, lánctalpas erőgép, autó-betonszivattyú, mixerkocsi, kompresszor. Jelentkezés a munkaügyi vezetőnél.

A Derecske és Vidéke ÁFÉSZ húsbolt eladói állás betöltésére pályázatot hirdet derecskei és hosszúpályi egységébe. Jelentkezni az ÁFÉSZ áruforgalmi osztályán, telefon: Derecske 3.

Általános karbantartót és ápolónőt alkalmaz a Gyengénlátók Általános Iskolája és Nevelőotthona, Debrecen, Lóverseny u. 3.

Kedvezményes burgonyavásár!

Tárolásra alkalmas I. o. minőségű Desire burgonyát

20 kg-os csomagolásban is forgalmaznak

a H.-B. m.-i Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat

kijelölt ABC-áruházai, nagyobb fűszer-, csemegeboltjai.

150 kg-on felüli vásárlás esetén díjmentesen

házhoz szállítjuk!

G

Mély fájdalommal tu
hogy

ÖZV. MEDGYES
GÁBORNÉ
Pércsy Margit,

volt földesi lakos, 92. évében elhunyt. Szeretett halottunkat szeptember hó 19-én, kedden délután 2 órakor helyezzük örök nyugalomra Földesen, a ravatalozóból. Gyászolják: fia, Földessy István családjával és a kiterjedt rokonság. Lakás: Debrecen, Csapó u. 82.

Értesítjük mindazokat, akik ismerték és tisztelték, hogy

LISZKAI PÉTER,

a Kossuth utcai ortopéd cipőüzlet volt vezetője, 59 éves korában, négy heti súlyos szenvedés után elhunyt. Temetése szeptember hó 15-én, pénteken délután fél 3 órakor lesz a Köztemető II. o. ravatalozó termében polgári szertartás szerint. Felesége, fia és a gyászoló család. Lakás: Debrecen, Dimitrov u. 5.

Mélyen megrendülve, fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett jó férjem, édesapám, nevelőapám, apósunk, nagyapánk, testvérem, sógorunk és jó rokonunk,

SZACSURI ANDRÁS

MÁV-nyugdíjas, főmozdonyvezető, 72 éves korában, türelemmel viselt rövid szenvedés után váratlan hirtelenséggel elhunyt. Drága halottunk temetése szeptember hó 18-án, hétfőn délelőtt 11 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozó termében polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Tanácsköztársaság útja 45.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy drága jó feleségem, szeretett édesanyám, anyósom, nagymamám, testvérünk, sógornőnk és rokonunk,

GÁL KÁROLYNÉ
Ábrók Mária

63 éves korában, súlyos szenvedés után elhunyt. Felejthetetlen halottunkat szeptember hó 18-án, hétfőn délután 2 órakor helyezzük örök nyugalomra a Köztemető I. o. ravatalozó termében a ref. egyház szertartása szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Ember Pál u. 18.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik

ÖZV. BALOGH TAMÁSNÉ

temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalmunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy felejthetetlen jó férjem, drága édesapánk, apósom, nagyapánk, testvérünk, sógorunk, nászunk, vőm és jó rokonunk,

VAJAS FERENC

bútorgyári nyugdíjas, 52 éves korában, rövid, súlyos szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése szeptember hó 19-én, kedden délután 2 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozó termében polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Kar u. 27.

rában, tragikus körülmények között elhunyt. Temetése szeptember 15-én, pénteken délelőtt 9 órakor lesz a Köztemető I. osztályú ravatalozó termében polgári szertartás szerint. László Sándort a Debreceni Vasutas Sport Club saját halottjának tekinti. DVSC elnöksége.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett gyermekünk,

LÁSZLÓ SÁNDOR

s.-tiszt, a MÁV Építési Főnökség dolgozója 18 éves korában, tragikus körülmények között elhunyt. Temetése 1978. szeptember 15-én, pénteken délelőtt 9 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozó termében polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Bem tér 25. sz.

Mélyen megrendülve, fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk, sógorunk, és nagybátyánk,

SZIGETI JÁNOS

nyugdíjas, 69 éves korában elhunyt. Temetése szeptember hó 16-án, szombat déli 12 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozójából a róm. kat. egyház szertartása szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Csanak u. 12.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik

SOMOGYI IMRE

temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalmunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Mélyen megrendülve, fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett jó édesanyánk, anyósunk, nagymamánk, dédnagymamánk, testvérem, sógornőm és jó rokonunk,

ÖZV. BUDAI FERENCNÉ
Fülöp Róza

81 éves korában, hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése szeptember hó 19-én, kedden délelőtt 10 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozó termében polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Körte u. 7.

Mélyen megrendülve, fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesapánk, apósunk, nagyapánk, dédnagyapánk, sógorom és jó rokonunk,

MÉSZÁROS MIHÁLY

nyugdíjas, 88 éves korában, türelemmel viselt, súlyos szenvedés után elhunyt. Temetése szeptember hó 18-án, hétfőn délelőtt 10 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozó termében polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Minden külön értesítés helyett.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik

ÖZV. HORVÁTH JÓZSEFNÉ

temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalmunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

MDK

Dienes János

A Déri Múzeum leltározta Horthy Miklós kormányzó Dienes János által, László Fülöp eredetije után másolt nagy olajfestményt.

Debreceni Déri Múzeum Evkönyve 1938. 53.l.

MDK

Dienes János, képzőm. főisk.
hallgató

pályaművét megvételre ajánlotta a bír. bizottság
/Oklevél-pályázat/.

Elbírált pályázatok. - Magyar Iparművészet. 1908. évf.
338. l.

Fénykép

Magyar Foto: KT 5411/19 Hegedűsné

Dienes János: Tanácselnök és mezőőr

Olaj

Jek. C.o.: „Dienes János 1954"

1955. IV. 11.

Neg. van

MDK

Dienes János, festöm.

a harmadik terem Debrecen müvészgárdájának müveit mutatja be. Anyaguk meglehetösen mederes, bár egységes is.

" Falu bölcse" c. képén egy pompásan megfigyelt mozdulat érdemel figyelmet.
" Öregasszony" c.képén a monumentális egyszerüség a meglepö.

Vidéki centrumok. - Hét magyar város képkiállitása Miskolcon.
Képzömüvészet. 1929. 21. sz. 150.l.

Fénykép

Magyar Foto: GK 1025/27 Hegedűsné

Dienes János: Eg a sok közül
blaj

1957. X. 25.

Neg. van

Dienes Tános

Festőművész. 1884-1962. A Budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult. Mint rajztanár működött a debreceni Dóczi leánygimnáziumban. Portréi: Karay Sándor, Baltazár Dezsőről. Munkácsy-díjas festménye: „Három nemzedék".

emlékre.

Baskainé Dienes Klára: Emlékezés Dienes Tános festőművészre.

A Hold, 1964. 3. szám, 272-274 lap.

Fényhép Palla

Képrőművészek Szövetsége

Dienes János: Három nemzedék / IV. Magy. Képr. Kiáll. /

Jel: Dienes János, 1953.

Olajfestmény

Foló: Petrás S.

Neg. van.

Die nes fános

Készülődés a Tavaszra
(festmény-repro)

A képző-művészeté Debrecenben

85 kép

Diemes János

Hadi fogoly (vajz, repro)

A képrámüvészeted Debrecenben, 1961

94 kép

Dienes János (1884-)

A Tinántuli Képzőművének

II. Vándorkiállítás nagyon

1958-ban

1951: Egy a sok körül c. festménye

(emlitve)

A képzőművészetek Debrecenben. 1961.

60 oldal

Dienes János

A hajdú Képző és (pokművének) Szövetsége tagja. 1953-ban „Nikel a mekőn nincs dolog" c. festménye a Munkácsy díj III. fokozatát kapta - és a „Munkatársak" c. festményéért. A Ti

A képzőművészetek Debrecenben. 1961.
59 oldal

Diener János

Résztvet a Képzőművének Szalmazvezete debrecen csoportjának kiállításán 1946 van

A képzőművészetek Debrecenben, 1961.

58 oldal

Dienes János rajztanár

1931-ben egy hónapig tartó
kiállítása volt Debrecenben.
1932-ben nekepel grafikai
műveivel a Hűpáztoló Egyesülés
téli tárlatán.
1934-ben a Déry Múzeumban
nekepelt műveivel. 1935-ben
újabb műveit mutatta be

A kézrőművészetek Debrecenben.
1961

~~60~~ 70 oldal

Dienes János

1910-ben négy ex libris-t készít Debrecenben

A képzőművészetek Debrecenben, 1961.

66 oldal

Dienes János (1884) festő

A debreceni „Művészház" (1924) alapító tagja.

A képző művészetek Debrecenben. 1961.

55 oldal

Dienes János 2.

1918 ban a Lassai kahonai kommandó építési ontályok dolgozott adminisztrátorként. Az ekkor hodi fogolyokról sok rajzot kénített itt. Háborus rajzaibbe, kevés maradt meg

A képzőművészetek Debrecenben

1961 82 oldal

Dienes János (1884-)

Munkácsy díjas festő Debrecen-ben. Olgyai osztályán litografiákat bénített. 1908-ban Lyka vásárolt ezekből, darabonként 30 koronáért. A Művészet c. folyóirat közölte ezeket. Bizzó Ilonával bénített egy portrét. Később felnagyott a grafikával

A képzőművészetek Debrecenben
1961

82 oldal

MDK

Dienes János

A Müvészeti Alkotások Vállalat "Ötéves tervünk a festészetben" c. pályázatának bírálóbizottsága

Tanulni soha nem késő

c. képét 1500 frt. jutalomban részesitette.

Magyar Nemzet 1952 márc.30.

MDK

Dienes János

Ablak előtt, kőrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Dienes János

MDK

Tükör előtt, kőrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Dienes János

MDK

Kőrajz

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

MDK

Dienes János

Debrecen télen.

Debrecen festőművészetének 200 éve.
Kiállitás a Debreceni Déri Múzeumban 1950-ben.

Dienes Jánso festő M.D.K.

Munkácsy-dijas

a mult évben meghalt debreceni müvész házának falán emléktáblát helyeztek el.

Napló

Magyar Nemzet 1965. szeptember 17. 4.1.

Dienes János MDK

Készülődés a tavaszra, olf.

Műcsarnok 1957. VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

ИСБН 04 1

Dienes János MDK

A térkép, olf.

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Diener János

Művével nerepel a hegedi Képzőművészeti Egyesület nagy Tárlatán.

hegedi Uj Nemzedék, 1934, XI. 18.

M.D.K.

Dienes János, kovácsmester

1758-59-es miskolci porció lajstromban szerepel.

Bodgál Ferno: A miskolci kovács-kerékgyártó céh. 311.o.

A Herman Ottó Múz. V. Miskolc, 1965

N.B.X.

Dienes János MDK

Tanácselnök és mehőőr, 1954, olf.

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Dienes János

MDK

Tanácselnök és mezőőr, olf.

Miccarnok 1954 V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dienes János

NDK

Önarckép, olf.

Parasztkonyha, olf.

Hlcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Dienes János MDK

szerepelt a megyei müvészek őszi tárlatán /Bebrecen/

Kő/// Koroknay Gyula: Megragadó müvek, bosszantó hibák.

Hajdu-Bihar megyei Napló. 1962. dec. 2.

DIENES JÁNOS

Mikor a mezőn nincs dolog. Olaj. 14oxloo.
Partizán. Olajf. 121xloo.
Munkatársak. Olaj. 116xloo.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.ka t. 1952.dec-1953.márc.
Műcsarnok.

MDK

Dienes János festő

Emlékre: bocskaikerti tájképei.

Tóth Ervin: Őszi tárlat 1959.

Alföld, Debrecen, 1959. 5–6. 12.
108. l.

MDK

Dienes János festő

Részt vett a Déri Múzeumban (Debrecen) november 22-én megnyílt őszi tárlaton. Művei: Szobasarok edényekkel, Csendélet paprikákkal, Krumplihámozó asszony. (Néhány szó festészetéről.)

Tóth Ervin: Őszi tárlat 1959.

Alföld, Debrecen, 1959. 5-6. sz. 108. l.

MDK

Dienes János (képzőművész)

(Futólag említve.)

Tóth Ervin: Fejezetek a debreceni grafika újabb évtizedeiből.
Alföld, Debrecen, 1960. 1. sz. 118. l.;
119. l.; 121. l.

MDK

Dienes János képzőművész

Már az I. világháború előtt készített
körajzokat; ezek a művészet egyes
évfolyamaiban s az 1924-ben induló
Művészház grafikai albumában is
megjelentek. Debrecenben volt rajzta-
nár. Felhagyott a sokszorosító grafi-
kával; csak képeihez készít vázlato-
kat.

Tóth Ervin: Fejezetek a debreceni gra-
fika újabb évtizedeiből.
Alföld, Debrecen, 1960. 1. sz. 122. l.

MDK

Dienes János képzőművész

Bouskai-kerti magányában dolgozik. Az új élettel foglalkozó témák az 1950-es évektől kerülnek művészetébe. Említve: újabb keletű nagy méretű vázlatai, a 10-es és 20-as években készült portrérajzai. (Festészete néhány szóban értékelve.)

Tóth Ervin: Tájrajzok a debreceni grafika újabb évtizedeiből.
Alföld, Debrecen, 1960. 1. sz. 122. l.

M.D.K.

Dienes János
festő

Debrecenben volt kiállítása.

Hadár Zoltán: Menyhárt József kiállítása Debrecenben 39l.
Művészet, 1961. február.

MDK

Dienes János (képzőművész)

- szerepelt a Hajdú-Bihar megyei képzőművészeti munkacsoport őszi tárlatán (1960.).

Kádár Zoltán: A Hajdú-Bihar megyei képzőművészeti munkacsoport őszi tárlatáról.

Alföld, Debrecen, 1960. 6. sz. 68. l.

MDK

Dienes János (festő)

Két portréja – dolgozó, illetve pihenő embert ábrázolnak – szerepelt a tárlaton (a Hajdú-Bihar megyei képzőművészeti munkacsoport 1960. évi őszi tárlata)

Kürti Katalin: A tárlaton szereplő művek szemléje.

Alföld, Debrecen, 1960. 6. sz. 70. l.

MDK.

Dienes Janos festo

"A terkep" /olaj/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitas
Mucsarnok,1955. 15.i.

MDK

Dienes János, festö

Egy a sok közül. Olf.

Mp.Műcs.-II.Képzőm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2. Kat. 6.l.

Dienes János, festő

MOH

„Három nemzedék a rajzoló asztal körül" c.

festménye.

Repr.

–: A IV. Magyar Képzőművészeti Kiállítás anyagából

30. l

Család és Iskola, Bp. 1954. jan.=febr.

V/1-2. sz

MDK

Dienes János (festő)

Részt vett a Déri Múzeumban október végén (1958) megnyílt őszi tárlaton.
(Néhány mondat festésmódjáról.)

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéről.

Alföld, Debrecen, 1958. nov-dec.
111. l.

MDK

Dienes János festő

Debreceni művész. Részt vett a nyár végén (Debrecen, 1958) megnyílt Tiszántúli Képzőművészek II. vándorkiállításán.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti é-
[redacted] letéről.

Alföld, Debrecen, 1958. nov.-dec. 110. l.

MDK

Diemes János (festő)

Olajképei szerepeltek a Hajdú-Bihar megyei képzőművészeti munkacsoport 1957 őszén a Déri Múzeumban rendezett kiállításán.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti élete. Alföld, [redacted] Debrecen, 1958. nov.-dec. [redacted] 106: l.

Bienes Jarnos
festő

M.D.K.

A debreceni Medgyessy-terembe
rendezett kiállítást.

Művészeti életünk – 38 lap.
Művészet, 1960. szeptember.

DIENES János festő

a Hatvani u, ref. püspöki palota és bérház lakója volt 1912-től. 127 m^3 lakásban - leirás

MAZSU János: Egy debreceni bérpalota és lakói a századelőn. = Hajdu Bihar Megyei Levéltári Évkönyv, XVII. 1990 71.p.

IGAZGATÓI

Megbizom A magyar müv
kritika története c. kézik
. . . . . .
c. lexikon szócikkeinek me
jedelme 1-3 flekk lehet.

A kéziratok leadásána

Az elkészült kézirat
gondoskodik, s a közlés jo
tén az elfogadott szöveg t
szerzőt az érvényes jogsza
illeti meg. Publikáláskor

Ø Dienes (Tienes)

János

körmöcbanyai
puskamüves

C-

Arch-Ist-

1911. 210. l.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállítam szem
mely a mai veszedelmes külpolitikai he
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gaz

Én tehát felveszem a harcot, a
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Dienes János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDU-BIHARMEGYEI
NAPLÓ

1958 OKT 1

610

Készülő

Rövidesen megnyílik az őszi képzőművészeti tárlat, ahol művészeink bemutatják egész évi termésüket. A tárlatra szorgalmasan készülnek festőművészeink. A napokban, amikor látogatást tettünk náluk, mindegyiket munkában találtuk.

Először

DIENES JÁNOST

kerestük fel. A bocskaikerti házban, valóban festői környezetben él, és dolgozik az idős művész. A ház mögött erdő, előtte szőlőskertek, szilvafák.

A műteremnek berendezett szobában munka közben találjuk. Fiatal kislány ül éppen modellt az új képhez, aminek az *Uj baba* címet adta. A képen egy kislány szorít magához egy szép babát, s a kislány fölé hajol az édesanyja. A kép még nincs kész, a fiatalasszony arcával sokat bajlódik a művész, már többször átfestette.

Az idős művészen egyébként egyáltalán nem látszik meg a 75 esztendő, friss és fiatalos, tréfálkozó, élénk. Sorra mutatja a tárlatra elkészített műveit. Ez évben főleg tájképekkel szerepel a tárlaton: *Tiszadobi tájrészlet, Bodrogparti részlet, Sárospataki emlék.* Több bocskaikerti tájjal is szerepel az idei tárlaton. Az egyik télutói kép, a dombos részen, a kopasz fák alatt még hó van, de a tavasz már előreveti árnyékát, a hófoltok már olvadoznak, jelzik, hogy nemsokára megjön a tavasz.

Ugyancsak az erdőből vette a témát a másik képhez is, ez a tavaszi erdőt varázsolja elénk. Akácerdő zöldjét fogta meg a művész, amely egészen más, mint például a tölgyerdő zöldje, élénkebb, virítóbb, olyan türkiszes. Legszebb képe téli tájat ábrázol és szintén a Bocskaikertből vette a témáját. A házhoz vezető dűlőút téli mását vetette vászonra. Szép, hangulatos, finom színekkel vetít elénk egy csodálatos téli tájat.

(Ke)

...eg a róka

népmese —

...najd megláthatjuk, hogy mi-...csodás.

— Jó ötlet — helyeselte a ...nyúl. — Addig én rőzsét sze-...lek.

— Én pedig elmegyek mé-...zért — tette hozzá a medve.

A farkas elejtette az ökröt, a nyúl meg máglyányi rőzsét gyűjtött, a medve pedig mézet hozott. Elkészítették a lakomát, aztán a medve elment, hogy a kandúrt meghívja. Megállt a rókáék erdei házacskája előtt és nagyot kiáltott:

— Hallod-e róka! Gyere hozzánk vendégségbe, hozd magaddal a barátodat is, egyetek, igyatok kedvetekre.

— Várj egy kicsit — válaszolt a róka — előbb megmosdunk, megtörülközünk.

A medve visszatért barátaihoz, s most együtt várták a vendégeket. De nem jött senki.

Most a farkas ment vendéget hívni. Megállt rókáék háza előtt és nagyot kiáltott:

— Hallod-e róka! Jer hozzánk a kandúrral vendégségbe!

— Várj egy kicsit, föl kell még öltöznünk.

Hazafutott a farkas és izgatottan közölte barátaival:

— Még öltözködnek, de nemsokára itt lesznek.

A medve félelmében fölmászott egy fenyőfára, a farkas megbújt a cserje közt, a vadnyúl pedig bemászott a rőzserakás alá.

A róka meg a kandúr ekkor értek oda. A kandúr megpillantotta a cserje közt búvó farkast, s ijedtében nagyot ugrott: egy szempillantás alatt fönn volt a fenyőfa tetején. A medve úgy megijedt tőle, hogy elengedte a fát és egyszeriben leesett róla, egyenesen a cserjésbe. A farkas úgy megrémült a nagy zuhanástól, hogy kiugrott a cserje tövéből és zavarában nekiment a rőzserakásnak, ahol a nyúl hasalt. Félelmükben hárman három felé futottak. A kandúr meg a róka azonban ottmaradtak, belakmároztak, az-

-.-

bb 15. emléktábla dienes jános alkotó házának falán

Dienes, János

vid sze szb -cz 1963. szeptember 15.

1021 dienes jános munkácsy-díjas debreceni festőművész, aki a múlt évben halt meg, vásznain a hajdúsági táj embereit, a megváltozott uj életet ábrázolta. róla emlékeztek meg vasárnap délelőtt alkotó házánál: a hajduhadházához tartozó bocskai-kertben, ahol élt, alkotott és munkálkodott az idős mester. a hajduhadházi községi tanács és a képzőművészek hajdu-bihar megyei csoportja emléktáblát helyezett el dienes jános alkotó házának falára. /mti/

-.-

14.55!/- szb -8-

tiv jellegű festésmód felelt meg. Gyermekkoromból ismertem édesanyámról menyasszonykorában festett (sajnos, a II. világháborúban elpusztult) arcképét, amely egyike az emlékeimben élő legszebb műveinek. Nemcsak a nemes, bensőséges lélekábrázolás tette olyan meghitté és széppé, hanem a fekete irányába lefokozott egyszerű színvilága is, amelyből melegen ragyogott ki a blúz szép dekoratív tömege és édesanyám szelíd szépségű, fiatal, sápadt arca. Ennek a képnek időben és színvonalban párja az Uray Sándornéról készült arckép. Az egész festmény valami finom irizáló szürkeség fogja össze, ezen át lebegő rózsaszínek, fehérek sejlenek keresztül és biztosítják a gyöngéd, bájos arc festői keretét.

Az akadémia elvégzése után a debreceni Dóczi leánygimnáziumba nevezték ki édesapámat, ahol nyugdíjbameneteléig működött. A nagy alföldi város sok új élménnyel gazdagította témáit; felfedte számára a végtelen síkságban rejlő ezernyi szépséget és az akkor fejlődésnek induló városi élet nyüzsgésében kibontakozó festőiséget. Ecsetje ma már Debrecen történelmi múltjához tartozó részleteket elevenített meg friss művészi nyelvezeten, megörökítve számunkra a régi piac-tér színes tarkaságát, a lehorgasztott fejjel bóbiskoló konflisok patriarchális világát, akik felett impozáns tömegével méltóságosan uralkodott a Nagytemplom. A régi Bika bontása különös szépségű kép alkotására ihlette, melyen egészen mai modernségű előadásban bontakoznak ki a szürke, tompa színek együtteséből a sürgölődő munkások gazdag színvilágú csoportjai.

Debrecenben való letelepedése döntő fordulatot hozott édesapám életében. A rajztanársággal együtt járó ezernyi gond, a családja iránti szerető kötelességteljesítés más irányban is lekötötte erejét és idejét. A vidéki festőművészek ebben a korban egészségtelen elzártságban éltek a főváros művészi levegőjétől távol, érvényesülésük elé sok legyőzhetetlen akdály hárult. Ezt az elszigeteltséget édesapám is állandóan érezte, de tehetsége és akarata összpontosításával küzdött ellene. Ennek köszönhető, hogy Debrecen művészi életében lényeges szerepet játszott.

A két világháború közötti időben a nyarakat egy-egy festői Tisza-menti faluban töltöttük, ahol édesapám legjobb barátjával, Toroczkay Oszvalddal járta a holt-Tisza füzeseit, rétjeit és kora reggeltől napnyugtáig festették nagy elmélyültséggel változatos tájképeiket. Apám művészi felfogása ekkor – az ő megfogalmazása szerint – impresszionista-naturalista volt; tehát híven ragaszkodott a látványhoz, de abban a fény, a levegő formalágyító és színalakító hatása lényeges szerepet játszott.

Portréi közül kimagaslik a Karay Sándorról és Baltazár Dezsőről festett arcképe. Mindkettőre jellemző a kiegyensúlyozott, monumentális komponálás, az egyszerű, összefogott, komoly színharmónia, az egyéniség lényegének megragadása és a biztos, markáns ecsetkezelés.

Mikor a II. világháború befejeződött, édesapám hosszú szünet után, Toroczkay Oszvald biztatására ismét ecsetet fogott. Ekkor már, mint nyugdíjas tanár, csendes Bocskai-kerti magányában élt édesanyámmal. Toroczkay baráti ösztönzése adta meg azt az egészséges indítékot, amely egy érésben levő lelki-festői folyamat kibontakozásához szükséges volt. A két világháború közötti Tisza-parti nyarak sorozata nem csupán a művészi elmélyülés idejét jelentette, hanem az emberi, társadalmi problémákat fokról fokra tisztábban látó férfi érési időszakát is. A csendes falvak nehéz paraszti életét közelről látva, feleletre váró kérdések serege foglalkoztatta látszólag csupán vizuális élményekben gyönyörködő festőt. Ezekre a kérdésekre a választ a felszabadulás adta meg. 1945 édesapámban nem a kortársainál oly gyakran tapasztalható passzivitást idézte elő, hanem a paraszti sors megváltásába vetett hitét is megerősítette. Ő tartalmában, lényegében érezte át, mit jelent az alföldi paraszt számára a földhözragdtságtól való szabadulás, a kulturálódás, a tanulás lehetősége.

Ennek a lelki érési folyamatnak festői vetületei azok a képek, amelyeket 1951 és 1962 között festett. A sok oldalról meghányt-vetett, gondolatilag, festőileg átérlelt témák a képeknek egy olyan sorában öltöttek testet, melyek tartalmi sorrendben egymás mellé állítva, a hajdúsági parasztságnak egy évtizedes történelmét beszélik el.

A sorozat az *„Egy a sok közül"* című festménnyel kezdődik 1951-ben, amelyen egy paraszti sorból középiskolába került diák mélységes elmerüléssel foglalkozik ta-

nulmányaival. A *„Tanulni sohsem késő"* a csontos arcú, testi munkához szokott parasztot mutatja, akit az új élet tanulni késztet, ha nem akar lemaradni, *„A vegyész"*, *„A tudós"* a szellem munkásait örökíti meg meghitt eszközei között, a *„Fűrészreszelő"* a kedves öreg kucsmás parasztot, téli szerszámjavítgatás közben. Munkácsy-díjas festménye, a *„Három nemzedék"* összegezi az epikai sorozat lényegét: a múlt, a jelen és a jövő összekapcsolódik a fiatal fiú szinte szimbólikus jelentőségű rajzoló kezében.

A kiemelt pár példa is sejteti azt, hogy ezeket a sűrített mondanivalójú képeket édesapám, a régi nemzedékhez tartozó művész, csakis a teljes természetelvűség, a realizmus eszközével festhette meg. Képeit a leggondosabb komponálás, a rendkívül biztos rajztudás, a mélyreható jellemábrázolás, remek anyagszerű festés és bizonyos lefokozott színvilág, nemes galéria-tónus jellemzi. Számára a festői téma sohasem jelentett kizárólagosan festői problémát, ő az embert sohasem tudta úgy nézni, mint csupán szín, fény, hangulat hordozóját. Az ő festői hitvallása szerint az ember ábrázolása a lelki tartalom és jellem ábrázolását is jelentette. Ezért van az, hogy képein a „kidolgozottság", a befejezettség néha háttérbe szorította a festői frisseséget.

Csendes alkotói magányában még sok új téma foglalkoztatta, bár 78. évét is betöltötte. Újabb és újabb képek megvalósítását tervezte, mert számára a művészet nem időtöltés, hanem életének tartalma és álmainak megvalósítása volt.

BASKAINÉ DIENES KLÁRA

Dienes János rajza

I. Dienes Jenő, festő-, rajztanár

Pásztortúr, 1921. II. r.

709. l. és

Krónika

608 l.

Radushe képes —

mesekönyv

I. Dicnes Jenő, festőmüvész

Pásztortúr, 1922. I. r.

57-59. l.

Walter Gyula: Négy könyv.

Kèrdivàsárhely (Dienes Jenő lakóhelye)

Pásztortűr, 1921. II. r.

709. l.

Krónika

Kúdi vásárhely (itt jelent meg I. Dienes Jenő meseskönyve)

Pásztortűz, 1922. I. r.

57-59. l.

Walter Gyula: Négy könyv.

megvisz

Dienes Jenő

sz. 1876 aug. 6. Kézdivásárhelyen. Középiskola Nagyenyed, Lepsiszentgyörgy, egy év a bpesti műegyetemen, majd. Bpesten és Kolozsvárt elvégezte a pogot. Körben Rauscher Lajosnál és Helbing Ferencnél tanult. Egy festménye a Székely Nemzeti Muzeumban Lepsiszentgyörgyön 1907 tól mint ügyvéd működik. Ifjusági könyveket ír és illusztrált –

Egyetemkört

Gulyás P. M. Irók

V. K. 766.767. l.

Rivalo tisztelettel

Dr Nagrácz Károly

igazgató

k. 1030. sz. átiratra)

Dienes Jenő

IKEFALVI DIENES JENŐ festő és rajztanár. A kisebbségi időkben Kézdivásárhelyen működött, főleg könyvillusztrációkat rajzolt. /Pásztortüz VII. évf. 1921. 709. lap"Magduska meséskönyvé"-nek illusztrációiról./

809. OVALIS JARDINIÈRE, ezü
Ovale Jardinière, Silber, mit

810. NÉGY KÜLÖNBÖZŐ EZÜ
XIX. Jh.

811. NÉVJEGYTARTÓ, filigrán
Filigransilber. China, XIX.

812. GYUFATARTÓ, ezüst. Lon

813. OVÁLIS NAGY LAPOS K
flacher Korb, Silber, mit Ba

814. PALACKTARTÓ, ezüst, átt
nem Dekor. XIX. Jh.

815. EGYSZEMÉLYES TEÁSKÉ
— Teeservice für eine Person,

m Mittel Medaillon mit einer heiligen Reiterfigur.
Illusztr. XXXVI. tábl.

levelek, közepén domboru áttört rozetta. Magyar-
üssel, Silber, am Rand Blätterdekor, im Mittel
garn. Illusztr. XXXVI. tábl.

i arabeszkes disszel. Magyarországi lelet, XVII. sz.
e und geometrische Arabesken. Fund aus Ungarn,

levelek, közepén keleties virágdisz. Magyarországi
Silber, orientalisch dekoriert. Fund aus Ungarn,

t rozettával, közepén gomb. Magyarországi lelet,
r, mit gepunzte und gravierte Rosetten. In der
. Jh.

ésett rajzu keleti jellegü diszitéssel. Magyarországi
Silber, auf gepunztem Fond orientalisch graviert.

lás és rozettás disszel. Magyarországi lelet, XVI—
r, mit gravierte Rosetten und Ranken. Fund aus

B. Dienes Klára

7. Nyári délelőtt, gouache.
30 × 43.

Ének 11.8.-i tesületi képz. univ. kiállítás 1966
Kat. bev. Aradi Nóra Bp. 1966

Dienes Klára

l.

Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 177 l.

KEHELY,

aranyozott ezüst, lábán Bold. Sebestyén vésett alakja. Talpán bécsi hitelesítő bélyeg és IK mesterjegy.

Mag. 23·8 cm.

Bécsi munka, 1743-ból. Paténája aranyozott ezüst INRI felirattal.

Lepold Katalógus 73. sz.

ÁTHOSZI KERESZT,

fából, kétoldalt 6—6 jelenettel, ezüst filigrános nyeles foglalatban.

Mag. 18 cm.

Áthoszi munka a XVIII. századból.

KEHELY,

aranyozott ezüst, gazdag vert dísszel. Rokokó stílű. Talpperemén IMPENSIS P TISSIMI J. GEOR. KUSSANICS. Nagyszombati hitelesítő bélyeggel és IS mesterjeggyel.

Mag. 16·5 cm.

Szvetkovics János nagyszombati ötvös műve 1750-ből. Paténa aranyozott ezüstből. Kussanics György esztergomi kanonok (1749—1757) tulajdonából.

Gerevich PA, 190. l. — Lepold Adatok, 31. és 41. l. — Lepold Katalógus 89. sz.

KEHELY,

aranyozott ezüst, harangalakú csészével, kerek,

Dienes Klára

II. éves középisk. tanárjel.

Képzőmův. Fölsk. Erk.
1936/37-73. l.

Ferk pzomfoisk vk

Diénes Klára I. é'

áll. tanf.-

Ferk'pzomfoisk`vk

1935-36. 69. l.-

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS FELÜGYELŐSÉGE
151/1925 szám
Érk.: 1925 május 16-29. n.

Dienes Klára

középisk. rajztanári
oklevelet kapott
1940-ben

Ferkèpzomfoisk vk

1939-41. 175. l.

370. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'Art Chrétien. XIV., 1881., 160. l. XV., 1881., 347—348. l. — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ., XIV., 1880., 289. l. — Czobor—Szalay II. kötet. 338. l. (Képe LXII. táblán.) — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 76. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 287. l. — Egyházmüv. kiáll. 1930., 430. szám. (Képe 45. tábla.) — Tragor Ignác: Vác műemlékei és művészei. Vác, 1930., 22—23. l. (Képe 21. l.)

aranyszál
díszítve.
Mag. 20
Magyar
Először
Hen
mag
Bp.
1876
lap.
Kár
AÉ.,

Dienes Jenő
festő és grafikus

(11)

17. 1876 aug. 6.
Kérdi vásárhelyen
lásd
Gulyás Pál
M. irók
V k. 766. l.
767. l.

A DRÁVÁNTÚL.

Mutasd meg a térképen az országhatárt a Dráva mentén! Haladj a Kaposvár—Zágráb vasútvonalon Fiuméig! Hol települt Zágráb? Mutasd meg a térképen a Szávát! Hol folyik a Dunába? Melyik város táján folyik a Dráva a Dunába? Melyik a Száva legnagyobb mellékfolyója? Hol vannak a Dráván túl síksági részek? Meddig nyúlik fel az Alföld a Dráva völgyében? A Száva völgyében? Hol találsz medencéket a Drávántúlon? Olvass le néhány magassági számot a Száván túl! Mutasd meg az Adriai-tenger partját! Melyik hegység emelkedik Újvidékkel szemben a Duna jobbpartján? Mi a neve a tengerpart felett emelkedő hegységnek? Figyeld meg a folyóit! Hova ömlenek?

Hol szélesedik ki a Dráva völgye az Alföld felé? A Száva völgye? Meddig nyúlnak fel az Alföld tájai a Száva völgyén túl?

Dienes Klára

MDK

szerepelt a Heves megyei Képzőművészeti Munkacsoport jubileumi/tizedik/évét fémjelző őszi tárlaton.

Gyurkó Géza: Gondolatok egy tárlatról.
Hevesmegyei Népujság. Eger. 1962. nov. 13.

Dienes Károly

rajztanár

sz. 1870. Kunhegyesen.

A tanítóképzőt Debrecenben, a rajztanárképzőt Bpesten végezte.

1899-tól Turócszentmártonban, 1901-tól Stubnyafürdőn, 1917-tól Deván, majd Pápán 1921-tól Bajan tanított 1924. nyugdíjazták. 1937 táján Pestszentersébeten élt.

Gulyás P. M. írók

V. k. 768. l.

Kiváló tisztelettel

Dr Bothferencz

igazgató

Dienes Károly
vajtanár
Vol 1870. Kunhe-
gyesen

lár
Gulyás Pál
M. Trök
V. K. 768. h.

tár. Esztergom, II., 1875., 45. szám. — Maszlaghy: Az eszterg mi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 34—35. l. —

METSZ

A 40 tokban s részben a falakon elhelyezett metszetgyüjtemény több ezer lapot számlál.
A *fametszetek* sorában található Wolgemut 47 lapja a Nürnbergi krónikához, Dürer 128 lapja, köztük az Apokalipszis, Szűz Mária élete, Kis Passio, Schäuffelein, Burgkmair, ifi. Hans Holbein

Felszíne.

A Dunántúl nem egységes föld. Felszíne rendkívül *változatos*. Legnagyobb magasságait a Ny-i részeken, a *Magyar-Alpokban* találjuk. Sokkal alacsonyabbak a Magyar-középhegység részei, amik fokozatosan alacsonyodnak ÉK felé. Ny-on a Mura bekapcsolja a Grazi-medencét is. A Magyar-Alpok jellemzője a sok *erdő*, főleg a *fenyves*.

A Magyar-középhegység tagjai nagyrészt kopár mészkőhegyek. Legnagyobb részüket tölgyesek borítják, szántójuk kevés van, folyóvizük alig. Csak a balatoni felvidék jelent értéket gyümölcs- és szőlőkultúrájával. A Középhegység értékei a föld gyomrában vannak.

A *Mecsek-csoport* is sovány szántójú, főleg erdős vidék, csak D-re néző lejtőinek van meleg, napsugaras éghajlata, szőlő- és gyümölcstermelése.

A *Mezőföld* dús talajú, hullámos térszín, a Dunántúl legértékesebb mezőgazdasági területe.

A *zala—somogyi halomvidék* halmos-dombos táj, tájképei változatosak, s jellemzők rá az É—D-i irányú árkos völgyek és dombságok. Szántók, legelők, vizenyős völgyek, homokos vidékek, nagy tölgyesek teszik változatossá.

A Magyar-Alpok lábánál elterülő kavicsmező apró faluival és szorgalmas népével átmeneti terület a Kis-Alföld felé.

Dienes Károly.

szül. Kunhegyes 1870 Ref jan. 26.

1896/97 II é rajtjel

1897/98 I. III é. " "

1897/98 II " "

1898/99 I-II 4. é. rajtjel

Modenai provincia V. 203, 204

Dienes Károly

rajztanár
nagy rajztehetséggel
megáldva
az 1870-es években Tősa
András támogatásával
végezte tanulmányait

Tősa Tolán: Dr Tősa
András (1834-1918) és
elődei. Miskolc 1934.
158.1

Szeged, Somogyi ...
Telefon: 23-30.

Tek.

Európa Lapkiadó Rt.

Budapest

V. Rottermere u. 12. III. 2.

Dienes Károly

szül. Kunhegyes 1870

okl. tanító

1895/96 I oszt.

Manipulus V. 254.

Diénes Károly

1895/96 – 1898/99

Ferképzőmfőiskérk

76. l.

két fia, Szubrahmanija és Ganesa. Néha félig férfi, félig női alakban látható, majd pedig a térdein ülő istennővel együtt. Ábrázolásait különben aszerint is szokták osztályozni, hogy arca rémítő-e vagy barátságos és táncmozdulatban látható-e vagy mezítelenül, a jogi elhelyezkedésben. Felesége Parvati. Visnu és Siva alakja előfordul egybeolvasztva is. Miután pedig az előbbit Hari és az utóbbit Hara néven ismerik, a felemás ábrázolás neve Hari-Hara. Ennek jobb oldala Siva, bal oldala pedig Visnu jelképeit viseli. Minden istenhez tartozik egy istennő is, mely a népes kultuszban mint az isten neje (Devi), a vallásbölcseletben pedig mint isteni hatalom, azaz energia (Sakti) szerepel. Ez istennők közül különös tiszteletnek örvend Durga, a démoni bivaly kivégzője és Kali, a pusztulás és halál megszemélyesítője, öregasszony alakjában, hegyes agyarai közül kilógó nyelvvel, tigrisbőrköténnyel és nyakában koponyafüzérrel. A többi istenségek közül leggyakrabban foglalkoztatták a művészetet: Szuryja, a napisten, két lótusszal, többnyire hét ló által húzott kocsiján, a nagyhasú, elefántfejű és négykarú Ganesa, Siva és Parvati fia, minden akadály népszerű elhárítója, Szubrahmanya, a háború istene, kinek ismertetőjele a páva; Indra az alsóbbrendű istenek feje, kit a buddhisták és a dzsainok is mint az Ég urát tisztelik és akinek a villám és az elefántagyar a járuléka. A boltívek tetején látható szörnyetegfej, mely a makarára emlékeztet, az ú. n. Kirtimukha, mely a fogyó napot megszemélyesítő Rahut szokta jelképezni. A kisebb istenségek közül nevezetesebbek Ganga és Yamuna folyamistennők. Két szép női alak, kik közül az előbbi a makarán, az utóbbi a teknősbékán áll. A nagók, vízi kígyók vagy hidrák a rejtett kin-

DIENES Katalin

Borsod-Abauj-Zemplén megye képes műemlék-
jegyzéke. Szerk. Szabadfalvi József, Cseri
Miklós. Miskolc : Herman Ottó Muzeum, 1992
III köt. 15

hímata a vagályi templom uvasztali terítőjét 1548

Dienes Katalin

Ø Diennes Katalin

mühimzö

Gentmüeml

169 el -

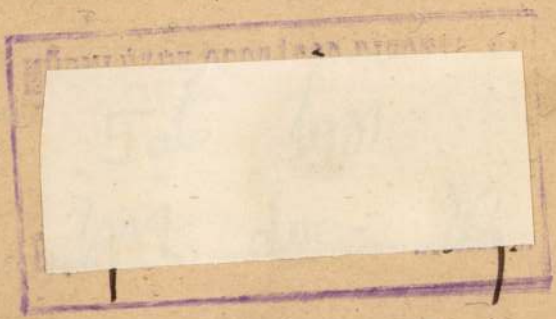

A m. kir. vallás- és közo
és ügyszám alatt I. a keb
Návay Emilnéhez intézett

Költségvetési év: 1931/32.
gatása." Műemlékek Országos
oltalma alatt álló műemléke

Utasitom,
zéhez /:Pécs, Irányi Dezső-
művezető által a visegrádi

Dienes László

stül. 1891. junius 25

Szepsi (Abaújtorna m.)

Bpesten a képzőmű. főiskolán tanult. Münchenben volt tanulmyuton. Hegedűs László Edvi Illés Aladár voltak tanárai. Rákospalotán a Wagner utcaiban rajztanár. Mellékeren fogl. a festeszettel.

Műcsarokban kiállított 1914–1918 vérit vett a háborban minden fronton volt.

Saját bemondása

1647-909-58
Metszet-tisztító.

58. Ecsetek.

Különféle nagyságú kenöecset és pedig:

a) három darab 24-es sz. keményito ecset per 3.....9.00K
b) egy darab lapos ecset bádog közé fogva.....1.70
c) hét darab kisebb ecset bádogtokkal per 1.30....9.10

összesen.....19.80

Dienes László

festő

DIENES *László*, festő, * Szepsi (Abaújtorna vm.) 1891 jún. 25. Budapesten rajztanári oklevelet szerezve, müncheni tanulmányút után a rákospalotai Wágner-gimnáziumban vállalt állást. 1918 óta állít ki főleg akvarelleket a bpesti tárlatokon.

E. G. I. 2481

ban 1662-ben.

kinek inyére van."

lakkal ékesített és balra haladó szürke lovon ülő
érfi hátra~~fel~~ fordul~~ra ül~~ és a ló farkát fele-
nire az aranyakat ~~[illegible]~~ tojik. A körülötte lévő
zacskóval fogja a pénzeket fel, ~~egy~~ másik a pedig
eti fel azokat. Balra a patkányfogón innen egy álló
térdelő aszony kötényét és ruháját tartja, hogy
valami. Az előbbi mellett kis fia van ~~s~~ kettőjök
látnuk, ki guggol~~ra~~ és ~~néz~~ a felsnedett pénz
térben nagy számú közönség nyüzsög. ~~s~~
csikon ezt olvassuk: „Al wat menschen

~~és~~, Fa~~ta~~, méretei 73.5 : 59.5 cm.
~~250 frt.~~ Vétetett 1896-~~ban~~

~~113.~~

Dienes László, festő; szül. 1891 junius 25-én Szepsiben.

Dienes László

Fertő

Kertész u. 8.

Műcsarnok

1918 – 19 tél

Glasz tűz helyvél

rajz

V

~~Felirat (Liber pater Bentélyen~~ római

VI. 205.

Dienes Länti

festő

Mücsarnok

1919 márc. hadviselt

8 Egyiet:

Roham a Kicsora-
magaslatra, of

V

kárpáti lövésárok
Esti hangulat

A pernagliai piactér
lövésárokrész a kárpátok-
ban

virf

1919-20 téli

Violák, virf

822/904

csöntőde és gépgyár
-tg.

—

dartóle és kovácsolt
zlopole.

—

Diénes László

1909/10 - 1912/13

Ferenczy Károly

76. l.

val a Fenntartóval és Sivával a Rombolóval együtt látható. A magányos Brahmát négy arccal és négy karral ábrázolják, két kezében a négy, Véda, *vahanamja*, azaz hátasállata a hattyú. Brahma felesége Szaraszvati, a zene és tudomány istennője, két hangszerével a vinával szokták ábrázolni. Visnu négy karral csigát, buzogányt, lótuszt és kereket tart. Vahanamja a garuda madár, mely bevonult a buddhista művészet tárgykörébe is és ezért az indiai és keletázsiai művészetben óriási népszerűségre tett szert. Visnu felesége Laksmi vagy Sri. Tiz „*Avatara*"-ja azaz leszármazottja közül a legfőbb Rama és Krisna. Visnunak, Rámának és Krisnának a színe egyformán kék, ami az ég kék színének felel meg. Visnut Laksmival és Prthvivel is szokták ábrázolni. Az előbbi a gazdaság és a szerencse, az utóbbi a föld istennője. Laksmi az óceán hullámaiból született és ezért, mint Gaya-Laksmi a hullámokon úszó lótuszon állva is látható, amint két elefánt locsolja az ormányukban tartott arany kannákból. Gaya-Laksmi formáját a régi buddhizmus művészetében maga Buddha anyja örökölte. Givát, kiben, mint magában álló istenségben, minden cselekvés forrását tisztelik, vagy a *jogi*, vagyis az aszkéta formájában vagy tánc közben szokták ábrázolni. A táncoló Siva, a bronzszobrocskákból igen jól ismert *Siva nataradzsa*, ki fejlődés kozmikus folyamatát személyesíti meg. Sivának, ha nem a *lingám*-mal (kő- vagy ércoszlop) jelképezik, hanem emberi alakot adnak neki, akkor négy karja van, melyek közül a két felső a tamburint és a kígyót tartja, míg a másik kettő *varada haszta*-ban és *abhaya haszta*-ban helyezkedik el. Haja piramisszerű kont-

Dienes László

N Sz
1920

Dienes László

Jessö

Csendélet, vizf. 3500.–
Bosnyák fej, vizf. 600.–

Nemzeti Szalon 1920 márc.

MAPE 7. kiall.

V

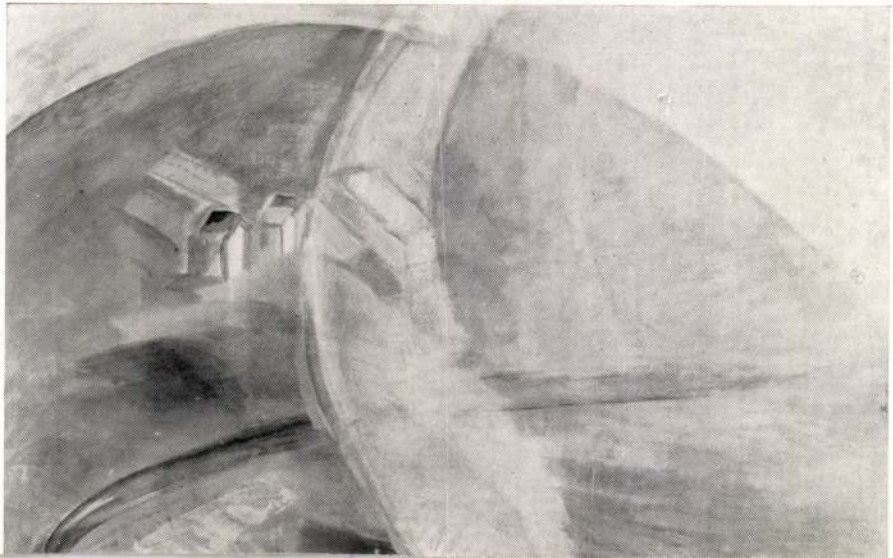

Dienes László

Munczarnok

1918-19. téli kiáll. ✓

1919. hadviselt muv. kiáll.
88, 365, 366, 374, 381, 382 ✓
604, 605, haretesen voll.

1919-20. téli kiáll. 96. ✓

Edény üvegből, római, törcdéke

VI. 281

Diénes László

1920. Akv Pf Egy

kiáll. Nemzeti Szalonban

Csendélet, vsf, 3500.–

Bosnyák fej, vsf. 600.–

V

Lelesz h.n. VI. 254.

Dienes László
Niemelec

Erni Miklós: Gratiarum actioja. Debr. 1597.

1620—1630 — csak 15 magyar nyomt
lott ez idő
26-iki debr.
. 1878. 269
együtt én
—156. l.);
usának 1624
l.)
ejéből (1630
ermékről van
orából valók
Davidis. D
25. l.) 2. *A*
v. (*Széll* F.
5. l.) 3. *D*
5-ből. (Kvs
lorik nyom
. I. 789. sz.
ebr. 1647»,
bó K. Elősz

y 18 magy
l egy 19-ik

279. l. 424. adalékszám.) c. [...]
1616-ra. Impresszuma: «*Debreczenben. Nyom-*

retes: *Debreczeni Kalocsa János:* «

k tartja. (309. lap.) Ha nem ő maga
tta is, de az ő sajtóján, *Debreczenben*
ott az ő Énekeskönyve, amit igazol az,
lőbeszéde Melius debreczeni lelkész-
intézve. Ujfalvi adatának hitelességét
félreértésből csak Gyalui s az ő példája
sűrös vonta kétségbe. Ellenben hite-
fogadják el a már említett *Szabó*
n, *Szinnyein*, *Pintéren* kívül *Erdélyi*
z. 1899. 112 l. 5. sz.), *Révész* Kálmán
882. 265. l.), *Toldy* Ferencz (A magy.
t tört. 2-ik kiad. 183. l.), *Naményi*
sz. 1901. 171. l.), *Császár* Ernő (Irod.
zlem. XII. 300., 301. l.) és *Szilády*
a Szegedi Gergely 1569-iki Énekes-
ez irott Függelékében a IX. és XIII.
Huszár Gál 1560-iki Énekeskönyvét
1566-iki váradi és 1569-iki debreczeni
nyvkiadások alapjául. Legújabban
r. *Sztripszky* és Dr. *Alexics* (Szegedi
énekeskönyve román fordításban.
. 114. l.).

27-ik lapon azt olvasom, hogy öt
nyelvű nyomtatvány került ki az első

6. A 61. lapon azt mondja szerző, hogy Csáktornyai nyomdász «*1596-ban halt meg hosszú betegeskedés után*». De téved Csűrös, mert az adat, melyre Szabó K. (II. 271.) hivatkozik, nem Csáktornyai Jánosra, hanem *Mantskovit Bálint vizsolyi nyomdászra vonatkozik!* Tolnai Fabricius Tamás sárospataki ref. lelkésznek «Exarmatio» cz. 1597-ben, a nyomtatási hely megnevezése nélkül megjelent műve nem debreczeni, hanem *vizsolyi* nyomtatvány, amint azt *Ráth György kétséget kizárólag bebizonyította.* (Gradeczi Horváth Gergely és Lám Sebestyén hitvitája. Bpest. 1894. 54 l. V. ö. Sárospataki Ref. Lapok. 1909. 393. lap.)

7. A debreczeni XVI. századbeli nyomdatermékek közé kellett volna sorozni azt az Énekeskönyvtöredéket, melyet *Fraknói* fedezett föl és írt le a Könyvszemle 1878. évf. 267. lapján 10. sz. a. s melyet *Révész Kálmán* (Kvsz. 1882. 265. l.) egy 1570 körül Debreczenben nyomtatott Énekes töredékének, *Szilády* Áron pedig Szegedi Gergely 1574—79 illetve 1572 - 79 közt megjelent Énekes kiadásából valónak tart. (Irodtört. Közlem. III.

Dienes Lajos

„Ő tegek" c. képe a 2. országos képzőművészeti kiállításon, Miskolcon.

Hajdu Béla: A II. miskolci országos képzőművészeti kiállítás
Északmagyarország 1956. szept. 9.

Ø Dienes Lajos

tovább Kasza Imre

Szombathelyi Imre

kunhegyesi szür-
szabók -

Grőffy szür 81 l

MOB 1976.

elezettség

Medveczky

sikerrel már

lva már ké-

r Eminenciád

lis festések

gnagyobb fes-

nciád magas

mádása, kö-

któl és a ma-

nában pedig a

lom mellékha-

i művészet-

es oltárok he-

Jézus Szent

i kis Teréz)

Dienes Lajos

MDK

"Öregek"

Hajdu Béla: A II. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG, Miskolc. 1956. szept. 9 •

a Liebermann vezetése alatt álló Közegészségtani Intézetbe lépett, ahol tanársegéd és adjunktus lett. 1916-ban magántanárrá habilitálták. A világháború alatt a 2-ik hadsereg nagy mozgó járványlaboratóriumát vezette, ahol a Weil-Felix-féle baktérium tenyésztése vérből először neki sikerült. A forradalmi mozgalmak miatt az egyetem megfosztotta magántanárságától. 1922-ben elfogadta az ashevillei *Ruck* tuberkulóziskutató intézet meghívását Amerikában, ahol mint annak vezetője jelenleg is működik s a tuberkulózis antigenre és immunitástanra vonatkozólag széleskörű és nagyjelentőségű kutató munkát fejt ki. SCHEFF-DABIS L.

Dienes *László*, filozófiai és társadalomtudományi író, szül. 1889-ben. Miután jogi doktorátust szerzett, két évig volt Párisban tanulmányúton. Visszajövve a budapesti Fővárosi Könyvtárhoz nevezték ki, ahol 10 évig működött. Tanulmányai ekkoriban, a *Huszadik század*-ban jelentek meg. 1920-ban Erdélybe költözött. Cikkei és tanulmányai főleg a *Keleti Ujság*ban és a *Napkelet*ben jelentek meg. 1920-ban megindította a *Korunk* c. folyóiratot, amelynek ma is szerkesztője, *Gaál Gábor*ral együtt. 1923-ban esztétikai és irodalmi tanulmányainak egy részét *Művészet és Világnézet* címen adta ki Kolozsvárott. 1928-ban Berlinbe költözött és jelenleg ott él. Legújabb írásai főleg a *Korunk*-ban jelennek meg. JANCSÓ E.

Dienes *Pál*, matematikus, szül. 1882 nov. 24-én Tokajban. Tanulmányait Budapesten és Párisban végezte. Függvénytani dolgozatai magyar és francia nyelven jelentek meg. 1921 óta Angliában él. SÁRKÖZY E.

Dienes *Valéria*, szül. 1879-ben Szekszárdon. Tanítónői, majd tanári és doktori oklevelet szerzett, a *Huszadik Század* és *Nyugat* folyóiratokba filozófiai és pszichológiai értekezéseket írt. A *Filozófiai Irók Tárában* több fordítása jelent meg. A párisi és a magyar Akadémián matematikai tételeket mutatott be. Ezeket férje, *Dienes Pál* eredményeivel összefoglalva a *Mathematikai és Physikai Lapok* 1911-ben s az *Annales Scientifiques de l'Ecole Normale* közölte. Bergson filozófiájának hatása alatt írta meg a *Le problème de l'induction* című tanulmányát. Bergson műveit ő fordította magyarra. Számos mozdulatművészeti előadást tartott. Kompozicióí közt a mozdulatművészeti misztériumok jelentősek. (*Hajnalvárás* 1925 ; *Nyolc boldogság* 1926.)

Dienzl *Oszkár*, zongoraművész, szül. 1877-ben Budapesten, megh. 1925-ben. Zeneakadémiát végzett s mint színházi karmester kezdte pályáját. A legkiválóbb kísérők közé tartozott. Tehetséges zeneszerző is volt, de kenyérkereső pályája kevés időt hagyott neki alkotásra. Több szép dalával aratott sikert, közülük az Endrődi szövegére írt *Liliomszál*-t világszerte ismerik.

Dieppe (ejtsd : *diep*), kerületi székhely, kikötő és tengeri fürdő Seine-Inférieure francia départementban, (1921) 24.402 lak. Sokoldalú ipara (híres a csontfaragás), halászata van. Kikötőjének forgalma igen élénk. 1204-ig angol birtok volt. A XV. században számos gyarmatot alapított (Kanári szigetek, Antillák). P. ORMÓS J.

Diervilla *Mill. (Weigelia)*, a *Caprifoliaceae* család génusza, 8 faja Keletázsiában és Északamerikában honos. A *Diervilla florida* S. et Z. (Weigelia rosea Lindl.), tojásdad levelű, piros és fehér virágú cserje, Kínában honos, kertjeinkben gyakran kultiválják. Gyakori díszcserjénk a *Diervilla amabilis* Carr. is, mely valószínűleg az előbbi fajnak csak egy nagyvirágú változata. PALIK P.

Diervilla florida virágos ága

Dies (lat.), a. m. nap ; jelzővel ellátva valamely szempontból fontos napot jelent, pl. a *dies fastus* v. *comitialis* az olyan nap, mikor bármely magán vagy állami tevékenység korlátlanul kifejthető ; *d. nefastus*, mikor közjogi tevékenység nem végezhető ; *d. intercisus*, melyen a nap bizonyos része fastus, a másik nefastus jellegű. *D. intercalaris* szökőnap. *D. natalis* születésnap. BUDAY Á.

Diesel *Rudolf*, német mérnök, a róla elnevezett négyütemű nyersolajmotor feltalálója, szül. 1858-ban Párisban, tengerbe fulladt az Antwerpenből Harwichba vezető hajóúton 1913-ban. 1897-ben lépett a nyilvánosság elé a Dieselmotorral, amely világhírnevet szerzett neki. Nyomtatásban megjelent munkája : *Theorie und Konstruktion eines rationellen Wärmemotors* (1893). NAGY S.

Dieselmotor, *Diesel Rudolf* által 1894-ben feltalált négyütemű nyersolajmotor, melynek az a nagy előnye van, hogy egyforma hengertérfogat mellett több gázt tud elégetni minden más gázmotornál. Ez a motor nem robbanó keveréket, hanem tiszta levegőt szív be a hengerbe, melyet mintegy 40 atm. nyomásra komprimál.

sarium latino-germanicum mediae et infimae aetatis (1857); *Novum glossarium* (1867); *Origines Europae* (1861); *Hoch- und niederdeutsches Wörterbuch* (1874—85., 2 köt.); *Die Volksstämme der europäischen Türkei* (1877); *Völkerkunde Osteuropas* (1880). BARTUCZ L.

Dieffenbach *Anton*, német festő, szül. 1831 febr. 4-én Wiesbadenben, megh. 1914 nov. 29-én Hochwaldban. Főleg Knaus Ludwig hatása alatt festette igen kedvelt népies genreképeit és gyermekjeleneteit. ÉBER L.

Dieffenbach *Johann Friedrich*, német sebész, szül. 1794 febr. 1-én Königsbergben, megh. 1847 nov. 11-én Berlinben. Eleinte papnak készült, majd 1816-ban orvostant tanult és Würzburg egyetemén 1822-ben nyert diplomát. Berlinben 1840-ben a sebészeti klinika igazgató-tanára volt. Nagyhírű sebész. A kancsalság mai műtétjének első leírója. Főműve: *Die operative Chirurgie* (1845—48., 2 köt.). BÁLINT NAGY I.

Dieffenbachia *Schott*, az Araceae *(Kontyvirágfélék)* génusza, 27 faja trópikus Amerikában honos. Több faját díszes leveléért üvegházakban kultiválják. Gumójuk nedve a bőrön súlyos sebeket okoz. PALIK P.

Diehards (ejtsd: *dájhárdsz)*, a szó értelme szerint: akik nehezen halnak meg; így nevezik az angol konzervatív párt szélsőjobboldali szárnyát, mely 1922—23-ban az angol-francia entente mellett Németország rovására való kitartást követelte. Régente így hívták azokat a csapatrészeket, amelyek végsőig kitartottak az ellenséggel szemben. BALLA M.

Diehl *Karl*, német közgazdász, szül. 1864 márc. 27-én Frankfurt a/M.-ban. 1898-ban Rostockban, 1899-től 1908-ig Königsbergben tanított, 1908 óta a freiburgi egyetemen tanít. Irásaiban főképpen a szocializmus és a munkásmozgalom kérdéseit tárgyalja. Főművei: *Proudhon, sein Leben und seine Lehre* (1896); *Über Sozialismus, Kommunismus und Anarchismus* (1906); *Theoretische Nationalökonomie* (1916); *Die Diktatur des Proletariats und das Rätesystem* (1920). GERGELY GY.

Diel *August Friedrich Adrian*, emsi hercegi titkos tanácsos, szül. 1756 febr. 8-án Gludbachban (Hessen), megh. 1839 ápr. 21-én. A gyümölcsismeret első rendszeres tudományos írója; megalapítója a rendszeres gyümölcsismeretnek, pomológiának. Az ő nevéről van elnevezve a *Diel-vajkörte*. KARDOS Á.

Dielektrikum, villamos szigetelőanyag, melyben villamos hatások, ú. n. dielektromos eltolódások keletkeznek, ha azt villamos térbe hozzuk. Faraday és Maxwell ezekkel az eltolódásokkal magyarázzák, hogy a kondenzátor lemezei (fegyverzetei) ellentétes feszültségi állapotot mutatnak. A gyakorlatban a dielektrikumot (dielektromos anyagot) a kondenzátorlemezeknek egymástól való elszigetelésére használják. KAUSER J.

Dielektromos állandó, egymáshoz közelálló és elszigetelt párhuzamos fémlemezek rendszere elektromossággal feltöltve, az elektromos sűrítő, kondenzátor. Ennek elektromosságot tároló képessége, kapacitása nemcsak a lemezek nagyságától és azok távolságától függ, hanem a lemezeket elválasztó közeg, az ú. n. dielektrikum anyagi minőségétől is. Pl. levegő, majd petroleumközeg esetén az utóbbinál kétszerakkora elektromos mennyiség szükséges a kondenzátornak pl. 150 Voltra való feltöltéséhez — szikraátütés veszélye nélkül —, mint levegőszigetelésnél. SÜRÜ J.

Dielektromos polározás, az az állapot, melybe a dielektrikum villamos tér (töltések, feszültséget hordozó vezető jelenléte) hatására jut. Clausius szerint a dielektrikum apró részecskéi egyik végükön pozitív, másik végükön negatív töltést vesznek fel, míg Helmholtz szerint e részecskéknek semleges állapotban is már van töltésük, de villamos tengelyeik rendezetlen iránya miatt a töltés kifelé nem mutatkozik. Villamos tér hatására a részecskék rendeződnek s tengelyeik párhuzamos helyzetbe kerülnek. Faraday és Maxwell szerint a villamos tér jelenléte a dielektrikumot mechanikailag is igénybeveszi (dielektromos eltolódás). Ha a villamos tér váltakozó, akkor a dielektrikum felmelegszik és így villamos veszteséget okoz. KAUSER J.

Diem perdidi (lat.) a. m. elvesztettem a napot. Titus római császár sóhajtott volna így egyszer, mikor este rájött, hogy aznap senkivel sem tett jót. BUDAY Á.

Diener *Karl*, osztrák geológus és paleontológus, szül. 1862 december 11-én Bécsben. Rendes tanára a paleontológiának a bécsi egyetemen. Számos tanulmányutat tett s utazásainak geológiai és paleontológiai eredményeit sok munkában dolgozta föl, közülük a *Himalayan Fossiles* (Kalkutta, 1895—99) egyike a legjelentősebbeknek. Uhlig és Arthaber bécsi professzorokkal kiadója a *Beiträge z. Paleontologie und Geologie Österreich-Ungarns und des Orients* című hatalmas műnek. KOCH S.

Dienes *Lajos*, biokémikus, szül. 1886-ban Debrecenben, gimnáziumi tanulmányait a debreceni ref. kollégiumban, orvosi tanulmányait Budapesten végezte 1909-ben. Ezután előbb a Tangl vezetése alatt álló általános kórtani, majd

Dienes László

MDK

Olasz tüzhelynél, rajz

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Dienes László MDK

Roham a Kicsora-magaslatra, olf.

Műcsarnok 1919 Hadviselt művészek kiáll.

MDK

Dienes László

Egyéb technikájú grafikai lapot küldött a műcsarnok kiáll.-ra.

Művészet, 1918. 53-54.l.

Dienes László MDK

Kárpáti lövészárok, vizf.

Bosnyák őrszem, vizf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Dienes László MDK

Esti hangulat, vizf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Dienes László MDK

A pernagliai piactér, vizf.

Lövészárokrész a Kárpátokban, vizf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Diene Lánló

A Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója 1953-
1963. Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963

37.o.

Dienes László

MDK

Violák, vizf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Dienes László MDK

Tanulmányfej I-II, rajz

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Dienes László

MDK

Violák, vizf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Dienes László MDK

Olasz tüzhelynél, rajz

Műcsarnok 1918-19 Téli kiállítás

Dienes László MDK

Violák, vizf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

MDK

Dienes László
Roham a Kicsora-magaslatra, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

13 l.

Dienes László

Olasz tüzhelynél, rajz

O.M.K.T. 1918-19. kiáll. Műcs. 2o 1.

Dienes László
Violák, vizf.

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 8 l.

Felkére

ményről nevezett müszaki

sziveskedjék azzal, hogy

közelebbi elszámolásában

Budapes

A kiadvány hiteléül:

min.iroda s.tiszt.

A Müemlékek Orsz.Bizotts

MDK

Dienes László

Kárpáti lövészárok, vizf.
Bosnyák őrszem, vizf.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs, 1919. márc.
22 l.

MDK

Dienes László

Esti hangulat, vizf.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc. 23 l.

MDK

Dienes László

A pernagliai piactér, vizf.

Lövészárokrész a Kárpátokban, vizf.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc. 23 1.

MDK

Dienes László

Tanulmányfej, rajz.
" "

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
31 l.

Dienes Mátyásné, népi iparművész

Mezőkövesdi.

Kis Jankó bori emlékérmet kapott.

— : Több mint ezer pályamunka 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 11.

Dienes Mátyásné, Mezőkövesd
a Kisjankó Bori emlékpályázat – 11-ik
egyik díjnyertes pályázója.

Lányok, asszonyok.
1974. VIII. 14. Ft.50 Kossuth /11/ – Vné –

Dienesmonostori prepost

Hummer N.

A szentlélekről nevezett dienesmonostori ~~a~~ prépostság.

Petrik 1886-1900

DIENES Sári

91 11. 71-71

Új Művészet

Új Művészet

DIENES SÁRI

portréja - 91.11.71

Kerékagy-hangplasztika, -91.11.71

Új Művészet

DIENES SÁRA

Z.L. [Zappe László]: Vitalitás. = Népszabadság, XLIX.évf. 300.sz. 1991. dec.23. 13.p.ill.

Dienes Tamás

„Magyar vendég a szovjet kolhozban
– a mezőt mutatják meg.

A. Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX–XX
Moszkva 1961. 164. l.

Diénes Teréz

1914/15 – 1916/17

Ferképzőmfőiskét

1932-33 76.1.

MDK.

Dienes Tibor

Kiállitási kritika

Hevesmegyei Népujság 1965 juni.8.

ARGUS: GYŐZELMI CSARNOK ÉS DIVATSNOBIZMUS (BÉCSI REFLEXIÓK)

A Leopoldsberg egyik kiugró csúcsán, egészen közel Bécs városához kopár hegyorom néz le a Duna völgyébe. Tiszta időben messze belehajol a hegy árnyéka a Marchmezőkbe, sóhajtást, üzeneteket küldve a vidám császárvárosnak. Évezredek, talán évmilliók óta áll itt őrt e hegy s még emlékszik a római időkre, látta a Nibelungok karavánjait lábainál elvonulni, véres csatákról álmodik, melyekben a keleti hordák ereje megtört a Nyugat nagy kultúrerősségén. A történet levegője ma ihletőbb mint valaha: erre a hegyre tervezi a bécsi községtanács Ausztria népeinek győzelmi csarnokát. Egy nagy diadalmas emléket szántak ide, hogy a hegyoromról minden idők rendületlen bizalmát hirdesse. Pantheont a történelem elmult isteneinek, Walhallát a névtelen hőstetteknek. Pályázatra szólítanak fel minden bécsi építő-, szobrász- és festőművészt, aki elég erőt érez magában a történelem géniuszának egyetlen emlékműben való kifejezésére. Amilyen nagyarányú, vonzó és időszerű a feladat, éppen annyira veszedelmes is, a lipcsei Völkerschlachtdenkmal rémes arányai fenyegetik a merész gondolatot. Hiába figyelmeztet a pályázati felhívás, hogy az életnagyságú emlékszobrok kerülendők s történeti jelenetek lefestésére semmi szükség, hogy ehelyett szívesebben látjuk a hazai történetből a mondába átszármaztatott jelenetek alakjait egy-egy plasztikus mozzanatban, vagy egy összefüggő frizben a csarnok falán húzódva. A monumentalitás legnagyobb ellensége a monstruozitás. Az építészet térfensége könnyen a tömeghatásba fúl s mennyi geniális egyszerűséget, amellett mennyi tudást, munkát, tervelést kíván a pályázat (melynek öt, egyenként ezerötszáz koronás díját minálunk megmosolyognák a „szakkörök"). Hallgassák csak, mit mond a felhívás! „Az egész építészeti kiképzés egyesítsen magában nagyvonalúságot, egyszerűséget és egységet. Az épület tömege már önmagában úgy hasson, mint emlékmű. Be kell mutatni skiccekben az egész elhelyezést, az esetleges melléképületekkel, a környezettel, az odavezető utakkal, lépcsőkkel, kertészeti tájképpel. Gondolni kell arra, hogy az elhelyezendő emléktáblák az eljövendő történeti események feljegyzésére is alkalmasak legyenek." Egy szóval az építésznek olyan feladat kínálkozik itt, melyhez csak az emlékszerű építészet legheroikusabb ideiből meríthet ihletet s mégsem szabad ezekre gondolnia, csak mindig magára, korára, az ember eltörpülő arányaira az égbenyúló formák dinamikájával szemben, az idők choráljára, mely köveken kíván belezengeni az évezredekbe. Bécs átéli azt a hatalmas epopeiát, melynek tanui vagyunk s méltó formában akarja letenni emlékjelét. A hadak ura vajjon milyen gondolatokat fog küldeni a tér és a formák művészeinek . . .?

2. Egyelőre Bécs még csak a nagy szárnycsapásoknál tart. Komponál, tervel, pályázatokat ír ki, álmodik. Mintha a háborús év szokatlanul sürgetőn vetné fel az impulzusokat az eljövendő megújhodásra. Egyik pályázat a másikat követi nyomon. Csak nemrég járt le a községtanács síremlék-, sírkő-, sírkereszt- és kriptapályázata, mellyel a bécsi temetők művészi egységesítésének terveit akarják előkészíteni. Városrendezési terv is legyen: a Dunapart kiképzésének művészi megoldása ott, ahol a Schottenring beletorkollik. S akinek ez nem felel meg: ott van a Stadtpark csarnokának ujjáépítésére hirdetett pályázat. Csak meglepetések nem jönnek, új nevek nem tűnnek fel sehol, grandiózus gondolatoknak vagyunk híjával. Pedig most szabad az út az érvényesítésre, nem lehet mellőzésről, bürokratikus copfról beszélni, amikért oly jogosan mellőzöttnek érezhette magát sokáig Wagner Ottó. A nyugalom és petyhüdt várakozás évei után mintha a vágyakozás ideje következett volna el, mintha csak érezné Bécs, hogy a birodalmi német városok frissesége mögött, ízlése mögött, tudatos művészetenergiája mögött a phäakok vidám földje marad és valcerezve hervad el hajdani fiatalsága. Csupa terv és előkészület itt minden. Kezdve az iparművészeti iskolától, melynek tökéletes ujjászervezését, műhelyekkel való kibővítését tervezi a nagynevű Roller Alfréd, az iskola igazgatója, egészen az osztrák Werkbundig, melynek ereje a háborúban nemhogy megcsappant volna, hanem izmosabb mint azelőtt. A tavaly nyáron Kölnben rendezett kiállítás sikere tovább kíséri őket a háborús télen Bécsben is, jóformán mindent eladnak otthon, ami az idő előtt bezárult csarnokukból megmaradt. És most elárúsítóhelyiséget keresnek a belvárosban, helyesebben egy mecénást, aki ilyent ingyen bocsátana rendelkezésükre palotájában, bárha a Wiener Werkstätte a drága boltbér mellett is meg-

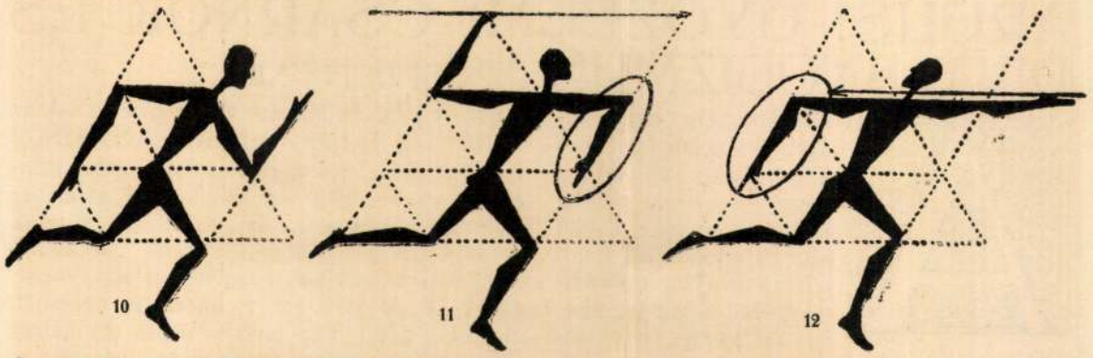

Geometriai akt-vázlatok Duncan rendszere szerint.

Geometrische Aktskizzen, System Duncan.

szabb, majd rövidebb ideig tartó lépést kell kísérnie; s ha a hosszú, mondjuk, három időegységig tartó, lépésre a karmozdulat teljesen elkészült, akkor a két időegységig tartó lépésre a karmozdulatnak csak kétharmada, az egy időegységes lépésre pedig csak egyharmada fog elkészülni. Így a mozdulatnak nem csupán végeredménye, hanem első és második harmadrészének végső pillanata is fixálódni fog a rajzot kereső szem számára. A lépésenként egy rajz után a lépésenként több rajz, azután a lépésenkénti rajztöredék kerül sorra s ez az utóbbi szolgál átmenetül azoknak a gyakorlatoknak, melyekben több lépés alatt, vagy futásban fejezünk be egyetlen rajzot vagy rajztöredéket s a mozgáselemeknek ezzel az úgyszólván infinitezimális feldarabolásával és tetszőleges adagolásban való egymásraillesztésével a torna addig a határig jut, melyen a testgyakorló mozgás önként símul át az emberi lélek kifejező eszközévé. Ezen és csak ezen a határon túl nevezi rendszerünk táncnak a mozdulatokat. Itt kezdődik a művészet, önálló mozdulatteremtés a belső élet szolgálatában, ezen innen marad e művészet spontánságát és szabadságát biztosító előleges tornatanulás, melynek minden eleme geometriailag pontosan meghatározott és szigorúan ellenőrzött mozdulat. E mozdulatok összetételei épp oly infinitezimálisan közelítik meg a kifejező mozgásokat, mint a görbébe írt sokszögek a görbe vonalat, anélkül hogy szögleteik szaporításával annak hajlását valaha is elérhetnék. A tánc így a torna valóságos határértéke gyanánt jelenik meg ebben a rendszerben, anélkül hogy azt valaha elérné. De tetszőlegesen megközelítheti s a zene vagy költemény kifejeznivalójának hatására egyszerre válik táncmozdulattá, meggyőző interpretálássá.

Ezt azt alaprendszert a budapesti Duncan-iskola vezetője és megalapítója Bertalan Vera, kinek növendékei alakították képeinket és aki ismereteit az ortodox Duncan-kolóniában szerezte, rendkívül életképes módon fejlesztette tovább. A relief-síkból való kilépéssel, mely teljesen a rendszerben maradó mozdulattal történik, megszabadította a tornázót az egyenes útvonal egyhangúságától; a fordulatok szögének tetszőleges választásával képessé tette arra, hogy különböző irányú reliefsíkokban mozoghasson s így sokszögeket írhasson le; a lendületek közé iktatott teljes (360°-os) fordulatokkal a táncszerűség egyik lényeges alapvonását vitte a mozdulatokba s az előrelendülések szimmetrikusan hátraszökkenő ellentéteinek s a hozzájuk tartozó fordulatoknak megkomponálásával megadta sok, az alaprendszerben csak némi nehézséggel értelmezhető antik mozdulatnak magyarázatát.

Ezekkel a rendszerben szigorúan megmaradó hozzáadásokkal növelte annak mind az általános színpadi s a táncművészetre való használhatóságát, mind a gyakorlati és mindennapi élet összes mozgásaira kiható átalakító hatását. Örömmel számoltunk be erről a dicséretes törekvésről, melylyel ez a külföldön már nagyon ismert és kedvelt művészi tornarendszer nálunk is otthont talált s melynek következményeképpen nemcsak hazai színművészetünk és táncművészetünk fellendülését várjuk, hanem azt is, hogy a szép mozdulatok szeretete s ezzel a művészet beljebb költözik az emberek otthonába. A művészetkedvelő ember, aki iparművészeti szépségekkel szereti körülvenni magát, talán levetkőzi vele csúnyaságának gőgjét, mellyel a szépséget csak vásárolta és saját mivoltának esztétikájáról megfeledkezett és egy lépéssel közelebb jut ahhoz, hogy a művészi környezetben az ember maga is értékes műtárgy legyen.

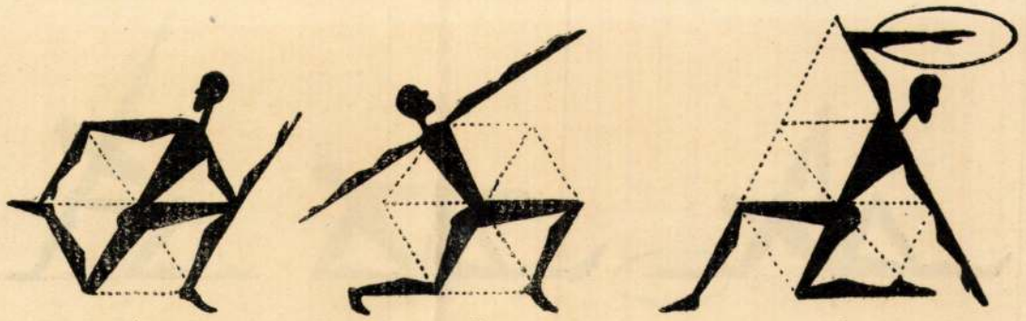

7 8 9

Geometriai akt-vázlatok Duncan rendszere szerint. Geometrische Aktskizzen, System Duncan.

értéséhez, egyensúlyuk helyes értelmezéséhez nem csupán anatómia, hanem geometria kell s azt a gondolatot keltik, hogy mai, anatómiai alapon álló aktrajzolásunk segítésére, sőt gyakran javítására, az egészséges pózok megválasztására nem fölösleges dolog e geometriai aktrajzolástól tanácsokat kérnünk. A reliefsíkban álló emberalak — és rendszerünk szerint az emberi test csakis relief-síkban egyensúlyozható, csakis profilállásban találhat megnyugtató s egyszersmind a továbbmozgásra termékeny egyensúlyú állapotot — fizikai anyageloszlásánál fogva veszi fel a szabályos sokszögekbe illeszkedő testtartásokat, melyek az egységes mozgáshoz s a művész által kiszemelendő bármilyen szabad pózokhoz úgy viszonylanak, mint a teknőben ide-oda gördülő golyó helyzetei a teknő legmélyebb pontjához, mint a hullámvasút szaladáshelyei a lezuhanás végső pillanatához: a biztos, a stabil egyensúlyi állapotot rögzítik az átmenetiekkel szemben. Magyarázatul nézzük meg a 260. ábra lándzsavetőjét; az elhajítást megelőző pillanatban még alapállásban látszik.

Geometriai táblánkon, hol minden alak az előrelépő lábbal ellentétes vállal fordul előre (pl. a 11. sz. alaknak háta, a 11. számúnak melle van a néző felé fordítva) az 1., 2., 3. ábra a térdelésig stabilizált alapállást mutatja különböző kar-rajzokkal; a harmadikon a törzshajlítás módosítja a bal comb helyzetét. A 4., 5. ábra az alaphelyzet használata fekvésre, a 6—9. a törzshajlásokkal módosított lábszárhelyzeteket s a 10—12. a lendület közben megjelenő stabilis pillanatokat illusztrálja. A rendszer összes alaprajzait helyszűke miatt nem közölhetjük. Ezekhez járulnak a mozdulat alakítása közben való megállások tetszőleges pillanatban. Az alakításoknak alapelve, hogy minden mozdulat — azaz valamely tagnak átvitele adott pontból egy másik pontba — a legrövidebb úton, vagyis egyenes vonalban történjék. Ennek a szabálynak az az eredménye, hogy a mozdulás minden pillanatában szép rajzot látunk. Az átmeneti rajzoknak érvényesítése nemcsak az alakítás közben való megállással, hanem a megkezdett kar-rajznak egy bizonyos ponttól kezdve más rajzba vitelével is elérhető, mert ezzel az először megindított rajznak az a pillanata hangsúlyozódik, amelyben a másik rajzra tértünk át. Így egy lépéshez több karmozdulatot adhatunk oly módon, hogy az elsőnek megalakítjuk első felét s ebből a másodiknak másik felére térünk át, úgy hogy mire a lépést megtettük s a lépő láb talajt ér, a második rajz végső fázisát látjuk; a lépés folyama alatt azonban egy pillanatra láttuk az első rajznak középső fázisát. E szabályok pontos betartásának közvetlen következménye a mozdulatok tartózkodó szépsége, harmóniája s míg egyrészt úrrá teszik a testet a körülötte levő tér felett, másrészt számos régi műremeknek kevéssé világos és a mi modern szemeinknek nem mindig meggyőző mozdulatát teszik érthetővé. Ez a két dolog erősen összefügg és nem túlozunk, ha azt mondjuk, hogy a képzőművészet figurális részének benső megértéséig igazán csak ezzel a testünk és terünk fölött megszerzett teljes uralommal juthatunk. Ha a csak szemükkel tanuló esztéták megpróbálnának tulajdon testükkel is esztétizálni, gyakran más véleményeket formálnának a művészek alkotásairól, sőt maga a művész is másképpen adná vissza a mozdulatot, ha azt nem csupán szemében, hanem egész testében érezné.

Ennyiben lehetne vázolni a rendszer statikus részét: a testtartásokat. Fontosabb és gyümölcsözőbb az e statikus részre is visszaható dinamikus fél, mely az egyes mozdulatrajzok összekötését tanítja fokozódó hangsúlyozásban, lépéssel, szökkenéssel, lendülettel és megállapítja ezeknek kimeríthetetlen változatosságú ritmikáját, melyen a közbeiktatott futáslépések még tetszőlegesen gazdagítanak. A ritmus bevezetődése újabb alkalmat ád a mozdulatok közbülső fázisainak rögzítésére azzal, hogy a választott karmozgásnak ugyanegy gyakorlatban majd hosz-

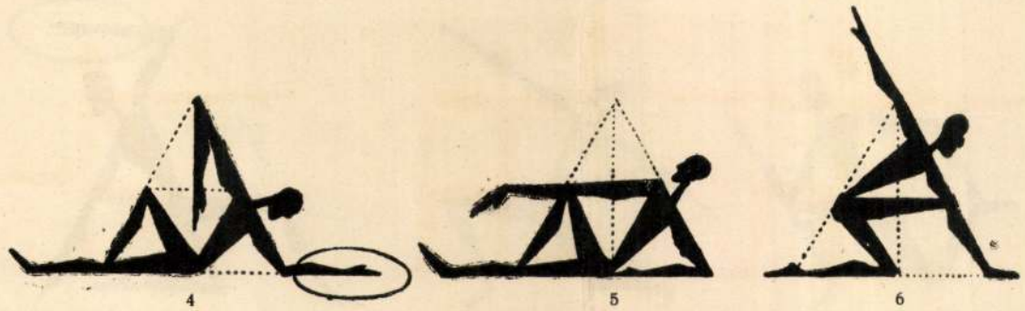

4 5 6

Geometriai akt-vázlatok Duncan rendszere szerint. Geometrische Aktskizzen, System Duncan.

valósággá a gyakorlatok folyamán. Úgy áll szemben Mensendieck módszerével, mint minden öntudatos, elemenkénti tanulással az ösztönszerűségre építő módszerek, melyeket sohasem lehet a végletekig vinni, de bizonyos adagolásban viszont az előbbiekbe is mindig belekeverednek.

Duncan úgy juttatja érvényre ezt a módszeres spontánságot, hogy oly alapállást mutat, amit nem lehet helytelen izomhasználattal pontosan utánozni. Ez az a bizonyos egyensúlyi állapot, mely körül az emberi mozgások úgy csoportosulnak, mint az inga mozgás közben felvett helyzetei a nyugalmi helyzet körül: maguktól visszaesnek ebbe az állásba, vagy túllendülnek rajta, hogy az ellenkező irányból oda újra visszatérjenek. Ez profil-állás, a görög vázákon számtalanszor megismétlődik: talpon (és nem sarkon) álló párhuzamos lábfejek, lépésben levő lábszárak, derékszöggel a relief-síkba fordított vállak, kiterjesztett karok és ugyane síkban maradó arcél. Ha sikerül így megállanunk és váltogatva előrelépkednünk anélkül, hogy választott síkunkból kilépnénk, akkor jól használjuk az izmainkat. A mintának próbálgató utánzása közben a helytelenségek öntudatlanul kiküszöbölődnek és mire a lépésről a szökkenésre s erről a lendületre kerül a sor, az izomzat normális használata megalapozódott. A fő izomnevelő eszköz itt nem az állás maga, hanem az egyik oldalról a másikra átvivő lendület, amit nem lehet rosszul megcsinálni. Míg a tartásban hiba van, addig a lendület nincs meg. Ezen szoktak a tanítványok vesztegelni, mert alapállásuk esetleges hibái megállítják őket. Még az állás igazi rajza is csak a lendülés azon pillanatában adódik ki teljesen, mikor a talp elválik a talajtól s a test a levegőben lebeg. (272. ábra és az aktvázlatok tábláján a 10., 11. és 12. ábra.) A most illusztrált vonást úgy foglalnók össze, hogy Mensendieck tudományos módszerével szemben a Duncané művészi módszer, a testmozgást nem mint tudományt tanítja, hanem mint művészetet szuggerálja.

Más oldalról fogja megvilágítani a rendszert a Dalcroze-féle ritmikus tornához való hasonlítása. Duncan is ritmikus tornának nevezi rendszerét, de nem rendeli alá a zenének, mint Dalcroze. Szerinte a testnek saját ritmusát kell játszani s ennek a zenével való illeszkedése inkább szerencsés találkozás, mint engedelmeskedés. Ezért nem táncol az ortodox Duncannövendék a modern zenére és tekinti Isadora táncait neológ eretnekségnek. A görög himnuszok szabadabb ritmikája jobban összeolvad a test természetes ritmusával, mint a modern zene, amit úgy kell a testre ráparancsolni s így Dalcroze tornája a Duncanéval szemben nem annyira testgyakorlás, mint inkább zene-mimelés, a test ott nem cél, hanem eszköz és a Dalcroze-iskolák érdeme elsősorban zenetanítás, melyből hasznot húz a test is, munkájuk eredménye pedig nem annyira ritmikus torna, mint inkább megtornázott zene. Szóval ott a zenén van a súlypont, a szerző hasznára fordítja és illusztrálja a modern lélektannak azt az eredményét, hogy igazán hatalmunkba csak az az ismeret kerül, amit mozgásokhoz kötöttünk s ezzel izomzatunkba költöztettünk. Ez a testbe költözött zene a Dalcroze tornája, a Duncané inkább a testből kivetített muzsika, a szabadjára engedett test spontán játéka. Hogy az ily szabadságban feldolgozott test azután kellő hajlékonyságot nyer a modern zene minden ritmikai változatosságához való illeszkedésre, azt a külföldi Duncan-iskolák bőven illusztrálják. Mindenikben elfogadták a modern zenét a mozdulatok értelmező kíséretéül, sőt a párisi ortodox iskola is interpretál görög kórusokat, költeményeket.

*

A képek csak rajzokat rögzíthetnek a mozdulatokból, maga a lendület, a rajzok éltető eleme, mely mozdulatokká fűzi őket, természetszerűleg kiesik a fotográfiából. Ennek a rajzelemnek, mely a papiroson való bemutatásban magától válik uralkodóvá, teljes megvilágítására csatoltuk a Duncan-féle szabályos sokszögekbe helyezett aktvázakat, melyekhez magyarázatot fűzni fölösleges. Illusztrálják, hogy az antik vázák emberalakjainak teljes meg-

képe kétségtelenül valamely bécsi szobrocska volt.

A XVIII. századi francia keramika legjavát Sèvres lágyporcellánjai adják. A gyár aránylag keveset produkált, főként az udvari körök részére, ezért gyártmányai ritkábban kerülnek piacra és igen magas árakon kelnek el. Múzeumunk csak egy-két kisebb igényű darabot szerezhetett, legszebb közöttük a 241. képen látható levesescsésze, tiszta Louis XVI stílusban. Sajnos, sérült állapotban van, aranyozása sárgára égett, mázalepattogzik.

A mohamedán keramika köréből is csak néhány kiválóbb darab beszerzéséről lehet szó. Perzsa cseréptárgyaink legszebbike egy palack (236. sz.), kobaltkék máz fölött fehér, vörös és arany díszítéssel. Kis-Ázsiában pompás félfajánsztárgyak készültek, korsók, tálak, falburkolócsempék kék, zöld és vörös színben tartott díszítéssel. Ornamentikájuk közös a török textiliákéval (szövegkép). Herz Miksa pasa, Kairóban élő hazánkfia, egy sereg érdekes egyiptomi cseréptöredéket ajándékozott a múzeumnak, melyek mint tanulmányi anyag jó szolgálatot tesznek.

Megszerezte intézetünk néhai Horti Pálnak értékes mexikói cserépgyüjteményét. E tárgyak nemrégiben nyertek elhelyezést és a háború által ránk kényszerített szünet után a közönség újdonság gyanánt fogja őket élvezhetni.

A bécsi (1873) és párisi (1878) világkiállítások idejéből származik néhány vitrinára való edényünk, főként francia gyárakból (Deck, Villeroy & Boch stb.); figyelemreméltók azonban az angol Minton-gyár porcellánjai is finom anyaguk és rendkívül gondos díszítésük miatt. A sèvresi gyárnak az ötvenes-nyolcvanas évekből származó mintegy 25 darab edényével, melyek részben régibb darabok utánzatai, boldogabb időkben a francia kormány ajándékozta meg a múzeumot. Csinos gyüjteményünk van a XIX. század végén uralkodó irányokra jellemző, nagyobbára francia, díszedényekből is. A vastag cserépanyagot fémoxidos, nagy tűzben égetett, folyatott mázak borítják, a festett díszítés alig játszik szerepet, a formák egyszerűek. Van közöttük néhány nippszerű, ezüstlevelekkel díszített apró edényke az utolsó párisi világkiállításból (1900).

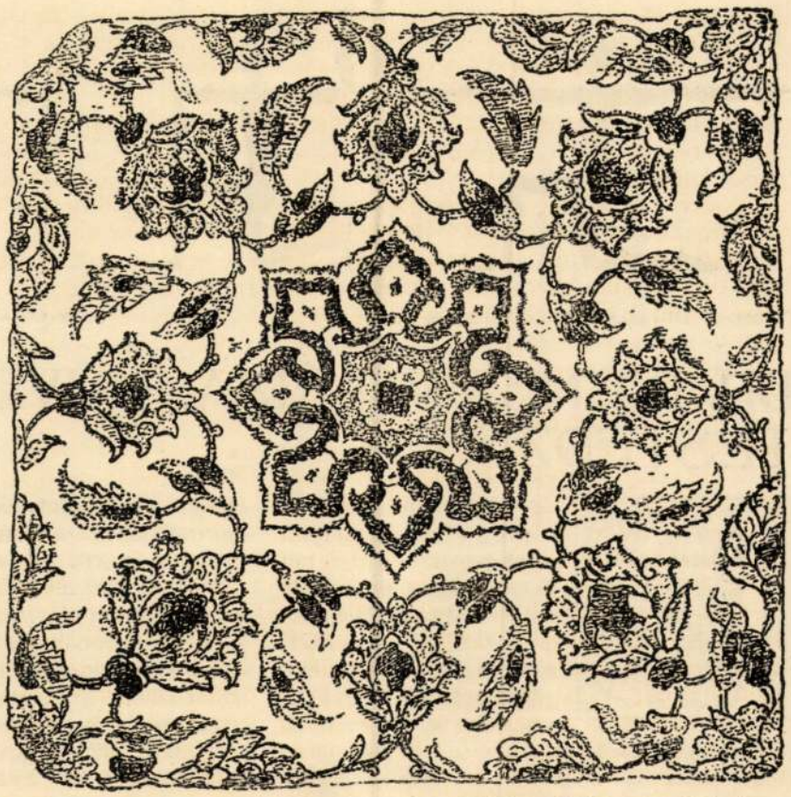

Falicsempe, félfajansz, a XVI-XVII. századból. Kisázsiai.

Wandplatte, Halbfayence. Kleinasien. XVI-XVII. Jahrhundert.

Az igazi modern porcellán a kopenhágai királyi gyárból indult ki. Ennek legfőbb technikai vívmánya abban állott, hogy máz alatt egész színskálát tudott előállítani, míg a régebbi porcellánokon a kobaltkék kivételével az összes színek máz fölé kerülnek és kisebb hőfokon égetődnek. A gyár főereje azonban kitünő művészeiben rejlik, kik a modern edényformák, díszítések és plasztikai alkotások egész sorával gazdagították a keramikai művészetet. E modern porcellánok közül is dicsekedhetünk néhány jó példánnyal, ez irányban azonban gyüjteményünk még kiegészítésre szorul.

❦ ❦ ❦

Nem kell nekem olyan művészet, mely csak keveseké lehet, mert olyan műveltség és olyan szabadság sem kell nekem, melyet csak kevesen élvezhetnek. Morris.

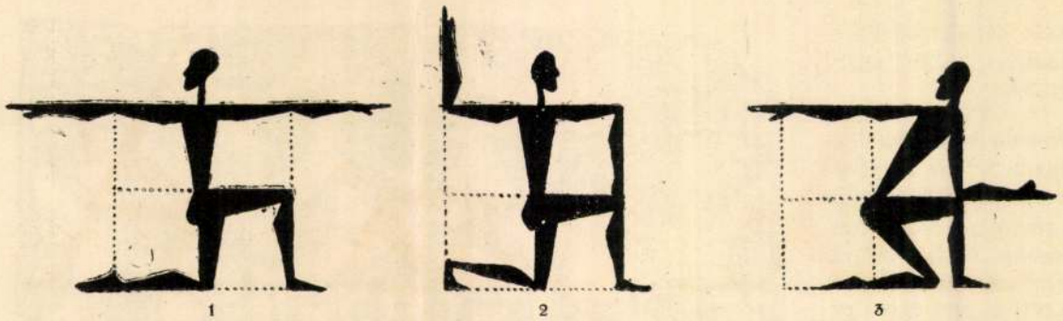

1 2 3

Geometriai akt-vázlatok Duncan rendszere szerint. Geometrische Aktskizzen, System Duncan.

DR. DIENES VALÉRIA: MŰVÉSZET ÉS TESTEDZÉS

Ez a közlemény Raymond Duncan rekonstruált görögtornarendszerét akarja bemutatni, melynek művészi táncokká való feldolgozását Isadora Duncan és tanítványainak előadásaiból s a legnagyobbrészt erre az alapra épült orosz balletekből ismerjük s melynek most Budapesten is megnyílt az iskolája. Mint merev csontváz a hajlékony izomzatnak, olyanféle összetartója és egyensúlyozója ez a testgyakorlás-rendszer azoknak a művészi produkcióknak, melyek az általa kiképzett testből a hivatottaknál úgyszólván önként fakadnak és csak öntudatos rendezésre, rögzítésre várnak. S a puszta izomerősítő tornázástól a kifejező táncművészetig a mindennapi testtartások, testmozgások egyszerűsítésének és szépítésének minden fokán keresztül úgy érvényesül a mozdulatokban ez a rendszer, mint a léghajó rendetlen mozgásaiban a homokteher, mely óv a szertelenségektől, folytonosan visszahoz az elhagyott egyensúlyba azzal, hogy a legbátrabb kilengéseket is egy alapvető normál-állás köré tereli, melyhez a szervezet minden mozgásában közel áll s melyben minden mozgásra készen áll. A táncművészetnek elemi iskolája, minden emberi mozgásnak kiindulópontja és rendezője kíván lenni ez a rendszer, amit mindenkihez szóló általánosságában talán legjobban művészi sportnak nevezhetnénk.

A ma divatos tornarendszerek közül többre is ráillik ez az elnevezés. Valamennyi művészi is akar lenni; ha az emberi test műtárgy vagy legalább is annak kellene lennie, akkor minden természetes testképző munkának szabad művészi igényekkel föllépnie, legalább annyiban, hogy formálja és építi a képzőművészetek elsőrendű adottságát, az emberi testet. Nálunk eddig két ily testképzőrendszer vált ismertté és használatossá: a Mensendieck-féle higiénikus torna s a Dalcroze-féle ritmikus testgyakorlás.

Mensendieck asszony, az orvos, mint tudós áll az emberi test elé, megtanítja azt minden főbb izomcsoportjának a többitől független használatára s így az egyes izomcsoportoknak szánt külön-külön gyakorlatok alkalmazásával el tudja érni, hogy ott módosítson a testformákon, ahol akar, annyit tegyen hozzájuk, vegyen el belőlük, amennyit akar. Ezek a tanulmányok úgy hatnak a testre, mint az olaj a gépre és csak a feldolgozás után adódik vissza a test önmagának. A módszer tehát az egyes izomcsoportok munkájának külön-külön öntudatosítása, ráeszméltetés minden mozdulatelemre, szóval a szépség megtanulása. Ezt a kisegítő tudományt azután el kell felejteni, hogy a test a spontán szépséghez visszatérhessen. A rendszer pótolhatatlan a test lokalizált módosításaiban. Bárhol alakítja a testet a többi felületektől függetlenül. Ez a „bárhol" az érdeme, ezért neveztük elsősorban higiénikus tornának, mely a többé-kevésbbé rendellenes testnek szól s előtte rendellenes minden emberi test, mely műtárgynak be nem válik. Itt rejlik az ő művészi intenciója. A mozdulatlan testet akarja speciális mozgások árán széppé mintázni és mivel szerinte mi civilizáltak mindnyájan kicsit nyomorékok vagyunk, ehhez gyógytornával kell bennünket megkínálnia. Mikor meggyógyultunk és azt is elfeledtük, hogy hogyan, akkor szépek vagyunk.

Duncan rendszere éppen az ellenkező pólusról való. Nem beszél anatómiai elemekről, nem mutat a testnek részletgyakorlatot, nem kívánja, sőt nem is tűri, hogy a tanítvány izmaira, azok helyes vagy helytelen használatára gondoljon. Mindig az egész testet foglalkoztatja s úgy tesz, mintha a feldolgozandó test máris szép volna, melynek semmi modellálásra nincs szüksége. Ez az előlegezett szépség válik öntudatlan

Magyar Iparművészet
1915.

Dienes Valéria

Pesti Napló

„Igyekszünk orvosolni a gondokat"

A városépítési és -fejlesztési bizottság munkája

A felelősség, amely a fiatal közéleti férfi vállára nehezül, korosabb embereknek is komoly erőpróba. *Pintér János*, a XII. kerületi Önkormányzat városépítési és -fejlesztési bizottságának elnöke nem retten vissza a sokféle tennivalótól: segítő csapat áll mellette. Másfelől fiatal kora ellenére is hozzászokott, hogy nagyobb perspektívákat lásson át, megfeleljen a bizalomnak, a jogos igényeknek.

Pártatlannak lenni...

Különleges pályafutás az övé; rendkívül fiatalon választották meg alpolgármesternek. A következő választási ciklusban a lakásügyeket bízták rá. Már alpolgármesterként is foglalkozott költségvetési, oktatási, várospolitikai kérdésekkel, de a nehéz négyéves szakasz igazából a lakásügyek időszaka volt. Közéleti jártassága itt mélyült el. A képviselőtestület számos új jogszabályt, rendeletet alkotott, koncepciókat dolgozott ki. Jól emlékszik rá, hogy lakásügyi bizottsági elnökként az egyik fő gondnak a kényszerbérletek megszüntetését látta, ami végül sikeresen megoldódott.

Ma is sikeresen működik az a támogatási rendszer, amelyet a kerületi lakosok lakásépítési vásárlásához alkottak meg. Egyébként lakásügyekben szinte lehetetlennek érzi a hajszálpontos igazságosságot, amikor egy megürülő helyre akár 25 jogos igénylő is jut. Vajon hogyan lehet pártatlannak lenni ennyi rászoruló mellett? Ő mindenesetre a civil szervezetek helyismeretében is bízik, számít a lakosok véleményére a döntéseknél. Talán a kelleténél is hosszabban foglalkoztunk a múlttal, előző cselekvési köreinek miként jével, de Pintér János fiatalsága mellett hangsúlyozni kell rátermettségét, kapcsolatteremtő készségét és azt a jellemvonását, hogy munka közben automatikusan nőtt fel a szaporodó feladatokhoz. Munkája mellett ma is tanul, az Államigazgatási Főiskola hallgatója.

Az idén már más felállásban folytatódik a kerületben a lakásügyintézés, a régi bizottság feladatát részben a szociális bizottság látja el, részben a vagyonügyekkel

foglalkozók intézik azokat a teendőket, amelyeket hozzájuk rangsoroltak. Ezért is fogadta örömmel az új kihívást; a városépítési és városfejlesztési feladatokat. A bizottság tagjai közt több építész van, de szerencsésnek tartja csapatuk összetételét abból a szempontból is, hogy a „laikus" tagok viszont éppen a lakók szempontjait ismerik jól. Nem kergetnek álmokat, reális célokat szeretnének megvalósítani – együtt az elméleti szakemberek megalapozott tudásával.

Séták a területen

– Éves munkaterv alapján dolgozunk – mondja. – Van véleményezési, és van döntési jogosultságunk. Szoros kapcsolatban állunk a költségvetés célkitűzéseivel. Bizottságunk igyekszik betartani az előírásaikat, ez számunkra egyben meghatározott időrendet is jelent. Amit nagyon fontosnak tartok az a munka folyamatossága, a bizottsági ülések rendszeressége, és ott a dinamikus, tartalmas munkavégzés. Itt születtem a kerületben, de a dolgokat igazából úgy érzékelhetem, ha többek véleményét ismerem meg. Széleskörű az információs bázisunk. Ezért határoztuk el, hogy időnként kerületi sétákat teszünk a bizottság tagjaival közösen, egy-egy problémásabb területen személyesen ismerkedünk meg az ott lakók gondjaival, kívánságaival. Kéthetente tartunk ülést, de a bizottsági tagokkal telefonon is tartjuk a kapcsolatot. Az útfelületek védelme rendkívül lényeges, ugyanennyire égető gond lehet az építési szabályok betartatása, bár igaz, a jelenlegi jogi keretek közt kevés eszköz áll a szankcionálás megszigorítására. Keressük az utat, az új lehetőségeket. El akarjuk érni, hogy amire nincs építési engedély, ott ne is kezdődjön el az építkezés. Számtalan, jogerőre emelkedett határozatot fellebbeznek meg az érdekeltek; ez visszaveti az eredményességet. A helyi civil egyesületekkel való szorosabb kapcsolat kialakítása segíthet, hiszen a területi autonómiák ismerői praktikus ötletekkel, javaslatokkal támogathatják a munkánkat. Jobban észlelik, hol veszélyeztetnek például egy védett fát...

Ami sokakat érint

– Jelenleg milyen célok megvalósításán dolgoznak?

– Azt kívánjuk, hogy közmegelégedésre elkészüljön a kerület rendezési alapterve. Olyan legyen, hogy mindenki örömmel üdvözölje. Az összkerületi koncepció környezetre gyakorolt hatásait is szeretnénk megvizsgálni. Olyan bázist lenne jó kialakítani, amire biztonsággal támaszkodhatnak az emberek. Egyedi elképzelések vannak ugyan, de inkább csak instrukció formájában körvonalazódtak a lehetőségek. Az éves költségvetési tervezettől sok függ. Feladatunk bőven lesz, és van folyamatosan is; legutóbbi ilyen volt a társasház felújítási pályázat véleményezése. Sürgető gond a csillebérci üdülőtelkek rendezése, és sokakat érint, mi lesz az Apor Vilmos téri épület sorsa?

A lakosság elvárja tőlünk, a bizottságunktól is, hogy megszüntessük a rendezetlenségeket, ne adjunk teret a túlépítéseknek. Ösztönöz bennünket, hogy segítő szándékot tapasztalunk. Megkeresnek bennünket az emberek személyes bejelentésekkel is. Kérjük, éljenek az ingyenesen hívható zöld szám lehetőségével, és mi igyekszünk orvosolni azokat a gondokat, amelyekre felhívták a figyelmünket.

Moldován Ibolya

Kisebbségi önkormányzatok/2

„Gyökereinket ápolnunk kell..."

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ 12ΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΒΟΥΔΑΡΕΣΤΗΣ

Sulász Kosztász nem csak a XII. kerületi görög kisebbségi önkormányzat elnöke, hanem a hazai görög kisebbség történelmének, szociológiájának, biográfiájának, statisztikájának, kultúrájának és hagyományainak egyik legjobb ismerője is. Élmény beszélgetni vele. Kedves olvasó, részesedjen most Ön is ebből az élményből!

elmennie. Voltak, akik hosszú évek óta nem találkoztak egymással.

– Honnan származik a budapesti görög kisebbség?

– Általában Észak-Görögországból. És a közhiedelemmel ellentétben a többség nem Beloiannisz községben élt, hanem Budapesten – körülbelül háromezren. Az elmúlt ötven évben szétszóródott az egykor rendkívül összetartó közösség. Ezért van szükség az általunk rendezett találkozókra, hiszen mindannyian egyetértettünk abban, hogy gyökereinket ápolnunk kell – legalább ameddig a mi generációnk életben van.

– Mi a helyzet a második–harmadik generációval?

– Természetesen a fiatalabb generáció szinte kivétel nélkül vegyes házasságokban él. Nyilvánvaló, hogy jellemző rájuk bizonyos mértékű kettős gondolkodás. Azok, akik tiszta görög családban születtek, sokkal többet őriznek a görögségükből, mint azok, akiknek már a szülei is különböző nemzetiségűek voltak. Ahogyan az általában lenni szokott, a második generáció a szülők „ellenzéke", azonban a unokák és dédunokák meg akarják ismerni az ősöket, és büszkék a hagyományokra. Az utóbbi években természetesen nagyon erős volt az asszimilációs folyamat. Mostanában viszont lassulni látszik: a határok nyitottabbá válása után egyre többen és egyre gyakrabban járnak az anyaországba a magyarországi görögök. Úgy tűnik, a magyarok is nagyon kedvelik Görögországot. Érzek valami közösséget a két nemzetben. Én a magam részéről sosem tapasztaltam semmiféle megkülönböztetést.

– Van-e módjuk a fiataloknak, hogy tanulják, ápolják nyelvi hagyományaikat?

– Szeretnénk, ha Budapesten létesülhetne egy központi görög nyelviskola, ahol 200–250 gyerek vehet részt nyelvtanfolyamokon. Ebben nagy segítségünkre lehet a görög állam, mert korlátlan számban állnak rendelkezésünkre tanárok, s ami egyáltalán nem elhanyagolható – költségeiket a görögök fedezik. Hasonlóképpen könyveket, folyóiratokat is könnyen beszerezhetünk. Ez az iskola nem pusztán nyelvet oktat, hanem görög történelmet, földrajzot és kultúrát is.

– Egységes a görög kisebbség?

– A görögség – lévén egy viszonylag új kisebbség – sokkal egységesebb, mint a többi magyarországi etnikum. Intenzívebb a nyelvi összetartó erő: az itteni görögök javának a görög nem második nyelve, hanem az anyanyelve. Erősebb a kulturális közösség, élőbbek a hagyományok, az ünnepek – az utóbbi időben még a vallási jellegűek is visszatérőben vannak. Sokkal szorosabb, mondhatnám közvetlen a kapcsolat az anyaországgal, hiszen az első generáció még Görögországban született, és közeli rokonaik élnek ott ma is.

– Milyen az együttműködés a többi kisebbségi önkormányzattal?

– Jó, és jónak is kell lennie. Másképpen nem lehet együtt dolgozni, márpedig a kerületben élő nyolc kisebbség – beleértve minket is – kis létszámú. A közös fellépésben pedig nagyobb erő rejlik. Szerveztünk közösen nemzetiségi karácsonyi ünnepséget. Nagyon jól sikerült. Azt gondoltam magamban: „igen, ez Európa". A sokféle tánc, kultúra együtt igazán gazdag élmény volt.

– Mi a görög kisebbségi önkormányzat ars poeticája?

– A találkozások nagyon fontosak, hiszen csak személyes kapcsolat révén derülhet ki, hogy kik azok, akik támogatásra vagy kicsivel több odafigyelésre szorulnak. A kisebbségi önkormányzat eddigi legnagyobb haszna, hogy összehozza az embereket. Sokkal fontosabb ez, mint látványos rendezvényeket szervezni, aztán szépen hazamenni.

Faludi Gabriella

SULÁSZ KOSZTÁSZ
1932-ben született Szpileoban.
1956-ban diplomázott
a Marx Károly
Közgazdaságtudományi
Egyetemen.
Jelenleg nyugdíjas.

Dr. Dienes Valéria (1879-1978)

Május 25-én lesz 120 éves évfordulója, hogy Szekszárdon megszületett Geiger Valéria, férjhezmenetelét követő nevén dr. Dienes Valéria, a magyar mozdulatművészet nagy képviselője, koreográfus, táncteoretikus, műfordító, a matematika, az esztétika és a filozófia doktora. Óra emlékezik majd az a kiállítás is, amely 1999. április 15-én 17 órakor nyílik a XII. kerületi Helytörténeti Gyűjteményben (Városmajor utca 16.).

Mirkovszky Mária és Dienes Valéria az 1910-es évek közepén

Hogy ki is volt és mi mindennel foglalkozott a 20. század ezen kivételes képességű és energiájú asszony-ideálja, akiről a gyermekkori jó barát, *Babits Mihály* Gréta alakját formálta a *Halálfiai* című regényében, azt próbálom meg – legalább az érdeklődés felkeltésének szintjén – bemutatni az olvasónak. Ehhez forrásaim egyfelől *Vitányi Iván*nak az a televíziós interjúja dr. Dienes Valériával, aminek írásos változata a *Valóság* 1975/8-as számában jelent meg, másfelől fiának, *dr. Dienes Gedeon*nak és menyének, *Dienes Maya*nak nekem elmondott szavai.

Egy polihisztor indulása

A szekszárdi és pápai polgári iskolai évek után Győrben a Tanítóképző, Budapesten a Tanárképző következett, majd az egyetem. „*A tudomány, a science érdekelt: a matematikára és fizikára mentem, a matematika volt az, ami igazában elragadott engem, és abból sarjadt ki az igazi, a filozófiai fokozat. Filozófiát kerestem a matematikában is.*"

Matematikából *Rados Gusztáv* és *Beke Manó*, fizikából *Eötvös Loránd* és *Frőlich Izidor*, filozófiából *Alexander Bernát*, esztétikából *Beöthy Zsolt* tanítványa volt; mindezek közben a Zeneakadémián zeneszerzés és zongora tanszakon is tanult *Kösslern*él, illetve *Szendy Árpád*nál.

„*Az esztétika főleg a zenén keresztül hatott rám, zenei szerelmem termelte esztétikai érdeklődésemet. A mai napig is úgy látom a zenét, mint minden más művészet alapanyagát. Hiszen még a képeket is úgy kell »letapogatni«, hogy »időzítsük« őket. Tehát igazában véve még egy mozdulatlan esztétika benyomást is csak mozgással emésztek meg, és mozdulat révén értek meg. A mozdulatban pedig matematika van, mert időfüggvény; mihelyt megmozdul valami, már csak valamiféle matematikával lehet leírni. Szóval ez élt bennem, ez a belső rokonság élt akkor, ha másban nem, hát abban, hogy egyszerre voltam szerelmes a zenébe és a matematikába. Így származott ennek a kettőnek az összeolvadásából az én egész filozófiai érdeklődésem.*"

Ez a magyarázata annak, hogy a kari ülés kezdeti tiltakozása ellenére megkapja az engedélyt a filozófia, mint főtárgy, a matematika és az esztétika mint melléktárgyak doktorátusának megszerzéséhez.

1905 abból a szempontból is jelentős Geiger Valéria életében, hogy férjhez megy *Dienes Pál* matematikushoz, akivel hamarosan Párizsba mennek. Itt Dienes Valéria három éven át *Henri Bergson* előadásait hallgatja, melyek a személyes találkozásokkal együtt egy életre szólóan meghatározzák filozófiai gondolkodását. A világhírű filozófus még műveinek fordítási jogát is neki adja kizárólagossággal.

A Bergson-féle mozdulatpszichológia mellett a táncosnő *Isadora Duncan*nel és fivérével, az iskolateremtő *Raymond Duncan*nel való találkozás is meghatározó élményt jelentett Dienes Valéria életművének megalkotásához. Duncan egyfajta kolóniát hozott létre, amelyben szövéssel, kerámiával, görög tornával, zenével foglalkoztak. Oda is eljárt.

Duncannak az volt az elmélete, hogy „*az emberi test tulajdonképpen geometriai lény, a mozdulatot tehát geometriailag kell elfogadni, vagyis úgy, hogy mindent határozottan, lerajzolhatóan és a térbe belegondoltan kell megvalósítani. A másik alapgondolat az volt, hogy a ritmus mindig folyamat, keletkezés, amikor ugrom vagy mozgok, akkor teremtek egy ritmust. ... Tehát a mozdulat megrajzolja a teret és megteremti a ritmust.*"

Ebből a *duncani stílus*ból építkezve indult ki a *dienesi rendszer felépítése*. A mozdulat minden határozmányát külön kiemelve, tanulmányozva, törvényekbe foglalva jön létre a *mozdulattudomány*, görög szóval az *orkesztika*, azaz a *Duncan–Dienes mozdulatrendszer*, amely a legkülönbözőbb célú emberi mozgások (tánc, balett, sport, torna, játékok) mögött álló emberi test mozdulatait vezérlő törvényeket állapítja meg, elemzi és szintetizálja rendszerré.

Iskolák

Ezek alapján hozta létre orkesztikai iskoláját és koreográfiai munkásságát Dienes Valéria. Az oktatás először a Bercsényi úton egy kibérelhető táncteremben indult, 1912-ben heti két foglalkozással. 1917-ben az Uránia színházban (ma: Uránia mozi) nagy sikert hozott az első nyilvános fellépés. A szabadtánc kezdett meggyökeresedni Magyarországon is.

Dienes Pálnak a Tanácsköztársaság alatti tevékenysége miatt a bukás után emigrálniuk kellett, de egyben el is váltak. A két fiú: Zoltán és Gedeon nevelése is zömmel az anyára hárult, aki 1923-ban tért haza.

A Bíró utcában, *Domonkos Lászlóné* Új Iskolájában kérik fel tanításra, de volt tanítványainak unszolására nemsokára ismét megkezdi az orkesztika tanítását. Krisztina körút 101., Városmajor utca 10., majd az iskola végleges helyére a Krisztina körút 59-be (ma: Csaba utca 3.) költözött, ahol 1944. március 18-ig működhetett. A kis család a XII. kerületi albérletek után szintén itt talál otthonra.

A tanítás mellett mozdulatműveket is alkot többnyire saját verseire (Hajnalvárás, Nyolc boldogság stb.), melyek történelmi mozdulatdrámák, biblikus misztériumjátékok, cselekményes mesejátékok, szóló-, vagy csoport-táncok. A zenei megvalósításban olyan társakra talál, mint *Kósa György, Bárdos Lajos, Kerényi György*.

Közben fordítja Bergson, *Locke, Binet* műveit, melyekre *Baumgarten-díjat* kap, szervez „Szülők iskoláját", ír.

Tanítványok

Amikor a mozdulatművészet műfaját 1949-ben államilag betiltják, már a Levendula utcában él, fordít és írásban rögzíti amit alkotott. Az sohasem adatott meg számára, hogy rendszerét a maga teljességében nyomtatásban ismertesse. Az első teljesebb összefoglalás és dokumentumgyűjtemény csak 1996-ban jelenhetett meg fia szerkesztésében „Orkesztika – Mozdulatrendszer" címmel, de jócskán van még publikálatlan kézirata is.

Rendszerének fennmaradását elsősorban 1914-től volt tanítványa, *Mirkovszky Mária* munkássága tette lehetővé, aki a 80-as évekig változatlan formában adta tovább az orkesztikát. Ezen az úton halad *Tatai Mária* és *Osztrogonác Ágnes* is. Aki kíváncsi arra, hogyan is néz ki az ő rendszeréből fejlődött mai mozdulatművészet, annak ajánlom május 21-22-én este 8 órakor a MU színház (XI., Kőrösi József utca 17.) „*In memoriam Dienes Valéria*" előadását, amely alkalommal a „*Még 1 Mozdulatszínház*" *Fenyves Márk* és *Pálos István* koreográfiáiból mutat be táncelőadást. És persze a bevezetőben említett emlékkiállítást, amely egykori hegyvidéki szomszédunkról kíván elmondani egyet s mást a maiaknak.

Muzsay András

Középiskolai csereprogram

Megjöttek a levelek!

TUDOMÁNY ÉS MŰVÉSZET

Dienes Pálnak és Valériának

Ezeket a jegyzeteket egy művész irta, aki néha a tudományról álmodott.

1. Tudományt és művészetet nem lehet egyszerre definiálni, mert nagy dolgok: nincs definició, mely őket kimerítené. Ime azonban egyik oldaluk: ők a világról való Tudatunk legkincsesebb gyüjtőkamarái, a művészet az érzetek és érzések, a tudomány a belőlük leülepedett fogalmak drága gyüjteménye. Az élet friss szőlejéből pompás bort sajtolunk és hasznos ecetet: azokat hordjuk e végérhetetlen, homályos pincékbe.

2. Művészet és tudomány legmagasabb foka a Tudatnak, amely az Élet testén nőtt, mint csápja vajjon? vagy parazitája? eszköze? vagy célja? Elképzelek egy párbeszédet Élet és Tudat közt.

Tudat:

Célod vagyok ó Élet! mert én élvezet vagyok és az élvezet öncél: az élvezet az egyetlen dolog, aminek nincs szüksége célra: önmagáért érdemes léteznie. És ha neked, Élet, lenned érdemes, neked is csak azért érdemes, hogy ilyen élvezetek, mint én vagyok, méhedből szülessenek.

Élet:

De nem vagy te mindig élvezet: gyakran fájdalom vagy.

Tudat:

Ismerted azt a férfiut, aki bölcsőmnél állt? ő jól ismert téged. Ő megmondta már ki legrégebben érzé fájdalmamat: μετὰ γάρ τε καὶ ἄλγεσι τέρπεται ἀνήρ. Sokszor a búkkal is élvez az ember.

Élet:

Én vagyok a te célod ó Tudat! Művészeted az én szeretetemet fokozza, tudományod nem arra való-e, hogy az én fentartásomat könnyitse? Csak akkor érsz valamit, ha belőlem merítesz, és amit belőlem merítesz, azt én visszakérem: engem gazdagítasz a kincseiddel. Ó te képzelődő!

Tudat:

A művészetről talán igazad van: a művészet talán soha sincs tisztán a művészetért, mindig egy kicsit érted, minden szépségével téged akar a művészet türhetővé tenni, te zsarnok. De a tudós nem született neked hizelegni, nem öltöztet téged a hazug szépség szineibe: nem inkább visszariaszt-e ő tőled, savanyuságával a borodból nyert ecetének? Ha neked is szolgál tán, azt csak mellékesen teszi, s a felfedező, akinek

Nyugat 1912. dec. 16.

munkáját te hasznodra fordítottad, nem gondolt a te hasznodra munkája közben: hanem önzetlen kereste az összefüggések nagy szimmetriáját. Mi köze hozzád a matematikusnak, aki a lehetetlen geometriákat kutatja? Ő elmenekült tőled és a semmiből alkot magának világot. Az ő tornya nem a te városodat díszíti: kívül áll azon és a kövei sem a te bányáidból valók. Lehet, hogy kicsinyes hasznaidra felhasználod egykor a gondolatait; de csak úgy, mint a barbárok felhasználták hajdan a legszebb emlékek köveit. hogy meszet égessenek belőlük. A tudós távol tetőled, Élet művésznél művészebb, célja csak a saját célja, a saját kéje, mint Poincarè, a nagy tudós, mondta; s művészben is csak az igaz művész, kinek csak ez a célja. A tudomány hasonlít a művészethez, mint ahogy a japánoknál a betük is virágokhoz hasonlítanak.

Élet:

Tévedsz, ó Tudat, ha azt hiszed, hogy az élvezet öncél: inkább mindig eszköz és csalétek. Amint a szerelem kéje is az én csalétkem, mellyel csábítok gyenge asszonyt, embert, hogy kinnal szülve, gonddal nevelve, szüljön és neveljen és folytasson engem: úgy a tudás és művészet kéje csalétkem a kiválók számára, hogy a munka és alkotás kinjával engem fentartani és gazdagítani segítsenek.

Tudat:

Mért van szükséged erre a csalétekre és mért akarsz te minden képen gazdagodni is? Mert érzed, hogy nem vagy elég magadnak érzed, hogy célnak te sivár cél lennél. Mindig csak fentartani akarod magadat; de érdemes-e valamit fentartani csak hogy fenmaradjon; ha semmi más értelme, célja nincs? Ismét kérdem: lehet-e valami öncél, ha nem az élvezet? Az élvezet az egyetlen, ami önmagában találja létjogát.

Élet:

Én vagyok az élvezet, én magam.

Tudat:

Te vagy élvezet? Csupa kin, nyüg és fájdalom vagy: s gyötrő korlátaidból csak én tudok szabadságot nyitni. Csak nekem vannak tiszta örömeim; a te kéjeid sértik a szemlélőt, sorvasztják az élvezőt; a te virágaid kifelé tövist mutatnak, belül férget rejtenek.

Élet:

Μετὰ γὰρ τε καὶ ἄλγεσι τέρπεται ἀνήρ.

Tudat:

És ki teszi a fájdalmat élvezetté? Csak én értek ahhoz. Nélkülem kin a bú és a rutság; de jön az én művészetem s im a bú egy gyönyörű

uj hanggá válik érzéseid nagy koncertjében, jön a tudományom s amitől azelőtt undorodtál, az most érdekel és nem gyötör. Csak én alkotok szépséget belőled, én rekonstruálom értelmes egésszé lázas, összefüggéstelen érzéseidet.

Élet:

Látod, mégis csak értem vagy te: hogy engem szépíts, hogy engem tégy elviselhetővé.

Tudat:

Nem úgy van: te vagy értem. Mert mire való volna a te sok kinod, a te sok ostobaságod, ha én nem volnék, aki azokat egy nagy szépség, egy nagy rend részeiként felhasználom. Nem te használsz fel engem, hanem én tégedet. Én adok értelmet neked s egy isten sem lett volna oly bolond, hogy téged így alkosson, ha nem ép így lehetnél legnagyobb szépséggé én bennem. Az istenek csak azért árnyékolták be örök fényüket e zavaros világgal, hogy tárgyául szolgálhasson az én nagy festményemnek, melynek művészet a neve, vagy legalább rajzomnak ⟨mely a formáit mutatja szinei nélkül⟩: a tudománynak.

ἐπεκλώσαντο ἐ'ὄλεθρον
ἀνθρώποις, ἵνα ἦσι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή.

Bajokat fontak nekünk, hogy legyen miről énekelnünk — mint az mondta, aki bölcsőmnél állt. Te csak az én témám vagy.

Élet:

Azt mondod, hogy te csinálsz belőlem szépséget és értelmes egészet. De mit nevezel te szépségnek és mit értelmesnek? Tudsz-e a szépre biztosabb meghatározást, minthogy az az, ami tetszik, ami hat, érzéseket kelt, reám hat, életet kelt. És tudsz-e az értelmesre ⟨amit tudományod igazságnak nevez⟩ más, jobb meghatározást, mint a Jamesét, hogy *annak van értelme*, amit ha igaznak elfogadsz, jobban boldogulsz *bennem*? Minden szépséged, minden igazságod mértéke én vagyok, célja is én vagyok, aminthogy forrása is én vagyok.

Tudat:

S ha én kételkednék, hogy bár csak a forrása is te volnál?

Élet:

Nem tőlem kap-e a művészet minden érzést és képet, a tudomány minden fogalmat s adatot?

Tudat:

Ellenkezőleg: a nagy művészet új érzéseket akar kelteni, amilyeneket még te sohasem éreztél, uj képeket tárni szemed elé, amilyenek benned

még nem voltak. És nem tagadhatod, hogy kelt is benned uj érzéseket és fest is beléd uj képeket.

Élet:

A művészetről igazad lehet: a művészet mindig egy kicsit tul-termés. A háládatlan gyermek, aki tul akar tenni szülőjén. De a tudomány rám szorul és ragaszkodik hozzám: ő az én ajándékaimból él és nem akar olyasmit alkotni, ami bennem nincsen.

Tudat:

A tudomány is tultesz terajtad. Bolyai megalkotta az abszolut geometriát, amely benned nincsen. De vajjon csak a rendes geometria is megvan-e benned? Van-e benned csak egyetlen matematikai pont, matematikai vonal? Nem tett-e tul rajtad a tudomány, mikor ezeket a végtelenül finom dolgokat megalkotta? Beléd férhetnek-e ó te véges Élet, a végtelenség tornyosodó emeletei, melyeket Cantor szelleme felépitett? S az egész fizika? Van-e benned csak egyetlen oly tiszta, komplikációktól ment történés is, mint aminőkkel a fizika játszik? S nem ilyen ideál felé törekszik-e minden tudomány? Nem annál inkább tudomány-e, mennél távolabb tudott már tőled szakadni, teremtve? S a legideálisabb a matematika.

Élet:

Úgy beszélsz, mint Aesopus rókája. Csak azért legideálisabb a tőlem elszakadott tudomány, mert engem még egy tudomány sem tudott felérni. Ha a konkrétumok: a fizika, biológia vagy ép a lélektan tudo-mánnyá tudtak volna lenni, nem sokkal magasabb tudományok lennének-e a matematikánál? Ó bizony, inkább annál ideálisabb a tudomány, mennél több konkrétságot, mennél többet tud felfogni belőlem. S a kisérleti tudományokra, amelyek belém markolnak, már nem mondhatod, hogy velem meg nem elégednek.

Tudat:

Ha megelégednének veled, nem akarnának mindig ujat tapasztalni és nem csinálnának kisérleteket. A tudományos kiváncsiság ujat akar épúgy, mint a művészet... én vagyok az, aki sohasem elégszem meg veled.

3. Ebben a pillanatban az Életnek nevetnie kell és azt mondani:

— O Tudat, nem látod-e, hogy mi ketten voltakép egyek vagyunk és én vagyok az, aki sohasem elégszem meg magammal?

BABITS MIHÁLY

Ø Díenes Valéria

irónő, mozdulat-
művész
amennyiben kell
lásd

Katolikus Lexikon
I. Bp. 1931. 421 l.

bi lapját
ikeresni.

mdk

dr. Dienes Valéria mozgásművész

A Magyar Iparművészet 7-8 számában, Művészet és testedzés ennen ismerteti geometriai akt vázlatokkal Duncan rekonstruált görög tornarendszerét

*. Művészet és testedzés

Népművelés = Új Élet = 10. évf 1915, 775. l

2. kötet

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPLÓ
(VÉSZPRÉM)
1980 MÁR 29

1021

4

Féltő gonddal ápolják a pápai nyugdíjasok második otthonukat, a Munkásotthont. A közelmúltban nagyrészt felújították és a munkák zömét is ők végezték. Most pedig a külső szépítésen szorgoskodnak. Képünkön Dientsmann István a munkásmozgalom pápai mártírjainak emléktábláját festi újra.

(Foto: Fischl Vilmos)

munkaügyi,

é könnyűipari,

földművelésügyi miniszter

az ifjúság lehetőségeiről

magukat. Ezzel felesleges terheket rónak a társadalomra s természetesen saját érdekük ellen is cselekszenek, hiszen egy megszerzett szakképesítést dobnak el maguktól.

VELÉSÜGYI MINISZTER:

enek okosan, gazdaságban dnak

daság, végeredményben az egész népgazdaság. Ezért *igyekszik elősegíteni a párt és a kormány, hogy a fiatalok számára vonzóvá váljanak a mezőgazdasági nagyüzemek.*

A közelmúltban születtek olyan intézkedések, amelyek *csökkentik a különbségeket* a bérből és fizetésből élők és a tsz tagok szociális ellátása között. Ezek az intézkedések is azt a célt szolgálják, hogy a szövetkezeti parasztság életszínvonala hogy korszerűbb eszközökkel, kedvezőbb munkakörülmények között dolgozhatnak. *Ami a jövedelem biztonságát illeti, az évről évre növekszik a tsz-ekben,* s azon leszünk, hogy ebben a vonatkozásban is minél gyorsabban csökkenjen a különbség a tsz-tag és a munkás között. Ezzel egyidejűleg *igyekszünk felszámolni mezőgazdaságunk viszonylagos technikai elmaradottságát* és gyorsítani a termelés korszerűsítését.

Persze a falusi fiatalok szülei sem nagyon biztatják fiaikat, lányaikat arra, hogy tsz tagok, mezőgazdasági munkások legyenek. Bizonyos fokig érthető ez, hiszen az idősebb parasztemberek csak a régi parasztí életet ismerik, az újból még nem sokat tapasztaltak. *Mi a holnap mezőgazdaságát, az abban való munkálkodást, s az abból fakadó szép, tartalmas emberi életmódot ajánljuk a fiataloknak.*

A csírái az első hajtásai

Ø Dienstmann

pápai festő

1901-ben kifestette a ravazdi (Győr m.) plébánia templomot.

Sörös Pongrác: A pannonhalmi főapátság története. VI. k. Bpest, 1916. 247. l.

etett az

művészethez,

Az uj művészet

y vallásos

n az Egyház kö-

k ma már

nnak.Ezek kö-

t,a Madonna-

őjét, vagy

elicot,aki

ali üdvözleteit

A magyar iro-

egindult a

yházművészethez

helyet foglalja

M.D.K.

Dientzenhofer, Christoph, építés

[A cseh barokk kiváló képviselőjének nevét egik művészettörténeszünk a Magyarországra kisugárzott osztrák barokkal is is összefüggésbehozta és egy korábbi ferve alapján, néki tulajdonította a halála után felépült egri Minorita templomot. Hivatkozott arra, hogy a Grassalkovics hercegi család előszeretettel foglalkortatok azok építészeket.] - Szerő jelen cikkében Chr. Dientzenhofernek csakis csehországi műveivel foglalkozik.

Bognárné Horváth Mária: Christoph Dientzenhofer a cseh barokk építészet uttörője.

Az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem

Tudományos Közleményei, Bp. 1964. X. köt. 5 sz.

10 á. + 7 alapvajz és melléket 19-32. old.

M.D.K.

Dientzenhofer, Kilian Ignatz, építőmester

„... működésének Egerbe való beleharcolása a trinitárius és a minorita templom tervével összefüggésben, meggyőző és fontos eredmény..."

Voit Pál: "Eger művészetföldrajza és a középkori barokk" c. kandidátusi értekezésének vitája 1967.II.17-én a Magyar Tudományos Akadémián
Művészettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 1-2.sz.

Entz Géza opponensi véleménye 150.old.

Dientzerhoffer...

prágai Invalidusok házának stílusa hatott Martinelli Anton Erhardra a bp-i Invalidusok palotájának tervezésénél.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 4631

1061

M.D.K.

Dientzenhoffer, Kilian Ignác † 1751
építőmester

prágai születésű és Ausztriában is sorat foglalkoztatott, lendületes barokkvérű építőmester, akinek szerzőtőleg a bécsi Piaristo-templomhoz készült modellje alapján – az egri Minorita-templom tervezet tulajdonítja. Nagyléleg zetű tanulmányában hosszan foglalkozik az osztrák barock XVIII. sz. elejei helyzetével, ahol lassan inkább az olaszhatás kezdett. /.

Voit P.: Der kunstgeschichtliche Ursprung der Minoritenkirche in Eger /Az egri Minorita-templom müvészettörténeti eredete/

Acta Historiae Artium, Bp.1965. Tom.XI.fasc.1-2.
133 - 208. old.

Dientzenhoffer, Kilian, Ignác, -1- M.D.K.
építőmester

... érvényesülni, (szemben) az előzőleg Prága felől érkezettel s ebben az időben sok csak építész fordult Magyarország felé is. Tekintve, hogy az egri minoritatemplom alapkövét csak 1758-ban rakták le (az építést 1773-ban fejezték be), az okmányokban csupa olyan építész-nevek fordulnak elő, akiknek képességeit, szerző szerint a magyarországi barokknak az a „remekmüve" messe. ./.

Voit P.: Der kunstgeschichtliche Ursprung der Minoritenkirche in Eger /Az egri Minorita-templom müvészettörténeti eredete/

Acta Historiae Artium, Bp.1965.Tom.XI. fasc.1-2.

133 - 208.old.

M.D.K.

Dientzenhoffer, Kilián, Ignác.

építőmester

... felülmúlja. Ezt már más kutatók is észrevették. Szerző az egri idevágó szakirodalom felsorakoztatásával, és stíluskritikai alapon arra a következtetésre jut, hogy az egri minorita templomhoz Dientzenhoffer egy későbbi tervét használták fel.

Voit P.: Der kunstgeschichtliche Ursprung der Minoritenkirche in Eger /Az egri Minorita-templom művészettörténeti eredete/

Acta Historiae Artium, Bp.1965. Tom.XI.fasc.1-2. 133-208. old.

M.D.K.

Dientzenhofer, Kilian Ignaz
építőmester

művének tulajdonítja a szerző az egri minorita templom terveit, melyezet a miskolci minorita konvent, a rendház terveivel egyűtt, még 1745-ben fogadok el. Nevét emliti:

Heves megye műemlekei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemlékei topográfiája VII. köt
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

373 .old.
+ 161. "
+ 162. "

K. J. Dientzenhofer

Tervei alapján épült feltehetően a minorita templom Egerben. 20. p. reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1976.

95

Kilian Ignaz Dientzenhofer

tervezte az egri trinitárius templomot.
19. sz. reprodukció. 20. sz. reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970.

951

Kilian Ignaz Dientzenhofer

feltehetően több egyházi építmény tervezője.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

55 l.

Dientzenhofer, Kilian Ignaz

nevét említi

Borsos Mihály recenziója: Dercsényi Dezső – Veit Pál: Heves megye műemlékei. I. kötet. Műemlékvédelem. 1970.1.sz.57-58.l.

Dientzenhofer, Kilián Ignaz, M.D.K.

csehországi építőmester

Hazájában és Szilériában nagyarányú építkeréseket folytat és nagy építési irodája van. 1732-től számított második stílusban-szakából, melyet szerző részletesen ismertet és több pompás barokk művét közli, nyilván több fero került Magyarországra is: így az Egerben mér 1739-ben álló trinitárius kolostor, mely az 1746-tól épülő Dolni Rocov-beli ágostonrendi kolostor elrendezésével egyezik. Ugyanilyen ./.

Heves Megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

167. old.

M.D.K.

Dientzenhofer, Kilian Ignaz,

... hasonlóság mutatkozik a templom alapzajzában, melynek térhatása, méretei teljesen egyenes Dientzenhofer csehországi művével. Emiélfogva szerző az egri extrinitárius templom belsejéről közölt két képet (166., 167. á) Dientzenhofer aláírással adja közre. Hatását és Magyarországra eljutott tervét általában Gratschek Ignáccal, feltehetőleg tanítványával magyarázza, s ez a hatás Egert újuton kapcsolja be a korajs európai barokk építészetbe.

Neves Megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

168. old.

-3-

Dientzenhofer, Kilián Ignaz M.D.K.
építőmester

1718-ban Itáliából visszatérőben Bécsben tartozkodik és ezidőből fennmaradt (a prágai Kreutzherren Archivban őrzött) alaprajzi felmérése a bécsi piarista templomnak még 1716-ban Fänggl tervei szerint elkezdett, de abbamaradt épületéről. Ennek az épületnek 3 famodellje is létezett, s ezek, valamint a Külföldi szakirodalomban idevágóan felbukkant Hildebrandt neve, számtalan félre értésre és téves következtetésre adott okot.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

./.

169-175. old.

- 4 -

Dientzenhofer, Kilian Ignaz M.D.K.

...Szerző mindezek felsorolása után logikus okfejtéssel és bőven megadok okmányszerű bizonyítékokkal arra a megállapításra jut, hogy az egri minorita templom semmiképp sem lehet a hivételező Mathias Gerl szellemi alkotása, amint az sokáig elfogadok ténynek számítok, hanem - mivel a bécsi piarista templommal való kapcsolata kétségbevonhatatlan, azt az, ifjú Dientzenhofer eg korai terve alapján készült hiváló műnek tekinti. Levezetése a sok adat felsorolása, ellenére is világos, következtetései megajóróak.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

169-175. old.

M.D.K.

Dientzenhofer, Kilian Ignaz

ifjukori terve alapján készült műnek tartja a szerző az egri minorita templomot és körle:

168. a. az alaprajzát,
170, 171. alaráron két részlet felvételét,
172. a. egész oldalos belső nézetét,
173. a. egy kapubejárati részletét.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

170 - 173. old.

Dientzenhofer Kilián Ignác

neve említve

Művészettörténeti Értesitő 1972

91.old.

Kilian Ignaz Dietzenhofer

prágai nagymester az egri trinitáriusok templomának helyreállítására tervet készített 1730-ban.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II. köt.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972

2041

Dientzenhofer, Kilian Ignaz

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

73.old.

Dientzenhoffer, Kilian Ignaz

Neuzelle-i nevepléséről ír P. Hirschberg

Kunstchronik, 1970. 198.l.

Bedő Rudolf: Az 1970. évben megjelent külföldi folyóiratok szemléje. Művtört.Ért.1972.1.sz.71-82.l.

73.l.

Kilian Ignaz Dientzenhofer

feltételezett tervezője az egri minorita rendház épületének. 1745.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. köt.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

2431

Kilian Ignaz Dientzenhofer

Az egri minoriták templomának
tervét, a prágai, illetve a cseh-
országi barokk építészet utolsó nagy
mestere készítette.

Voit Pál: Eger nagy korszaka.
MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 7. lap.

DIENTZENHOFER, Ignaz

Eger, Minorita tpl. 1758-1773

kőanyag vizsgálata

Archivum, 13 (1994) 132-133. ℓ

engedélyt, és a tápiószentmá
senyben indult és nyeretlen
szik, Luczenbachernek nemcsa
szeme volt! 50 évig treníroz
mindvégig viselő, a közönség
2000 győzelmet aratva./

A fiatal tréner a Kiscs
rülve, lovaival az angol tré
ért apjától nyilván megtanul
lóként szerepelt keze alatt
ben már csak egyetlen egysze
szándéka ellenére, de a mene
cióban Bécsben a Trial Stake
már meg volt a terv, hogy a
ba mennek, - amikor kitört a
váló kanca fényes karrierjén

Dientzenhofer, Kilian Ignaz

magyarországi munkásságának kérdésében egyetért
Voittal

Mojzer Miklós recenziója: Voit Pál: A barokk Magyarországon. - Művtört.Irt.1972.1.sz.90-92.l.

Dienkenhoffer

magiva

Dier Ágost

festő

írod

A Mübarát

1921.146

Pósta Béla dr. IX. 96

Dier Ágost

festő

L. Lendvay-hagyaték

374.1.

Dientzenhoffer,
Kilian Ignatz

l.

Hor Bp
40,43. l.

30f
MAGYAR POSTA

Dientzenhofer Kil. Ignaz

Laid

Rch 40-l.

Dientzenhofer, Kilian Ignaz

prágai német ejtéznek

itt magyar vonatkozása

nincs. Geha-

gyandó,

ha más

nincs.

Réh 40. l.

MDK

Dienzlné Rácz Ena

textilmunkával résztvett az alábbi kiállitáson

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Ipar-művészet 1937. 247.l.

Festészet,
„Ebédlő a gyermekmene-
dékházban" c. kép.
(Dierclex Jacques-tól).

K. V. 1050/1897
1897. jun. 17.

Dierclex Jacques Jestö
(Antwerpen)

K. V. 1050/1897.
1897. jun. 17.

Diemer Erika Textiltervező

Szabad Művészet 1947

I. évf. 6-7. sz. 126. o. kiállítások.

Ipari képzőművészeti és
iparművészeti kiállítás.

M.D.K.

Dierkx Péter

"Bükkmaggal telt zsákokat hazatoló gyerekek"-et ábrázoló képét kiemeli Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

MDK

Diermayer Marion festő

A képzőművészeti főiskola kökényi csoportjának kiáll.Pécsett. 1934.szept.

Nikpkiáll.

Diermeier Ferenc

üvegesm.

1796

l. Sägüvegesipar

207-l

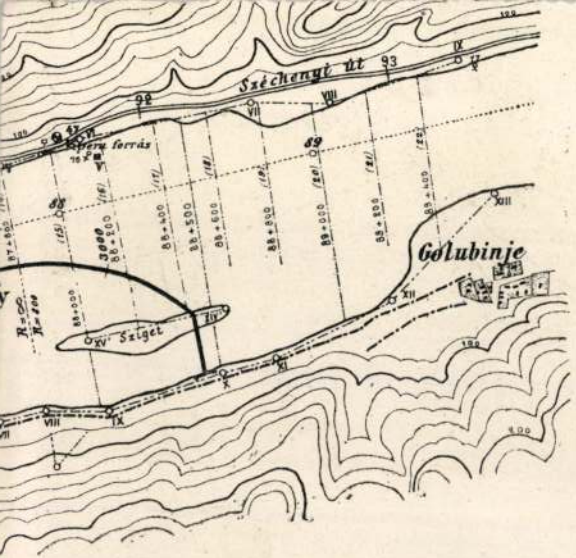
Széchenyi út
Golubinje
Sziget
3000
88+000
88+200
88+400
88+500
88+600
88+800
89+000
89+200
89+400
87+800
R=∞
R=400
92
93
89
88
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV

DIER Michael, pozsonyi fazekasegéd

M. Diehr, Hafnergesell, 14 napos lánya meghalt. (1801, 973 l)

—

M. Dier, Hafnergesell, 2 éves fia meghalt. (1827, 1092 l)

—

Preßburger Zeitung
(Zeitthon)

Dies A. C.

festo XIX. 4

Kismartoni kastely

vrod

z

Dehio-Ginhart

189. l.

Adam Dies

„Wasserbaumeister"

Johann Virgilius Lindtner halála (1689) után ő fejezte be (1702) a budai palota korábbi vízművének helyreállítását (A Vizitárosból az addigi Pasa-szerej fürdőjébe, M. a Pasa-dzsámi csurgókútjába) és helyezte üzembe a nyomószivattyús berendezést.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

16. l.

Johann Adam Dies

„Wasserbaumeister"

a würzburgi mester → J.V. Lindtner halála után kapott megbízást a budavári vízmű újjáépítésére, üzembe is helyezték nyomószivattyús berendezését.

Dr. Czagány István: A „királyi vízmű" története
(a cikket lásd Ybl Miklósnál)

Budapest 1981/9 35.o.

megrvn

Dies Albert Chris.

l.

AMMMKcvk

115. l.

Albert Christoph Dies

festő, műei az Eisenstadt-i Esterházy kastélyban.

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1963

II/a kötet.

3721

Dies, A. C.

hercegi festő
Kismartonban.

Tőle a Kismartoni
kastély képe a XIX.
sz. elejéről.

Repr. e munkán 152. ábra.

Rados Jenő dr.

Magyar kastélyok

165, 216. l.

Lotz Károly (Karl), (1833—1904).

276. NŐI AKT (Weibl. Akt). Jelezve (

Vászon (Leinwand). 76×25 cm.

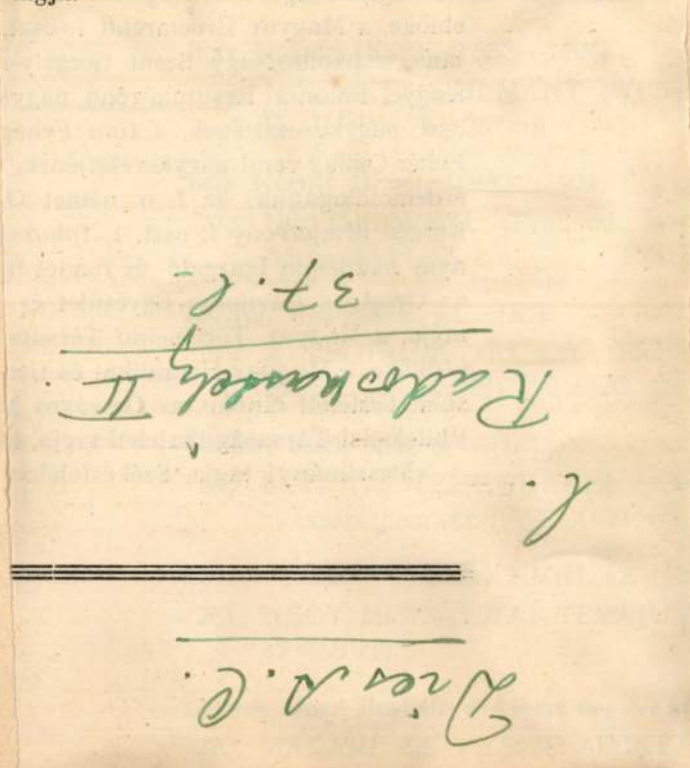

Vászon (Leinwand). 83×47 cm., ov

).

Jh.).
zve (Bezeichnet): B.

phiker, XIX. Jh.).
lete Offizier).

859.
. (Mädchen mit Krug).

1859.
elezve (Bezeichnet): Magyar Mannheimer 901.

1859.
en). Jelezve (Bezeichnet): Magyar Mannheimer.

másolat (alte Kopie nach).
Marco „Három Királyok"-képéből. (Ausschnitt aus dem
).

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
681/16 szám
916 dec. hó 27 n.

A m. kir. vallás- és k

16.982/1916.
szám.
eln.

Tudomásulvétel és saját
tézkedés czéljából közlöm Czimedd
30-án, mint nemzeti ünnepen, hiva

Budapest, 1916. évi dec

Dies, A.C.

festö

l.

Csat-Frey Öst Kunst

XXIV. k.

55, 77, 81. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
177

Schmidt, Emil. Kupfergeräthe Nordamerikas.

Friz

id

Dies

Stab I. 20

Dies

l.

LykaMagyműI800-50

15. l.

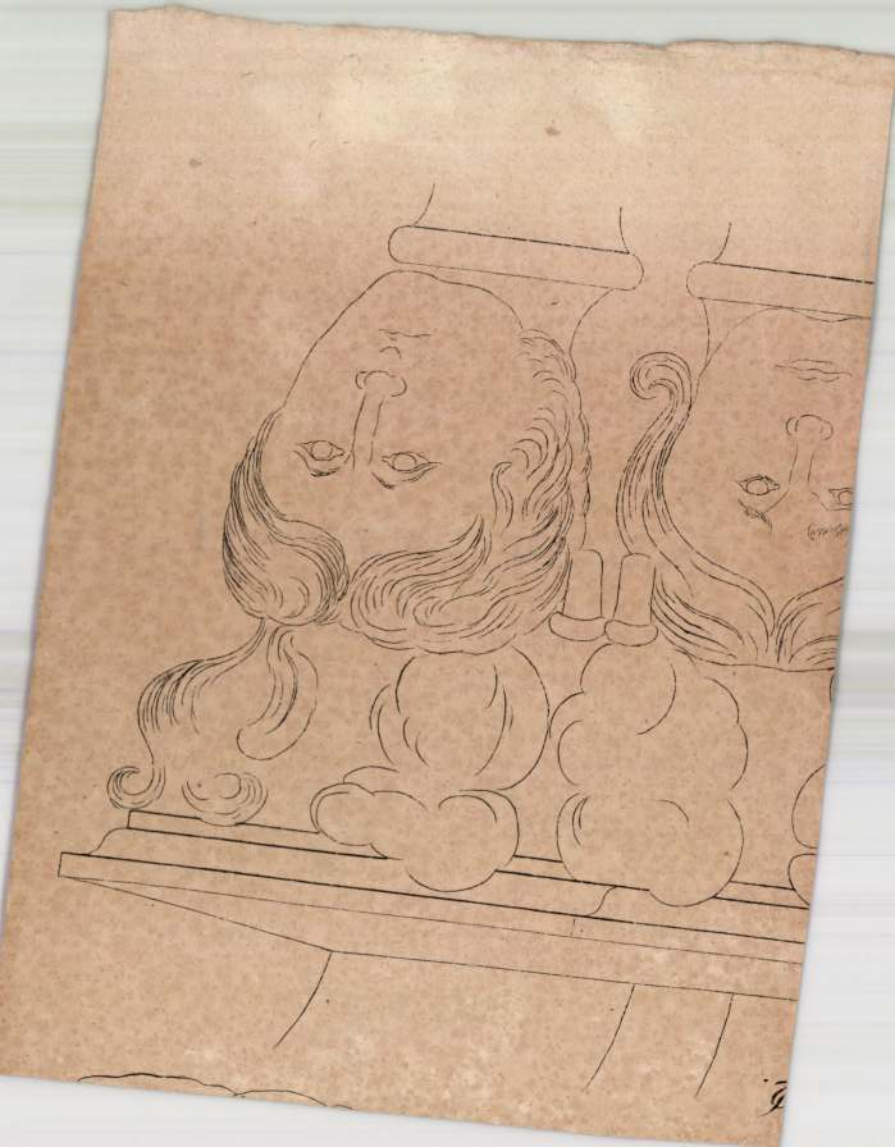

Diescher épitőművész

és Lippert épitőművész tervezték az aradi liceum épületét. "Egy minden felekezeti jellemet nélkülöző tanintézet alakitását határozta el Arad városa"
A két művész tervei közül a megye egyhangulag Diescher tervét fogadta el. Az emeletes épület kettős udvarral, téli és nyári testgyakorló iskolával készül, s 1871-72-ben nyitják meg. 260.000.- forint költséggel épül,- közli a Budapesti hirvivő c. rovat.

Családi Kör, Bp. 1869. május 30.
22. sz. 523. lap.

Diescher Ágoston 143, 158 építő
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

1887.

összes mûvei. 1-3. köt. Bp. 1960.

kiadatlan írásai. Bp. 1968. 507 l.

ölcsey élete. Bp. 1875. 325 l.

K.F. élete és mûvei. Bp. 1885.

csey költôi és prózai munkái. Bp.

K.F. BpSz 1903. 113. köt. u.a. Bp.

t-Füz. 16.)

K.F. Bp. 1906. 209 l.

Diescher Albert 36, 143, 145, 147 épitén
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

DÉRY Attila: Budapest eklektikus épületszobrászata. Bp. : OMF, 1991

Diescher Antal

a gotizáló és romanizáló formák "átugrásával" a késői klasszicizmusból közvetlenül a neoreneszánszos koraeklektikára tért át.

Török László: Magyar épitészet a historizmus korá ban. Épitée- Épitészettudomány. 1969.1-2.sz.131-180.l.

154.l.

A. C. Dies

Képítette az Eisenstadt-i Esterházy kastély oltárját.

Georg Dehio: Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler, Burgenland, Wien 1935 635-676 643 p

Albert Christoph Dies

akvarellt képviselt 1806-ban az Eisen-
stadt-i Esterházy kastélyról.

Dagobert Frey: Das Burgenland,
Wien 1929 I-XXXI l

XI l

megrva

Diescher Antal

épitett

Gentmüeml

60 l.

XVI

Diescher Antal.

l.

1838 volt a bécsi/müncheni képzőművészeti akadémia hallgatója.

LykaMagyműI300-50

259.453.l.

Építési vállalkozó volt.

2.

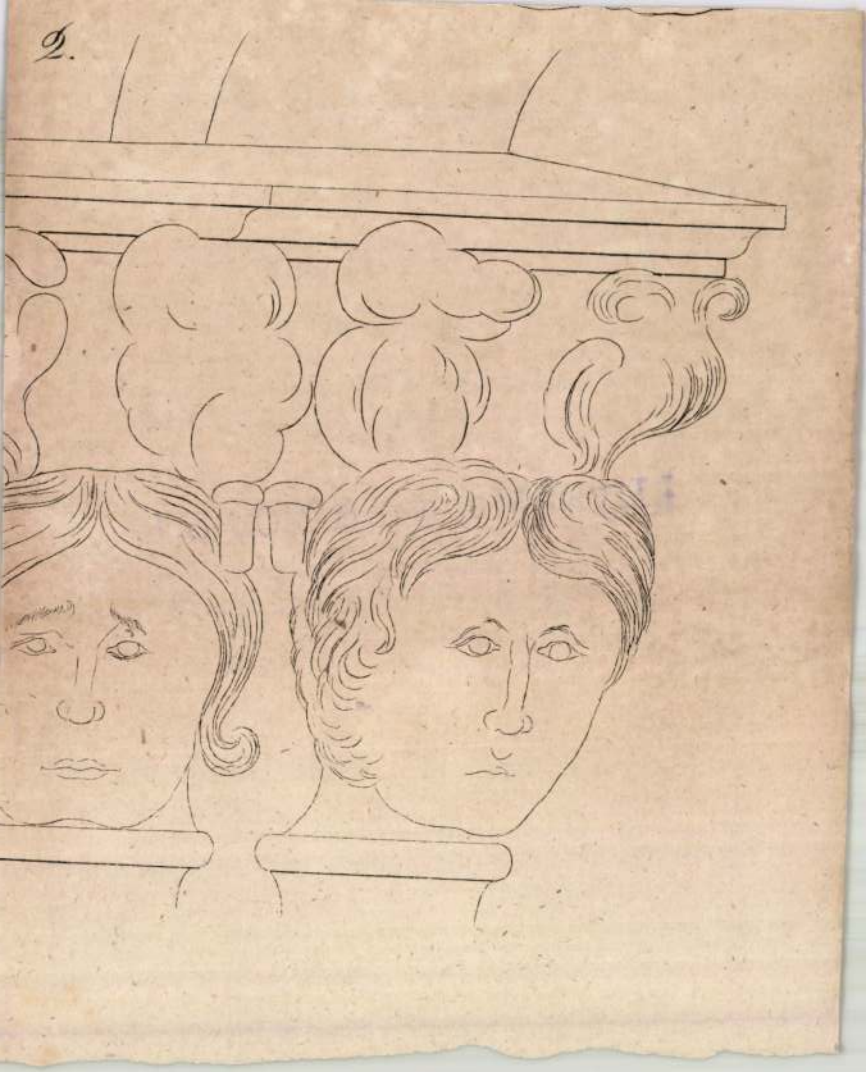

Discher Antal

Lyka NR.
82. l.

Diescher Antal

épitomester

1854. junius 15. kebelezi-
tetett be a pesti kőmüves
és kőfaragó céhbe.

Pkc. 215. l.

Schneider Róbert:

A pesti kőmüves és
kőfaragó céh tagjai.

Pesti épitomesterek
stb. ipartestülete.
VIII. Évk. Bn. 1912. 215.
l.

Fejsze, peremes, hallstatti II. 143

— sokos, hallstatti II. 143

I. 2715. Diescher Antal, 21 éves, szül. Pesthen, Magyarországon, atyja építőmester, építőművészet, 1838 jún. 12.

Som 179. l.

1838
21
1817

Diescher Antal

epitomester

Pesten 1864

VBp 42 l.

Vahrot J.: Bpesti

Kalauz. Pest

1864. 42. l.

1

~~Beszterczebányai múzeum IX, 187~~

Liescher Antal

építő mester

L.

Kendrey-Kentirányi

374. l.

Dieschar

épitaxe

l.

Benedek empire

25. l.

Wiescher Antal

Életének és munkásságának időrendi adattára mesterf
vételi ügyével bezárólag.

Komárik Dénes: Építésszképsés és mesterfelvétel a
XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek.

Építés- Építészettudomány, III.kút.4.sz.379-418.l.

394.l.

DIESCHER ANTAL.építész

1870-ben Szegeden felkérték a reáliskola terveinek elkészitésére.Mivel csak"Diescher Építész"név szerepel nem b biztos,hogy róla van szó,mert volt egy Diescher József nevü építész is.Antal megbizása a valószinübb. 245.old 36-42.jegyz

TÖRÖK LÁSZLÓ: A szegedi eklektika 227.old

A MÓRA FERENC MUZEUM EVKÖNYVE, 1964-65, 1. Szeged, 19[illegible]6

DIESCHER ANTAL,épitész

1865-ben a Sándor utcai régi képviselőházépitósénél s szerepelt.Szkalniczkyt,Yblt és őt kérik fel a tervek elkészitésére.Ezt Ybl nyerte el.Diescher 400 frt.jutalom dijat kapott.A tervezéshez meghivottakból épitészbizottság alakulván a kivitelezéskor közreműködését igénybe vették.245.old. 38.jegyz

TÖRÖK LÁSZLÓ: A szegedi eklektika 227.old

A MÓRA FERENC MUZEUM ÉVKÖNYVE, 1964-65, 1. Szeged, 1966

MDK

Diescher

Divald K.: A M.Tud.Akad. palotája és gyüjteményei. Bp.1917.

M. D. K

DIESCHER építén

1870-1900 között működött

Gerő László: Magyar építészet a XIX. Jg.

2. feliben Pra. 1855. 30. l.

DIESCHER építész

M.D.K.

Művért. (1952) Gerő László: Az építészet koraeklektikus stílusa 103.l.

MDK

Diescher építőmester

Ők bírták meg a Sándor utcai ideiglenes képviselőház építési munkálatainak kivitelével. Ugyancsak ő építette a Vigadó-épületet és az Akadémia palotáját.

– ts.: A Sándor-utcai régi képviselőház.
Városi Szemle, Bp. 1927. 922. l.

MDM

. Diescher Antal építőmester

Simonovics Alajos II. em. udv. told.

Belváros Lipót u. 8.

1861. —

MDK-A-II.-1/51.

MDK

Diescher Albert

Tolbuchin krt 14.

korábbi egyemeletesből második emelete ráépitésével átalakitotta. 1878.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
127.

Diescher Antal

MDK

Bp. IX. Szamuely u. 12.

Pan József tervezte 1858-ban Zachradnitsek Vince részére.
Az épülőfélben lévő házat megvette Geist György 1860-ban és Diescher Antallel leegyszerüsitve befejeztette.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

172.ℓ

Diescher Antal építőmester

Boleman Mihály fest udv. ép.

Ferencv. Malom u. 7.

1862. - Homlokrat és szetnet, pince, fest alapz.

MDK-A-II-1/509.

Diescher Antal építőmester

Höfler György fmt ház

Terézv. 2 szív u. 47/770.

1862. I. Homlokzat és metszet
II. Pince, fmt. alapr.

MDK-R-II-1/485.

Diescher Antal építőmester

Barker és Fiai sörgyár mérleg háza

Steinbruch, Altgeherz 1690.

1862. - Homlokzat, fut alapr. metnet

MDK-A-II-1/408.

Diescher Antal épitőmester

Spuller Ferenc fut hár.

Terész o. Külső 3 dob u. 5/75.

1861. - Homlokzat, pince, fut alapr. metszet

MDK-A-II-1/386.

MDK.

Diescher Antal építőmester

Bolemann Mihály heti liár

Ferenc. Malom u. 7.

1861. - ——

MDK-A-II-1/370.

MDK.

Diescher Antal építőmester

Fegyveres Ádám, hesti üveghámt.

Pesév. 2 Sziv u. 1.

1861. ——

MDK-A-II-1/312.

MDK.

Diescher Antal építőmester

Stöckl Teréz szin.

Ferencváros Üllői u. 27.

1861. – Futalapr. metszet

MDK-A-II-1/181.

MDK.

Diescher Antal épitőmester

Aman Miklós ácslak.

Belváros, Bástya u. 13.

1861. —

MDK-A-II-1/129.

Diescher Antal építőmester

Rottenbiller Lipót I- és II. em. rácsa

Ferencv. Calvin tér 7/82.

1862. - I. Homlokzat, metszet
II-III. Alaprajzok.

MOK-A-II-1/589

Diescher Antal építőmester

Hunár Károly „fő lépcső"

Terézv. Országut 1/44.

1862. —

MDK-A-II-1/572.

MDK.

Diescher Antal építőmester

Merényi Henrik fut udv. told.

Józsefváros, Gemseng. 15.

1861. Fut alapr. és metnet.

MDK-A-II.-1/65.

MDK.

Diescher Antal építőmester

Emeg János fut ház

Kőbánya, öreghegy 201. nölő

1861.- Homlokzat. vince, fut alapr. metnet

MDK-A-II-1/104.

M. D. K.

DIESCHER Antal építész

Ybl Ervin: Ybl Miklós 159., ~~205.~~ 1

MDK.

Diescher Antal épitőmester

özv Dlauhiné Augusta, fut, told

Kőbánya Öreghegy 1665.

1861.- Homlokzat, fut alapr. és metnet

MDK-A-II-1/124.

MDK.

Diescher Antal építőmester

Boleman Nikály fmt félkér

Ferencváros, Malom u. 7.

1861 - Homlokzat, pince, fmt alapr.-metszet

MDK-A-II-1/125.

Diescher Antal építőmester

Bene Judit, hentes

Terézv. Király u. 68./896. és Kemnitzi út.

1862. – 2 Homlokzat, 2 alaprz, 2 metszet

MOK-A-T-1/544.

MDK

Diescher Antal építőmester

Boleman Mihály tervátdolgozó

Ferencv. Thalom u. 6/246.

1862.- fűt. alapr.

MDK-A-II-1/726.

MDK

Diescher Antal építőmester

Fluck Ede fut átel és told.

Lipóto. Vadén u. 11.

1862. - Fut alapr. metnet

MDK-A-II-1/751.

Diescher Antal

Neve említve.

Gerő László: Pest-Buda építészete az ezredfordulón. 53 p.

Diescher Antal

A Calvin tér 8 m. alatti egyemeletes házra
1862-ben második emeletet épített.

Gerb László: Pest-Buda építészete az egyesítéskor 185 p.

MDK

Diescher Antal épitőmester

Fleischer Mór, fut homlokrat stb ätal
Perém Fürfe-u. 44.
1863. Homlokrat, vince, fut alapr, metrat

MDK-A-II-1/1020.

MDK

Diescher Antal építőmester
Jankovich Gyula, lakásából boltalakítás
Belv., Ferenciek tere és Egyetem u. 410.
1863. ——

MDK-A-II-1/1045

МДК

DIESCHER Antal

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992. [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

42,67.p.

MDK

Diesher János épitész

1841-ben kéetemelete házat szerez magának

Zádor A:A magyar.klasszicizmus épitészeinek társadalmi helyzete.Bp.1953 68.

M.D.K.

Diescher építészdinasztia

nevét említi

Vörös Károly: Egy világváros születése II.

BUDAPEST, 1968. VI.évf. 8. sz. 18. old.

M.D.K.

Diescher Antal, fényképész

Diescher a párizsból hazatért, Siminyi Antal festő, fotografussal együtt a Váci u.1.udvarán felépiti Pest első fényképészeti mütermét/1857/. 214.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora, 1855-1885. 209.o.

1958

Folia Archaeologica. A. Bp. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1958

Diescher [Antal]: építész M.D.K.

Jellel, Szkalniczkyval és Wieserrel együtt kapok megbírást a Sándor főherceg, ma Bródy Sándor utcai egyrori ideiglenes Országház terveire és költségvetésére, mely végül Jbl tervei szerint épült fel.

Pereházy Károly: A régi Ház

BUDAPEST, 1968. VI. évf. 6. sz. 40. old.

Diescher János

Életének és munkásságának időrendi adattára mesterfelvételi ügyével bezárólag.

Komárik Dénes: Építésképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek.

Építés- Építészettudomány, III.köt.4.sz.379-419.l.

395. l.

Diescher János építész

1838-47 között 25 munkája

ismert a Építészeti Bizottmány ter-

jedelmében fennmaradt adatok szerint

Budapest története III. Akadémiai Kiadó Bp. 1975

518. old.

Diescher János

mellett dolgozott Zier Keresztély

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. Éptud, 1971 /III/,4.sz.379-418.l.

417.l.

Thanks for your

letter dated 7/6/45 Received

M.D.V.

DIESCHER József építész

Pesti reformkori építész

262.l.

Radocz Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 238.l.

DIESCHER Antal építész

1862-ben átalítja a házat

ld. Farbaky Péter: A pesti Rottenbiller-ház.
= MuSz 1997/1-2. 12-skr. + ill.

A társadalomtudom
sának, tárolásának és viss
megoldható problémája éppe
galmakat a világnézeti és
nyében értelmezik. A tezau
hogy elősegitse az ebből
rendet teremt a szinonimá
nimák között, egységesiti
nyositott relációszerkeze
meg a tárgykörök mélystru
g a l m i é s t e r m

DIESCHER János

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991 219. p.

DIESCHER József egyben

Kovács Anna: A Rákóczi úti szlovák evangélikus templom története. = Prot. Szemle, 60, 1998, 3. 186 - 202.

MK

Diescher János

Váci utca 54..

Korábbi egyemeletesből épitette ketemeletesre Trifunovics János részére. 1847.

V

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

129.l.

MDK

Diescher J6nos -

VII. Kazinczy utca 9.

1850-ben épitette egyemeletesre Zier Keresztély részére.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.

152.1.

Diescher JÁnos

MDK

VII. Majakovszkij u. 21.
Volt "Jó Pésztor-ház"

Pollack Mihály épitette Dlauchy Ferenc lakatos számára 1833-ban.
Udvárán a kétemeletes keresztszárnyat Diescher J,nos épitette 1845-ben Tihanyi Ferenc számára.
Helyreállitotta 1956-57-ben Horler Miklós.
Repr.: 249. M/ kép.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961. 153.l.

Diescho János

A Bp.V. Veres Pálné u. 21.sz. ház barokk épület többszöri átalakításával nyerte mai alakját. 1842-ben Hild József terve szerint építették földszintesből egyemeletesre; hátsó részét Diescher János építette ki /1846/. Második emelete Kauser és Frey terve szerint 1870-ben épült.

Bibó István: Rövid hírek budapesti műemlék épületekről. - Műemlékvédelem, 1971.3.sz.180-181. l.

Diescher János

építész

A reformkori főváros építészeté-
ben volt szerepe.

Radios: Magyar építészettörténet 27
Műszaki Kiadó 1971

megrva

Diescher János

pesti épitőm.

Lárd

Budapest. 1947

64. l.

Meghívó

A Magyarországi Olasz Kultúrintézetben (Eskü-út 6.) Carlo Anti professzor, a padovai királyi egyetem rektora 1941. március hó 27-én, csütörtökön délután 6 órai kezdettel vetítettképes előadást tart

A csendélet a római művészetben

címmel, melyre tisztelettel meghívja

Dr. Aldo Bizzarri
főigazgató.

Diescher János

pestvidéki építőmester. Felelős érte

Diescher József

1841 – 1847 ig 25 házat

l. Czekkőzül 11 et a cikkhez csatolt jegyzékben Bierbauer felsorol

Tanulmányok Bpest I.

83. l – 85. l.

Bierbauer Virgil:

Pesti építőmesterek munkássága. 1809 – 1847.

TBM. I. Bp. 1932. 83.

85. l.

Dieschor János

építőmester

1842. ápr. 25. vétetett fel a pesti kőműves kőfaragó czéhbe.

Pkc. 215. 1.

Schneider R.: A pesti kőműves- és kőfaragócéh tagjai. Budapesti építőmesterek szaktestülete VIII. Évk. Bp. 1912. 215. l.

Frankfurt h. n. II. 44.

Erkeczi 1905 dec. 23.

1118/1905 sz. (Szeged, 1905 dec. 21.)

Haering Ede, term. sajci tanszerkészítő kéri, hogy a ffség a minzemnok felszerelésével megbízza.

Diescher János

épitész

l.

Zádor-Rados

154. l.

Zádor A. – Rados J.

A klasszicizmus
épitészete M. országon
Bp. 1943. 154. l.

József nevű finé-
nevel együtt az 1840-es
évek~~ben~~ szamos munká-
latainál szerepel.

69/1942

Méltóságos és Főtiszte

Érseki Általános Helytartó

Diescher János

építőmester. 1842. vették fel a pesti kőműves és kőfaragó céhbe. 1841–47. Pesten 25 házat épített T Önállóan végrehajtott munkáiért Testvére D. József vállalt felelősséget rakivel, akinek számos vállalkozásában ~~vett~~ részt vett.

T valamennyit klarszi-cista stílben.

megnőtt Diescher Béla
(Albert)
építőmester

II. 1908. Diescher Albert, 23 éves, szül. Pesthen, kath., atyja építőmester, Ziebland építőiskolája, 1863 okt. 30.

Som 181. l

1863
23
1840

z égő Ráczvárost feltüntető la-
ló tábornok jelenlétében az
lélhetjük. Felirata:

ng BELGRAD von der K.K. Armée unter
LOUDON im Sept: 1789.

. Uebergang der Armee kezdettel
fejezéssel.
T.E. v. Trattnern K.K. Buch.
II.
Belgrade par les troupes
du F.M.B. de Loudon au mois
J.T. noble de Trattnern imp.

Franczia szöveg olvasható.

.l: 25.5 cm.

Vischer Albert
(Bela)

Lyrik neuere romant.

82. l. 145. l.

1863 beim Münchenbuch

Dr. Szentiványi Gyula

Budapest XI.

Lágymányos utca 16

Diescher Béla (Albert)

építés

L. Kendrey-Kentiványi

374. l.

Diescher Albert (2.)

Läb. II. 3, 129.
IV. 72

Diescher [_____], építész

„a XVIII. sz. végéig visszanyúló pesti építész dinasztia..."

„A Diescher családban egyszerűt találunk tervező építészeket és építési vállalkozókat."

Vörös Károly: Egy pesti család regénye 1664 - 1667

(3)

Élet és Tudomány, Sp. 1970. aug. 28.

XXV/35

Diescher János épitéi M.D.K.

emlitve

Kampis A: hagy. mův. Bp. 1960, 469

M.D.K.

Diescher János, építész. XIX. sz eleje

Sokszor igénybe vett, de kevéssé müvészi tevékenységü. 469. o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzzőművészetek, a zene, az a szinház és a film. Bpest. Minerva. 1960

Diescher János

szerepét említi, taglalja és tisztázza a Bp.VI. Bajcsy Zsilinszky út 17. sz. házzal kapcsolatban Pereházy Károly

Pereházy Károly: Műemlék lakóépületek restaurálása a Terézvárosban. - Műemlékvédelem, 1970.2.sz. 91.old.

93-95.l.

Dienes János

a gotizáló és romanizáló formák "átugrásával" a késői klasszicizmusból közvetlenül a neoreneszánszos koraeklektikára tért át.

Török László: Magyar építészet a historizmus korában. Építés- Építészettudomány. 1969.1-2.sz.131-180.l.

154.l.

Diescher János

1845-ben épitett a VI. Majakovszkij u. 21. p. ház udvarán egy kétemeletes keresztszárnyat.

Bezza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 13351

7131

A minőség a legjobb befektetés!

1490.-

FENNER FW 140 SÉTÁLÓMAGNÓ
övcsipesz, autostop

8990.-

THOMSON TK 430 RÁDIÓS SÉTÁLÓMAGNÓ
FM/AM tuner, oda és visszajátszó magnó, mélyhangkiemelés, sztereó fülhallgató

54990.-

aiwa NSX-BL 24 MINI HIFI-TORONY
CD-s, kétkazettás, 2x20 W teljesítmény, FM/MW/LW
gitális tuner, 32 állomás tárolása, programozható CD,
ütas hangszóró, full logic vezérlés, távirányító

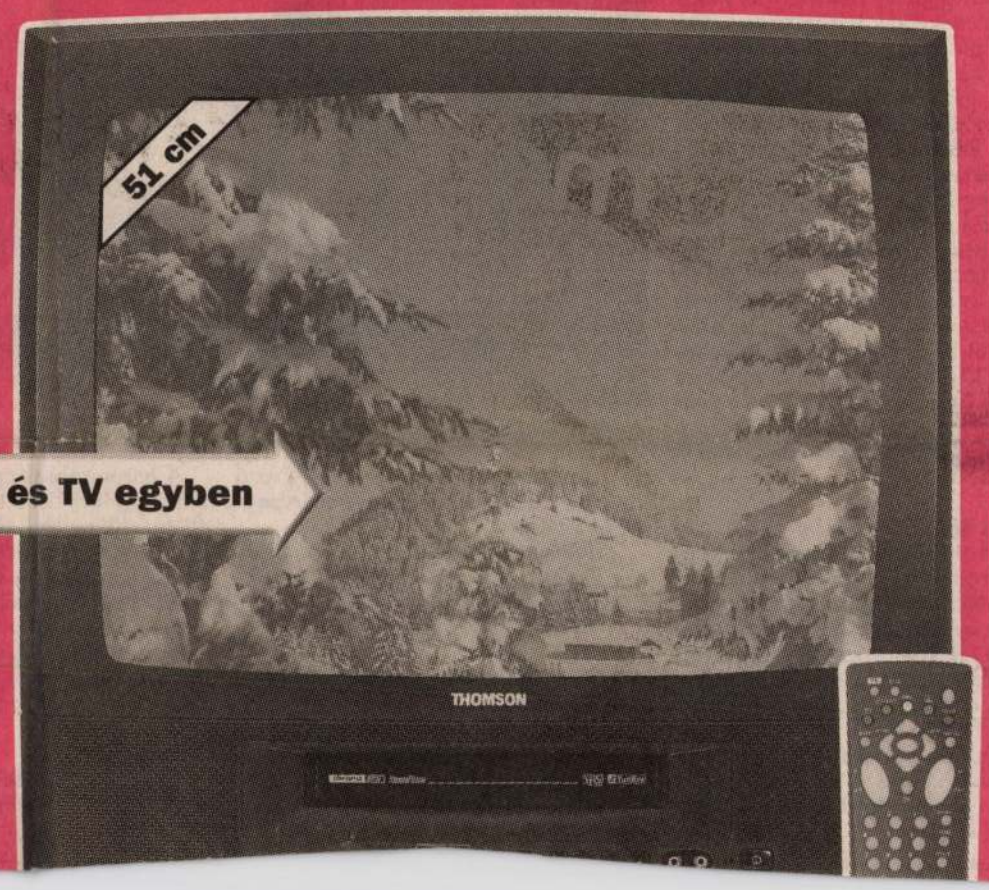

videó és TV egyben

3 napig érvényesek. Nyomtatási hibáért

Diescher tériep

Házról házra, végig a déli Váci utcán (4.)

Egymás mellett állnak a háromszintes műemlék épületek

Váci utca 49.

Korai modern stílusban a két háború között épült ötszintes sarokház. A korábban a helyén álló épületet Kasselik Ferenc építette 1830-ban. A mostani ház műszaki állapota vegyes: egyes részei közepes, mások rossz állapotban vannak, a homlokzatot viszont újravakolták. Földszintjén söröző működik. Túlnyomórészt magántulajdon, az V. kerületi önkormányzat elenyésző hányadával rendelkezik.

Váci utca 51.

Értékes, műemléki védettség alatt álló, 1870 körül kora eklektikus stílusban épült háromszintes épület. Tulajdonosa Müller Henrik, pékmester, aki azonban soha nem lakott a házban. Rá utal hátul, az udvarban épített két sütőkemence is, ezeket azonban később lebontották. Az épület műszaki állapota közepes, külsőleg elfogadható. Földszintjén antikvitás üzlet működik, mellette egy bezárt galéria helyére keresnek új bérlőt. A kerületi önkormányzat tulajdonhányada nem éri el a húsz százalékot. A lépcsőház és az udvari homlokzat felújítását a kerületi önkormányzat több mint félmillió, a főváros pedig négyszázezer forinttal támogatta.

Váci utca 53.

Az 1867 körül eredetileg kétszintesnek készült épületet 1882-ben és 1895-ben bővítették mai háromszintes formájára. Építtetője Pöltl Mátyás vendéglős volt, az 1895-ös bővítést azonban már az új gazda, a halász Mayer József végeztette el. A kora eklektikus lakóház nem műemlék, de két szomszédja révén műemléki környezetben áll, sőt a szakemberek szerint saját jogán is érdemes lenne a védettségre. Igaz, műszakilag közepesnek értékelt állapota nem válik az utca díszére. A homlokzat elszürkült, az alsó szintet valamikor bézs színűre festették, mára az is elpiszkolódott. Kívül-belül ráférne az alapos felújítás. A kerület és a főváros egyaránt 4,9 millió forintot szavazott meg az udvari és az utcai homlokzat, valamint a tető felújításához, illetve az alapok megerősítéséhez.

Váci utca 55.

Újabb kora eklektikus műemlék épület. Az eredeti házat Zitterbarth János építette 1822-ben Molnitzky János részére. Az eredetileg egyemeletes házat 1847-ben Diescher József alakította át: első emeletét átalakították és ráemeltek még egyet Trifonovits József megrendelésére. Ezután került Matheidesz István, a jómódú pékmester tulajdonába. A pékmester lánya szintén pékhez ment feleségül (aki egy darabig még a hábo-

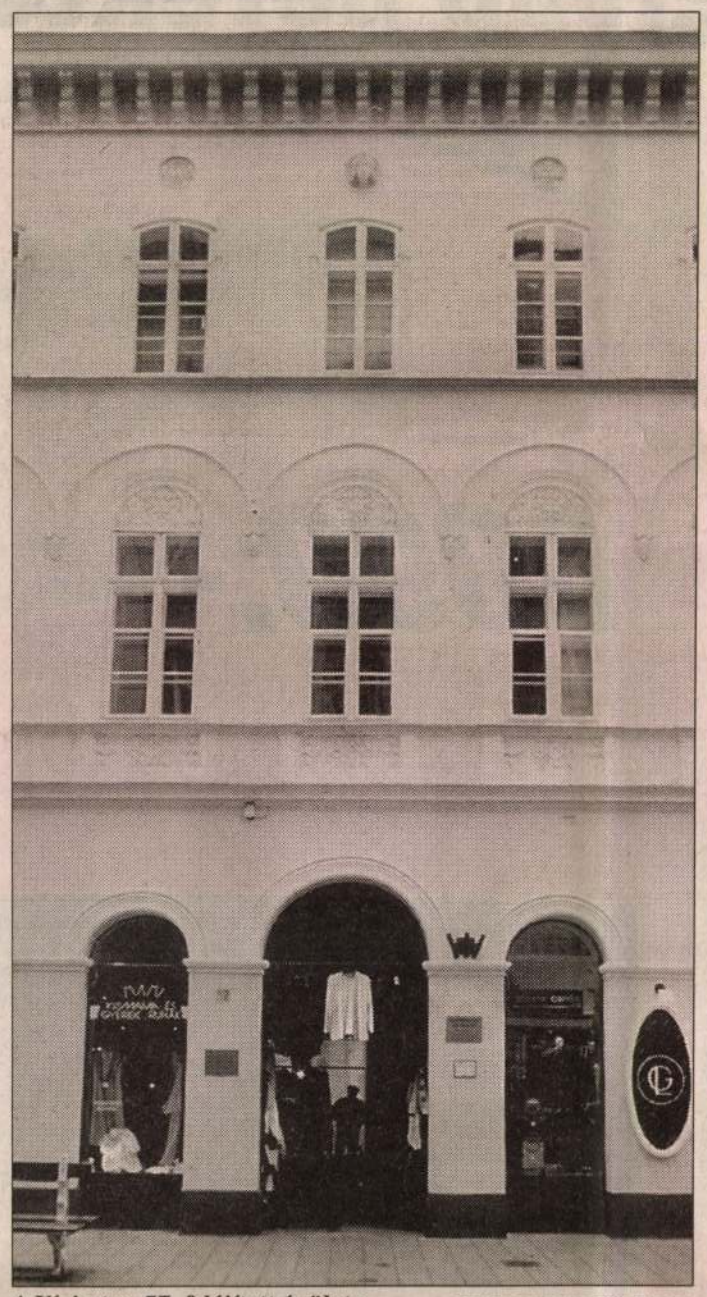

A Váci utca 57. felújított épülete

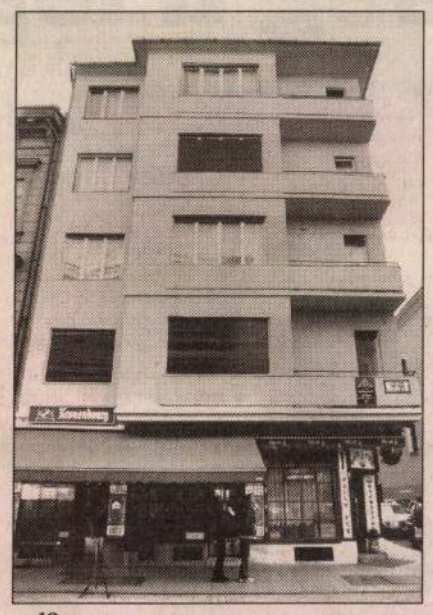

...49.

...51.

...53.

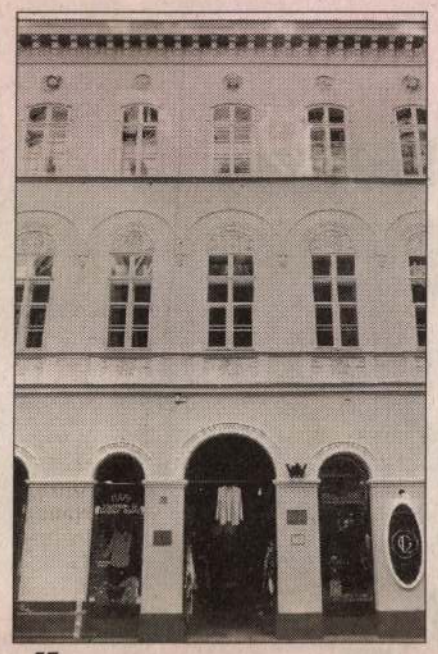

...57.

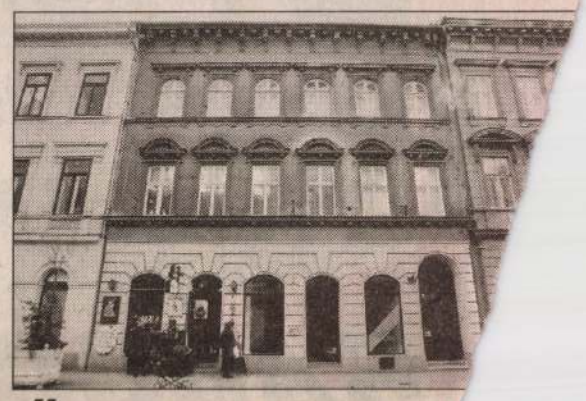

...55.

FOTÓK: DOMANICZKY TIVADAR

rú után is folytatta a mesterséget), az ő fiukról emlékezik meg egy márványtábla a falon:

„»Nem akartam mást mint múltam tanulságait levonni, helyemet figyelni és rögzíteni a mában«

E házban élt és alkotott Thurzó Gábor (1912–1979) író

Művelődési Minisztérium Budapest Főváros Tanácsa"

Thurzó Gábor polgári neve, akárcsak édesapjáé, Rutterschmidt Károly. A pékség helyén ma a BorsodChem Rt. kirendeltsége működik.

A háromszintes épületen még látszik a néhány évvel ezelőtti tatarozás. Külsőleg elfogadható (bár egy frekventált helyen álló műemléktől többet várna az ember, ráférne egy festés), műszaki állapota azonban csak közepesnek minősíthető. Az épület abban különbözik szomszédaitól, hogy jóval nagyobb az önkormányzat tulajdoni hányada: megközelíti az ötven százalékot.

Váci utca 57.

1821-ben Kasselik Fidél építette Keresztessy Frigyes orvos professzor részére. Más források szerint a Feszl–Gerster–Kauser trió tervei alapján épült 1848–49-ben Blassovits Péter cukrászmester megrendelésére. Biztos azonban, hogy a XIX. század utolsó harmadában már a cukrászmester volt a tulajdonos, majd később az ő leszármazottai. Az épület az 1865 körül elvégzett átalakítás és háromszintesre bővítés után romantikus stílusú lett. Műszaki állapota közepes, kívülről szépen felújított. A korábbi gazdag belső díszítés jó része azonban elveszett az eddigi felújítások során, különösen a hatvanas-

részére. Más források szerint a Feszl–Gerster–Kauser trió tervei alapján épült 1848–49-ben Blassovits Péter cukrászmester megrendelésére. Biztos azonban, hogy a XIX. század utolsó harmadában már a cukrászmester volt a tulajdonos, majd később az ő leszármazottai. Az épület az 1865 körül elvégzett átalakítás és háromszintesre bővítés után romantikus stílusú lett. Műszaki állapota közepes, kívülről szépen felújított. A korábbi gazdag belső díszítés jó része azonban elveszett az eddigi felújítások során, különösen a hatvanas-

hetvenes évek fordulójá
konstrukció következtéb
egyen megoldás került a
pualja azonban máig az
az utcában, udvara köz
dos, 59. számú épülette
épület valamennyi lakás
benne élők, az önkormá
hányada néhány százal
önkormányzat egy, a fő
forinttal támogatta az u
zat, a lépcsőház és a fü
újítását.

DIESCHER JÓZSEF,épitőmester

A bécsi parlament 1864äben meghivásos alapon lebonyolitandó tervpályázatához a magyar helytartótanácstól is kértek információkat.Ez többek között Ybl Miklóst, Szkalniczky Antalt és Diescher Józsefet ajánlja,de Diescher Józsefnél hozzá teszi,hogy:...ügyes épitész, bár inkább vállalkozó...246.old. 40.jegyz.

TÖRÖK LÁSZLÓ: A szegedi eklektika 227.old

A MÓRA FERENC MUZEUM ÉVKÖNYVE, 1964-65, 1. Szeged, 1966

Diescher József épitész M.D.K.

A Bécsben épitendő parlamen épitésvel kapcsolatos érdeklődésre,mint ügyes m ster, de inkább csak mint kivitelezőt emlitik.

Peteházy Károly :egy 100. éves épitészeti terv ályá: /A régi pesti képviselőház 1861.évi pály zata

Magyar Épitőművészet 1962 /1. 64.1.

890	....	60.000	941	....							
897	....	35.000	942	....	25.000	987	....	10.000	1032	....	7.000
898	....	40.000	943	....							
899	....	200.000	944	....							
900	....	50.000	945	....							
901	....	40.000	946	....							
902	....	38.000	947	....							
903	....	425.000	948	....							
904	....	25.000	949	....							
905	....	9.000	950	....							
906	....	50.000	951	....							
907	....	25.000	952	....							
908	....	15.000	953	....							
909	....	10.000	954	....							
910	....	7.500	955	....							
911	....	15.000	956	....							
912	....	160.000	957	....							
913	....	25.000	958	....							
914	....	10.000	959	....							
915	....	80.000	960	....							

Dienicher Zdeněk
Architekt
Archeologie
Praha
Betlémské kaple
27. 1.

711f....	1.000	746a....	5.000	795	25.000	846	2.500
711g....	2.000	747	12.500	796	2.000	847	2.500
712	18.000	748	500	797	2.000	848	2.500
713	55.000	749	25.000	798	2.000	849	2.500
714	175.000	750	300	799	2.000	850	2.500
714a....	400	751	500	800	2.000	851	2.500
715	1.000	752	500	801	2.000	852	2.500
715a....	200	753	500	802	2.500	853	2.500
716	4.000	754	1.000	803	3.000	854	23.000
716a....	3.000	755	5.000	804	2.000	855	20.000
717	20.000	756	3.000	805	2.000	856	5.000
717a....	1.500	756a....	6.000	806	2.000	857	15.000
718	3.000	757	3.000	807	2.000	858	30.000
718a....	2.500	757a....	6.000	808	2.000	859	15.000
719	7.500	758	5.000	809	28.000	860	10.000
719a....	10.000	759	10.000	810	1.000	861	5.000
720	10.000	760	10.000	811	1.000	862	15.000
721	2.000	761	12.500	812	1.000	863	15.000
722	2.000	762	2.000	813	1.000	864	1.000
723	1.500	763	5.000	814	1.000	865	4.000
724	4.000	764	1.500	815	1.000	866	500
725	500	765	9.000	816	1.000	867	7.500
726	1.500	766	10.000	817	1.000	868	12.500
727	100	767	8.000	818	2.000	869	100.000
728	1.000	768	9.000	819	4.000	870	25.000

DIESCHER József építőmester

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

42,68,217,219,228.p.

Diescher József

a szerzőtől. első átalakítási terve (1870) – a 11. oldalon

– rajz –

Művészettörténeti Értesítő

1973/1

Dienes József építőmester

1879 november 17-én

halt meg

Művelődéstörténeti Értesítő

14. old 1973/1

Diescher József

1861-ben emeletet épített a VIII. Baross u. 40. sz. lakóházra.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.

1335 l

90 l

Diescher József

1840-ben épitette az V.-VI. Bajcsy Zsilinszky
u. 17. sz. lakóépületet

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc
stb.: Budapest Lexikon, Budapest, 1973.
13351

821

Diescher József

1867-ben két emeletet épitett az V. Apácai Csere János u. 15 a-b. sz. a. épületre.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 1335 l

531

Diescher József

tervezte a VI. Paulay Ede u. 14. sz. a. épületet. (1845)

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

9261

Diescher József

volt az új nervilla rendházának, valamint a templom újjáépítésének tervezője az 1870-es években.

Bertóczi Péter: A Martinelli-tér.
Budapest, 1972.10.sz.30-34.l.

Diescher József

1849-ben épitett a VIII. Kőfaragó u. 5. sz. házhoz egy udvari pórnyat.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Sexikon, Budapest 1973. 13351

5901

Diescher József

1844-ben megtoldatta az V. Királyi Pál

u. 18. sz. a. épületet.

Merza László, Mernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973

1335 l.

5581

Diescher József

udvari szórnnyal bővitette 1853-ban a Kálvin tér 8. sz. epületet, majd 1862-ben második emeletet épitett ozra.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13350

5161

Diescher József épitén

1840-ben a mai Bajcsy Zs. úton
épült Zétemeletes Klasicista házat
emlitve

Műemlékvédelem 1972/3

174. old

Diescher József (1811-1874)

Toldotta a ~~Kö~~ VIII. Kőfaragó u. 5. v.

házhoz a bal oldali vázunyat 1847-ben.

Régi házak Pest-Budán. Főszerkesztő: Pereházy Károly
Műszaki Kiadó Bp. 1975.

77. old.

Diescher József

1860-ban alakította át a VIII. Köztársaság téri Fővárosi Gázművek épületét.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

6161

Dierscher József

1856-ban udvari mámorral bővítette és átalakította Kasselik Fidél 1816-ban épült Calvin tér 8. sz. alatti épületét.

Gerő László: Pest-Buda építészete az egyesítéskor. 185p.

Dietscher József

Neve említve

Gerle László: Pest-Buda építésnete az egyesítésig. 53p.

Diescher József

mellett dolgozott lépésként Heinrich Károly

Komárik Dénes: építészképzés és mesterfelvétel a XIX.században.Pesti mesterek és mesterjelöltek. Éptud, 1971 /III/, 4.sz. 379-418.l.

400.l.

Diescher Lajos

Diescher Jozsef fia, emlitve

Münéryettörténeti Értesítő

14. old. 1973/1

Diescher János

Neve erlitve.

Gerő László: Pest-Buda építészete az egyesítéskor. 53 p.

MDK

Diescher József

Bp. V. Nagy Sándor u.3.

tervezte Getting er Adolf dr. részére. 1854.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

117.1.

Diescher József MDK

Marczibányi -palota/ Oktober 6. u. 7./

Hild József épitette két részletben 1830-32 közt.
Külső neoreneszánsz átaalakitás Diescher Józseftől/ 1867-68/.
Hoepfner Guidó harmadik emeletet huzott rá/1923/.

Ma Koho és Gépipari Minisztérium.

Repr. ⁄ 214. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

118.1.

Diescher József MDK

Szupp-ház /Bp. V. Király Pál u. 18/

Zofahl Lőrinc épitett /1839/ és a Diescher Józseftől megtoldott /1844/ egyemeletes házra Pucher József épitett II. és III. emeletet és a homlokzatot átalakitotta/1871/
Helyreállitva 1958.

Repr.: 198. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

108.1.

~~Deischer~~/ Diescher József

Benkovics-ház/ Október 6 u. 20./

Pollack Mihály épitett az utcai rész egyemeletes re /1819/
Zofahl Lőrinc az utcai részt kétemeletesre/1849/
Diescher József az udvari szárnyat kétemeletesre /1854/, majd a hatulsó kocsiszint és istállót /1855/.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

118 - 119.l.

MDK

Diescher József

1850-ben második emeletet épitett a Muzeum krt 5. sz házra Szücs Zsófia részére.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
114.l.

Diescher József

MDK

Wurm-udvar /Apáczai Csere János u. 15/a-b/.
Pollack Mihály 1821-22-ben kétemeletesre építette Wurm János számára.
Diescher József 1867-ben még két emeletet épit.
A Dorottya utcai kapu és földszinti ablakok vasrácsai Hauszmann Alajostól tervezett Bankká átépitéskor készültek.
Borbiró Virgil 1946-ban tatarozta.
Horler Miklós 1952-ben helyreállitotta.

Repr: 169.kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
93-94. l.

MDK

Diescher József építőmester

Gévay Albert, fényirda

Lipótv, Dorottya-u. és Feldmesor 3. Wurm-udvar

1867.- Homlokzat, metszet, fut. padlástér alapr.

MDK-A-II-1/2723.

DIESCHER József

Bp. Wurm-ház, 1867 – ráépítés

Egri Nyári Egyetem 1994.

Bp. 1995 93.

9

29 1986

Diescher József 89, 101, 143, 145, 158 - 159
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

.....	olvashatatlan
<.....>	a kéziratban á
[ ]	a fôszövegben
	szerkesztô kieg
	adott címek
( )	a szerkesztô kö
dôlt betû	a fôszövegtôl e
	húzva)

DIESCHER József epitén

1852-ben átalakítja a házat

Farbaky Péter: A pesti Rottenbiller-ház. = MúSz, 1997/1-2. 12. és ill.

a szaknyelvek kifejezésany
mészetes nyelvvel is megta
m i e g y s é g n e k a
s z a v a k a t , h a n
k a t , i l l . a z
l e l ő n y e l v i k
k a t t e k i n t i k ,
ezek egyszerü vagy összete
fejezések. Ami a lényeges,
forma k ö l c s ö n ö s e
megfeleltetése"[17./]. C .
készitett átfogó tanulmány
"A tezaurusz funkciója jó
a szavak visszakeresését b

Diescher József. MDK

Szervita templom /Martinelli tér 7./

Valószinüleg Hölbling János kezdte épiteni , és Pauer János György folytatta. Eredeti toronysisakja Hacker Józseftől. kb. 1769.

A Templom mai homlokzata és tornya Diescher Józseftől. 1871.

Helyreállitva 1948-ban.

Repr. 205. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

113.l.

Diescher József

életének és munkásságának időrendi adattára mesterfelvételi ügyével bezárólag.

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek.

Építés- Építészettudomány, III.köt.4.sz.379-418.l.

395-6.l.

Diescher József

nem tervezője, hanem kivitelezője volt
a József téri Kovács-Sebestyén háznak
(lsd: Máltás Hugó)

Komárik Dénes: Máltás Hugó. - Építés- Építészet-tudomány, 1970. /2.kötet/, 111-171.l.

153.l.

MDK

Diescher József

József nádor tér 5-6.

Épitette Diescher ~~Ferenc~~ József, talán Máltás Hugó közreműködésével 1859-ben Kovács- Sebestyén Endre orvosprofesszor részére.

Eredetileg háromemeletes volt, a negyediket Barát Béla és Novák Endre épitette rá 1922-ben. Helyreállitva 1951-ben.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

106.1.

MDK

Diescher József

Bp. VI. Paulay Ede u. 14.

1845-ben épitette Pfeiffer Ferdinand részére, kétemeletesre.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Pb. 1961.

148.1.

Diescher József MDK

A Teleki-család Szervitatéri házára 1862-ben harmadik emeletet huzott.

238.o. 31. jegyzet.

ZÁDOR ANNA: POLLACK MIHÁLY; Bp. 1960.

MDK

Diescher József építőmester

evang. szláv egyhér iskola kémény? (?)

(olvash atatlan)

Józsefv, Kesepesi-ut.

1864. - Pince, fut. alapr., mélnet

MDK-A-II-1/1485.

Diescher József épitőmester

Pospesch Antal fut udv. told.
Józsefv. Amschelg. 3.
1862. – Fut, pince alapr.

MDK-A-II-1/569.

Oc. D. K

DIESCHER József építőmester

Koronás-arany érdemkeresztet kap

Ybl Ervin: Ybl Miklós 133., 203., 206.,

M. D. K.

DIESCHER József építőmester

1865 Régi képviselőház kivitelező vállalkozója (terv: Ybl Miklós)

Magyar Tud. Akadémia palotája (terv. Stüler Fri. Ágost

Ybl Ervin: Ybl Miklós 42, 131.,

M.D.K.

DIESCHER József építőmester

Ybl Szervezte épületek vállalkozója

(Budai Takarékpénztár)

Ybl Ervin: Ybl Miklós 34.,

MDK

Diescher József épitész

1840-ben kétemeletes házat szerez magának

Zádor A:A magyar klasszicizmus épitészeinek társadalmi helvzete.Bp.1953 68,

Diescher József ~~és Skalnicki~~ építőmester

M. Tud. Akad. palotája (Skalnicki Antallal.
Lipót. Tervező Hüler A.)

1862 –

MDK-A-II-1/568.

Diescher József építőmester

Canzi Ágoston és Heller József fényképműterme

Belv. Christoph pl. 4.

1862. - Homlokrat, padlás alapr. metszet

MDK-A-II-1/587.

MDK

Diescher József

RÁkóczi ut 13.

Épitette Hild József 1837-ben Hirschmüller János részére.
Diescher József 1852-ben második emeletet huzott rá Westermayer Józsf részére.
Pan József 1861-ben az udvari rész I. és II' emeletét épitette.

E hátban lakott a Lechner- család, majd Henszlmann Imre.
Itt született Lechner Ödön épitőművész 1845 aug. 27.

Zakariás G. Sándor: Budapest. BP. 1961. 165.1.

Diescher József. MDK

Bp.VIII. Illés u. 25.
Festetich Antal villája. Ma Egyetemi Füvészkert Igazgatósági épülete.

Talán Pollack Mihály, más források szerint Tallherr József terve alapján 1802-1803-ban épült.

Repr. 269.kép.

Kertben a ~~P/A~~ Pálmaházat 1865-ben épitette Diescher József.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

159.l.

Diescher József

Bródy Sándor u. 8.

Régi képviselőház.

Ybl Miklós müve, Épitőmester Diescher József

1865 szept. 11-én kezdődött a munka
1866 ápr. 16-án már itt ülésezett a képviselőhá z.

Repr. 251. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

157.1.

Diescher József

VIII. Kistemplom u. 4.

1852-ben Mejánszki Ferenc részére toldalékot épitett hozzá.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.

160.1.

DIESCHER József építész

Pesti neoromkori építész

adas Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 262.l.

M.D.K.

Diescher József épitömester

A Vigadó kivitelezö vállalkozója,

Ö irta alá s ezért sokáig neki tulajdonitották

a Feszl tervezte Muzeum krt. 5. sz. ház terveit

Vámos Ferenc: A magyar romantika épitészetéröl

Müemlékvédelem, 1965/. 1. 37-39. 1.

M.D.K.

Diescher József, építés

tervei szerint épült 1857-ben a Rákóczi-úton álló tót templom (az un. Luther-udvar udvarán), eredetileg egy kis tér közepén. A főváros 1894-ben engedélyt adott a kis tér beépítésére, ahelyett, hogy megváltotta volna és módot adott volna a Rákóczi-uti körengeteg szellősebbé tételére.

Vámos F.: Budapest városképének átalakulása József nádor korától napjainkig.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye,

1926. 60. köt. Havi Füzetek, III. évf. 9-12. sz. 134. old.

M.D.K.

Diescher József épitőművész

Rákóczi-ut 57/a-b.Bérháztömb, udvaran szlovak evangélikus templom. 1857-67-ig épitette.

Gen Zak Bpest.69.1.

Diescher József gutömester

Telehi Sándor III, em. ráép. és átal.

Belv. Szervita tér 2/655.

1862. ——

MDK-A-II-1/601.

Diescher József

MDK

VIII. Baross u. 40.

Hild József épitette földszintesre 1843-ban
Kubinek Ferencnek
Diescher József egy emeletet huzott rá 1861-ben
Thanhoffer Pál számára.

Ma az Orvostudomány-egyetem
Gazdasági Hivatala.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

156.1.

Diescher József

VIII. Köztársaság tér 8.

"Épitette 1855-, illetve 1860-ban
Pollack Ágost, illetve Diescher József."

Zakariás G. Sándor : Budapest. Kp. 1961.

160.1.

Diescher József MDK

Rákóczi ut 57/b.

Luther udvar. Szlovák ev. templom.
Tervezte Diescher József, épült 1857-67.

Oltárképe. Than Mér-tól

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.
166.1.

Diescher József MDK

Calvin tér 8.

Kasselik Fidél épitette egyemeletesre. ~~1833~~/1816.
Diescher József átalakitotta és az udvari szárnyat épitette Rottenbiller Lipótnak. 1853.
A Kálvin téri részre II. emeletet huzott és a homlokzatot átalakitotta 1862-ben.
Bergh Károly tervei szerint épült a Török Pál utcai rész 1870-ben.
Kacziba Ferenc 1954-ben helyreállitotta.

Zakariás G. Sándor : BUdapest. Bp. 1961.
170.l.

Diescher József

építész

A reformkori fővárosépítészet
ben volt szerepe.

Rados: Magyar építészettörténet 274
Műszaki Kiadó 1971

DIESCHER JÓZSEF,építőmester

Ő tervezte meg a monumentális,de kissé érdektelen Luther-udvart Pesten.Rákóczi ut 57/a-b. 1857-67. 246.old. 40.jegyz

TÖRÖK LÁSZLÓ: A szegedi eklektika 227.old

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE, 1964-65, 1. Szeged, 1966

DIESCHER JÓZSEF, építőmester

A Feszl-féle pesti Vigadó. az Akadémia, az Akadémia bérházának építőmestere, majd 1867-ben a lipótvárosi templom, ma Szent István bazilika kupolaépitésénél egy szakértő-bizottság tagja volt, 246.old.39.jegyz

TÖRÖK LÁSZLÓ : A szegedi eklektika 227.old

A MÓRA FERENC MUZEUM ÉVKÖNYVE, 1964-65, 1. Szeged, 1966

DIESCHER JÓZSEF, építőmester

DIESCHER JÓZSEF,épitész

1870-ben Szegeden felkérték a reáliskola terveinek elkészitésére.Mivel csakDiescher épitész"név szerepel, nem biztos,hogy róla van szó,mert volt egy Diecher Antal épitész is.Antal megbizása a valószinübb. 245.old 36- 42.jegyz

TÖRÖK LÁSZLÓ: A szegedi eklektika 227.old

A MÓRA FERENC MUZEUM ÉVKÖNYVE, 1964-65, 1. Szeged, 1966

Diescher József

1847-ben alakította át a Váci u. 55. sz. alatti házat mai formájára.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

347/

Diescher József

Tervezte a Vörösmarty gimnázium épületét

Pákozdy Endre: A jubiláló Vörösmarty Gimnázium
Budapest, 1971. 12.sz. 31-33.l.

33.l.

Dicsőné József

szerepét említi, taglalja és tisztázza a Bp.VI. Bajcsy Zsilinszky út 17. sz. házzal kapcsolatban Pereházy Károly

Perchány Károly: Műemlék lakóépületek restaurálása a Terézvárosban. - Műemlékvédelem. 1970.2.sz. 91.lelő 93-95.l.

Diescher József

Molitor Hugónál épített 1859-ben
a József nádor tér 5-6 sz. épületet.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1240

Diescher József MDK

B. IX. Üllői ut. 23.
épitette 1842-ben Kronberger Ferenc számára.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp.1961.

173

Diescher József épitész M.D.K.

Bp. Muzeum krt. ~~Xxx~~ 5, sz. lakóház 1850 .

/ Restaurálva 1963.

Petneházy Károly: Remantikus épületek restaurálása a pesti Belvárosban

Müemlékvédlem, 1964/2. 92. l.

MDK

Diescher József, építész

A szlovák evangélikus templom építője (Rákóczi út – Luther utca).
1857-től 1867-ig épült a műemlék.

— : A helikoptert ablakából 2

ESTI HIRLAP Br. 1968. ápr. 3.

Diescher József építőmester

Kratzer György hentése

Perérv. Waldzeile 23/468.

1862. - Fut alapr. és mehet

MDK-A-II-1/617.

Diescher József építőmester

Karasek József 1 em. sarokhái

Teréz v. Somerg. u. Arenag. 9. Eche.

1862. - Homlokrat, metnar, pinsa fut em. clapr.

MDK-A-II-1/621.

MDK.

Diescher József építőmester

Langheinrich Frigyes átalakítás

Pererváros Kerepesi u. 6/4.

1861. Fut, piance, I. em. alapr.

MDK-A-II-1/86.

Diescher Jónet építőmester

Maraty János kapubejárat átal.

Belv. Weisse Schiffg. 7/660.

1862. – Homlokzatrész, metnet, fut. alapr.

MDK-A-II-1/641.

MDK.

Diescher József építőmester

Hechenest Gustáv II-III. em. ráép.

Belváros, Egyetem-u. Zücherg. 4/491.

1861. - I. Homlokzat és metszet

II-III. ömes alapr.

MDK-A-II-1/127.

DIESCHER Josef später

Komárl 1982 316.

Diescher József, építén

Pesten született 1811-ben, s Budapesten halt meg 1874. szept. 28-án.

Elsőrorban kivitelező építén volt. Az Akadémiát (tervezte: Stüler), a Régi képviselőházat (terv. Ybl) építette. Stb. Ő tervezte viszont a szlovák evangélikus templomot (az ún. Luther-udvarban! Rákóczi út.).

Perehány Károly: Kedves Élet és Tudomány! 1874.

Élet és Tudomány, Bp. 1974. okt. 4. XXIX 40.

MDK.

Diescher József építőmester

Gschwindt Mihály átalak.

Terezváros Königsg. 10. Eck. Lindeng.

1861. - Fut alapr.

MDK-A-II-1/136.

MDK.

Diescher József építőmester

Volkmann Henrik fut udo. told.

Terézváros 2 Herzeng. 55.

1861. – Pince, fut alapr, metrut

MDK-A-II-1/197.

MDK.

Diescher József építőmester

Seuger András fmt udv. told.

Terézvárosi, Steinerg. Plan 2.

1861. - Pince, fmt. alagsor. metset.

MDK-A-II.-1/217.

MDK.

Diescher József építőmester

Schutz Lajos fmt udv. told.

Terézváros, Äuss. Aradersg. 28/1610.

1861. - Pince, fmt alapr, metszet

MDK-A-II-1/218

MDK.

Diescher József építőmester

Thanhoffer Pál I. em. ráép.

Józsefváros, Stating. 27/618.

1861. – I. Használhat és mehet
II. Emt, I. em. alapz.

MDK-A-II.-1/221.

MDK.

Diescher József építőmester

Vasuttarsaság: lakó-, fűtő-, és őrház.

Pozsonyi vonal 3 és 4. számú őrház között.

1861. —

A terveket Kudlik Pál a társaság főmérnöke is signálta

MDK-A-II-1/230.

MDK.

Diescher József építőmester

Senger András fmt utcai told.

Pesárv. Eck d. Fabrieken u. Steinerg. 935/Plan 1.

1861. – Hamlokrat, pince, fmt alapr. Matnet

MDK-A-II-1/257.

MDK.

Diescher József építőmester

Schenba Gusztáv üvegházai

Terézv. Neue Araderg. 185. Plan 5.

1861. - Fut alaprajz és metszet

MDK-A-II-1/260.

MDK.

Diescher József építőmester

Lisznyay Gedeon fut udv. told.

Józsefv. József-u. 8/906.

1861. – Pince, fut alapr. Metnet

MDK-A-II-1/261.

MDK.

Diescher József építőmester

Kortsak József 1. em. hái

Józsefv. Stationg. 32/620.

1861. - I. Homlokzat és metszet
II. Pince, fut és em. alaprr.

MDK-A-II-1/276.

MDK.

Diescher József építőmester

Vasúttársaság raktár

Terézváros, P.u.

1861.- Tervet Kudlik főmérnök is aláírta

MDK-A-II-1/279.

MDK.

Diescher József építőmester

Fröhlich Ferdinánd, hocsinin

Ferencv. 2 Nyul u. 34.

1861. - Fut alapr. metnet

MDK-A-II-1/332.

Diescher József építőmester

Elek Imre fmt háza

József fő. Hollunderg. 1414.

1862.- Homlokzat, pince, fmt alapr. metszet

MDK-A-T-1/480.

MDK.

Diescher József építőmester

Böhm Lipót I. em. ráépítés

Pesterváros, Gr. Kreutzg. 15/321.

1861. Homlokzat, front I. em. alapraj, metszet

MDK-A-II.-1/13.

MDK.

Diescher József építőmester

Senger János és Ferenc két fut háza

Pesterváros, Rosen u. Steinberg Ecke 18/935.

1861. I. Homlokrat, metszet
II. pince, fut alapraj

MDK-A-II.-1/18.

MDK.

Diescher József épitomester

Gönczy Pál fut. kerti háza

Temesvár. Neue Arader g. 185. Plan 6.

1861. Hamlokrat, fut alapraje, metszet.

MDK-A-II-1/4.

MDK.

Diescher József építőmester

Leckner János téglagyárának lakóepülete

Kőbánya, Rákos 1708.

1861. - Hamlokrat-várlat, fut alapr. metnet.

MDK-A-II.-1/43.

MDK.

Diescher József építőmester

Gschwindt Mihály 2 ezr. sarokházai

Józsefváros, Üllői u. 21/52. Bräumeisterg. 1/53.

1861. I. Homlokzat
II-IV. ömes alaprajzok.

MDK - A - II. - 1/63.

MDK.

Diescher József építőmester

Krekaî Ján fut. utcai Sold.

Pérévárós, Allianzg. 11/67.

1861. - Homlokzat, pince, fut alapraje, metszet

MDK-A-II.-1/66.

MDK.

Diescher József építőmester

Tarossy János I. em. ház

Belváros Ungvár g. 5.

1861. I. Homlokzat
II. fut, pince, I. em. alapr.

MDK-A-II.-1/81.

MDK.

Diescher József építőmester

Fleischtestvérek II. em. hír.

Pesterváros, Váczi u. 42/1461.

1861. I. Hombolyzat és mutnak

II–IV. ömes alapr.

MDK-A-II-1/82.

MDK.

Diescher József építőmester

Ehrenwald Fülöp nyitott szinje

Józsefváros, Kerepesi u. 36.

1861. Fut alapr. és metnet

MDK-A-II.-1/90.

MDK.

Diescher József építőmester

Simonyi Antal fut utcai telek.

Ferencváros, Floriang. u. Waagseng. Ecke 16/555.

1861. Fut alapr.

MDK-A-II.-1/92.

Diescher József építőmester

Bürgermeister Antal fut. átal. és udv. told.
Terézv. Fabrick. g. 6.

1862. - Pince fut alapr. metnet

MDK-A-II-1/531.

MDK

Diescher József építőmester

Iparbank I. em. átalak.

Belv., Váczi-u. 20/37. Füttner Károly örökösei háza

1864.- I. em. alapr., metszet

MDK-A-II -1/1513.

MDK

Diescher József, építőmester

Luczenbacher testv., mérlegház

Lipótv. Pömő-tér

1864. - 2 homlokzat, fut. alapr., 2 metszet., helyszínrajz

MDK-A-II - 1/1506.

MDK

Diescher József épitőmester

Förster János, Nákó-ház átalakítása szállóvá

Belv., Váczi-u. és Aranykéz-u. 18/36.

1864.- I-III. ömes alapr.

MDK-A-II-1/1442.

MDK

Diescher József építőmester

Schütz Lajos, fut. udv. told.

Teréz, hosszabbított Steiner-u. 47/7596.

1864. - Fut. alapr., metszet

MDK-A-II-1/1441.

MDK

Diescher József építőmester

Sebastiani Frigyes T. em. udv. ráép.

Pesérv. – Országút 49/637.

1864. – I. Homlokzat, metszet

II–III. Ömes alapr.

MDK-A-II-1/1407.

MDK

Diescher József, építőmester

Muraty Szilárd T. em. ház helyreállítás

Pesévo. Váczi-u. - Két nevecseny-u. 2. sarok

1864. - Int. T. em. alapr., metszet

MDK-A-II-1/1370.

MDK

Diescher József építőmester

Légkesztársulat, védfalak a gáztartályok köré.

Józsefv.

1864. - Homlokrat, fut. alapr., 2 mekret

MDK-A-II-1/1333.

MDK

Diescher József épitőmester

Wintergeist József, szt. átalak.

Terézv., Nagydiófa-u. 1.

1863. - Pince, szt. alapv, mednet

MDK-A-II-1/1291.

MDK

Diescher József épilőmester

Pesti hengermalom társ. II. em. géphár

Hengermalom-u. 1.

1863. - Hanllokrat, metnet, pince, fut. alapr.

MDK-A-II-1/1280.

MDK

Diescher József építőmester

Senger András T. em. ház

Tercév; Steiner (Deák) - u. 1/935. Gyár u. sarka

1863. - I. Homlokzat, metszet

II. Ömes alapr.

Tervet Senger János is aláírta

MDK-A-II-1/1247.

MDK

Diescher József, épitőmester

Zier András T. em. udv. told.

Józsefv. Nap u. 5.

1863. – Pince, fut. T. em. alapr., matszet

MDK-A-II-1/1105.

MDK

MDK

Diescher József, építőmester

Fauhovich Gyula Lára boltjai

Belv. Barátok tere 9/410.

1863. - Használatban, fut. alapr., mérlet

MDK-A-II-1/1080

WDK

MDK

Drieschner József építőmester

nevére szól az ép. engedély, amelyet Ybl Miklós kért

a M. Tudós Akadémia 4 em. bérháza építésére. (Kipótv.)

1863.

MDK-A-II-1/1022.

MDK

Diescher József építőmester

Teleki vesaléd pinceablakai

Belv., Szervita tér 2.

1863. - Helyszínr, fut alapr., metnet.

MDK-A-II-1/998.

Építészet - Világi

alduna-sori köpart - Discher építész

Magyar képrőművész, 1864

máj. 5. I.3. 47.

Házai művészeti mozgalmak.

MDK

Dieschler József építőmester

Figyelmessy Antal fst bár

Rákosmező 203 és 204.

1863.- Homlokzat, pince, fst. alaprajz., metszet

MDK-A-11-1/910.

MDK

Diescher József építőmester

Blasinger János fut utc. told.

Józsefv. Kőfaragó u. 4.

1862. - Félhomlokzat, pince, fut alapr. matrit

MDK-A-II-1/801.

DIESCHER

Koch Henrik, Woita, Volkmann, Ducher, Unger, Kallina, Bukovics, Dützer, Gottgeb, Benkő, Landher, Kiss István, Nagy Virgil, Kauser István, Kauser János épitettek Budapestenés más városaibanaz országnak eklektikus stilusban épületeket.

Gerő László: Magyar epiteszet a XIX. szazad második felében, Bp. 1959. 40. 1. TIT Utmutato 37.

MDK

Diescher József építőmester

Leopold F. kémény

Lipótv. Hochstrasse 7/200.

1862. – Metnet a szomszéd háron át is

MDK–A–II–1/729.

MDK

Diescher József

Vámos F.: Budapest városképének átalakulása József nádor korától napjainkig. MMÉBKözl. Havi Füzetei 1926. III.évf.9-12.sz. 127-150.l.

MDK

Diescher József épilőmester

Leporis Samu, lakatosműhely
Terézv, Kerepesi-u. 41., Szabó János háza
1866. Homlokat, fut. alapr., metnet

MDK-A-П-1/2078.

PUK

MDK

Diescher József égitőmester

Farkas János, ház helyreállítás
Belv., Szerb. u. 7.
1865. ——

MDK-A-11-1/2029.

MDK

MDK

Diescher József ötvösmester

Farkas Lajos, helyreállítás

Belv. Szerb-u. 10.

1865. —

MDK-A-M-1/2049.

МДК

MDK

Diescher József építőmester

Oetl testvérek, gőzkaránkárkémény

Perező, Ások-m.

1865. Homlokrat alapr, 3 mennet

MDK-A-11-1/2016.

PIOK

MDK

Dieschen József építőmester

br Prónay Gábor, éttesemnyjobbitás

Lipótv, Bálvány-u. 16.

1865. - I. em. alapr.

MDK-A-17-1/1971.

MDK

MDK

Diescher József épitőmester

özv. Pollack Mihályné végett hára helyreáll.

Lipótv, ~~Obere~~ Obere Donauzeile 50.

1865. —

MDK-A-II-1/1950.

РЦБК

МОСКВА 17

MDK

Diescher József, építőmester

Luczenbacher Pál, fűrénygyár

Lipótv, Uj épület megett, 319, 320, 334. a.

1865. - Ujabb vizsgálatra kiadva

MDK-A-П-1/1915.

МДК

MDK

Diescher József épitőmester

M. Gazdasmonyok Egyesülete fut. utc. told.

Terézv, Külső 3 dob-u. 5.

1865. - Homolohrat, prince, fut. alapr; metnet

MDK-A-11-1/1901.

WDK

MDK

Diescher József építőmester

Luczenbacher Pál, fűrénggyár

Lipótv., 319/332., 320/333. és 334/347.

1865. — Vingálatot rendeltek el.

MDK-A-Π-1/1875.

MDK

Diescher József építőmester

Wankó Erzsébet fzt.ház
Terézv. Kertész u.31.
1865. Homlokzat, pince,fzt alapr.metszet

MDK-A-11-1/1811.

MDK

MDK

Diescher József építőmester

Zier András, istálló

Terézv, Kültelek, Városliget 82.

1867. - Homlokrat, fut. alapr., metszet

MDK·A-II-1/2708.

MDK

Diescher József építőmester

Lucsenbacher Pál, iroda

Lipót tér, Ferenc József rakpart, alsó rész

1867. ——

MDK-A-II-1/2738.

MDK

Diescher József építőmester

Oettl János, vasöntöde és irode

Perérv, Arch. u. 926.

1966. - Homlokrat, alapr.;

MDK-A-II-1/2509.

MDK

Diescher József építőmester

Zichy András, frt. házi

Városliget, Hermina és Gömör-u. sz.

1866. ——

MDK-A-II-1/2513.

MDK

Diescher József építőmester

Müller Fabat, fut. átalak.

Belv., Schlosserg. és Kalap-u. sarok 2.

1864. - Fut. alapv.

MDK-A-17-1/1688.

MDK

Diescher József épitőmester

Glosz János, fut. told.
Perésv, Kerepesi-u. 9. és 10.
1864. ——

MDK-A-II-1/1656.

MDK

Diescher József építőmester

Matos Johanna, tehénistálló

Kültelek, Aréna-u. és Csömöri-u. sarkán 1686.

1864. – Homlokrat, fut. alapr., medrat, helyszínr.

MDK-A-II-1/1579.

MDK

Diescher József építőmester
és Strohoffer ács:
Seiler Ferenc fut. átal. és cratorna
Ferencv., Sorokvári-u. 59/121.
1864., Pince, fut. alapr.

MDK-A-II-1/1564.

MDK

Diescher József építőmester

Luczenbacher Pál, gőzhajó állomás

Alró Rakpart

1867. 2 homlokat, fut. alapr.

MDK-A-II-1/2670.

MDK

Diescher József építőmester

Diescher Antal, őrház

Lipótv, Vácsi u. külső töltés Vámhatár mellett

1867. Hamlohnat; pince, fst. alapr., metnet

MDK-A-II-1/2959.

MDK

Diescher József építőmester

Ferenczi István, fut. told.

Józsefv., Zerge-u. 17.

1867. —

MDK-A-II-1/2920.

MDK

Diescher József épitőmester

Fluch Ede, fut told.

Lipóto, Hold-u. 91.

1867. —

MDK-A-11-1/2873.

MDK

Diescher József építőmester

Nusser Károly, pince (aláépítés)

Tereív, Hajos-u. Uj-u. sarka 16/1264.

1866.- Homlokrat, pince, fut. alapr; mednet

MDK-A-II-1/2344.

MDK

Diescher József építőmester

Forster János, kávékonyha

Altstadt, Váczi-u. 18/36. Nákóhár udvara

1866.- Tut. alapr., Fő és oldalhomlokzat

MDK-A-II-1/2322.

МЭК

MDK

Diescher József építőmester

Baron Jónás, fszt. udv. told.

Pereív, Uj-u. 23.

1867. - Udv. kombinat, metrat, pince, fszt. alapra

MDK-A-11-1/2629.

MDK

Diescher József épitőmester

Luczenbacher Pál, gőzfavágó

Tereív, Kemniker-u. 922.

1867. ——

MDK-A-II-1/2609.

MDK

Diescher József épitőmester

Lyka Anantár, T. em. hér á telek.

Belv., Váci és Zribáms-u. 1/425.

1867. Pince, fut. I. em. alapr.

MDK-A-11-1/2589.

Diescher József

Bp. VI. Bajcsy Zs. u. 17.

Hild Károly 1850-ben Rohlfeld ignác részére
épitette háromemeletesre.
Diescher József 1840-ben épitette a másik házat
Diescher János részére egyemeletesre.
A kér ház összeépitése és mai alakja YBL Miké
lóstól Balassa János részére, 1862.

Repr. 247.kép.

Zákariás G. Sándor: Budapest. Bp.1961.

135.1.

MDK

Diescher József

Bajcsy Zs. ut 39.

Tervezte Diescher József kétemeletesre
Szevera L. Károly részere. 1854.
Harmadik emelet Wojta Donáttól. 1873.

Zakariás G.Sándor: Budapest. Bp. 1961.

136.l.

Diescher József

épitette 1855 körül a VIII. Mária u. 10. sz.
a. lakóházat.

Bezzo Lóvaló, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

7311

Diescher József

1838-47 között 121 munkája
ismert a Szépítési Bizottmány tervtárában
fennmaradt adatok szerint

Budapest története III.Akadémiai Kiadó 1975 Bp.

518.old.

Diescher József

mósvolik emelelet épitett a VII. Rákóczi út

13. sz. házra (1852).

Berza László, Bernát György, Erdei

Ferenc szk.: Budapest Lexikon, Buda-

pest 1973. 13351

9791

Diescher József

vezetése mellett épült 1865-66 között a VIII. Bródy Sándor u. 8. sz. a. régi képviselőház.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

9890

Diescher József

1867-68-ban külső átalakításokat végzett
az V. Október 6 u. 7 sz. épületen.

Bessa László, Bernát György, Erdei
Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Bu-
dapest 1973. 13351

8831

Diescher József

tervezte 1857-67 között épült VIII. Rákóci út 57/a-b. sz. a. Luther udvart.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 13351

6611

Diescher József

tervezte 1850-ben az V. Múzeum körút 5. p. épületet.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. - 1335

8051

megvia

Diescher József

pesti építész

az aradi kir. lyceum

fenti tervei szerint

1869–1873. épült

Lakatos Arad

III. k. 224. l.

0

1688. Poll Hugo.

Mi atyánk

A szemközt lévő (római katholikus) templom áj
közül ~~harminczhatan~~ m
ját. A templom ~~ot~~ előt fonott dr
nyitva ~~van~~ hagyták. A lépcsőn ké
fokán ülő fiú a földre ro
gató leányka, kinek testv
A ~~[illegible]~~ ajtó-félfahoz nag
ben piros olvasó van, szem
tenye barna, kurta szokny
plom udvarán (jobbra öt leo
a ajtatoskodó asszony (fia visszanéző
térdelve

harminczhné-
~~[illegible]~~ állva s
ketten térdelve,
~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ kiné ködmenét
levetette és félre
dobta,

jobb labát keresztbe vetve.

POLL HUGO.
1898.

Vászon, méretei 16
Vétetett a 90432/
tatott 1899: IV. 6-án (14/99)
a 29855 sz. level (277/99

T 1898: XII. 31-én

Diescher József

láid

Lay Bpestiparmüvkiáll

60. l.

EBET

LITÁSA

-ig

Discher József

az alábbi palota épitó-
mestere volt

wod

Vas. Ujs 1862.
364-366. l. ¶ (Láto-
gatás az akademiai
palota telkén.)

¶ 378. l

L. Dischen alatt is

and maître, les professeurs
oit se proposent de s'adonner
scientifique, aux recherches
nouveau périodique, lequel
ge collaboration d'insignes

par an en fascicules de 200
on est confiée au professeur

er volume.
t de 50 lires pour l'Italie
pour l'étranger; si de plus
emps avec l'autre revue APOL-
ie lires 73,50 pour l'Italie,

et les versaments doivent
ion de la revue Studia et Do-
ne, Piazza S. Apollinare, 49.

LA DIRECTION

Discher József

— (*Az Akademia palotájának épitése*), ugy látszik, a legközelebbi hetekben komolyan meg fog kezdetni. Az előkészületek már is folynak. Egyelőre kutat és mészgödröt ásnak, s azon ideiglenes kis házikó felállitásán dolgoznak, melyben a rajzterem s az épités vezetőjének irodája lesznek. A kőmivesmunka elvállalására felszólitott pesti épitőmesterek közül, ugy halljuk, heten tettek ajánlatokat, kik közül a hármas bizottmány a jó hirnevü Dischер József urban állapodott meg s az alapfalakra nézve vele szerződött. Csak örvendeni lehet hogy oly szakemberre van e dolog bizva, kinek neve és ismeretes szilárd sága a munka jósága iránt kezeskedik.

Vas. Ujs 1862. 154. l.

ó van, a következőképpen kell em-

vagy ha van, pontos évszámot,

emplom

ogy az illető mü <u>mit</u> ir az emlék-

minimálissá zsugorodik.

inden ingó és ingatlan müemléket,

akár, ha külföldre került is.

nos jellegü, rövid említést, mely

rgyról.

Discher

Öpesti épitett

lárd

Csikvári hoged

101. l

Discher

l. Discher

L. Lendrey-Lentivoings

376. l.

11 3
22 5

fkb 34
fkh 22
ckh 46
cskb 25
kuyb 31

12

Discher épitész

Pest

wod

Nefelejts. 1865–

469. P.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

MDK

Diescher József ötvösmester

Senger András 1 em. kir.
Tercov, Gyár u. és Deák u. sarok 1/935.
1863. —
Nem evang.

MDK-A-11-1/977.

DIESCHER József

- pesti szlovák ev. tpl. (VIII. Rákóczi u. 57/a-b)

1852-1867

- Károly M. u. h. Hekenast nyomdamem, 1861-62
- Bp. Repos vilka, 1871

Komárik 1984 151.
174.
189.

Diepcher József

épitette 1865-ben a volt Botanikus kert (VIII. Illés u. 25 sz.) polgármesterét.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 463 l

33 l

Diescher József, építész és építőmester; szül. 1811-ben, megh. 1874-ben Budapesten. Valószínűleg Bécsben végezte tanulmányait, honnan Pestre kerülvén, bérházak építésével foglalkozott. A 60-as évek elején D. építette a pesti ágost. hitv. evangelikus templomot. Neve akkor vált általánosan ismertté, mikor Stühler tervei alapján reá bízták a Magy. Tud. Akadémia palotájának felépítését. 1864-ben saját tervei alapján építette az Akadémia bérházát, 1865-ben pedig Ybl Miklós (l. o.) tervei szerint a Sándor-utczai képviselőházat. 1868-ban Lippert Józseffel (l. o.) együtt megbízták az aradi lyceum tervének elkészítésével s a bíráló bizottság 1869-ben D. terveit fogadta el. 1870-ben Eötvös József báró vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából elkészítette a szegedi főreáliskola tervét, ezt azonban úgylátszik félretették, mert a főreáliskolát két évvel később Szkalniczky Antal (l. o.) tervei szerint építették fel. Ez építkezéseken kívül ő végezte Budapesten a régi rakpart s a közvágóhíd építését. Működvelésből festegetett is s a pesti műegylet 1856. okt.—nov. kiállításán több aquarell tájképet (köztük egy Velenczei részlet-et) állított ki. Nagy elfoglaltsága mellett mindenkor élénk részt vett a főváros közéletében, s hosszabb ideig volt városi képviselő.

Az Ország Tükre. 1863. 125. l. (képpel). — *Családi Kör.* 1865. 1124. l. — *Lajstroma* a pesti műegylet 1856. évi okt.—nov. kiállításának. — *Lakatos Ottó:* Arad története. Arad, 1881. III. k. 224. l. — *Reizner János:* Szeged története. Szeged, 1900. III. k. 329. l. — *Vasárnapi Ujság.* 1862. 154, 366. l. — 1864. 71. l. — 1865. 503—504. l. (A magyar képviselőház új épülete; képpel.) — 1869. 301. l. (Az aradi lyceum.) — 1874. 637. l. (Nekrolog.)

Szám		A mester neve s a kép tá
sor	leltár	

Discher épitész

A kálvinteri ref. egyház házát 9 mely a 38-as árvizben erősen megsérült. 1841-ben fenti alli totta helyre.

Farpestiref

99. l.
102. l.

9 (a Fenyves áruhaz helyen volt)

Március 4. hétfő

A Kinában végzendő tudományos, nevezetesen: ethnológiai és építészeti tanulmányok előmozdításáról is gondoskodik a külügyi hivatal és

bumnai ásatások eredményének hazaszállítását, 25 német tudóst támogatott egyiptomi tanulmányútján, gyarapította gazdag szakkönyvtárát és 4827 darabot számláló fényképgyüjteményét, a melyben az egyiptomi emlékek fényképein kívül a németek által eszközölt összes ásatások fölvételei megvannak. A folyó évre az intézet nem tervez új ásatásokat, hanem az eddig végzettek eredményeit kívánja földolgozni.

*

A külügyi hivatal nyujt támogatást a Németország által a külföldön létesített két zoológiai állomás föntartásához is.

Azoknak a tengereknek az állatvilága, a melyek Németország partjait mossák, sokkal szegényebb a földközi tengerénél s így a németek már két állomást is létesítettek oly pontokon, a hol a lehetőleg gazdag tengeri faunát a legalkalmasabban lehet tanulmányozni és gyüjteni: Nápolyban és Rovignoban (Isztria).

A nápolyi zoológiai állomás már majd 40 éves, eredményekben gazdag multra tekinthet vissza. Dohrn dr. alapította s igazgatja még ez időszerint is a nápolyi német főkonzul ellenőr-

Diescher József

Budapest. T. 187.

E. látképen a Kerepesi-uton lévő tót egyházat szemlélhetjük oldalt az iskolaépülettel és a paplakkal. Előtte az utat kocsik és járókelők élénkitik, mögötte pedig fák diszlenek. Felirata:

Ev. slovenský Chrám v Pesti

alól balra: Gez: Josef Diescher.
jobbra: R. BOLDINI SC.
legalól jobbra: Pest 1857 Druck von R. Boldini.

Kny., alányomással, melynek méretei 25.6: 40.3 cm.

Dieschar József
(épitész?)

1880-ban 100 fitot ha-
grományoz a József
fiárvaháznak

Schmall fiárvaház
166. l.

amelyek hass
az olasz müv
olasz hatást
a magyar müv
tin szellemh
hogy a renai
Magyarország

A tula
tagozat párk
van elhelyez
ket. Némileg
tészeti funk
plasztikus.
négyszer for
sában, a haj
emlékeztet a
hatjuk. A ru

Diescher J. Pesten

1856. okt. – nov. kiäll. Müeglet: Velence város része, vizf. – Fall látképe, vizf. – Két tájkép, vizf.

Lakóház, római V. 240, 241, 242,

Discher J. építén M.D.K.

az ágost. hitv. ulám templom (Pesten) építője. Litográfia jelent meg róla 1863 ban.

Gerni, A magy. köraj. 1960 219

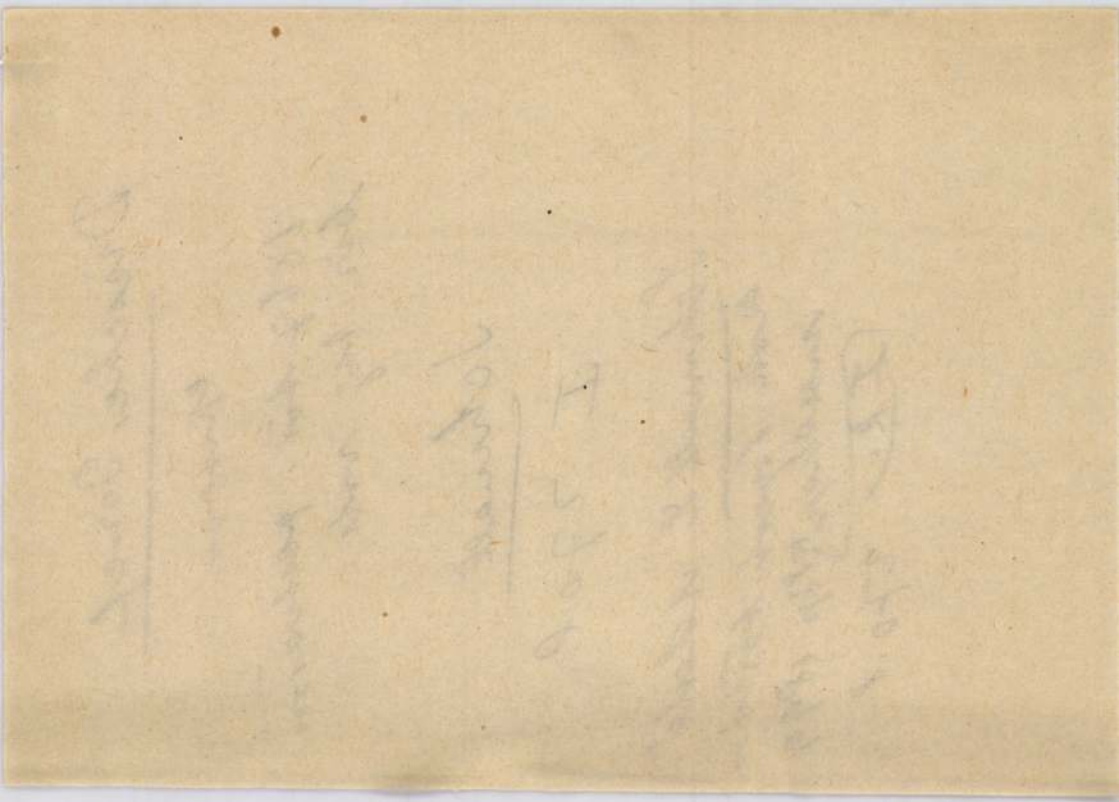

Diescher József

épitesz

1867 tól. pestvárosi
biz. tag volt.

Schmall

I. 270 l.

Schmall L. A dalé-
szok Bpest történetéhez Bp. 1899.
I k. 270. l.

959. G. Zumbusch.

Sz. Herzbrockban 1832 julius 16-án 1904.

~~959.~~ Diescher József müépitész.

látható

Vállig, kissé jobbra fordul. Feje elöl kopasz, rövid haja és pofaszakálla fürtös, bajusza rövid, álla leberetvált. Nyakának izmai kiállnak.

Gipszszobor, magassága 70.7cm.
Készitette: Zumbusch G.
Diescher Hermina ajándéka 1904: VI. 28-án (417-904).-

1395

Diescher József

épitész

a Rákóczi utcza állaz
u. n. Luther-udvar
udvarán a tót templom.
fentnick igénytelen és
meg 1857ben épült
müve.

Ez a kis templom a Luther
udvar beépitéseig kis
tér közepén allott. A
Jóvaros 1894-ben a dott
engedégt a telek beépi-
tésere.

Vámos Bp varos Lépe

8. l.

építész és Tóbiás László
utiszámláját külön-külön
tel visszaküldeni.

Budapes

Vásárlási tudnivalók.

A katalógusban megadott eladási árak

ezer koronákban értendők.

A műtárgyak eladását kizárólag **Kató Kálmán** műtáros eszközli.

A vételár 50%-a a vásárláskor, a többi 50% pedig 8 napon belül, legkésőbb azonban a kiállitás bezárásakor fizetendő.

Előkészületben:

Lengyel művészek representativ grafikai kiállitása.

A Cennini Társaság III-ik kiállitása.

A «Céhbeliek« VI-ik kiállitása.

A magyar rézkarcoló művészek és grafikusok egyesületének kiállitása.

A Spirituális művészek II. kiállitása.

Diescher József

pestvidéki építőmester

lásd okr

épitett 1838–1847 port

31
27
15
20
28
121 házat

Tanulmányok Bpest I

83. l. – 85. l.

Bierbauer Virgil

Pesti építőmesterek munkássága 1809–1847. TBM. I. Bp. 1932. 83, 85. l. –

Diescher József

Bp. Wurm-ház
Dorottya u. 5.
Fenti terverte az
épület III–IV. emele-
ret. Az alsó emele-
teket Pollack Mihály
terverte. Az 5 ik
emeletet 1923-ban
épitették rá.

Kepe repr.
Borbklassz
60. l.

(Borbíró V.: A m. klasszi-
cizmus épitészete. Bp. 1948.

ster 1914.május 27-én 41110.sz.a.
árhoz intézett rendeletének mása:

rmekmenhely parkjában lévő és a
ejében épitett u.n. Lőportorony
Háromezeregyszáztizenöt/:3115:/
tom az állampénztárt, hogy ez ösz-
Bizottsága elnökének hivatalos
zettsége mellett fizesse ki és
ölt alnaplóban kiadáskép számol-

iteléül:

ÁLLÁS ÉS KÓ

Diescher József
épitész

vrod

Dívald Akad. palotája

11. 17. l.

Dívald K. A M.
Tud. Akadémia palotája és gyűjteményei. Bp. 1917.

11, 17. l.

Diescher József
épitész

Gentmüeml
51. 61. 79. 82.

Genthon I. Monság
müemlékei. Bp.
1951.

Diescher József

építőm.

Fenti terve a pesti

1871 || szervita-templom és kolostor homlokzatáról 1871-ből.

repr.

lásd

Gerő László

A Szervita-tér

Budapest. 1947

63. l. 64. l. 65. l.

66. l.

1862 || 1862-ben a szervita-téri Teleki palota harmadik emeletet tervezett és épitett

u. o.

Meghívó

A Magyarországi Olasz Kultúrintézetben (Eskü-út 6.)
Carlo Anti professzor, a padovai királyi egyetem rektora 1941.
március hó 27-én, csütörtökön délután 6 órai kezdettel vetítettképes
előadást tart

A csendélet a római művészetben

címmel, melyre tisztelettel meghívja

Dr. Aldo Bizzarri
főigazgató.

Diescher József

l.

Hor Bp

58, ~~[illegible]~~

Horváth Henrik:

Bpest művészeti emlékei. Bp

1938.

Briske

Diescher József

(egy emlékszem ö épitett
o pesti ~~tót~~ szlovak templomot
1857–1867. A templomnak ~~meg~~ 1857–67
körül nem épitett
szabad homlokratú
famennyezetű lépe
repr.

Gettinger, Theodor:

Ungarns Haupstädte
Pest-Ofen und deren
Umgebungen. Pest,
1866. 22. l.

neoromán

ú a "Prédikáló Krisztus" kompozició-
fény, melybe az Urat ismét állítot-
én megvilágított foltja szétdobja
adt csoportot. A szellemi túltelí-
éző lélek és az élet nyomorához ta-
tömeg ellentéte. Ismét ~~egy~~ össze-
ső Lázár feltámasztásával, Krisztus
egyben - éppen a fény erejével -
akja nem különbözik környezetétől.
inkább csúnya külső, nagy, durva, da-
fénycsóva azonban metafizikummá eme-
et, arcát átszellemesíti, a nyugodt,
megvilágítja: "Jöjjetek hozzám mind-
ytok ..."

unst. Rembrandts.
y gyermek, aki egyben királyi vonáso-

Diescher József

l.

Az aldunasori köpartot
épitette és saját tervei
szerint a M. Tud. Akad. bérháza

Lykanemzromantika

64, ~~82~~, ~~145~~, 230,

242. l.

1872-3
~~1850~~-es évek ben megyi-
tott a szerviták épi-
letet.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

V., Visegrádi-u. 30. IV. em. 1.

Diescher József

építőmester

l.

Tanulmányok Bp.

multjából. VI.

46. l.

Paulinyi O.:

A belügyministé-
rium budai vár-
beli székházának
tört. TBM. VI. k

Bp. 1938. 46 l.

XC. TÁBLA.

XC. TÁBLA.

Dieścher József

épitőmester

1839 máj. 30. kebelezték be a pesti kőmüves és kőfaragó céhbe.

Pkc. 214. l.

Schneider R. A pesti kőmüves és kőfaragó céh tagjai Pspesti épitőmesterek stb. ypártestülete VIII. kvk. Bp. 1912. 214. l.

~~Bécsi béke IX. 175.~~

Diescher József

épitész

l. 1872-73. épitette a
szerviták ~~templomá~~ pesti
új ~~[illegible]~~ rendházat és
~~[illegible]~~ reneszánsz stilben átalakította a templom
homlokzatát

Tanulmányok Bp.

Múltjából

III. 161. l.

Schoen A. A pesti szervitatéri Mária-szobor. TBM. III. k.
Bp. 1934. 161. l.

Diescher József

l.

Schoen 1948

48, 49. l.

Schoen A.: Fővárosunk 1800 – 1873. Közök: ~~Bport~~ Fővárosi ~~Mu~~ rosi Tört. Muzkiáll. Bp. 1948. 48, 49. l.

566 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Fürdőkormányzóság meghívója a helyreállított oszlopot átvételének ünnepélyére.

A beadvá

Melléklet

Egyúttal

Előirat sz

Utóirat s

Másolta:

Összeolv

Diescher József

építész és építő mester

L. Kendrey-Kentiványi

374. C.

Discher József

épitomester
Ibl és Schalmiczky [illegible]
Stühler terve, nemt [illegible]
épitette a M. Tud-
Akadémia épule-
tét.

Vahot Imre
Oppert kalauz
Pest, 1864. 35. l.

VBp 35. l.

Laid Divald
kogyét az
akadémiával

Besztercebányai városi múzeum és
könyvtár működése 1914-ben

IX 44, 45

Diescher József

l. Vámos 8/134. l.

Vámos F.: Bpest
városképenek átala-
kulása József korától
napjainkig. MMEE Közl
1926. 134. l.

Diescher József (?)

Vas. Ujs. 1870. 238. l.

= *(Gróf Batthyány Lajos temetése.)* A Batthyány gyászünnepély rendezésére kiküldött pestvárosi bizottság vasárnapi ülésében tárgyalta a temetésre vonatkozó ajánlatokat. Ezek közül egyedül az „Entreprise des pompes funébres" ajánlatát találták méltónak az ünnepélyhez. E tervezet részletei következők: A gyászmenetre alpaccával diszitett kocsit készitenek, a lepel rajta ezüsttel hímzett, két oldalt a család czimerével. A kocsiba hat szép magas fekete ló lesz fogva, kocsis és fullajtár magyar gyászöltözetben; a lovak mindegyikét egy-egy magyar ruhás szolga vezeti. A diszkocsi a legszebben lesz kiállitva, és csak juniusra készülhet el. Ezenkivül hat gyászkocsi állittatik ki, fekete lovakkal és gyászegyenruhás cselédséggel. — Az érczkoporsó görög stylü, fehér márványzattal s aranyos ékitményekkel. A ravatal szintén diszes lesz a gyászszőnyegekkel boritott teremben. A muzeum nagy lépcsője és az oszlopok gyászszőnyeggel lesznek boritva, az oszlopok felett levő szobor-csoportozatnak középső alakja gyászfátyolt fog kezében tartani. Szintugy a be- és kijárat. A költségvetést a tervező társulat még nem nyujtotta be. — A sir készitésére Diescher épitész adott be tervet, a melyet el is fogadtak; márványkövekkel lesz kirakva s 1001 ftba kerül. A zenekedvelők egylete ajánlkozott, hogy a temetés napján a ravatal mellett gyász-zeneműveket fog előadni. — A nemz. szinház igazgatóságát felkérik, hogy az nap oly előadást tartson, melyben a zenekart nélkülözheti; ugyszintén a fővárosi dalegyletek is fel fognak szólittatni a közreműködésre. A temető bejáratánál a ferenczrendi szerzetesek fogadják a menetet. A temetés utáni napon (jun. 10.) ünnepélyes gyászistentisztelet lesz a belvárosi plebánia-templomban, mely alkalommal a zenekedvelők egylete Mozart requiemét fogja előadni.

Sapporo, Boldogasszony-kápolna

473

Diescher József

épitész

l.

Zádor – Rados

125, 154, 262, l.

~~Kép 393. l.~~

Zádor A. – Rados J.

A klasszicizmus
épitészete Morszagon
Bp. 1943.

lendő

Ur !

343 **Budapest Akadémia** Emlékkönyv a magyar akadémia palotájának megnyitási ünnepélyére. Pest: Deutsch 1865. n. 8° 24 l. er. piros fv.
II könyomatú képmelléklettel.

Lantos XIII. aukciója
Bpest, 1934

~~Stüler~~ Diescher
József

T. 1601.

ke csipkefőkötőt, koczkás barege
zoknyát, másika pedig Dinorahka-
Garibaldi inget és mouselin
kal visel. A háttér park szökő-

TÖRZSÉKEK.
atlap XII-ik számához.
l divatterméből.

Pest 1862.
5-én 1862.

cm.

Diescher József
épitesz

tovább
Gen Zak Bpest.

Ráday-u.28. Lásd Köztelek-u.1.

Ráday-u.36. Ház,késői klasszicizáló, egyemeletes, 4-3-4 ablakkal, középrizalittal. Első emelet és földszint félpillérekkel, emeleten középrizalit ablakai közt sz.Mária és Szt.József szobra. Ivek a földszinti ablakok felett, fogas főpárkány.

Ráday-u.47. Ház, romantikus, kétemeletes, rongált. Udvarán kut, korsós nő szobrával. Lépcsőházában ennek párszobra szép empire talpazaton. Szép öntöttvas lépcsőkorlát.

Ráday-u.51. Ház ujabb, kaputól jobbra németnyelvü árviztábla plasztikus kézzel 1838-ból.

Ranolder-u.2. Lásd Ferenc-tér 8.

Soroksári-ut 58. A Közvágóhid kapuzata. Rajta Begas Reinhold berlini szobrász két szobra. Az 1874-ben készült kőszobrok megrongálódtak. 1937-ben Szőcy Szilárd kijavitotta és bronzba öntötték.

Tompa-u.28. Ház, klasszicizáló, földszintes, 9 nyilásos, félpilléres ablakokkal. Oldalhomlokzat 6 ablakkal. Páva-u.18.

Üllői-ut 7. Ház, klasszicizáló, egyemeletes 2-3-2 ablakos, ives földszint, középrizaliton diszes szemöldökpárkányos ablakok, konzolos főpárkány. Kazettás-félpilléres diszes kapualj, empire baluszterek, oszlopos lépcsőházkezdet. Kasselik Ferenc müve. Klasszicizáló rácsok.

Üllői-ut 17. Lásd Erkel-u.19.

Üllői-ut 19. Ház, eklektikus, háromemeletes, 2-6-2 ablakos. A középrizaliton a II. és III. emeletet kompozita oszlopfejü félpillérek fogják össze. A II. és III. emeleti ablakok felett barokos disz, konzolos főpárkány, szép loggiás udvar. Részben eredeti üzletkiképzések. Épitette: Meining Artur.

Üllői-ut 23. Ház, klasszicizáló, kétemeletes, 2-5-2 ablakkal, félpilléres kapualjjal, mely az udvar felé két nagy oszlopban végződik. Klasszicizáló vasrácsok. Épitette 1841-ben Diescher József Kronberger Fr.számára. Egyemeletes volt.

Üllői-ut 33-37. Iparmüvészeti Muzeum. Magyaros szecesszió. Kétemeletes. 1-5-1 kiugró középrizalit 1+1 nagy hármas+1-5-1 ablakkal. A II.emeleten kettes és hármas ablakok. A középrizalit alja oszlopoktól tartott nyitott előcsarnok, felette kerek ablak. Tetőzete nyolcszögü lámpásban végződő kupola. Kinizsi-u.39.sz. 6-1-6, Hőgyes Endre-u.10.sz.a. 5 egy hármas-5 ablak, a II. emeleten kettős és hármas ablakok. Belül üvegezett nagy kiállitócsarnok. Az egész épület szines téglából épült, gazdag hindu-iszlám és magyar népies stilü kerámia diszitéssel. Épitette Lechner Ödön és Pártos Gyula 1893-96-ig.

Üllői-ut 49-51. Mária Terézia laktanya. Klasszicizáló. Háromemeletes, 3-11-9-18-9-11-3 ablakos. Középrizalit félpilléres, átalakitva. Oldalhomlokzat Ferenc-krt.45., ugyancsak háromemeletes, 3-13-3 ablakkal. Pauer Miksa tervezte, Kasselik Ferenc épitette, 1844-45.

Viola-u.33. Ház ujabb, balról a második ablak alatt németnyelvü vörösmárvány árviztábla 1838-ból.

Diescher József

tervei szerint 1863-73-
ban (?-?) épült a Rá-
kóczi-úti ev. tót
kis templom.

Thirring Bpest
118.l.

Im Frühling. Nach dem Gem

Nach einer Photographie von Vic

Diescher József
épitett
sovább

Szervita-tér 6. Szervita templom és rendház. A templom eredetileg barok stilusban épült, később eklektikus stilusban átalakitották. Egy homlokzati középtornya empire stilusra emlékeztető szép arányu sisakkal. Az oromfal tetején szt.Ágoston és Benizi szt.Fülöp kőszobra. A bejárat oromzata felett a rend alapitóit ábrázoló dombormü. Felette kórusablak. A dombormütől jobbra és balra fülkében szt.Peregrin és szt.Julianna szobrai. Felette égő kandelláber dombormü, majd I.H.S. és a rend betüi S.M.V. Kétpilléres emelet, mely ugyancsak kétrészes kváderekkel képzett lábazaton áll. Barok belső tér. Szt.Annáról elnevezett főoltár. Hötzendorf János Sámuel bécsi festő képével, Thenny János szt.István, szt.László, szt.József és keresztelő szt.János szobraival 1740-ből. Szt.Alajos oltár és a szószék 1748-ból. Segitő Mária oltár a szentélyben (1768, Pauer János György). Előbb nepomuki szt.János, majd a rendalapitó szentek oltára a szószék mellett 1735-ből. Ugyancsak 1735-ből a leckeoldali középső mellékoltár szt.Peregrin tiszteletére, vele szemben Thenny Pieta oltára 1774. Utolsó két oltár: segitő szentek 1744, Benizi szt.Fülöp 1764.

42. l
43. l

- 43 -

Épült 1725-1732 között. Valószinüleg Hölbing János kezdte és Pauer János Gy. folytatta. Toronysisakja 1769-ből. A templom mai homlokzata és a rendház Diescher Józseftől, utóbbi részben elpusztult 1944-45-ben. A templom és a rendház megmaradt része helyreállitva 1948.

Gen Zak Bpert

Diescher József

épitőm –

1867. pest varos
bir. Tag volt –

Schmall L. Addlekor

Bp. 1899. | 270
I.

Diescher József

Vas. Ujs. 1874. 637. 1

Diescher József, épitész és városi képviselő, elhunyt 63 éves korában. Az ő fölügyelete alatt épült az akadémia palotája, a rakpart, a közvágóhid, az országház és sok nyilvános és magán épület.

1874
63
181

ísokon (première) kívül az Uránia-
akár egy földszinti vagy erkély-
t 50%-os árkedvezmény mellett

orsjátékokban, a melyeken művé-
űtárgyakat sorsolunk ki;
thatja az egyesület által rende-
asásokat, kiállításokat stb.
edvezményben részesül az egye-
akciója részére beszerzett vetítő-
lcsöndijánál.
ívészetet népszerűsítő egyletünk
n kérjük a magyar közművelődés
ket, hogy egyesületünkbe belépni
szerkesztőségnek, akár *Preszler*
ületi hely. pénztárosnak (Buda-
. sz.) bejelenteni sziveskedjenek.

Az Uránia-Egyesület elnöksége.

Museum nyomda r. t.

Diescher József építész

gótizáló, romantikus jellegű a Múzeum krt.

5. sz. épület, amelyet ő tervezett. Eredetileg

egyemeletes volt, a második emeletet 1850-ben

építették rá.

Vatery Miklós: A Múzeum körút

Budapest 1978/9 33. o.

M.D.K.

Diescher József-Boldini R. /1811-1874/

886. Pesti tót lutheránus templom képe. Kőrajz. 31x41.6 papir.
Elveszett. /Fővárosi Képt./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. 62. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Dieschner József

A gyenvita tpl és kolostor
első átalakítási terve (1844) az
13. oldalon = rajz.

Művészettörténeti Értesítő
1973/1

DIESCHER József építőmesta

Kemény Mária: Az Akadémia bérházainak sorsa.

= M. Ért, 1994/1-2. 131-132.

megye, vagy legalább hár
38
lehetett.

Blaskovich Sámuel 1712.
fordult III. Károly király
és címer használatáért fo
Hont vármegye és gróf Ko
Kórtessy püspök ajánlotta
grófok jószágigazgatója.
1712. június 6-án Pozsony
nos, Erzsébet és Zsuzsan
együtt. Az armálisban nem
különös érdem, amiért e ki
szesült. Csupán az, hogy
lattvalóink közül Blaskovi

DISCHER József épitész

Batthyány első sirja a temetőben Discher által tervezett egyszer márvány üreg volt. 278.p.

GÁBOR Eszter: „...Megkezdjük, de bevégezni, létesiteni nem tudtuk." : Schickedanz Albert pályakezdése: A Batthyány-mausoleum. = MNG Évkönyve 1991 (1991) 277 - 282.p. Ill. 6

-

. Bratislava 1961--

e

-1917

-1944

DIESCHER József építész

Mv. 1977/2. 113.p.

A IX. ÜLLŐI ÚT 23. sz. műemlékjellegű lakóház felújítása és korszerűsítése 1976 szeptemberében befejeződött. A zártsorú, körülépített udvarú lakóháznak csak az utca felőli U-alakú része műemléki értékű. Ez a kétemeletes ház 1842/43-ban épült Diescher József terve szerint. A közvetlenül csatlakozó, ugyancsak U-alakú, háromemeletes részt Senger János építette 1870/71-ben. A helyreállítás során mindkét épületben — a földszinti boltozatok kivételével — teljes födémcsere, valamint teljes korszerűsítés történt több bérlemény megszüntetésével. Az udvar első részének szintjét lesüllyesztették, így az addig alagsori helyiségek földszintiekké váltak. Építéstörténeti kutatását Ratkai Ida (1969, Főv. I. ker. IKV. Műemléki Osztálya) készítette. Felújításának tervezését T. Papp Melinda (1970, átdolgozás 1972) végezte, műszaki ellenőre Tessényi Gyuláné volt (FIMÜV Műemléki Osztálya). Az 1971. dec. 1-én kezdődő kivitel a Főv. 4. sz. Építőipari Vállalat munkája.

Komárik Dénes

rson, TDC 36
e Director, TDC

c entries

MDK

Discher József?

1868. Szépművészeti albiszttság tagja

MDK-A-I-1/448

Diescher József

Építőmestser tervezte a Váci u. 55-t

Pereházy Károly: Romantikus épületek restaurálása a pesti belvárosban

Műemlékvédelem 1964 2 n. 97. l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuto

. . . . . .

M.D.K.

Viescher József, építész, építőmester,

negyvenévi megbecsült és tisztelet benálló működés és példás emberi jellemvonásu életpálya után szept. 27-én meghalt.

Budapester Bauzeitung und Wohnungs-Anzeiger,

Bp.1877. III.évf. 40. sz. 267.old.

M.D.K.

Diescher József, építész

tervei szerint épült fel 1873-ban, bátyja Diescher Ágoston négyemeletes bérhára az Akadémia u. 13. sz. alatt.

Budapester Bauzeitung und Wohnungs-Anzeiger,

Bp.1874. III.évf. 11. sz. 79. old.

Diescher József, épitéz
épitémester fiai

M.D.K.

terve szerint háromemeletes bérház épült Rátzky János részére a Király-utcában [ma Majakovszkij-ut.]

Budapester Bauzeitung, Zeitschrift für Bauwesen,
Bp.1875. IV.évf. 33. sz. 233. old.

M.D.K.

Diesseler Jozsef, epitas
epitomator fia

Nerve mercuri hiaromum
lefes berlin epitt Pálatey
fáma nézése a Kiraly utcá-
ban [ma Mejakovskij - ut.]

Budapester Bauzeitung, Zeitschrift für Bauwesen.

Bp.1875. IV.évf. 33 - sz. 233. old.

Diescher József, építen
építőmester

M.D.K.

terve és kivitelezése szerint épült teljesen újjá a Madarász Zsigmond Eduárd féle kétemeletes lakóház a Vámház körúton.

Bauzeitung für Ungarn, Bp.1878. VII.évf.44.sz.

317.old.

Diescher József épitőmester M.D.K.

Váci ut 55. sz. ház 1847,

Petneházy Károly: Romantikus épületek restaurálása a pesti Belvárosban

Műemlékvédelem, 1964/2. 97. l.

MDK

Diescher József

Divald K.: A M.Tud.Akad. palotája és gyüjteményei. Bp. 1917.

Discher -, épitész
/ Budapesti alsórakpart tervei/

Hazai müvészeti mozgalmak, Magyar
Képzőmüvész 1864.máj.5.47.

Mesterek foglalkozása

Discher épitővállalkozó
/Budapest, 1865/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
145-152.
"Ybl emlékezete"

Discher építész

Magyar képzőművész, 1964

máj. 5. I. 3. 47.

Hazai művészeti mozgalmak.

Diescher József müépitész.

Atheneum. 1874. VIII. 2816.

MDK

Diescher József

Pesti tót literánus templom képe, kőrajz

Főv. Képtár háborus veszteségeinke jegyzéke
Bp. 1952.

Dieshoecke Jacob
van

l.

Budavinraf. 1936
43. l

1736. ápr. 11.

Diessel Ingenieur

Baróti, Adattár V–IX. 341.

Herz

Diessel

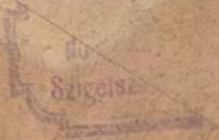

MDK

Diestinger József.

budai ácsmester

1816 jan 16-án

házvétellel kapcsolatban említve.

Zakariás G. Sándor : A budai Batthyány tér
Bp. 1958. 16.o.

Dzieła Gustáw

Emlíkre

Lugosy Bálint: Tizenegyen az igyi
ipszemüvész nemzetéskéhel
Ev. Szinet, Bp. 1970, mér.

Dietel Ede építész

M.F.D.K.

/LAKÓTERV/

Kazincbarcika, kórházai lakótelep adaptálója

1961.

Magyar Építőművészet 1962 / 5. 59.l.

Dietel

rézmetszete 1712-ből: a budavári szenthároomság-emlék terve. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

3021

F. A. Dietel

rézmetszete 1730; a budavári szent-
háromság szobarzól. Reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970.

271

Dietell, Franz Ambrosius

verm.

l.

M. Bibl. Szemle

1924. 60. l.

és faforag vá nyok.

11. sz.

2 m.

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

ns félkörives keretbe foglalt me-
, stilizált levél, liliom, rózsa és
A renaissance kori faforagás-
itektúrájuk, gazdag díszükkel

Dietell Ferenc Ambrus

becsi verin

~~1730~~

1714 – 1822.

l.

Schoenwentharom

13. l. 54, 56, 57,
59, 60. l. 73. l. 79. l.

1788-909-10
Könyvtár.

235. Könyv-szekrény.

könyvszekrény

Egy darab, négy corinthusi oszloppal, fölül üvegajtoval, tetején pedig Velencze czimerével, a szárnyas oroszlánnal, és benne a Basilica di San Marco czimű művel.

Értéke.....400 K

Vétetett Ferdiando Onganiatól.

június hó 21-én, kedden és 22-én, szerdán délelőtt 8 órako történik az I. osztályba jövő tanulóknak a beiratása. Be iratási díj 22·20 P. Tandíj évi 80 P.

A debreceni református Kollégium igazgatósága kér a hivatalos lap olvasóit, hogy a taníttató szülők figyelmé hívják fel a Kollégium internátusainak, tápintézetének é tanárképzőintézetének lapunk mai számába megjelen felvételi hirdetményére.

Segédlelkészek kirendelése. Főtiszteletű Püspök ú

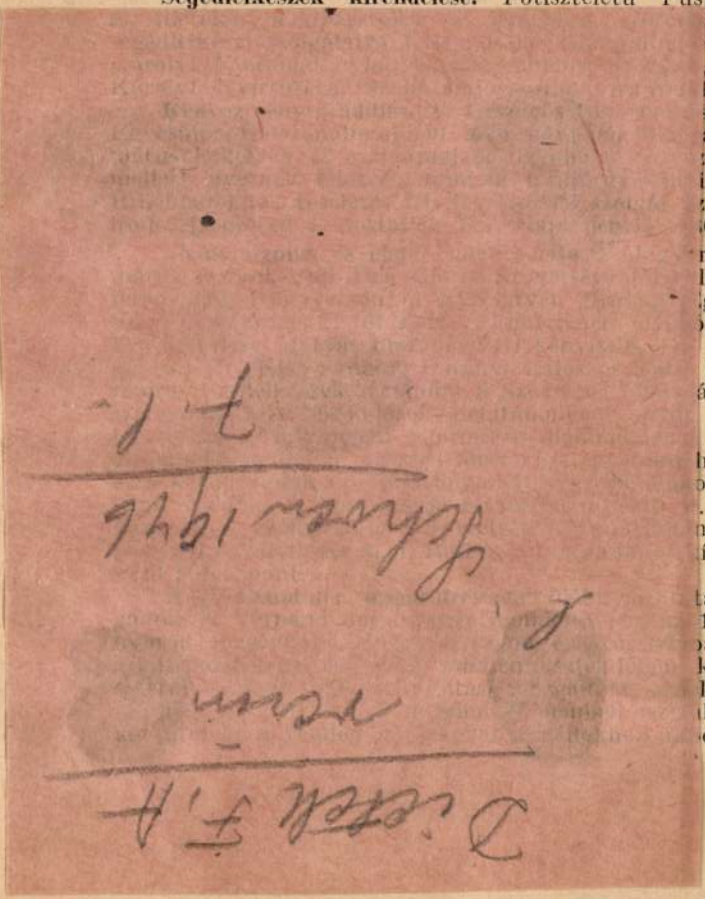

sztésér
Szendr
, Benk
lelte k
s Taníl
a refo
ménye
i tagol
ORT
0 P-tő
r Refo
lás ko
gyesül
i közö
Ková
Kálmá
ás tagj
teszn
életür
hallgat
ot felté
. Jeler
n. Bud
ívánat

tási m
1938.
an eg
kitűnő
ly abi
k diál
ól a c

...rmenyi lelkipásztor felesége életének 61., házas-
...gának 39. évében f. hó 7-én rövid szenvedés
...tán csendesen elhunyt. Porsátorát június 9-én
...ajdúböszörményben, a Kálvin-téri templomban
...rtott ima után a keleti temetőben helyeztük örök
...ugalomra.

Torday János karánsebesi református lelkipásztor, aki százötvenkilométes körzetben látta el a lelkészi munkát, negyvenettedik életévében elhunyt.

Az igaznak emléke áldott.

KÜLÖNFÉLÉK

Százezerpengős adomány a jubiláló debreceni Kollégiumnak. Debrecenből jelentik: *Baksay* Sándor földbirtos kétszázhat hold földjét a négyévszázados debreceni ...llégiumnak hagyományozta azzal, hogy a 164 ezer pengőt ...evő értékösszegből csupán ötvenezer pengőt fizessen ...ki a főiskolát fenntartó hatóság s a földvagyon az adományozónak holta napjáig kezelésében maradjon. Az adományt köszönettel elfogadta a tiszántúli egyházkerület.

A világ minden egyetemét meghívták a debreceni Kollégium négyszázéves jubileumára. A „Magyar Értesítő"-nek ...entik Debrecenből: A négyszázados fennállását októberben ...neplő debreceni református Kollégium jubileumi bizott...ga most küldte szét a latinnyelvű meghívást s a német-, ...gol-, francia- és olasznyelvű tájékoztatót a földkerekség ...nden tájára. Meghívták a világ valamennyi egyetemét ... a római katholikus alapításúakat is —, a főiskolákat és ...ön a protestáns theologiai intézeteket. Az első két ...on, október 4-én és 5-én zajlik le a megemlékezés, a ...madik napon kirándulások lesznek a Hortobágyra, ...afüredre és Budapesten át a Balatonra. Október 4-én ...gel érkezik Debrecenbe az államfő. Kilenc órakor a ...gytemplomban hálaadó istentisztelet, azután a Kollégium ...arán megy végbe a jubileumi ünnepség, amelynek

Diesell F. A

verm.

Schoenlsillaggrüpt

M.D.K.

Dietell, Franz Ambros, bécsi rézmetsző
(† 1730 körül)

budai Szentháromság szobor látképét ismerteti és közli a szerző. A rézmetszet két lemezről lett nyomtatva, a felső 51 × 84.7 cm, az alsó 60.1 × 84.9 cm méretű.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp. 1963. 272. old. LXXVIII. t.

Dictell F.A. M.D.K

rézmetsző

37) Szentháromság szoborenélek a róla elnevezett téren. Készült 1710-1714 között Hölbing J. építész, Ungleich F. és Hörger A szobrász közreműködésével. Dictell F.A. rézmetszete.

Budapest székesfőváros történeti muzeumának kiállítása: Buda, Óbuda, Pest (1800 előtt). Budapest 1946. 7 lap.

Dieteman Mihály

ötvös

Kendrey - Kentirányi

374. 1.

Dietman l. Dittmann

DIETER János epitén

Trencsén, kaszárnya, 1858

Szőnyi 1996 48, 99

, 201

llð vm

, 505, 513

ka vm 520

M. D. U.

DIETL Lipót

Ybl Ervin: Ybl Miklós 206.,

Dietl Mátyás, szabómester

Sopronban 1789-ben az első női szabó. A céh ellenezte le
telepedését, de a tanács elfogadta. 34.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrájkja
1872-ben. 29.old.

Soproni Szemle, Helytört Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

DIETMANN szobrász. XIX. szd. közepe. MDK.

Ybl Ervin: A budai várpalota helyreállítása a XIX. szd. derekán, Tanulmányok Bp. múltjából. 1956. XI. köt. ~~307–331. (314. l.)~~
314, 318, 330 (39. jegyzet.)

Dietel Ede

építész-munkatárs

a Szovjet Kultúra és Tudomány

Háza alkotógárdájával tagja

Magyar Építőművészet 1974/4

25. old.

Erik Dietman, francia szobrászművész
VI. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás, Műcsarnok

Erik Dietman (Franciaország): Fokhagy-
manyaló

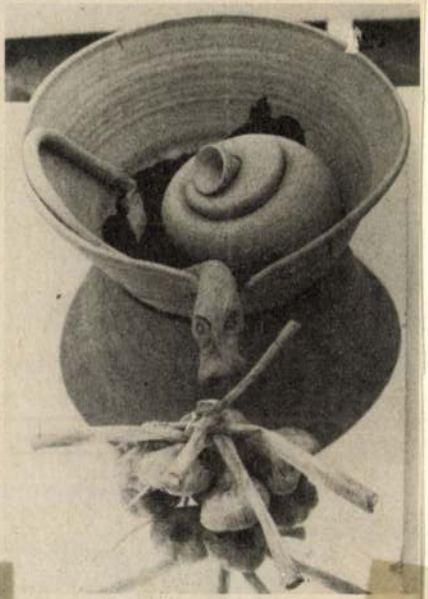

Népművészet, 1984. okt. 25-old.

Dietmann Keleman

akadémiai szobrász MDK

A pesti Vigadó csillárjai és a falikarok elkészitésére tesznak ajánlatott Dietmann Kelemen és Rotter J-zsef, De Pollack másokat biz meg.

317.o. 65. jegyz.

Zádor Anna: Mpc Pollack Mihály. Bp. 1960.

Dietemann, Michael aranymüves

Selmec, 1585

Tört. Tár, 1905, 553

DIETRICH

Nr. 113. Pasztell. Tenger. 68 x 98 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
LX; számu leltár. 1949. (I_p armüvészeti Muzeu, Adattár)

DIETRICH

Nr. 113. Pasztell. Tenger. 68 x 98 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyűjtemények Miniszteri Biztossága.
LX; számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeu, Adattár)

DIETRICH

Nr. 100. Akvarell. Vitorlás. 36 x 49 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

DISTRICH

Nr. 100. Alvarell. Vitoriás. 36 x 49 cm

DIETRICH A.

Nr. 27. Olajfestmény. Hazatérő vitorlás. 99 x 69 cm

Veszélyeztetett Magángyűjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számú leltár. 1949. Iparművészeti Múzeum, Adattár/

DIRTRICH A.

DIETRICH

Nr. 97. Olajfestmény. Tájkép. 34 x 45 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

DIETRICH

No. 97. Olajfestmény. Tábla. 34 x 45 cm

DIETRICH

Nr. 73. Pasztell. Templomtorony. 42 x 29 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

DIETRICH

Nr. 73. Pasztell. Templomtorony. 42 x 29 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyűjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

DIETRICH

Nr. 70. Olajfestmény. Balaton vitprlással. 68 x 98 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

DISTRICT

DIETRICH

Nr. 43. Olajfestmény. Tenger. 69 x 99 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyűjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

DIETRICH

Nr. 43. Olajfestmény. Tempera. 69 x 99 cm

DIETRICH A.

Nr. 52. Olajfestmény. Vitorlás. 69 x 98 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

DIRECTION A.

Nr. 52. Olaf Gaudery. Victoria. 69 x 98 cm

MDK

Dietrich Adolfné

textilmunkával résztvett az alábbi kiállitáson

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

Dr.Dietrich Adolfné

falvédők

Uj Magyar Otthon kiállitás, 1940.Budapest.
katalogusa 26 lap

MD K

dr.Dietrich Adolfné, text.ip.müv.

A kiáll.-t rendezte:OMTI és a Magy. Iparmüv. Oersz.

Egyes.

"Magyarország" 1940. márc 16. 8.l.
Mária Valéria u. helység. "Uj Magyar Otthon" kiáll.

Dietrich, Carl

festö, Graz 1855,

d,

Bielz Portrhat

942. st.

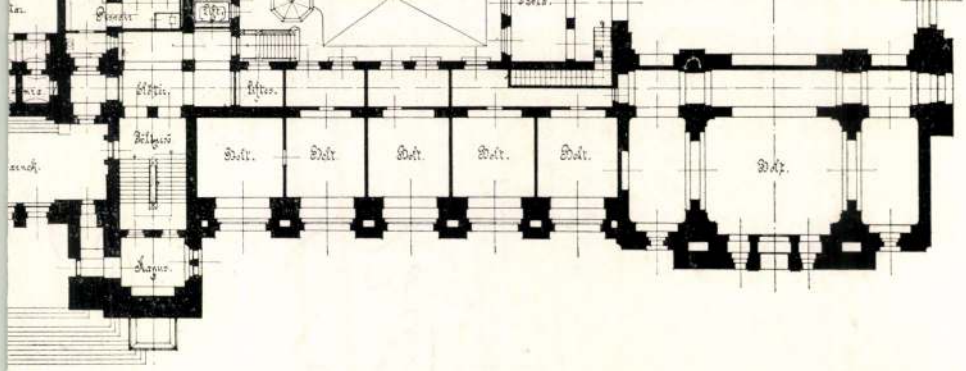
Lichtes.
Dolt.
Dolt.
Dolt.
Dolt.
Dolt.
Dolt.
Kagus.

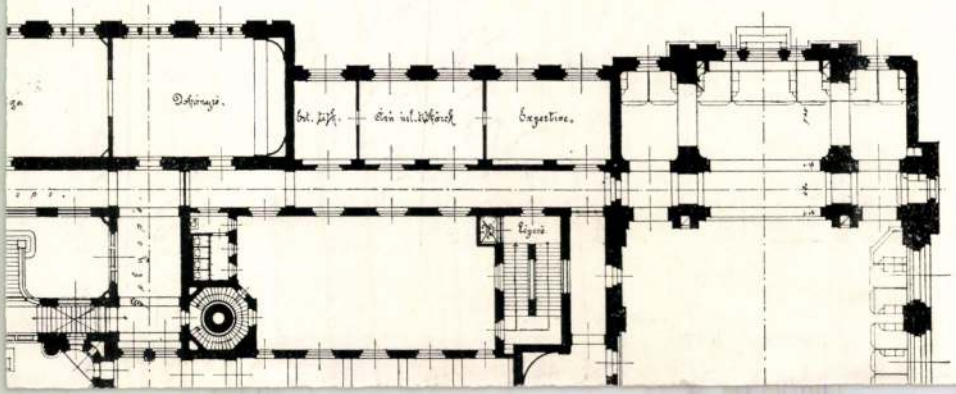
Dohängis.
Eigentum.

Dietrich Adolfné dr

l.

MAGYAR IPARMŰVESZET

1940. 39. l.

MDK

Dietrich Adolf

Este a tengeren, gouache

Hullámverés, "

Monte Portofino, "

[illegible] 1928.

Nagy.Akvarell és paszt.festők 14.kiáll.N.Szal.1928.okt.

7. 1.

MDK

Dietrich Adolf

Hullámtörés, vf.

Fiume mellől, "

MAPE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 11. 1.

MDK

Dietrich Adolf

Hullámverés, vf.

Nyári délután,"

Nyár elején, "

MÁFE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj.

5. 1.

MDK

Dietrich Adolf

óA tengeren, vf.

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj.
5. 1.

MDK

Dietrich Adolf

Tengerparti részéet, of.

Árv. Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 90. aukc.
20 l.

Dietrich Adolf

MDK

Eső a tengeren, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Dietrich Adolf MDK

A nyilt tengeren

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Dietrich Adolf

MDK

A hid, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Dietrich Adolf MDK

Est hangulat, olf.

Mücsarnok 1926 őszi kiállitás

Dietrich Adolf MDK

Dagály, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Dietrich Adolf MDK

A nyilt tengeren, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Dietrich Adolf

MDK

Szélcsend a tengeren, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Dietrich Adolf

MDK

Borus idő,olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Dietrich Adolf

Képzőművészet 1931. 142.l.

MDK

Dietrich Adolf

Zivatar után

Tavaszi Tárlat! 1940 ápr.-máj. 9.1.
Mücs.

MDK

Dietrich Adolf, festö

51. Szeles nyári reggel. Olf.

Nemzeti Szalon. -A Balatoni Táro. IV. Kiáll. Bp. 1930 szept. Kat.

DIETRICH Adolf festő

PALETTA

TÓTH ÁRPÁD Csak a dolgomat végzem című kiállítása ma este hét órakor nyílik a Trafik galériában (V., Galamb utca 3.).

ECHOES OF PINK FLOYD-KONCERT lesz ma este nyolckor a Jókai Klubban (XII., Hollós út 5.).

SYLVAIN CAMBRELIMG vezényli a Fesztiválzenekart a Zeneakadémián ma és holnap este háromnegyed nyolctól. A műsor: Hanns Eisler 1940-ben komponált Öt zenekari darabja, Paul Hindemith V. György angol király halála alkalmából, 1936-ban brácsára és zenekarra írt Gyászzenéje, valamint Kurtág György Brácsaversenyének egytételes változata.

A DUMASZÍNHÁZ mai előadása a megszokottól eltérően nyolc órakor kezdődik a Godot kávéházban (VII., Madách út 8.). Fellép Szőke András, Badár Sándor, Hadházi László és Rokker Zsolttti (Erdei Sándor).

SZÍNHÁZMŰSOR

Bábszínház: A legkisebb boszorkány (de. 10). **Budaörsi Játékszín:** Melina (avagy a torzó) (7). **Kamaraszínház Tivoli:** A vágy villamosa (7). **Ericsson:** Próba után (7). **Shure:** Push up 1–3. (fél 8). **Erkel:** Hunyadi László (6). **IBS:** Svejk vagyok (fél 8). **Játékszín:** Kései találkozás (7). **József Attila:** Balfácánt vacsorára! (7). **Katona:** Portugál (7). **Sufni:** Lesz vigasz (9). **Kolibri:** Fafeye, a tenger ész (3). **Kolibri Fészek:** Retemetesz (3). **Komédium:** A próféta gyöngyszemei (7). **Lézer:** Enigma (fél 8). **Madách Kamara:** Piszkavas (7). **Magyar:** My Fair Lady (7). **Mikroszkóp:** Leggyengébb láncszemek (fél 8). **Nemzeti:** Gyévuska (7). **Táncszínház:** Muskétások (7). **Operettszínház:** Mozart! (7). **Pesti:** Képzelt beteg (7). **Piccolo:** Kaland (7). **Radnóti:** Szilvia, a K. (7). **RS9:** Átkozott tehenek (7). **Spinoza:** Pesti Cabaret (negyed 11). **Stúdió K:** Keserű bolondok (fél 8). **Szkéné:** Barbara L. (8). **Thália Új Stúdió:** Kean (fél 8). **Régi Stúdió:** Justine (fél 8). **Trafó:** Pixel (6, 8). **Új Színház:** Chioggiai csetepaté (7). **Vidám:** A sors bolondjai (7). **Kisszínpad:** Csala-mádé (fél 8). **Víg Házi Színpad:** Dalok a színházból (8).

2 ütem

FORRÁS: CENTRÁLIS GALÉRIA ARCHÍVUMA

„Az én új autóm"

Ezzel a furcsa címmel nyílt csütörtökön rendhagyó kiállítás a Centrális Galéria szervezésében a XI. kerületi, Bukarest téri távolságibusz-pályaudvar főépületében.

A zömmel magánemberek anyagaiból kikerült eredeti negatívokat és papírképeket a kiállítás szervezői tíz év alatt gyűjtötték össze és dolgozták föl. A mintegy ötszáz felvételből kiválasztott száz fénykép a magánemberek és járműveik különös, romantikus kapcsolatát tárja a látogató elé. *Tamási Miklós* és *Szepessy Ákos* kurátor jóvoltából láthatjuk a gépkocsi vagy motorkerékpár után vágyakozó fiatalokat, akik filmvászonról ellesett pózokban állnak a vágyott járművek előtt és az újdonsült autótulajdonosokat a volán mögött, száguldozva vagy kerékcsere közben. Színre lépnek a nyugati kocsikat irigykedve bámulók és az oldalkocsis motorok utasai, a távolsági busszal érkezők és a földutakon tekergő vidéki kiküldetésben lévők. Az anyag egy kisebb része bepillantást ad a legfontosabb budapesti és vidéki új építésű autóbusz-pályaudvarok hétköznapjaiba, fölvillantva a nemritkán építészetileg is különleges helyszínek világát, illetve megemlékezik az első Áfor-benzinkutak ma már megmosolyogtató hangulatáról. A kiválasztott képek tehát egyfelől technika- és építészettörténeti, másfelől magánemberi vagy családi érdekességek, melyek egy furcsa ívben rajzolják meg a szocialista Magyarország elfeledett vagy ismeretlen portréját. A fényképek mellé rendhagyó módon szépirodalmi szövegrészletek társulnak rövid, legföljebb két oldal hosszú idézetek formájában. Az írások kivétel nélkül az utazni vágyó vagy utazó ember kalandjairól szólnak, profán vagy emelkedett gondolatokkal a korszak járműveiről, útjairól és utasairól.

P. L.

INFO

A kiállítás
2004. március 31-ig látogatható a XI., Bukarest téri távolságibusz-pályaudvar főépületében.

SZALON

Zene, zene, zene

Ajánló: Vasvári Béla, a M.É.Z. basszusgitárosa

Olyan zenei programokat válogattam, amelyeket szakmabeliként is nagyra tartok, és jó szívvel ajánlok mindenkinek a következő napokra.

Holnap este hétkor a déli országok kultúrájával ismerkedhetnek az érdeklődők a József Attila Művelődési Központban (XIII., József Attila tér 4.). Lesz flamenco- és görögtánc-bemutató, majd a Mascarades zenél.

Vasárnap a MOM-ban (XII., Csörsz u. 18.) családi koncertet ad barátaival – Gryllus Vilmos Maszkabál címmel. Szerintem nagyszerű, ahogyan közvetítik például Weöres Sándor verseit a gyerekek felé. Ugyanitt március 2-án este nyolckor a Ghymes koncertezik. Őket azért is szeretem, mert rokon műfajban zenélünk: amíg mi az ír dallamokat ötvözzük a világzenével, addig ők a magyar népzenével teszik ugyanezt. Ráadásul fantasztikus módon kommunikálnak a közönséggel, nagyszerű kapcsolatot alakítanak ki anélkül, hogy átcsúsznának valamiféle showműsorba.

Március harmadikától koncertezik a Budapest Kongresszusi Központban a Stomp. Néhány éve Svájcban láttam egy DVD-jüket, és azonnal megfogott, amit csinálnak: néhány fiatal „hangokat produkál", többnyire ütőhangszerekkel, illetve bármivel, amit azzá kineveznek, legyen az seprű vagy szemeteskuka. S közben a színpadérzékeny mikrofonok segítségével követhetjük, hogy minden lépésük, minden csettintésük tökéletesen ritmusra történik. Hihetetlen élmény.

Lejegyezte: SERFŐZŐ MELINDA

A tenger magyar festője

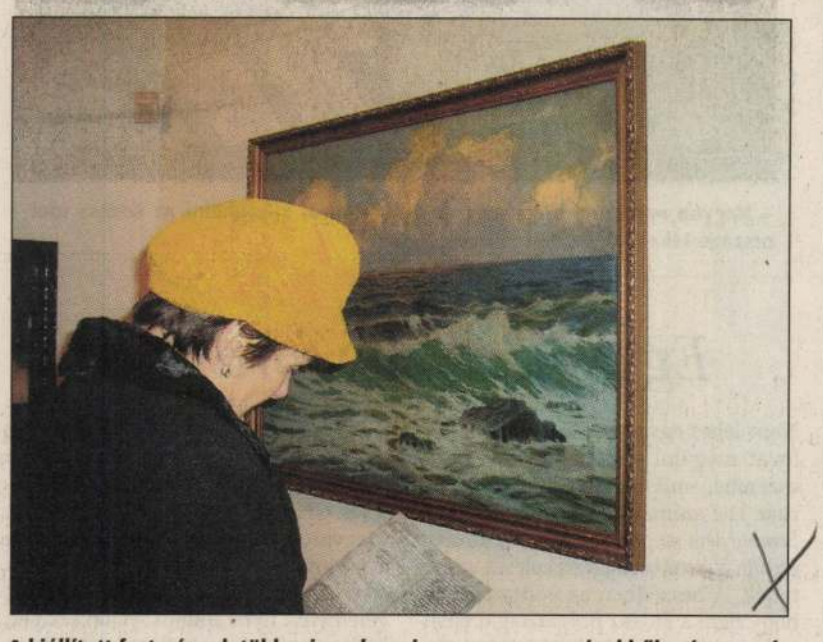

A kiállított festmények többnyire a harmincas-negyvenes évekből származnak

Dietrich Adolf nem kisvárosi nagyság. Bemutatása nem egy kis település erőlködése szerény képzőművészeti hozományának fényesítésére. A festő felfedezésével – vagy inkább újrafelfedezésével – a váci múzeum megpróbálja visszahozni a köztudatba a fél évszázada halott művészt. Hogy aztán milyen helyet kap a művészettörténetben – és kap-e helyet egyáltalán –, már a szakembereken múlik. Dietrich Adolf Laibachban, a mai Ljubljanában született – 1869-ben –, és a Jászságban halt meg, nyolcvannégy évesen. Jogvégzett hivatalnokként több mint egy évtizedet töltött Fiumében, illetve az Adriaparti kormányzóságon, s minden jel szerint beleszeretett a tengerbe. Festett, és szinte kizárólag a tengert. Tengert, tengerpartot, tengeröblöt festett szélcsendben, viharban, napfényben, alkonyban, megörökítette az áttetsző víztükröt, a lágy vagy vad tarajos hullámokat az ég szelíd bárányfelhőivel vagy szinte fekete viharfelhőivel. A váci Hincz Gyűjtemény kamaratermében látható kiállítás képei között mindössze kettő van, amelyiken más víz látható – a Balaton és a Duna –, ám mintha ezekhez kevésbé értene.

A festőnek azért volt váci kötődése: felesége, Meiszner Erzsébet ebből a városból származott. És dr. Dietrich Adolf, bár Budán volt lakása, valószínűleg gyakran tartózkodott a Duna-parti városban is, miután 1924-ben, helyettes államtitkárként nyugdíjba ment. Igaz, elsősorban a tengerpartokat látogatta. Kiállított festményei is többnyire ebből az időszakból, a harmincas-negyvenes évekből származnak. Ekkor már tagja volt az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatnak, a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének, a Magyar Képzőművészek Egyesületének. 1931-ben elnyerte a Magyar Akvarellfestők Díját. Akkori ismertségét némileg jelzi a Debrecen Sz. Kir. Város Déri Múzeuma igazgatója által 1938-ban írt levél, amelyben megköszöni „méltóságod szép és becses ajándékát, a Gibraltár előtt című képet". Hogy a feltehetően nem csupán – az özvegye által a Tragor Ignác Múzeumnak adományozott – húsz-harminc alkotásból álló életmű többi darabja hol van, egyelőre nem tudni. A múzeum munkatársai szerint egy-két képet őrizhet a Magyar Nemzeti Galéria, és talán Jászkiséren is fellelhető néhány műve. Dietrich Adolfot ugyanis 1951-ben budai lakásából kitelepítették Jászkisérre. Ott is halt meg nyolcvannégy évesen a tenger magyar festője.

B. J. G.

INFO

Dietrich Adolf kiállítása
április 18-ig látható a Hincz Gyűjtemény épületében (Vác, Káptalan u. 16.).

Tangó társadalmi munkában

Az egykori rádiós újságíró, Péli Nagy Kata nemcsak táncolja az argentin tangót, de táncoktató mellett segédkezik, és az argentin–magyar kapcsolatokon alapuló alapítvány létrehozásán fáradozik. No, és újabban lapot készít.

Hamarosan új lap jelenik meg a hazai újságpiacon, legalábbis ebben reménykedik a Tangó Budapest című kiadvány főszerkesztője, Péli Nagy Kata. A kiadvány – noha már most is létezik, mutatványok jelentek meg belőle – az argentin tangó itthoni szerelmeseihez jut el.

Péli Nagy Kata újságíróként lett tangórajongó (korábban a Magyar Rádió, majd a Magyar Televízió munkatársa volt). Egy barátnője latin-amerikai körúton járt, és megbeszélték, hogy Argentínában találkoznak. Péli Nagy Kata készült az útra, itthon ismerkedett a dél-amerikai kultúrával, sztorikat hallgatott Argentínáról, világot járt ismerőseitől, majd belebotlott egy hirdetésbe: argentin tangót oktatnak kezdőknek. Gondolta, itt a remek lehetőség, beiratkozott hát gyorsan, hogy az alaplépéseket elsajátítsa.

A tangó iránti rajongás ezután kiszélesedett. Péli Nagy Kata eljárt a magyar argentintangó-világbajnok, Budai László táncóráira. Vett magának tangócipőt, hasított szoknyát, mert egy magára valamit is adó milonga (női tangótáncos) nem járhat akárhogyan.

Aztán eljött az idő, amikor beteljesedett az álom: kijutott Argentínába. Nem is akárhová, az argentintangó-világbajnokságra, ahol filmet is forgatott. Megtudta, hogy az argentin tangónak két fajtája van, a vidámabb, úgymond hétköznapibb faja, a milonga és a show-elemekkel dúsított szalontangó.

A verseny elbűvölte Péli Nagy Katát. Azóta hetente négyszer jár tangóórára és milongára (ez a tangóbulik neve is), ismeri a tangó vidámabb fajtájának lépéseit, a valsét és az elegánsabb, az Európában honos tangó szabályait is.

Nagy elánnal veti bele magát a tangó tudományába: a magyar tangóbarátokkal gyakran járják a világot, táncórákat vesznek autentikus tanároktól Németországban, Hollandiában, Olaszországban. Mindent megtett és megtesz azért, hogy minél többet tudjon meg arról a kultúráról, amelyet hazánkban kevesen ismernek.

Amikor José Cura operaénekes hazánkban koncertezett, Péli Nagy Kata őt is megkereste. Legnagyobb megdöbbenésére azonban a világhírű argentin énekest egyáltalán nem érdekelte a Buenos Aires kikötőnegyedéből világhódító útjára indult műfaj.

A Tangó Budapest társadalmi munkában készül, mindenféle anyagi támogatás nélkül. Mindenki azt teszi hozzá, amije van. Van, aki azt deríti fel, mikor milyen táncórák és rendezvények vannak, más cikket ír vagy fotókat készít, megint más betördeli a színes lapocskát. A kiadványt egyelőre a milongákon terjesztik.

A nálunk és a szomszédos országokban alig ismert műfajról szóló kiadvány – a szerkesztő elképzelése szerint – Közép-Európa hivatásos szaklapjává nőheti ki magát.

FOTÓ: KOVÁCS BENCE

Péli Nagy Kata hetente négyszer jár tangóórára

Hogy megéri-e, nem tudni. Nálunk ugyanis összesen kétszázan táncolják amatőr és profi szinten a tangót.

FARKAS TÍMEA

Az úthenger könyörtelensége

A kormányprogram szívet melengetően zengi a szocialisták szándékát: el kell érni, hogy a mezőgazdaságból élők méltányos jövedelemhez jussanak. Ez akár nemzeti összeborulásban is kifejeződő közmegegyezéses cél lehetne. A gond csupán az, hogy most éppen azért múlatta néhány ezer gazda a napjait az utakon traktorok kíséretében, mert a méltányosnak tekinthető jövedelmet hiányolta.

Persze nem tudja senki, hogy most mennyi is a gazdálkodók jövedelme. Az adóstatisztika számba vesz kb. negyedmillió honpolgárt. Az ő havi keresetük a legalacsonyabb az országban, az átlagnak kétharmada, vagy újabban a 60 százaléka körül. Ők azok, akiket bejelentettek, akiknek keresete után a büdzsé megkapja a közterheket – nagy szó ez, kérem! –: egyéni vállalkozók, szövetkezetek, társas vállalkozások és alkalmazottaik.

Nemrég még több mint kétmillió hazánkfia tevékenykedett a mezőgazdaságban. Közöttük mintegy 180 ezer őstermelői igazolvánnyal. A maradék igazolvány nélküli (árutermelő és piacra járó) kistermelő, önellátó vagy – szinte kizárólag feketén foglalkoztatott – napszámos. Menynyi az ő valóságos jövedelmük? Ki tudja?

Arról vannak még adatok, hogy a tőkejövedelmek a mezőgazdaságban három százalékra rúgnak. Ötödére az átlagnak. Állítólag, mert erről statisztika végképp nincs. A gazdálkodás minden szegmentjét számba vevő statisztika helyett – ó, modern államraison! – összeírásokra alapoz a minisztérium. (Mária Terézia korában is hasonlóképp írták össze a jobbágytelkeket, ámbár kicsit pontosabban.)

A negyedik kormányunk is sötétben tapogatózik. Az idézett tündökletes kormányprogrambeli cél vérbő populizmus. Mert hát ki mondja meg, mennyi a méltányos? Maguk a gazdák? A kormány? A pártok? Melyik? Nem kellene valami megbízhatóbb fogódzót találni?

Mások találtak. A fejlett országokban az az irányadó elv, hogy a mezőgazdaságban a munka- és tőkejövedelmek hasonlóak legyenek a nemzetgazdaságban általában elérhetőkhöz. Különben nem lesz befektető és gazdálkodó. Erre alapozódik az EU agrárpolitikája a kiemelt agrártámogatásokkal és az USA bőkezű dotációs politikája is. Csakhogy ott ez a termelékenység és a hatékonyság soha nem látott növekedésével járt és jár együtt. Dániában például 68 ezer farmer 30 ezer alkalmazottal 15 millió ember élelmiszerét termeli meg egy Dunántúl nagyságú területen! Ha viszont a szocik kormányprogramja úgy fogalmazott volna, hogy a gazdáknak is el kell érniük az átlagos magyar jövedelmet, annak zord következményei lennének. Például az, hogy az agráriumban pár éven belül majd félmillió embernek morzsa se jutna az asztalról. A többinek is csak akkor, ha a mostani termékkibocsátás (és ami izzasztóbb: az eladás!) megduplázódik. No de… Hogy százezreknek nincs helyük a piac napja alatt? Ki merne ilyet mondani egy magyar párt? Nem mer. Retteg a bukástól. A populista támadásoktól.

Ha ugyan átlátja… Mert az se biztos, sőt. A feszültség tehát bele lett programozva a rendszerbe. Túl sok éhes száj követeli a magáét. A mezőgazdaságunk a mai szinten nemhogy kétmillió, félmillió embert sem képes eltartani.

A korszerűtlen struktúrák fölszámolása meghaladta az eddig kormányzó pártjaink erejét. Valamennyiét.

A „méltányos jövedelem" céljának homályossága eleve kilátástalanná teszi egy korszerű agrárpolitika kimunkálását. Pedig a kormány agrárprogramjának van még négy további pontja is. Ezek közül a harmadik: a versenyképes mezőgazdaság korszerű gazdasági, szervezeti és műszaki alapjainak lerakása. Nem mondom, hogy ebben nem történt semmi. De roppant kevés. Nem érthető viszont, hogy miért az alapokat akarja megteremteni a kormány. Még megvannak az alapok, azokra lehetne építkezni. Csakhogy a kormány tavaly sem volt képes önmegtartóztatásra, olyan támogatási rendszer született, amely sokaknak akart adni – vagyis fejlesztés helyett szétszórt. Mindenkinek kevés jutott. Úgy tűnik, mintha a kormány a mostani ázsiai termelési mód sok százezernyi gazdájával kívánná egy korszerű mezőgazdaság alapjait megteremteni. Mit mondjak? Sajátos.

Még két célt idéznék a kormányprogramból. A negyedik: az EU-ba történő zökkenőmentes betagolódás előkészítése, és az onnan származó előnyök kihasználása. Hogy mit tudunk valójában kihasználni, az a jövő titka, de hogy a betagolódás előkészítése dilettáns módon történt, az biztos. Az ötödik: a területi egyenlőtlenségek mérséklése. Ez magas színvonalú gazdaságpolitikát igényelne. A jelenlegire még az sem foghatjuk rá, hogy kudarc, hiszen a kudarc valamilyen sikertelen akciót tételez föl. Akcióra bő másfél év alatt nem került sor, és az a gyanúm, hogy nem is kerül, mert a minisztérium erejét lekötik a napi csatározások, s e feladat meghaladja a képességeiket.

Az elégedetlenségnek tehát mélyre ható gyökerei vannak. Abból táplálkozik, hogy a Medgyessy-kormány programja nem kielégítő az agrártársadalom számára, ráadásul még annak végrehajtását sem kezdték el. A kormány saját csapdájába zuhant, hiszen ha a korszellemnek megfelelő, világosan megfogalmazott célokat tűz maga elé, és azokat módszeresen közelíti, akkor manapság a hazai mezőgazdaság nem sorvad, hanem elindul egy kívánatos növekedési pályán. Erre lett volna idő. Legalább az elindulásra.

Ökölrázó demonstrációk, családi csődök akkor is lennének, viszont érezné az ország, hogy a kormány a jövő érdekében lépett. Most nem érzi. A traktorok sorakozója, a nemzeti és gyászlobogók lengetése jó alkalom a politikai támogatásra – balról könnyes szemmel, szolidárisan, jobbról álszent reményekkel, hátha kikaparják egy ribillió forró gesztenyéjét az útfoglalók. És hátha elfelejti a plebsz, hogy a pártok együttesen állították elő a krízist másfél évtized alatt populizmussal, hitegetéssel, parasztbolondítással!

A gazdák tévedése szintén döbbenetes. Néhány tízmilliárd kicsikarása a céljuk, holott a tét immár nem ez. Hanem ez: mi menthető még meg a mezőgazdaságunkból? Mert a tüntetők által elfoglalt sávban megállíthatatlanul gördül előre a gazdaság törvényszerűségeinek úthengere is. Lomhán, ám könyörtelenül. És hamarosan a morzsás asztalt is eltaposa.

KÚN ISTVÁN
publicista

OLVASÓI LEVELEK

Úttorlaszokkal Európába

Negyven évet „húztam le" a mezőgazdaságban. Húsz évvel ezelőtt például nem okozott gondot tízmillió tonna gabona, tízmillió sertés, másfél millió szarvasmarha és tejének értékesítése, sem az almáé, sem a paradicsomé. Az export meghaladta az évi hatmillió dollárt. Most ennek töredéke is bajokat okoz, megbolydult az agrárium és az abból élők ezrei. Miért?

Ennek egyik okát abban látom, hogy a nem túl távoli múltban felelőtlen vezetők hagyták, hogy felszámolódjon, megszűnjön a keleti piac, és az országot ellepjék a nyugat-európai kereskedők és termékeik, s a csökkenő mezőgazdasági termelés ellenére „túltermelés" alakuljon ki. A másik ok pedig szerintem az, hogy a 90-es évek elején minden valamirevaló gyárat, feldolgozót potom áron elkótyavetyéltek olyan külföldi multiknak, amelyek legtöbbször csak piacot vettek. Így járt a hús-, a tej-, a gabona-, az étolaj- és a cukoripar, valamint a teljes konzervipar. A termelői kivásárlást elvetették, meghiúsították. Ez óriási hiba volt, most és majd még később ennek isszák a levét a gazdák és természetesen a lakosság, az oly sokat emlegetett „polgár". De tizenöt évvel ezelőtt miért nem nézték meg: hogy van ez például Dániában, a hollandoknál vagy a franciáknál? Ott a termelők üzemei, feldolgozói veszik át a termékeket, jó áron, ütemezve, igazi szövetkezeti rendszerben, nem szolgáltatva ki magukat a multiknak.

Mit tesznek most a gazdák? A kormánytól követelnek magasabb felvásárlási árat, a termékek átvételét, exportját és annak támogatását, az elmaradt hasznot, gépi és eszköztámogatást. Elfelejtik, hogy itt már a legocsmányabb kapitalizmus regnál, ahol az állam már nem olyan szereplő, mint volt mondjuk húsz évvel ezelőtt, amikor mindenért őt lehetett okolni. A termelők ahányan vannak, annyifelé húznak, nincs összefogás, amelyik kormány gyengébb, engedékenyebb, attól követelik azt is, amiért már nem felelős. Most is a gazdagabbja tüntet, az, akinek több a földje. Ám több mint egymilliónyi azoknak a száma, akik csak egy-három hektárral rendelkeznek. A gazdálkodók nagy része bérelt földön dolgozik, többnyire gazdaságtalanul. A kapitalista viszonyok között pedig az értékesítés a legfontosabb. Erre miért nincs ész és akarat? Az érdekképviseletek és a pártkorifeusok – Faludi, Font, Medgyasszay, Jakab – csak a kormányt szidják, a hatalmas feldolgozók tulajdonosaival nem mernek, s nem tudnak szembeszállni, érdekeket érvényesíteni, akár a kormánnyal összefogva.

Magyarországon sajnos a termelés színvonala alacsony, a termésátlagok kicsik, nincs jó talajmunka, tápanyag- és fajtagazdálkodás. Nem tisztességes mindent a kormányon számon kérni. A paraszt ne csak az államon, a kisemberek adójából élősködjön, boldoguljon saját erejéből, mint ahogy azt több millió ember kénytelen megtenni. A demonstrálás mutatós dolog, de nem megoldás.

NAGY FRIGYES
agrárközgazdász, Eger

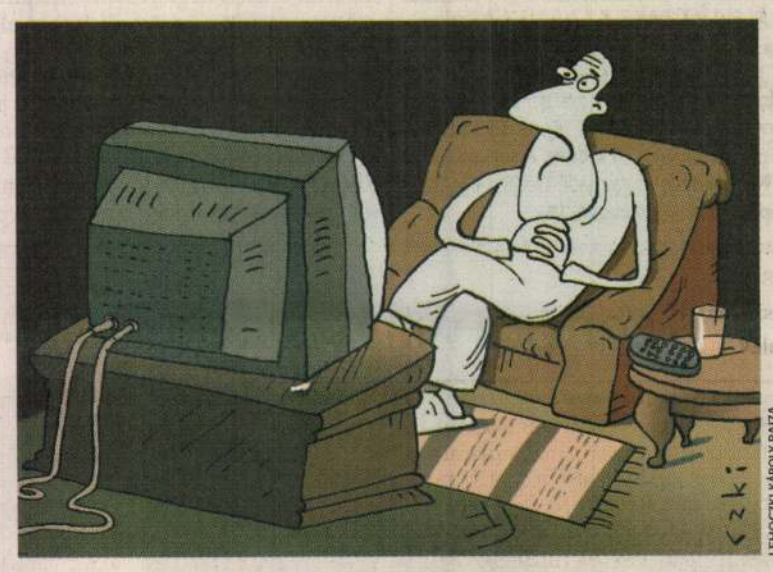

LEHOCZKI KÁROLY RAJZA

– Nagyon remélem, hogy még az idén sikerül kiértékelni az összes idei országértékelő beszédet!

Szalmaszál a Teve hátán

Dr. Borbándi János hangsúlyozottan nyugalmazott r. alezredes az ORFK átszervezése kapcsán tett megjegyzései (*A Teve utca púpja*, február 10.) akár komoly vitához is vezethetnének. Ám Kopasz Árpád tiszta erőből aktív r. tábornok a sajtó hasábjain „történő" (vitát nem tartja jó megoldásnak (*Ki púptalanítson a Teve utcában?* február 17.). Kijelenti, hogy az ilyen jellegű „fórumot" a „maguk részéről befejezettnek" tekintik. A mondatnak rejtett alanya van, ezért ezt a véleményt akár az ORFK vezetőinek álláspontjaként értelmezhetném., de remélem, nem az. Már csak azért sem, mert csak egy épített fórumot lehet befejezni, egy szellemit legfeljebb elhagyni. Ettől mások még tovább vitatkozhatnak. Azoknak pedig, akik közérdekű feladatot látnak el, talán érdemes figyelniük a kívülállók véleményére.

Borbándi amúgy közismert és helytálló megállapításokat tett a rendőrség állapotáról. Azt, hogy az ORFK egy „vízfej", történetesen Salgó László mondta ki még csongrádi főkapitány korában. Igazat mondott, bár sokaknak ez akkor sem tetszett. Ami a tábornoki létszám banánköztársasági arányait illeti, Borbándi akár dr. Pintér Sándorra is hivatkozhatott volna, hiszen ő is erősen helytelenítette a rendfokozatok devalválódását.

Borbándi írásában vannak olyan felvetések is, amelyek nem egészen pontosak, de mindenképpen figyelemre méltóak. Sajnálom, hogy ezek közé feleslegesen bántó, személyeskedő megjegyzések is keveredtek, de ezek korántsem olyan súlyúak, hogy megmagyaráznák Kopasz Árpád replikáinak stílusát.

A tábornok úr álságosan és leereszkedően vállon veregeti Borbándit mint egy kiöregedett amatőr játékost: „mindig örülünk annak, ha a testület tagjai az aktív szolgálat megszűnését követően is felelősséget éreznek munkánk iránt, és megkeresnek bennünket jobbító szándékú észrevételeikkel, javaslataikkal". Ilyen mondatokat már csak az előző évszázad ötvenes éveit idéző komédiákban lehet hallani. Kopasz tábornok Borbándi inkompetenciáját állambiztonsági múltjára utalva igyekszik érzékeltetni. Érdekes. Asszociatíve felbukkan az „árulók vannak közöttünk" szatirikus motívuma is, utalva Borbándi titkos „forrásaira". Az a lehetőség fel sem merül, hogy a rendőrség állományának jelentős hányada ugyanazt gondolja, sőt mondja is, mint amit a lehordott írás tartalmaz.

> *A tábornok úr álságosan és leereszkedően vállon veregeti Borbándit.*

Kopasz bátran leleplezi korábbi és jelenlegi főnökei összes szakmai erényét. Ennek a lojalitásömlenynek a vitában sok hozadéka nincs, hiszen Salgó tudását senki sem vonta kétségbe. A kérdés csak az, hogy a rendőrség vezetésében felhalmozott szürkeállomány mennyisége ellenére miért vezettek az irányítók szándékaival sok tekintetben ellentétes következményekhez a rendszerváltás óta folyó költséges átszervezések.

Az újabb átszervezés bejelentése volt az a szalmaszál, ami eltörte a teve hátát. Amúgy a kormányprogram és egy átgondolt belügyi rendészeti koncepció első, a helyes irányba tett kis lépéseiről lenne szó, de, mint tudjuk, a lépésváltáshoz vezényszó kell. Bőven van tehát ok arra, hogy a kétkedők és az okkal türelmetlenkedők megismerjék a közérdekű döntések hátterét. Ha a tájékoztatást ledorongolás helyettesíti, az súlyos közéleti viselkedészavarra utal.

Az átszervezések sikertelenségének alapvető okai a rendészeti szerveken kívül találhatók. Azok számos vonatkozásban sikerrel törekedtek a demokratikus jogállamhoz való alkalmazkodásra és a nemzetközi kötelezettségeinkből adódó feladatok megoldására, de a változások következtében szükségessé vált átfogó reform elmaradt. Ezt helyettesítették a gyakori átszervezések, melyek végül is költségnövekedéshez, túlzott centralizációhoz vezettek, és nem javították a ráfordításokkal arányosan a rendfenntartás hatékonyságát.

A mélyreható változások késedelmének egyik legfőbb oka, hogy a politikai és a közvélemény nem képes túllépni a pártállamban megszilárdult rendészeti felfogáson. E szerint a társadalom rendjének fenntartásáért főként a rendészeti monopóliumot élvező, centrálisan szervezett fegyveres testületként működő rendőrség a felelős. Ezt a szemléletet néhány vonatkozásban már áttörte a jogalkotás és maga a rendészeti rendszer is, de nem vált általánosan elfogadottá az a rendszerszemléletű fölfogás, hogy az állami rendészet csupán egy összetett rendszer egyik eleme.

Az egymásra rakódó jogszabályok és kormányzati döntések folyamatosan növelték a rendészeti szervek, főként a rendőrség feladatait anélkül, hogy azok költségvetési fedezetét biztosították volna. Nem tudatosodott igazán, hogy a rendészeti feladatok ellátásának legdrágább módja az állami rendészeti szervek igénybevétele, amire csak azokban az esetekben lenne szükség, amelyeket más szerv nem tud megoldani.

A túlterhelés miatt a rendfenntartók ingerküszöbe lényegesen megemelkedett. Tevékenységüket a súlyos és viszonylag ritkábban előforduló bűncselekmények megelőzésére, felderítésére, a nemzetközi kötelezettségek teljesítésére és a nagyvárosi rendfenntartásra koncentrálják. Ezért a bűnözés döntő hányadát kitevő kisebb súlyú, vagyon elleni bűncselekmények megelőzésére, felderítésére, a közösségi életterek rendjének fenntartására nem képesek elég erőt biztosítani. Ezen érdemben csak akkor lehet változtatni, ha a modern európai felfogáshoz igazodva következetesen szakítunk azzal a konzervatív, etatista nézettel, hogy a társadalmi rend fenntartása az állami rendészeti szervek monopóliuma. Új munkamegosztást, a jogállamnak és a piacgazdaságnak megfelelő teherviselési rendet kell kialakítani. A közbiztonság fenntartását a közbiztonsági rendszer teljességének: az állami és az önkormányzati rendészeti szervek, a vállalkozó tulajdonosok és a civil szervezetek együttesének kell garantálnia. Ennek szellemében kellene átvizsgálni a kormányprogramot is, amely ugyan világosan utal az önkormányzatok és a civil szervezetek növekvő szerepére, de nem mondhatnánk, hogy miden tekintetben túllépett volna a hagyományos rendészeti felfogáson.

DR. KACZIBA ANTAL
ny. rendőr vezérőrnagy

Egy sima, egy fordított

Nem lehet egyszerre egy üleppel két lovat megülni – ez a mondás jutott eszembe, amikor elolvastam a lap február 11-i számának két tudósítását. A *Semmi nem az, aminek látszik* című Orbán Viktor országértékelését ismertették. A beszédben az volt a feltűnő, hogy nem a Fidesz polgáriságát emelte ki a szónok, megértést tanúsított a pártállamban átdolgozott élet után nyugdíjaséveiket töltők iránt, és tiltakozott a bankárok észjárása ellen. Egyszóval: olyan kijelentések hangzottak el, amelyek alkalmasak szimpátiát ébreszteni azokban, akiknek nyugdíjemelését megszüntetni 1998-ban az Orbán-kormány első dolga volt. A Németh Izraelben a zászlóégetésről címmel megjelentben a lap tel-avivi tudósítója megkérdezte a külügyi bizottság elnökét arról, hogy mi a véleménye a polgári körök Tilos Rádió előtti tüntetésén elhangzott mondatról, miszerint Magyarországon egy kisebbség ötven éve elnyomja a magyar és keresztény többséget. Németh Zsolt nem óhajtott véleményt nyilvánítani. Vajon kiknek, kikhez szólt ez a hallgatás? Nyilván azokhoz, akik a MIÉP és egyéb jobboldali tömörülések jelöltjeire szavaznak majd, hacsak nem kapnak megnyugtató nyilatkozatokat vezető fideszes politikusoktól.

Orbán Viktor balról, Németh Zsolt jobbról igyekszik elszipkázni szavazókat.

DR. DEL MEDICO IMRE
Budapest

Miért illeti meg szobor Telekit?

Ungváry Krisztián történész érdekes cikket írt Teleki Pál tevékenységével kapcsolatban (*Szobrot Teleki Pálnak?*, február 17.). Lényegesnek érzem a szerzővel egyetértésben, hogy megismerjük fontosnak tartott államférfiaink életét és pontos tetteit. Azt is fontosnak tartom, hogy erről cikket írjanak azok, akiknek ez a hivatásuk. Az elfogultságot is megértem. Azt viszont nem, hogy a néhai miniszterelnök tevékenységét „sok kommunista" cselekedeteivel hasonlítsuk össze, főleg a szerző által élcelt szövegkörnyezetben. Teleki tevékenysége nem azért fontos és mérföldkő a magyar politikai életben, mert rasszista volt, vagy mert nem akart szoros szövetséget a Harmadik Birodalommal vagy a cserkészmozgalomban szerzett érdemeiért, esetleg mert felfedezőutakat tett Szudánban. Azért, kérem, mert a hibáit elismerte – és annak ellenére, hogy piarista lévén nem hihetett az öngyilkosság felszabadító erejében –, ezt nem is titkolta. Ezért illeti meg szobor Teleki Pált. Felelősnek tartotta magát a kialakult helyzetért, és árulónak nevezte a politikai vezetést, azt, melyben jelentős szerepe volt, elismerve ezáltal – bár ezzel egyetértek, hogy vita tárgyát képezheti – a zsidótörvények szükségtelenségét.

BELÉNYESI PÁL
Brüsszel

MDK

Dietrich Adolf

Tengerparton, of.

Felhők az Adrián, of.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.
11.1.

Dietrich Adolf

Temperature, of.

Points on Arcs, of.

II.I.

MDK

Dietrich Adolf

Tengerparton, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.
6. l.

MDK

Dietrich Adolf

Tájkép, vf.

Tájkép, "

Árv. Csarnok 104. auke. 1942. máj. 6.1.

Dietrich Adolf MDK

Halászbárkák, olf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Dietrich Adolf

MDK

Sirokkó, vizf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Dietrich Adolf

MDK

Olasz házak, vizf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Dietrich Adolf M DK

Halászbárkák

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Dietrich Adolf MDK

Gibraltár előtt

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Dietrich Adolf

MDK

A tengeren, gouache

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

Dietrich Adolf

Szerepelt a Műcsarnok tav. tárlatán.

E.K.932.IV.24.

Dietrich Adolf

Dietrich Adolf

Alkotása, a Műcsarnok tav. tárlatán.

B.H.932.IV.24.

Dietrich Adolf

Dietrich Adolf
festőművész

Téli tárlat - a Műcsarnokban - képével szerepel - tengerképeivel.

Pesti Hírlap 1931.XII.27.

Ditrich Adolf

festőművész

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat kiállitása - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir 1931.XII.19.

Dietrich Adolf

MDK

Zivatar után

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Dietrich Adolf

Szerepelt a chücsornok Tavosi tárlatán.

PH. 1931. IV. 25.

Dietrich Adolf

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

Újság 1931. IV. 26.

Dietrich Adolf

Zivatar után

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Dietrich Adolf

Ziveber uden

Dietrich Adolf

MDK

Hullámtörés, gouadhe

Zöld hullám, gouache

Bóra

Szeles idő

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Diederich Adolf

Guillemière, Gouache

Zilla Guillem, Gouache

Deux

Enclos 1d6

Dietrich Adolf

MDK

Reggeli hullámtörés

A vörös öböl, gouache

Halászfalu

Sirocco, gouache

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Dietrich Adolf

Roggeli Wolfsberg

A vérde Gbél, Kouaoba

Malédréfalu

Birocco, Kouaoba

MDK

Dietrich Adolf

Viharos idő

Zivatar

Óceán-hullám

A nyilt tengeren

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Dietrich Adolf

MDK

Eső után

Nyári bóra

Este a tengerparton, gouache

Dagály

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Dietrich Adolf

Bad uten

Nyårt börn

Bade s tengeroerbon, Bourche

Degély

Dietrich Adolf

MDK

Csendes nyári nap

Szeles reggel, gouache

Esti felhők

Fiume előtt

Mücsarnok 194o Őszi tárlat

MDK

Dietrich Adolf

MDK

Szélcsend

Moschiena, gouache

A quarnerói öböl

Felhők az Adrián, gouache

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Dietrich Adolf

MDK

Vihar előtt

A kék Adrián

Miesarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Dieterich Adolf

Über elöte

A kék Adrián

Dietrich Adolf MDK

Az öbölben, gouache

Tengerpart, gouache

Műcsarnok 1941 Téli kiállitás

Dietrich Adolf

MDK

Szélcsend

Műcsarnok 1941 Téli kiállitás

Dietrich Adolf

Halászbárkák, of.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

Dietrich

festőművész

Téli Tárlat a Műcsarnokban - képével szerepel
tájképpel.

Magyarság 1931. XII. 20.

Dietrich Adolf MDK

Csendes idő

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Dietrich Adolf

szintén kiállít a Klammer Mariska mü-
teremkiállításán.

Müteremkiállítás.
M. 932. V. 12.

Dietrich Adolf

Adria - képe a MAPE kiállításán

Kézdi Kovách L.: A Műcs. őszi tárlatán.
P. H. 931. X. 18.

Dietrich Adolf

is szerepel a MÁFE kiállításán.

(L. m.): Őszi tárlat. - Pállya Celestin 50 éves jub.-a.
Sz. K. 931. X. 18.

500

Dietrich Adolf MDK

Felhők az Adrián, olf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Dietrich Adolf MDK

Tengerparton, olf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Dietrich Adolf

MDK

Zivatar után, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Dietrich Adolf MDK

A délutáni hajó, olf.

A fiumei öbölben, olf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Dietrich Adolf

MDK

Tengerparton

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállítás

Dietrich Adolf

MDK

Bucsu a tengerpartin, vizf.

Az Adria partján, vizf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Dietrich Adolf MDK

Hullámtörés

A nyilt tengeren

Borus idő

Mücsarnok 1932. őszi tárlat

Dietrich Adolf

Ködös reggel az Adrián, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

Dietrich Adolf

A fiumei öbölben, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállítás

Dietrich Adolf MDK

Hullámtörés

A lagunán

Dunai hangulat

Tengerparton

Műcsarnok 1934 emlék- és gyűjteményes kiállitás

Dietrich Adolf MDK

Hullámverés az Adrián, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

MDK

Dietrich Adolf

Sirocco, of.

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept.

9. 1.

MDK

Dietrich Adolf, festö

Nyári nap az Adrián.

OMKT-Műcs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt.kiáll. 1925 máj.-jun.
Kat. 17.1.

MDK

Dietrich Adolf.

Az öbölben, gouache.

[illegible] 11. 1941. dec. [illegible] 17. 1.

MDK

Dietrich Adolf

Szélcsend

KMTérs kiáll. 1941. dec. Műcs. 15: 1.

OL. Delineationes Aedilium, fasc
Pozsony. Görög gk. templom terv
MDK-A-I-21 Valkó A.

Év: 1779.

Laurentius Lander Caal Architect

22x33 cm

Grichische Normale Kirchen.

Homlokzati beépitett tor ny, gaz

MDK

Dietrich Adolf

Tenger, of.

Hegyoldal, vf.

Tájkép, of.

Arv.Közl. 1929.jun. 4.rk.sz. 17 l.

MDK

Dietrich Adolf festő

KMTárs őszi tárl. 1938. Műcs.
nov.
33 l.

MDK

Dietrich Adolf, festö

Éjjel a Tabánban.	Vizf.
Gellérthegyi kilátás.	"
Pihenö halászbárkák.	"
A viz partján.	"

A Magy.Akv.- és Pasztellf.Egy. X.kiáll. 1923.nov.
Nemz. Szal. Kat.

MDK

Dietrich Adolf, festö

Gellérthegyi részlet.	Olf.
Szeptemberi délután	"

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Műcs. Kat. 33.1.

MDK

Dietrich Adolf, festőművész. sz. Bp. 1869.

Reggeli hullámtörés

A vörös öböl, gouache

Halászfalu

Sirocco, gouache

Őszi Tárlat. Műcs. 1940. okt. 9 l.

MDK

Dietrich Adolf, festőművész. sz. Bp. 1869.

Zöld hullám, gouache

Bóra

Szeles idő

Őszi Tárlat. Műcs. 1940. okt. 9 l.

MDK

Dietrich Adolf festőművész. sz. Bp. 1869.

A quarneroi öböl

Felhők az Adrián, gouache

Hullámtörés, "

Őszi Tárlat. Műcs. 1940. okt. 9 l.

MDK

Dietrich Adolf festőművész. sz. Bp. 1869.

Fiume előtt

Szélcsend

Moschiena, gouache

Őszi Tárlat. Műcs. 1940. okt. 9 l.

MDK

Dietrich Adolf festőművész. sz. Bp. 1869.

A nyilt tengeren
Eső után
Nyári bóra
Este a tengerparton, gouache

Ősz Tárlat. Műcs. 1940. okt. 9 l.

MDK

Dietrich Adolf festőművész. sz. Bp. 1869.

Dagály
Csendes nyári nap
Szeles reggel, gouache
Esti felhők

Őszi Tárlat. Műcs. 1940. okt. 9 l.

MDK

Dietrich Adolf festőművész. sz. Bp. 1869.

Viharos idő
Zivatar
Óceán-hullám

Ősz Tárlat. Műcs. 1940. okt. 9 l.

MDK

Dietrich Adolf

Reggel a tengeren, vf.

Zivatar után a tengeren,"

MAPE 12.kiáll.kat. N.Szal. 1926. máj.

lo 1.

MOK

Dietrich Adolf, festő

153 Zivatar után, virf.
165. Sirokkó.

Képzőműv. Társ. - 1931 őszi kiáll. - Kat. - 33. l.

MOK

Dietrich Adolf, festő

Adria "tengere tőkéletes

"illuziót ébreszt"

(gy.) Magyar akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete.

Képzőművészet. 1931. 43-44 sz. 186. l.

Hinterm Deich, bei
Hintens "Lange Leitdeiche
"Alter Schaar"

(Mit) Hinter Ostern-ü Sandhaufen Typus.
Siedlungsgebiet 1931 43 Wh a 186 E.

MDK

Dietrich Adolf, festö

Moschiena.
Csendes nyári este.
Zivataros este. 31.1.
Felhök az Adrián. 31.1.

KMTárs. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat. 18.1. és 31.1.

M.D.K.

Dietrich Adolf /1869-

129.Esti felhők. Olajf. 50 x 70, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 15. l.

Dietrich Adolf MDK

Felhők a Dunán, olf.

Szeles este, olf.

Nyári nap, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

O Dietrich

1791 – 1802

l.

Eperjessy 1929

16-l.

Kniva, gót fejedelem IV. 230

Ø Dietrich

Kartogr. 1788.

Eperjesy 1929

82. tobbször

Dietrich

1738

l.

Eperjessy 1929

Fi. C.

Halmaj -- Alsókázsmárk-- Felsőkázsmárk--
aujsáp -- Detektenger -- Beret -- Bakta--
y-- Litka -- vissza : Felsőgagyon át Cse-
re -- Pusztaradvány --Hernádvécse -- Nag
- Felsőszend -- Alsószend -- Forrón át
öd -- Alsófügöd, vissza Encs és Forrón

Összesen : ..... 146 km.

ztely(Zemplén-m)-- Aszaló --Kiskinizs --
istvánbaksa -- Felsődobsza-- Abaujszántó
ncs-- Hernádbüd --Cekeháza -- Abaujkéren
-Aranyosfürdő -- Erdőbénye /Zemplén-m/--
ka --Mogyoróska --Regéc -- Fony-- Korlát--
németin át Kassa. Összesen :.... 212 km.

Dietreich

l. Detre

k.

Lendvey Lentiványi

Ms. C.

[illegible]

Dieterich

neinet rezin

U. 961

Győr váramak
képe az 1598-ki
ostrom idejéből
Nürnbergben jelent meg.
repr –

Kincses Kalendá-
rium. Bp. 1912
(Képek a régi
Magyarországból.)

Váci diadalív

Magyarországi
Vallás- és közokt. Minisztériumnak
Budapest

A Magyarországi Minisztérium 1938. évi november hó 2-án kelt 13.934/1938. III. a. rendeletével a váci XVIII. századbeli diadalív restaurálásához való hozzájárulás tárgyában a Minisztérium

Dietrich Adolf

MDK

Tengerparton

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Dietrich Adolf

MDK

Izzó naplemente, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Dietrich Adolf

MDK

Zivataros este

Felhők az Adrián

Műcsarnok 1938 téli tárlat

Dietrich Adolf MDK

Szeles reggel

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Dietrich Adolf

Kiallit

P. H. 932. okt. 29.

özpont meginditotta rotaprintes for-
ó köteteként a
épzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
atkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható
ok 1954-55."
özpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ók a Müvészettörténeti Dokumentációs

Dietrich Adolf

Kiellut

P. H. 932. XII. 20.

v

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

án: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

. . . . . .

Diehrich Adolf

Kiállt

F. K. 932. XII. 21.

Dietrich

M. 932. XII. 18.

i v

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

án: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Dietrich

M. 932. X. 30.

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhatól

Ditrich Adolf

festőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1934.I.14.

Dietrich Adolf MDK

Zivatar után, olf.

Műcsarnok 1944 A Szőkefőv.Képtár Jub. Kiáll.

Dietrich Adolf

MDK

Halászbárkák, olf.

Mücsarnok 1944 .VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Dietrich Adolf

Magyar akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban tenger-képeivel szerepelt.

PH. 930. XII. 14.

M.D.

Dietrich Adolf
festő

Hosszabb tanulmányutat tett
Olasz és Németországban, meg-
ismerkedett a párizsi modern
művészet törekvéseivel.

BÉ.: Emlékeres Dietrich Adolfról
Művészet, 1969. április - 20 lap.

Dietrich Adolf
festő

M.D.K.

A Magyar Nemzeti Galeriában van 5 festménye: „Livatar után", „Lakai-táj", „Tenger ütörlásokkal", „Virágok kék vázában", „Sarga virágok kla vázában".

B.É.: Emlékezés Dietrich Adolfra. Művészet, 1969. ápnlis - 20 lap.

Dietrich Adolf
festő

M.D.K.

Festészete a klassikus művészet hagyományaira épült. 1916 óta tengeri tájképeivel, csendéleteivel interieurjeivel vészt vesz a Múcsarnok tárlatain

B.É. Emlékezés Dietrich Adolfra
Műveszet, 1969 április - 20 lap

M.D.L.

Dietrich Adolf
festő

1936-ban a Képzőművészeti Társulat kitüntető elismerésében részesült.
1940-ben 24 művéből gyűjteményes kiállítást rendezett a Műcsarnokban.

B.É.: Emlékezés Dietrich Adolfra.
Művészet, 1969. április - 20 lap.

M.D.K

Dietrich Adolf
festő

A Magyar Képzőművészek Egyesületének, a Magyar Akvarell és Pastellfestők Egyesületének volt a tagja.

B.É.: Emlékeres Dietrich Adolfra
Művészet, 1969. április - 20 lap

Dietrich Adolf
festő

M.D.V

Ausländban részt vett harai és
külföldi tárlatokon. A kritika
is miltatta művelt, nemcsak
festészetével hanem közéleti tevé kenységétel is előre vitte a kultúrát.

B.t.: Emlékeris Dietrich Adolfra
Művészet, 1969. április - 20 lap.

Dietrich Adolf
festő

M.D.K.

Szár évvel ezelőtt született Dietrich Adolf, a szárad fordulo is mert és hedvett tájkepfestője (1869 – 1953)

B.É.: Emlékezés Dietrich Adolfra
Művészet, 1963. április – 20

M.D.K.

Dietrich Adolf

festő

A grazi festőiskolában kezdte tanulmányait, majd Spanyi Béla-nál ezután Vajda Zsigmond osztályában tanult Budapesten.

B.É.: Emlékeres Dietrich Adolfra, Művészet, 1963 április - 20 lap.

MDK

Dietrich Adolfné, ip.müv.

népmüvészeti elemeket feldolgozó háziipari tárgyait találjuk a magyarosan kiképzett "Szerelmbuvók"-ban és vitrinekben elhelyezve.

Az Ipam. Társulatnak az Ipam.Muz.-ban rendezett 5o éves jub.kiállitásának résztvevöi.
Magyar Ipamüvészet.1935. 265.l.

MDK

Dietrich Adolfné

A háziipari részben résztvett a Szép Otthon kiallitasan.

Cikk: A mi kiallitóink.

Magyar Iparművészet. 1936. 25.1.

MDK

Dietrich Adolfné

Textiliákat készitett a Berlini Nemzt. Kézmű-
vesipari Kiáll.-ra.

Cikk: Magyar kézművesipar a berlini kiall.-on.

Magyar Iparművészet, 1938. 158.lap

Dietrich Adolfné, ip. mův.

népművészeti munkái szerepelték a képek, szobrokkal egyetemben.

Klammer M. műteremkiállitásán.

Műteremkiállitás.

M. 932. V. 12.

MDK

Dietrich Adolfné

Nagy oklevéllel tüntették ki háziipari munkáiért a Mezőgazd.kiáll.-on.

Cikk:Egy mintaszerü kiáll.

Magyar Iparmüvészet 1934. 153.l.

MDK

D.Dietrich Adolfné

falvédő

Uj magy.otthon kiáll. Iparm.Társ. 194o.

26 l.

MDK

Dietrich Adolfné ipm.

Ács Lipót: Iparm.kiáll. a Technológián. Képzőművészet 1933. 63-64. sz. 182-3. l.

MDK

Dietrich A.-né

Textilével vett részt a tallini kiáll.-on

Cikk: Népművészeti, háziipari és ...

Magy.Iparművészet, 1936. 29-30.lap

MDK

Dietrich Adolf

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

MDK

Dietrich Adolf, festőm.

fenti művész egy jó réppel szerepel.

Chroniqueur:
Műcsarnok.- Téli tárlat.
Képzőművészet. IV.évf. 26.sz. 28.l.

MDK

Dietrich Adolf

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

Dietrich Adolf MDK

Adria, olf.

Mücsarnok 1917 téli tárlat

Dietrich Adolf

MDK

Pólai részlet, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Dietrich Adolf

Pölat Pässler, Olf.

Dietrich Adolf MIK

Brioni, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Dietrich Adolf

Halászbárkák. Olajf.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok. 1944. JÚN. 1-18-ig. 35. l.

MDK

Dietrich Adolf

Tengeri táj, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz.81.sz.

20 l.

DIETRICH ADOLF

Hullámtörés. Vizf.
Hullámok. "

MAFE kiáll. Nemzeti Szalon 1942 dec-1943. jan.

DIETRICH ADOLF

Borus idő.
Zivatar után.
Hullámtörés.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

Dietrich Adolf MDK

Fiumei halászbárkák, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Dietrich Adolf

MDK

Hullámtörés, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Dietrich Adolf, festöm.

tengerképei a müvészi átélés intenzitásával hatnak.

A Mücs.Téli Tárlata. -

Képzömüvészet.1932.VI.évf.46.sz.18.l.

Dietrich Adolf MDK

Hullámtörés, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Dietrich Adolf

Ybl E.: A Műcsarnok téli kiállitása. B.H. 1935. nov. 17. 10.l.

MDK

Dietrich Adolf, festőm.

képe megállásra készteti a nézőt.

A Műcsarnok jubiláris kiállítása.
Képzőművészet. 1931. 37.sz.

MDK

Dietrich Adolf

Szeles reggel

KMTárs. 1938. őszi tárl. kat. 22.l.

MDK

Dietrich Adolf

Képzőművészet 1935. 7.1.

MDK

Dietrich Adolf

A délutáni hajó ,repr.

Képzőművészet 1932. 46. sz. 11.1.

MDK

Dietrich Adolf

/e.s./: Thorma János "Március idusa". A Műcsarnok téli tárlata. Ujság 1938. 7.1.

MDK

Dietrich Adolf, festőm.

kék felhői állitják meg a nézőt.

Szomory Dezső: A Műcsarnokban. Székely Bertalan és
Téli kiállitás. -Az Est.1935.nov.17.
13.1.

MDK

Dietrich Adolf

Viharos idő.
Zivatar.
Oceán-hullám.
A nyilt tengeren.
Eső után.

KMTárs. 1940. őszi kiáll. 9.1.

MDK

Dietrich Adolf (1869-)

Spányi Bélánál tanult. 1916 óta állandó kiállítója a Műcsarnoknak, ahol 1936-ban kitüntető elismerést nyert.

KMTárs. 1940. őszi kiáll. 9.l.

MDK

Dietrich Adolf

Nyári bóra.
Este a tengerparton. Gouache.
Dagály.
Csendes nyári nap.
Szeles reggel, Gouache.

KMTárs. 1940. őszi kiáll. 9.l.

MDK

Dietrich Adolf

Esti felhők.
Fiume előtt.
Szélcsend.
Moschiena. Gouache.
A quarnerói öböl.

KMTárs. 1940. őszi kiáll. 9.1.

MDK

Dietrich Adolf

Felhők az Adrián. Gouache.
Hullámtörés. "
Zöld hullám. "
Bóra.
Szeles idő.

KMTárs. 1940. őszi kiáll. 9.1.

MDK

Dietrich Adolf

Reggeli hullámtörés.
A vörös öböl. Gouache.
Halászfalu.
Sirocco. Gouache.

KMTárs. 1940. őszi kiáll. 9.1.

MDK

Dietrich Adolf

Sirokkó

Hivatalos vásárlások a Műcs. őszi tárlatán. Pesti Hirlap. 1940. nov. 21.

MDK

Dietrich Adolf

Esti felhők

Hivatalos vásárlások a Műcs. őszi tárlatán.
Pesti Hirlap. 1940. nov. 21.

MDE

Dietrich Adolf. 1869

Kende Béla: Őszi tárlat a Műcsarnokban. Művészet, 1940. 36.sz. 101-102 l.

Dietrich Adolf
Tengerparton

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
9 l.

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVIII. század
Szent püspök
Fa, mag. 76 cm.

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVIII. század
Szűz Mária szívére tett kézzel
Fa, mag. 67 cm.

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVIII. század
Szűz Mária koronázása a Szentháromságtól
Félkörös felső záródású fadombormű, 85×53 cm.

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVIII. század
Keresztelő Szent János
Aranyozott fa, mag. 68 cm.
A garamszentbenedeki pálos kolostorból.
Gerevich PA, 220. l.

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVIII. század
Krisztus a kereszten
Fa, mag. (a corpus) 102 cm.

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVIII. század
Szent János Szűz Máriát áldoztatja
Fadombormű, 45×39 cm.

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVIII. század
Menekülés Egyiptomba
Aranyozott fadombormű, 34·5×55 cm.

Dietrich Adolf

Nyári nap az Adrián, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 17 1.

Dietrich Adolf
Halászbárkák

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932, április
20 l.

C. N. H. II. 152. sz. denár, Hunyadi János denár C. N. H. II. 156., V. László arany C. N. H. II. 171. 2 drb., denár C. N. H. II. 186., Mátyás arany C. N. H. II. 208A. 2 drb. és 210., denár C. N. H. II. 215., 224., obulus C. N. H. II. 242., II. Ulászló arany C. N. H. II. 255L. mindannyi ismert verdejegyekkel.

A *Habsburg-kort* igen kis számban képviselő sorozatban körmöci veretű dukátok: I. Ferdinnád 1527., 1533., 1555. Miksa 1577., Rudolf 1588., 1594. I. Lipót 1687. Mária Terézia 1765. II. Lipót 1790., ezenkívül sok denár, pár garas és 15 kr.-os. A nem jelentős külföldi pénzek sorából említhető II. Ferenc C jegyű aranya 1793., Salzburg ¼ arany 1728., Jägerndorf arany 1592., Csehország arany 1559., Szászország Johann Georg arany 1640., Hamburg város arany 1675., Zwolle város kettős arany 1556., Rudolf prágai veretű tallér 1582., Olmütz tallér 1705. és Mannsfeld ½ tallér AB—K jeggyel 1671.

A történeti *emlékérmek* között, melyek legnagyobb része Lepold Antal, Az esztergomi Keresztény Múzeum kegyérmei és történeti érmei, Esztergom 1930. c. katalógusban 1—1784. és 1—1012. sorszám alatt vannak felvéve, jelentősebb magyar vagy magyar vonatkozású darabok a következők: II. Lajos restituált arany emlékérme Fueszl Kristóf körmöci éremvésőtől 1544-ből, ezüst biblikus érem Krisztus születése és a húsvéti bárány képével, ugyancsak Fueszl műve Lepold 570 és Huszár—Procopius, Die Medaillenkunst in Ungarn 30. sz., Verancsics Antal esztergomi érsek unikumszámba menő öntött ezüst emlékérme Antonio Abondio-tól Gerevich T. Antonio Abondio, Klebelsberg Emlékkönyv 1925. XII. t., 1. sz. Ezüstérem az ónodi országgyű[illegible] Dánieltől Huszár—Proco-

Diertich Adolf
Hullámtörés, vizf.
Hullámok, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete
kiállitás. Nemzeti Szalon, 1942. december 3, 5 l.

Dietrich Adolf
Esti szélcsend, gouache

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállitása. Nemzeti Szalon, 1940. november, 1, 9 l.

dispositiue. Vñ sacerdos virtute clauiũ in confes
sione non efficit grãm & p cõseqns nõ absoluit a
culpa: ñ vtute clauiũ in cõfessione & absolutõne
disponit cõsistens ad hoc q ei grã infundat & a
culpa absoluat si obicẽ ñ opponit. vt sequnti ca-
clari? apparebit. Hec bea. tho. de aqno. iiij. scrip
to sen. dis. xviij. arti. iij. q. j. in cor. ques. in fine
Est aũt sciendũ q sacerdos in absolutõe opat
tanq instrumẽtũ non mortuũ sicut securis & vi
uum sicut seruꝰ. Ad rectã vero opatõnẽ instru
mẽti requiruntur tria. primũ ẽ recta instrumẽti di
spositio. scdm est materie debita ꝓporcõ. tercium
est motoris vtus vel opatio. Vt verbigra. Nam
securis nisi sit acuta nõ scindet. vel si nõ habeat
materiã ꝓporcõnatam. scꝫ ligneam vel hmõi esto
q sit acuta non scindet. vel si non moueat ab ali
quo dato q sit acuta & preparatã materiã hẽat nõ
scindet. Similit in absolutõe sacerdotis tria dnt
cõcurrere. primũ est rectꝰ vsus vel recta exten-
sio sue ptatis. scdm est prepatio suscipientis. ter
ciũ est vtus l' opatio dei motoris. qrũ si tñ vnũ
deficit absolutõis frustrat effectꝰ. Hec Petrus
de tharen. iiij. scri. sen. di. iij. circa. ij. ꝓbleuma.

Pantheologia . . . (Lövöldi Corvina-ősnyomtat-
. 34a. lap.

L 9

Dietrich Adolf

N.Szal. II/. amkc. 7 1.

Dietrich Adolf festő

Művészet, 1940

V. évf. 36. sz. 101. o.
Kende Béla: Őszi tájak a Műcsarnokban.

Dietrich Adolf

Déli csönd, olaj
A Sió torkolata, olaj
Szeles reggel, "
Eső után, "

Balatoni Társaság II. kiáll. Kesz. Szal. 1924. nov. 10 l.

Dietrich Adolf

MDK

Nyári nap az Adrián

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Dietrich Adolf

MTK

Gellérthegyi részlet, olf.

Szeptemberi délután, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Dietrich Adolf MDK

Utolsó napsugarak, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Dietrich Adolf

Esti szélcsend, gouache

A Magyar Akvarell- és Pasztell-festők Egyesülete kiáll.katalogusa. 1940.Nov.24.-Dec.8.

9.lap

MDK

Dietrich Adolf

Déli csönd, olajf. Mgt.
A Sió torkolata, olajf. Mgt.
Szeles reggel, " "
Eső után, " "

A Balatoni Társaság II. Kiáll.Kat.1924.
Nov.29.-Dec.8. 10.1.

MDK

Dietrich Adolf, festöm.

A délutáni hajó. ?

A fiumei öbölben. ?

Műcs.-CMKT.1931-32.évi téli kiáll. dec.20.-jan.17. Kat. 17.1.

MDK

Dietrich Adolf, festöm.

Balaton. Olf. Jelz.

Árv. Csarn.1937.okt. 83.sz./Árv.Közl. rk.sz./ 2o.l.

MDK

Dietrich Adolf, festöm.

Hegyoldal. J.l.j. Vizf.
Tájkép. Olf. J.l.b.

Árv.Közl. 1931.3.rk.sz. 48.l.

MDK

Dietrich Adolf, festöm.

Hullámzó tenger. Gouache. Jelz.

Árv.Közl.1940.1.rk.sz. 19.1.

MDK

Dietrich Adolf

Tengerparton, repr.,of.

Tél a művészetben /Bpest 1940/.

MDK

Dietrich Adolf, festöm.

129. Hegyoldal. Vizf. 17x12 J.1.j.
13o. Tájkép. Olf. 22x32 J.1.b.

Árv. Közl. 1932. I.rk.sz. 61.sz. 17.l.

MDK

Dietrich Adolf
műve:

Halászbárkák.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 40.l.

MDK

Dietrich Adolf festő

L'heure bleu.	Guache
Esti hullámtörés.	"
A zöld hullám.	"

Nemzeti Szalon.-MAFE XX.Jub.Kiáll. 1935.dec.2o.-
1936.jan.6. Kat.

MDK

Dietrich Adolf, festö

Zivatarfelhö.	Guache.
Reggeli hullámzás.	"
Hullámtörés.	"
Nyilt tengeren.	"
Zivataros est.	"

Mücsarnok.-Öszi tárlat.1939 okt.8.-nov.19. Kat. 15.1.

/ Ennek keretében a MAFB 24.kiáll.-a/.

MDK

Dietrich Adolf

Zivataros este

Felhők az Adrián

KMTárs Téli tárl. 1938.

Dietrich Adolf MDK

Hullámtörés, vizf.
Fiume mellől, vizf.

Magyar Aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. kiállítása.
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Dietrich Adolf MDK

A hid

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Dietrich Adolf MDK

Est hangulat, olf.

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Dietrich Adolf MDK

Utolsó napsugarak

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Dietrich Adolf MDK

Hullámtörés, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Dietrich Ádolf MDK

Zivatarfelhők a tengeren

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Dietrich Adolf

MDK

Hullámtörés

Mücsarnok 1939. téli tárlat

Dietrich Adolf festőművész

Tengerparton

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Műcsarnok

Dietrich Adolf festőművész

A lagunán

Duna i hangulat

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Mücsarnok

MDK

Dietrich Adolf

•

Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4.sz. 63.l.

MDK

Dietrich Adolf

Művészet 1917. 4. 1.

Dietrich Adolf festőművész

Hullámtörés

Felhők az Adrián

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója. Mücsarnok

Dietrich Adolf, festöm. MDK

116. Dunai kikötö. Olf. 24x33 Jelzett.

festmények, rajzok, metszetek.-97. aukció.
Árv. Közl. 1941. márc. 2. rk. sz. Kat. 21.1.

MDK

Dietrich Adolf festő

Művész Kurir 1938. 1-2. sz. 8. l.

MDK

Dietrich Adolf
műve:

Gibraltár előtt.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936.máj-jun. 37.l.

MDK

Dietrich Adolf

Adria

Képzőművészet 1931. 37.sz. 41. 1. kép

Dietrich Adolf MDK

Szélcsend

Reggel a Quarneron

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Dietrich Adolf, festö

A tengeren. Gouache.

Műcs.-OMKT.Őszi Tárlat.1943.okt.2.-nov.1. Kat. 29.1.
Magy. MAKT Akv . és Paszt. festők Egyesülete.

Dietrich Adolf MDK

Gibraltár előtt

Műcsarnok 1936. máj. jun. Jub. kiáll.

MDK

Dietrich Adolf, festö

Adria. Gouache.

Téli reggel a tengeren. "

Nemzeti Szalon.-MAFB XXIII.kiáll. 1938.nov.20.-dec.4.
Kat.

Dietrich Adolf

MNK

Halászbárkák

Műcsarnok 1936. máj4 jun. Jub. kiáll.

Dietrich Adolf MDK

Tengerpart

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Dietrich Adolf MDK

Hullámverés

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Dietrich Adolf

Adria, gouache
Téli reggel a tengeren,gouache

A Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
XXIII.kiáll.kat.1938.nov.20-tól dec.4-ig.

Dietrich Adolf festőművész

Hullámverés

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Mücsarnok 1934.

Dietrich Adolf festőművész

Szélcsend

Reggel a Quarneron

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

Dietrich Adolf MDK

Nyári nap az Adrián, olf.

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

DIETRICH ADOLF

Zivatarfelhő. Guache.
Reggeli hullámzás. Guache.
Hullámtörés. "
Nyilt tengeren. "
Zivataros est. "

KMTárs. 1939. őszi tárlat kat. 15.oldal

MDK

Dietrich Adolf

Képzőművészet, 1930. 29.sz. 99-100 l.

MDK

Dietrich Adolf

Nyári nap az Adrián, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 17. l.

Dietrich Adolf

NDK

Hullámtörés

Műcsarnok 1934. márc.-ápr.

Dietrich Adolf

MDK

Felhők az Adrián
A lagunán
Dunai hangulat
Tengerparton
Műcsarnok 1934. márc.-ápr.

MDK

Dietrich Adolf

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 34. l.

Dietrich Adolf

Szerepelt a Műcsarnok őszi tárlatán.

PH 1932. X. 29.

Dietrich Adolf

szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

PH. 1932. XII. 20.

Diedrich Adolf

Szerepel a Műcsarnok téli
tárlatán az Akvarell és Pasztel-
festők Egyesülete kiállításán

Magyarság 1938 II. 6.

Dietrich Adolf

harapal a Műcsarnok táli

Tárlatára

Esti Kurir 1938 II. 9

Diedrich Adolf

Szerepel a műszaknak tél.

Párlatán

Esti Kurir 1938 II.9

Dietrich Adolf

Bul. Bpesten 1869. Spanyi
Bélánál tanult. Régebben
interieuröket és csendéle-
teket festett, újabban főképen
tengerképeket. 1916-ötö
kiállitója a Mucsarnok-
nak, hol 1936-ban kitün-
tető elismerést nyert.
24 művéből koll. kiáll
volt 1940-ben a Mucsar-
nokban.

KMTárs. 1940. őszi kiáll

Dietrich Adolf MDK

Hullámtörés

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Dietrich Adolf MDK

Ziv tarfelhő, gouache

Reggeli hullámzás, gouache

Hullámtörés, gouache

Nyilt tengeren, gouache
Zivataros est, gouache

Műcsarnok 1939 Őszi tárlat

Dietrich Adolf

MDK

Zivatarfelhők a tengeren

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

MDK

Dietrich Adolf

Esti felhők, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

Dietrich Adolf Gerstenmeyer

Vácott rendezi emlékiállitását 1970 ben.

Pestmeggei Hirlap 1969 december 25
6. old.

Dietrich Adolf

MDK

Tengerpart

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Dietrich Adolf

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1935.XII.21.

Dietrich Adolf

Adria-képe, a Műcsarnok őszi tárlatán.

P.H.931.X.16.

Dietrich

Richter eklektikus művész volt, a délnémet (Dietrich) és az osztrák (Günther) későbarokk szobrászat hatása alatt dolgozott. –

Végvári Lajos A sümegi Maulbertsch freskók 13. l

Budapest 1967

Dietrich

Magyar Akvarel és Pasztelfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban neve szerepelt.

M. 934. III. 4

Dietreich

ötvös Detre alatt megnyv

1365-ben dolgozott

Selmecbányán –

Dercsényi –

Nagy Lajos Eora

167. l.

~~OLASZ FI~~

~~OLASZ I~~

~~FIEDLER, J~~

PETE

723—1795

Spiegel

wand

AN 1697—1765

zt

upfer

ÖRÜL

Dietrich Adolf MDK

Esti hullámverés, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Dietrich Adolf

MDK

Zivatar után

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Dietrich

Szerepel a Műcsarnok téli tárlatán

Új Magyarság 1937 I.24

Dietrich Adolf

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesületének kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1935.XII.28.

Dietrich Adolf

festőművész

Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Tónusos tenger képeivel.

Budapesti Hirlap
1935.XII.21.

Dietrich Adolf

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállitása - Nemzeti Szalonban- képével szerepel.

Magyarság
1935.XII.22.

Dietrich

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Egyéni izlést és hangulatot szólaltat meg tájképe.

Magyarság
1934.I.14.

Dietrich Adolf

MDK

Zivatar után

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

MDK

Dietrich

Résztvett a Műcsarnok 1937.évi téli kiallitasán.

Pipics Zoltan dr.: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarsag,1937.jan.24. 21.l.

MDK

Dietrich

Képzőműv. szemle. Magyar Kulturszemle, 1940.
11. sz. 263. l.

MDK

Dietrich, festöm.

a Magyar Akvarel- és Pasztelfestők Egyesületének kiállítása felsorakoztatja a régi, jó művészeket is.

Pipics Zoltán dr.: A Műcs. gyűjt. kiállítása. Magyarság. 1934. márc. 4.

Dietrich

becsi festö

1485

l.

Hari II. r. 4. k.

368. l

O Dietrich

magyar ötvös XVIII. sz

l.

Va Hö Ernstgyűjt

75.1 -

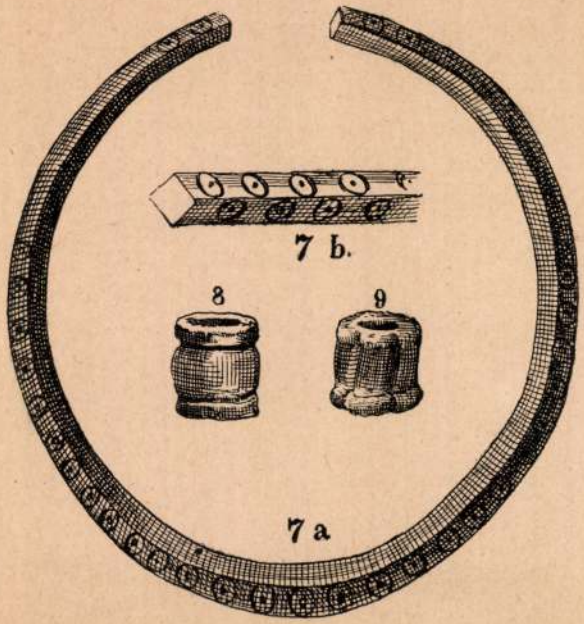
7 b.
8
9
7 a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

Dietrich Adolf

1021

A víz és ég elfelejtett festője

Kiállítással ünnepli a múzeum Dietrich Adolf születésének centenáriumát

NÉHÁNY ÉVE nagy ajándékot kapott a váci múzeum. *Dietrich Adolf* festőművész özvegye a múzeumnak adományozta férje harminc művét, köztük sok nagy méretű olajképet, és *Bory Jenő* szobrászművész által készített két terrakotta portrét.

Dietrich Adolf száz éve született, április 30-án, a mai Ljubljanában. Az 1887-es debreceni érettségi után beiratkozott a budapesti egyetemre, ahol 1891-ben jogi diplomát szerzett. A művészet iránti aktív érdeklődés viszonylag későn támadt fel benne. Mestere *Spányi Béla* volt, a századforduló Európaszerte ismert magyar tájképfestője. Kezdetben többféle tárggyal kísérletezett, enteriőrökkel, csendéletekkel, az utca „szegény emberével", később is kitűnő portrékat festett, de mindinkább *a tájfestés felé fordult*, különösen tengeri, balatoni, általában *vízi tájképeiben alkotott igazán nagyot*. Azokon a képein, ahol csak a nyugodt vagy haragos víz és a kék vagy borult ég látszik, a századforduló realista stílusában *európai szintet* ért el.

NEM TARTOZOTT a stíluskísérletező művészek közé. Elejétől végig realista maradt. A terméketlen naturalizmusba fordulástól azonban elsősorban virtuóz szakmaitechnikai tudása védte meg. *A Műcsarnoknak 1916 óta állandó kiállítója volt.* 1931-ben a Magyar Akvarell és Pasztelfestők Egyesülete, 1932-ben a Magyar Képzőművészeti Társulat választotta tagjává. Műveivel több díjat és elismerést szerzett, de művészi hagyatékának igazi értékei azok a bírálatok, amelyek a hazai és a külföldi sajtóban megjelentek. A harmincas években egy újságcikk azt írja róla, hogy *a* újság szerint pedig abban az időben *ő volt az egyetlen igazi tengerfestőnk*. De épp úgy szerette a Balatont is, és általában mindent, ami *víz és ég*. 1953-ban halt meg, 84 éves korában. Művei a Magyar Nemzeti Galériában, vidéki múzeumokban és magánosoknál vannak. *A legtöbb műve azonban, köztük tengeri tájakról készült nagy olajképek, az özvegy jóvoltából, a váci Vak Bottyán Múzeumba kerültek.* Hogy miért a váci múzeumnak ajándékozta? Azért, mert az özvegy, aki egy éve hunyt el, *váci volt*.

A MÚZEUM a művész születésének századik évében — az idén —, feleségének utolsó kívánsága szerint *emlékkiállítást* rendez műveiből.

Stefaits István

újítói között tartottuk nyilván, s szinte az is sejthető volt, hogy rendezni fog. Erős egyéniségével nem egy filmben sikerült a látványt a rendezők mondanivalójának fölébe rendelnie. Pedig az operatőrnek sokféle stílust kell tudni produkálni. Nem arról van szó, hogy Sára ezt nem tudná, hiszen olyan ellentétes stílusú filmeknek volt kitűnő operatőre, mint Szabó István Apa, vagy Kósa Ferenc Tízezer nap című alkotásai, csakhogy Sára képességei néha szétfeszítették az operatőri munka korlátait — és ilyenkor hibázott. De hiba-e, ha valaki olyan tudatosan és programszerűen akar hű maradni a saját maga által teremtett stílushoz, mint ő? Most már látjuk, hogy nem.

Új filmjében saját világot rendezett és fényképezett. Nyilatkozataiból tudjuk, hogy a *Feldobott kő* világába beleszőtte saját életének nem egy motívumát is. A *Feldobott kő* főszereplője is operatőrnek készül. De Balázst nem veszik fel a főiskolára, mert az apját le-

. Művészet, mint elegendő eszköz- egy hamis poli harchoz? Nyilvá mem. Hiszen a m még egyetlen h tudott feltámaszt vészet. Balázs me mást, mert szán más eszköz.

Keserű, igaz, bátor film a Sáráé. Kissé vontatott, néha kissé nehézkes, de ha nem lenne ilyen, bizonyára rossz lenne. Arról, amiről Sára beszél, nem lehet franciás könnyedséggel szólni, mert ami filmjében történt, az itt történt.

N. P.

GYULA

Kizöldült az Erkel-fa

Kizöldült az évszázados gyulai park legszebb ékessége, a 180 évesre becsült Erkel-fa. A nevezetes fa lombkoronájának egyharmadát két évvel ezelőtt letörte a vihar. A kertészek megkülönböztetett gondossággal ápolták a sérült fát, s ennek köszönhető, hogy

és jelenléted kezem

FINÁLY OLGA:

Muni

Izmos, akárcsak a sok fiata
Együtt dolgozik ő, jöjj
Szőke hajára bukik minde
Játszik gondtalanul bő
Hogyha nevet menekül mir
Kék szeme kékjétől ké
Hogyha dalol, nagy házak
Ámul a kő; fiatal fecs
Nem fárad sohasem, s m
Hírből ismeri csak. Ér
S mégis néha piciny felhő
S szívében suta vágy b
Látja, a réti virág mily gye
Mily gyámoltalan és

-..-

bb. 66. értékes ajándékot kapott a váci muzeum

Dietrich Adolf

vid/gö/e fm cz 1021 1964. május 30.

dietrich adolf festőművész özvegye a napokban nagyértékü művészi gyüjteményt ajándékozott a váci vak bottyán muzeumnak. a gyüjtemény harminc - többségében nagyméretü - olajfestményből áll, jórészt dietrich adolf alkotásaiból. az özvegy ezenkivül bory jenő szobrászmüvész két terrakotta portréjával egészitette ki a csaknem negyedmillió forint értékü ajándékot. /mti/

-..- .:

15,40/m

a brazil irók szövetségében [illegible]
dalomról. láttam, milyen nagy az érdeklődés az [illegible]
gyar kiállitás iránt; minden nap huszezres tömeg kereste fel.

- a többi dél-amerikai országba az ottani irodalmi körök, illetve egyetemek meghivására utaztam. montevideoban a marcha cimü folyóirat vendégeként a mai magyar irodalom irányzatairól adtam elő. az anteo nevü irodalmi klubban a napi- és időszaki lapok kulturális rovatvezetőivel és szinikritikusaival beszélgettem, az el galpon szinházban pedig szinészek és rendezők előtt ismertettem budapest szinházi életét, a mai témáju magyar darabokat és külföldi szerzők müveinek magyarországi szinpadravitelét. ,,vasárnap budapesten,, cimmel felolvastam a montevideoi rádióban. /folyt.köv./

15.28/-n

/kk/

Dietrich Adolf

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 MÁJ 12

MAGYAR NEMZET

Kevés tengerfestővel dicsekedhet a magyar képzőművészet története. A békebeli béke idején Fiumében hivatalnokoskodott Dietrich Adolf, aki előzőleg Spányi Béla szolnoki festő tanítványa volt. Az elhunyt művész hagyatékában a tájképek, csendéletek között finom, színes, tengert ábrázoló festmények maradtak meg. Most a művész özvegye értékes gyűjteményt ajándékozott a váci Vak Bottyán Múzeumnak, 27 darab Dietrich-festményt és más műtárgyakat.

eladom. Lakáscserével beköltözhető. Érdekl. tel. 411-955, az esti órákban.

Szódligeten telkek eladók. Tel. esti órákban 383-478.

814, este, reggel.

Budán, nagyméret szoba összkomf. ládi ház, vidékle is eladó. Azonnal költözhető. — XI. Csurgói út 31.

DietrichAdolf

festőművész

Téli Tiéllitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Kék felhői szépek.

Az Est.
1935.XI.17.

MDK

Dietrich Adolf

Borus idő, vf.

Napsütés, "

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N.Szal. 1925. febr. 6 l.

MDK

Dietrich Adolf

Gellérthegyi cyprusok, vf.

Esthangulat, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N.Szal. 1925. febr. 6 l.

Dietrich Adolf, festö

297. Hullámverés az Adrián. Olf.

Bp.Mücs.-OMKT.Nemz. Képzömüv. Kiáll. 1934.ápr.29.-jun. 17.
Kat. 14.1.

Dietrich Adolf

nove omlitve

Művészettörténeti Értesítő 1972

304. old.

özv. Diettrich Anna építőmester joggal rend. özv.

1830-37 között 5 munkája
ismert a Yépítési Bizottmány tervtárában
fennmaradt adatok szerint
A tervelet Hofrichter József Rajzolta

Budapest története III. Akadémiai Kiadó 1975 Bp.

518. old.

Dietrich Adolf

Szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

Újság 1930. III. 18.

Ditrich Adolf

A Képzőművészeti Társulat sorsolása után a Hazai Művásárlók Egyesülete tartotta még sorsolását. Tizenkilenc, a Téli Tárlaton vásárolt képet sorsoltak ki. Az eredmény a következő:

Ditrich Adolf: „Dagály", nyer *Orczy Gyula*. Koszkoly: „Tubáni részlet", *Takács Adolf*. Fuhr Endre: „Tél", dr. *Mayer Árpád*. Id. Dörre Tivadar: „Duna partján", *Jauernik Nándor*. Czeczel Szabó Sándor: „Falurészlet", *Kiss Elek*. Turmaye Sándor: Utca Velencében", özv. dr. *Bayer Sándorné*. Kovács József: „Októberi hangulat", dr. *Szokola Leó*. Csalányi Béla: „Pihenő", *Hampel Gábor*. Jüritz Gyula: „A Sashegy oldaláról", dr. *Takách Béla*. Heyer Artur: „Kecskék a legelőn", *Sipeky Balás Béla*. Nádler Róbert: „Lunge Mare Regina Helena", *Csordás Elemér*. Szlányi Lajos: „Délutáni napfény", *Balogh Elemér*. Kézdi-Kovács László: „Erdő széle", dr. *Hedry Aladár*. Nagy Vilmos: „Kertben", dr. *Spamberger Alajos*. Poll Hugó: „Fehős reggel", dr. *Melly Béla*. Istvánffy Gabriella: „Fiatal juhok", *Klenovics Pál*. Major Jenő: „Buzakeresztek", *Felde Ágoston*. Edvi Illés Aladár: „Konyha", *Gerenday Béla*. S. Bors Károly: „Bucsuzik a nyár", nyerte *Báthory István*.

PH.929.XII.22.

Dietrich Adolf

Szerepelt a Múcsamok Tavani tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Dietrich Adolf

Szerepelt a Műcsarnok őszi tárlatán.

SK. 1932. I. 30

Dietrich Adolf

MDK

Földközi tenger

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

MDK

Dietrich Adolf

Csendes nyári este

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Dietrich Adolf

MDK

Moschiena

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

Dietrich Adolf MDK

Borus idő

Zivatar után

Hullámtörés

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Ditrich Adolf

festőművész

Téli Tárlat - Mücsarnokban - képével szerepel.
Hullámtörés

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Dietrich Adolf

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.
Felhők az Adrián

Pesti Hirlap
1930.XII.20.

Dietrich Adolf

"Szélcsend" , "Hullámverés" c. képei

a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Dietrich Adolf

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt: "Felhők az Adrián"
"A lagunán".

PH. 934. III.H.

Dietrich Adolf MDK

Felhők az Adrián, olf.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Dietrich Adolf

Hullámstörés c.
képének repr
(Mücsarnok)

Művész Kurír

1937. 1. 17. 8. l.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium számvevős

..... szám.

dr. Szentiványi Gyula
főtitkár úrnak
= 13 = Pengő
Ráth: Iparművészet III. c. műért

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Dietrich Adolf

festő

miniszteri hivatal-

nok, tájképfestő

nyug. állam. titkár

Lyka Közöns

67. l.

Közöntig és mnóchet

a tárad vigen

1867-1896

Bp 1947

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRÁ

kölcsön vettem a következő munkát:

Szerző, vagy rendszó	cím, rész	darab-szám	alak	kötés	j

Kelt 19.....

Határidő 19.....

Sajátkezű aláírás:.....

Állás:.....

Lakás:.....

A kikölcsönzés tartama legfeljebb két hónap. (Lásd M. N. Múz. szerv. és szolg. szab. 53.

Dietrich Adolf

meghalt 1953.

Jászkiséren

Rónay Mária hozta az adatot

fonti rokonsága

Kőrcből

1954. ápr. 7.

	Kikiáltási ár pengőben
734. MAGYAR EZÜST DÉNÁROK HUNYADI MÁTYÁSTÓL RUDOLFIG. 62 drb.	6.—
735. RÓMAI KIS-, NAGY- ÉS KÖZÉPBRONZPÉNZEK. 42 drb. Kr. u. I—IV. sz.	5.—
736. KÜLÖNFÉLE EZÜST PÉNZEK ÉS BRONZPÉNZEK, köztük ritka Árpád-koriak. 21 drb.	4.—
737. VEGYES EZÜSTPÉNZEK. 30 drb.	7.—
738. V. FERDINÁND MAGYAR KIRÁLY (1835—48) körmöcbányai veretű szűzmáriás aranya 1848-ból	35.—
739. SAS. Festett gipsz	20.—
740. KÜLÖNFÉLE PLAKETT, ÉREM ÉS JELVÉNY. 1344 drb. Bronz, fém és ezüst. Hat ládában	2600.—

Dietrich Adolf festő ~~szül~~ */1869. ~~ben~~ Budapesten Spányi Bélánál tanult festeni. Főleg tájképeket (Budapesti látképek), interieurőket és csendéletképeket fest.

Dietrich Adolf
festő

Vkminkiáll. 1943

állami vásárlás, nem
volt kiállítva:

Esti felhők, olaj.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Dietrich Adolf

Estifelhök c. olajf.

1940–42, megvettek, de az alábbi tárlaton nem volt kiállítva.

Szépmíllur. Közoktminiszt. vásárlásának kiáll. 1943

Dietrich Adolf
festő

1.

Nemzeti Szalon

MAPE II. Kiáll. 1925
febr –

V

Magyarok is lesznek!

NEMZETKÖZI ALPIN KÉPKIÁLLÍTÁS

279.

Dietrich Adolf

lásd
2

Nemzeti Szalon

II. Balatoni kiáll.
1924. nov–dec.

V

Komjáti Gyula: Kagylóhalászok

Dietrich Adolf

1920. szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Sirocco, duff. 3600.—

V

Háromszék vármegye V. 185.

Dietrich Adolf

Szeles nyári reggel, olaj.

Nemzeti Szalon

IV. Balatoni kiáll.

1930
sept.

V

Kunstgeschichte

Dittrich Adolf

1915. dec. kiält. N. Salon

Pola vidéke, olaff. 160.—

V

Lásd mig

Dietrich alatt is

Véső bronzból, kokos X. 50.

Dittrich Adolf

1904. téli

kiáll. Nemzeti Szalonban

Összel csónak, 250 K.

V

Öskon vörösvértekercsek V. 185
— edény V. 185
— ikszerlelet V. 185.
— köpenge V. 185
— tör V. 185
köböl
— köeszköz V. 185
— vörösvér-gyöngy V. 185
— csonteszköz V. 185
— állatcsont V. 185
— kagylóhéj V. 185

DIETTRICH ADOLF :

59. Zivatar után. - Olajf., fa. 70.5 x 49.5 cm. Jelz.l.b.: "Diettrich A".

Szekesfőv. kept. pib. kiall

1944

Diettrich Adolf

festő

Horváth bácsi!

A Főtitkári Hivatal legyen szíves esetleg kívülről még két katalógust kiadni.

D. Tuchiányi

Dietrich Adolf

VII. Honv. Képzőm. Kiáll.
OM.KT. 1944. jún.

Halászbárkák, of.

Dietrich Adolf festő

Orlay-utca 2/b. Műcsarnok

1930. tav. kiáll. 94. ✓

1930/31. pib. kiáll. 113, 373, 656. ✓

1934. nemz. képzm. kiáll. 297.

✓

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

695. Metternich Kelemen Lothár hg.

Látható, kissé jobbraforduló, de v
Mellig, balra néz. Fehér ny
gyapjas és egy másik rend jelvényét visel
vállától bal csipője felé rendszalagok ha
mes mentéje aranynyal himezett. Göndör ha
szakálla leberetvált.

Vászon, méretei 62.8: 46.8
Az 1848/9-iki szabadságharc
Átvétetett az 1896: IV. 8-i

904: V-4.

Dietrich Adolf

festő Orlay utca 2/b. Mucsarnok

1934. téli kiáll. 60, 120, 132

V

: 32.5 cm.
áplo ajándéka.

361. Frans Porbus T. Szület

werpenben 1580-

A Kercho

A kölapokkal
moly elött, mely
ládnak háron
tett kézzel; mi
s a kinek élet
33" árulja el
A terdelök = ~~el ej~~ körül az egy
réteges kerek ga
„63" szám van
föliratot olvas

43

L kik egyformán vannak öltözoe

Ter memorie JA VA
En Jaque mire VA
Dock hiere kidd
VA brodd claÿd

Kisebbítve van: 19

Diettrich Adolf

festő Mücsarnok

1931. tav. tárl. 214, 220, 222, 226. V

1931. őszi tárl. XI. 117, 118, 142, 153, 165. V

1931/32. téli kiáll. 261, 263 V

Dietrich – nek is írva.

1932. febr. márc. kiáll. V

1932. tav. tárl. 88, 191, 313 V

1932. őszi tárl. III. 46, 47, 48 V

Ditrich – nek írva

1932/33. téli kiáll. 718, 722 V

BUÉK
1922

„Pax“
Kiadó- és Nyomdavállalat
Budapest, V. ker., Lipót-körut
Telefon 125

Dietrich Adolf

Műcsarnok festő Bjelt

1916. tav. kiáll. 195. ✓ Orlay n. 2/6

1916-17. téli kiáll. 120 ✓

1917. tav. kiáll. 167, 172 ✓

1917-18. téli kiáll. 273 ✓

1923. tav. kiáll. 532, 533 ✓

1924. tav. kiáll. 452 ✓

1924. őszi kiáll. 273 ✓

1925. tav. kiáll. 205. ✓

1926. őszi kiáll. 238. 248. ✓

1926. téli kiáll. 546, 549. ✓

1929. tav. kiáll. 222. ✓

Tokaj látképe a XVII. század ban

VII. 122.

Dietrich Adolf

vajzos és festő i tárgyiassál

~~Műcs. kiáll, tól~~

Pipics 43. l.

ESZTERGOM

Városház

Majer István: Esztergom VI
1856, 283 l.
(régi 284 l)

Dietrich Adolf

festő

1916

Műcs. kiáll, ~~1915~~ től

Pipics III. l.

202. Ismeretlen festő
A XVIII. századból.

~~202.~~ Férfi képe.

(így látható, kissé jobbra [illegible]

Derékon alól, szembe néz kardjának markolatát fogja. Haja, jusza fekete, szeme barna, szakáll kendője sötétszinű, zsinóros dolmá ékkövesek, derekát zsinóröv szorit jának forgója látszik.

Vászon, méretei 85· 68 c
~~A Nemz. Muz. képtárából.~~
— Át. Képt. 201.

581
(TK)

904: V. 3.

Dietrich Adolf

Festő

Bpest. I. Orlay u. 2

Miscsarok

1916. tav.

V

Pécs II. 55

1906. T. 19.

A vasvármegyei kulturegyesület elnökségének Szombathely:

az 1905 évi kimutatási segély felhasználásáról szóló elszámolás jóváhagyólag tudomásul vétetik. (1109/1905.)

Dietrich Adolf

l. Arv. Csarn. 97. aukció

Kat.

U. az 99. aukc. Kat.

" " 103. " "

" " 104. " "

" " 106. " "

" " 107. " "

" " 109. " "

" " 110. " "

" " 111. " "

972. VIRÁGTARTÓ. Porcellán. Kína . . . . . 15.—
973. VÁZA. Bronz. Japán . . . . . 25.—
974. PIPA. Fehérfém, rekeszzománc dísszel. Kína . 20.—
975. PIPA. Fehérfém, rekeszzománc dísszel. Kína . 20.—
976. KÍNAI FIÚK. Szoborcsoport. Fehérmázú keményczserép. Kína . . . . . 25.—
977. ÖNTŐKANNA. Fu-kien porcellán. Kína . . 40.—
978. PUTAI. Porcellán. Kína. (Kissé sérült.) . . 45.—
979. SZOBORCSOPORT. Bronz. Kína . . . . 60.—
980. NARAYARA. Festett cserép. India. (Sérült, hiányos.) . . . . . 50.—
981. FÜSTÖLŐ. Elefánt, pagodával a hátán. Bronz. Kína . . . . . 120.—
982. GONG, ÜTŐVEL. Bronz, faálványon. Japán . 40.—
983. KARPEREC. Színes üveg. Kína . . . . . 5.—
984. KARPEREC. Színes üveg. Kína . . . . . 5.—
985. KWANYIN. Fukien porcellán. Kína. (Hiányos.) . . . . . 35.—
986. PIPA. Ezüstveretes cserép. India . . . . 20.—
987. VÁZA. Bronz. Japán . . . . . 45.—
988. VÁZA. Bronz. Japán . . . . . 45.—
989. VIRÁGTARTÓ. Bronz. Japán . . . . . 38.—
990. SZEKRÉNY. Diófa, faragott díszítéssel. Arab . 80.—

Dietrich Adolf

Árverési Csarnok aukció kat.

31. 7 - 1926. febr.
36. 7. 1927 febr.
37 - 41. nem szegel

6

30

50

150

Dietrich Adolf

Jestö

l.

Szépszüvészet

1940. 90. l.

dupl

Dietrich Adolf

ER JÓZSEF EDE

RNEMÜGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG VÉDJEGY

BUDAPEST

VI. RÓZSA-UTCZA 55. RAKTÁRAK: V. FÜRDŐ-UTCA 10.
-UTCA 33. RUSTSUK (BULGÁRIA) MNTAPHA-УЛИЦА 22.
RAKTÁR: NAGYVÁRAD RÁKÓCZI-ÚT 3.

Budapest, 19

ttsága leveléhez.

t és feltételeinket csakis tájékozás
n b.rendelésükkel bennünket megtisztel-
megbiznának,ugy egy külön szerződéses
i.-
értesitéseiket és vagyunk

Borús idő	Csendes ugári nap	Szeles idő	Moschiene	Föld hulláma
1925 Mage				1935 Mage
1937 1932 Mage	1940	1940	1940	1940

281 30

1930 VII 10

340 - 4
---------- szám.
43 - 1930.

Hivatkozott f

sát megvizsgáltatván, azt el

delettel engedélyezett 1.000

temi tanár részére a felment

got, hogy ezt nevezett egyet

Budapest, 193

A miniszt

Hullámtörés	Nyári nap Adrián	Felhők az Adrián	A nyílt tengeren
10			
1916	1925		
1916 MAPG	1930-31		
1920		1930-31	1926
1927 Mapg		1934 Mapg	1929
1928 Mapg		1935	1932 Mapg
1934 1932 Mapg		1938 Mapg	1939 Mapg
1934 Mapg		1940	1940
1937 IX			
1939 Mapg			
1939			
1940			
1942 Mapg			
<			

kesztett tervet nem kapu
ter, legjobb esetben jó i
s nem estétikus terve ke
nagyon szegény, hogy egy
tervet és költségvetést.

Kérésünket a
jánlva, vagyunk

ki

V a j a, 1929

Takács András
főgondnok.

Sirocco	Szelos rezzel	Estő után	Fellhők a Duncán
1920 N Szal	1924 N Sz	1924 N Sz	1931
1931 Magyar			1932
1940	1938 (2)	1940	
	1940		

MAGYAR KIRÁLYI MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
mel 310929. B.

ság Gotthárd Zsigmond kir.s.

eső időben megbizza.

Utasitom a hivatalt

értesitse.

Budapest, 1929. évi

[illegible]	Tivatar után	Szélesvad	Halár, bárkák
1930-31	1931 kcape		1932
	1934	1934	1936
	1937		
	1940	1940	
	1942-43	1941-42	1944 N képre
	1944		
	Tivatar		
	1940		

nak

melyben templom bővi-
tési tervraj és költ-
ségvetés elkészitését
kéri.-

Nyári nap	Tengerpart	Tengerparton	A finnei öbölben
	1930 Nape		
1931	1941-42	1932	1931-32
		1934 Nape	
		1935	1932-33
	1943		
		1939	

A tengeren

1927 Nape

1943

288 30 1930 VII

Tekintetes

Műemlékek O

A gödöllői
munkálatok megkezdé
uti námlámat, tovább
zém tisztelettel be

Gödöllő 1930 ju

~~Dietrich Adolf~~

Ferenczy Valér

PÉNTEK, 1940 NOVEMBER 22

Hivatalos vásárlások a Műcsarnok őszi tárlatán

A Műcsarnok őszi tárlatán, amely november 24-én, vasárnap délután 2 órakor zárul, az elmúlt hét folyamán nagyobbszámú hivatalos vásárlás történt. Az állami művásárló bizottság a közgyüjtemények számára megvásárolta néhai Márton Ferenc „Őszi lombok", Dietrich Adol „Esti felhők", csebi Pogány István „Tizórai", Juszkó Béla „Terelés", Szlányi Lajos „Március", Komjáti Gyula „Őszi hangulat", Ferenczy Valér „A Lánchíd a Várheggyel" című képeit és Kerényi Jenő „Szegényasszony" című szoborművét. A főváros művásárló bizottsága ugyancsak megtekintette az őszi tárlatot és megvásárolta Márton Ferenc „Fedezékben", Dietrich Adolf „Sirokkó", Udvary Pál „Balatonfüredi villason", Juszkó Béla „Őszi idő" és „Tatai piac", Kárpáthy Jenő „Nyugatflandriai emlék", Szlányi Lajos „Hófoltok", Makoldy József „A Notre Dame Párisban" című festményeit, Ősz Dénes két rézkarcát, Telcs Ede „Gyermekfej" című szoborművét és két plakettjét.

Új Magyarság 1940. nov. 22

23 Thursday 1971

Dietrich Adolf

festo

l. élotrap

Tragor y vác mincsnéri és mincsnéri

142 l.

Vác 1930

IGLÓY KÁROLY dr.
bel- és idegorvos
volt belklinikai tanársegéd
XI. Lágymányosi u. 15.
Rendel: d. u. 1/23—4-ig. Telefon: 259-38

Rp. 194 1. XII. ii.

Tabl. Fercupar R.
Sect. I
Ds. 3x2 tabl. étkezés utan

[signature]

Dr. Beke Gézáné Tombor Valéria
és dr. Tombor Jenő
GYÓGYSZERTÁRA
SZENT ANTALHOZ
BUDAPEST,
XI. Budafoki-út 47—49.

Dítrich Adolf

mint váci minvár

emlitve

Tragkörderesisch

63. l.

Vác 1923

Dietrich Adolf

Tengerparton c. olaff.
(Mücsarnok téli tárb.)

Repr.

Tél a művészetben.
(Bpest, 1940)

Dietrich Adolf

festō

l.

Szépm. Muz. Évk

X. 207. l.

1941

Dr. SZUHAY ISTVÁN
ügyvéd és közjegyző
Hust, Rákóczy ut. 48 sz.

Tekintetes

E u r o p a

film könyv lapterjesztő R.T.

B u d a p e s t ; V

Rothermere utca 12 III.2

Ferenczy Valér

Vásárlások: A Műcsarnok Őszi Tárlatán a kultuszminisztérium az alábbi műveket vásárolta meg: Márton Ferenc festőművész „Őszi lombok" c. olajfestményét; ~~Dietrich Adolf~~ festőművész „Esti felhők" c. olajfestményét; ~~Csebi~~ Pogány István festőművész „Tízórai" c. vízfestményét Juszkó Béla festőművész „Terelés" c. olajfestményét; Szlányi Lajos festőművész „Március" c. olajfestményét; Komjáthy Gyula festőművész „Őszi hangulat" c. tempera festményét; Ferenczy Valér festőművész „A Lánchíd a Várheggyel" c. kőrajzát és Kerényi Jenő szobrászművész „Szegény asszony" terrakottáját.

A Nemzeti Szalon Őszi Tárlatán pedig megvásárolta Hiesz Géza szobrászművész „Arika" c. bronz-és B. Lőrincz Éva „Figura" c. kőrtefa szobrát. Az ugyanitt rendezett „KUT" kiállításról pedig megvásárolta Szobotka Imre „Major-udvar" c. olajfestményét és Klie Zoltán „Nyárfák" c. vízfestményét.

Szépművészet
1940. 90. 1.

JVÉSZET

ELSEJÉN — FŐSZERKESZTŐ MARIAY ODÖN
N — SZERKESZTŐSÉG BUDAPEST IV., GRÓF
VATAL KIR. MAGYAR EGYETEMI NYOMDA,
146—145. — LAPZÁRTA MINDEN HÓ 15-ÉN —
ŐFIZETÉSI DÍJ ÉVI 20 P. SZÁMONKÉNT 2 P.
A SZÁM: KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA
GY. EGYETEMI NYOMDA, BUDAPEST.

— *A mellékleteknél a fényképész nevét nem közöljük.*

BELLE ARTI

RIVISTA D'ARTE — DIRETTA DA
ÖDÖN MARIAY E ZOLTÁN VITÉZ NAGY

AMMINISTRAZIONE: R. TIPOGRAFIA UNIVERSITARIA UNGHERESE DI BUDAPEST.
BUDAPEST VIII, MÚZEUM-KRT. 6.

ABBONAMENTO ANNUO Lit. 120.

Dietrich Adolf

Szefeltlex 142. l.

Élektr. arch.

u. o. 542. l

SzeMFT

Ausladungsplatz. Pesti rakpart.

Acélm. 14.5 x 9 cm.

Bedő R. tul.

Kr. (2). 307.

Dietrich Adolf

nüb. 1869, Budapest

l.

Sörbezető. 298. l.

Sörezi J. Vezető
Debr. vár. Déri Mus-
bar. Debr 1939

Dietrich Adolf

(Koll. kiáll. a Műcsarnokban)

Szlányi kortársa, *Dietrich Adolf* aránylag keveset szerepelt a közönség előtt, amely most bizonyára méltányolni fogja finom képeit Fiume környékéről és a quarnerói öböl szépségeiről.

Siklóssy László

Három kiállítás.

Pesti Hirlap

1940. okt. 15.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, IV., EGYETEM-U. 4.

DIETRICH 1. *Adolf*, festő, * 1869. Budapesten Spányi Bélánál tanult. Tájképeket, interieurőket és csendéletképeket fest. Nagy sikereket aratott finom, színes tengeri képeivel.

E. G. I 248 f

165

ján. ✝ ugyanott 1496 junius vége felé.

ai szörnyeteget. Vele szemben van Theseus, kezeit szétvevő Minotaurusnak bal vál-rkós botot tart, a melylyel a szörnyet kacsá, mögöttük pedig két flamingot és zéptért épületek foglalják el, mig a szabad-ok legelnek. A háttér hegyes vidék tenger-

)

379.72 Kán

tól 1891: XI. 5-én ~~189.86 frton~~

15-én (42-92)

379 72

1892: ~~VII. 20-án a 26717~~ sz. leirat.

6646, az 1892 julius 20-ki 26717

ktus 10-ki 33458

Dietrich Adolf

ny. h államtitkár Budapest 1938-ban Gibraltár. elől c. olajfestményét ajándékozta a Déri-Múzeumnak.

Évk Déri (53. l. 1938)

Debreceni Déri Múz Évk 1938.) 53. l.

Debr. 1940

Nemzi képren Dietrich A.

1934 (kincs)

Hullámverés az Adrián

of

1944

Halászbárkák III

of

„VEZÉRFONAL”

kiegészitése

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
170/1930.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI NYOMDA.
Budapest, 1930. — 464.

Dittrich Adolf

Magyar Studio
1920-dec – 1921 jan. Eiák.

Viharos tenger. olyf.

~~1875. Lotz Károly:~~

Jog és államtudo

b) ~~[illegible]~~

~~A~~ Lunette ~~kép~~ alatti s
ifjú jobbra ~~felé~~ tekint, fel
melyet olvás és jobbjában, m
gönggölt irást szorongat;
~~ricus~~ alak balra tekint, job
lyel térdére nehezedik, irat
lag szoritja. Testök meztele
részben fedi.

Szénrajz, méreteik 180.5
Az 1898: XI. 14-diki elő
leirat alapján vétetett (384
(18/99). Az elszámolást 1900:
Jegyzékbe foglaltatott 1

904: V.6.

1898

MAPE

1942-43 (N Szal)
dec
jan

XIII

Hullám Tőrés / oir /
Hullámok

A Müemlékek Országos Bizottsága

Méltóságos Elnökségéhez

Budapest.-

Raéna ucca 41.sz.

K é r v é n y e

A Vajai ref. Egyház presbitériumá-

DIETRICH ADOLF

54. Esti szélcsend, gouache

Nemzeti Szalon

1940. nov.-dec

MAPE 25. kiáll.

MAPE

1939 ősi (kincs)

Ivatar felhő
Rezzeli hullám zás
Hullám tőris X
IV yilt. tenzeren IV
Ivataros est
II

gonache

SCHULEK JÁNOS
Müépitész.

A Müemlékek Országos

Van szerencsém jele
sából f. év. jul. 29- 31 és aug. 1
Szabolcsbákára és Vajára az ottani
bővitési munkáinak megvizsgálása c
Utam eredményeit k
tetni.-
Egyuttal bemutatom
kérvén, hogy annak folyósitása irá
méltóztassék.-

61 ikt. 2.
1929

MAPE

1938 (N Szal)

Adria
Téli nyszel a tengeren

Gonache

Méltóságos

Müemlékek Orsz

A vajai ref.Egyház presbitériuma
mel jérulunk a Méltóságo
házunkat tervbe vett tem
vetés dijtalan elkészité

Kérelmünk ind
hivatkozunk,hogy Egyházu
lecágában nem csak járat
s amennyiben megfelelő s

Dietrich Adolf

3 gouache

Nemzeti Szalon

MAPE 20-ik jub-
kiáll. Kat. 1935 -
dec. 20. 1936. jan 6.

L'heure bleue | gouache
Esti hullám Tisza II |
A Zöld hullám I

Indirizzo: Budapest, V., Nád

MAPE

1934 (Mincs)

Hullám Törés VIII
Felhők az Adrián II
A lagúnán
Dúnai hangulat
Tengerpartok II

tségekre Ötven /:50:/ pengőt a
mla terhére.
ltségekre Egyszáz /:100:/ pengőt
i csekkszámla terhére, végül,
ltségekre Harminc /:30:/ pengőt a
la terhére. Budapest, 1930. junius
éből: Dr. Rónay Zoltán s.k. minisz-

atalos másolat hiteléül:

nin. iroda s.tiszt.

MAPE

1931 ötri (mücs)

Búcsú a tengerparton
az Adria partján
Glas házak
Zivatar után II
Sirokko II

vizf

A Műemlékek Országos B i z o

MAPE

1932 ötri (mücs)

Hullám törés VI
a nyílt tengeren III
Borús idő II

vizf

Dietrich Adolf

l.

Nemzeti Szalon

MAPE 16. Kiáll. 1930 dec.

Tengerpart I
A nap hullám
Halászbárkák a kikötőben

vízf

det, a magyar városokat és a magyar népet. Szerény kísérlet ez a kiállítássorozat, hogy a főváros kiállításokat látogató, tehát kulturált rétegei számára közelebb hozzuk vidéki városaink és népünk életét. Ennyiben van időszerű jelentősége kiállításainknak.

Nem mulaszthatjuk el, hogy ezen a helyen is hálás köszönetünket ne fejezzük ki *Hallóssy István* Őméltóságának, az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal lelkes és nagyszerű vezetőjének. A kiállításssorozat megrendezése — a *Budapest Télen* akció kapcsán — az ő ötlete volt, de az ötlet tényleges megvalósítását is a legmesszebbmenő áldozatkészséggel és szeretettel támogatta.

Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület.

Dietrich Adolf

Lásd

Nemzeti Szalon

MAPE 14. Eiáll. 1928
okt

Este a tengeren
Hullám varás V
Monte Portofino
gouache

II. rész.

Egyházművészet.

MAPE

1927 (N Szal)

Hullám verés IV
Nyári d. n.
Nyár elején
A tengeren I

vrzf

M. KIR.

KERESKEDELEMÜGYI MINISZTER

128.599/929. sz.

K.M.II.

A m.kir.államép

A „Műemlékek Orsz

értesitem a hivatalt, hogy n

az egri várban folyó ásatáso

Dietrich Adolf

106 Reggel a tengeren. vizf. 1500
107 Zivatar után a tengeren, vizf. 3000

Nemzeti Szalon

1926. máj.

MAPE 12. kiáll.

SZOBOTKA IMRE: Szentendrei dunapart.

Dietrich Adolf

1923. nov. M. Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti szalonban

4 tájkép, vízf.

~~1924. nov. dec. balatoni~~

kiáll. Nemzeti szalonban

Déli csönd, olajf.
A tó torkolata, olajf.
Szeles reggel, olajf.
~~Erőatan, olajf.~~

1925 febr. M. Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti szalonban

Gellérthegyi cyprusok, vízf.
Esthangulat, vízf.
Borus idő I vízf.
Napsütés

Horvig Károly báró, veszprémi püspök

II. 165.

MAPE Dietrich Adolf

festő

1916 (N. tal)

l. Hullám törés II
Finne mellől I } vízf

Nemzeti Szalon

MAPE 10. kiáll. 1923 nov.

Éjjel a Tabánban
Gellértheyi kilátás } vízf
Pihenő halás bárkák
A víz partján

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1934. DECEMBER 1–17-IG.

Olaket

(6)

1941 febr.-ápr. jub

Vihar előtt

A kék Adrián

1941-42 téli

Szélcsend III/1 of

Az öbölben

Tengerpart II

Gonache

1942 tav

Csendes idő

1942-43 téli

Zivatar után V

1943 ősz

A Tengeren II/Gonache

1943 téli

Tengerpart III

1944 tav

Zivatar után VI

---

miniszteri iroda s.tiszt.

A Műemlékek Országos Bizottsá

Omlet (5)

1940 őszi mújt

Viharos idő
Zivatar II
Óceán-hullám
A nyílt tengeren V
Eső után II
Nyári bóra
Dagály
Csendes nyári nap
Esti felhők
Fiume előtt II
Szélcsend II
A Quarneroi-öböl II
Bóra
Szeles idő
Reggeli hullámtörés
Halásfalu

Este a tengerparton
Szeles reggel IV
Moschiena II
Felhők az Adrián V
Hullámtörés XII
Zöld hullám II
a vörös öböl
Sirocco III

gonache

Kiváló tisztelettel :

Pr. Valas-Gecsert
Bogakadémiai tanár.

Letölthető tanév:

Orecht

(4)

1937 téli

Borús idő III
Zivatar után III
Hullámtörés IX.

~~1938 téli~~

~~Moschiena~~
~~Csendes ugári este~~
~~Zivataros este~~
~~Felhők ar Adrián~~

1938 őszi

A Földközi-tengeren
Szeles reggel II
Szeles reggel (temp) III
of

1939 téli

Zivatarfelhők a tengeren
Hullámtörés ~~X~~ XI

1939 dec - 1940 jan

Tengerparton IV

1940 tav

Zivatar után IV

A m. kir. vallás- és közokt

ügyszám alattLa ke b.számv.

János műépitészhez intézett

I

1929/30. évi kezelés. "Művé

Országos Bizottsága. 8. roy

Utasito

műemlékek /:az Immaculata-s

s a kálvária:/ helyreállit

János műépitész kezeihez /:

elszámolás kötelezettsége m

Pengőt, a 127.690. számu cs

Onekt (3)

1932 tav
Tengerparton I
Halász bárkák I
of

1932-33 téli
Kódos reggel az Adrián
a fiumei öbölben II

1934 téli Zivatar után I
Száguldó vihar
Hullámtörés IV
of

1934 dec - 1935 jan. jub
Szélcsend
Reggel a Guarnerón
of

1935 téli Tengerparton III
Felhők az Adrián III
of

1936 máj - jun. jub.
Gibraltár előtt
Halász bárkák II

216. 30.
1930 janvier 7

Olukt

(2)

1929 tav A nyílt tengeren II., of

1930 tav Szélesend a tengeren, of

1930-31 jub.
Felhők az Adrián I) of
Nyári nap az Adrián II
Esti hullámverés

1931 tav
Ysyó naplemente
Felhők a Dunán I) of
Széles este
Nyári nap

1931-32 téli
A d.n.-i hajó
A fiúmei öbölben I

1932 febr.-márc
Felhők a Dunán II)

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM

A miniszter rendeletéből: 1
osztálytanácsos.
A nivatal

.255 30
1930 jun. 25.

Omkt (1) Dietrich Adolf

1916 tav.
Hullámtörés I/1 of

1916-17 téli
Fiúmei halászbárkák I/1 of

1917 tav. Brioni
Pólai részlet of

1917-18 téli Adria, of

1920 tav: Hullámtörés III of

1923 tav Gellértheyi részlet
tréft-i el.u. of

1924 tav Utolsó napsugarak, of

1924 őszi Őszi reggel, of

1925 tav
Nyári nap az Adrián I/1 of

1926 őszi Esthangulat of
A híd

1926 téli Eső a tengeren
A nyílt tengeren I of

Budapest, 1930. junius 23.-án.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
252 1930. szám
Érk.: év hó n.

Nemzeti Szalon

Dittrich Adolf.

1904 Téli kiáll.
Összel eső után,

1915 Téli kiáll.
Pola vidéke,olajf,

1916 Nagy.Aquar és paszt.festők V.kiáll.
Hullámtörés,vizf.
Fiume mellől,vizf.

1920 Őszi tárlat.
Sirocco,olajf,

1932 Aquar és paszt festők kiáll.
Éjjel Tabánban,vizf.
Gellérthegyi kilátás,vizf.
Pihenő halász bárkák,vizf
A víz partján,vizf.

1924 Balatoni társ.II.kiáll.
Déli csönd,olajf,
A Sió torkolata,olajf,
Szeles reggel,olajf,
Eső után,olajf.

1925 Aquar és paszt.festők kiáll.
Gellérthegyi cyprusok,vizf.
Esti hangulat,vizf.
Borus idő,vizf.
Napsütés,vizf.

1926 AQuar és paszt.festők,kiáll.
Reggel a tengeren,vizf.
Zivatar után a tengeren,vizf.

1926 Kecskeméti és Nkörösi Kpzőmüv-ti kiáll.
Az adriai partokon,olajf,
Esti felhők,olajf,
Reggel a tengeren.olajf,

1926 Győri és pápai Kpzőmüv-ti kiá
Reggel a tengeren,olajf,
Az adriai partokon,olajf,
Esti felhők,olajf,

1926 Szombathelyi és pécsi Kpzőmüvti kiáll.
Az adriai partokon,olajf,
Esti felhők,olajf,

1927 Aquar és past.festők kiáll.
Hullámverés,vizf.
Nyári délután,vizf.
Nyár elején,vizf.
A tengeren,vizf.

1928 Aquar és past.festők kiáll.

Este a tengeren,gouch
Hullámverés, "
Monte Portofino,gouch

V 1930 (régi) IV. Balatoni kiáll.
Szeles nyári reggel,olajf,

1930 Aquar és past.festők kiáll.
Tengerpart,vizf.
A nagy hullám,vizf.
Halászbárkák a kikötőben,vizf.

1935 Pasztel festők kiáll.
Esti hullám törés,goucsh
A zöld hullám, "
XXXXXXXXXX

1938 A Magy.Akv.és Pasztell festők Egy,kiáll.
Adria gouache
Téli reggel a tengeren gouache,

Dittrich Adolf
festő
azonos Dietrichchel
Nemzeti Szalonban
kiállított
Képei

Dietrich Adolf

festő

Föv. kiegt.:

megnova

Livatar után, of

Sirocco, gouache

2. Érk Szeptember 12-

Hetett

902 / 16

ignak f. évi június 30-ától
eltenjesztése alapján uta-
pesti IX. ker. m. kir. állam-
Sztehló Ottó a műeml. orsz.
adépítészének a kassai dóm
helyreállítása ügyében
tja alkalmával felme-
i és napidijai fejében
or. napidij után bélye-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1969 MAJ 25

Tisztelet és

Dietrich Adolf festőművészre emlékeztünk születésének 100. évfordulóján lapunk április 27-i számában. Ezt a cikket olvasta dr. Katona Zoltán jászkiséri orvos, aki személyesen ismerte és kezelte a nagynevű váci festőt. Megemlékezését most ezzel a levéllel küldte be szerkesztőségünkbe:

„Örülök, hogy tiszteletemet és csodálatomat így róhatom le a művész és hitvese emléke előtt."

NEM MUNKAKE
sa fogyott el nyolc
Kevés beszédű, cse
szetét ez a csapás
kussá tette. Sem n
sem mint beteg so
naszos szót nem ha
lyette hitvese — a
gondolatát leste,
ápolója, védőangya
ez a csodálatos
sorolta el a panas
gatásaimkor. Az ö
gyintéssel hárította
is, mondván: „*Nin
mi baj, doktorkám
gény.*" Csak közöm
ról beszélt, azokró

102
Dietrich
BH-934.III.18.

[illegible] lehet, hogy kül-

Ditrich

Ditrich Adolf MDK

Hullámtörés, olf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Hollandfotos, etc.

Dirtrich Adolf

Dietrich

Ditrich Adolf MDK

Zivatar után, olf.

Mücsarnok 1934 Téli kiállitás

Dietrich

Ditrich Adolf MDK

Száguldó vihar, ~~xx~~

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Nemzeti Szalon 1942 dec
MAPE 1943. jan

MAGYAR AKVARELL- ÉS PASZTELLFESTŐK EGYESÜLETE

Elnökhelyettes
RAÁB ERVIN

Titkár
KÁSSA GÁBOR

Pénztáros
DR. NÉMETHY NÁNDOR

Rendes tagok:

Beron Gyula
~~*Boemm Ritta*~~
Dietrich Adolf dr.
Diósy Antal
Edvi Illés Aladár
Elekfy Jenő
Gallé Tibor
Halápy Ede
Hende Vince
Hessky Iván
Halasi Horváth István
Horváth József
Istókovits Kálmán
Jaschik Álmos
Kássa Gábor
Komáromi Kacz Endréné
Kövezsdy Géza
Kunffy Lajos
Makoldy József
maróthi Major Jenő
Mendlik Lajos
Mendlik Oszkár
Nagy Sándor
Neogrády Antal
Páris Erzsi
Raáb Ervin
Rauscher Juliska
Rökk Károly
dobai Székely Andor
Szlányi Lajos
Szönyi István
Szüle Péter
Gy. Takács Béla
Undi Mária
csabai Wagner József

Továbbítom

Dietrich Adolf

Erzählungen für die Jugend und war auch Redakteur einer Jugendschrift.

Dienes, Martin, Journalist, geb. am 4. Okt. 1866 in Pest, war schon als Universitätshörer Mitarbeiter hauptstädtischer Blätter und wandte sich später als Hauptmitarbeiter und verantwortl. Redakteur des *Egyetértés* ganz der Journalistik zu. Im Jahre 1902 gründete er — inzwischen (1900) zum Abgeordneten gewählt — das oppositionelle Tageblatt *Független Magyarország* (Unabhängiges Ungarn). Infolge einer polit. Bestechungsaffaire, in der D. als Vermittler eine Rolle spielte, musste er 1903 nach Amerika flüchten, wo er seine journalist. Tätigkeit fortsetzt und Redakteur des grossen ungar. Tageblattes *Szabadság* in Cleveland ist.

Dienes, Paul, Mathematiker, geb. am 24. Nov. 1882 in Tokaj, absolvierte seine Universitätsstudien in Budapest und Paris, ist Doktor der Mathematik beider Universitäten. Die Resultate seiner mathematischen Forschungen sind vor der Académie des Sciences (Paris) und der Budapester Tudományos Akadémia (Akademie der Wissenschaften) präsentiert und in den Conceptes Rendus de l'Académie des Sciences veröffentlicht. D. war von 1904 an Gymnasialprofessor und Assistent, später Privatdozent an der Budapester Universität und wurde 1912 an die Kolozsvárer Universität als Professor der Mathematik berufen. Er ist beständiger Mitarbeiter der ungar. und französ. mathematischen Revuen. Selbständige Werke: *Az analitikai függvények algebrai és logaritmikus szingularitásáról* (Über die algebraischen und logarithmischen Singularitäten der analytischen Funktionen), *La série de Taylor sur le cercle de conservence* (1905/9), *Sur les singularités des fonctions analytiques* (1910), *Recherches nouvelles sur les singularités des fonctions analytiques* (1912, gemeinsam mit Valerie Dienes), sowie zahlreiche kürzere Studien. Im Jahre 1913 ist sein Buch: *Leçons sur les singularités des fonctions analytiques* erschienen, wo er seine Resultate zu einer, auf dem Studium der Natur des Divergenzes ruhenden *Theorie der Singularitäten* zusammenfasst.

Dienes, Valerie, Mathematikerin, Gattin des Vorigen, geb. 1879 in Szekszárd, Doktor phil., war als Mitarbeiterin soziolog. Revuen tätig, in denen sie zahlreiche Essays über Psychologie und Philosophie veröffentlichte, hielt Vorlesungen in der *Társadalomtudományok Szabad Iskolája* (Freie Schule für Sozialwissenschaften), beteiligte sich an den mathemat. Untersuchungen ihres Gatten (Comptes Rendus de l'Académie des Sciences de Paris, 1910) und in den *Matematikai és Fizikai Lapok* (1911). Sie hat die ungar. Übersetzung der Werke Bergsons unternommen und hat schon: *A nevetés* (Das Lachen) mit vier psycholog. Studien Bergsons und *Idő és szabadság* (Zeit und Freiheit) veröffentlicht.

Dienzl, Oskar, Tonkünstler, Komponist, geb. 1877 in Budapest, war ein Zögling der Landes-Musikakademie und erwarb sich, als feinfühliger und verständnisvoller Konzertbegleiter, einen weit über die Grenzen Ungarns hinausreichenden Ruf. D. unternahm zahlreiche Konzerttournées in Ungarn, Deutschland, der Schweiz, Frankreich und England, wo er die hervor

ragendsten Künstler (Julie Culp, Kreisler, Ysaye, Casals, Vecsey) begleitete. Bekanntere Kompositionen, die auf den Programmen fast aller grösseren Konzerte figurieren: *Marguerite-Gavotte, I. Ungar. Raphsodie, Gedenkblatt, Fontaine lumineuse, Valse Ideale, Wiegenlied, Frühlingslied, Ungar. Volks- u. Kunstlieder, Spinnlied, Die Historie zweier Puppen* u. m. a.

Dietrich, Adolf v., Maler, geb. 1869, Schüler des grossen ungar. Landschafters Béla Spányi, malt mit Vorliebe Landschaften aus der österreichischen Riviera, Stadtansichten aus Budapest, Intérieurs und Stilleben. Auf jedem dieser Gebiete hat er schon ganz vorzügliche Kunstwerke geschaffen. Er gehört zu den begabtesten Mitgliedern der jüngeren ungar. Malergeneration.

Dietrich, Ignatz, jurid. Schriftsteller, geb. um 1830 in Pécs, gest. 1892, war ein angesehener Advokat seiner Geburtsstadt und wurde 1867 zum Abgeordneten gewählt. Später ging D. materiell total zugrunde, so dass er sein Leben im Armenhause der Stadt Pécs beenden musste. Selbständige Werke: *Vitás kérdések a végrendeletről* (Strittige Fragen über das Testament, 1864), *Általános magánjogi törvénykönyv tervezete* (Entwurf eines allgemeinen Zivilrechts-Gesetzes, 1871), *Politikai pártok Magyarországon* (Politische Parteien in Ungarn, 1874), *Miképen kell megalkotni a magyar büntetőtörvénykönyvet?* (Wie soll das ungar. Strafgesetz geschaffen werden? 1876).

Dietz, Ludwig, Physiker, geb. am 25. Nov. 1866 in Nyiregyháza, absolvierte die Budapester Universität, an der er auch zum Doktor phil. promoviert wurde und das Professorendiplom erhielt. Seit 1890 ist D. als Mittelschulprofessor tätig, derzeit in Budapest. Er veröffentlichte zahlreiche Studien über Funkentelegraphie, das automatische Telegraphensystem, Elektrolyse, Radium, Interferenz der Tonwellen u. s. f. in der ungar. Fachpresse und publizierte auch ein wertvolles mathemat. Lehrbuch für Mittelschulen (im Vereine mit Martin Szijártó).

Dillnberger, Emil Paul, Arzt, Pharmakologe, geb. am 28. Dez. 1832 in Besztercebánya, gest. 30. März 1882 als Komitats-Physikus, publizierte zahlreiche Studien, besonders über die Rezeptkunde. Selbständige Werke: *Gyógyászati vényzsebkönyv* (Rezept-Taschenbuch, 1859), *Gyógyszerisme* (Medikamentenkunde, 1861), *Gyógyászati vényzsebkönyv a nő- és gyermekbetegségekre nézve* (Rezept-Taschenbuch für Frauen- und Kinderkrankheiten, 1869), *Gyógyszertani vényzsebkönyv* (Pharmakologisches Rezepttaschenbuch, 1879).

Dimény, Paul, medizin. Schriftsteller, geb. um 1660, gest. 4. Jan. 1720 als angesehener Arzt und ev.-ref. Theologe. Seine theol. Schriften existieren nur im Manuskript, von seinen medizin. Arbeiten erschien: *Disputatio Medica inauguralis* (1689) in Druck.

Diner-Dénes, Josef, Journalist und Soziologe, geb. am 27. Juni 1857 in Liptószentmiklós, absolvierte seine technischen Studien in Wien, Dresden und Brüssel, unternahm hierauf längere Studienreisen und publizierte zahlreiche Studien über klassische Kunst und Epigraphie. Anfangs der 90-er Jahre war D. Mitarbeiter der Berliner „*Freie Bühne*", kam dann nach Budapest, wo er die erste mo-

M. D. K.

DIETRICH János

1761 Pozsony Szt Salvator-oltárainak aranyozása

1765 Téltorony kastély dekorációs munkái

Garas XVIII. sz. 213. l.

M. D. K.

DIETRICH János Miklós

1750-59 Gyöngyöstarján rls. t. mennyezet-képei

Garas XVIII. 74 73-74, 172, 213.1

DIETRICH János Miklós pozsonyi festő a gyöngyöstarjáni rk. templom hajójának és szentélyének boltozat mezőit festi ki 1750-59 között.
/Voit 1956./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Dietrich János, pozsonyi festő M.D.K.

Haller, generális hivására és megbírásából festi meg a gjöngjös-tarjáni r.k. templom mennyezet-képét 1760 körül

Heves negye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

225. old.
+320. "

232. á. A gjöngjös tarjáni mennyezet kép.

M.D.K.

Dietrich János Miklós, porsonyi festő

1753 után festi ki a göngöstarjáni r.k. templom hajójának és orientályának boltmezőit

Heves megye müemlékei I. irta VoitPál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 320 old.

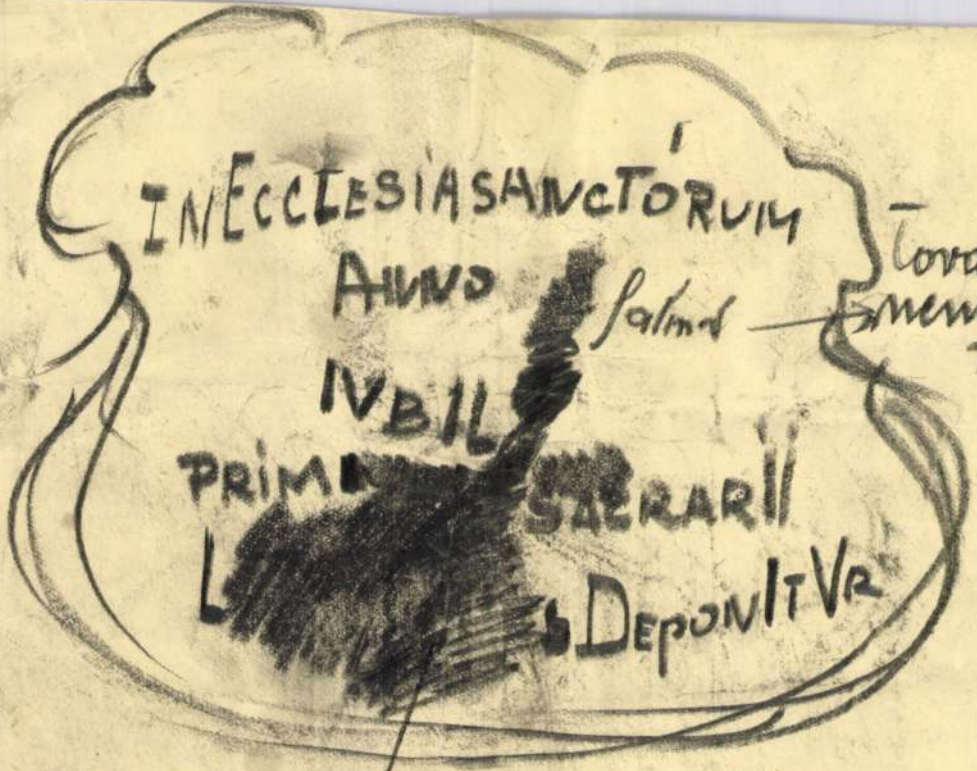

IN ECCLESIA SANCTÓRUM

ANNO [illegible] Salmos

NBIL

PRIM[illegible] SACRARII

L[illegible] DEPONITVR

Tovább nem olvashe-tó.

cement si vardet

Ø Dietrich J.

festō

l.

Pataki 51

98. l.

DIETRICH János fertő

1761 Porsony

Ars 1998. 241.

445
vH ltsz. 97790

onna képppel, 17. század

H ltsz. 3150
vH ltsz. 97977

század

vH ltsz. 97863

antipendium, 17. század

H ltsz. 1678

yapjúhímzés, 17. század

Dietrich János Miklós

festő

Gentmüeml.

286. l.

Nagys. dr.Kuzsinszky Bálint.egyet.

Mélt. dr.Koronghy-Lippich

Nagys.Lux Kálmán,müépitész.X.Szabók

20.- " Lyka Károly,a "Müvészet"szerk

"" Mihalik József,orsz.felügyelő

" Möller István,müépitész,I.Kri

" Nagy Virgil,müegyetemi tanár

Méltóságos gróf Pálffy Sándor.cs.é

" dr.Pasteiner Gyula,egy

" Radisics Jenő,min.taná

" Soós Elemér,ny.ezredes

" Schulek Frigyes,müegye

" báró Szalay Imre,Magyar

30. Nagys. Schulek János,müépitész,I.M

" dr.Finály Gábor,áll.főgimn.

Mélt. dr.Szendrey János,min.tanács

33.- " Szmrecsányi Miklós,min.taná

Dietrich Johann

1765. Nov. 5. an Johann Dietrich, Mahler (való-szimileg csak szobafestő és mázoló, az én megjegyzésem) zu Saldo seiner Arbeith 1548 f 40 x

Az 1765-iki átulakítás alkalmából -

Fleifeltoronyikast 153. l.

1541. l.

. ~~Breithaupt skåla~~ X. 31.

Dietrich Johann

Baumeister

1822. Pest

Vojd. 155.1

ter Schlosses. 1829 Hauptlehrer an der neugegründeten KSch Stuttgart, 1833 Prof. ebd.; seine Schüler waren u.a. Eberhard Emminger, Jakob Grünenwald und Carl Ebert. 1830 geplante Darst. zum AT und NT für die ev. Kirche in Frankfurt am Main und Glasfenster-Entwürfe für die Stuttgarter Stiftskirche sowie für das Proszenium des umgebauten Hoftheaters, die D. noch im Auftrag des Königs erarbeitet und 1843 dem Senat vorgelegt hatte, wurden nicht ausgeführt. Zahlr. relig. Bilder, die D. bes. in den 30er Jahren für schwäb. Kirchen malte, sind verschollen oder zerstört. – Dok. Werke mit unbek. Verbleib: *Ödipus von seiner Tochter geführt*, 1812; *Fam. Stecher*, 1813; *Oberfinanzrat J. D. Memminger*, 1817; *Fam. Staatssekretär Christian von Vellnagel*, 1818; *Abrahams Einzug in Kanaan*, Karton, 1813 (1823 in Rom ausgef., 1922 von F. Fleischhauer versteigert); Kopie von Raffaels *Madonna di Foligno*, 1818/19 (ehem. Kirche von Dotternhausen b. Rottweil); *Hofrat J. C. Mayer*; *Kaufmann J. F. Stälin*; *Fam. des Justizrats F. Gerber*, 1831; *Graf Eberhard von Württ. auf Einsiedel* (1919 versteigert); *Vision des Hl. Martin*, 1834 (ehem. Kirche in Schemmerberg b. Biberach); *Auferstehung Christi*, 1837, Hochaltarbild der kath. Eberhardskirche Stuttgart (Kriegsverlust); Fresken mit Darst. zum AT und NT, 1838/39 (ehem. Kirche in Bulach b. Karlsruhe); *Geburt Christi*; *Verkündigung und Erscheinung der Engel bei den Hirten*; *Christus am Ölberg*, 1843–45; Seitenaltäre *Mariä Himmelfahrt*; *Auferstehung Christi*, 1840–43 (ehem. Kirche in Balgheim b. Spaichingen). 🏛 BIBERACH an der Riß, StKS: 7 Werke, u.a. Der Sturm auf dem See Genezareth, 1835/36 (für die Stadtkirche Biberach). HAMBURG, KH: Fam. Rauter, 1836. RAVENSBURG, Pfarrhaus: Jesaia; Moses, 1943–45 (ehem. Liebfrauenkirche ebd.). STUTTGART, Gal. der Stadt: Friederike Jenisch, 1809; Fam. Kurz, um 1816. – SG: Christus und die Jünger in Emmaus, 1816; Skizzenbücher. – StA: Portr. der Königin Katharina von Württ., 1818; Friedrich Rödinger; zwei Kpst. nach Portr. von Königin Katharina und Friedrich Weisser. 👁 *G:* 1812 München, Kunst-Ausst. / 1816 Stuttgart, Kunst-Ausst. / 1819 Rom, Dt. Ausst. 🕮 ThB9, 1913. *Boetticher* I. 1, 1891 (Repr. 1948); *Nagel*, 1986; *Schweers* I, 1994. – *F. Noack*, Das Deutschtum in Rom seit dem Ausgang des MA, B./L. 1927; *O. Fischer*, Die Schwäb. Malerei des 19. Jh., B./L. 1929, 29 ss.; *A. Kuhn*, Bed. Biberacher, Biberach an der Riß 1929, 79–83; *W. Fleischhauer*, Das Bildnis in Württ. 1760–1860, St. 1939, 146 s.; *id. u.a.*, Die Schwäb. Kunst im 19. und 20. Jh., St. 1952, 98 ss.; Kat. der Gem. und Skulpt. bis 1900 (StKS), IIIa, Biberach an der Riß 1975; *U. Gauss*, Zchngn und Aqu. des 19. Jh. in der GrS der SG Stuttgart, St. 1976, 39; *M. Wagner*, Jb. der SKS in BW 20:1983, 83–105; *I. B. Hartmann*, in: *G.-H. Vogel* (Ed.), Julius Schnorr von Carolsfeld und die Kunst der Romantik, Greifswald 1996. P. Kathke

Dieterich (Dietrich), *Johann Heinrich*, dt. Maler, get. 13. 4. 1644 Oettingen, † 8. 2. 1722 ebd. Sohn von Johann Wolfgang D., Bruder von Johann Friedrich D. Schüler des Vaters. Ab 1681 Hofmaler in Oettingen; gleichzeitig Amt eines sog. Zollgegenschreibers. Führte zahlr. Dekorationsaufträge aus, außerdem Bühnenbilder, Wappen; vergoldete Möbel und Bilderrahmen, bemalte Kutschen u.a. Bek. für Tierbilder. Das Altarbild mit der *Kreuzigung Christi* von 1683 in der Kirche in Auernheim ist nicht erh., jedoch die zus. mit dem Bruder gemalten *Passionsszenen* in der Schloß-Kap. in Otting, 1704. 🕮 *A. Schlagbauer/W.-D. Kavasch* (Ed.), Rieser Biogr., Nördlingen 1993 (WV; Lit.). – *E. Grünenwald*, Württ. Franken. Jb. 58:1974, 230–244 (Lit.); *Dehio*-Bayern III: Schwaben, 1989. S. P.

Dieterich (Dietrich), *Johann (Hans) Wolfgang*, dt. Maler, * 7. 4. 1616 Weikersheim, † zw. 1683–85. Sohn und Schüler von Wolf D., Vater von Johann Friedrich und Johann Heinrich D. Nach dem Tod des Vaters Förderung durch die Gräfin von Hohenlohe, die ihn auf ihre Kosten zur Weiterbildung 1637/38 zu Hans Schreyer nach Schwäbisch Hall schickte. D. verpflichtete sich, diese Kosten als Hofmaler in Weikersheim abzuarbeiten. 1642 bat er jedoch, als Kammerdiener nach Oettingen gehen zu dürfen, was ihm auch gewährt wurde. 1649 dort zum Hof- und Stadtmaler ernannt. D.s gehobene soziale Stellung ist an den Paten seiner Kinder (Adlige und Geistliche), an der Lage des eig. Wohnhauses und den Ehen (1642 mit der Tochter eines Inneren Rats; 1669 mit der Tochter eines gräfl. Kammerrats) zu erkennen. – Ab 1642 erstellte er eine undat. Liste eig. Werke für die Grafen von Hohenlohe als Tätigkeitsnachweis. Die Bildnisse, sowohl für die Grafen von Hohenlohe als auch für die von Oettingen-Oettingen, sind z.T. erh., sie zeichnen sich durch naturgetreue und hervorragende plast. Gestaltung aus. Daneben hat er nur wenige sakrale Werke geschaffen, allerdings wohl wegen seiner großen Fam. (von 16 Kindern überlebten ihn 9) auch Dekorationsaufträge aller Art angenommen. Berühmt wurde das *Portr. des Grafen Joachim Ernst von Oettingen-Oettingen*, das Joachim von Sandrart 1660 stach. Bemerkenswert ist das *Stammbuchblatt* von 1671 (Priv.-Slg), auf dem er neben eine Fortuna ein eig. Gedicht schrieb, und die Oettingische Landkarte von 1656 (beides Feder-Zchngn). 🏛 NEUENSTEIN, Hohenlohe-Mus.: Fam.-Bildnisse, 1630–42. OETTINGEN, Schloß-Mus.: Fam.-Bildnisse, 1642–85. 🕮 ThB9, 1913 (s.v. Dietrich, H. W.). *A. Schlagbauer/W.-D. Kavasch* (Ed.), Rieser Biogr., Nördlingen 1993 (WV; Lit.). – *Dehio*-Bayern III: Schwaben, 1989; *E. Grünenwald*, Württ. Franken. Jb 58:1974, 230–244 (WV; Lit.); *id.*, Nordschwaben 11:1983 (3) 118–133; Dt. Zchngn aus einer Priv.-Slg (K), Nü. 1984. S. P.

Dieterich (Dietrich), *Wolf*, dt. Maler, * um 1590/1600 Weikersheim, † vor 1636. Sohn von Caspar D., Vater von Johann Wolfgang D. Schüler und Mitarb. des Vaters. Malte v.a. Wappen, dekorative Malereien, aber auch 1619/20 Historienbilder in Grisaille an den Emporenfeldern der Schloßkirche Langenburg mit Ulrich Koch. Vermutl. stammen auch einige Bildnis-Min. der hohenloh. Stammtafeln (Neuenstein, Hohenlohe-Mus.) von D. Da sein Sohn 1636 als Waise dok. ist, muß D. vorher gest. sein. 🕮 *E. Grünenwald*, Württ. Franken. Jb. 58:1974, 230–244 (Lit.). S. P.

Dieterichs (Dietrichs; Diterichs), *Friedrich Wilhelm*, dt. Architekt, * 10. 4. 1702 Uelzen, † 13. 12. 1782 Orpensdorf b. Stendal. Seit 1717 in Berlin ansässig, dort

Schüler und Mitarbeiter von
1753 Bau-Dir., 1742 Oberba
Staatsdienst. 1744/45 Ltg. b
belsdorff in Potsdam (Oran
Stadtschloß, 1744/45); 1745
nes Amtes enthoben und d
setzt. – Die Bauten D.s über
II. verordnete und von Knobe
von Archit., die barocke Forn
Antikerezeption frühklassizis
wußte. Bes. zeigen die Böh
entworfene, später von de Fa
kirche (1737–39), beide Berl
Pantheon eine demonstrative
bilder. Dabei wird der antike
chen mit Kreuzarmen vers
protestant. Prägung nach Vor
che umgebildet. Auch die ev.
kreuzförmiger Zentralbau mi
Turm ausgeführt. Das vierstö
wirkte mit einer abgerundete
geführten, säulengestützten
einer mit Sandsteinvasen be
dend im Sinne des barocken
Königs-, Ecke Süden-Str.:
M. H. Böhme; versetzt Ur
markt: Entwurf für den U
(Spittelkirche), 1721–23 (z
Prinzessinnen-Pal., 1730–33
Pankow: Ev. Schloßkirche E
53 z.T. vereinfacht wieder
Krausen-Str.: Böhm. Kirche,
damm, Ecke Post-Str.: Pal.
ses von ca. 1700), 1761–66
versetzt rekonstr.). 🕮 Th
Kieling, ArchBerlin18. Jh.,
Berliner biogr. Lex., B. 1
F. W. D. und die Entwick
Barock und Rokoko in Ber
Wiss. Zs. der Humboldt-U
84); *H. Reuther*, Barock
S. Badstübner-Gröger, Barc
B. 1978, 16–32; *G. Kühne*
Berlin, B. 1978, 447 s.; *F.*
Ffm./B./W. 1981, 29, 39, 5
rich als Bauherr, B. 1986,
301 s., 303; *D. Karg*, Studi
L. 1986, 110–121; *Ribbe-S*
Krüger, F. W. D., Potsdam
ten, VI, B. 1997, 30–32, 3

Dieterle, *Carl*, dt. Holzs
gart. Lehre im Atelier von
Mitarb. der Fa. Brend'amo
Filialleiter, 1882 Teilhaber
in Stuttgarter Adreßbuch
Anstalt geführt. 1876 Vors.
Krankenkasse. – Fertigte F
engl. Zss. 🕮 ThB9, 19
Die Stuttgarter Kunst der G

nen (Tischrechner D 4a an der TU Dresden, 1963/ Kobotron-Großrechner R 300, 1963–65, zus. mit Berndt und J. Böttcher). – Ausz.: 1969 Kulturpreis des Karl-Marx-Stadt; 1972 Johannes-R.-Becher-Med. in ner; 1976, '86 Kunstpreis des Freien Dt. Gewerkaftsbundes im Kollektiv; 1978 Kunstpreis, 1980 Naalpreis der DDR; 1984 Designpreis der DDR (zus. L. Rudolph) für gestalter. Gesamtschaffen. – 1962–Lehrauftrag an der HS für industrielle Formgestaltung g Giebichenstein, Halle; 1970–74 Vors. der Zentra-Sektionsleitung Formgestaltung/Kunsthandwerk des b. Bild. Künstler der DDR. Ab 1974 Vize-Präs. des b. Bild. Künstler der DDR; 1981 Rücktritt aus Progegen repressive staatl. Leitung. 1978–86 Lehrauftrag der FS für angew. Kunst Schneeberg (Prof. 1984); 6–88 Dir. ebd. (1990 Rückgabe der Berufung). 1990 er polit. Umbruchsituation letzter Präs. des Verb. Bild. istler der DDR. – Seit 1990 wieder freischaffend zus. L. Rudolph (Berlin) und Dieter von Amende (Ulm) für Existenzgründer, mittelständ. Firmen sowie Kone, u.a. VW, Thyssen-Krupp, Philips. Die formgestal-Aufgaben und freie Arbeiten begleiten architekturogene in Zus.-Arbeit mit Hans Brockhage, Michael rgner, Carl-Heinz Westenburger. 1992 sächs. Staatss für das Design einer Strickmaschine von Elite Diat Chemnitz; Aufnahme des Elektrofahrrades Cityblitz Diamant-Fahrradwerke Chemnitz in die dt. Auswahl Trienn. Mailand 92. Werkhalle für VW Bratislava, taltkonzept, 1996/97 (zus. mit L. Rudolph); Grab- für Marianne Brandt, 1999. – D. sieht sich bes. Bauhausprinzipien verpflichtet, die er als Formgeer und Hochschullehrer anwendet. V.a. im Bereich industriellen Produkt-Gest. orientiert er auf das „of-Prinzip", das dem Trend, techn. Güter als Stambole zu kreieren, entgegensteht und den ästhet. praxisgerichteten Wert der „Gebrauchspatina" herebt. Er postuliert für die Industrieproduktion die f großen L." (langlebig, leicht, lütt [klein], lebensndlich, leise). D. gehört zu den herausragenden dt. altern, die der auf Verschleiß gerichteten Billigproion und manipulator. Bedarfsweckung zukunftweie Alternativen entgegensetzt. 🏛 AUGUSTUSBURG, irad-Mus. BERLIN, Post-Mus., Slg Industrielle Gest. NITZ, Neue Sächs. Gal. – Brückenstraße: Pla-1976–80. – Städt. Friedhof: Eingangsgestaltung, nscheibe am Ehrenhain der Sozialisten, 1976– Stadtbad: Brunnenplastik, 1984. – Oper, Brunnenik, 1984–90. – SchmidtBank-Passage, Farbobjekt, DRESDEN, Verkehrs-Mus. EISENACH, Automobil-SUHL, Zweirad-Mus. ZWICKAU, Automobil-Mus. Form + Zweck 1970 (1) 54 s.; 1971 (2) 30 ss.; (1) 39 s.; 1973 (4) 34; 1975 (5) 4 ss.; Einzelnes vieles – Widerspruch und Anregung, in: *H. Brock-*. Künstler des Bez. Karl-Marx-Stadt, Karl-Marx-[1975]; BK 1975 (12) 591 ss.; Form + Zweck (1) 41 ss.; BK 1978 (2) 65 ss.; Berliner Atelier Rechner (Vortrag Dt. Dokumentartag), Jena 1993; Land, Leute und deren Kunst, Chemnitz 1994; Freie Presse Chemnitz v. 2./3. 10. 1997; Zw. Größe, Tragik und Hoffnungsschimmer – Gest. im westsächs. Fahrzeugbau dieses Jh., Kolloquium des dt. Werkbundes Sachsen, Chemnitz 1998. – *Interviews*: Werbung in den Neuen Ländern (zus. mit L. Rudolph), NDR III 1991; Blickpunkt, ZDF, 18. 8. 1991; *E. Trappschuh*, Design-Report 1992 (2); Vom aufrechten Sitz zum aufrechten Gang, NDR III 1992; *R. Friedrich*, Laterne (Chemnitz) 1997 (2); Chemnitzer Morgenpost v. 27. 6. 1998. – *Eig. Konzepte*: Form + Zweck, 1966 (2) 36 ss., 41 s.; 1967 (1) 23–28; D./L. Rudolph, BK 1968 (6) 305 ss.; Einige Gedanken zur „offenen Gest.", Protokoll zum Seminar der Zentralen Sektionsleitung Formgestaltung/Kunsthandwerk, Halle 1969. ⊙ *E*: 1978 Meerane, Kleine Gal. (zus. mit L. Rudolph) / 1985 Karl-Marx-Stadt, StKS (zus. mit L. Rudolph) / 1998 Plauen, Gal. e. o. plauen: Sektor 7. – *G*: Dresden: 1958–83 V.–IX. Kunst-Ausst. der DDR / zahlr. im Ausland, u.a. Bratislava, Bukarest, Helsinki, Ljubljana, London, Mailand, Moskau, Peking, Prag, Sofia, Warschau. 🕮 *L. Lang*, Das Magazin 10/1975 (10) 48 ss.; *P. Michel*, BK 1976 (6) 294 ss.; *L. Kühne*, Gegenstand und Raum, D. 1981, 257, 259 ss.; *H. Hirdina*, Gestalten für die Serie, D. 1988; Neues Deutschland (B.) v. 17. 12. 1988; *M. Zimmermann*, Frankfurter Allg. Ztg v. 16. 5. 1989; Süd-dt. Ztg (Mag.) v. 2. 8. 1991; *P. Guth*, Wände der Verheißung, L. 1995; Arch.-Jb. des Kunstwissenschaftler- und Kunstkritikerverbandes 1995 (3); *R. Lindner*, Freie Presse (Chemnitz) v. 27. 7. 1998; MDR-TV, 28. 7. 1998, Sommer-Akad. Sektor 7. W. Ballarin

Dietel (Dietell; Dietl; Diettel), *Franz Ambros*, österr. Kupferstecher, Radierer, * 1682 Graz, † 21. 12. 1737 Wien. Bruder von Christoph D.; evtl. Sohn von Stephan D. Tätig in Wien. Fertigte 1705 die Rad. mit der Darst. des Trauergerüsts zum Begräbnis von Leopold I., 1711 die von Christoph D. gemalten Prospekte zu Exequien in der Wiener Jesuitenkirche. 1712 stach D. den Entwurf einer Dreifaltigkeitssäule (Budapest, Történeti Muz.) für die Festung Buda, 1716 ein Bl. anläßl. der Grundsteinlegung der Wiener Karlskirche. 1719 ed. wurden von D., Johann Andreas Pfeffel, Leonhard Heckenauer und Andrea Zucchi gefertigte Bll. zu Operndekorationen von Giuseppe Bibiena anläßl. der Hochzeit von Friedrich August von Sachsen mit Erzherzogin Maria Josepha. Von 1720 stammen drei bez. Rad. D.s (Wien, Albertina) der unter Bibiena ausgef. Trauergerüste zur Beisetzungsfeier für Kaiserin Eleonora Magdalena Theresia in der Augustinerkirche in Wien sowie 1732 die Darst. der Überführung der sterbl. Überreste der Hl. Alexandria in den Dom von Preßburg (Bratislava, Gal. mesta Bratislavy). 🕮 ThB9, 1913. ÖKL V, 1979 (Lit.). – Magyarország műemléki topográfiája, IV, 1 (Budapest), Bp. 1955; *M. Brix*, Wiener Jb. für Kunstgesch. 26:1973, 259, 262 s. D. T.

Dietel, *Jan*, Briefmaler, Illuminator aus Lübeck, Franz Ambros D. 1686 vom Hof in Wien als „Kupferdrukher" für Drucke bezahlt. Ersuchte dort 1688 vergebl. um Festanstellung als Hofkupferstecher. 🕮 ThB9, 1913. ÖKL V, 1979 (Lit.). D. T.

Dietelbach, *František* → **Tittelbach,** *Franz*

Dietelbach, *Gottlob August*, dt. Medailleur. Schuf um 1830 unter Carl Friedrich Voigt in München eine Med. auf den Tod von Max Joseph I. von Bayern. Ab 1837 an der Münze in Stuttgart, wo sich seine Stempel-Slg befindet. 🕮 ThB9, 1913 (Lit.). – *U. Klein*, Schweizer Numismat. Rundschau 59:1980, 110–140. S. P.

Dietelbach, *Rudolf*, dt. Bildhauer, * 22. 12. 1847 Stuttgart, † 25. 9. 1917 ebd. Stud.: 1870–73 KSch Stuttgart bei Theodor von Wagner. Zwischenzeitl. Soldat im Dt.-frz. Krieg. 1875 eig. Atelier in Stuttgart. – V.a. Büsten und Portr.-Medaillons, bes. württ. Persönlichkeiten, sowie Grabfiguren in Marmor und Bronze (cf. Jansa). 🏛 STUTTGART, Pragfriedhof: Grabmal Eduard Mörike. – Städt. Lapidarium. TÜBINGEN, Stadtfriedhof, Grabmal Johann Tobias Beck: Bildnisrelief, 1878; Grabmal Christian Reinhold Köstlin: Portr.-Medaillon des Ehepaars Köstlin, 1880. 🕮 ThB9, 1913. *Jansa*, 1912; *Nagel*, 1986. – Dt. Bau-Ztg 15:1881 (94) 526; Schwäb. Merkur 1917 (450) 3; *H. Hornbogen*, Der Tübinger Stadtfriedhof, Tb. 1995. – Mitt. K. Drollinger, StA Stuttgart. D. T.

Dietell v.c. **Dietl**

Dietelmair, *Martin*, dt. Steinmetz in Würzburg. 1605 Ausf. von Arbeiten für die kath. Pfarrk. St. Stephan in Randersacker/Kr. Würzburg. 🕮 ThB9, 1913. C. R.

Dieter, *Hans*, dt. Maler, Lehrer, Dichter, * 14. 1. 1881 Mannheim, † 30. 12. 1968 Tuttlingen. Stud.: 1895 Lehrer-Seminar in Gengenbach, ab 1897 in Karlsruhe. 1900–14 tätig als Lehrer in Mönchweiler, Durmersheim, Weißenstein, Teutschfelden, Schwanenbach, St. Georgen. Als Maler weitgehend Autodidakt; befreundet mit dem Maler Hans Thoma. 1914–18 Soldat. Seit 1918 freischaffend. Ausz.: 1956 Bundesverdienstkreuz am Bande; Ehrenbürger von Meersburg; Ehren-Mitgl. der Hans-Thoma-Ges. – V.a. stimmungsvolle realist. Bodensee-Lsch. und Stadtansichten von Meersburg. 🏛 DONAUESCHINGEN, Fürstl. Fürstenberg. Slgn. KONSTANZ, Wessenberg-Gal. ⊠ Der Malerpoet am Bodensee, St. 1949; Einer der seinen Weg geht, Konstanz 1962. ⊙ *E*: 1972 Meersburg, Neues Schloß; Reutlingen, Hans-Thoma-Ges. / 1981 Konstanz, Wessenberg-Gal.: Gedächtnis-Ausst. zum 100. Geburtstag (K) / 1984 Friedrichshafen, Landratsamt / 1985 Kressbronn, Gal. Lände (K). – *G*: 1998 Konstanz, Wessenberg-Gal. (K). 🕮 Vol. 1953. *Maljarth*. 1987; *Schweers* I, 1994. – *H. Rothweiler*, Bad. Heimat 36:1956, 11–22; Stuttgarter Ztg v. 13. 1. 1966; *L. Vögely*, Ekkehart 1970, 116–124; *R. Kreidler*, H. D. Maler und Poet vom Bodensee, Friedrichshafen 1985; See-Blick. Dt. Künstler am Bodensee im 20. Jh. (K Wessenberg-Gal.), Konstanz 1998. M. S.

Dieterich v.c. **Dietrich; Diettrich; Dittrich**

Dieterich (Dietrich), *Caspar*, dt. Maler, 1591–1618 in ... Ulrich Koch heftig kritisiert, den er daraufhin als nicht zunftmäßig ausgebildet denunzierte. 🕮 *E. Grünenwald*, Württ. Franken. Jb. 58:1974, 230–244 (Lit.). S. P.

Dieterich, *Claude*, frz. Graphiker, Illustrator, * 18. 4. 1930 Colmar, lebt in Lima. Stud.: in Grenoble. Zeitweilig als Graphiker in Paris tätig; übersiedelte 1961 nach Peru. 1972–78 Prof. an der Univ. Católica de Perú, Lima. – U. a. Buch-Gest., Ill., Logotypes. ⊙ *G*: 1970, '79 Brno: Bienn. für Gebrauchsgraphik / 1980 New York: Calligraphy Today. 🕮 WWGA II, 1982; Designers international. index, I, Lo. u.a. 1991.

Dieterich, *Hans L. Michael*, dt. Maler, * 1771 Frankfurt am Main. Ebd. tätig. Bek. durch ein Stammbuch-Bl. (Aqu.) von 1797 (Frankfurt am Main, HM) und ein Lsch.-Gem. 🕮 ThB9, 1913. – *Weizsäcker/Dessoff* II, 1909; *Bernhard*, 1965. D. T.

Dieterich, *Hans Wolfgang* → **Dieterich,** *Johann Wolfgang*

Dieterich (Dietrich), *Johann Friedrich*, dt. Maler, * 1659 Oettingen, † nach 1704. Sohn von Johann Wolfgang D., Bruder von Johann Heinrich D. Wahrsch. Schüler des Vaters. 1675–1704 fürstl. Württ. Hofmaler in Weiltingen. Nicht erh. ist das Altarbild(?) in Dambach von 1687/88 und das Decken-Gem. im großen Saal von Schloß Brenz, 1693. – Die erh. Werke sind barocke Figurenbilder mit stark perspektiv. Wirkung. 🏛 OTTING, Schloß-Kap.: Emporenbilder mit Passionsszenen (mit Johann Heinrich D.), 1704. WEILTINGEN, Kirche: Decken-Gem., 1675; Emporenbilder, 1685. 🕮 *E. Grünenwald*, Württ. Franken. Jb. 58:1974, 230–244 (Lit.). S. P.

Dieterich (Dietrich), *Johann Friedrich*, dt. Maler, Zeichner, * 21. 9. 1787 Biberach an der Riß, † 17. 1. 1846 Stuttgart. Mit Stip. der Stadt Biberach Lehre beim Maler und Feldmesser Bog in Ehingen/Donau; 1802–10 Schüler von Heideloff d.Ä. in Stuttgart, wo D. v.a. Dekorations- und Theatermalereien ausführte. Um 1810 ebd. Unterricht beim Hofmaler Johann Baptist Seele. Stud.: 1811 Akad. München (Stip. der Stadt Biberach). Finanziert von König Wilhelm I. von Württ. reiste D. 1815/16 nach Italien und 1818–23 nach Rom. Schloß sich den Nazarenern um Peter Cornelius, Friedrich Overbeck, Philipp Veith und Julius Schnorr von Carolsfeld an. Es entstanden u.a. *Abrahams Einzug ins Land Kanaan*, die verschollene *Anbetung der Hirten* für den Schönfärber Hetsch, einem Biberacher Gönner, sowie eine Kopie von Raffaels *Madonna di Foligno* für Johann Friedrich von Cotta. Nach Stuttgart zurückgekehrt, entwarf D. 1823 im Auftrag Wilhelms I. zwei Giebelreliefs (*Sonnenaufgang mit Wagen des Helios*; *Nacht mit dem Gespann der Artemis*, in Sandstein ausgef. von Friedrich Distelbarth und Bildhauer Mach, erst 1835 angebracht) für das kgl. Landhaus Rosenstein. In der Trad. nazaren. Malerei entstanden 1826–28 Wandmalereien (1944 zerst.) zum Dionysosmythos mit Kindergruppen im Speisesaal des Stuttgar-

DIETRICH Janos

Pauler 1992 7.

VOLKER LIEDKE

DIETRICH MESTER, ZSIGMOND KIRÁLY ÉPÍTŐMESTERE

Mester DIETRICH

A londoni után a világ második legnagyobb oklevél-gyűjteményében, a müncheni Bajor Állami Levéltárban (Bayerisches Hauptstaatsarchiv) az utóbbi években újra leltározták a valamikori szabad birodalmi város, Regensburg számottevő oklevélanyagát, és az oklevelek rövid tartalmi kivonatai - regesztái - is elkészültek. Ennek az elsősorban Dr. Ambronn főlevéltáros által végzett rendszerező munkának köszönhető, hogy ma ez a Regensburg város- és művészettörténete számára fontos forrásegyüttes jóval könnyebben használható, mint korábban, amikor az oklevelek még fascikulusokban összegyűjtve álltak.

Regensburg birodalmi város oklevelei között nagyszámú békeeskü (*Urfehde*) található, amelyek többnyire a város olyan polgáraira vonatkoznak, akik a hatósággal szembeni valamilyen vétség folytán börtönbe kerültek. Szabadulásuk érdekében békeeskütt kellett tenniük, vagyis meg kellett esküdniük arra, hogy senkivel szemben nem lépnek fel jogigénnyel letartóztatásuk és bebörtönzésük miatt. Erről az eljárásról egy külön oklevelet állítottak ki, amelyet tanúk jelenlétében pecsételtek meg (*Urfehdebrief*). Regensburg birodalmi város ezen békeeskü-oklevelei között fennmaradt egy 1414. XII. 16-i keltezésű (Bayerisches Hauptstaatsarchiv, Abt. I Allg. Staatsarchiv: Regensburg Reichsstadt Urk. v. 16. XII. 1414), amely egy kőfaragó-mesterre vonatkozik, aki a városban való alighanem rövid tartózkodásának idején szembe került a törvénnyel. Az illető Dietrich mester volt, a szóbanforgó oklevél szerint „Magyarország római királyának kőfaragója" (*des römichen Königs von Ungarn Steinmetz*). A tartalomból sajnos nem derül ki egyértelműen, honnan származott a mester. Mivel azonban az érte jótállók többsége kölni volt, joggal feltételezhető, hogy Dietrich mester is ebből az alsó-rajnavidéki városból jött. A mester átutazóban állt meg rövid időre Regensburgban, és talán *Andreas Engelnek*, a dóm építőmesterének vendége volt, aki hasonlóképp Kölnből származott, amint azt több forrásból is tudni lehet. A békeeskü-oklevélből világosan kitűnik, miért került Dietrich mester fogságba, éspedig a paráznaság vétsége forgott esetében fenn, amely a 15. századi regensburgi békeeskü-oklevelek tanúsága szerint már abban az időben sem ment ritkaságszámba. A tanács - figyelembe véve, hogy a mester királyi megbízásból volt úton - eltekintett a szigorú büntetéstől, és a vétkest szabadlábra helyezték. A börtönből való távoztakor, ahogy az szokásos volt, neki is békeesküt kellett tennie.

Ez az az előzmény, ami miatt egyáltalán tudunk Dietrich mester utazásáról az Alsó-Rajnavidékről Magyarországra. Igen érdekes a mesternek az oklevélből megismert számos segítője. Felsorolásukban szerepel a kölni *Rapolt mester*, kőfaragó, a kölni *Wilhalm és Jan mester*, mindkettő ács, a kölni *Gerhar mester*, tetőfedő (ólomtető-készítő), a herrenbergi *Dietrich mester*, *Heinrich Pair von „Swann"*, a grünheimi *Lukas*, a lipcsei *Hans Vogler* és a gelsenheimi *Hans*. A segítőket felsoroló hosszú lista végén álló négy személy kőfaragó-segéd volt. Teljesen nyilvánvaló, hogy az említett mesterek és segédek egy építőcsoport tagjaiként kezelendők, a csoport vezetője Dietrich mester volt. A kölni Rapolt mester a helyettese, jobban mondva pallérja lehetett.

1414 Dezember 16

„Ich maister Dietreich dez aller durchluchtigsten fursten meins genedigen herren dez romischen künig und kunig czu Ungarn ec. staynmeczz vergich offenlich mit dem brief daz ich in meiner herren dez racz der stat zu Regenspurg vankchnuzz und pezzerung komen, was von grozzer fravel und unczucht wegen, daran ich mich grozlichen vergezzen han in irer freyen stat. Nu habent si angesehen meins vorgenanten gnedigen herren dez kunigs gnad und meiner frewnt und gesellen pet und habent mit gütlich davon chomen lazzen, des ich in czu dankchen han und ich pin auch darumb gut frewnt worden ir und aller der iren und auch aller der, di schuld daran habend oder daryn verdacht sind, nyemant awsgenomen, alsber daz ich es furbas nymmer mer geäfern sol noch anders yemant von meinen wegen in dhain weis. Als ich dez alles einen gelerten aid gesworn han in den brief stät czu halten was daran verschribn ist, und darumb czu einer pezzern sicherhait han ich in czusambt mir unverschaidenlich zu porgen geseczzet mein lieb frewnt und gesellen **maister Rapolt von Coln,** stainmeczz, **maister Wilhalm und Jan von Coln,** zymerläwt, **maister Gerhar von Coln,** pleidekcher, **maister Dietreich von Herrenberg, Hainreichen Pair** von Swann, **Lucas von Grünhaim, Hannsen Vogler** von Leibczk und **Hannsen von Geisenhaim,** all staynmeczzen, mit der beschaiden, ob ich di vorgenanten frewntschaft und ursach nicht stat hielt und di in dhainerlaiweis uberfur, daz wissenlich war namen si oder di iren oder anders yemant dez schaden decz mügen si an aller stat von mir und von den vorgenten porgen und von aller unser hab bechomen, wan und wie sy wellent on alle waigerung, irrung und hinderniczze, und darumb czu urchund gib ich in den brif besigilten mit meinem insigel, soverichen wir obgenant porgen alle, daz wir nicht aigen insigil und verpinden uns all unverschaidenlich under sein vorgeschribens insigil mit unsern tuon [?] on gever. Daz ist geschehen nach Cristi gebrwt vierczehenhundert jar darnach in dem vierczehnden jar dez Suntags vor Thome apostoli.

Sigillum perpetui Henricus vicarius Stiller

Rückvermerk: **Maister Dietrichen, stainmetzen von Ungarn**

TARTALOMJEGYZÉK

Volker Liedke:
Dietrich mester, Zsigmond király építőmestere 2

Zakariás Attila:
Háromszék fatornyai 3

Koppány Tibor:
Kiegészítő adatok Gózon Imre 1877. évi MOB-jelentéséhez 10

Jandek Ernő:
Volt, még van, de lesz-e? A tuzséri Lónyay-kastély története 14

Sisa József:
Hoffer József, az antik építészet kutatója és Széchenyi István 20

Basics Beatrix:
Széchenyi és a kultúrpolitika 26

Prohászka László:
Széchenyi István ábrázolása a szobrászatban . . .33

Lővei Pál:
A veszprémi Wurda-síremlék: Fruman Antal ismeretlen műve 39

Sonkoly Károly:
Öntöttvas "Fides"-sírszobrok Pécsett 42

Wehner Tibor:
Az ismeretlen erőd. Szamódy Zsolt fotóművész kiállítása 49

Csengelné Plank Ibolya:
Egy felvidéki fényképészdinasztia története 51

Jánó Mihály:
Gyárfás Jenő diákkori rajzairól 63

Váczi Piroska:
Egy épülettípus a 19. századi Budapesten: Palota és bérház egy épületben 66

Marek P. Tomiczek:
Czesław Przybylski építész (1880-1936) 73

Kaiser Anna:
Louis Herman de Koninck - a modern idők építésze 79

Sas Péter:
Az Erdélyi Múzeum-Egyesület élesztése (A Magyar Népi Szövetség jegyzőkönyve 1947-ből) 83

Parajdi Mester László:
Két afrikai épületről 88

Bodor Ferenc:
A Kisbuda Gyöngye 93

Sas Péter:
Herepei János (1891-1970) 95

Zbigniew Herbert:
Építészet 97

Koris János:
Rajzok Rómáról 98

E SZÁMUNK SZERZŐI:

Basics Beatrix: művészettörténész, Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnoka, Budapest
Bodor Ferenc: Magyar Iparművészeti Főiskola, Budapest
Csengelné Plank Ibolya: fotótörténész, Országos Műemlékvédelmi Hivatal, Budapest
Erő Zoltán: építész, Budapest
Hadik András: művészettörténész, az OMvH Magyar Építészeti Múzeuma, Budapest
Herbert, Zbigniew: lengyel költő
Jandek Ernő: építész, Nyíregyháza
Jánó Mihály: művészettörténész, Sfintu Gheorghe (Sepsiszentgyörgy), Románia
Kaiser Anna: építész, az OMvH Magyar Építészeti Múzeuma, Budapest
Koppány Tibor: építész, Országos Műemlékvédelmi Hivatal, Budapest
Koris János: építész, Országos Műemlékvédelmi Hivatal, Budapest
Liedke, Volker: építész, Bayerisches Landesamt für Denkmalpflege, München
Lővei Pál: művészettörténész, Országos Műemlékvédelmi Hivatal, Budapest
Parajdi Mester László: építész, Franciaország
Prohászka László: jogász, újságíró, Budapest
P. Tomiczek, Marek: művészettörténész, Varsó
Sas Péter: történész, MTA Történettudományi Intézet, Budapest
Sisa József: művészettörténész, MTA Művészettörténeti Kutató Intézet, Budapest
Sonkoly Károly: művészettörténész, Országos Műemlékvédelmi Hivatal, Pécs
Váczi Piroska: művészettörténész, Országos Műemlékvédelmi Hivatal, Budapest
Wehner Tibor: művészettörténész, Budapest
Zakariás Attila: építész, Sfintu Gheorghe (Sepsiszentgyörgy), Románia

Ez a szám a Művelődési és Oktatási Minisztérium és az Országos Műemlékvédelmi Hivatal támogatásával készült.

A mellékelten betűhíven közölt oklevél tartalma felvet néhány kérdést, amelyek tisztázást illetve magyarázatot igényelnek. Véletlenül ismert, hol tartózkodott a király azon a napon, amelyen Dietrich mestert Regensburg város börtönéből szabadlábra helyezték. A kölni dómkönyvtár egy kézzel írott breviáriumában ugyanis a következő bejegyzés olvasható:

„Anno 1414. 16. Kal. Dec. Sigismundus rex Romanorum intravit Coloniam, 9. Kal. Dec. rex. acceptavit praebendam suam in hac ecclesia et juravit capitulo: 5. Kal. rex recessit". (Vö.: *Ennen, Leonard*: Der Dom zu Köln, von seinem Beginne bis zu seiner Vollendung. Köln 1880)

Eszerint Dietrich mesternek már a király kölni bevonulása előtt egy bizonyos idővel az uralkodó szolgálatában kellett állnia. Valószínűleg akkoriban tervezték egy jelentős templom vagy egy nagyobb, kastélyszerű épület építését. Dietrich mester alighanem úgy gondolta, hogy lóra ül, majd Regensburgban hajóra száll, hogy a minden bizonnyal Magyarország valamely városába irányuló utazás hátralévő részét azon tegye meg. Figyelemre méltó, hogy Dietrich mester építőcsoportjának nemcsak több kőfaragó, hanem két ács és egy tetőfedő is tagja volt. Mivel ismert, hogy azidőtájt csak különösen jelentős épületek, mint például a kölni dóm, kaptak ólomlemez-fedést, már önmagában egy ebben járatos szakember jelenléte is arra utal, hogy itt a későbbi császár egy különlegesen fontos építkezéséről van szó. Sajnos mégsem tudjuk, hogy milyen konkrét feladatok várták a mestert és segédeit rendeltetési helyükre történt megérkezésük után.

Megjelent: Ars Bavarica 3. München 1975. 18-20.
Fordította: Lővei Pál

Megjegyzés: A „Zsigmond király parázna építőmesteréről" szóló híradás újabb adalékkal szolgál a királynak külföldi utazásai során saját, magyarországi építkezései érdekében végzett szervező munkájához. A Magyarországra küldött mesterek személyéről a források csak ritkán, véletlenszerűen szólnak - hiányos tudásunkat a regensburgihoz hasonló említések egészíthetik ki még a jövőben. (A kérdésről l. *Horváth Henrik*: Zsigmond király és kora. Bp. 1937. 109; *Marosi Ernő* szerk.: Magyarországi művészet 1300-1470 körül. Bp. 1987. I. 104, 565.)

A fenti tanulmány szerzője ugyan ismeretlennek mondja az építőcsoport utazásának célját, de az minden bizonnyal Buda volt: az udvar ekkor már jó fél évtizede Visegrádról Budára költözött, a pozsonyi várban folytatott munkálatok pedig még hosszú ideig nem kezdődtek meg.

Van még egy érdekessége a regensburgi oklevélnek, mégpedig az általa leírt helyzet életszerűsége. Ez az, amit hazai forrásaink csak ritkán nyújtanak, hiszen éppen az ilyen természetű anyagok pusztultak el leginkább az évszázadok során.

- Ford.

ZAKARIÁS ATTILA

HÁROMSZÉK FATORNYAI

A faépítkezés legmonumentálisabb emlékei a haranglábak, fatornyok, fatemplomok; népi mesterek munkái. Vizsgálatuk a népi építkezés szempontjából fontos, mert régi idők fa építéstechnikájára vetnek fényt. Ezen építmények készítési ideje általában korábbi, mint a faluban található bármely más faépületé. Hogy nagyon régi egyedek eredeti alakjukban napjainkig fennmaradtak, azzal magyarázható, hogy a különböző terhelési vagy külső erőnek (szél, földrengés) és az időjárás rongáló hatásának nem egyformán kitett szerkezeti elemeket nem egyidőben cserélték. Így a sokszori javításkor mindig csak egy-egy tönkrement gerendát, szélkötést, oszlopot cseréltek ki. Ezért lehetséges, hogy egy 17. századi műemlékben esetleg nincs egyetlen darab egykori faanyag se, de alakra, szerkezetre, sőt részletmegoldásaiban is eredeti formákat őriz.

A faépítészet e remekművei a középkorban általánosan elterjedtek voltak Európa-szerte. Máig is fennmaradt példányokat legnagyobb számban Skandináviában, a Lengyel-Kárpátokban, Szlovákiában találunk. Romániában Máramarosban és Északnyugat-Erdélyben maradtak meg szép számmal.

A magyar nyelvterületen a templom melletti különálló fatorony általánosan használatos volt. A haranglábak főleg a reformáció idején terjedtek el, mert a fiatal egyházközösségek komolyabb anyagi bázissal nem rendelkezvén, igyekeztek helyi anyagból, helyi mesterekkel megoldani templom- és toronyépítési gondjaikat. A reformáció nem fektetett nagy súlyt a templomok mutatósságára és mindehhez még ott volt Mária Terézia ellenreformációs korszaka, mikor egyenesen tiltották a kőtornyos templomok építését.

A harangtornyok, fatemplomok képzett ácsok, molnárok irányításával épültek. Egyes kutatók szerint nem tartoznak a népi építészet körébe, mert tanult, esetleg külföldi szakgyakorlattal rendelkező mesterek voltak építőik, kik a nagyléptékű világi és egyházi építményeken dolgozva váltak torony- és templomi fedélszék-építő szakemberekké, hazahozva Nyugat-Európa fejlettebb ácstechnikáját. Szerintem mégis népi építészeti alkotások, mert egy közösség rendelésére, annak ízlése, igénye szerint készültek, megmutatva annak gazdasági és társadalmi hovatartozását is. Általában a vezető, fogadott ácsmester helyi faragóemberekkel, ácsokkal dolgozott, kiknek esetleges beleszólása helyi jelleget kölcsönzött az építménynek. Annak ellenére, hogy a haranglábakról mai értelemben vett tervrajzok nem kerültek elő, valószínű, hogy léteztek valamiféle előzetes tervek. Például az udvarhelyszéki *Siklód*on az 1784-ben épült harangtorony mestere, *Csíkfalvi Csók János* a szájhagyomány szerint előre megcsinálta kukorica kóréból a harangtorony kicsinyített mását, s azt a modell mintájára építették fel.

A háromszéki haranglábak az egész magyar nyelvterületen elterjedt fatornyok legkeletibb képviselői. Aránylag kevés számuk annak tulajdonítható, hogy e vidék határjellege, s a

keletről jött támadások szükségessé tették a templomerődök építését. Legtöbb esetben a templomot övező várfal egyik bástyáját alakították át harangtoronnyá.

Mindössze tizenhárom olyan helység van, amelyben jelentősebb faépítmény volt, vagy van. (Nem számítva az egészen kisméretű, vagy csak ideiglenesen épült harangtartó álványokat és az ortodox-román építményeket. Az utóbbi külön tanulmány tárgya.) (1. kép)

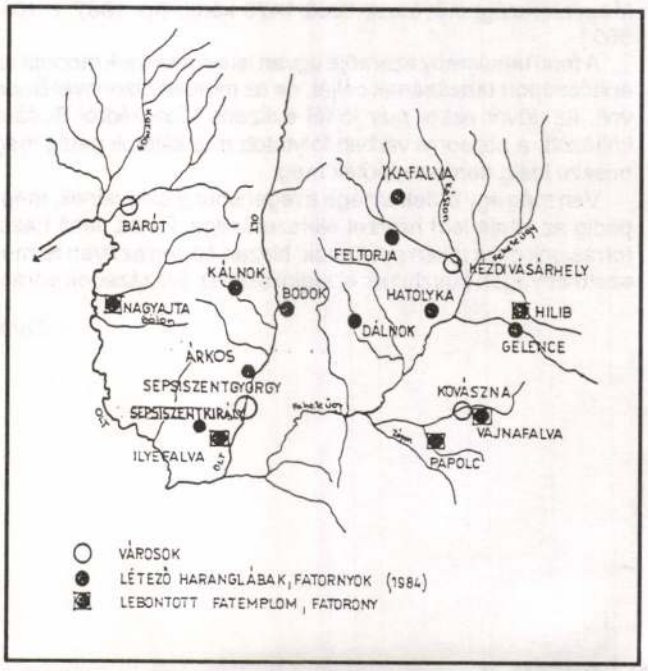

1. Háromszék térképe a tanulmányban szereplő helységekkel

A fatemplomokról csak a ránkmaradt írásos emlékekből tudunk: *Hilib*ben a katolikus egyháznak 1690-ben épült fatemploma volt. 1864-ben kőtemplomot építettek. *Ilyefalván* 1710-ben *Esztelneki Nagy Mózes* építtetett egy fatemplomot Páduai Szent Antal tiszteletére, 1754-ben kőtemplomot emeltek. A *nagyajtai* egykori fatemplomról *Orbán Balázs* is említést tesz: az unitárius „templomtól délre eső helyet Varjúvárának nevezik, itt voltak ... a Csereyek sírjai ... mint az öreg emberek mondják, Cserey Mihály oda egy a kastélyfalakhoz közel feküdt kis fatemplomot épített volt családja és az akkor kevés számú ajtai református hívek számára. ... idővel azonban a reformátusok más helyre építvén a most is meglevő templomot, a ... kis fakápolnát az oláhoknak adták el, kik azt elköltöztetvén, egészen 1864-ig használták." (*Orbán B.*: A Székelyföld leírása ... 3. Pest, 1869. 14.) *Papolc*on is 1896-ig, a kőtemplom felépítéséig deszkatemplom volt.

Ezekről a fatemplomokról rajz, fénykép nem maradt fenn, így szerkezetükről, alakjukról nincs tudomásunk. Szerencsésebb a helyzet a haranglábakkal. A hatolykai, a két kálnoki, az árkosi, bodoki, gelencei haranglábak, a feltorjai toronysisak és cinteremkapu ma is állnak, a dálnoki egykori református haranglábról fényképet őriz a sepsiszentgyörgyi múzeum, a vajnafalvi református templom valamikori fatornyáról képet alkothatunk *Barabás Márton* (1927-ben festett) festménye alapján. (2. kép)

Számunkra a fennmaradt emlékek érdekesek, mert elkészítve felmérésüket elemezhetők felépítésük, szerkezeti sajátosságaik.

Sepsikálnok, unitárius harangláb (3. kép): A harangláb-építés egyik remekműve. Építési éve 1781 (a bádoggömbben

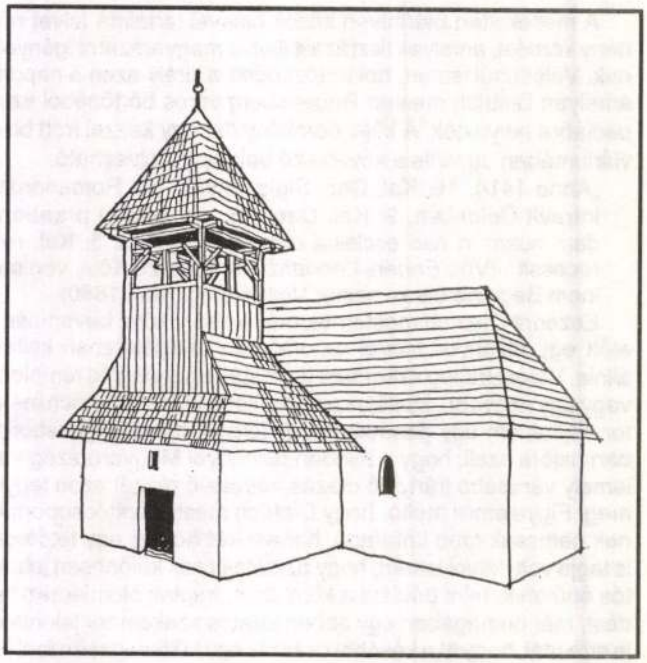

2. Vajnafalva, a református templom az egykori fa toronnyal

talált írás szerint). A torony magassága 17 méter, építőanyaga tölgyfa. A kövekre helyezett 30x30 cm-es talpakba becsapolt négy főoszlop alkotja a torony fővázát. Ezt három pár X alakú, belapolt keresztkötés merevíti. A toronytörzs felső részén nyitott harang-galéria található. Az idáig felnyúló négy főoszlop közé itt beiktatott sasfák és vízszintes kötőgerendák szilárdítják ezt a harangok mozgásától erősen igénybevett részt. A belapolt könyökfák köríves faragása, a díszes fejű faszegek alkalmazása a galériát a harangláb legmívesebb részévé emelik. A galéria fölött nyolcszögű gúlából és karcsú kúpból összekapcsolt toronysisak ágaskodik, tetején díszes bádoggömb és szélvitorla. Az alsó tetőt, az úgynevezett szoknyát, nyolc darab a talpfákba csapolt sasfa tartja, melyeket erősen hangsúlyozott és szépen faragott keresztkötések szilárdítanak. E keresztkötések kinyúló végei besegítenek a szoknyakoszorúgerenda tartásába is, így a szoknya eresze erősen kiugró. A hornyolt fenyőzsindellyel borított szoknya hangsúlyozottan szétterülő, a lefedett tér a lehető legnagyobb és amellett, hogy védi a harangláb lábazatát az időjárástól, jó beszélgető hely a templomból kijövő, eső elől ide behúzódó embereknek.

Sepsikálnok, református harangláb (4. kép): Építési idejét nem tudni pontosan. *Incze Ferenc* megyebíró feljegyzéseiben olvashatjuk, hogy adakozás történt harangláb céljából 1794-ben. Nem tudni, hogy ekkor építették-e, vagy csak javítást végeztek rajta. Az egyik benne lévő harangon ez áll: „Isten Ditsőségére öntette ezt a harangot a Kalnaki Reformata eklésia a maga költségével ANNO 1775". Valószínű, hogy ekkor készült a harangláb is. Ennek magassága 12 méter, tölgyfából épült, szerkezeti megoldásokban nagyon hasonlít a már bemutatott másik haranglábhoz. Ennél mind a szoknya, mind a kúpban kicsúcsosodó kopjafában végződő toronysisak négyoldalú csonka gúla. Sajnos a nyugati oldalon a tornác-sasok belapolt keresztkötéseit egyszerű támasztott dúcokra cserélték ki az utolsó javításkor. (A közölt rajzon az eredeti állapotot tüntettem fel.)

Gelence, katolikus templom haranglábja (5. kép): A cinterem kőkapuja fölé épült. A szoknya itt gallérrá egyszerűsödik, a torony nyújtottabb, a sisak megemelt ereszű, négyoldalú

Dietrich
DITRICH Meister

LIEDKE, Volker: Dietrich Meister, Zsigmond király építőmestere. [Ford. és utószó Lővei Pál.] = Pavilon, No 7,1992 2 - 3. E

Fig. 7. Catafalque painting of Lady László Rákóczy née Erzsé

single great symbol, everything that earlier had on the

megjön

Dietrich Antal

bécsi nobrán

lásd

Csatkai Endre dr

Kinek a műve a soproni végi ~~vinhár~~ ~~oromcsoportja~~?

Sopron, 1941. 315, 316, 317-l.

Fenti tervezte de Dialer József kivitelezte.

könyvtáramban

Dietrich Antal

Nobrain

Sopron 1953

115. 259. 291. l.

Dietrich Antal

Hobrán

Gentmüeml

456 (kétszer)

Dietrich Anton

bécsi szobrász

C.

1830 a soproni
Szentlélek-templom
orgonájára címert
faragott.

LykaMagymű1800-50

~~Ib~~. 349, ~~[illegible]~~ /

1837 az uj sopron
szinház rézcre
öromcsoport tervet
készitett, melyet
Dialer József kivi-
telezett

Jelenleg a
Liszt Ferenc
Muzeum
partyjában

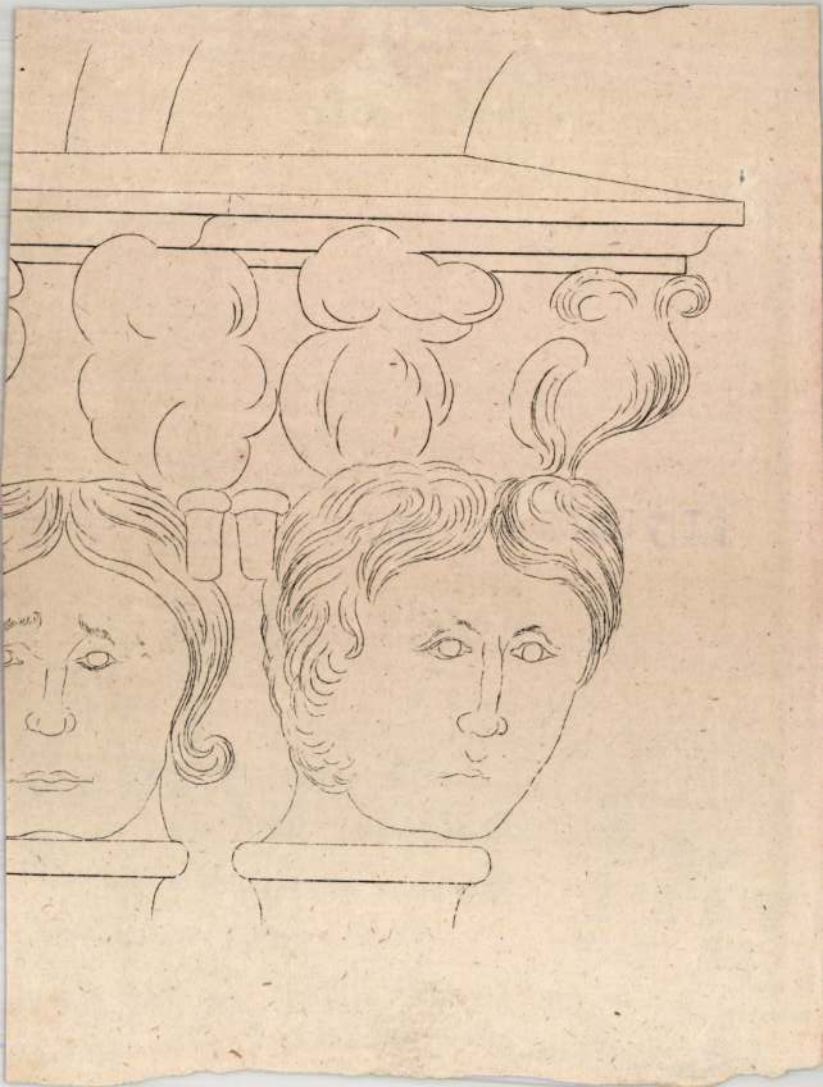

Dietrich Anton

becsi szobrász

1792 – 1872.

1837. okt. 14. 820 forintos
tervet mutat be a
soproni szinház számára
(Apollo, Thalia, Mel-
pomene.)

Simásag: Szt László,
Szt István óriási
köszobrai.

Szoborterveném kivitelé-
nél pályázott 1841. Sopron

Csatkösl

Dietrich Antal Nobrán M.D.K.

Simaság, Festetich-kastély előtt
2 kőoroszlán

Genth. Müeml. 1959 I. 292

Dietrich Anton, osztrák
szobrász; sz. 1799. Bécs-
ben, mh. 1872 ápr. 27.
n. o. Klieber sanitva-
ngarott. Több évig
Festetics László szolgála-
tában állott s az ő meg-
bízásából készítette a
Simasági rk. templom
előtt álló Szt. Istvánt és
Szt. Lászlót ábrázoló szo-
brokat. ~~Valószínűleg~~
~~az ő műve a simasági~~
1830. a soproni szentlelek
templom orgonájára
címert faragott s 1837.
a soproni uj szinház
részére oromcsoportot
tervezett (Apollo, Thalia,
Melpomene) melyet Dialer
József bécsi szobrász
kivitelezett, s mely
reliefes a soproni

(és a simasági
Festetics-Eastely előtti
két szoprosz lant

Dietrich Anton

*1799

Lit. I. 21.

III 99

Liszt Ferenc muzeum
partjaban van.

Dietrich Antal

Nobrás

kezitette a simasági temlom előtt álló, Szent István és Szent László ábrázoló nobrot gróf Festetich László megbízásából (Wurzbach lexikon) valószínűleg fentitől való a simasági kastély parkjában levő 2 oroszlán nobor a XVIII. sz. második felebol

(Csatkai Endre dr: A simasági kastély. Soproni Szemle 1939. 3. szám

87

OLASZ KÉPEK

CANALETTO KÖVETŐJE, XVIII. század
A Szent Márk-tér
Vászon, olaj, 64×95 cm. (Hivatal.)
Maszlaghy II., 365. szám.

A Piazetta és a Doge-palota

Dietrich Antal

bécsi nobány

soproni topografia

1953

115. l.

259. l.

1837. az uj vinhár

Oromcsoportjára

készít mintát.*

Simaságon is

dolgozott.

Csatkai E. – Dercsényi D.

Sopron és környékének

műemlékei. Bp. 1953.

* melyet Dialer József bécsi nobány faragott köbe.

Jelenleg a soproni Liszt Muzeum nagyjában van.

elen kelet és ügyszám alatt a IX. ker.
solata:

ientesitése és biztositása céljából
kkel kapcsolatosan végzett kutatá-
pfelvételek ára fejében egyszáz-
gedélyezvén, utasitom az állampénztár
Orsz.Bizottsága elnökének hivatalos
tsége mellett, fizesse ki és tárcám
iskép számolja el.-
solat hiteléül:

Dietrich Ede

Aranymüves

Kolozsvár

l.

Ezredévi kiadás

XVI. cs. 16. l.

3882. Edvi Illés Aladár.
Sz. Pesten 1870 máj

Tájkép.

[illegible] erdős sik vidék [illegible]
gyelmünket, a melynek vize [illegible]
ról két vén nyirfa, jobbról
le figyelmünket. Az égbolt
része a lenyugvó nap sugará
se alól balra: E. ILLÉS A.

1 = és három gyenge törzsű

Vászon, méretei 73.3
Vétetett a [illegible] Ké
[illegible] kiállitásán az 1909 má
1000 Kán (944-909).

Vét 53947-909

können heraus gelockt und zum
sich die Christliche
Armee, weil den Feind nicht b
nach deme sie in
Battaglia gestanden vom 10. b

Rm. / mér. a rl. 43.2: 52

T. 1203. II.

képét, alatta annak és az ost-
Gegenwärtige Land-
er Kayserl. Armee erstlichen biss
che Durchl. aus Lothringen in aigner
von der besagte Armee geführet
ach ruinirung der OEssecker Bruken,
w, wo nun selbige von tag zu tag
riositaet willen, in diser Kar-
t alhier specificiret feliratú
z egyes csapatok parancsnokainak
Felirata a lebegő mondatszalagon:

s und Prospect von OEsseck, und
ich der Türckische
mit seiner Armee auf das starckeste
ey-
Christlichen Armata, wie solche gegen

ob er schon noch so starck als
sen, nicht hat

DIETRICH, Franz, pozsonyi fatelepmester

F. Diedrich, Hafnergesell, 2 hónapos lánya meghalt. (1799, 842.l)

—

F. Dittrich, Hafnergesell, 5 hónapos fia meghalt. (1801, 57.l)

—

F. Dietrich, Hafnergesell, 23 heti lánya meghalt. (1802, 793.l)

—

F. Dietrich, Hafnergesell, 14 hónapos lánya meghalt. (1804, 997.l)

—

./.

F. Titrich, Hafnergesell, 1 éves lánya meghalt. (1805, 1153 l)

F. Didry, Hafnergesell, +43 éves korában, Pozsony, 1806 május 6. (1806, 521 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Ø Dietrich, Gottlib

esztergályos mester

nül. a poroszornaji

Nelkofban

Felvették 1828. jun. 3

Kolozsvári antalosok

3. l.

2.

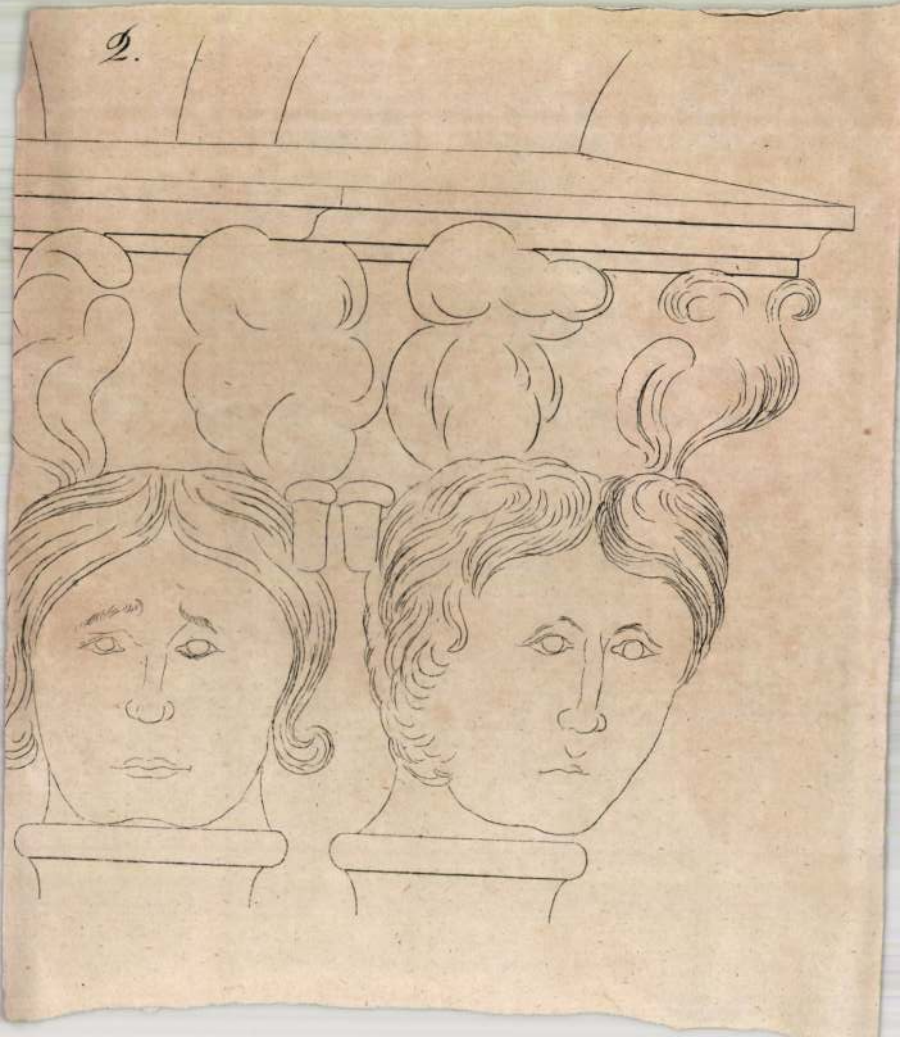

Dietrich József

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

8 órai Újság 1930. III. 15.

kfurt am Main und Glasfenster-Entwürfe für die ter Stiftskirche sowie für das Proszenium des um- n Hoftheaters, die D. noch im Auftrag des Königs et und 1843 dem Senat vorgelegt hatte, wurden isgeführt. Zahlr. relig. Bilder, die D. bes. in den hren für schwäb. Kirchen malte, sind verschollen rstört. – Dok. Werke mit unbek. Verbleib: *Ödipus ner Tochter geführt*, 1812; *Fam. Stecher*, 1813; *anzrat J. D. Memminger*, 1817; *Fam. Staatsse- Christian von Vellnagel*, 1818; *Abrahams Einzug ıan*, Karton, 1813 (1823 in Rom ausgef., 1922 Fleischhauer versteigert); Kopie von Raffaels *Ma- li Foligno*, 1818/19 (ehem. Kirche von Dottern- b. Rottweil); *Hofrat J. C. Mayer*; *Kaufmann J. F. Fam. des Justizrats F. Gerber*, 1831; *Graf Eber- n Württ. auf Einsiedel* (1919 versteigert); *Vision Martin*, 1834 (ehem. Kirche in Schemmerberg b. h); *Auferstehung Christi*, 1837, Hochaltarbild der berhardskirche Stuttgart (Kriegsverlust); Fresken st. zum AT und NT, 1838/39 (ehem. Kirche in Bu- Karlsruhe); *Geburt Christi*; *Verkündigung und Er- ng der Engel bei den Hirten*; *Christus am Ölberg*, 5; Seitenaltäre *Mariä Himmelfahrt*; *Auferstehung* 1840–43 (ehem. Kirche in Balgheim b. Spaichin- BIBERACH an der Riß, StKS: 7 Werke, u.a. Der uf dem See Genezareth, 1835/36 (für die Stadt- Biberach). HAMBURG, KH: Fam. Rauter, 1836. BURG, Pfarrhaus: Jesaia; Moses, 1943–45 (ehem. ienkirche ebd.). STUTTGART, Gal. der Stadt: Frie- enisch, 1809; Fam. Kurz, um 1816. – SG: Chri- d die Jünger in Emmaus, 1816; Skizzenbücher. – rtr. der Königin Katharina von Württ., 1818; h Rödinger; zwei Kpst. nach Portr. von Königin na und Friedrich Weisser. *G:* 1812 München, Ausst. / 1816 Stuttgart, Kunst-Ausst. / 1819 Rom, st. ThB9, 1913. *Boetticher* I. 1, 1891 (Repr. *Nagel*, 1986; *Schweers* I, 1994. – *F. Noack*, Das tum in Rom seit dem Ausgang des MA, B./L. *Fischer*, Die Schwäb. Malerei des 19. Jh., B./L. 9 ss.; *A. Kuhn*, Bed. Biberacher, Biberach an der 9, 79–83; *W. Fleischhauer*, Das Bildnis in Württ. 860, St. 1939, 146 s.; *id. u.a.*, Die Schwäb. Kunst und 20. Jh., St. 1952, 98 ss.; Kat. der Gem. und bis 1900 (StKS), IIIa, Biberach an der Riß 1975; ss, Zchngn und Aqu. des 19. Jh. in der GrS der ttgart, St. 1976, 39; *M. Wagner*, Jb. der SKS in 1983, 83–105; *I. B. Hartmann*, in: *G.-H. Vogel* ulius Schnorr von Carolsfeld und die Kunst der ik, Greifswald 1996. P. Kathke

rich (Dietrich), *Johann Heinrich*, dt. Maler, get. 644 Oettingen, † 8. 2. 1722 ebd. Sohn von Johann ng D., Bruder von Johann Friedrich D. Schüler ers. Ab 1681 Hofmaler in Oettingen; gleichzeitig nes sog. Zollgegenschreibers. Führte zahlr. De- nsaufträge aus, außerdem Bühnenbilder, Wappen; ete Möbel und Bilderrahmen, bemalte Kutschen

A. Schlagbauer/W.-D. Kavasch (Ed.), Rieser Biogr., Nördlingen 1993 (WV; Lit.). – *E. Grünenwald*, Württ. Franken. Jb. 58:1974, 230–244 (Lit.); *Dehio*-Bayern III: Schwaben, 1989. S. P.

Dieterich (Dietrich), *Johann (Hans) Wolfgang*, dt. Maler, * 7. 4. 1616 Weikersheim, † zw. 1683–85. Sohn und Schüler von Wolf D., Vater von Johann Friedrich und Johann Heinrich D. Nach dem Tod des Vaters Förderung durch die Gräfin von Hohenlohe, die ihn auf ihre Kosten zur Weiterbildung 1637/38 zu Hans Schreyer nach Schwäbisch Hall schickte. D. verpflichtete sich, diese Kosten als Hofmaler in Weikersheim abzuarbeiten. 1642 bat er jedoch, als Kammerdiener nach Oettingen gehen zu dürfen, was ihm auch gewährt wurde. 1649 dort zum Hof- und Stadtmaler ernannt. D.s gehobene soziale Stellung ist an den Paten seiner Kinder (Adlige und Geistliche), an der Lage des eig. Wohnhauses und den Ehen (1642 mit der Tochter eines Inneren Rats; 1669 mit der Tochter eines gräfl. Kammerrats) zu erkennen. – Ab 1642 erstellte er eine undat. Liste eig. Werke für die Grafen von Hohenlohe als Tätigkeitsnachweis. Die Bildnisse, sowohl für die Grafen von Hohenlohe als auch für die von Oettingen-Oettingen, sind z.T. erh., sie zeichnen sich durch naturgetreue und hervorragende plast. Gestaltung aus. Daneben hat er nur wenige sakrale Werke geschaffen, allerdings wohl wegen seiner großen Fam. (von 16 Kindern überlebten ihn 9) auch Dekorationsaufträge aller Art angenommen. Berühmt wurde das *Portr. des Grafen Joachim Ernst von Oettingen-Oettingen*, das Joachim von Sandrart 1660 stach. Bemerkenswert ist das *Stammbuchblatt* von 1671 (Priv.-Slg), auf dem er neben eine Fortuna ein eig. Gedicht schrieb, und die Oettingische Landkarte von 1656 (beides Feder-Zchngn). NEUENSTEIN, Hohenlohe-Mus.: Fam.-Bildnisse, 1630–42. OETTINGEN, Schloß-Mus.: Fam.-Bildnisse, 1642–85. ThB9, 1913 (s.v. Dietrich, H. W.). *A. Schlagbauer/W.-D. Kavasch* (Ed.), Rieser Biogr., Nördlingen 1993 (WV; Lit.). – *Dehio*-Bayern III: Schwaben, 1989; *E. Grünenwald*, Württ. Franken. Jb 58:1974, 230–244 (WV; Lit.); *id.*, Nordschwaben 11:1983 (3) 118–133; Dt. Zchngn aus einer Priv.-Slg (K), Nü. 1984. S. P.

Dieterich (Dietrich), *Wolf*, dt. Maler, * um 1590/1600 Weikersheim, † vor 1636. Sohn von Caspar D., Vater von Johann Wolfgang D. Schüler und Mitarb. des Vaters. Malte v.a. Wappen, dekorative Malereien, aber auch 1619/20 Historienbilder in Grisaille an den Emporenfeldern der Schloßkirche Langenburg mit Ulrich Koch. Vermutl. stammen auch einige Bildnis-Min. der hohenloh. Stammtafeln (Neuenstein, Hohenlohe-Mus.) von D. Da sein Sohn 1636 als Waise dok. ist, muß D. vorher gest. sein. *E. Grünenwald*, Württ. Franken. Jb. 58:1974, 230–244 (Lit.). S. P.

Dieterichs (Dietrichs; Diterichs), *Friedrich Wilhelm*, dt. Architekt, * 10. 4. 1702 Uelzen, † 13. 12. 1782 Ottensdorf b. Stendal. Seit 1717 in Berlin ansässig, dort

Stadtschloß, 1744/45): 1745 per Kabinettsbefehl [illegible] nes Amtes enthoben und durch Johann Boumann ersetzt. – Die Bauten D.s übernehmen die unter Friedrich II. verordnete und von Knobelsdorff geprägte Auffassung von Archit., die barocke Formgebung mit einer gelehrten Antikerezeption frühklassizist. Zuschnitts zu verknüpfen wußte. Bes. zeigen die Böhm. Kirche und die von D. entworfene, später von de Fauvre ausgef. Dreifaltigkeitskirche (1737–39), beide Berlin mit Anleihen an das röm. Pantheon eine demonstrative Anknüpfung an antike Vorbilder. Dabei wird der antike Raumtypus für die ev. Kirchen mit Kreuzarmen versehen und zum Zentralraum protestant. Prägung nach Vorbild der Dresdner Frauenkirche umgebildet. Auch die ev. Schloßkirche in Buch ist als kreuzförmiger Zentralbau mit Vierungskuppel und hohem Turm ausgeführt. Das vierstöckige Berliner Pal. Ephraim wirkte mit einer abgerundeten Ecke, einem um die Ecke geführten, säulengestützten Balkon toskan. Ordnung und einer mit Sandsteinvasen bekrönten Balustrade raumbildend im Sinne des barocken Städtebaues. BERLIN, Königs-, Ecke Süden-Str.: Gouverneurshaus, 1721 (mit M. H. Böhme; versetzt Unter die Linden). – Spittelmarkt: Entwurf für den Umbau der Gertraudenkirche (Spittelkirche), 1721–23 (zerst.). – Unter den Linden: Prinzessinnen-Pal., 1730–33 (zerst., 1963 rekonstr.). – B.-Pankow: Ev. Schloßkirche Buch, 1731–36 (zerst., 1950–53 z.T. vereinfacht wiederaufgebaut). – Mauer-, Ecke Krausen-Str.: Böhm. Kirche, 1735–37 (zerst.). – Mühlendamm, Ecke Post-Str.: Pal. Ephraim (Umbau eines Hauses von ca. 1700), 1761–66 (1935 abgetragen; 1984–87 versetzt rekonstr.). ThB9, 1913. DEAU II, 1968; *Kieling*, ArchBerlin18. Jh., 1983; *B. Rollka u.a.* (Ed.), Berliner biogr. Lex., B. 1993. – *R. Petras-Hoffmann*: F. W. D. und die Entwicklung des nachschlüterschen Barock und Rokoko in Berlin, Diss., B. 1950 (auch in: Wiss. Zs. der Humboldt-Univ. Berlin 2:1952/53[1]15–84); *H. Reuther*, Barock in Berlin, B. 1969, 136; *S. Badstübner-Gröger*, Barocke Schloßkirchen in Berlin, B. 1978, 16–32: *G. Kühne/E. Stephani*, Ev. Kirchen in Berlin, B. 1978, 447 s.; *F. Mielke*, Potsdamer Baukunst, Ffm./B./W. 1981, 29, 39, 59, 61; *H.-J. Giersberg*, Friedrich als Bauherr, B. 1986, 28, 55, 57 s., 82, 90, 100, 301 s., 303; *D. Karg*, Studien zur Berliner Kunstgesch., L. 1986, 110–121; *Ribbe-Schäche*, 1987, 602, 609; *R.-H. Krüger*, F. W. D., Potsdam 1994; Berlin und seine Bauten, VI, B. 1997, 30–32, 347, 354, Abb. 72–75. E. K. Wittich

Dieterle, *Carl*, dt. Holzstecher, * 29. 10. 1848 Stuttgart. Lehre im Atelier von Adolf Closs ebd. Ab 1871 Mitarb. der Fa. Brend'amour in Düsseldorf, 1873 deren Filialleiter, 1882 Teilhaber der Fa. in Stuttgart. Noch 1900 im Stuttgarter Adreßbuch als Inhaber einer xylograph. Anstalt geführt. 1876 Vors. der Stuttgarter Xylographen-Krankenkasse. – Fertigte Reprod. von Gem. für dt. und engl. Zss. ThB9, 1913. *Nagel*, 1986. – *J. Baum*, Die Stuttgarter Kunst der Gegenwart, St. 1913; *Hanebutt-*

din; ∞ 15. 11. 1875 Marie van Marcke de Lummen (Marie D.). In Paris Schüler von Paul-Jacques-Aimé Baudry und Jean-Léon Gérôme. Zeigt 1874–98 im Salon Historienbilder, Portr., relig. und Genreszenen, z.B. *Auffindung des Hermesstabes*, 1874; *Othello*, 1875; *Tod des Gaston de Foix*, 1877, und erhält 1879 eine ehrenvolle Erwähnung. D. porträtiert zahlr. Verwandte und einige Persönlichkeiten, so *Le Général Brunet*, 1896. Er gibt 50jährig die eig. Laufbahn zugunsten der seiner Ehefrau auf und kopiert fortan alte Meister. FECAMP, Mus.: La Fileuse, 1879; Paul Casimir-Perier, 1888. – Kirche St-Etienne: Der hl. Laurentius verteilt die Kirchenschätze an die Armen und Kranken. ThB9, 1913. DBF XI, 1967 (im Art. D., Pierre-Georges); *Bénézit* IV, 1999. – *M. H. Desjardins-Ménégalli/C. Join-Diéterle*, Les D., une fam. d'artistes (K Mus. des Terre-Neuvas), Fécamp 1999. C. Join-Diéterle

Diéterle, *Emma-Juliette-Yvonne* → **Diéterle,** *Yvonne*

Diéterle, *Georges-Pierre (Georges)*, frz. Maler, Architekt, * 24. 3. (nicht 25. 3.) 1844 Paris, † 30. 7. 1937 Criquebeuf-en-Caux/Seine-Maritime. Enkel der Miniaturistin Anne Gardie, ältester Sohn von Jules D. und Emilie Gardie, Bruder von Charles D., Schwager von Marie D. und Jean-Jules Badin, Vater von Yvonne D. Stud.: bis 1863 (Dipl.) Archit. an der EcBA Paris bei Simon-Claude Constant-Dufeux. Um 1872 Entscheidung für eine Laufbahn als Maler; der eng mit D.s Vater befreundete Camille Corot übernimmt die künstler. Beratung. 1874–1936 (außer 1883) im Pariser Salon vertreten; signiert bis 1900 mit Georges, dann mit Georges-P. In seinem Haus in Criquebeuf-en-Caux empfängt D. häufig befreundete Bildhauer (Emmanuel Hannaux und Jules-Paul Brateau) und Maler (u.a. Corot, Jean-Paul Laurens, Badin, Paul-Alfred Colin, George Desvallières, Albert Auguste Fourié und André Edouard Devambez). Ausz.: 1889 und 1900 jeweils Bronze-Med. bei der WA in Paris; 1897 Ritter der Ehrenlegion. – D. gestaltet ländl. Ansichten aus der Gegend des Pays de Caux, daneben einige Marinen und Hafenansichten aus Fécamp; seine eng an Corot angelehnte Malweise verändert sich im Lauf der Jahre kaum, und zur Arbeitsvorbereitung fotografiert er viel. Er verkauft mehrere Werke in die USA. CLAMECY, Mus. mun.: Après l'orage. FECAMP, Mus.: Masure à Saint-Léonard; La Cavée de Criquebeuf; Le Berger. ROUEN, MBA et de la Céramique: Le Calvaire de Criquebeuf; La Valleuse. ThB9, 1913. *Delaire*, 1907; DBF XI, 1967 (s.v. D., Pierre-Georges); *Bénézit* IV, 1999. – *M. H. Desjardins-Ménégalli/C. Join-Diéterle*, Les D., une fam. d'artistes (K Mus. des Terre-Neuvas), Fécamp 1999. C. Join-Diéterle

Dieterle, *Gustav*, dt. Maler, * 26. 5. 1901 Würzburg, † 18. 10. 1978 Olching. Ab 1904 in Olching. Malerlehre. Stud.: 1919–25 ABK München bei Angelo Jank und Hugo von Habermann. Bis 1937 freier Maler mit Atelier in Olching, dann aus wirtschaftl. Gründen Ver-

~~csoportja~~. A metszők javarésze azonban a régebbi, gótikus ízű mintákhoz ragaszkodik (Győr ostroma Ph. A. Dietrichtől).[207]

Dietrich, Ph. A.

Amberata 70. l.

3.

4.

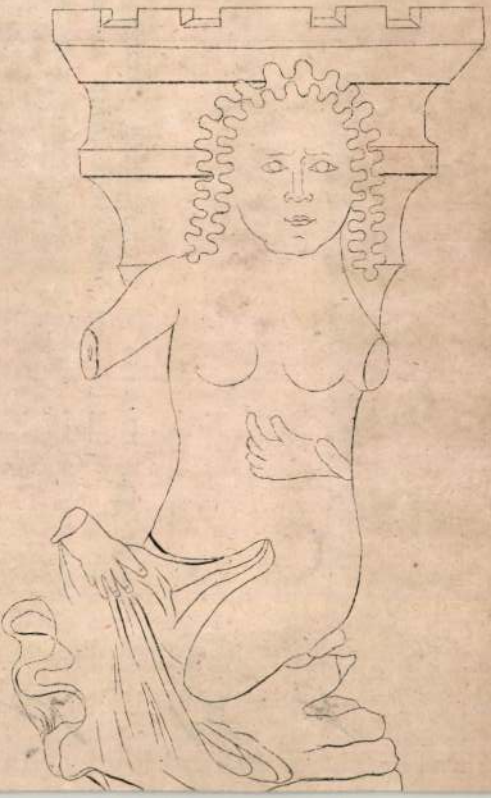

Dietrich, Christoph

Münzeisenschneider in Kremnitz 1685–1699. D. wird über Auftrag der Hofkammer vom 1. Juni 1699 entlassen.

Kat. Münzen TD. 1222. 1.

Kochermacher György V. 104.

Dietrich Kristóf

1685–1699. éremvéső volt a körmöci pénzverdében.

Gohl Ö., Numismatika Közl. 1915. 18, l.

DIETRICH, (Frater Guido) organal.

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.
134. Zeg

Malack, Organa, Ferencestemplom 1729-31

Dietrich József építész

1809-1828 között 29, 1830-1837
között 8 munkája ismert a Építési
Bizottmány keretében fennmaradt és
ismert adatok szerint

Budapest története III. Akadémiai Kiadó Bp. 1975
318. old.

Pest-Buda 1977

Dietrich Mihály — Pest. Ez.

1846. VIII. 1-től Schickinger József inasa. 1868-ig említve.

Művei:

243 244

180

1 db evőkanál
Pótlás Wester Gusztáv bártfai ötvös evőkészletéhez,
„A.G." monogrammal.
1860 körül
M. Nemz. M.

170

Evőeszközök
1862
Egykor magántulajdon. Lappang

171

Evőkanál,
„K.R." monogram, „Sári" felirattal
1863
Iparm. M.

Irodalom:
Horváth H.: I. 250. p.; Kőszeghy; M. Nemz. M.; Iparm. M.; A. B.: 46. p.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M. Haubt-Protocol 1760—1783.; Bp. Tört. M.: Jungenbuch 1760. IV. 8.; OL C 25 Lad B Fasc 23 Nº 23.; BFL PL Test-Inv. a. m. Nº 61.; Illyefalvi—Pallós; Kapossy; A. B.: 2., 4a 6. p. Dombi.

Dallinger (Tallinger) Pál — Pest

Szül.: „Haas". †1780 körül. 1761-ben kér pesti polgárjogot és az ötvöscéhbe való felvételét. 1763-ban Schätzl Józsefnél készíti el a mesterremekét. 1763-ban veszik fel a pesti ötvöscéhbe mesternek. *Inasa:* 1775. VI. 18. Paschberger Ferenc 6 évre.

Művei:

PD 242 — 13 112 — „D" 191 — Cibóriumkehely
1767—68
Pinkafői r. k. templom

„F" 193 — Kehely és kenyérosztó tányér
Felirat: „Ao 1769 Pralis Beleznay Miklós ajánlotta Ócsai Refformatos Eclesiának."
Ócsai ref. templom

562		**Michaël Dietrich**, e. 1862—1868.
	Nr. 434	Evőeszköz m.-tulajdonban. — *Tafelsilber in Privatbesitz.*
563		Ugyanaz. — *Derselbe.*
	Nr. 435	Evőeszköz m.-tulajdonban. — *Tafelsilber in Privatbesitz.*

B Zeitblom zu: um gemacht 18

Fa, méretei 205 : 113 cm. — 1880 : IV. 2-iki jegyzék 1.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok az Orsz. Képtban:

1876, 1878, 1879 : I. 1. *B. Zeitblom:* Sz. Gergely, sz. János evangelista, sz. Ágoston. — 1881 : 185 a). *H. Schülein:* Szt. Ágoston, szt. János, egy szt. püspök. — 1888 : III. 154. *H. Schülein és B. Zeitblom:* A mückenhauseni oltárkép egyik szárnya. (Szt. Ágoston, evang. szent János és szt. Gergely.) — 1896, 1897 : III. 154. *H. Schülein és B. Zeitblom:* Szt. Gergely, szt. János és szt. Ágoston. — 1897 : III. 154. *H. Schülein u. B. Zeitblom:* Die Heiligen Gregor, Johannes und Augustin. — 1898 : III. 154. *H. Schülein et B. Zeitblom* (?) : Saint Gregorie, saint Jean et saint Augustin. — 1901, 1904 : III. 154. *H. Schülein és B. Zeitblom* (?) : Szt. Gergely, szt. János és szt. Ágoston.

megjöva

Dietrich Mihály

ötvös, Pest 1860-as
évek

cród

Horváth-Lentpéteri

253. C.

ében kőfallal körülvett erőd van,
torony és egy nagy kastély uralkodik.
l diszitett kút mellett egy szer-
balkezét felemelve beszél a vizért
yike a sziklához támaszkodik és má-
obb lábával a ± kőre lép. Az égbolt

± a medencze előtt

7.5 cm.
-iki ajánlat (506/902), illetőleg
apján Giulia Marko Contitól 140

Dietrich Mihály

ötv.

l.

Kőmagyötvj.

562. 7.

L. Dittrich Soltau

Dietrich Otó

vésnök-tanonc

mil. 1886. Esti tanf.

ötvönéj.

Éstimisk 1903/4. 45. l.

DR. BENNO FILSER-VERLAGES AUGSBURG

Band I

Kloster Wiblingen von Dr. A. Feulner in München. Format 16×24, 23 Seiten Text, 8 Textabbildungen und 14 ganzseitige Bildtafeln Preis RM. 2.—

Band II

Kloster Maulbronn von W. R. Deusch in Stuttgart. Format 16×24, 24 Seiten Text, 7 Textabbildungen und 18 ganzseitige Bildtafeln Preis RM. 2.—

Band III

Kloster Blaubeuren von Prof. Dr. Baum in Ulm. Format 22,5×28,5, 15 Seiten Text, 6 Textabbildungen und 24 Bildtafeln Preis RM. 2.50

Band IV

Die Residenzen von Landshut von Dr. A. Mitterwieser in München. Format 16×24, 40 Seiten Text, 20 Bildtafeln und 2 Textabbildungen Preis RM. 2.—

Band V

Die Reichsabtei Ochsenhausen von Dr. Max Schefold in Ulm. Format 16×24, 22 Seiten Text, 7 Textabbildungen und 20 Bildtafeln Preis RM. 2.—

Dietrich Ottó

vésnök

Esti tanf. Ötvösség

Eötvösmisk 1904/5

30. l.

ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ཡི་ནི་ཡུལ་ཅན་ཞིང་།
ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ཡི་ནི་ཡུལ་ཅན་ཞིང་།
ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ཡི་ནི་ཡུལ་ཅན་ཞིང་།

Dietrich Otto
vesnök tanone
nul. 1886. Esti tanf.
ötvösség.

Értimisk 1902/3.

66. l.

~~Debreczen I. 111.~~

1904. VII. 8.

Alsóéubin.

Nemzeti Múzeum jelentése (436/1904.)

Ø Dietrich Vencel

köfaragó

1792

l.

Schoen Óbuda

52. l.

Római viaszos táblák V. 247

R. D. K.

DIETRICH Vencel kőfaragó
(Vendel)
Cseh származasú

1792. Óbudán felesigül veszi Benda
Péter kőfaragó özvegyét

Agghány: Barolek szobrászat ... Bp. 1959.
I. 171., 182. l.

MDK

Dietrich Vendel

Festő a Zsolnay gyárban

Született: Schlaggenwald 1865

A gyárba belépett: 1908-1914

Nikelszky Géza: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

74.o. 18. jegyz.

MDK

Dietrich Vendel

edényfestő

A Zsolnay-gyár művészi munkáiban közreműködött

1908-1914.

65.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.

Pécs. 1959.

DIETRICH, Wilhelm, pozsonyi puskamüves

W. D. bürgerl. Büchsenmacher, 5 hónapos lánya meghalt. (1831, 120 l)

—

U. az, 6 hónapos lánya meghalt. (1831, 492 l után)

—

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Dietrichné Warga Irén MDK

Női akt, gipsz

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

MDK

Dietrich Zoltán

Tábori K: Móric magyarjai. Bp.é.n. 83 l.

Dietrichstein

Viktor

rajzló

Gebauer Ernő tanít-
ványa volt Pécsett 1920 körül

Utóbb Lyonban
telepedett le, hol
plakáttervező stu-
diója volt

Achátz Imre

Gebauer Ernő

Pécsi muzeit

1941. 115. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Dietz festő

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 34-36. o.
Raczka Ferenc.

M.D.K.

Michael Dietrich (1865, Pest)

Karosgyártató

Bizalkció 1957. Budapest.

36l

Diettmann Antal

Wagner Ágoston müvésztársával együtt alsegéd tanitója lett a Pesti rajztanoda Intézetének, -közli a lap.

Családi Lapok, Pest. 1855. II. félév.
3. sz. 136. lap

Dietz

müncheni tanár

Az Eskü téri és Fővám téri hidak terveire 1894-ben kiírt nemzetközi pályázaton megvették a nürnbergi gépgyár r.t.-nak Eskü téri hídtervét. Tervezők A Rippel gyárigazgató, J. Tiersch müépitész és tanár. Az erőterveket Dietz müncheni tanár is aláirta.

38.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hídépités története. Bp. 1960.
38.o.

Dr Diettler Pál

az OTI Albertfalván
épülendő földszintes
sorházak tervop.
megvételre
ajánlva

MMÉtközl.
1942. 128. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

DIETZ, FEDOR

István főherceg ünneplése a Landerer és Heckenast nyomda előtt. A kidíszített épület középtengelyében nagyméretű plakát van elhelyezve a homlokzaton, mely a nyomda belsejét, illetve az ott folyó munkát ábrázolja. A plakát kerülete és a falmezők keretelése fényforrásokkal van kirakva. Az így feldíszített épület előtt nagy tömeg fogja közre a nádor kocsiját, s karlengetve ünneplik a benne ülőket. A kocsi előtt hajdú lovagol kivont karddal.

Az ábrázolt eseményre 1847. november 12-én került sor, miután István főherceget nádorrá választották.

Az ábrázolt épület az ún. Horváth ház, a mai Kossuth Lajos utca és Szép utca sarkán áll. Eredetileg kétemeletes klasszicista ház volt, melyet Pollack Mihály épített 1816-ban Szentgyörgyi Horváth József számára. A Landerer és Heckenast nyomda 1841-től dolgozott itt.

M.Zs.P.

DIETZ, FEDOR (Neustetten Oderwald, 1813 – Arc le Gray, Dijon mellett, 1870)

Német festő. Tanulmányait a karlsruhei politechnikumon kezdte, majd elvégezte a müncheni művészeti akadémiát. Főleg csataképeket festett. 1837-ben Párizsban járt. I. Lajos bajor király művészköréhez tartozott. 1864-től kezdve a karlsruhei akadémia tanára.

171. Jelenet a szolnoki ütközetből, 1849. március 5. 1852 *33.*

litogr., p., 438x585 mm
Jelezve j.l. a képben: FD (egybeírva). A kép alatt: Szerelmey Miklós rajza után. – Lithogr. Charles de Fer Párisban.
Felirata: MAGYARORSZÁG 1848–1849 ESZTENDŐBEN (A kép felett) A szolnoki ütközet. Die Schlacht bei Szolnok. La bataille de Szolnok. The Battle of Szolnok.
MNM TKCs ltsz. 2999.

A lap egy sorozathoz tartozik, amelynek öt lapját ismerjük. A magyar tábort ábrázolót szintén Dietz rajzolta Szerelmey Miklós vagy más művész vázlata után, de a litografálás Friedrich Rohe műve (Rózsa-Spira 637.sz.). A Batthyány Lajos kivégzését ábrázoló lapot Kovács Lajos őrnagy rajza alapján Louis Noeli litografálta (Rózsa-Spira 799.sz.). Szintén Kovács rajzolta a Stureci átkelést, amelyet August Köhler litografált és amelyet csak régi reprodukció alapján ismerünk (Rózsa-Spira 571.sz.). A preszákiai vérfürdőt megörökítő lapot Noel Ferdinánd litografálta (Kat. 172). A sorozat címlapjának szövege: Gallerie der bedeutendsten Schlachtenszenen und Ereignisse aus der Geschichte Ungarns in den Jahren 1848- und 1849. Fiktiv megjelenési helye a svájci Aargau, ideje 1852. A sorozatról szóló előzetes híradás az említett öt lap magyarázó szövegével angol nyelven megvan az OSZK-ban (London 1852. P. és D. Colnaghi 1852). Negyven lapból állott volna. Témái a következők: a kápolnai, tápióbicskei, szolnoki, isaszegi, a két váci, a nagysallói, nagyszebeni, piski, peredi, a három komáromi, debreceni, temesvári, tokaji, verseci, jurkováci, perlaszi, szenttamási, károlyvári és aradi ütközet, Buda ostroma, egy-egy jelenet Pest és Buda bombázásából, a stureci és branyiszkói átkelés, zalatnai vérfürdő,

Művészet Magyarországon 1830-1870
MTA MKCS - MNG Bp. 1981

Roth tábornok elfogatása, a honvédsereg bevonulása Pestre, a kormány fogadtatása, a magyar tábor, az országgyűlés Kossuth alakjával, a világosi fegyverletétel és öt kivégzési jelenet. A sorozatot Magyarország térképe egészítette volna ki. Marx és Engels is foglalkozott vele levelezésében. Az első rajzokat Szerelmey Miklós és Kovács Lajos mellett Balogh Imre őrnagy és Szabadhegyi Károly szolgáltatták volna Dietz Feodornak, aki tökéletesítette kompozíciójukat. Kiadóként Pászti Károly szerepel a hirdetésben. A sokszorosítással neves külföldi művészeket bíztak volna meg. A sorozat teljességének meg nem valósulása valószínűleg anyagi okokkal magyarázható. A programfüzetből megismert témaválasztás a forradalom történetének alapos ismeretét bizonyítja, a résztvevők közreműködése pedig a képek hitelességét biztosította volna. A sorozat magyarországi származású iniciátora nyilvánvalóan Szerelmey Miklós (életrajzát lásd Kat. 181).

Irod: C. Wilhelm 1959, 153–155; Rózsa-Spira 594. sz.

R.Gy.

172. A preszákai (zalatnai) vérfürdő, 1848. október 24. 1852 *33.*

litogr., p., 346x514 mm
Jelezve j.l.: NF (Noel Ferdinand)
Esztergom, Keresztény Múzeum ltsz. 4017.

Dietz Fedor feltehetően részletezően átkomponálta Szerelmey rajzát, amely a szabadságharc korának egyik Erdélyben lejátszódott véres eseményét ábrázolja, a román felkelők és a magyar lakosság viszonyát.

Noel Ferdinánd életrajzi adatai ismeretlenek.

A lap keletkezéséről lásd az előző számon mondottakat.

Irod: Gracza Gy.: Az 1848–49-iki magyar szabadságharc története. II. köt. Bp. 1895. 255; Spira Gy.: A nemzetiségi kérdés a negyvennyolcas forradalom Magyarországán. Bp. 1980. 80–81.l. között, 52.kép.

R.Gy.

FORRAY IVÁN gróf (Soborsin, 1817 – Bécs, 1852)

Műkedvelő festő volt. A pesti árvízről készített akvarelljei és 1842-es keleti utazásának albuma révén vált ismertté, mely utóbbi Josef Heicke litográfiájában 1859-ben került kiadásra. Sikeres politikusi és művészi tevékenység közben fiatalon halt meg.

Irod: Horváth 1937; Divatcsarnok, 1853, 501–502; 1853, 987; 1853, 49, 987; 1859, 21–22; Hölgyfutár 1859, 7; Lyka Romantika,14; Lyka MM,88; Pataky 1960, 16; Gerszi 1960, 100.

171

172

208

DIETZ GUSZTÁV formatervező,grafikus

Magyar Nemzet 1990. febr. 23. 6.p.

— A gyászoló család ezúton értesíti mindazokat, akik ismerték és szerették, hogy **Dietz Gusztáv** formatervező és grafikus február 9-én, életének 47. évében váratlanul elhunyt. Temetése 1990. február 26-án fél 1 órakor lesz a Farkasréti temető Hóvirág ravatalozójából. X

— Fájdalommal tudatom, hogy

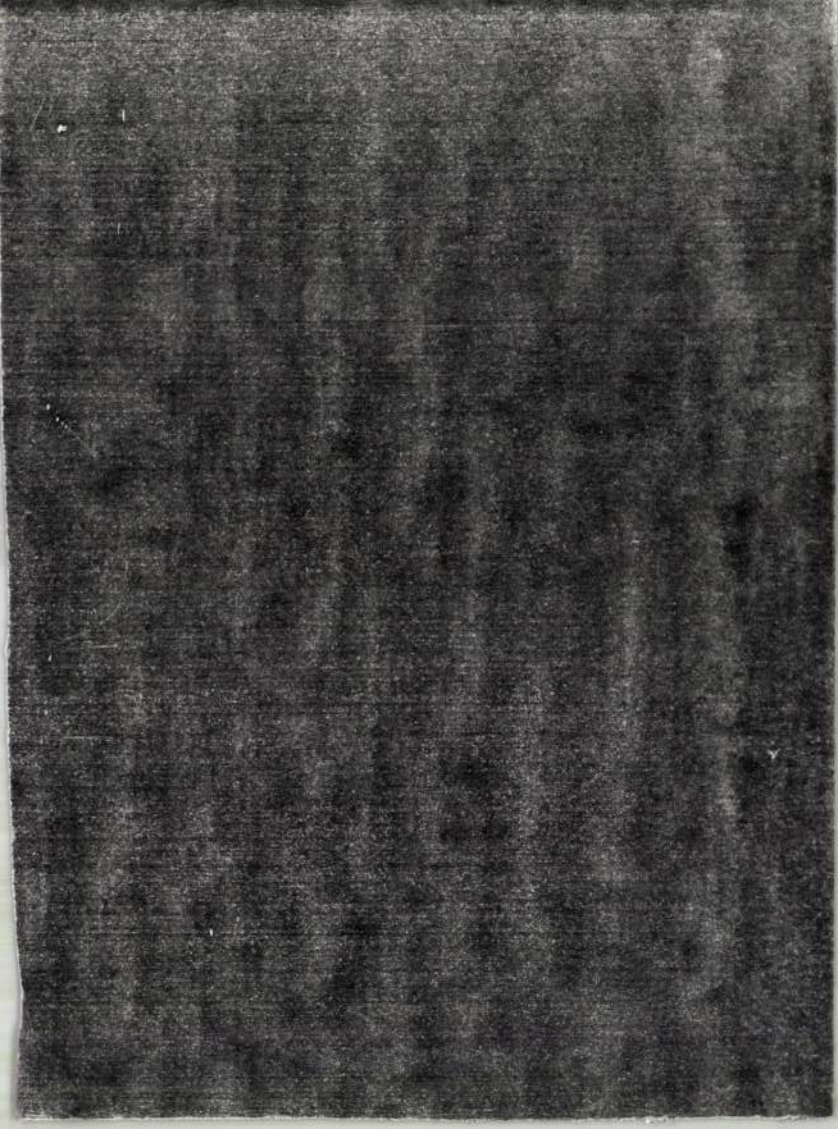

Dietz, Theodor

Nagy Zoltán jegyzete

Episode aus der Belagerung von Ofen, den 2. September 1686.

Kurfürst Max Emanuel von Bayern begnadigt den bei der Erstürmung des Schosses gefangenen Janitscharen-Aga.

Gezeichn. v. Feodor Dietz. ~~Wien~~, Wien lith. v. J. Bauer, Gedr. b. Jos. Stoufs Eigenthum u. Verlag von Carl Schönewerk in Wien. – 384/250 m/m.

Föv. Múz. Laufr. Gyüjt. 329.

Dietz, Feodor (tk. Theodor) történeti és csataképfestő. * 1819 — † 1870.

Münchenben tanult Foltz mellett.

1835. Tod Piccolominis, 30 éves háború sorozat, mezek könyvmatban is megjelentek. — 1837-ben Párisba ment, s egyike volt az elsőknek ~~a~~ németek közöt, akik a francia koloristákhoz csatlakoztak. — 1839. ben megnyerte a Salon aranyérmét. – – – –

Th-B. IX. 271-272. —

Dietz, Theodor

Bg. 769/163.

Episode aus der Belagerung von Ofen, den 2. September 1686. – Kurfürst Max Emanuel von Bayern begnadigt den bei der Erstürmung des Schlosses Gefangenen Janitscharen-Aga.

Jelz: Gezeichn. v. Teodor Dietz, lith. v. J. Bauer. – Eigentum und Verlag von Carl Schönewerk in Wien. – Gedr. bei Jos. Stotits Wien.

Háter arch., elöl barokkos, mozgalmas, szinfadias alakok. Balra lum hatalmas tekvö alak, stb.

Fenyep.

Dietz, Feodor

Buda. T. 7110.

Az előtérben vezértársaitól körülvéve látjuk Miksa Manó bajor herczeget, a ki az elébe vezetett ~~xxxx~~ ágának kegyelmet ad, a háttérben pedig Buda ostroma szemlélhető. Felirata:

EPISODE AUS DER BELAGERUNG VON OFEN, DEN 2. SEPTEMBER 1686
KURFÜRST MAX EMANUEL VON BAYERN BEGNADIGT DEN BEI DER
ERSTÜRMUNG DES SCHLOSSES GEFANGENEN JANITSCHAREN-AGA

alól balra: Gezeichn. v. Feodor Dietz, lith v. J. Bauer.
középütt: Eigenthum u. Verlag von Carl. Schönewerk in Wien.
jobbra: Gedr. b. Jos. Stours Wien.
legalól középütt: Mit gesetzlichem Schutze gegen Vervielfältigung.

Kny. (chrp.), alányomással, melynek mér. 24.7 : 38 cm.

Szn. 156-901
187-901-1.

Lajos bádeni őrgrof jelenlétében

DIETZ, Johann Adam

1702-1711 ~~ut~~ ~~dig~~ a budai Ranami Bauamt veretoje

Studia Agriemia 17. 167

DIETZ, Johann Adam vizimérnök. XVIII. szd. MDK.

Tóth Andrásné Polányi Nóra: A mérnöki szervezet kialakulásának előzményei Budán és Pesten. Tanulmányok Bp. multjából. 1956. XI. szöt. 81. l.

Ferdor August Dietz

rajza nyomán készült Charles de Fer litográfiája: „Jelenet az 1849. III. 5-i szolnoki ütközetből." 594. sz. reprodukció.

Rózsa György – Spíra György: Negyvennyolca kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

Feodor August Dietz

rajza nyomán készült Friedrich Hohe litográfiája: „Görgei és Damjanich szemléje" 637. sz. reprodukció. 1852.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 5751

D

M. D. K

DIETZ, Fedor August csatatéjfestő

1813 - 1870. badeni udvari festő

A Szerelmey neve alatt megjelent „Magyar Fábor" és „Szolnoki csata" kőrajzon „F" monogram látható, feltehető, és az irodalom tanusága szerint az említett F. az ő névjele.

Lehetséges, hogy Szerelmey vázlata, vagy szóbeli utbaigazítása alapján dolgozott. Művészellörténeti Értesítő 1959. VIII. évf. 2-3. sz. Cennerné Wilhelmb Gizella: „Szerelmey Miklós" szabadságharci litográfiái 159. l

K. B. K

F. A. Dietz festő M.-D.K.

Magyar Tábor
Szolnoki csata c. litográfiái
Szerelmey sorozatában jelentek
meg.

Gerszi, A magy. körajz. 1960 66.

Dietz Gusztáv, bútortervező

Követendő ötletek

repr.

Otthon

Magyar Hírlap, 1969. III. 7. 18. l.

Dietz Gusztáv, grafikus

Moszkva, 1967.
repr.

Magyar Ifjúság, 1967. XI. 3. 3. l.

Dietz Gusztáv, ipari formatervező

- vanía konyhát tervezett: egy sorban, párhuzamosan és U-alakban állítható össze, modul-elemekből. Diplomamunkája a maximális igényeket elégíti ki. Kővalaprajzú konyha terve 1,20 méter átmérőjű kengerben.

Király Ernő: Bejelentik, tehát elkerülik
Magyar Ifjúság, 1967. VII. 8. 8. l.

Dietz Gusztáv ipari formatervező

diplomamunkája
repr.

Magyar Ifjúság, 1967. VII. 8. 8. l.

Diek Gusztáv, grafikus

– az Iparművészeti Vállalatnál

(ivanics): Mellékesen reklámfőnök
Magyar Ifjúság, 1969. VIII. 1. 7. l.

MDK

Dietz Gusztáv, iparművész

Ipari formatervező és reklámgrafikus. Szerepel az Iparműv. Múzeumban.

Székely András: Tizenkét iparművész

7.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 6.

Dietz Gusztáv

A Horizont-csoport kiállítása keretében lámpatesteket mutatott be. Az üvegbúrákat Kanyák Zsófia teroczte.

Bojár Iván: Változatok iparművészeti témára; Magyar Hírlap, 1970. II-3. 9. l.

Dietz Gustáv Ipasmüvész

szerepel a „Horizont" táslatán

az Ipasmüvészeti Múzeumban

Magyar Nemzet 1970 február 11

4. old.

Dietz Vilma

Hul, Budapesten 1882

jul. 20. Rk – magyar és osztrák tanítónői oklevél –

1912/13. II – elsőosztályban

művésznő. Nádler Róbert –

1913/14. I – negyedosztályban

Nádler R –

1913/14. II – " " "

M. N. Museum VI. 63.

Dietz Vilma

1912/13 II. — 1913/14

Ferkópzőmfiskévk

76. l.

Dietze (Tietze) János

kiscelli asztalos

az 1780-as
években

Pacherdőmölkiapát

332, 344. l.

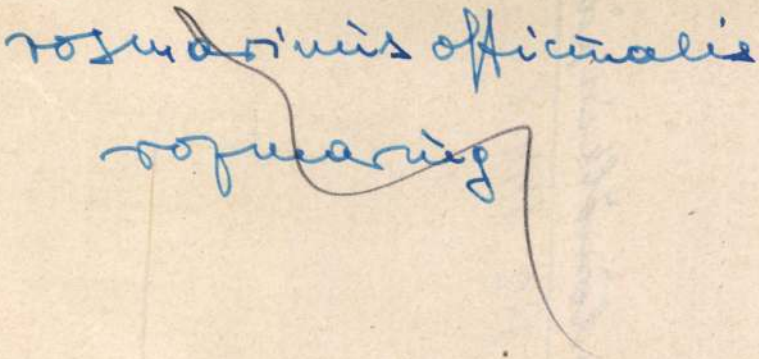

Dietze Károly ~~[illegible]~~ vésnök

1844 ben a Magy. Nemzeti Múz pecsétjének készítésével bízták meg. Ovális, a múzeum épületével. 106 ábra, 257 old. Fekete répr.

T. Németh Annamária: A Nemzeti Múzeum első pecsétje. 257 old.

Folia Archaeologica. XVI. 1964. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bpest.

Dietze Károly věsnák

1844 ben a Magy. Nemz. Múz pecsétjének készítésével bízták meg. Ovális a múzeum épületével. 106 ábra, 253 old. 24 forintát kap cite 253 old.

T. Németh Annamária: A Nemzeti Múzeum első pecsétje. 257 old

Folia Archaeologica. XVI. 1964. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bpest.

M.D.K.

Dietze Vilmos

Környrudatulajd.

mink. az 1860 as években

1.) Buda és Pest látképe cukrán segéd levélen

2.) 1865 Uj Évi üdvözlet

3.) 1870 Uj Évi üdvözlet

Gerszi, A magy. kőrajz. 1960. 133

Ø Dietze Vilmos

könyvmdász

l.

Scholen Pest-Buda

66. l.

Novigrád.

A hegy tetején lévő vá
mig tövében bástyákkal meger
fölül:

NOVIGRA

Rm., mér. a vk.
J.U.M. Pannonie
Nürnberg 168

140-95.

Ø Dietze Károly

rezm. és modellönt.

Pestről, 1837-ben

21 éves

lásd Fleischer Bécs 37. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, épitési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Pesther Tagblatt 1841. 198.

Carl Dietze, Graveur,

Dorotheagasse im Wurmhofe,

empfiehlt sich ergebenst allen hohen Herrschaften und einem pl. t. Publikum, für die gegenwärtige Saison, in Gravirung jeder Art von Figuren, Wappen, Schriften ꝛc. ꝛc besonders aber mit modernen

Stempeln für Wappenknöpfe,

von welchen er auch das prägen besorgt und

Visitkarten

nach neuem Pariser Genre flach in Kupfer, und vertieft im Messing gravirt, zum Erhaben pressen und mahlen, wovon ebenfalls der Druck zum schönsten und billigsten auf jedem beliebigem Papier besorgt wird. Auch gravirt er für die neuerrichtete

Papier=Email=Präge=Anstalt

der Herren Straßer und Weißkopf, und übernimmt für dieselben alle Bestellungen von Adressen, Vignetten, Verzierungen, Borduren u. s. w. zu schneller Besorgung. Da sein Streben stets, ohne Rücksicht auf Verdienst, dahin gerichtet ist, nur schöne und gute Arbeiten zu liefern. sieht er vertrauungsvoll zahlreichen Bestellungen entgegen, um diesen guten Vorsatz auch ferner bewähren zu können.

Jak.

Europa

könyv és lapterjesztő

vállalat.

Budapest. V.

DIETZENHOFFER, Kilian Ignaz

A rossz sors jóra fordul

A művészetek előtt nyit ma kaput az egri trinitárius templom

Annak a balsorsú templomnak két neve van. Az egyik a trinitáriusok rendjére utal, amely 1717-ben telepedett le Egerben. Csakhamar felépítették a kolostorukat. A század derekán pedig a templomuk alapkövét is letették. De alighogy elkészült a fedélszék, mind a templom, mind a kolostor porrá égett. Mivel azonmód hozzáfogtak az újjáépítéshez, 1771 tavaszán megtarthatták benne az első istentiszteletet. A szerzetesek azonban nem sokáig örvendhettek, éppen csak a végére értek a mellékoltárok aranyozásának, amikor 1784-ben II. József feloszlatta a trinitárius rendet.

Elárverezték a berendezést és más ingóságokat. Az ezernyolcszázas évek elején katonai raktárt helyeztek el benne. Csupán a XIX. század harmincas éveiben kapja meg az egyház rövid intermezzóként, amelyet megint csak katonai hasznosítás követ. A második világháború alatt újabb károkat szenvedett az épületegyüttes, amelynek időközben laktanyaként is szolgáló, kolostori részét lebontották. A templomból viszont 1960-ra színházat alakítottak ki, ám két év múltán előadóterem, majd mozi lett belőle, végül pedig diszkó. A kilencvenes évek első felétől üresen állt. A hajdani szerzetesrend emlékét már csak a trinitárius templom név őrizte, amelyen kivált a művészettörténeti könyvek emlegetik.

Az egriek csak úgy hívják, hogy Rossz templom. Hiszen a főhomlokzatot megkoronázó tornyokat sohasem sikerült felépíteni. Befejezetlen maradt a magyarországi barokk templomok egyik legszebbje, amelyet Kilian Ignaz Dietzerhoffer, a többi között a prágai Szent Katalin-templom építésze tervezett. A dicséretre tehát különösen a belső terével szolgált rá, amelynek nemcsak a méretei impozánsak, hanem az architekturális rendje is. Vagyis cseppet sem rossz, csúf templom a Rossz templom. Csak rossz célokra használták, rossz sorsra jutott. Ami jobbra fordult.

A kilencvenes évek második felében megkezdődött ugyanis a helyreállítás. Idestova négy esztendeje annak, hogy megszépült kívülről-belülről. Bár még felújításra vár a templombelsőhöz csatlakozó épületszárny, amelyen ma is ott olvasható a felirat: színház. Itt közönségforgalmi és kiszolgáló helyiségek voltak és lennének. Mert ezen túl sem Isten háza lesz, hanem a Művészetek Háza, illetve annak programjai kapnak helyet benne. E tavaszon döntött róla az egri közgyűlés. S ma, szeptember 21-én történik meg az az esemény, amelynek alkalmával újra megnyitják a hányatott múltú templom kapuját.

Nem kis merészség kell ahhoz, hogy egy festő kiállítson a magasba nyúló falak, a tekintetet felfelé húzó pillérek között, mintegy hatszáz négyzetméternyi térben. Márpedig tárlattal avatják fel e helyet. A hatvanas-hetvenes évek fordulóján indult, s a legutóbbi évtizedben mindinkább feltűnő M. Novák András mutatkozik be „életműtapétákkal", avagy „humánposzterekkel". Vagyis olyan nagyméretű, vászonra készült alkotásokkal, amelyeken személyes, sőt történelmi hitelű anyagok jelennek meg. Hullámpapír, ragasztószalag, szőnyeg, terítő, zsákszövet, miegymás kerül egymás mellé, mégpedig az ívek és végek határolta, geometrikus rendben.

A kiállítást október közepe-táján zárják be. Nem az érdeklődés feltehető megcsappanása miatt. Ám minden bizonnyal akkora végérvényesen beköszönt a hideg, s a templomban egyelőre nincs fűtés. Vagyis, amíg ki nem tavaszodik, nem lesz újabb tárlat vagy más esemény. Mert e helyütt nemcsak a képzőművészet lelhet otthonra: gondolnak hangversenyekre, színházi előadásokra is, ha ezeknek a lehetőségét az akusztikai vizsgálatok igazolják. Már a kiállításokhoz is nélkülözhetetlenek a világítási berendezések. A további szép tervekhez szükséges a templombelső épületgépészeti és technikai fejlesztése. S minderről az emlegetett Művészetek Házának kell gondoskodnia. Persze e kulturális kht. a számlát aligha tudná kiegyenlíteni, azt a városi önkormányzat állja majd a támogatásuk megemelésével, külön források teremtésével.

Aminek remélhetőleg semmi akadálya nem lesz. Ha megvan a pártfogó szándék, meglesz a pénz is. Akkor tavasszal megnyílik az Egerben és a testvérvárosaiban élő képzőművészek tárlata, nyáron talán már koncert is lesz, netán a jövő évadban színielőadás, s így tovább. Mindaddig, amíg az egriek a Rossz templomot „jóra" nem keresztelik.

Bogácsi Erzsébet

A Rossz templom hatszáz négyzetméternyi terében rendezik a kiállítást

FOTÓ: PILISI ELEMÉR

FILM

Fiúk a térről

Petya, a turista (Karalyos Gábor)

„Amikor az ember elkezdi a pályáját, nem árt, ha szembenéz kicsit önmagával" – mondja szerényen, ám magabiztosan Török Ferenc, a Moszkva tér című új magyar film harmincesztendős

fontosabb a haveri társaság, az önfeledt bulizás, a szabadság mámorának élvezete, hiszen – a pályakezdő vallomástevő szavait idézve – mesének tekintik a világot, cirkusznak a politikát, filkai

törő. A fiatalok megszemélyesítői – Karalyos Gábor, Balla Eszter, Csatlós Vilmos, Réthelyi András, Jávor Bence – mintha nem is a felvevőgép előtt lennének

Nem vagyunk Happy End Kft.

Nemzetközi tanácskozás az írószövetségben

A Magyar Írószövetség tanácskozást rendez ma Bajza utcai klubjában az észt, a horvát, a lengyel, a cseh, a szlovák, a romániai és a vajdasági írószervezetek képviselőinek részvételével, hogy közösen is felmérhessék és megvitathassák 1989 utáni helyzetüket és tapasztalataikat.

Pomogáts Béla, a Magyar Írószövetség elnöke lapunknak két fontos, mert láthatólag közös kérdést emelt ki a biztosan felmerülők közül. Az egyik az irodalom mint korábban a nemzeti lét legfontosabb szellemi intézményének radikális leértékelődése, presztízsvesztése. A másik – az előzőtől nem függetlenül – az írók közösségi szerveződéseinek ellehetetlenülése. Mindkét jelenség mögött az húzódik meg – mondta –, hogy nincs már szükség az irodalom, s az írószövetség korábbi politikai, közéleti szerepére, arra, hogy alternatívát nyissanak, műhelyt teremtsenek a közgondolkodás, az ellenzéki kritika számára, ahogy az egypártrendszeri uralomban.

Elhúzódó zavar támadt emiatt, az új identitás keresésének zavara. A keresés küzdelmes folyamata két oldalról is meghatározott. Egyfelől a politika minél szűkösebb térbe szerette volna és szeretné most is szorítani az irodalom, az írók szervezeteit. Arra akarta és akarja kényszeríteni őket, hogy ne legyenek többek, mint kávéházi bohémek társaságai, ha csak nem vállalják a mindenkori kormányok támogatásának, sőt kiszolgálásának a feldenkori kormány érdekeinek oltárán, bizonyos kormányzati biztatásra, ösztönzésre alakultak meg. Az új szervezetek azonban nagyon hamar elvesztették lelkesedésüket és erejüket. Kifulladtak – jegyezte meg Pomogáts Béla. A támogatást felélték, bizonyos mértékig meg is szolgálták, de tagjaik bent maradtak az írószövetségben is. Erre a szövetség lehetőséget adott. A kormányok egyébként az írószövetséggel szemben szívesen használtak költségvetési eszközöket. Tulajdonképpen a költségvetési támogatás volt és maradt máig az egyetlen komoly fegyelmező erő: ostor és mézesmadzag egyszerre. De hát – jelentette ki Pomogáts Béla – mi nem vagyunk a Happy End Kft. Viszont reménykednek abban, hogy egyszer happy end is lesz.

Pomogáts Béla

Bizonyos értelemben hasonló helyzet alakult ki mindenütt. Bulgáriában például három írószervezetet hoztak létre. Szlovákiában van a Szlovák Írók Társasága, a Szlovákiai Magyar Írók Társasága, a Szlovákiai Ruszin Írók Társasága, a Szlovák Drámaírók Társasága, a Szlovákiai Fordítók Társasága, amelyek konföderációba tömörülnek. Aztán működik egy Meciarék által a többiekkel szemben agyontámogatott, értelemszerűen nacionalista beütésű, magát nemzeti elkötelezettségűnek nevező alternatív írószervezet. A Vajdaságban a demokratikus Vajdasági Írók Társasága fogta össze a szerbek, magyarok, horvátok, románok, egyáltalán, min-

~~O~~ Dieux, báró des

spanyol selyemgyá-
ros Versecen 1735-
(?)
ben. A Bánságban
letelepült olasz és fran-
cia telepesek között se-
lyemszövők voltak, ezek
dolgoztak a gyárban,
mely két évi fennállá-
sa és eredményes mun-
kódése után 1737-ben
az ~~be~~ egyabb török inva-
zio következtében el-
pusztult.

Schöber József: A
selyem és feldolgozása.
Bp. 1926. 17. l.

Mihalik József VIII. 230

Dievenbach, Hendricus Antonius (1877- ?)

„Anya gyermekével" o.v. 43×53 cm

J.l.j.: Hn A. Dievenbach

Valószínű ár: 7000 ft.

BÁV 45.Képaukció Budapest,1978.május

MDK

Diez Ján.Ádám vizi mérnök

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám 298.l.

Diez János Ádám
vizimérnök

MDK

1702 márciusában a kamara Diez JánosÁdám vizimérnököt a budavárbeli meg a svábhegyi vizimüvek létesitésével vizi ésországos épitési mérnök minőségben évi 1200 forint zsolddal alkalmazta. Ugyanakkor Ceresol, Spazz épitésmesterek és Jungmayr épitéshivatali irnok zsoldját megszüntette.

58.o.

SCHOEN ARNOLD:Ceresola capo maestro budai korszaka.

Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 56-60.

M.D.K.

Diez /Dietz/ János Ádám.

Sok hiábavaló kisérletezés után 1695-ben mint császári udvari fővizépitőmesterrel kötöttek szerződést, rendes fizetésü kamarai mérnöki minőségben. 1710 őszén bekövetkezett haláláig végezte munkáját kevés sikerrel.

Schoen Arnold:Prati kamarai épitész mérnök Budán.

Müv.Tört.Ért.1960.1.szám. 29.lap

O Diezenhofer

l.

Wagdej

165. l.

ósség.

I.sz.

cimerrel.

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

Zápolya-cimer.

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

Cimeres emlék.

DIGA JÁNOS,bodnár céhmester pecsétje

A tállyai bodnár céh pecsétjén kivül a céhmesterek is reáütötték pecsétjüket a szabaduló legények levelé re.Diga,az első céhmester pecsétjén a monogramm mellett hordó és körző rajza is szerepel. 214.old. 101.jegyz. Igy Varga Ádám tállyai szabadulólevelén 1809-ből.

BODÓ SÁNDOR: Borsodi,abaúji és zempléni céhpecsétek
189.old

A HERMAN OTTO MUZEUM ÉVKÖNYVE,IX. 197o
Miskolc, 1971

O Dihatsek József

fazekas

Sopron

1824 márc. 11.

volgáreskü

Házé

O Dihen

vendőrmúvén

Szabad Művészet

1950. 272. l

Az 51-ik heti dij jegyz
zetett bér 111.kor. 92 fillért
lért tesz ki. Végül a főszámadási
helyesebb összeadás folytán nem
49 fillér.

Mindezen különbözetek m
1198. kor. 37 fillérrel csökkent
heti számadásba átviendő pénzmar
kor.60 fillérre emelik.

A folytatólagos helyreá
ti IX.ker. állampénztárhoz egy
60000 koronányi hitelt nyitok ol
az 1898 évi 81017sz. rendelettel

A müemlékek országo

Dik

Dik

, karikaturista MDh

Grúnyrajz . Repr.

— : Az olimpiai részvételért
(karikatúra)

Népszabadság Bp. 1960. ápr. 17. 14.(

Dikast Ferenc antalos M.D.K.

a sopronhorpácsi kastély 1872 es átalakitásánál dolgozott.

Énekes Kálmán: A sopronhorpácsi kastély. Sopron 1939 3

M.D.K.

Dikacs János, gyöngyösi fareras

1737-évi jobbágösszeírá-
sorban szerepel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 320 .old.

Dil,Jakop,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke:"Dil,Jakop,Welsack,Poroszo.1693". 115.old 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmesterségének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Kantus János Múz.Győr,1967.-Győr A Győri Múz.Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

dil
Jakop [illegible], asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, October 1692 Jahr utan: "Anno 1693 Datum den 7 Juni habe ick fremmet gesesen Jakop dil von Welsack aus proysem Einen diseler gesel". 108.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.- Antus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Évkönyve

DIKÁCS János gyöngyösi fazekas. A Gyöngyösön 1737-ben végzett jobbágy összeírások alkalmával irják össze.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

CATALOGUS LIBRORUM ANTIQUORUM HISTORIAM HUNGARIAE ET CIVITATUM VICINARUM CONTINENS

RANSCHBURG GUSZTÁV

ANTIQUAR KÖNYVKERESKEDÉSÉNEK

(alapittatott 1895-ben)

BUDAPEST, IV., FERENCIEK-TERE 2

Telefon 836—56

128. SZÁMU ANTIQUAR KÖNYVKATALOGUSA

TARTALMAZZA:

Magyarország és a szomszédos országok történetére, nyelvészetére, közjogi, természeti, földrajzi és más viszonyaira vonatkozó antiquar könyvek érdekes gyüjteményét

Buda várának képe a 127. szám alatt hirdetett Dilbaum-féle rézkarczsorozatból, kisebbitve.

BUDAPEST, 1933.

Az Országos Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központ
kiadásában megjelent:

A magyar tudományos irodalom bibliografiája 1901—1925.

Filozófia. Összeállitotta: *M. Buday* Julia dr. 1929. Pengő 20 —

Mathematika. Összeállitotta: *Gáspár* Ilona dr. 1930. Pengő 8 —

Klasszika-filológia. Összeállitotta: *Moravek* Endre dr. 1930. Pengő 14 —

Kémia. Összeállitotta: *Gáspár* Margit dr. 1931. Pengő 25 —

A nemzetközi csere céljaira az Országos Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központ rendelkezésére álló magyar hivatalos és tudományos kiadványok címjegyzéke. 1928. Pengő 1 50

A budapesti közkönyvtárakba 1928. évben járó folyóiratok címjegyzéke. 1928. Pengő 6 —

A Központi címjegyzék katalogizálási szabályai. 1928. Pengő 5 —

Magyar Minerva. VI. kötet. 1930—1931. Két részben. Budapest, 1932. füzve 8° Pengő 25 —

A magyarországi múzeumok, könyvtárak, levéltárak, tudományos intezetek, tanintézeték, bizottságok, tanácsok, tudományos és művészeti társulatok, közművelődési egyesületek évkönyve. Kiadja az Országos Könyvforgalmi és Bibliografiai Központ.

(1 pengő = deutsche Mark 0.736, Dollár 0.175, Schweizer Franc 0.903, Engl. Shilling 1.069, Czechoslovak. Krone 5.913.)

Dilbaum

Eikonographiájának
Augsburg 1603
rézkarcait
Zimmermann W. P

augsburgi rézmet-
sõ készítette.

Lásd Z.
=
alatt.

HELYSÉG

Trencsén.

VÁRMEGYE

Trencsén.

SZAKCSOPORT

KOR

XVII.

ŐRZÉSI HELYISÉG

Templom.

MÉRET

TULAJDONOS

Kegyesrend.

TÁRGY

Ciliciumok.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUN ÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JEL

FÉNYKÉP, RAJZ

Dilbaum Sámuel

Beschreibung aller deren ungar. Stätt, Vöstungen, Castellen und Hauser etc. a leghorábbi gyüte-meyes kiadás Magyarország vár, város és csatakepei ról. A metszeteket

Zimmermann W. P.

Kerzitette-Lásd ott!

Borbély Andor dr. Adatok a magyar várak és városok ábrázolásához a XVI–XVII. századból

Hadtört. Közl

1932. 172. 1.

DILETTER, Simon, pozsonyi kőművesse-géd

S. D. Maurergesell, 2 kétes lánya meghalt. (1823, I. kötet, 136 l)

—

U. az. 5 kónapos fia meghalt. (1824, II. kötet, 303 l)

Preßburger Zeitung
(Beuthen)

W. Dilich

---

pézkarca 1596-ból Egek asztronómiai. Reprodukció.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei I.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

411

DILICH, Wilhelm rézmetsző

Pannonhalma 1996/2. 43-45. ll

W. Dilich

„Eger látképe" rézkarc 1606-ban jelent meg 63 x 208 mm. méretben

Voit Pál szerk.: Heves megye műemlékei II. kötet. Magyarországi műemlékek topográfiája VIII. kötet. Budapest, 1972.

430

Arany pengő

120 **De La Tour.** Jelenetek a magyar életből. Ford. Ágay Adolf. 3 rész. Pest, Hartleben K. A., 1861. fvászon k. 8° 12 —

121 **B. Dercsényi I.** Tanulmányok a kommunismusnak egy humánus ellenszeréről. Pest, 1846, füzve 8° 8 —

123 **Desericius Jos. Innoc.** De initiis ac majoribus Hungarorum commentaria. 5 tomi. (I. De initiis etc. Exegeticon de Scythis, Amazonibus, Hunnis atque Magyaris. III. Attila etc. IV. Complectitur hunnos, abaros, hungaros usque ad nativitatem protoregis et apostoli Stephani. V. Stephanus, supremus et ultimus majorum hungarorum.) Budae et Pestini, 1748—60. Bőr és félbőrkötések k. folio. 80 —

124 — — Historia episcopatus dioecesis et civitatis Vaciensis una cum rebus synchronis. Accedit episcoporum Vaciensium catalogus. Pestini, 1770. régi bőrkötés. Folio 20 —

125 **Diarium** oder kurtze und warhaffte Erzehl- und Beschreibung alles dessen, was sich bei den Belager- und Eroberung der Haupt-Vestung **Ofen** täglich begeben und zugetragen. Von e. in eigener Person sich dabey befindlichen Offizirer auffgesetzt u. s. w. O. O. 1686. Hleder 4° (32 pag.) 36 —

Apponyi nem idézi. A cimlapon nevezett mellékletek hiányoznak.

126 **Diarium et Acta** comitiorum regni Hungariae a Francisco I. in civ. Posoniensem indictorum a. 1825. Originale Hungarica lingua conceptum et auctoritate comitiorum latinitate donatum. 9 voll. (Diarium 6 voll. Acta 3 voll.) Posonii, 1825—1827. szép félbőrkötések, folio. Magyar és latin nyelven. 60 —

127 **Dilbaum—Zimmermann.** Aller deren Ungarischer Stätt | Vöstunge | Castellen und Häuser | welche von Anfang der Regierung Rudolphi des anderen | biss auf d. 1603. Jahr | belägert | beschlossen gestürmet | erobert oder verlohren werden | neben den Schlachten vnd treffen Abriss und contrafacturen. Durch W. P. Zimmermann in Kupffer gradiert, die Historia durch S. Dilbaum gethon werden. Augsburg, 1607. Hldrbd. félbőr, kis har. folio. Apponyi 677. 250 —

A török háboruk ikonografiájának ezen érdekes sorozata rézmetszetü cimlapot, ajánlási lapot, 58 rézkarcu vár és csataképlapot, továbbá 19 szöveglapot tartalmaz. Kiválóan érdekes Buda várának és Budapestnek e korbeli két rézkarcu képe, ugyanugy mint Győr, Esztergom, Sz. Fehérvár, Szolnok, Pannonhalma, Kassa, Veszprém, Szigeth, Hatvan stb. stb. vár- és csataképlapjai. — Gróf Apponyi S. egy második sorozatot is emlit.

128 **Divéky Adorján.** A Lengyelországnak elzálogositott XVI szepesi város visszacsatolása 1770-ben. Budapest, 1929. fve 8° (Geschichte der Einverleibung an Ungarn der an Polen verpfändeten Zipser Städte. In ungarischer Sprache mit deutschem und französischem Auszug.) 8 —

129 — — Zsigmond lengyel herczeg budai számadásai. (1500–1502. 1505.) Bpest, 1914. fvászk. 8° (Magy. tört. tár. XXVI. 3. sorozat 1) 6 —

131 **Dolinay Gyula.** Történelmi arcképcsarnok. 250 arcképpel. 2. bőv. kiadás. Bpest, 1893. ered. vászonkötés n. 8° 960 old. 20 —

132 **Dósa E.** Az Erdélyhoni evangelico-reformatusok egyházi jogtana. Pest, 1868. fvászon 8° 10 —

133 **Dugonics András.** A magyaroknak uradalmaik; mind a régi, mind a mostani üdökben. 14 rézre-mettszett paisokkal. Pesten és Pozsonyban, Landerer, 1801. ered. kkts. 8° Ritka 20 —

134 **Éble Gábor.** A Harruckern és a Károlyi család. Genealogiai tanulmány. Budapest, 1895. füzve n. 8° 2 40

135 — — A Károlyi grófok nagykárolyi várkastélya és pesti palotája. 15 melléklettel és szövegbe nyomtatott ábrákkal Bpest, 1897. br. 8° 3 —

Dilbaum

1933.

Arany pengő

136 **Éble Gábor.** A cserneki és tarkeöi Dessewffy család. Genealogiai tanulmány. 8 leszármazási táblával és 50 illusztrációval. Bpest, 1903. füzve 8° 25 —

137 **Eckhart Ferenc.** A királyi adózás története Magyarországon 1323-ig Arad, 1908. füzve 8° 6 —

138 **Egressy Ákos.** Emlékeim az 1848—49-dik évi szabadságharc idejéből. Budapest, é. n. ered. vászon. 8° 10 —

139 **Egyetemi könyvtár.** — A budapesti kir. m. tudomány-egyetem könyvtárának cimjegyzéke. I—XLI. kötet. Budapest, 1876—1921. eredeti vászonkötések n. 8° (6 kötet füzve.) 200 —

140 **Einhorn J.** Die Revolution und die Juden in Ungarn. Nebst einem Rückblick auf die Geschichte der Letztern. Bevorwortet von J. Fürst. Leipzig, 1851. Hlwd. 8° 8 —

141 **(Ember Paulus.)** Historia ecclesiae reformatae in Hungaria et Transylvania. Ex monumentis fide dignissimis a viro quodam doctissimo magnam partem congesta ; nunc autem accessionibus multis locupletata et hoc ordine concinnata a Fr. Ad. Lampe. Trajecti ad Rh. 1728. Régi bőrkötés k. 4° 40 —

142 **Endlicher St.** Die Gesetze d. heiligen Stefan. Beiträge z. ungarischen Rechtsgeschichte. Wien, 1849. br. 8° 8 —

143 **Endrődi Sándor.** A magyar költészet kincsesháza. Bpest, 1895. ered. vászon, n. 8° A teljes immár ritka eredeti kiadás. 20 —

144 — — Századunk magyar irodalma képekben. Széchenyi föllépésétől a kiegyezésig. Budapest, 1900. ered. vászonkötés 8° 3 —

145 **Engel Joh. Chr.** Geschichte des ungarischen Reichs. 5 Bände in 6 Teilen. Mit Kupferstichportrait u. 1 genealogischen Tafel. Wien, 1813—14. br. 8° Erste vollständige Ausgabe 36 —

146 — — Geschichte des alten Pannoniens und der Bulgarey nebst einer allgemein. Einleitung in d. Ungrische u. Illyrische Geschichte. Mit 2 Kupfern. Halle, 1797. Hleder 4° (Engel Gesch. d. Ungrischen Reichs. Teil I.) 18 —

147 — — Geschichte von Serwien und Bosnien, nebst einer Fortsetzung d. Denkmähler Ungrischer Geschichte u. der historischen Literatur der ungrischen Nebenländer. Mit 1 Porträt. Halle, 1801. Hleder 4° (Gesch. d. Ungrischen Reichs u. seiner Nebenländer. III.) 24 —

148 **b. Eötvös J.** Kelet népe és a Pesti Hirlap. Pest, 1841. ered. boriték. 8° Első kiadása. 5 —

149 — — A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az álladalomra. 2 kötet. Pest, Emich G., 1854. egyk. félbőrkötések n. 8° 20 —
A hires munka 1. kiadása.

150 — — Die Nationalitäten-Frage. Aus d. ungarischen Manuscript übers. v. M. Falk. Pest, 1865. Ppbd. 8° 6 —

151 — — A zsidók emancipatiója. Budapest, 1892. füzve 8° 3 —

152 **b. Eötvös József és Lukács M.** Fogházjavitás. 3 tervrajztáblával. Pest, 1842. er. boritékkal. 8° 12 —

152a **Eperjesy Kálmán.** Kézirati térképek Magyarországról a bécsi levéltárban. 20 drb. melléklettel. Szeged, 1828. fzve. 8° (A bécsi Coll. Hung. füzetei III.) 5 —

152b — — Irások a régi Makóról. Helytörténeti rajzok. Makó, 1928. fzve. 16° 5 —

152c — — A bécsi hadilevéltár magyar vonatkozásu térképeinek jegyzéke. Szeged, 1929. fzve n. 8° 8 —

153 **Erdélyi Aladár.** Régi magyar családi hitbizományok története és joga. (1542—1852) 2 kötet. Budapest, 1912. füzve n. 8° 8 —

magiva

Dilich, Wilhelm

l.

Tragor Vác vára

58, 61. 144. 155.
157. l.

elől ketten csolakáznak. A szőke kis
kos, nadrágja szürke és mindkét kezé-
érfi pedig a csolnak hátulján áll, pór-
ros övet és térdigérő nadrágot hord.
ha kalapot és felgyürt nadrágot viselő
ben épugy, mint az előbbiében ruhanemü
rom vitorlás, középütt kettős czölöp,
túl hegység, a melynek tövé-
t könnyen felhozott. Jelzése alól jobb-

2 cm.
sz. leirat alapján megvétetett (1901: IX.
elenczei nemzetközi kiállitáson.
1901: XI. 4-én 74473 sz. a. (590/901).
-én Ullman és Seligmann útján (44/902).

Dilich W.

Kurze Beschreibung und Abrisse der Länder und Vestungen ... in Ungarn ... c. 1609-ben c. nüvel

Borbély Andor dr.

Adatok a magyar várak és városok ábrázolásához a XVI—XVII. századból.

Hadtört. Közl 1932.

174. l.

Dillich

l.

Tanulmanyok Bp.
multjából. X.
15. l.

Borsa B.: Renesansz-
kori mozgalek Bu-
dán. TBM. V. k.

MŰTEREMBEN
FERENCZY KÁROLY OLAJFESTMÉNY

Dilich

Ungarische Chronika
1606.

vród
=
Lux Kálmán dr.
A budai kir. vár képe
I. Mátyás korában.
MMÉE Közl
1917. 280. l

Magyarországi felvételei
nem készültek nagy gond-
dal, kicsiny méretűek s
inkább csak topografiai
szempontból tájékoztatnak.

A budai kir. vár architektuváját rezben
hamisan tüntetifel.

Dilich (Schäfer)
Wilhelm
épitész és rajzoló
Ungarische Chro-
nicája 1606

lásd Oker

Kőhalmi Béla
Könyvgyűjtők
Évkönyve 1919.

48. l.

49. l.

A Johann Lochner kiadásában megjelent Ungarische-Siebenbürgische Handlungen címlapján (Nürnberg, 1596) korjellemző ideális csataképet látunk ;[194] a Historia Avon: Pannoniae (1607) lapján a gyurgyevói csata képét.[195] Dillich népszerű krónikáinak 1609-i casseli kiadásában Buda ostromát látjuk rajzos modorban,[197] a Vác ellen felvonuló hadakat mély perspektívában[197] s ugyanez jellemzi az 1596-i egri csatát.[198] Hasszán budai basa Esztergom alól való elűzetésének jelenete[199] egyik legismertebb s legrealisztikusabb felfogású metszet s tiszta képalkotásával tűnik ki.[200] Báthory Zsigmond és Szinán basa havasa'földi csatája egyike a legjobb megfigyeléssel rajzolt jeleneteknek. Fínom egyénítés s gazdag változatosság jellemzi.[201]

Dillich

Amberata 69.l.

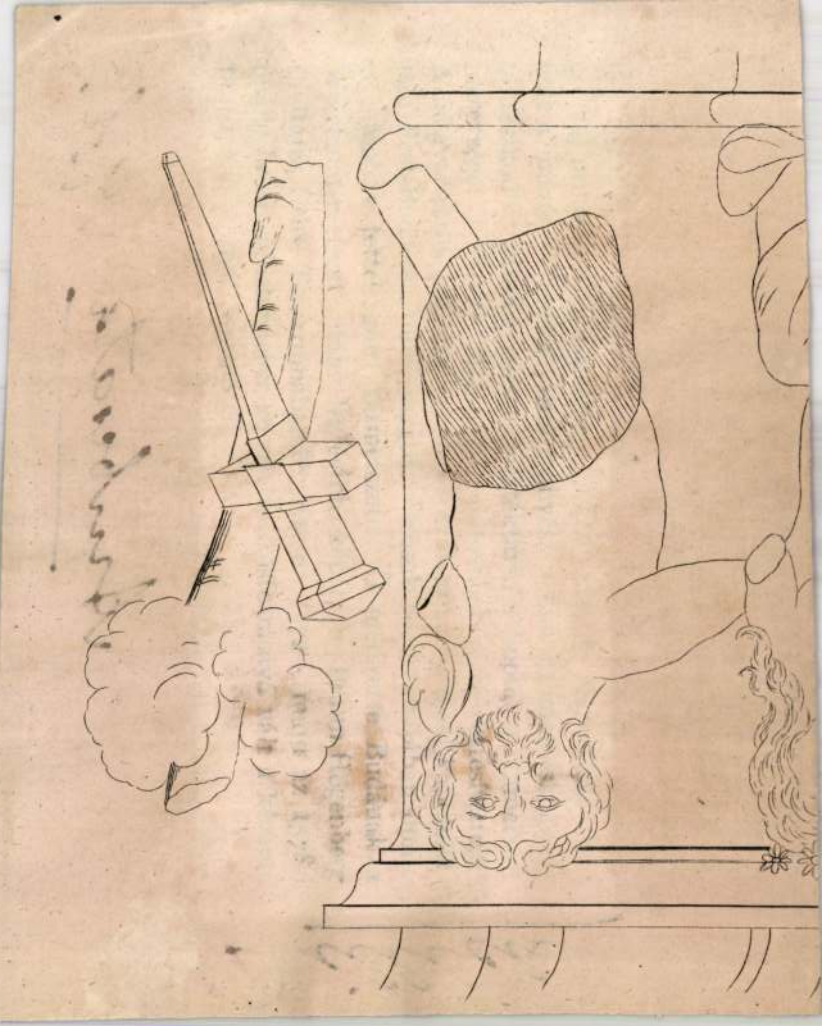

Dillich

Ladiniersk

l

Gerevichromankoriemel

38 · l.

~~Római üst, V. 245, 246.~~

Dilich

Schäfer (Dilich) Wilhelm: Ungarische Chronica etc. Cassel, 1606. 4-r.

A kéjek rajzolója és metszője ismeretlen.

Havasföldokat.

15. l.

3996

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

(a katonai szerv. vagy polgári szerv megnevezése.)

Névjeg

a budapesti I. kerületi

egyéni értesít

Folyószám	elküldés előtt a katonai szerv vagy polgári szerv		Ki t	
	Név	az egyéni értesítő lap folyószáma	az eg csatolva	az eg vissz küld míko
1.	2.	3.	4.	5.
1	Pálinkás László dr.	25/1		194 [illegible] 31

Dilich

1606

l.

Uxa. 120, 121. l.

képekkel.

intézet gépműhelyében, *dr. Misángyi Vilmos* ny. r. tanár felügyelete alatt.

Üvegtechnikai gyakorlatok. (I. éves vegyészmérnök-hallgatók számára.) Heti 4 óra gyakorlat, két csoportban; az I. csoportnak hétfőn d. u. 2—4-ig és csütörtökön d. u. 4—6-ig, a II. csoportnak hétfőn d. u. 4—6-ig és csütörtökön d. u. 2—4-ig a Ch. B. 7. sz. helyiségben. E gyakorlatokat *dr. Plank Jenő* c. ny. rk. tanár vezetése mellett *Huber Sándor* megbízott szakférfiú tartja.

Rajzgyakorlatok. (Bölcsészettudományi hallgatók számára.) Heti 2—4 óra gyakorlat, később megállapítandó helyen és időben. *Bán Tibor* műegyetemhez beosztott középiskolai tanár.

*

Nyomdaipari gyakorlatok. (Gépészmérnök-hallgatók számára.) 3 héten át, naponta szombat kivételével d. u. 2—6-ig, a mechanikai technológiai intézet nyomdájában, *dr. Misángyi Vilmos* ny. r. tanár felügyelete alatt.

Betűvetés. Heti 2 óra gyakorlat, később megállapítandó helyen és időben. *Jaschik Álmos* grafikus tanár.

Írásművészet. Heti 2 óra gyakorlat, később megállapítandó helyen és időben. *Jaschik Álmos* grafikus tanár.

kétségtelen, hogy a templom ekkor már készen állott s az ország egyházainak díszesebbjei közül való volt, ha Gertrud királyné, Erzsébet anyja ezt szemelte ki az eljegyzés megtartására. Másik adat, mely nem sokkal későbbről való, a lakosság keletről bevándorolt részére világít rá. II. Endre király 1217-ben említi a pesti szaracénok adóját, mely nagy összeg volt. A főképp adás-vevéssel foglalkozó mohammedánok a város gazdagabbjai közé tartoztak s a kereskedelem friss vérkeringésének az alakulóban levő város rendkívül sokat köszönhetett.

A harmincas évek főképp egyházi szempontból voltak jelentékenyek a leendő fővárosra nézve. 1230-ban a dominikánus rend megtelepszik a balparti Pesten, templomot és kolostort épít s azt erős fallal keríti körül. Letelepülésüket két magyar úr, Bessenyei Mihály és Kenderesi Balázs szorgalmazta és tette lehetővé. A katolikus egyháznak bő aratás kínálkozott a jórészben másvallásuaktól lakott Pesten s a dominikánusok nagyszabású építőtevékenysége, mely klastromjuknak fallal való körülkerítésében is kifejezésre jutott, mutatja, hogy a rend hosszú és alapos munkára rendezkedett be. Arról is említés történik, hogy II. Endre király 1233-ban ellátogatott a kolostorba.

Ugyanebben az időben Budán, a mai Óbudán is hatalmas egyházi telep létesült, a Szent Péter-társaskáptalan prépostsága és annak temploma. A dominikánusok pesti építkezésével szemben, melynek nyoma sem maradt, ezúttal az alapfalak részben ismeretesek s a templomot, illetve romjait Dilich 1606-ból származó metszete is megörökítette. A kiásott alapfalak azt mutatják, hogy a telep a mai óbudai református templom és lelkészlak helyén állott. Sokat az ásatások alapján sem tudni az épületről, mindössze egy négyszögalakú előcsarnok vagy kápolna alaprajza is-

vészeti jelentősége nem sok, mégis becses darab, mert a mai Pest időrendben legelső építészeti maradványa.

A két város vegyes nemzetiségü, magyarokból, nyugati és keleti bevándorlókból álló lakosságának egykori művészete is bizonyára tarka képet mutatott. Flamandok és szászok kétségkivül éppúgy elhozták magukkal hazájuk művészeti hagyományait, mint a mohammedánok s e két irányzat kereszttüzében kezdett kialakulni a magyar művészet, melynek amúgy is jellegzetessége, hogy korai szakában ha bele is kapcsalódik a nemzetközi stílusáramlatokba, a keletről jövő impulzusok iránt sem marad érzéketlen. Budapest románkori művészete nem lehetett más, mint az országé. Az ingó műemlékeket mindössze egyetlen jelentékeny alkotás képviseli, egy bronzból készült, oroszlánalakú vízöntő-edény, úgynevezett aquamanile, melyet a Dunából halásztak ki s ma a Fővárosi Múzeumban látható. A némi vésésekkel díszített tömzsi állatfigura szűkszavú mintázásával és erőteljes plasztikitásával árpádkori bronzművességünk egyik előkelő darabja. Tekintélyes súlya valószinűtlenné teszi, hogy a Duna messziről hozta volna magával, különben sem unikum hazánkban. Hasonlókból, ugyancsak hiteles hazai leletekből szép sorozatot őriz a Nemzeti Múzeum. Az oroszlán-aquamanile Budán vagy Pesten is készülhetett, pregnáns román formaadása arra vall, hogy a nyugati hatás ezúttal erőteljesebben érvényesült, mint a keleti.

A XIII. századi Budáról és Pestről megemlékező gyér adatok között néhány érdekes akad. 1211-ben Pesten, a mai belvárosi plébániatemplomban történt meg Sz. Erzsébet eljegyzése Lajos thüringiai őrgróffal. A szent királyleány ekkor még csak négy éves volt. Az adat annyiban is érdekes, mert megerősíti az említett románkori párkánytöredék bizonyságát:

Dilich, W.

rézm.

Buda és Pest déli felől.
Buda és Pest északi felől.

W. Dilich rézmetszetei
Ungarische Chronica c.
1606-ban megjelent
művéből.

Gerevich Budapest 147. l.

Dilich W

U. 1707

K I M U T A T Á

az országos magyar szépművészeti

szabadság megkezdése és befe

Szám	N é v	Meg
1	Hirczy György	augusz
2	Parragh Ferencz	junius
3	Marus Imre	julius
4	Kiss József	május
5	Hegedüs János	május
6	Tóth László	junius

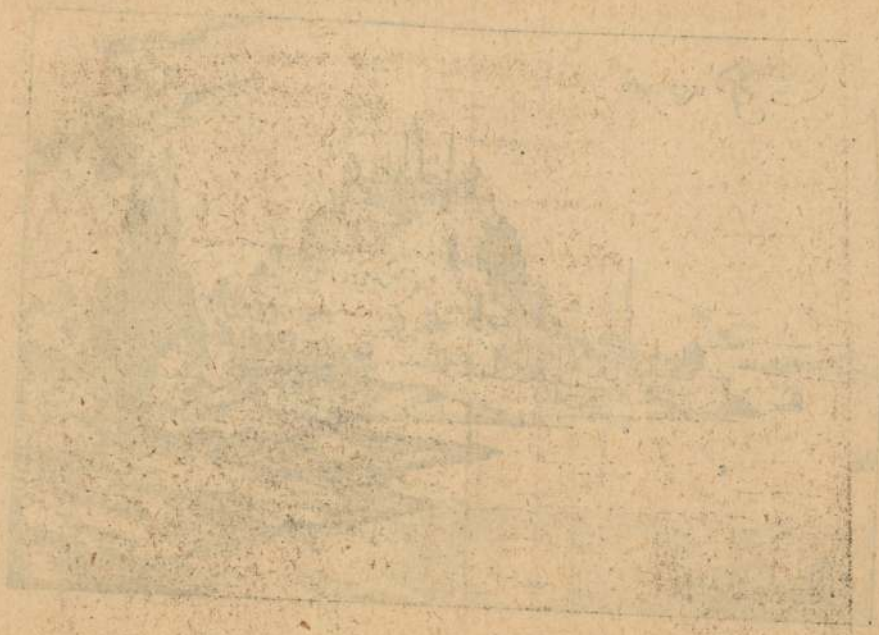

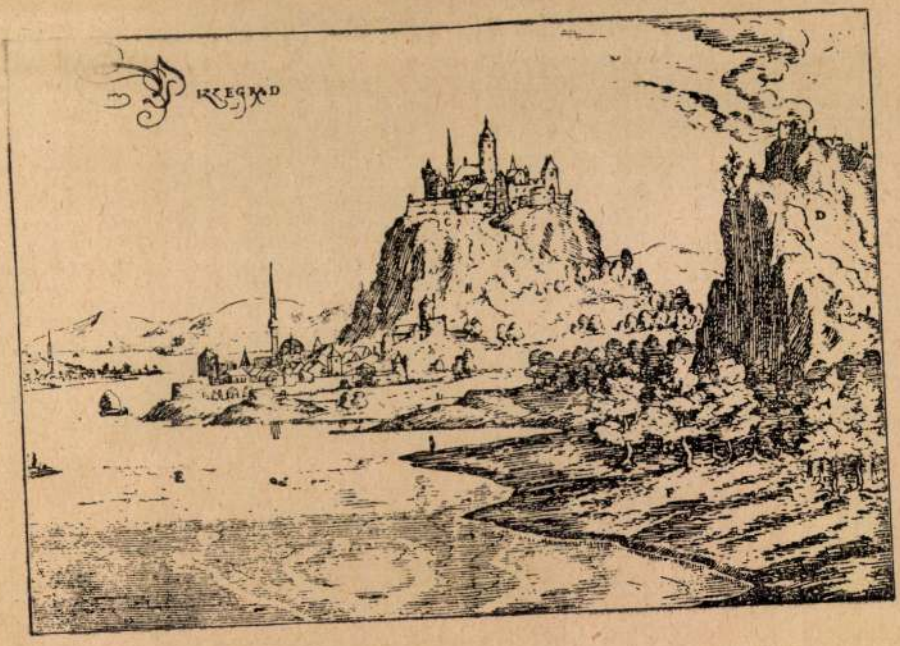

Visegrád. Dilich rézmetszete 1600-ból. Az Anjouk vára jó állapotban maradt meg a török hódoltság ideje alatt, a hegy tövében minaretes dzsámi emelkedik.

A törököket nem ingerelte fel az óbudaiak szökése s erősen bíztatták őket a visszaköltözésre. Amhát budai pasa már 1597-ben azt írta Eőrsy Péter naszádos kapitánynak, hogy »az óbudaiakat is biztassa haza kigyelmed«. (Takáts Sándor: A budai basákról. = Történeti Szemle, 1912. évf. 61. l.) Ezt a biztatást teljesen megértjük, ha ugyanazon levélnek az elköltözött váciak visszatérését sürgető következő indokolásával egészítjük ki: »mi azt akarjuk, hogy faluk, városok épülnének.« Ebből megállapítható, hogy a hódító töröknek nem telt öröme a pusztán álló területekben s minden eszközt megragadott benépesítésükre.

A törökök biztatása nem volt hiábavaló, mert az óbudaiak 11 esztendei bujdosás után valósággal visszaköltöztek, amint ez 1608 augusztus 3-án a magyar kamarához intézett panaszos levelükből megállapítható, amelynek aláírása: »Mindniaian mi Óbudai bírák és polgárok kicsintul fogua Nagysagtoknak alázatos és hív szolgái örömest zolgálnak«. Azt nehéz lenne pontosan kimutatni, hogy mi késztette az óbudaiakat a visszatérésre, vajjon a honvágy volt-e az indító ok, avagy a mostoha körülmények, amelyekhez nem tudtak hozzászokni? Az utóbbi mellett szól Rudolf király 1596 január 5-én Mátyás főherceghez és Pálffy Miklóshoz intézett utasítása, mely szerint a török hódoltság területéről átköltözött jobbágyokkal kezdetben előzékenyen kellett bánni, később azonban az összes jobbágyterhek viselésére kötelezendők voltak. (Takáts Sándor: Telepítések Esztergom vidékére. = Századok 1903. évf. 531. s kk.) Ez az intézkedés természetesen az óbudaiakra is vonatkozott s aligha tévedünk, ha ennek tulajdonítjuk az óbudaiak visszaköltözését a török hódoltság területére. Mindenesetre súlyos terheknek kellett rájuk nehezedni új lakhelyükön, hogy visszatértek a török rabságba, ahonnan 11 esztendő előtt olyan kitartóan igyekeztek menekülni.

Az óbudaiak visszatérése nem volt szökésszerű, mert a magyar kamarához intézett 1608 augusztus 3-án kelt levelükben hangsúlyozottan kiemelték, hogy »az urak hirével és akarattyával« tértek vissza elhagyott tűzhelyeikhez. Ebből arra is következtethetünk, hogy vagyonkájukat is magukkal hozták, amint 11 esztendő előtt is mindenüket elvitték Óbudáról. Elhagyott kúnyhóikat azonban aligha találhatták meg 11 esztendő után, mert az idézett 1608 augusztus 3-i levélben »az pusztára szállást« emlegetnek, ami elsősorban szántóföldjeik és szőlőik elparlagiasodására vonatkozott ugyan, de mindenesetre rommá lehettek hajlékaik is, hiszen az egykorú metszetek már kivétel nélkül romképen tüntetik fel Óbudát.

Óbuda legrégibb ábrázolása abból az időszakból maradt ránk, amikor lakossága elhagyta s falai pusztán állottak. Dillich Vilmos 1600-ban Kasselben megjelent krónikája ez, melynek teljes címe: »Ungarische Chronica, darinnen ordentliche, eigentliche und kurtze Beschreibung vieler furnehmer Festungen und Städte. Aus alten und newen Schriften, auch der Erfahrung selbe zusammen gezogen und beschrieben, durch Wilchelm Dillich.« Ennek a krónikának a legértékesebb részét azok a metszetek képezik, melyek a török hadjáratok által érintett magyarországi várakat és városokat ábrázolják s amelyek a címlap tanusága szerint addig még nem jelentek meg nyomtatásban (so bisz dahero niemals in Druck auszgangen). E metszetek közül az egyik Budát és Pestet a Margit-

szigetről, a másik Budát nyugat felől, a harmadik pedig Óbudát észak felől ábrázolja. A Budát ábrázoló két metszet olyan részleteket tartalmaz, amelyek csupán természet után készült vázlatok alapján voltak előállíthatók. Ilyen vázlatok készítésére a hosszú török háború bőséges alkalmat nyujtott s Dillich mint nagytudású és lelkiismeretes művész ismeretes. Az Óbudát ábrázoló metszet középpontját magaslaton álló s körfallal övezett várszerű épület képezi, melytől északnyugatra kisebb-nagyobb falromok közül gúlaszerű épület emelkedik ki. Az előtérben kapubejárat látszik, melytől balra, közvetlenül a Duna partján nagyobb egyházi épület romjai meredeznek. Az utóbbiak olyan festőien vannak elrendezve, hogy a puszta képzelet művének mernők venni, ha a budai metszeteken látható István-torony, továbbá az úgynevezett Csonkatorony nem tanuskodnának Dillich metszeteinek természethűsége mellett.

Dillich 1600. évi óbudai metszetének hű mását tünteti fel az 1605-ben kiadott »*Eἰκονογραφία* aller deren Ungarischer Staett, Voestungen, Castellen und Haeuser« című munka, melynek metszeteit a címlap tanusága szerint Wilhelm Peter Zimmermann készítette. Az Óbudát ábrázoló metszet Pálffy Miklós 1596 január 22-én végrehajtott jobbágyszöktetését tünteti fel, a magyarázó szöveg évszáma azonban tévesen 1595-tel van megjelölve. Ez a metszet egészen szolgai módon vette át a Dillich 1600. évi ábrázolását s csupán annyiban különbözik tőle, hogy a menekülő lakosok, az ingóságok elszállítására szolgáló ökrös szekerek s az öregek, nők és gyermekek számára rendelt két dunai hajó ábrázolásával van kiegészítve.

Dillich krónikájának 1606. évi második kiadásában is megtaláljuk az Óbudát ábrázoló metszetet »Alt Ofen« felírással, ez a metszet azonban némileg eltérő az első kiadásban közölt metszettől, mert a Margitszigetet is felöleli s ezenfelül Buda és Pest is látszanak rajta, amelyek az első kiadás óbudai metszetéről hiányoznak. Egyébként Óbuda ábrázolása lényegét tekintve egyező az első kiadás metszetével, a várral koronázott magaslat azonban nem emelkedik ki olyan élesen s mellette déli irányban egy másik magaslat is látszik a metszeten, melynek szabályos alakja s lapos teteje arra mutatnak, hogy hajdan külön rendeltetése lehetett. Nem valószínűtlen, hogy ez volt a Dillich eredeti vázlata, amelyről az első kiadás számára két metszetet készített, a második kiadásnál azonban visszatért az eredeti vázlathoz.

Dillich krónikája 1609-ben harmadik kiadásban is megjelent, ekkor azonban a tartalomnak megfelelően újabb címet kapott, nevezetesen: »Kurtze Beschreibung und eigentliche Abrisse dero Länder und Festungen, so der Türcke bis dahero in Europa zum Theil mit Krieg angefochten, zum Theil aber gantz under sein Joch bracht, samt der Ungarischen Chronika Wilchelmi Dillichii«. Az új kiadás szerzőjét pontosan megjelöli az ajánlás következő része: »Clarissimis et spectatissimis viris etc. Wilhelmus Dilichius etc. En habetis tandem, amici, Chronicon Ungricum idiomate nostro tertio editum etc.« Az Óbudát ábrázoló metszet mindenben egyező a második kiadásban található metszettel, semmi új nem foglaltatik benne. Ezt a metszetet használta fel aztán Birken »Donau Strand« című munkájában amely Nürnbergben jelent meg 1683-ban, s 1684-ben »Der vermehrte

Tanulmányok Budapest múltjából V. kötet.

Donau Strand« címen újból kiadásra került. Az első kiadást »L'origine del Danubio« címen olaszra fordították s »Pietro Lione vescovo di Ceneda«-nak ajánlva már 1684-ben kiadták Velencében a metszetekkel együtt. Olaszra fordították az 1684-ben megjelent »Der vermehrte Donau Strand«-ot is, amely 1685-ben több kiadást ért el s ezek egyike ugyanazon »Pietro Lione vescovo di Ceneda«-nak van ajánlva. Birken művének összes német és olasz kiadasai a Dillich-krónika második és harmadik kiadásában található óbudai metszetekkel vannak illusztrálva, amely metszetek a Dillich korában természethűek voltak, Birken korában azonban aligha feleltek meg már a valóságnak, mert hiszen csaknem egy egész évszázad mult el azóta.

Dillich metszeteit szívesen felhasználták honfitársai, nevezetesen az 1603-ban kiadott »Chronologia oder historische Beschreibung aller Kriegsempörungen und Belagerungen der Statt und Vestungen etc dergleichen vor niemals in Truck ausgangen, zusammen verfasst und beschrieben durch Hieronymum Ortelium Augustanum etc von neuem mit Fleiss corrigirt, an etlichen Orten mercklich augirt, dartzu mit mehreren Kupfferstücken getziert, Nürnberg bei Johann Sibmacher«. Ez a Johann Sibmacher az előszót mint »Gradirer und Burger« ellenjegyzi s maga is bevallja, hogy a metszeteket más munkákból vette át (so mir bekommen gewest), amit a metszetek összehasonlítása alapján a Dillich krónikájára kell magyaráznunk. Nevezetesen Dillichtől vette át a budai vár nyugat felőli ábrázolását s csupán abban különbözik Dillichtől, hogy csatajelenetekkel bővítette az eredeti metszetet.

Mindezek alapján megállapítható, hogy Dillich krónikájának a metszetei voltak a későbbi hasonló természetű munkákban található metszetek forrásai, ezek a metszetek azonban csupán Dillich korára fogadhatók el természethű ábrázolásoknak, később minden értéküket elvesztették, mert Buda, Óbuda stb. a XVII. század folyamán kétségtelenül változásokon ment keresztül, amelyekkel a Dillich nyomán készült metszetek nem számoltak.

A visszaköltözött óbudai jobbágyok sorsa nem volt irígylésreméltó, mert a gazdálkodás megkezdésének nehézségeihez járult az is, hogy kétfelé kellett adózniok, t. i. Budán a török császárnak és Komáromban a magyar királynak, amint ezt 1608 augusztus 3-án a magyar kamarához intézett levelükben a következő módon fejezték ki: »Miulta az Török nemzetségh kezte az országot bírnia, azulta az komáromi Vdvarbíró birt bennönket ő felsége utan és annak fizettük, valamivel tartoztunk, ennek kivele soha heliünkbe lakván más urat nem kerestünk« Ez a kétfelé adózás a végvidékeken, ahol a török és magyar terület érintkezett egymással, nem volt szokatlan s megkímélte a végvidék községeit a portyázó csapatok zsarolásaitól. Nem csupán a török hódoltság alatt élő óbudaiak, hanem a budavári keresztények is jogszerűnek tartották, hogy a magyar királynak is adózzanak, amint Pálffy Miklósnak 1596 január 22-én Mátyás főherceghez intézett leveléből értesülünk, hogy a budavári keresztények azon a címen kérték a magyar királynak járó adó alóli felmentésüket, hogy a Csonkatoronyban raboskodó s éhező kereszténveket kénytelenek élelmezni. (Jedlicska id. m. 593. l.) Az adóterhek ellen csupán akkor emelték fel tiltakozó szavukat az óbudaiak, amikor a töröktől visszafoglalt Vác

kapitánya is adót és szolgálatot kezdett követelni rajtuk azon a címen, hogy »Komáromban öszven jeolven végeztek volna, hogy Óbuda Váczra tartana«. Ezzel szemben az idézett 1608 augusztus 3-án kelt levél szerint »soha ez Óbuda sem Váczhoz, sem egiébhez nem halgatot, sem az régi keresztienek ideiben, sem az idegen török nemzetségnek ideiben« s éppen ezért arra kérték a magyar kamarát, hogy »az mint az régi iámbor kereztien fejedelmek ideiben volt, most is ug legien és az w felségeiét senki ne tulajdonícsa magának«. A magyar királyra történt hivatkozás egészen helytálló volt s az 1518. évi dekrétum 14. szakaszán alapszik, mely szerint Óbuda minden jövedelme és szolgálmánya a királyi udvartartást illette (pro sustentatione et conservatione coquinae regiae maiestatis ad manus provisoris Budensis assignentur). Az óbudaiak kérését a budai basa helyettese, Bekir bég is (Török magyarhoni okmánytár I. k. 88. l.) pártolta s e célból a komáromi főkapitányhoz levelet intézett, melyben kifejtette, hogy az óbudaiak »régtoel fogván az magiar rezreol az felséges király számára valók legenek« és Komáromba adóztak, amivel szemben most a váci kapitány is szolgálatot követel rajtuk. A török pártfogólevele könnyen megérthető, mert félő volt, hogy az óbudaiak a sokfelé adózás terhét nem fogják bírni s ismét elszélednek. Viszont a váci kapitány követelései is érthetők, ha figyelembe vesszük, hogy a váci várat a zsitvatoroki békekötés juttatta a magyar király kezére s ez a fontos végvár rettentő állapotban volt, mert az 1597. évi török ostrom alatt akkori kapitánya felrobbantotta. A váci vár kapitánya, Dóczy Orbán tehát azon igyekezett, hogy ezt a fontos végvárat ismét védhető állapotba helyezze s minthogy ebben az időben átmenetileg Torda, Tótfalú, Bogdán és Megyer is a kezén volt (Karcsú : Vácz története I. k. 50. l.), ezek lakosságát az óbudaiakkal együtt berendelte az erődítési munkálatok végzésére s ez indította az óbudaiakat a panaszra. A már idézett 1608 augusztus 3-i panaszos levél után 1608 szeptember 26-án újabb panaszos levelet intéztek a magyar kamarához, amelyet az óbudaiakon kívül a szentendreiek, tordaiak, tótfalusiak, bogdániak, budakesziek és budaörsiek is aláírtak. Ebben a panaszos levélben is az van előadva, hogy „régenten ezek az heliek, mikor Budában kereztien feiedelmek laktak, az királ w felsége hívei és zabadosi voltanak mindenkoron, de minek utánna idegen nemzetre szállott immár, az török rendire, mindenkor az budai passa szamara voltak, az kereztieneknek penig rendekre veszven ismeglen mint régenten ugian ez utánnis királ w felsége számára voltanak.« A váczi kapitány követeléseivel szemben kijelentették a nevezett levélben, hogy »ha ez ig lezen, hogy Váczá is fognak birnia, oda is adót, tizedet zolgálattal egietemben raitunk kezdenek tenni, mi semmiképen azt el nem szenvethettiük, hanem ismeglen nekünk el kel pusztulnunk.« Hasztalan volt azonban ez az újabb panaszos levél is, mert az 1613. évi dekretum 8. szakasza még is úgy intézkedett, hogy az óbudaiak kötelesek a váczi vár erődítési munkálataiban részt venni (ad Vácz insula supra et infra Budam, comitatus Pest et Pilis, item Szent Endre, Óbuda et Verőcze), ami természetesen nem jelentette a rendelkezés végrehajthatóságát is, mert hiszen Óbuda a török hódoltság területén állott. Ez az óbudaiak számára kellemetlen helyzet azonban nem tartott sokáig, mert Vác 1619-ben Bethlen Gábor kezére került, aki 1620-ban a töröknek adta s

Wilhelm Dilch

Buda és Pest látképe
(rézkarc)

Bp. Föv. tört. (Corvina 73) 16-+

Dillich, Wilhelm

Székesfehérvárról készített metszetét említi, ismerteti /képpel/

Kovács Péter: Székesfehérvár városképének kialakulása régi metszetek alapján. - Műemlékvédelem, 1970.3.sz. 152-156. l.

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-716
Dilinkó Gab.
MAGYAR NEMZET
Grafika
1984 JUL 14

1021

Dilinkó Gábor: A házunk előtt

elő. Oidiposz és a
össze az egyik k
resre fokozva a t
ben a mosoly ba
hetetlen végzetet
vért, mocskot, pu
ha a háttérben a
olyan tisztán geo
gyan csak a te
nevezett „poszt-i
korszakában lenn
kontúrok élesek, a levegő ni-
deg.

De talán éppen ez a kontraszt a dermesztő, s késztet elgondolkodásra; megannyi fogaskerék, górcső és rakéta a ma emberének már semmit nem mondana. Nyilván túl merész a következtetés, de mindenről az „új szecesszióról" a múlt századvég hasonló jellegű törekvése jut eszünkbe, mondjuk az Adyt előkészítő, majd a nagy poétánál kiteljesedő költészet például, ahol Czóbel Minka (akiről manapság már kevesen tudnak) egyenesen az égboltot eltakaró végzetes nagy Enigmát énekelte meg, s Ady aztán a bizonytalan Nagy Cethalat. Valamelyes párhuzam azonban mégiscsak gyanítható. Világunk közérzete ahogy akkor, úgy most sem leplezheti nyugtalanságát a fokozódó háborús veszélyek miatt.

2.

De, természetéből következően, legyen stílusa bármilyen, sorra-rendre kifejez sok mást is az őt megszülő társadalomból. Vannak esztéták, akik — mint — a Biennále nagy katalógusának tanulmányaiban

[illegible] kritizálni, már maga az a tény, hogy — a háborúkat kivéve — folytonosan jelen vagyunk itt, nagy szó. De más oldalról vizsgálva a dolgot, úgy tetszik, a magyar képzőművészet, noha voltak szép áttörési kísérletei, mind a mai napig nem él úgy a világ köztudatában, mint ahogyan azt pedig objektív értékei alapján megérdemelné, és nem áll azon a rangos helyen, mely megilletné. Mert ami a zene vagy a film terén például teljesült (vagy affelé halad), azt nem mondhatjuk el sem irodalmunkról, sem festészetünkről, szobrászatunkról, holott kultúránk nem egy- vagy két-műfajú, hanem komplex, és a századelő, a tízes évek, vagy a felszabadulás utáni kor produkciója az európai kontinens egyik legizgalmasabb s leginkább kvalitásos változata. Hogyan lehetne ezt minél előbb és minél több helyen nyilvánvalóvá tenni, nem tudom. Akadálya a reális elismerésnek talán az, hogy tulajdonképpen még idehaza sem vagyunk tisztában azzal egészen, micsoda újabbkori művészettörténeti kincs van a birtokunkban, nincs központi nagy modern művészeti múzeumunk például, az

Dilinkó Gábor, festő

□ DILINKÓ GÁBOR festő kiállítása nyílik április 3-án, pénteken délután 6 órakor az angyalföldi József Attila Művelődési Központban (XIII., József Attila tér 4.). A műveket bemutatja Okányi Ferenc művészeti vezető. A tárlat április 16-ig tekinthető meg.

– □ Dilinkó Gábor

Esti Hírlap Bp. 1981. márc. 31

2.

Dilinkó Gábor

festő

lásd: Balázs János

Népszabadság, 1988. márc. 28

[Cigány ~~szimbolizmus~~ expresszionizmus]

Budapest, 1985. március 8.

H I V Ó

kai Társulat Sugárvédelmi
tja által

18-án, hétfőn, 16 órakor

elet 14. sz. teremben tartandó

szágos Onkológiai Intézet/

atóriumokban dolgozók

Dilinkó Gábor

1. Gábor Imre festőnél

(P. Szücs J.: „Hejettes nemzőrőt" – igazi érezők)

Népszabadság, 1989. aug. 12.

Dill J./Jakop/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Welsack, Poroszorsz.:Dill J." 123.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Kantus János Múz.Győr,1967.- A G-- Múz.Évkönyve

M. Dilli

Székesfehérvár 1543-ban került török uralom alá. Első hiteles ábrázolásai a város körüli harcok idején 1593-ban születtek. Az első ábrázolást M. Dilli készítette, az ő ábrázolásai pedig a későbbiek, a XVI.–XVII. sz. folyamán a városról.

Művészeti Magazin

1977. jún. 29. TV. 21.30 VGné.

W. Dillich grafikus

„Képek a régi Óbudáról" c. kiállítást a Kiscelli Múzeumban rendezték, az egyesítés 100. évfordulója alkalmából. A legrégibb metszet az 1600-ból fennmaradt „Óbuda délről" c. (említve), a művész alkotása.

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra. Magyar Hírlap, 1973. szept. 19.

Dilich W.

rézkorca: Óbuda a XVI.: században.
Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2241

Dillich, vázmetsző

Székesfehérvárnak a töröktől való visszafoglalásáról a helyszínen rajzokat készitett, amelyeket W.P. Zimmermann is felhasznált művében. 149.old

FITZ JENŐ: Francia metszet Székesfehérvár 1601.évi ostromáról 149.old

ALBA REGIA. Istvan Kiraly Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvar

Dilich

metszete

repr: Óbuda a Dilich-féle metszeten 1606-ban.

24.o.

F.Mihály-Lócsy-Holl: A középkori Buda és Pest. BP. 1955.

WILHELM DILICH, rézmetsző

EGER, /49.1./.10. kép.-Erhard Walther rajzának felirata ERLA, és a város 1596-os ostromát ábrazoló Dilich metszet alapján készülhetett, de ismerhette Dillbaum Sámuel 1604-ben megjelent munkáját is Nürnbergből, melynek metszeteit Wilhelm Peter Zimmermann készitette. A Dilich-Sibmacher-féle ábrazolásokat pontosan átvette. 335.old. 13.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi ábrázolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

WILHELM DILICH, rézmetsző

PAPA/ 57.1 ./.Ungarische Chronica...Kassel,1600.c.művét saját maga illusztrálta.Sibmacher is felhasználta rajzait.E metszetek a város 1597-es visszafoglalását abrazolják.Ezeken a vár tetőzetéről egy becsapódás következtében langbaburul,levegőbe repül és a füst eltakarja a mögötte levő fakszakaszt is. 335.old. 15.jegy

12. kép

OVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi ábrazolasai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

WILHELM DILICH, rézmetszo

PÁPA/57.1./.Ungarische Chronica.2.Muváhenjában

WILHELM DILICH, grafikus

Vngerische Chronika...Cassel,1600.-A fametszetes visele
képek nagyobbrészt a keleties stilusu nemesi öltözeteket
mutatják be,de helyet adnak a polgárság és a parasztság
viseletformáinak is.E két utóbbit a nemesi öltözet egysze
rüsitése jellemziami főleg a paraszti ruházat esetében fe
lelhetett meg a valóságnak. 24.old. 6.jegyz

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i garikus vise-
letsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és tár-
sadalmi helyzetének képes forrásai. 23.old.

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp, 1972.

WILHELM DILICH, grafikus

Vngerische Chronica...Cassel,1600.-Valósághü látképeivel a magy.szakirodalom sokat foglalkozott.de forrásait nem sikerült felderiteni.Viseletképeinek alapos ikonográfiai vizsgálata lényeges,mert a 17.sz.folyamán nem akadt több oly grafikus,aki példája nyomán a magyar társadalom osztályainak átfogó ábrázolására vállalkozott volna.
24.old. 8.jegyz.

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16-19.-sz.-i grafikus viseletsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képes forrásai 23.old.

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M. Évkönyve, Bp. 1972.

WILHELM DILICH, rézmetsző

HATVAN, /43.l./.-9.kép. Erhard Walther rajzán nem szerepel felirat, de megállapitható, hogy a Dilich-Sibmacher-féle metszetek átrajzolása. A vár 1596-os ostromát ábrázoló eredetiről, gyakorlatának megfelelően lehagyta a környezet mozgalmas részleteit. Az eredetin a megrongált bástyákat ép állapotban rajzolta meg. 335.old. 12.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrazolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

WILHELM DILICH, rézmetsző

VÁC /61.l./ Erhard Walther rajzának felirata WAIZEN. Előképe a Dilich krónikájának ábrázolása, bár sokkal magasabb perspektivából készült, mint ez a Sibmacher metszet. 13. kép. 335. old. Kép 336. old. 16. jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrázolásai
331. old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11. sz
1972. Veszprém, 1972

Wilhelm Dilich (tézkari)

Óbuda első hiteles látképe.

Bp. Föv. tört. | Corvina 73 | 14. tábla.

Wilhelm Dilich

1600-ban készült két rézkarca:

Óbuda első hiteles látképe 14. kép

Buda és Pest látképe 16. kép

Budapest Fővárosunk tört. /Corvina/

W. DILLICH, rézmetszo

Székesfehérvárott a varos falai, a XV. sz. elején mar áll tak. E korai falnak a bizonyitékait fedezhetjük fel azo kon aXVII. sz. eleji metszeteken, melyekW. Dillich nyoman terjedtek el és a varos képét oldalnézetben, a Szárazrét felolfelol mutatjak. Itt a Szt. Péter temolom dombjat a varos legrégebbi magjat fogja körül egy belso fal.
267. old

KOVACS PETER: Megjegyzések Székesfehérvar középkori topografiajanak kutatasaho: 261. old

ALBA REGIA, Az Istvan Kiraly Muzeum Evkönyve, XII. 1971. Székesfehérvar, 197

WILHELM DILICH, grafikus

Vngerische Chronika...Casseel,1600.-Müvein a paraszti ruházat formái nem felelhettek meg a valóságnak.A parasztas asszony rajzán például tisztán kivehető,hogy a kor grafikusainak szokása szerint Dilich más nyugati viseletsorozatok hasonló ábrázolásaiból meritett. 24.old. 7.jegyz 32/v. lap.

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i garikus viseletsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képes forrásai. 23.old.

FOLIA HISTORICA. 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp, 1972.

DILICH WILHELM: grafikus

Vngerische Chonica...Cassel,1600. 21/v.22/r,22/v.1.-Dilic
ich kasseli udv.grafikus e müvében az illusztrációs anya
királyi-képmásokból,város-és vár-látképekből valamint
a különböző osztályok viseletképeiből tevődik össze.A
szövegben részletesen leirja a magyar viseletet. 24.old.
5.jegyz

QUENDERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i garikus vise-
letsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és tár
sadalmi helyzetének képes forrásai. 23.old.

FOLIA HISTORICA, 1. A M.N.M.Évkönyve, Bp, 1972.

WILHELM DILICH, grafikus

Gyula/27.1./. A kép felirata GVYLA,és a vár 1566-os ostromát ábrázolja.A Dilich krónikában megjelent metszetről készithette ~~Erlach~~ Walther a rajzot. ~~3xxx~~ 334.old. 4.kép . 7.jegy Erhard)

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi abrazolasai 351.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

WILHELM DILICH, grafikus, könyvkiadó

Az ő, Ungarische Chronika...Kassel, 1600, művét saját maga illusztralta. Walther könyvében rajzaihoz fel használta az ő metszsteit. Tokajt abrázoló rajza is tőle valamint Ortelisus könyvének Sibmacher által készitett metszeteialapján készült. 334.old. 2.kép. 332.old.és 3.jegy. Erhard Walther

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi abrazolasai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972, Veszprém, 1972

WILHELM DILICH, rézmetsző

Erhard

TEMESVÁR, /41.1./. ~~Erhard~~ Walther rajza. Felirata TEMES WAR és a Dilich, ill. Sibmacher-féle a város 1596-os ostromát ábrázoló metszetről készült. 8.kép. Csak az erődítményt tünteti fel. 334.old. 11.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrazolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok közleményei, 11.sz
197?. Veszprém, 197?

WILHELM DILICH, rézmetsző

VÁRPALOTA/31.1./.- Erhard Erlach Walter rajzánál is Dilich saját kezüleg illusztrált Ungarische Chronikának rajzát de inkább a Sibmacher féle rajzot használta fel ezen esteben. 334-old. 5.kép. 8.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar Várak XVII.szazadi abrazolasai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

WILHELM DILICH, grafikus, könyvkiadó

Müve: Ungarische Chronica...Kassel, 1600 c, művét saját maga illusztrálta. Erhard Walther rajzáSzolnokot ábrázoló rajzához az ő könyvében levő Szolnokot ábrázoló metszetét és az Ortelius féleChronológia...Nürnberg, 1600.c. mü Johan Sibmacher által készitett metszetet vette rajza mintajául. 333.old. 3.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrázolásai
333.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972, Veszprém, 1972

WILHELM DILICH, grafikus

Erhard

~~Erhard~~ Walther Szigetvár ábrázolásánál ugy tünik,hogy D
Dilich és Sibmacher képei közelebb állnal egymáshoz,mint
az ő rajza viszonyul hozzájuk.Ami mégis a Sibmacher-féle
rézkarcról való másolast bizonyitja,az a hajóhid,mely Di-
lichnél nem szerepel. 334.old. 6.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar varak XVII.szazadi ábrazolasai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.az
1972. Veszprém, 1972

Wilhelm Dillich

1571–1650 hozánkkal foglalkozó ámvében helyszíni felvétel alapján készített rézkarcok

Cannerné: A Zrínyi család 1966 7. o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

M.D.K.

Dilich, W.

Rézkarc, Budáról szépiarajz nyomán XVII. sz. repr

Gerevich László: A budai vár feltárása, Bp. 1966.

352.1.

Dilich

rézmetnő, 1606-ból nézmarit
az metnete, mesen a római romot
és ziemelzedő zósfalat ~~ro~~ lát-
hatót. (Kép nincs)

Kaba Melinda, Aquincum emlékei,
Bp. 1963.

13 l.

Dilich MDK

rézmetsző

1600-ban 1606-ban és 1609-ben Budáról és Pestről megjelent három metszete.

11.o.

/dr. Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. 86.o. és 16 melléklet /repr./.
Bp. 1937.

MDK

Dilich

metsró

metszete a Margit szigetről 1606-ból mutatja, hogy ekkor már romban álltak a sziget épületei.

Derseny - Szivós: Margita. 187.

M. D. K

DILICH, Wilhelm ezítész, rajzoló, rézkarcoló
(1571 v. 1572 - 1650)

Obuda látkése, rézkarc (1600)

" " (1606) repr.

repr.

8 budai látkép „Ungarische Chronika" c.
művében jelent meg

Budapest műemlékei II. Bp. 196 . 117 l. 118. l.

Dilich, Wilhelm, (1571 v. 72-1650) M.D.K.

kasseli épitész, grafikus és krónikaíró, 1600-ban, majd második kiadásban 1606-ban Kasselben megjelent "Vngarischer Chronica" c. művében több rézkarca ábrázolja Buda és Pest látképét, Buda látképait és eg 1609-es kiadásban Buda 1602-beli ostromát.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp. 1963. 44, 105, 115, 161, 86, 163, 253, 262.

XI.t, XII.t, X.t, XVIII.t, IX.t, XVI.t, XXI.t.

DILICH , Wilhelm M.D.K.

N ógrád vára / N ógrád látképe/ repr. / 1606/
magyar történelmi müve II. kiadásában közli.

Rózsa György: Nógrád várának ábrázolásai.

Müvészettörténeti Értesitő 1961. 2-46 sz. 187. 188.1.

Művészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. sz.

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rajzoló

ismeretlen mű után a tatai várról készült rézkarcát közli a szerző 1600-ból.

Balogh Jolán: A müvészet Mátyás király udvarában

Bp.1966. 2 köt.

2. köt. 149. old. 217. á

DILLICH, Wilhelm

1600-ban Kasselban megjelent Magyarország-leirás illusztrációji

ld. Galavics tanulmányát 65,68.p. ill. jegyzet

Régi erdélyi viseletképek. Bp.,1990

currency transaction.

As stated in Barbara Haeger's report, we are updating our membership directory. If you haven't done so already, please fill out the form at the end of this *Newsletter*. New members should also use this form.

FOREIGN CORRESPONDENTS

Arnout Balis, Antwerp, and Jeremy Wood, London (see the latter's interesting report on the Frans Hals Symposium below), have been joined by Fiona Healy reporting from Germany. Fiona is a doctoral candidate at the Freie Universität Berlin. She will keep us informed not only about Netherlandish events in Germany, but also about German art. Remember that, despite its name, the HNA includes historians of German art.

PAST, PRESENT AND FUTURE EXHIBITIONS

Remember that past exhibitions are listed only if catalogues are available. As exhibition catalogues have become an ever more important tool in art historical research and teaching, I feel that this information is of value to my readers.

DILICH, Wilhelm reimebro

Rosa, Georg: Die Ungarnchronik
Wilhelm Dilichs. = Gutenberg
Jb. 1996 157-164. ill

DILICH, Wilhelm

72–73. No. 2.

76. No. 4.

Sralai-Sabi 1999.

32, in: Kállai Ges. Werke Bd. I., S. 18.

[4] Kállai Ernő: Új művészet (1921) MA, Wien 01.06.1921, S. 99 u
S. 114–115 (Pseudonym Péter Mátyás), in: Kállai Ges. Werke Bd. I.,

[5] Kállai Ernő: Ebenda, S. 7.

[6] Kállai Ernő: Új romantika – pillantás a XX. század magyar festészet
– Blick auf die ungarische Malerei des XX. Jahrhunderts (1944) Peste
in: Kállai Ernő: *Művészet veszélyes csillagzat alatt. Válogatott cikkek*,
pest, Corvina 1981 (Red. Éva Forgács), S. 327

[7] Kállai Ernő: Technika és konstruktív művészet (1922) MA, Wien
in: Kállai Ges. Werke Bd. I., S. 32.

[8] Kállai Ernő: Művészet és valóság – Kunst und Wirklichkeit (193
Jg. 3, 1933, S. 8–11, in: Kállai Ernő emlékezete (Kat.) Budapest,
1982, ohne Seitennumerierung

[9] Kállai Ernő: Technika és konstruktív művészet (1922) MA, Wien
in: Kállai Ges. Werke Bd. I., S. 34.

2008. január 11.

Híres újpesti cigányok 10 Bizsu, a festőművész

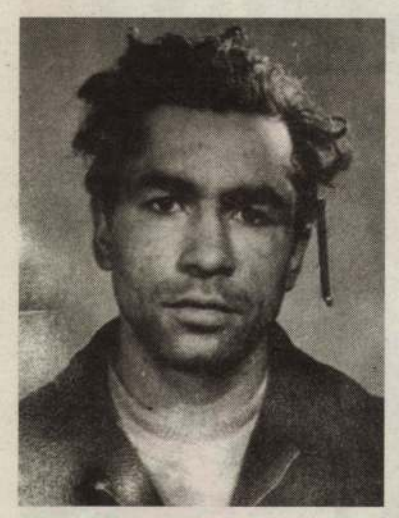

Dilinkó Gábor 1957. Fővárosi Bíróság felvétele

Dilinkó Gábor 1929. február 8-án született a Tél utcában. Édesapja, Dilinkó Mihály lókereskedő családból származó, vándorló cigány volt, míg el nem érte őt az újpesti barakktelepen a szerelem. Édesanyjának, Kantó Annának felmenői közül többen szegkovácsok és muzsikusok voltak. Bizsu – akit nagyapja nevezett el így – nagybátya műhelyében besegített a szegkovácsoknak, először kokszot törni, majd fújtatni. A gödörben való kovácsolás helyett, Gábor inkább a piaci kereskedelembe vágyott és az Attila utcai elemi iskola után egyre többször lehetett őt megtalálni a libásoknál vagy a zöldségeseknél. Szeretett pakolni, árut feltölteni és a kedves vevő kérésére hazasegíteni a nehéz kosarat. Amolyan utcagyerekként így minden zugot ismert a régi Újpesten. A folyamatos munkától bivalyerős, az utcákon való bunyóban kiképzett kamasz lett.

A háború utolsó napjaiban a nyilasok, mint cigányt pofozták, ezért a zűrzavaros napokban szerzett magának egy katonai kabátot, amelyért tévedésből az oroszok is jól elverték. Édesanyja korai halálakor teljesen elárvult, rokonoknál húzta meg magát. A katonaság után a bőrgyárban dolgozott.

Egyik este az Árpád Kávéházban lecigányozták, amiért úgy leütötte az illetőt, hogy menekülnie kellett Újpestről. A Keletinél csavargott, amíg Ilona nevű barátnője be nem fogadta. Négy hónapra rá kitört a forradalom. Huszonnegyedikén a kutyasétáltatásból csak a kutya jött haza, Ilonát, pedig a Corvin közben találta meg Gábor. Mindketten ott ragadtak és Kovács Iván irányításával benzines üvegekkel dobálták az orosz tankokat. Ilona, Kócos becenév alatt vált a forradalom mártírjává. Gábor, '56 Cigány Bizsuja – akit Maléter őrnaggyá nevezett ki – pedig az államrend megdöntéséért állt a bíróság előtt. A fegyveres felkelésben való részvételéért halálbüntetéssel került a siralomházba.

Hajnalban, a zárkában nagy kopogásra ébredtek. Nem tudjátok mi ez? – kérdezte Gábor. Rabtársa világosította fel, hogy ácsolják a bitófát. Minden ékre hármat ütnek. Ahogy abbamaradt a kopogás, társa megjegyezte: Közülünk ma négyet akasztanak. Kegyelmi kérvényét fél év multán módosították tizenhét év letöltendő börtönre. Az első hónapokban minden héten ájulásig vertek, „többször felvágtam az ereimet, mert úgy gondoltam, hogy jobb ha meghalok!" – emlékezett később vissza. 1966-os kedvezményes szabadulása után munkát nem kapott. Ahol pedig letagadta '56-os múltját, ott három munkanapon belül kiderült és kirúgták. Legtöbbször sajnálatból jutott élelemhez, és amikor már szégyellt kérni, a kukákból evett. Több tucat próbálkozás után az IKV-nál, mint háztakarító tudott megmaradni. A hetvenes években rendeződött az élete, megnősült.

'75-ben elütötte az autóbusz, a feje is megsérült, környezete azt hitte, hogy megbolondult. Felesége, akit miatta kirúgtak a pártból – bízott benne. A tizenegy hónapos betegállomány alatt elkezdett festeni. A börtönben összetört ujjai közül az apró ecset egyfolytában kiesett a kezéből, ezért az ujjával és rongyokkal vitte fel az olajfestéket a farostlemezre. Az autodidakta festőművészre többen felfigyeltek és kiállításokra vitték a képeit. Befutott. Alkotásait Franciaországban és Amerikában is bemutatták, munkásságát a Stúdió '86 MTV filmen is feldolgozta. „A belső látás, az expresszivitás határozza meg Dilinkó művészetét. Érzelmi, indulati kifejezés szerint formálja át a természeti és figurális motívumokat, és bizonyos fokig belső látásától vezérelve átértelmezi azokat. Hóviharban című képén egymás nyomába lépve, a viharnak nekifeszülve halad a hideg, havas télben egy kis csapat. A kép nem csak a természettel való küzdelmet idézi, hanem tragikus sorsszerűséget is sugall, a cigánységnak a létel való szakadatlan küzdelmét, kiszolgáltatottságát." – írta róla Kerékgyártó István művészettörténész. Festményei jelentős hányadát jótékony célra ajánlotta fel, a megmaradtak árából, pedig elhunyt feleségének síremléket állíttatott.

Dilinkó Gábor 2007. Újpest

Dilinkó Gábort a rendszerváltáskor rehabilitálták, a Corvin Bajtársi Közösség tagjává választották, nyugalmazott Nemzetőr tábornoknak nevezték ki. „Hűséges helytállásért" kitüntetést, a Szabadság Hőse-díjat, a Magyar Köztársaság Érdemrend Keresztje kitüntetést kapott. Bizsu, ma szerény körülmények között Mátyásföldön, egy otthonban él.

Pár nappal ezelőtt, ezt mondta nekem: Hogy lehetek magyar hős, amikor többek szemében csak egy koszos cigány vagyok? Még az a jó, hogy beszólni nem mernek! Mert, van itt még izom...

– MOLNÁR ISTVÁN GÁBOR

Dilinkó Gábor: Hóviharban c. olajfestménye 90x120cm. A Magyar Művelődési Intézet tulajdona

Karácsonyi csillagok

Közös iskolai fenyőünnepségen kívántak egymásnak december 19-én boldog karácsonyt a Megyeri Úti Általános Iskola diákjai. A kis,- és nagydiákok ünnepi hangulatát Betlehemes játék fokozta, és közös éneklés tette még emlékezetesebbé. A karácsonyvárás kedves hagyománya, hogy minden osztályból több, dicséretben részesülő diák teheti fel minden évben a hatalmas iskolai fenyőfára a saját nevével és fényképével ellátott „dicsőség csillagot". Az idei karácsony „csillagocskái": Király Judit, Csépke Krisztina, Lengyel Richard, Balla Ádám, Kiss Boglárka az 1.a-ból, Deák Lilla, Márcz Petra, Szabó Krisztián, Szolnoki Anna, Tisza Ádám az 1. b-ből, Kardos Róbert, Bergmann Nikolett, Gazsó Boglárka, Lakatos Patrik, Rácz Vivien a 2.a-ból, Veres Levente, Tóth Réka, Tudja Dominik, Gyurcsik Ádám, Papp Marcell, a 2.b-ből, Gonda Laura, Kovács Alexandra, Kovács Edina, Tóth Levente a 3.a-ból, Langer Viktória, Wende Roberta, Felföldi Bettina, Nagy Zsuzsanna a 3. b-ből, Iván Sándor, Gyetvai Zsófia, Rakács Angéla a 4.a-ból, Bincsik Fruzsina, Incze Kreistina, Kecskés Máté, Kimlei Levente, Váradi János a 4.b-ből, Tóth Noémi, Timkó Andrea, Timkó Mónika, Berki Cintia, Bagi Jusztina az 5.a-ból, Altner Bence, Braun Bianka, Sinka Dorottya, Wende Rebeka, Bodó Réka az 5.b-ből, Gyebnár Margit, Szabó Krisztián, Kovács Péter, Sebők Franciska, Zsigó Anita a 6.a-ból, Szabó Márk és Kolyvek Vivien a 6.b-ből, Kálmán Eszter, Czafit Bernadett, Szabó Fatime, Kalinács Noel, Balogh Dániel a 7.a-ból, Botond Henrietta, Hegedűs Dorottya, Vígh Alexandra, Daróczi Dávid, Nagy Petra a 7.b-ből, Fülöp Bence, Bártfai Balázs, Munkácsi Györgyi, Seres Ádám a 8.a-ból, Horváth Zsanett, Bergmann Brigitta, Rózsa Benedek, Fülöp Richard, Tóth Marcell a 8. b-ből.

– BK

Fotó: Horváth Dávid

Iskolaválasztás előtt

TISZTELT SZÜLŐK!

A Benkő István Református Általános Iskola és Gimnázium a 2007/2008-as tanévben az alábbi osztályokat indítja. OM azonosító: 200415

5 évfolyamos képzés

• 9. évfolyam- angol nyelvi előkészítő osztály tagozatkód: 01 • 9. évfolyam- francia nyelvi előkészítő osztály tagozatkód: 02. Ezekben az osztályokban, heti 16 órában tanulhatják tanulóink a választott idegen nyelvet.

4 évfolyamos képzés

• 9. évfolyam – emelt szintű angol tagozatkód: 03 • 9. évfolyam – általános tantervű osztály tagozatkód: 04. *Első idegen nyelv:* angol vagy francia. *Második idegen nyelv:* angol, német, francia, olasz.

Csoportbontás idegen nyelvből és informatikából. A 11. 12. 13. évfolyamon választható fakultációk lehetőséget nyújtanak az érdeklődésnek megfelelő tantárgyak magasabb óraszámba való oktatására, segítve a sikeres kétszintű érettségi vizsgát.

Jelentkezés a gimnáziumba:

Általános felvételi eljárásban, az általános iskolában kitöltött jelentkezési lap beadásával.

Beadási határidő: 2008. február 15.

Az általános felvételi eljárás keretében külön felvételi vizsga nélkül juthatnak be azok a tanulók, akiknek magyar nyelv, irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika tantárgyakból osztályzataik 7. év végi és 8. félévi jegyeinek átlaga legalább 3.7, vagy ennél magasabb, illetve magatartás, szorgalomminősítésük példás, vagy jó. Azokat a jelentkezőket, akik a kiírásnak megfelelnek, felvételre javasoljuk az OKÉV felé.

A gyengébb tanulmányi eredménnyel rendelkezőknek az intézményen belül írásbeli és szóbeli vizsgát kell tenniük. Erről külön értesítést küldünk.

Központi írásbeli megírása nem felvételi követelmény, de kérésre az elért eredményt, (az értékelő lap csatolásával) figyelembe vesszük.

FONTOS DÁTUMOK: Jelentkezési lap leadása: *2008. 02. 15.* Általános felvételi eljárás: *2008. 02. 25-26.* 14. 00 óra (külön értesítést küldünk). Ideiglenes felvételi jegyzék megtekintése: *2008. 03. 12.* Adatlapok módosítása: *2008 .03. 17-18.* (az általános iskolában). Értesítés a végleges felvételről: *2008. 04. 23.* (az általános iskolán keresztül).

Elérhetőségünk:
1043. Budapest, Nyár u. 4.
Tel/fax: 3691-851.
Honlap: *www.benko.sulinet.hu*

Sikeres pályaválasztást kívánunk!

– PAVLETITSNÉ EGRESSY MÁRIA, igazgató

Az Angol Tagozatos Általános Iskola

szeretettel várja a leendő 1. osztályos gyerekeket és szüleiket a következő programokra.

2008. január 16-án (szerdán) 8-11 óra között – nyílt órák a leendő elsős tanítóknál (gyerekeknek és szülőknek)

Gyülekezés 7:45 és 8:00 óra között. A program lehetőséget biztosít arra, hogy mindhárom leendő elsős tanítónál egy-egy órát lássanak a szülők és a gyerekek. Az órákra csak a szünetekben (becsengetés előtt) lehet bemenni.

	Sallainé Tóth Mária	Tóth Andrea	Beregszászi Judit
	2.a	2.b	2.c
1. 8:05 - 8:50	nyelvtan	matematika	olvasás
2. 9:05 - 9:50	matematika	olvasás	írás
3. 10:10 - 10:55	olvasás	írás	matematika

2008. január 17-én (csütörtökön) 8-10 óra között – angolórák az alsó tagozaton (gyerekeknek és szülőknek)

1. 8:05 - 8:50	angolóra a 4.b osztályban	Nyíriné Sonyóczki Zsuzsa
2. 9:05 - 9:50	angolóra a 3.b osztályban	Nagyné Véghseő Beatrix

2008. január 29-én (kedden) bemutatjuk az iskolánkat – beszélgetés az iskola programjáról (szülőknek)

8 órától Mező János igazgató ismertetője az iskoláról majd kb. 10 óráig az iskola vezetői, tanítói válaszolnak a felmerülő kérdésekre.

DILLICH, Wilhelm

CSERBÁK András - GÁBORJÁN Alice: XVIII. századi magyarországi parasztábrázolások és viselettörténeti tanulságaik. - Etnographia, 101.évf. 1.sz. 1991 68.p.

Magyar parasztokat ábrázoló rajzai

Wilhelm Dillich, rézmetsző M.D.K.

ismeretlen rajzoló nyomán készített két rézkarcát körli a szerző a budai várpalota nyugati nézetéről, az egyik 1600-ból, a másik 1606-ból, mindkettő a Cassel-i kiadványban jelent meg, 1606-ban.

91 x 207 mm

ill. 59 x 93 mm.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. 2 köt.

1. köt. 35. old.
2. " 24. old. 19. és 20. á.

Wilhelm Dillich, M.D.K.
rézmetsző

ismeretlen rajzoló nyomán
készült rézkarca Buda déli né-
zetéről, 1606-ban. Cassel, 1606.
65 x 210 mm.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp. 1966. 2 köt.

1. köt. 35. old.
2. " 23. old.
18. á

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

ismeretlen rajzoló nyomán készült rézkarcát körli a szerző Buda északi nézetéről 1606-ból. Körölve: Wilhelm Schäfer genandt Dillich: Ungarische Chronica, Cassel, 1606. 65 x 200 mm.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában Bp.1966. 2 köt.

1. köt. 35. old.
2. " 22. old. 17. á

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

ismeretlen rajzoló után készített két rézkarcát közli a nemrég Visegrád várából, 1600,- és 1606-os évekből.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. 2 köt.

2.köt. 151. és 152. old
222. és 223. old.

M.D.K.

Wilhélm Dillich, rézmetsző

ismeretlen rajzoló műve után készült rézkarcát hozli a szerző Szérosfehérvárról, 1600-ból.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. 2 köt.

2. köt. 200. old. 294. á

M.D.K.

Wilchelm Dillich

Kézkarca lásax 1600.H Vngarische Chronica..c.Casse
Cassel,1600.Nem járt ott.Keletről ábrázolja.
14.kép.Fekete repr.

Papp László:Szigetvár XVI-XVII.századi erősség
rendszere és ábrázolásai.236.o.

A Janus Pannonius Máz.Évkönyve,1965
Pécs,1966

M.D.K.

Wilchelm Dillich

Rézkarca 1606-ból. Az ő Cronikájának későbbi 1606, 1609.évi kiadásban, Már a török várat ábrázolja, 16.kép. Fekete repr.

Papp László: Szigetvár ~~xxxx~~ XVI-XVII. századi erősség rendszere és ábrázolásai. 238.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1965
Pécs, 1966

N.Y.P.L.

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel, 1600/ .1951 b. utan L. ~~közötti~~ rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/. I. Katalógus. 47. számú rajzához. 200 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.N.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica" -jának/Cassel, 1600/ 1216-1310. közötti részkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Ikonographia" -jának/1604/. I. Katalógus. 48. számú rajzához. 200 old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású részkarc-sorozatai. 137.o.

Acta Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

R.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel, 1600/ 16/b-17/a. E. közötti rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/. I. Katalógus. 5.J. Számú rajzához. 200 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/. 716-812 L.közötti rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/.I.Katalógus.36..számú rajzához.199old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Arcgaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/. 183/a-184/a. L.közötti rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/.I.Katalógus.37.számú rajzához.199old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.N.M.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica -jának Cassel, 1600/.
116/a.-117/a. L. közötti rézkarcát vette alapul W.P.
Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/. I. Katalógus. 39. számú rajzához. 199 old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica" -jának/Cassel, 1600/. 11/6 - 12/a. L. Közötti rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Eikonographia"-jának/1604/. I. Katalógus. 42. számú rajzához. 199 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Arcgaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.R.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica" -jának/Cassel, 1600/.
lásd. I. Kat. 1412. E. Közötti rézkarcát vette alapul W.P.
Zimmermann az ő "Eikonographia"-jának/1604/. I. Katalógus. 43. számú rajzához. 199 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmerman magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Arcgaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. B 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische chronica"-jának/1600/Cassel/ 12/b-13/a ...1. közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Eikonographia"-jának/1604/. I. Katalógus ..31. számú rajzához. 199 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische chronica"-jának/1600/Cassel/ 1811 b-1821 a. 1. közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Eikonographia"-jának/1604/. I. Katalógus 32. számú rajzához. 199 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische chronica"-jának/1600/Cassel/ 181/b-182/a...1.közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/.I.Katalógus .33.számú rajzához.199old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische chronica"-jának 1600/Cassel/ 8.b.-9.a.....1.közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának 1604/.I.Katalógus 34..számú rajzához.199old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische chronica"-jának 1600/Cassel/ 1316-1412.1. közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/.I.Katalógus .35.számú rajzához.199 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/ 127a-131b. l.közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/.I.Katalógus 22.számú rajzához. 198 old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.1957 Bp.

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/ 141 b.-142 a. 1. közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/.I.Katalógus 23. számú rajzához. 148 old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.1957 Bp.

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/ 111-112 l.közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/ I.Katalógus 24.számú rajzához. 198 old.

Gonnermé Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar-vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.1957 Bp.

M.D.R.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/ 9/b-10/a 1.közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/. I.Katalógus 26.számú rajzához. 199 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica. IX.1957. Bp. Bibliotheca Kiadó.1957 Bp.

M.D.R.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel, 1600/ 1631b-1647a 1. közötti rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Eikonographia"-jának/1604/. I. Katalógus 30. számú rajzához. 199 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. 1957 Bp.

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/ 10/6-11/2 L.közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/.I.Katalógus 14.± számú rajzához. 198old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Arcaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/ 1616-1702 L.közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/.I.Katalógus 15..* számú rajzához.198 old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/ 1296-1301. közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/.I.Katalógus .16.* számú rajzához.198old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.N.M.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel, 1600/ 1721-1731. közötti rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/. I. Katalógus 67. számú rajzához. 198 old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel, 1600/ 172/b.-173/a. L. közötti rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/. I. Katalógus 18. számú rajzához. 198 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Arcaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

Az ő"Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/ 168/5-169/2.l.közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographa"-jának/1604/.I.Katalógus 2.számú rajzához. 137old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

Az ő"Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/ 516-610.l.közötti rézkarcát vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographa"-jának/1604/.I.Katalógus 4.számú rajzához. 197old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel, 1600/ 6/6-710. l. közötti rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Ikonographa"-jának/1604/. I. Katalógus 5.4. számú rajzához. 197 old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel, 1600/ 1516-1670 ...1. közötti rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Eikonographa"-jának/1604/. I. Katalógus 12. számú rajzához. 198 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel, 1600/ 15/b-16/a 1. közötti rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Eikonographa"-jának/1604/. I. Katalógus 13 számú rajzához. 198 old.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/ 1716-1810 L.közötti rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/.I.Katalógus.46.számú rajzához. 200 old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

Az ő "Ungerische Chronica"-jának/Cassel,1600/ 1766-1770.L.közötti rézkarcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának/1604/.I.Katalógus..44..számú rajzához. 133 old.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Acta Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich, rézmetsző

1600-ban, Casselban megjelent: Ungerische Chronica...c-
művében Sabácot is megörökitette. 190.o.

Gennerné, Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann
magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca Kiadó. Bp.
1957

M.D.K.

Wilhelm Dillich,rézmetsző

"Ungerische Chronica". Cassel,1600.c művének metszete
it a kor német művészei felhasználták müveikben.W.P.
Zimmermann a hódoltsági rajzainál is használta.Dillich
a szász fejedelmi udvar művésze volt.Finomrajzú,kismé-
retü vedutákat ad.Előtérben egy-egy artisztikusan meg-
rajzolt diólombu fa,a vár két oldalán kis erdőt rajzol
a kompozició élénkitésére. 189.o.

Cennerné,Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann
magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp.
1957

M.D.K.

Wilchelm Dillich,rézmetsző

Az általa megtermtett tipusát Szigetvár ábrázolásának vette át mindenki,később szines rajzokat is készitve. 945.o.129.jegyz.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966.-6os. 1967 Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

Wilchelm Dillich, grafikus

Németh Béla rekonstrukciós rajzában Szigetvárról felismerhető Dillich hatására készült XVII.sz.-i ismeretlen mestertől származó rézkarc hatása. 80.jegy

Kovács Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

Wilchelm Dillich,rézmetsző

Eszterházy Pál Mars Hungaricusában a mellékelt rajzok a szigetvári várról a XVII.sz.első felében nyomtatásban megjelent a szigetet bemutató rajz Dillich rézkarcának egyik variánsa lehetett. 169.jegyz.

Kovács Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Gyöngyipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

Wilchelm Dillich,rézmetsző

Felvetődött,hogy ő helyszini felvétel alapján készitette el Szigetvári rajzát.De ábrázolása az ostrom előtti 1566-os erősség,ha ott járt volna,akkor a 4 sarokbástyás török várat rajzolta volna meg. De láthatta az osrom után készült nyomtatá ban megjelent metszeteket. 211.o. 42.jegyz.

Kováts Valéria: Sziget Várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

Wilchelm Dillich,rézmetsző

"Vngarische Cronica...Cassel,1600"17/b-18/a közötti rézkarc.Szigetvár képe.J.Sibmacher és utána J.C.A. Hammerschmied tőle vették át Szigetvár rajzaikat. 211.o.42.jegyz.A rajz az Orsz Széchényi Könyvtárban. Ant.6740.

Kováts Valéria: Sziget Várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966. Pécs. 1967 Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

Wilchelm Dillich,rézmetsző

1600-ban megjelent rajzán Szigetvárról már nem szerepel a belső-és a külső várat elválasztó vizesárok,a kirohanás hidjával eg ütt,amik a XVI.sz.-i rajzokon még meg vannak.Az ő rajzát vették alaapút a későbbi rajzolók,igy Sibmacher is,valamint Hammerschmied is. 211.o.

Kovács Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1966. Évf. 1967 Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

Wilchelm Dillich,rézmetsző

1600-ban nyomtatásban megjelent képe Szigetvárról már torzitva őrizte meg az egykori Szigetvár képét. De már megjelenik a kerektorony és a kapútorony.
220.o.

Kovács Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez
207.o.

Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M. D. K.

DILICH Wilhelm vajzoló

Vác látképe, réz karc 1600-tól

(Repr.)

Bercsényi-Granasztói: Vác, Rp. 1960-

28. l.

Dillich M.D.K.

A törökkori Esztergom képe. XVI. sz. repr.

/metszet

. SWallen Emma: Az esztergomi Scéchenyi tér

Bp. 1963. 13.1.

Ø Dillenberger Gustáv

Besztercebánya XIX. 7

lásd Fleischer Béa 37. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Dillenberger Gustav

Geb. in Neusohl

20 J. alt.

1850-57

Bécsi akadémia
Ujházy

Korong. bronkon II. 206.

Ø Diller

jezuita épitéz

XVIII. sz.

l.

Schoen Buda és Óbuda

3. l.

Csólyos pusztai leletek VII. 241.

megírva

Diller János

műasztalos

XVIII. sz.

láid

Schoenjezsuita

~~281. l.~~ 5. l.

M. D. K.

DILLER János asztalos,

jezsuita laikus

1713-1714. Trencsén

1719-1723. Klagenfurt, Laibach, Bécs

1724-1725. Buda

1726. Győr

1727. Nagyszombat, majd elhülaltett a rendből

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 182. l.

MDK

Diller /Tüller/ Lénárt kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám.298.l.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. II. 81.

Név: Dillet Leonhardt

Foglalkozás: Könnives (ein Maurer)

Szárm.hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal.állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1691. VIII. 2 előtt (?)

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

M. D. K.

DILLICH W

Esztergom a XVI. sz. végén (20. lap)

(DILLICH W.: Hungarische Chronica, Cassel, 1600
c. művében közölt részletek.)

Dercsényi Dezső – Zoltay László: Esztergom
Bp. 1956., 35., 50.

Ø Dillinger György

aranymives

1762-ben választott

polgár Pesten

erőd

Horváth-Szentpéteri

253. l.

déken egy balra fordulva ülő pász-
kenyájat. Előtte bozontos kutya
tette, mig baljával a sziklára
és botját támasztotta. Öltö-
k, kötény és kurta szoknya. A
észe pedig áll. Két birka kissé
ól balra: And. Marko 1877.

7.5 cm.
ki ajánlat (506/902), illetőleg
ján Giulia Marko Contitól 140

Dillinger György

aranyműves.

1762 ~~tól~~ választott polgár Pesten. (Schmall L. Adalékok Bp 1899.) 144 l)

(I

Vagyis a városi képviselőtestület tagja

Räth - dij VI. 186

Dillinger György

aranyműves

1762-től választott polgár

Pesten

Schmall

I. k. 144. l.

Viszont pedig a könyvtárnak kötelessége
csarnokainak előadási anyagát és erre a tanít
kell felhívnia a kurzus látogató olvasó fig

az elemi iskolában kezdi munkáját. Megalapí-
ónyvtárakat is. Schultze Ernst élénk szinekkel
t. Valóban mesteri az a módszer, melylyel a
ásvágy fokozására buzdítják és a gyermeknek
lszerrel érik el azt, hogy a kis gyermek maga
olvasgat.
dése sikerének fényes példája az iskola és a
szervezett amerikai rendszer. Ez egészen más
rszági «Bibliotèques scolaires et populaires»
tt *könyvtárak* alakjában nagy reményekkel, de
Németbirodalom országai hűen járnak az ame-

smertek ugyan a szakkörökben, sőt egyik-
ményezés útján vagyunk. Kevésbbé ismertek
ség az értelmesebb közönség gondolatvilága
mindig *igen szűk kerethez* fűzi. A nemzet-
kapcsolják össze. Pedig az igazi nemzetneve-
tályára, minden korú tagjára vonatkozik. Egy
itársam figyelmébe: «Vajjon melyik embernek
ettség évein túl is? a társadalom melyik osz-
el lehet kiküszöbölni és megjavítani».
iségének, hogy az összes nemzetnevelő csz-
A ki ebben kételkedik, az ki fog gyógyulni
ímet nagyszabású könyvtári mozgalom óriási

Dillinger Károly

grafikus

61 éves

(szívizomelfajulás)

+1956. III. 27

X. Új köztemető

Halotti főkönyv

2043 folyósz.

Dima Melanie

mühimrö

Közlezrkiáll

1457 l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Dima András.

A Belváros déli részének rendezése. Tervpályázat, 1985.

A pályamű díjazása:

A Bizottság 170.000 Ft-os II. díjban részesítette a 9. bírálati sorszámú pályaművet; szerzői: Schwarczuk Ágnes, Szenczi Ottó, Frenyó Mária, Dima András és Jordán Péter.

3. A II. díjas terv. /repr./

3. A II. díjas terv

Magyar építőművészet, 1986. 3. 16-old.

1 M. D. K

DIMANOCZY Yvonne

Az előadás jelmezei

M. B. B. Tom urti kaloudjai

A Déryné Színház ifjúsági bemutatója

Magyar Nemzet 1962. február 3. 4. e.

Ø Dimény Lajos

maksai festő Encsen

lárd

MOB 3702. 4.
kvt. 274. l.

Abacy Torna vm.
Bp. 1935

Dimény Lőrinc

asztalos m.

Kolozsvár

cód

Jakab Kolozsvár

III. 269. l.

M D K.

Dimény Miklós

Kiállítási kis

Szociálista Művészetért

1960 okt.

Dinnyés Miklós

festőművész kiállítása pénteken nyílt meg a Képcsarnok Vállalat Dombóvári Bemutató Termében.

Kulturális krónika

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 21. 9. o.

Diminarić Máté, dalmát kőfaragó; sebenicoi születésű. Az 1433 és 1434. évi sebenicoi évkönyvek említik. Szülővárosa templomának díszítésénél segédkezett és Matijašević Lukács költségén egy síremléket is készített.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 68. l.

Dimitrievics Erzsébet

textil

1927

Éimisk 1930. 82. l.

Délmagyarországi emlékeimnek II. 208.

DIMITRIJEVIC, Ilija Jertö

Magyarbáj, Kon, 1873

DAVIDOV, Dinko: Spomenici Budimske eparhije. Beograd ; Novi Sad : Prosveta ; Matica srbska, 1990 67, 331 p.

DIMITRIVEJIC, Ilija festő

AH 1988. 1. 110.

20. Magyarbóly

Szent Lukács evangelistának szentelt templom. Eredetileg már a 18. században is létezett itt pravoszláv templom. A mostanit 1821-ben építették. Ikonosztázát az autodidakta Ilija Dimitrivejić festette 1873-ban. A templomban Borjádról származó ikonokat is őriznek.

Tchécoslovaquie

Numéro spécial sur l'
du 30ème anniversaire
(art et idéologie, pe
médaille, art graphiq
in : Vytvarny Život .

U.R.S.S

HABAROVA (M.).- Hudoz
atka).
in : Hudožnik.- n°3,

NORDSTEJN (T.).- "Kra
tchernosium" aujourd'
in : Hudožnik.- n°2,

Sur les arts plastiqu

HURAJOVA (Fr.).- Vytv
republik. (L'art plas
Baltes).
in : Vytvarny Život.-
ill en noir et en cou

Roumanie

IRINESKU(J.).- 30 let
iga. Za iskusstvo obš
saire de la libératio
un art de caractère p
in : Iskusstvo.- Mosk

L'auteur souligne la
klore d'une part,
d'autre part.

Dimitrijević Rafael, horvát festő; szül. 1700 körül Risnában. Dalmácziában a podmajnai kolostor-templomot ékesítette festményeivel. A templom bejárata fölé a következő czirill betűs feliratot alkalmazta: »Ezen templom összes szentképei az ikonosztaszokkal és feliratokkal az Atya, Fiú és Szentlélek segedelmével Jovović Isaj szerzetes atya buzgó fáradozása és Dimitrijević Rafael kezemunkája által készült 1747-ben.«

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 63. l.

Dimitrovics Jaroslav

festő

Ruszkabányáról (Krassó-Szörény m.) 1859-ben 21 éves

lásd Fleischer Béla 37. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Dimitrovits Cosmas

ötvös

1828 Szabadka

Kapmagyarországi ötvösök 34 l.

4527. Martin Schildt:

Pipáját tömő ör

Ládan ülő (pápaszemes, ősz,) férfi, ki egy ~~fejét lehajtva~~ és tömi pipá hányt. Öltözete: sapka, sá szürke pantalló. Az ST a jel zik. Jelzése balról félmaga

Vászon, mér. 33.1:25 cm.-
Gróf Andrássy Dénes hagyomány
A Magyar Nemz. Muzeum öröklete
~~márczius 30-án /245-914/.~~ — P
(245-914).

megírva

Dimitrowits Ferenc

kalligrafus, litogr.

Brassóban és Nagyszeben-
ben működött 1838 —
1865 között.

lásd Bielz Graphik
22, 23, 27. l.

FÜRDŐKORMANYZÓ
BALATONFÜRED

Méltóságos Uram !
Igen tisztelt Barátom !

Az első magyar kőszinház oszlopai a bemutatott tervek alapján uj helyükön állnak. Az oszlopok ünnepélyes átvétele kegyeletes megőrzésül f. hó 28-án, déli 12 órakor lesz. A kormányt Stolpa államtitkár ur képviseli. Ugyanaznap este 7 óra 30 perckor a Nemzeti Szinház művészei adják elő azt a darabot, amelyet 1831-ben a szinház megnyitásakor játszottak.

Amikor ezt Méltóságodnak tisztelettel jelentem,

Dimitrowits, F. J.

Térkép. T. 7278.

Az Uibersicht der Bezirks-Eintheilung-gal, az Abkürzungen-nel, az Erklarung des Farbendruckes-sel és az Erklarung der Zeichen-nel ellátott térkép felirata:

KARTE
des
Grossfürstenthum
SIEBENBÜRGEN
nach der neuesten
LANDESEINTHEILUNG
1860
topographisch richtig gestellt und [illegible] bezüglich der Niveau Verhältnisse theils nach eigenen, theils nach den neuesten und besten Beobachtungen entworfen vom Geometer
FRANZ FISCHER.

alól jobbra: Druck von F.A.R. Krabs in [illegible] Hermannstadt
balra: Lith. von F.J. Dimitrowits.

Szines kny., mér. a vk. 51.8 : 69.3 cm.

K. D. U.

DIMITRU Ld.

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 335. l

Dimitsch Georgievics Iván dr.

D 1905/6

Ferkép zömfőis lévk

76. h.

Satrinciba
; az ötödi
Mosztári

ek adattak:
czebányára és
a Vakokat G

g hatáskör
élyezése 19
. kir. minisz
rszágos Főf
mányos közg
hó 31-én 68
yelőség jav
et méltóztat

keretében
oo K.
Könyvtár
dalomból
-Egyesület múzeuma

Dimitz Sándor

festő és grafikus
17. 1899, nh. 1940 aug.
14. Pesten. Alighanem
a fővárosi emiszeteti iskolá-
ban esti tanfolyamenn ta-
nult. A pénzügyi igazgatás-
ban ~~mint~~ szolgált, legutóbb
mint pénzügyi tanácsos.

kiegészítésére --- --- --- --- 3000 K.
yvtári térítvények nyomatására,
bb könyvtárainknál évközben fel-
ülő kisebb pótlásokra stb. --- --- 2700 «

Új könyvtárak létesítésére 56.000 K.

szegből felállítható:

	2000 K-ás népkönyvtár	2000	K-ért.
árom	1000 « «	23000	« «
	400 « «	2000	« «
	300 « «	1500	« «
két	500 « vándorkönyvtár	21000	« «

6 könyvtár 49500 K értékben.

yvtárak könyvanyagára fizetendő:

	2000 K-ás könyvtárért ---	2000	K.
árom	1000 « « ---	23000	«
	500 « « --- ---	20000	«
	Összesen	45000	K.

ızdasági könyvtárak a következők: Bács-
egyében: *Topolya*; Biharmegyében: *Ugra*
d; Borsodmegyében: *F[illegible]kaj*;
gyében: *Apátfalva* é[illegible]
ében: *Csíktusnád* és C[illegible]

II. Könyvtárak kiegészítésére fordíttatott 6300 «
III. Új könyvtárak létesítésére és szekrényekre fordíttatott --- --- --- --- 56000 «
Összesen 116000 K.

Az 1911-ben felállított állandó jellegű és vándorkönyvtárak.

I. 2000 koronás népkönyvtár:

1. *Jászberény* (Jász-Nagy-Kun-Szolnokm.). Városi tanács. (Szekrény nélkül.)

II. 1000 koronás könyvtárak:

2. *Abaujszántó*. Áll. iskola. II. sorozat.
3. *Apa* (Szatmárm.). Községi előljáróság. II. sorozat.
4. *Arad*. Csutora-u. népiskola. **B** tipus.
5. *Balatonfüred*. Balatoni Egyesület. **A** tipus.
6. *Budafok*. Ifjúsági kör. **B** tipus.
7. *Budapest*. Vasutasszövetség déli kerülete. **B** tipus.
8. *Csap* (Ungm.). Kath. autonóm kör. **A** tipus.
9. *Derecske* (Biharm.). Önálló gazd. ismétlőiskola. **A** tipus.
10. *Dunaharaszti* (Pestm.). Kertegyesület. **A** tipus.
11. *Egyek* (Hajdum.). Áll. elemi iskola, II. sorozat.
12. *Enying* (Veszprémm.). Községi előljáróság. **A** tipus.

B. DIMITS SÁNDOR

3. Téli táj, hideg tűkarc
4. Tél a Tabánban, ceruzarajz

Nemzeti Szalon

1939-es Szalon

V

b. Dimits Sándor

Őszi táj, cementarap

Nemzeti Szalon

Őszi Kiáll. 1939. szept.

b. DIMITS SÁNDOR

25. Veszprémi utcarészlet, ceruzarajz
26. Veszprém, ceruzarajz

Nemzeti Szalon

Magyar városok

1940. jún.

B. DIMITS SÁNDOR

7. Rácvárosi templom, ceruzarajz

50.—

B. DIMITS SÁNDOR

10. Óbudai uccarészlet, hideg tű 40.—
11. Utrészlet, hideg tű 30.—

Nemzeti Szalon
téli tárl.
V 1938. jan. febr.

ALELNÖKÖK:

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR HORVAI JÁNOS

FARKAS ZOLTÁN

IGAZGATÓ:

HUBAY ANDOR

TITKÁRNŐ:

V. CSERESNYÉS ERNA

FŐTITKÁR:

LEHEL BÉLA

b. Dimits Sándor

23	Dömösi táj	olajf.	200.—
24	Májusi hangulat	olajf.	160.—
25	Duna részlet	szines rézkarc	20.—

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

V

NEMZETI SZALON
1932. JANUÁR 1.

b. Dimits Sándor

33	Tél a Tabánban	rézkarc	20.—
34	Dömösi Duna részlet,	szin. rézkarc	20.—
35	Holdvilág-utca II.	szin. rézkarc	25.—

Nemzeti Szalon
Akv past kiáll. 1933 máj-jun

3058

57. Fr. A. Schelver.

(Sz. Osnabrukban 1805-ben. † Münchenben 1844-ben.)

Sarczoló kozákok.

A háttérbeli ~~látható~~ faluba kozákok törtek be, kik a lakosokat mindenképen sarczolják. Az előtérben, arczczal a földre borulva, egy vértes fekszik; mellette a pejlovon ~~jobbra~~ vágtató kozák, kinek piros bélésű köpenyét a szél ~~elkapta~~, felnyergelt szürke igáslovat visz magával; közelében pedig három csirke menekül repülve a garmadában levő hordó, bögre, különféle szerszám és podgyász felé, a melyek előtt, az ütközőn innen, egy czipő s két palaczk hever. Hátrább, az utczában, a teheneket, birkákat és kecskéket hajtják el, mi alatt a kozákok egyike korbácscsal fenyegeti az összetett kézzel könyörgő asszonyt és kis fiát és a talpazaton álló feszület előtt bal térdére ereszkedett férfi könyörög sirva, kit leányka karol át. A kereszten innen elesett katona és mögötte döglött kutya látszik. Az égbolt felhős. Jelzése részben összevont betükkel jobbra a hordón: »*A. F. S.*«

Fa, méretei 23·5 : 29 cm.

1876: IV. 57. — 1878: V. 27. — 1880: V. 27. — 1881:

316

b. DIMITS SÁNDOR

30 Almák olajf. 100.—

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 febr-már

KÉBKÉKÉK

KÉPKERETEK

b. Dimits Sándor

82	Tabáni részlet	olajf.	150.—
83	Őszi szinek	olajf.	200.—
84	Ősz	szines rézkarc	16.—
85	Máriabesnyő	szines rézkarc	20.—

Nemzeti Szalon
Téli kiáll. 1932 jan

~~árad végén és a XVI. első felében~~

-af fölfelé nézve ~~van feltüntetve. Fejét~~ fejét
, szőke haja homlokába lóg. Szárnyai kö-
tiak keresztbe vannak tevé, mig az oldalt levő

etei 35.5 : 25.5 cm.
~~220 500~~
~~XXXX~~ frt. kr.

03.

nitől 1895: VII. 4-én 500 liván
95: VIII. 31-én (246/95). L. az

nre, Zala György, Schickedanz
elhez hozzájarultak.

6

154.

DIMITS SÁNDOR

43	Szent Imre, oltárképtanulmány	500.—
44	Szent Erzsébet, oltárkép tanulmány	600.—

Nemzeti Szalon
Árpádh szentek kiáll. 1930 aug

V

Dimier Sándor, belibregi

1928. jun. Nemzeti szalon
tav. tárl.
3 budai tusrép, olaj

Kávéhoz a Gellért hegyen
Régi budai házak
a Tabánból

of

M. - Rónaérstelep III. 84.

N Sral (2) Dimits Sándor

1927 nap tav tárl:

Vár reszlet
Tabáni harak

1929 Öszi tárlat.
Nyári napsütés,olajf,
Régi budai utcarészlet,olajf,
Fa a hegyen,olajf,
A Duna mellett,rézk,
Régi házak,rézk.

1929 III. bajai és IV. Kecskeméti kiáll.
Öszi szinek,olajf,
Tavasz a Tabánban,olajf,
A Duna mentén,rézk.

1930 Tavaszi Szalon.
Tórészlet,rézk.

1930 Spirituálisok kiáll.

Tavaszivirágzás,olajf,
Régi budai utca,olajf,
Margitszigeti hangulat,olajf,
Rézkarcok,~~olajf~~,

1930 Egyházmüvészeti kiáll.
Szt. Imre oltárkép tanulm.
Szt. Erzsébet, " "

1930 II Balatoni kiáll.
Siofoki strand,olajf,
Vitorlás a Balatonon,rézk.

1931 Tavaszi Szalon.
Cirkveniai részlet,~~olajf~~,rézk.
Gyömrői tórészlet,rézk.

1931 Tavaszi tárlat.
Holdvilág ucca Tabánban,olajf,
Tabáni Zsákutcca,olajf,
Budai részlet,rézk.

1931 Öszi tárlat.
A nógrádivár kapuja,rézk.
Dömösi hangulat,olajf,
Budai ucca,olajf,

1932 Nagy téli tárlat.
Tabáni részlet,olajf,
Öszi szinek,olajf,
Ösz,szin.rézk.
Máriabesny,szin.r.

1932 I ső Csendélet kiáll.
Almák,olajf,

1932 Aguar,és past festők kiáll.
Tél a Tabánban,rézk.
Dömösi Duna részlet szin..rézk.
Holdvilág ucca II.szin.rézk.

1932 Tavaszi tárlat.
~~Holdvilág u.olajf,~~
~~Zsák u.olajf,~~
~~Budai részlet,rézk.~~

Dömösi Táj
Magyari hangulat
Duna részlet, sz.rézk

D i m i c S á n d o r .

Nemzeti Szalon

1926 Kecskeméti és nkörösi Kpzőmüv-ti kiáll.
Téli napsütés,olajf,
Őszi ~~hangulat~~ hangulat,olajf,
Budai részlet,olajf,

1926 Győri Kpzőmüv-ti kiáll.
A kir.várkertből,olajf,
Részlet a kir.várpalotából,olajf,

1926 Pápai Kpzőmüv-ti kiáll.
~~Budai részlet,olajf,~~
" ház olajf,
Zöldruhás nő,olajf,

1926 Szombathelyi Kpzőmüv-ti kiáll.
Budai részlet,olajf,
" ház,olajf,
Zuldruhás nő,olajf,

1926 Pécsi Kpzőmüv-ti kiáll.
A kir.várkertből,olajf,
Részlet a kir.várról,olajf,

1927 Bajai III.kiáll.
Csendélet,olajf,
Budai utcarészlet,olajf,

1927 Tavaszi tárlat.
Budai uccarészlet,olajf,

1927 Nagy tavaszi kiáll.
Várrészlet,
Tabáni házak,

1927 Egri kiáll.
Csillagvölgyi részlet,olajf,
A vaspálya mellőtt,olajf,

1928 Balatoni térs.kiáll.
Tavaszi hangulat,olajf,
Aligai részlet,olajf,

1928 Tavaszi tárlat.
Kápolna a Gellérthegyen,olajf,
Régi budai házak,olajf,
A Tabánból,olajf,

1928. Őszi tárlat.
Jegenyék,olajf,
Alkony Budán,olajf,
Tabáni udvar,olajf,

1929 Tavaszi tárlat.
Tavasz a Tabánban,olajf,
Virágzófák,olajf,
Oktoberi hangulkat,olajf,
Őszi eső után,olajf,

Dimic Sándor

N Sz
1926

Dimic Sandor

Nemzeti Szalon

2./

1932 Őszi tárlat.
Óbuda, Lelkész u.
A Rákospatak mellett, olajf.
Aranykakas u. szín.rézk.
Hadnagy u. szin.rézk.

1932 Téli tárlat.
Gellérthegy u. szín rézk.
Híd a Rákospatakon, szín.rézk.
Rálátás a Tabánra, olajf,

1933 DUNA kiáll.
Uszályok a Dunán, szinrrézk.
Dunarészlet, " "

1933 Tavaszi tárlat
Ív u.téren.rézk.
Aranykakas u. szin.rézk.
Kömives u.olajf,
Tavasz a Rákospataknál, olajf,

1935 Munkácsy Céh kiáll.
Viharos táj.rézk.

1936 Munkácsy Céh kiáll.
Zebegényi részlet.rézk.
Dömösi részlet, rézk.

1938 Téli tárlat.
Ráczvárosi templom.cer.r.
Óbudai részlet) hidegtü
Ut-részlet, "

1939-es Szalon kiáll.
Téli táj, hideg tükarc.
Tél a Tabánban,

1939 Őszi kiáll.
Őszi táj, ceruza rajz.

1940 Magyar városok kiáll.
Veszprémi utcarészlet, cer.r.
Veszprém, cer.r.

terhére, elszámolás kötelezettsége

bbi

g-

-án. A miniszter rendeletéből:

teri tanácsos.

A hivatalos másolat hiteléül:

min.iroda s.tiszt.

A MAGYAR KIR. VALLÁS

Dimics (Belibregi)

Sándor

festő

Utcarészlet Budáról,

olaff.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1927

Bánffy Dezső:

A hős:

E lap [illegible]
egyházpolitikai
magyarországi
sal, a minisztere
alapján, vértbe
jobb kezében pal
jobb füleúél fo
toll diszíti, [illegible]
Tölirata fölü

Kézraj
Rajzol

T a közte és a magyar kormány között

Dömic Sándor

belibregi

grafikus

Történelmi, tájképek.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1930.

Térkép.

A GRADISCA, SLANKAMEN,
BROD, EISEN THOR, der Fels F
VITZ, ZERIN, GVOZDANSKY, Neu
RICSOVATZ térrajzával körülv

MAPPA
der zu Carlovitz
und hernach durch zwey
Commissarios vollzog
Kaiserlich-Türki
Grantz-Scheidung
so in dem früh Jahr 1699 ang
verfliessung 26. Monaten vol
alól a kereten középütt: Chr

Szines rm., mér.

DIMITS SÁNDOR

33	Czirkvenica részlet	rézk.	20.—
34	Gyömrői tó részlet	rézk.	16.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1931

A „TAVASZI SZALON" DIJNYERTESEI:

A Szinyei Társaság Nemes Marcell-féle utazási díjak:

Rozgonyi László (1926)
Ecsődi Akos (1927)
Barzó Endre (1928)
Vadász Endre (1929)
Hincz Gyula (1930)

Barta Károly díjak:

Miklós József (1926)
Farkas Zoltán (1926)
Erdélyi Ferenc (1927)

A Szinyei Társaság díjak:

Istokovics Kálmán (1926)
Ispánki József (1928)

báró Herzog Mór Lipót utazásidíj:

Medveczky Jenő (1927)

Wolfner Gyula népéletidíj:

Vadász Endre (1927)

Ernst Lajos díj:

Jálics Ernő (1927)

Ernst Endre díjak:

Komjáthy W. Gyula (1926)
Szemere Lenke (1928)

Kitüntető elismerés:

F. Antal Elemér
Barcsay Jenő
Barzó Endre
Basilides Barna
Bánk Ernő
Csuk Jenő
Pekáry István
Schrotta J. Frigyes
Leicht Lilly
oraviczai Szabó István
Pándy Lajos
Simkovics Jenő
Rauscher György
Réty Zsuzsa 1927, 1928
Révész Pál
Sándor István
Novotny Emil Róbert
Schaar Erzsébet

Uj Szalon Dimitz S

1934 ápr

Törökpataki Táj
Tresi-i Dunarészlet } of

A Virág Benedek u-ból, rézk

Komáromi Dunapart, sz. rkare

1934 máj. Tabán Miáll

Iv utca } of
Tavasi hangulat

Budai udvarrészlet } rézk
Tél a Tabán ban

1934 máj-jun
Luglói Táj, of
Szolnoki Táj, rézk

1934 aug Nagyrombat u., of

1934 szept Duna részlet } of
Kavics u.

1934 dec Lébegémi táj, of
Gyöngyösi táj, kelenvölgy, jüglicettől rézk

teri tanácsos.

t t s á g á n a k ,

B u d a p e s t .

Dimits Sándor

Viharos táj, rézkarc.

Nemzeti halon. Mun-
kácsy Céh VIII. repr-
ki-ill. kat. 1935.
márc. 30. – ápr. 14.
(N. Szal)

NYOMTATVÁNY.

1936 máj-jun (4.o)

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Lebegényi részlet
Dömösi részlet
rezk

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R... Budapest.

Dimits S

Mütterem

1937 jun (Balat. kiáll)

Vitorlás a Balatonon rézk

1937 aug. graf. kiáll

Dunaparti fák
Téli Táj
Öts
rézk

1938 okt

Zólyomi út, of

közgyüjteményekben őrzött és a
gebbi alkotásokat,melynek keres
tuszminiszter Urnak és Budapest
máris sikerült kieszközölnünk.

Hiányos volna azon
setben,ha a magyar keresztény m
legalább közvetett módon nem si
vészeti ágnak becsesebb alkotás
nél fogva be nem mutatható. A m
re gondolunk,melyek elidegenith
ti kulturának s amelyek ma sajn
Arra kérnénk tehát a Müemlékek
ségét,hogy a tulajdonában levő,
80 f.métert tevő válogatott any
állitás céljából rendelkezésünk

Előre is kifejezet
tunk

főtitkár

nyug.

Dimits Sándor

Tél a Tabánban
c. Éjje repr.

Tabán kiáll. az
Uj Szalonban.

HoMHu

38. l.

II. 6-7. sz.

Mátyás király.

A mellig, jobbra fordu
ban ábrázolt király arczélbe
rú disziti, köntöse prémes.

MATTHIAS I. CORVINVS VI
SLAVONIAE etc. REX

a kép alatt: Matthias Corvinus
és a párkányon: Obyt Anno 149

Rm., mér.

Szn.
1761-

Dimics Sándor

beliberegi

festő

Falusi utca c.

képe repr.

Képzőművészet

1928. 14. 7. 232. l.

kép

Tűzérek és szekerészek.

Három sorban, ló
vagy pedig gyalog
Felirata fölül

balra: K.k.österr.Ar
és jobbra: Cs.k.oszt.
jelzése pedig alól k

MORSACK, WIEN.

Szines kőnyomat, mér

Sz.n.
189-
Át.l

Dimics Sándor

belibregi DIMICS SÁNDOR: TABÁNI TÁJ

voda Katánál 137
Dr. Siklóssy László: Vitéz János, a humanista

Képzőművészet 1929. 175. l.

ŰVÉSZET

NGYÖSI NÁNDOR DR.

Dimits Sándor

Rézkarca
(felette gyenge mu)
repr.
Képzőmuvészet
1931. V cf. 40 sz
120 l.

kép

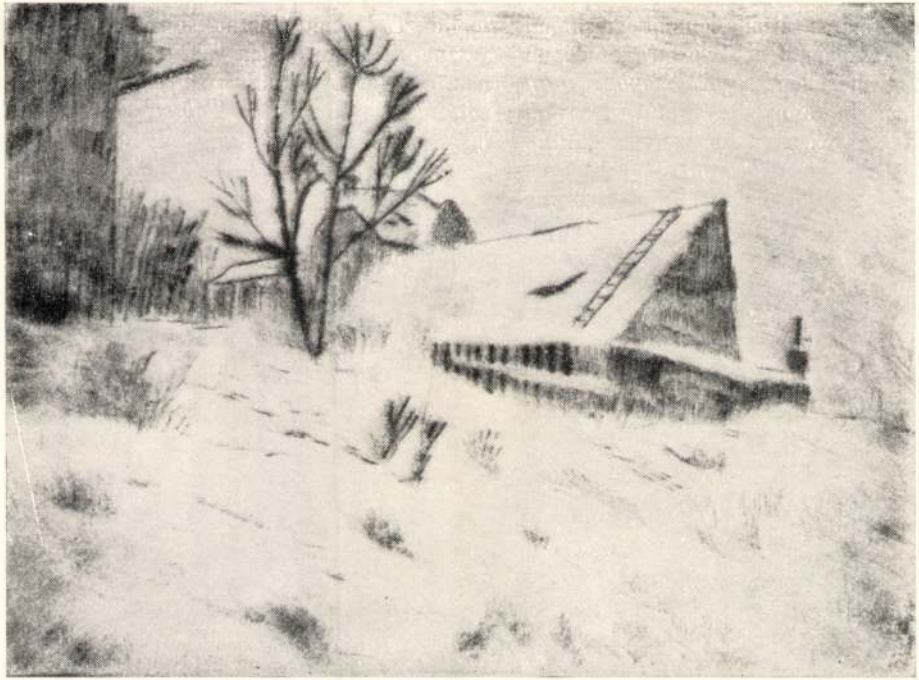

BELIBREGI DIMITS SÁNDOR: RÉZKARC

ket. Vitéz *Pataky* Ferenc ezuttal a szokottnál erőteljesebben szerepel. Temperája és rajzai a sablont elkerülően finomak. *Porter* Paula vásznai most is teljes frisseségében mutatják a művésznő elismert képességeit. *Szopori Nagy* Miklós akvarellje franciásan könnyed és a művész egyéni ízlésével ékes. *Török* Jenő, ez a ritkán szereplő kitünő művészünk ezuttal két választékos finomságu vászonnal hívja fel magára a figyelmet. Tájképének halkított szinei és figurálisának egészen egyéni kompoziciója ismét igazolják a hozzá füződő régi becsülésünket.

Bokor Vilmos vászna ezuttal is a nagy készségü kompozitőrt állítja elénk. Megdicsérjük *Bakonyi* Kató Mátrafüred c. tájképét, mely nagy haladást jelent eddig látott képeivel szemben. Előadása egységes és eredeti szemlélet. *Reissmann* Gizella friss, kedves képet hozott a Balaton mellől. *Uitz* János vászna csupa derü és fény. *Soós* Lajos vásznai az olajfestésben való teljes jártassággal brilliroznak. *Sziklai* Lajos külvárosi részlete gazdag a nüanszirozott megfigyelésekben. *Tóbisch* Ilona mind erősebben bizonyul egyéni hangu művésznőnek. *Turmayer* Sándor uccarészlete fölényes technikát és művészi meglátást revelál. *Albert* Ferenc, *Balogh* József, *Bendéné* K. Friderika, *Borsos* István József, *Csillag* József, *Czene* János, *Dénes* Rudolf *Demeczkyné* Volf Irma, *Dull* Lajos, *Gecse* Árpád, *Schuschny* Erna, *Heller* András, *Hoffmann* Antal, *Huszty* Ibolya, *Jeney* Zoltán, *Klimó* István, *Kokesch* Kató, *Kovacsics* Ernő, *Mansfeld* Nóra, *Márton* Jakab, *Mendly* Gyula, *Mészöly Munkás* Béla, gyertyányi

Dimits Sándor

Ösc. c. kepe

(Müterem csop. kiáll.)

Repr

Müvészet

1937. 10. sz.

108. l.

kép

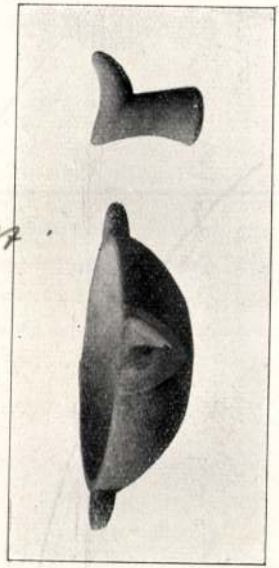

121.

124. PYXIS.

Márvány. Magassága 8·5 cm. Átmérője 13·5 cm. A fedél szélei megcsonkultak. Athénből származik.

Szelence kenőcs, orvosszer vagy eféle tartására. Görög munka.

Paul Arndt: Pyxis. V. Jahrhundert vor Christus.

Dimits Sándor

Óbudai utcarészlet

Repr.

Művészet. 1938. 48. l.

Nem azonos

Dévich Sándor

festővel

kép. *Daffinger : Nákó János gróf.*

B. Dimits Sándor

festő

Tabáni vénlet és

Tabán c. képe

repr.

Művész-Élet.

1934. 1-2. 7.

képe

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

megjova

Dimics Sándor

Belibregi Sándor

festő

lásd

Dimics (Belibregi)

Sándor

B-ben indikálva

a Dimics Sándor

név utolag irva

a tintával irt

név fölé

1954. febr. 4.

~~bérsi mutius és a magyar kormány közt~~) az
törvények megalkotásának idejében, a mutiusnak
látogatásakor előfordult conflictusra való célzás-
nököt, a Terényi Lajos interpellatiójára adott felelet
és pánczélba öltözött (és fogát vicsorító) hősnek tünteti fel, kinek
los van s a ki ~~[illegible]~~ bal kezével Agliardis ~~[illegible]~~
gva ~~[illegible]~~ emeli fel. Kezeiu keztyűt ~~[illegible]~~ hord, sisakját két
zipőjén hosszú nyakú tazajos sarkantyú van.
l „I" s alól jobbra: „Varga 95."

z, a papiros nagysága 33:24.9 cm.
a: Varga Imre.

Ltha 8904

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Budapest

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor
elnök

B. Dimitz Sándor

festő

Siófoki strand, olaj.

Vitorlás a Balatonon, vízkarc

Nemzeti Szalon

IV. Balatoni kiáll.

1930 szept.

1934 okt (Új terem)

Balatonpart vízk.

Balatoni részlet 6f

Tavaszi hangulat a Balatonon

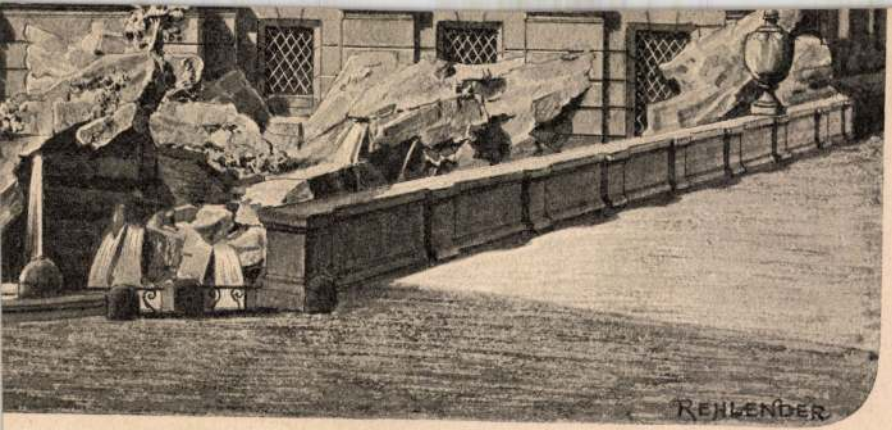

Rom.

MDK

beliberegi Dimics Sándor festőm.

Falusi ucca, repr. festm.

Képzőművészet. 1928. 14. sz. 232. l.

MDK

belibregi Dimics Sándor

Vár részlet

Tabáni házak

N.Szal.kiáll. 1927. jun. 10. 1.

MDK

beliberegi Dimics Sándor festőm.

Falusi ucca, festm. repr.

Képzőművészet, 1928. 14.sz. képek 232 l.

MDK

belibregi Dimics Sándor

Tavaszi hangulat a Balatonon, of.

Balaton aligai részlet, of.

Balatoni Társ. 3. N.Szal. 393.kiáll. 1928. ápr. 13. 1.

MDK

b.Dimits S.

Dunaparti fák, rézk.

Téli táj, "

Ősz, "

Grafikai kiáll. Müterem, 1937. aug.

1 l.

MDK

b.Dimits Sándor

Balatonpart, rézk.

Balatonaligai részlet, of.

Tavaszi hangulat a Balatonon, of.

Balatoni Társ. 6.kiáll. Uj Szal. 1934. okt.

6 l.

MDK

Dimics [redacted] /Belibregi/ Sándor
Utcarészlet Budáról, olaj

N.Szal. 374. kiáll. 1927. márc.
1.
lo

MDK

b.Dimits Sándor.

Uszályok a Dunán, szin. rézk.
Duna részlet, " "

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 4 l.

íz, homlokzata jelentéktelen, udvari
ıtives-pilléres tornác, utólag beüve-

2-3 l/

MDK

b. Dimits Sándor, festö-graf.

52. Siófoki strand. Olf.
53. Viterlás a Balatonon. Rézkarc.

Nemzeti Szalon. -A Balatoni Társ. IV.kiáll.
Bp.1930.szept. Kat.

Dimics Sándor.

A Nemzeti Szalon évadzáró kiállításán várlatai szerepelnek.

Magyarság, 1928. jún. 21.

Dimits Sándor

Szerepelt a Nemzeti Szalon akvarell- és pasztell-kiállitásán.

M.932.V.29.

Dimits Sénder

Szerepelt a Nemzeti Szalon akvarell- és pasz-
tell-kiállításán.

M.932.V.20.

Dimits Sándor

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel /tabáni részletei/

Magyarország 1931.VI.21.

Dimits Sándor festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével vett részt

Magyarság 1931.IX.20.

Dimits Sándor

Rézkarcai, a Szinyei Társ. tav. tárlatán.

M.931.IV.5.

Dimits Sándor

Rézkarcai, a Szinyei Térs. tav. tárlatán.

M.631.IV:5.

Dimits Sándor

Rézkarca, az Uj Szalon tav.tárlatán.

M.934.V.27.

Dinics Sándor festő

karaptal a Nemzeti ~~[illegible]~~ Szalon egyi kiállításán

Nemzeti Lipág 1927 IX-27

Dinics Sándor festő

- kezdpel. a Nemzeti Szalon egyi kiállításán

Budapesti Hírlap 1927 IX. 27

Dimics Sándor

Tabáni tája szerepel a Nemzeti Szalon mag tavaszi tárlatán

Magyarság 1927 VI. 16.

Dinits Sándor

Művével nevepelar
Uj halonban ren-
derett Jabáni
Kiállításon

m. 934. v. 6.

Dimits Sándor

Szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

k. 1933. IV. 16.

B. Dimitrs Sándor grafikus

Szerepel a Nemzeti Szalon

tél: Tárlatán

Mjróg 1938 I. 25

Dimits Sándor

"Új Szabon" első kiállításán a Kossuth L. utcában szerepelt.

M.934.IV.17.

Dimits Sándor

Nemzeti Szalon csendélet-kiállításán neve szerepelt.

M.932.II.21.

6. Dimits Sándor

Nemzeti Szalon téli tárlatán karcaival szerepelt.

EK. 932. T. 1.

Simits Sándor

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

M. 1932. XII. 28.

Dömök Sándor

festőművész

Nemzeti Szalon tárlata - képével szerepel.

Magyarság
1939.VI.16.

Dimits Sándor

festőművész

Ősi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
Több hangulatos, levegős, milyet, tájrszerűtet
lehelő képe.

Magyarság
1909.IV.8.

Dimits Sándor

Nemzeti Szalon téli tárlatán neve szerepelt.

M.932-T.1.

Dinnes Sándor

Nemz. Szalon szerzőnek kiáll.-án olajfestményei kiemelkedőek.

Dékány András

M. 932 VI. 19.

b. Dimits Sándor

2o. a. Uszályok a Dunán, ~~xxx~~szin. rézk.

2o.b. Duna részlet " "

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó, 2 lap

B. Dimits Sándor

31. Duna részlet, olaj

32. Kavics ucca, olaj

Uj Szalon, Őszi Kiállitása, 1934. szeptember
Budapest, katalogusa

MDK

b. Dimits Sándor

Zuglói táj, olaj
Szolnoki táj, rézk.

Uj Szalon tav. kiáll. 1934. máj.

Dimits Sándor

Kiállít

P. H. 932. IX. 4.

rgy ut 41.), készpénzfizetés ellenében.

).650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

rök utáni állapotát rögziti.

üvészettörténeti Dokumentációs

Központ

1/. MDK

B.Dimits Sándor, festöm.

Tájképfestészettel foglalkozik és rázkarcokat készit hideg tüvel. Müvészeti tanulmányait 1916-ban fejezte be. - Elsö kiállitása 1912-ben volt. 1924 óta állandó kiállitója a Nemzeti Szalonnak.

"Tabán" Repr. 6.1.
" Tabáni részlet." Rézkarc. " 8.1.

Szász Károly: Müteremlátogatás.
Müvész-Élet.1933.16-21 sz. 10.1. 6.1., 8.1.

2/.

MDK

B.Dimits Sándor,festőm.

Részt vett a balatoni ,Tavaszi Szalon, Árpádházi szentek kiállitásain, valamint külföldi kiállitásokon. /Menza,Japán/. Eddig 40 kiállitáson szerepelt. Kitüntetések: Diploma di partecipazione /Menza-rézkarcok./ Mention Honorable /Nemz. Szalon-olajfestmény/.

Szász Károly: Műteremlátogatás.

Művész-Élet. 1933. 16-21.sz. 10.1.

M.D.K.

Dinnyés Ferenc

Osváth Tibor Ottó: "Élő tárlat Szegeden" c. beszámolójában emliti a müvész nevét, mint egyik szereplőjét az Élő tárlat rendezőjének.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. márc. 12-18. IV. évf.12. sz. 14-15. lap

MDK

b. Dimits Sándor, festö-graf.

65. A "Virág Benedek-u.ból" rézk.
66. Komáromi Dunapart. Szines "
67. Törökpataki táj. Olf.
68. Ercsi-i Duna részlet. "

Uj Szalon. Megnyitó Kiáll. Bp.1934. ápr. Kat.

MDK

B.Dimits Sándor, grafikus

Rácvárosi templom. Cer. rajz.
Óbudai uccarészlet. Hideg tü
Utrészlet. " "

Nemz.Szalon.-Téli tárl. 1938 jan.-febr. Kat.

b. Dimits Sándor

Veszprémi utcarészlet, ceruzarajz

Veszprém, ceruzarajz

Magyarország a képzőművészetben. II. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940. január, 6 l.

— Éber László: Művészeti lexikon, Bp. 1935., 576—577. l. — Wies Könyvismertetés. Zeitschrift für geschichte, IV., Berlin 1935., 152. — Kampis Antal: Könyvismertetés. LXIX., 1935., 454. l. — Berzeviczy üdvözlő beszéde ... Akadémiai XLV., 1925., 266. l. — Budinis: italiani in Ungheria. Roma, 1936., Csánky Dénes: A Szépművészeti újonnan rendezett gyüjteményei. M 1936., 244. l. — Hekler: Ungarisch geschichte. Berlin, 1937., 76—77. l. 105. kép, 6. és 8. kép=106. kép.) mann Jegyzetek, 20—22. l. — Ho Zsigmond király és kora. Bp. 1937., 135. l. — Babits Mihály: Szent Istvá Pesti Napló, 1938. szeptember 4., Oettinger, Karl: Könyvismertet schrift für Kunstgeschichte. VII 1938., 262. és 263. l. — Csánky M szepesi és sárosi táblaképfestészet Bp. 1938., 10., 29., 39. l. — Ladislao: Könyvismertetés. Corvin Seria I., 1938., 418. l. — Lepold 54. l. (1. kép, XIV. táblán.) — Kör tetés. MM, XIV., 1938., 192. l. — Zsigmond király és a művészet. M 1938., 320. l. (1. kép, 319. l.) — Ra Magyar oltárok. Bp. 1938., 35., 4 (Képe 43. l., IX—XI. tábla.) — Antonin: Gotische Malerei in Prága, 1939., 175. l. — Horváth, Il rinascimento in Ungheria. Rom 97. l. (6. és 8. kép, 61. kép.)

MAGYAR (?) FESTŐ, 1430 körül. Két kép.

Szent Katalin, alatta: *Szent Dorottya* (9

MDK

belibregi Dimits Sándor

Tavasz a Tabánban, olaj
Virágzó fák, olaj
Októberi hangulat, olaj
Őszi eső után, olaj

N. Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.

6 l.

MDK

b.Dimits Sándor

Vitorlás a Balatonon, rézk.

Balatoni kiáll. Müterem, 1937. jun.

MDK

b.Dimits Sándor

Tél a Tabánban, rézk.

Dömösi Duna részlet, szin.rézk.

Holdvilág utca II, " "

Akv. és paszt. kiáll. N.Szal. 1932. máj.

6 l.

MDK

beliberegi Dimits Sándor

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata.
Képzőművészet 1929. 144.l.

MDK

Dimits Bándor, festöm.

az ujabb generáció kitünö képviselöje.

Borsos Mihály: ...magyar festök csendéiet kiállitása.
Képzömüvészet. 1932. 48. sz. 68.1.

MDK

Dimits Sándor

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 164.l.

b.Dimits Sándor, festö.

Nagyszombat ucca. Of.

Az Uj Szalon Szent István-i kiállitása. 1934. aug.
Katalog.

MDK

Dimits Sándor

Képzőművészet 1932. 43.1.

MDK

Dimits Sándor

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet 1933. 57. sz. 38.l.

MDK

b.Dimits Sándor,festö

Dömösi táj.	Olf.
Májusi hangulat.	"
Duna részlet.	Szines rézkarc.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat.1932.junius. Kat.

MDK

b.Dimits Sándor, festö

Holdvilág utca a Tabánban.	Olf.
Tabáni zsák utca.	"
Budai részlet.	Rézkarc.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

Dimits Sándor MDK

Zebegényi részlet, rézkarc
Dömösi részlet, rézkarc

Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.

Dimits Sándor MDK

Zuglói táj, olf.
Szolnoki táj, rézkarc

Uj Szalon 1934. máj.
Tavaszi kiállitás

MDK

beliberegi Dimits Sándor festőművész.
A Nemzeti XX Szalon Tavaszi Tárlata.

Képzőművészet,1929.21.sz.144.l.

B.Dimits Sándor, festö MDK

Óbuda.Lelkész-utca.
A Rákos patak mellett. Olajf.
Aranykakas utca. Szines rézkarc.
Hadnagy utca. " "

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1932. szept. Kat.

MDK

b.Dimits Sándor,festö

Gellérthegy utca.	Szines rézkarc.
Híd a Rákospatakon.	" "
Rálátás a Tabánra.	Olajf.

Nemzeti Szalon.-Téli Tárlat.1932.dec. Kat.

MDK

b. Dimits Sándor, festö

Budai udvarrészlet.	Rézkarc.
Tavaszi hangulat.	Olajf.
Tél a Tabánban.	Rézkarc.
Iv ucca.	Olajf.

Uj Szalon. -Tabán Kiállitása. 1934.máj.-1934.ápr.
Kat.

MDK

b. Dimits Sándor, festö-graf.

A nógrádi vár kapuja.	Rézkarc.
Dömösi hangulat.	Olajf.
Budai ucca.	"

Nemzeti Szalon.- 1931. szept. Öszi Tárlat, Katalogus.

MDK

Dimits Sándor

Képzőművészet, 1932. VI. 48. sz. 68. l.

MDK

belibrgei Dimits Sándor

Rézkarc, repr.

Képzőművészet 1932. 53./ sz. 190.1.

MDK

Dimits Sándor, beliberegi festő

Műveivel résztvett a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

Cikk: A Nemzeti Szalon tav.tarlata.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MDK

Dimits Sándor festő

Műveivel résztvett a Spirituális Művészek kiállitásán a Nemzeti Szalonban.

Cikk: Spirituális Művészek.

Képzőművészet, 1930. 32.sz. 170.lap

MDK

b.Dimits.Sándor,/festöm/ -graf.

Viharos táj. Rézkarc.

Nemz. Szal.- A Munkácsy Céh VIII. repr.kiáll.-a.
1935. márc.30.-ápr.14. Kat.

MDK

Dimits Sándor, graf.

Czirkvenica részlet. Rézk.
Gyömröi tó részlet. "

Nemz. Szal. «VI.Tavaszi Szalon. 1931. ápr. Kat.

MDK

Dimits Sándor, festöm.-graf.

Régebbi kiállitó, nagyon eredeti rézkarccal szerepel.

/ d.a./: Tavaszi Tárlat az Uj Szalonban. Magyarság. 1934.máj.27. 19.1.

MDK

b.Dimits Sándor

Almák. Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa.Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

MDK

Dimits Sándor

Szent Imre, oltárképtanulmany
Szent Erzsébet, " "

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállitásának Katalogusa. Bpest. 1930. Aug. Nemzeti Szalon.

MDK

b. Dimits Sándor

Viharos táj, rk.

Munkácsy Céh 8.repr. kiáll. N.Szal. 1935.márc.

MDK

B.Dimits Bándor, graf.

3. Téli táj. Hideg tükarc.
4. Tél a Tabánban. Ceruzarajz.

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939. jun.1c-25-ig.

MDK

b. Dimits Sándor

Zólyomi ut, of.

Müterem őszi kiáll. 1938. okt.

MDK

Dimits Sándor

Az Uj Szalon kiáll. Képzőművészet 1934. VIII. 74.sz.
144.l.

MDK

B.Dimits Fehérhegyi Sándor

Az Uj Szalón karácsonyi kiállitásán szerepelt művével.

Képzőművészet, 1935. 80.sz. 20.lap

MDK

B.Dimits Fehérhegyi Sándor

Zebegényi táj, of.

Gyömrői táj, rézk.

Kelenvölgy, "

Zugligetből, "

Uj Szal. ... karácsonyi kiáll. 1934. dec. 4. l.

DIMŠIĆ, Nikola festő

AH 1988/1. 109.

18. Lippó

Keresztelő Szent János temploma. Az eredeti templom a 18. század első felében, a mostani pedig 1804-ben épült. Az ikonosztáz ikonjait az újvidéki Nikola Dimšić festette 1864-ben. A *Mária a gyermek Jézussal* ikont Arsenije Vuić festette Pécsváradról, 1823-ban. A templomban 18. századi ikonok is vannak, amelyeket az egykori ráctöttösi és ivándárdai templomból hoztak át.

RIABOV (V.).- Isk
idéologie, politi
in : Iskusstvo.-

L'art est une man
sa tâche idéologi
L'auteur présente
relations récipro

ZAICEV (E.).- V n
temps.
in : Hudožnik.- M
noir et en coul.

Les tâches assign
nière du Parti (d
les forces de la
travail de la soc
té de la transfor
formation dirigée
industriel a ains
et idéologique. C
d'une telle créat
qui, même s'il abo
l'homme aliéné et
l'industrie. A la
exposition "La Ru
ment l'hymne de r

DIMŠIĆ, Nikola festő

Lippó, 1864 - ikonok

DAVIDOV, Dinko: Spomenici Budimske eparhije. Beograd ; Novi Sad : Prosveta ; Matica srbska, 1990 328.p+ill

MDK

Dimsits Demetrius, pictor imaginum in vitro, Ujvidék.

Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Müv. Ért. 1952. 1.sz. 138 l.

DINA ANDRÁS

Magyar Iparmüvészet az
ezredfoRdulón 2003

180.l.

Dinagl
Dinagreve

Tisztelettel meghívjuk

DINA ANDRÁS

ÁRNYÉKFÉNY

című kiállításának megnyitójára,

1999. május 7-én 19 órakor

ZÖLGYFA galéria

1027 Budapest, Henger utca 2.

A kiállítást megnyitja

Pálfi György egyetemi adjunktus és

Mihalovics György galériaigazgató.

Címem: Dina András

2310 Szigetszentmiklós, Béke utca 6.

Telefon: (24) 410-138

F. Dinagl

1845-ben alakította át a Neusiedler-i Kentháromság szobrot.

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt 1954

I. Kötet

2951

meljavva

Dinckhelmayer, Hans

Beésben 1592-ben öntötte a lóki (Soprom vm) rk. templom harangját.

Vallás- és közokt. minisztérium

8416/1917 sz.

Cln.

Dinchelmair

1589-ben ötbötte a porsonyi Mihály – torony haranggát

Vallás és Közi. Minisztérium

9938/1917. Pr.

Ln. 7.

I V Á D A R

. /1930/Leinen /P 9.- /P 5.20

.Ein Kolossalgemälde
ngen.Mit 156 Abbildungen
at.Leinen /P27,- /" 10.80

N S.BERÜHMTEN WERKE GOETHE
nen.M.21 Kupfertief-
n.Leinen " 5.7o

en 696 Seiten.Leinen " 5.70

nes Kämpfers.Mit 20 Kup-
nen " 5.7o

mmlung männlicher Bildnisse
" 4.28

IEN WOLLTE.Mit 42 Photo-
/P15.- /" 4.8o

nterhaltungen mit seinem

Dinglmayer János

becsi ágyúöntö

1594

l.

Hadtört. Köl

1928.425.l

Budapest, 1935. évi má

ből: dr. Kisfaludy Kálmán sk. min.

A hivatalos más

min. iroda s

Dinckhelmair, Hans

1589. Bécsben öntötte a pozsonyi Mihályfrony Aűrjelző harangját.

MoB 399/1917

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Dinglmayer János

ágyúöntő

1594 Bécs

l.

Hadtört. Közl.

1928. 425. l.

Iványi

854.

latt.

dó szerbek élén szürke lovon látjuk Petro-
, ~~[illegible]~~ A ~~[illegible]~~ jobb kezében lévő görbe karddal előre
intre parancsokat osztogat. Mögötte a kék-
ng s rudja végén kereszt van. Az elősér-
erb katonát társa segíti s ő átkarolva fel-
A parancsnok öltözete: piros sapka kék
kék kabát, selyem derékov és ~~[illegible]~~ térdig
Az égbolt felhős s az összes alakok szá-
lirata a kép alatt:

General Knicsanin bei Römerschanze 1848.

, méretei 42:57.cm.
ber 22-én Thallóczy Lajostól – Kifizettetett a 61/88
78. XII. 30-án (146/88).
i a. leirattal Kiadatott 1891. VIII. 7-én az 1848/9-diki
Mitására (124/91).

Dinckelmair, Hans

harangöntő

l.

Csat-Frey Ost Kunst

XXIV-K-

36.l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
217

Hampel, J. A magyarhoni bronzkardokról.

Füz. 1d.

Dinckhelmayer Hans

Lók (Sopron m.) R. K. templom

Harang, 4 mán ás 1592. ből. Felirata: Hans Dinckhelmayer in Wien hat mich gegossen + 1592 + In Gottes Namen + bin ich geflossen +; e feliratot Korsóm vefi körül; dombormüve: a kerenten függő Üdvözitő a kerent tövében hus Máriával és Szent János apostollal.

Dinckhelmaier János

ágyúöntő

1592

l.

Hadtört. Közl

1927. 551 l.

Iványi

ciklus

2

941

971

Dinkhelmair Hans

becsi harangöntö

1589-ben öntötte a pozsonyi

sz. Mihály-torony Eisebbik

harangját –

Rómer Flóris

Pozsony régészeti

műemlékei

Pozsony és környéke

Pozsony, 1865.

310. l

R. D. K

DINCULESCU Joe

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336. e.

DINCULESCU Joe

M.D.K.

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... 336.1.

Dinda Ernő

Dinda Ernő okl. építészmérnök,
hites könyvvizsgáló, IV. Muzeum-
krt 9. 185-731

Bptávb 1940 szept.

1942. jan.

Dinda Ernő

építész.

Szül. Budapest. 1893.

Oklevelet nyert 1919.

Műegyetem V. l.

M.D.K.

DINDA Josephus muratiorum magister

Dobsina

5 sodal

1952)

Müvért. Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828 -ban. 135

DINEA László

MW 1998. jún. 18

DÍJAT NYERT a Képzőművészeti Főiskola három festő szakos növendéke a Central Wechsel Bank Ausztria Magyarország című pályázatán. Dinea László első, Kupcsik Adrián harmadik, Major Szilvia negyedik helyezést ért el.

A gyergyószentmiklósi testvéri
1998. júniu

1998. 06. 15. Hétfõ
A vendégeink fogadása 17.00 - 18.00 ó
udvaron.

1998. 06. 16. Kedd 9.00 - 14.00
Kerepesi úti temetõ - nemzetünk nagyjai

1998. 06. 17. Szerda 8.00 - 16.00
Petõfi és a márciusi ifjak nyomában:
Kossuth Lajos utca - János vitéz,
Nemzeti Múzeum

TERMÉSZET ÉS MŰVÉSZET

NATURE AND ART

PRÍRODA A UMENIE

28. 02. 1998–25. 03. 1998

A Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatóinak kiállítása

Exhibition of the students of the Hungarian Academy of Fine Art

Výstava študentov Vysokej Školy výtvarných umení v Maďarsku

K-13428

Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Intézet Könyvtár Budapest

Revízió
1999

GALÉRIA MEDIUM

SZLOVÁK KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI AKADÉMIA, POZSONY
ACADEMY OF FINE ART AND DESIGN, BRATISLAVA
VYSOKÁ SKOLA VÝTVARNÝCH UMENÍ, BRATISLAVA

DINEA László

A Magyar Képzőművészeti Főiskola festő szakán 1996-ban szereztem diplomát. Fotográfiával 4 éve kezdtem foglalkozni. Figyelmem a műfaj alapjai, illetve a „portréfotózás" felé irányul. A fényképezés számomra nem a pillanat művészete, ezért általában nagyon hosszú expozíciós időt használok. Grafikáimért 1994-ben és 1995-ben Barcsay-díjat kaptam. 1996-ban a Walz Alapítvány ösztöndíjával 3 hónapot Németországban töltöttem. Több csoportos kiállításon szerepeltek festményeim.

I graduated in the Hungarian Academy of Fine Arts. I got a diploma in 1996 in painting. I started photography years ago. I'm interested in the basics of photography and "portrait". Taking photos is not the art of the moment for me, so I usually use long exposure. I got a Barcsay Award for my graphics in 1994 and 1995. I spent three months in Germany as a Walz Foundation scholar in 1996. I've taken part in many group exhibitions with my paintings.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

1960 SÉP 21

MAGYAR NEMZET

DIMÉNY MIKLÓS FESTŐMŰVÉSZ kiállítása nyílik meg a Képcsarnok Vállalat szombathelyi bemutatótermében pénteken.

Dimics Sándor.

belibregi

festő

1928. Balatoni Társaság kiáll.

Tavaszi kangulat a Balatonon,

olaj.

Balaton aligai részlet, olaj.

Múzeum, viselet- és butortörténeti

III. 161.

Dénes Sándor

belibregi

festő

Tavaszi hangulat a
Balatonon. olaj.
Balatonvidéki részlet,
olaj.

Nemzeti Szalon

III. Balatoni kiáll.
1928. ápr.

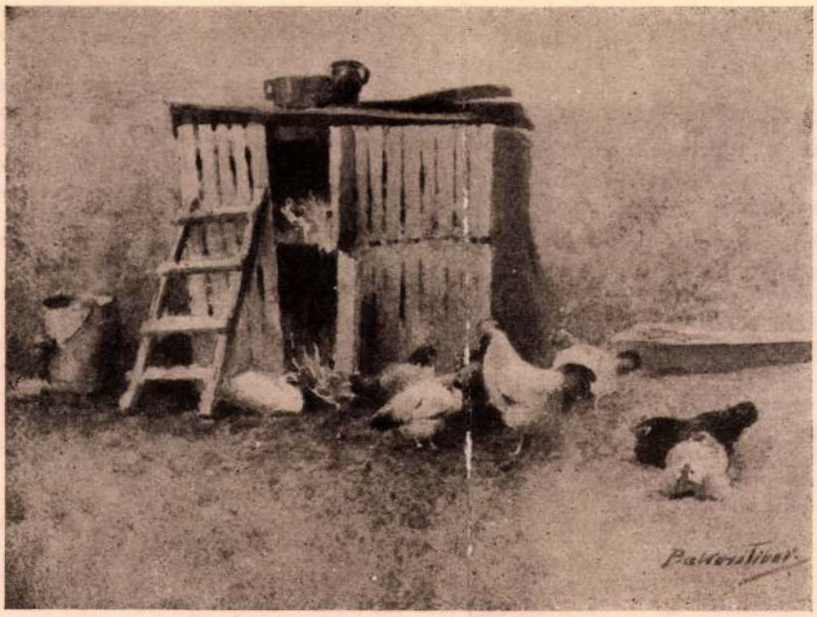

Bakos Tibor: Tyukketrec —Poulailler

gyobbméretű mellszobra, amelyen az íróművészet megtestesülése áhítatos plasztikai megoldásokat sugallt, a fiatal hölgyművésznek. Ugyanezt mondhatjuk *Dinnyés* Éva „Ne vigy minket a kísértésbe" felíratú plakett-tervéről is. Ebben a vallási áhítat párosul művészi bensőségével, bár a szimbolikus megoldás még kissé túlbeszédes. A rajz, az akvarell, a rézkarc és a grafika minden vállfaját látjuk képviselve ezen a tárlaton, mely az akt- és tájképfestés komoly termékeit mutatja be. Meglepő az a tudatos komponáló készség, amivel ezek a fiatalok jeleskednek. Ami hibát látunk bennük — mestereik hibái. Reméljük, hogy az arra illetékesek is észreveszik ezt és a legnagyobb áldozatkészséggel karolják fel a Tizenhármasok jövő művészi boldogulását. Ebben az esetben ez a lelkes kis csapat a régi Nyolcasok hírét megközlítő helyet biztosít magának a magyar képzőművészetek annaleszeiben.

e. i.

UJABB KÉPLOPÁS TARTJA IZGALOMBAN A VILÁGOT. Még emlékezetes a *„Mona Lisa"* (*Leonardo da Vinci*) híres képének a Louvre-ból való eltűnése és szerencsés megtalálása. A képet három év mulva találták meg Firenzében — a „tolvaj „úrnál." Valóban úrnak kell tekinteni az olyan tolvajt, aki csak azért lop, hogy gyönyörködjék. Mert az ilyen hírneves képek, szobrok, és egyéb műalkotások eladhatatlanok, tehát a tolvajnak anyagi haszna nincs. Legalább addig nincs, míg a műremekről meg nem állapítják, hogy a keresett műtárggyal *azonos*. De amíg ez a megállapítás, akár a nyomozás sikere vagy talán egy véletlen folytán nem sikerül, a tolvaj úr — legalább ideiglenesen — gazdagodott, tehát mégis csak *tolvaj, még pedig a javából*. Kárt okoz még pedig a köznek, (rendszerint az államnak, ha csak nem magángyűjteményből csente el a zsákmányt), ezért nézetünk szerint a legszigorubban kellene megbüntetni a képtolvajokat. A képtolvajlásnak már külön nagy irodalma van. A *Rembrandt, Van Dyck, Reynolds, Gainsborough; Memling* és a világ minden nagy festőjét érte az a „kitüntetés"; hogy művét ellopták. Az ilyen lopások néha csak évszázadok multán fedeződtek fel s egy-egy nagyobb eset csak nagy történelmi esemény kapcsán rendeződött el. A legújabb képtolvajlás: a *Watteau*-kép eltünésének rejtélye, talán gyorsabban fog megoldódni.

KÉPZŐMŰVÉSZETI TERMÉKEKKEL CSAK IPARENGEDÉLY ALAPJÁN SZABAD KERESKEDNI. A kereskedelem és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki, amellyel a festményekkel, grafikai művekkel és szobrokkal való kereskedést az iparengedélyhez kötött iparok közé sorolja. Az olaj- és színnyomatokkal való kereskedés nem tartozik az említett ipar üzletkörébe. Aki a rendelet kihirdetése előtt az említett ipar üzletkörébe tartozó cikkekkel való kereskedésre iparjogosítványt kapott, iparát mindaddig folytathatja, mig az iparjogosítvány hatályát nem veszti. Aki az ipar folytatására szerzett jogát érvényesíteni akarja, köteles ezt a rendelet hatálybalépésétől számított hatvan napon belül az illetékes elsőfokú iparhatóságnál kérelmezni.

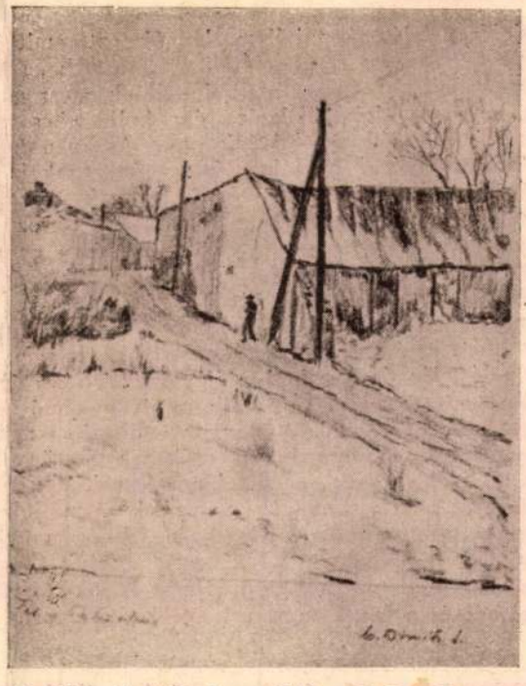

B. Dimits Sándor: Tél a Tabánban — Hiver en Taban

Művészet 1939. VI. évf. 2 füz.

ZENE

Kiepura

A Városi Színház aréna-méretű nézőterén újra feizengett egy tenorhang. Jan Kiepura ismét eljött, hogy a számára már nagysikerű deszkákon elbűvölje a vörös-arany aréna hallgatóit...

...Valamikor történt, hogy egy fiatal lengyel énekes érkezett fővárosunkba a bécsi operaház színpadán keresztül és fellépett több szerepben, amikor az emberi lélek dalolása oly csodálatosan ragyogott zengő vocejában, hogy megrészegítette nemcsak a nézőtér hallgatóit: a nagy közönséget, hanem a száraz kritikusok és zenetudósok gáncsotkereső szándékait szinte szempillantások alatt megsemmisítette és olyan lelkesedéssé változtatta át, hogy azok is felugrálva helyükről, úgy ünnepelték, amiként ezt csak forróvérű, délolasz sihederek szokták.

*

Ez volt egykor! A Trubadurban, a Manonban, a Rigolettoban, a Toscában, stb. és a koncertpódiumon. Ha a lengyel énekesben akkor zabolátlan és önkényes is volt sok minden, de az, őszinte volt és igazi! Dalolt, mint a madár. Talán nem is tudta pontosan, hogyan csinálja, akkor úgy csinálta, amiként az Isten megáldotta vele! Ez volt Kiepura

De elkövetkezett a film, a rengeteg pénz, olvastuk és hallottuk, hogy szállodát vásárol, filmeket finanszíroz, sok mindent olvastunk, és hallottunk róla, ami nem kifejezetten az énekművészet érdekkörében történt. A róla, népszerűségének fokozása érdekében kitalált és világgá kürtölt meséket végre ő maga is elhitte és ebben az önreklámalkotta álomvilágban sétált és tetszelgett, mint „sztár," mint „a nagy tenor," a női szívek bálványa, a mindent és mindenkit lehengerelő magas „C" egyetlen virtuóza, aki él és uralkodik...

Legjobban talán úgy jellemezhetnők azt, amit ő a mostani Toscában és Rigolettoban alakított: „a Kiepura-produkció." Mert amit ő nekünk most mutatott, az a szenzációhajhászás és kulisszahasogatás művészi formájú produkciója volt. Amilyen halálbiztos technikával és a hivatásos műugrónak is becsületére váló bravúrral ő a fogdmegek karjaiba vetette magát és egyéb, az akrobatikához tartozó fogásokkal színezte szerepét, nagyon erősen gyengítette azt a hatást, amelyet igazán kivételes énekkultúrája megérdemelten kiválthatott volna- ... Ez a száraz igazság! Ha hangjának fénye megkopott egy kicsit, és dinamikája gyengébb lett, vajjon miért palástolja és tereli el a figyelmet értékes énekfinomságairól, játékbeli és filmre való olcsó trükkökkel és fogásokkal. A magyar auditorium nem a karzat közönsége csupán, és amikor a függöny felgördül, mégis csak a dalolóművésznek nyujtja a pálmát és nem a szemfényvesztőnek! Reméljük, ha Kiepura előtt nálunk a következő alkalommal újra felgördül a függöny, talán meg fogjuk találni benne az igazi énekművészt, és nem látjuk ott többé a karzat és a klikk tapsaiért ágáló „hőstenort."

*

Emlékezetesen szép és tiszta művészi élményt jelentett Müller Mária és Set Svanholm svéd tenorista vendégszereplése operaházunkban. Müller Máriáért való régi, őszinte rajongásunk közismert és feleslegesnek tartjuk őt újra bemutatni. A svéd kamaraénekes az igazi művész megtestesülése. Produkciójának minden, legaprólékosabb megnyilvánulása tisztán a művészi szép érdekében történik, minden külső és olcsó hatásvadászattól mentesen. Lohengrinje, felejthetetlen volt. Gyönyörű organuma és csodálatos énekművészete teljes illuziót keltő. Reméljük, hogy minél gyakrabban lesz szerencsénk hozzá.

*

A Zeneművészeti Főiskola opera énektanszakának végzett növendékei, mint minden évben, az idén is operarészletek bemutatásával számoltak be tanulmányaikról az operaház színpadán. Sok és értékes anyag akadt a fiatalok között és remélhetően boldogulni is fognak az operaénekesi göröngyös életpályán, ha eddigi tanulmányaikat lényegesen kibővítik és hangjukat alaposan csiszolják.

*

Két fiatal énekművész vendégszerepelt első dalszínházunk évadvégi előadásain. Az operettszinpadról előnyösen ismert Raffay Erzsi, a „Figaro házassága" és az „Álarcosbál" dalművekben szerepelt kedves közvetlenséggel. Nagyon előnyös megjelenésével és muzikalitásával aratott sikert. Ignáth Gyula — aki egyébként kitünő színész — a „Rigoletto" Sparafucile szerepében szépen zengő, öblös basszusával szolgált rá hallgatóságának őszinte elismerésére. Kár, hogy ebben a bemutatkozásra alkalmatlan szerepben lépett a szinpadra, melyben nem is lehetett alkalma tehetsége bemutatására.

*

A Fodor Zeneiskola, mely közismerten legelső magánintézete az országnak, négy egész estét betöltő nagy hangverseny keretében vonultatta fel növendékeit, hogy azok eddigi haladásukról beszámolhassanak. Örömmel állapíthattuk meg, hogy a növendékek az iskola hagyományosan kitünő művészi elveit szolgálva, igazán minden dicséretre méltó produkáltak. Technikai felkészültség, mellett, őszinte elmélyülő előadás jellemezte játékukat, illetve produkciójukat. Fodor Ernő és kiváló tanári gárdája büszke lehet erre az igaz művészi és pedagógiai munkára.

*

Herzog András báró, aki már a mult esztendőben is szép sikert aratott, mint dirigens, a közelmultban, mint dalszerző öregbítette hírnevét. Három értékes, finoman és hangulatosan szerkesztett műdala bizonyára kedvelt műsorszáma lesz a hivatott hangversenyénekesnőknek.

*

A Reményi-díj ezidei nagyértékű mesterhegedűjét a Zeneművészeti Főiskola rendkívül tehetséges ifjú művésze, Weinberger Ákos nyerte el, aki kiforrott technikával és stílusos előadásával komoly hivatott művésze hangszerének. Hallgatósága nagy lelkesedéssel ünnepelte.

*

Az Operabarátok pompásan sikerült szabadtéri előadást rendeztek a Margitszigeten. A „Bajazzo" és Weiner Leó: „Csongor és Tünde" zenéjére írt ballet került előadásra. A válogatottan díszes hallgatóság zsúfolásig megtöltötte a hatalmas nézőteret és jóleső művészi élményként élvezte a választékosan finom előadást.

Schaffer Sándor.

Felelős szerkesztő: Kende Béla
Szerkesztő és felelős kiadó: Erdős Imre